ՀԱՅՐԱՆԴԱՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ՆՐԹԻՒՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱԿ ԵՒԱՄՍՆԱԿ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանգ	70 ֆրանգ	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանգ	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանգ	100 ֆրանգ	—

ՔՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
1
ՅՈՒԼԻՍ
MERCREDI
1 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3154 — ԽՄԲագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ՀԱՅԻ ԽՕՍՔ

ԹՄՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՔՆԱԹԱԹԱԽ...

— o —

Պատահական պատյտ մը՝ քաղաքէ քաղաք եւ յետոյ ընդհանուր ակնարկ մը՝ օրուան կացութեան վրայ, մեզ կը մղէ ժժգոյն տրհրդածութեանց :

Թուլութիւն մը համատարած, թմրութիւն մը քնաթաթախ կը պառնան կազմալուծել ինչ որ ստեղծուած կամ վերակազմուած է տարիներու ընթացքին :

Հարցը կուսակցական չէ : Ընդհակառակն :

Եթէ ունինք ազդակ մը որ բաղդատաբար ազատ կը մնայ հատարած հեղգութենէն, այդ ալ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնն է, այդեղ ինչպէս ամէն տեղ :

Հակառակ իր վրիպումներուն, նորէն մեր կուսակցութիւնն է որ տեղ մը կորով կը ներշնչէ, ուրիչ տեղ մը իբրեւ յենարան կը ծառայէ, կամ նախաձեռնութիւններ կը ստանձնէ, տարագիր բազմութեանց բարիքին համար :

Եւ նորէն Դաշնակցութիւնն է որ ժամանակ եւ տրամադրութիւն կը գտնէ արթուն պահելու զանգուածները, այնքան խառնակ եւ երերուն ժամանակաշրջանի մը մէջ :

Այս պարագան կ'արձանագրենք ոչ թէ իբրեւ անապարձութիւն մը ափոփանք, այլ իբրեւ իրողութիւն մը որ աւելի կը ծանրացնէ հոգերը :

Արդարեւ, այնքան բազմազան են օրուան պահանջները եւ այնքան ծանրակշիռ, որ նոյնիսկ Դաշնակցութիւնը պէտք ունի ոգի ճիգի մը, վերանորոգման փորձի մը, որպէսզի կարենայ եւ՛ ակազդել նահանջականութեան եւ՛ գործել այնպէս ինչպէս կը պատգրեն պարագաները :

×

Ասոնք մեր գաղութի մասին է· բայց չենք մոռնար միւսներն ալ : Երբ սկսինք վերլուծել երեւոյթները, դժուար չէ ապացուցել թէ չատ քիչ պատճառներ կան մէկը միւսէն աւելի ճերմակերես ըսնելու :

Երեւոյթը մէկ է ամէն տեղի համար,— թուլութիւն, թմրութիւն, նահանջ, խուսափում պատասխանատուութիւններէ եւ պատկումէ, կազմալուծում բոլոր ճակատներու վրայ :

Տակաւին կանուխ է, խօսելու համար յունահայ նոր տագնապին վրայ : Այդպիսի հրամանագիր չտեսանք ոչ մէկ երկրի մէջ, կը յամառինք թիւրիմացութեան մը վերագրել զայն, թէեւ այնքան բացորոշ են բառերն ու պատճառաբանութիւնը :

Բայց մեր բաղձանքները չեն կրնար իրբեւ մխիթարութիւն առայել եւ անողոք իրականութիւնը կուգայ անգամ մը եւս ապարել թէ՝ «մօտ է աչուրը», եթէ չարունակենք վարուիլ այնէս ինչպէս մինչեւ հիմա : Տարիներէ ի վեր···

Ի՛նչ հիմնական պատճառներ ալ ունեցած ըլլայ յունական կառավարութիւնը, չէր կրնար այդքան յառաջ երթալ, եթէ յունահայ գաղութը կարենար ներկայանալ իր ամբողջ կերպարանքով, իբրեւ կազմակերպուած իշխանութիւն, փոխանակ անսանձ խառնճաղանճի մը տպաւորութիւնը գործելու :

Այսպէս նաեւ ուրիշ գաղութներու եւ մասնաւորապէս Ֆրանսայի մէջ :

Կը թուի թէ ճակատագրուած է որ անպատճառ ծանր տագնապի մատնուինք, որպէսզի երեւան գան, մերկապարանոց փուռին երը բոլոր բացասական յատկութիւնները, մեր ապիկարութիւն երն ու անակնկութիւնները :

Եւ այն ատեն, ամէն մէկը տեղէն վեր ցատկելով կը դառնայ մատուն, մարգարէ կամ առաջնորդ :

Այդպիսի փորձ մը ունեցանք 1934ին, երբ սաստկացաւ գործազրկութիւնը, եւ Մարսէյլի հայ գործազուրկները զրկուեցան գինական նպաստէն :

Ցետոյ սկսաւ խուճապը : Երեւելի եւ աներեւոյթ ուժեր գործի տուեցան : Միեւնոյն ատեն աւելի խորացան ճեղքերը,— եւ զանգան ձեռնարկներէ, յիմար - իմաստուն փորձերէ վերջ, նորէն թուլութիւն : Թմրութիւն մը քնաթաթախ :

Ահա երեք ամիսէ իվեր արտակարգ դէպքեր կը պատահին այս ոկրին մէջ : Փոխուեցաւ կառավարութիւնը, եւ արագօրէն կը ոխուի երկրին վարչական, ընկերային, տնտեսական պատկերը : որ ուժեր գրաւած են ասպարէզը եւ աննախընթաց նորութիւններ ը խոովեն, կ'արեկոծեն ամենօրեայ կեանքը : Զանգուածները կը ղրտին, ազդանշաններ կ'արձակեն ամէն կողմ, եւ վերանորոգման թաւալումը կը ծաւալի սրընթաց :

Բնականօրէն, հոսանքին մաս կը կազմէ, անոր եւեւէջներուն ը հետեւի նաեւ հայ բանուորը, գործարանին ինչպէս փողոցին ջէջ : Ու ամէն օր բան մը, նոր գիտելիք մը կը սորվի ան ալ, իր գրանսացի բախտակիցին հետ :

Իսկ անկէ դո՞ւրս··· Նոյն չուարուն, թարթափուն կերպանքը : Կը թուի թէ մենք ուրիշ ցամաքի մը վրայ կ'ապրինք, արբեր երկնքի տակ :

Բանուորը սրորուելով օրուան հոսանքին հետ, միեւնոյն ատեն արցումներ կ'ուղղէ : Իր սուր եւ առողջ բնազդը միշտ արթուն է ւ անհանգիստ :

Արդ, ունի՞նք որ եւ է իշխանութիւն կամ ճակատ, այս տարերային չարժման վերեւ, որպէսզի զատէ չարն ու բարին, եւ տանձնէ եթէ ոչ ղեկավարութիւն, գոնէ որոշ պատասխանատուութիւններ :

Այս հարցումը կը բանայ գլուխ մը, որ միայն Ֆրանսայով ի սահմանափակուիր : Եւ ոչ ալ միայն բանուորական հոգերով :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՅԵՐԸ ԶԻՆՈՒՈՐ՞Ը ՊԻՏԻ ԱՌՆԵՆ

— • —

Մեզի կը հաղորդեն թէ Սէն Մոռի շրջանին ոստիկանութիւնը պահականոց հրաւիրելով կարգ մը հայ երիտասարդներ, տարիքները հարցուցած եւ հաղորդած է թէ զինուորական ծառայութիւն պիտի կատարեն : Զինուորագրութեան մէջ կը գտնուի նաեւ ծանօթ երաժշտագէտ Արա Պարթեւեան :

Կ'իմանանք թէ Լիոնի շրջանին մէջ ալ հարցումներ ուղղուած են հայ եւ ռուս տարագիրներու հպատակութեան եւ տարիքի մասին :

Կը սպասենք լրացուցիչ տեղեկութեանց :

ԼՈՒԾՈՒԱԾ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԻՆ

— • —

Բուռն հարցապնդումներ երեսփ. Ժողովին մէջ

— • —

Երէկ բեսփ· Ժողովը զբաղեցաւ լուծեալ կազմակերպութեանց մասին եղած հարցապնդումներով : Աջակողմեան խմբակցութեանց ներկայացուցիչները խօսք առնելով, դիտել տուին թէ 1936 յունուար 10ի օրէնքը իրաւունք չի տար լուծել օրինապէս հիմնուած ազգային կազմակերպութիւնները եւ ձաղկեցին կառավարութեան անարդարութիւնը՝ Հրեղէն Խաչին հանդէպ : Այս առթիւ արծարծուեցաւ նաեւ եռագոյն դրօշի գործածութեան խնդիրը եւ այդ պատճառաւ ծագած ընդհարումները : Վարչապետը ժբնեւ գացած ըլլալով, քննադատութեանց պատասխանեց ներքին նախարարը : Խօսք առին նաեւ Ժողովրդական Ճակատին վարիչները :

**** Գնդ· տը լա Ռօք երկուշաբթի օր պաշտօնապէս կատարեց Հրեղէն Խաչի նոր կազմակերպութեան, «Ընկերային կուսակցութեան» բացումը : Նոր կուսակցութիւնը ունի միեւնոյն ղեկավարութիւնն ու անդամները, եւ կազմուած է օրինական հիմերու վրայ : Երբ Հրեղէն Խաչը եւ միւս «խռովարար» կազմակերպութիւնները լուծուեցան, ներքին նախարարը յայտարարեց թէ անոնք ազատ են վերաձեւելու քաղաքական կուսակցութեանց, ինչպէս ուրիշներ : Օրէնքին տրամադրութեամբ, Հրեղէն Խաչի կազմակերպութիւնը գոյութիւն չունի այլեւս, այնպէս որ նախկին անդամները պէտք է նորէն արձանագրուին, եթէ կ'ուզեն անդամակցիլ նոր կուսակցութեան : Առաջին օրէն իսկ հազարաւորներ արձանագրուեցան Փարիզի կեդրոնին մէջ : Ցաջ աջակողմեան երեսփոխաններ ալ միացան նոր կուսակցութեան եւ պիտի անդամակցին անոր վարիչ մարմնին :*

Այս ձեւափոխումն ալ դժուարութիւններ կը ներկայացնէ, քանի որ ձախակողմեան հոսանքները եւ մասնաւորապէս համայնավարները կեղծիք մը կը համարին զայն եւ կ'ուզեն բոլորովին ոչնչացնել Հրեղէն Խաչը :

**** Լուծեալ կազմակերպութեանց զինաթափումը փութացնելու համար, համայնավար կուսակցութիւնը նամակ մը ուղղեց ընկերվարական կուսակցութեան : Այս նամակով ուշադրութեան կը յանձնուի զնդ· տը լա Ռօքի եւ Պ. Շարլ Մօրասի «քօղարկեալ» գործունէութիւնը եւ կ'առաջարկուի օրակարգ անցընել խնդիրը :*

ԲԱՆԹՈՂՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒԸ ԻՋԱՒ 160.000Ի

— o —

Բայց միշտ նոր դէպքեր կը պատահին

Վերջին տեղեկութիւններու համաձայն, բանթողներու թիւը հետզհետէ նուազելով, իջած է 160,386ի, քսան նահանգներու մէջ : Գործադրերու եւ բանուորներու միջեւ համաձայնութիւն գոյացած ըլլալով, առջի օր 2900 բանթողներ վերսկսան աշխատանքը Սէնի նահանգին, իսկ 5853 հոգի ալ՝ Հիւսիսային շրջանին մէջ : Ամէնէն չատ բանթող կը գտնուին Մոզէլի (27,700), Հիւսիսի (26840), Ռօնի (23,790), Ալփ - Մարիթիմի (12,170) եւ Սէնի (7000) նահանգներուն մէջ :

**** Հիւրանոցներու գործադուլը կը չարունակուի Միջերկրականի ափերուն վրայ, մասնաւորապէս Նիսի, Քանի եւ միւս չքեղ ամառանոցներուն մէջ : Տեղ մը պաշտօնեաները գլուխ վերցուցած են, ուրիշ տեղ մը՝ պանդոկապետները իրենք փակած են դուռները : Բանուորները կը պահանջեն,— նուազագոյն 1800 ֆրանք՝ պանդոկի խոհարարի մը համար, 1400 ֆրանք՝ սպասաւորի մը, 1000 ֆրանք՝ շրջուն ծառայի մը համար, պանդոկին մէջ բնակելու եւ ուտելու իրաւունքով : Պանդոկապետները դիտել կուտան թէ երբ այս պայմանները ընդունին, հետեւանքը պիտի ըլլայ անմիջական :*

****Սէն - Նազէռի նաւագործարանին բանուորները գործադուլ հռչակելով, ճամբեցին բոլոր ճարտարագէտներն ու վարիչները :*

**** Սափրիչները առջի օր ժողով գումարեցին Աչխատանքի Սակարանին մէջ, ճշդելու համար նուազագոյն աշխատավարձքի հիմերը : Այս առթիւ առաջարկուեցաւ ջնջել պարգեւը (փուռպուռա) : Ցուլիս 4էն սկսեալ գործադուլ պիտի հռչակուի գաւառական այն քաղաքներուն մէջ ուր չեն ընդունուիր դրուած պայմանները : Այս գործադուլը ընդհանուր պիտի ըլլայ, բայց խանութները չպիտի դրաւուին : Ի հարկին չարժական խանութներ պիտի հաստատուին, չատ ուժան, մինչեւ անգամ ձրի ածիլելու եւ գործատէրերուն հետ մրցելու համար :*

**** Վերջին գործադուլներու ընթացքին, Ֆօպուռ - Մոնմարթրի մէկ ճարանին երկու բանուորները իրենց վարպետը ծեծած ըլլալով, դատապարտուեցան երեք ամիս բանտարկութեան եւ 50 ֆրանք տուգանքի :*

Արհեստից արհան Ազգաժողովին առջեւ

Եթովպիոյ աքսորական կայսրը յուսահատական փորձ մը կատարեց երէկ, անձամբ ներկայանալով Ազգերու Դաշնակցութեան, պաշտպանելու համար իր երկրին դատը, իրրեւ նախագահը եթովպական պատուիրակութեան : Այս առթիւ կարճ նամակ մը ուղղած էր Ազգաժողովին ընդհ· քարտուղարութեան : կայսրը այս որոշումը տուաւ երկար վարանումներէ վերջը եւ հակառակ իր խորհրդականին՝ Փրոֆ· Ժէզի թելադրութեան : Այս անձնական միջամտութիւնը վերջին յոյս մըն է փրկելու համար կորսուած կայսրութիւնը, որովհետեւ եթէ անգլեւֆրանսական ծրագիրը ընդունուի, եթովպիա պիտի քչուի Ազգերու Դաշնակցութենէն, յառաջիկայ սեպտեմբերին : Այդ կարգադրութեամբ, քանի որ եթովպական կառավարութիւնը փաստօրէն գոյութիւն չունի, Նէկիւսէն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՓԱԿՈՒԻՄԸ

— • —

Երէկ հրատարակած էինք Յունաստանի կրթական նախարարութեան յունիս 15 թուակիր հրամանագիրը, որով կը փակուին հայկական դպրոցները եւ կ'արգիլուի հայերէնի ուսուցումը : «Հորիզոն» հաղորդելով այս լուրը, դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (25 յունիս) :

— « Յունահայ բոլոր վարժարաններու փակման վերաբերող նոր հրամանագրին հրատարակութիւնը, պայթած ռումբի մը տպաւորութիւնը ձգեց կարդացողներուն եւ լսողներուն մօտ : Բոլորը անակնկալի եկան : Բոլորը ափ ի բերան մնացին : Չէին ուզեր հաւատալ իրենց աչքերուն եւ ականջներուն : Չէին ուզեր հաւատալ , որ այնքան ասպնջական ու բարեացակամ այս երկրին կառավարութիւնը, կամ աւելի ճիշդ՝ պատկան կրթական իշխանութիւնները, այսքան անողոք հարուած կ'իջեցնէն հայ ժողովուրդի գլխուն, փակելով բոլոր հայ վարժարանները, իսկ անհատականի վերածուելով վերաբացուելու պարագային, խստիւ արգիլելով անոնց մէջ հայ լեզուի դասաւանդութիւնն ու հայ ուսուցիչներու պաշտօնավարութիւնը :

Զարմանանք կամ ոչ, այս է ցաւալի իրականութիւնը : Կրթական նախարարութիւնը ստորագրած է այդ հրամանագիրը եւ եղերական փաստը այն է, որ ամսոյս 15էն ի վեր հայ վարժարան գոյութիւն չունի՝ աւելի քան 30,000 Հայերու բնակավայրը հանդիսացող այս քաղաքակիրթ երկրին մէջ : Ցենելով այն օրէնքին վրայ, որ Յունաստանի մէջ պետական, փոքրամասնական եւ անհատական վարժարաններէ զատ ուրիչ կրթական յարկերու գոյութիւնը չի Թոյլատրեր, կրթական նախարարութեան նախակրթութեան խորհուրդը վերջ տուած է՝ մինչեւ այսօր «ապօրինի կերպով» բաց մնացած հայ վարժարաններու գոյութեան :

Յունաստանի մէջ, յոյն ժողովուրդի կողքին կ'ապրին ուրիչ այլացեղ ժողովուրդներ, քիչ կամ չատ թիւով : Եւ երբ նկատի կ'առնենք այս երկրի կրթական իրականութիւնը, կը տեսնենք, որ բոլոր այդ բազկացուցիչ ժողովուրդները, այս կամ այն ձեւով իրաւունք ստացած են պահելու իրենց սեփական վարժարանները, որպէսզի հոն յաճախող իրենց զաւակները չզրկուին իրենց մայրենի լեզուն սորվելու կարելիութենէն : Միջազգային դաշնագրով նուիրագործուած օրէնք մը կը Թոյլատրէ Թուրքերէնի ուսուցումը Թուրք աշակերտներուն եւ երրայեցերէնի դասաւանդութիւնը՝ Հրեաներուն, իրենց սեփական վարժարաններուն մէջ : Իսկ տեղական օրէնքներու հիմանվրայ ալ, միեւնոյն հնարաւորութիւնը ստեղծուած է ուրիչ օտար գաղութներու համար, որոնցմէ, օրինակ, Ռումանացին կը վայելէ ռումաներէն լեզուով նախակրթութեան իրաւունքը իր փոքրիկներուն համար, Գերմանացին կը պահէ իր սեփական վարժարանները, Սերպը՝ նմանապէս եւ ասոնց նման բոլոր միւս օտար գաղութները :

Ասիկա կը նշանակէ, որ հելլէն պետութիւնը սկզբունքով կ'ընդունի այն անհրաժեշտութիւնը, Թէ այլացեղ եւ այլազան գաղութներու փոքրիկները պէտք է սորվին իրենց մայրենի լեզուն, իրենց վարժարաններուն մէջ :

Օրէնքի ոգին կը Թոյլատրէ օտար վարժարաններու գոյութիւնը Յունաստանի մէջ : Մինչ անոնց կարգին, օրէնքը կիրարկողները բացառութիւն կը նկատեն հայկական նախակրթարանները, պարզապէս անոր համար, որ կը կառչին օրէնքի տառին եւ օրինագիրքը Թղթատելով չեն գտներ մասնաւոր յիշատակութիւն մը հայ վարժարաններու մասին » :

«Դեռ աւելի կարեւոր հարցեր կան»

Խառնական Թերթերը քննելով պատիժներու բարձման խնդիրը, կը գրեն,— Ազգերու Դաշնակցութեան ժողո՞վը կը խմբագրէ պատիժներու մահափճիռը Թէ Խորհուրդը, կարեւորութիւն չունի մեզի հետ : Այսօ՞ր կը կատարուի այդ գործը Թէ երեք օրէն, նոյնպէս կարեւորութիւն չունի : Մենք հանդարտ օրէն կը սպասենք դէպքին զոր նախատեսած էինք երկար ատենէ ի վեր : Բայց պէտք չէ կարծել Թէ անգամ մը որ պատիժները ջնջուին, խաղաղութիւնը պիտի ապահովուի : Քաղաքական եւ տնտեսական ծանրակչիռ խնդիրներ կան, որոնց գլխաւորներն են·— 1. Ֆրանքեւգերման յարաբերութիւններ,— 2. Անգլեւգերման յարաբերութիւններ,— 3. Դանուբի խնդիր,— 4. Արեւելեան Եւրոպայի խնդիր,— 5. Միջերկրականի հաւասարակշռութեան խնդիր եւն·:

Բուռն ցոյց մը Լոնտոնի մէջ

Կիրակի օր բուռն ցոյց մը տեղի ունեցաւ Լոնտոն, Հայտ Փարքի դարասանին մէջ, բողոքելու համար պատժական տնօրինութեանց բարձման դէմ : Ցոյցին կը մասնակցէին քանի մը հազար այրեր եւ կիներ : Գլխաւոր ճառախօսն էր Պ· Էթլի, աշխատաւորական կուսակցութեան առաջնորդը : Այս առթիւ Թշնամական ցոյցեր եղան Արհեստակցական Միութեանց ընդհ· քարտուղարին դէմ, որ անարգուեցաւ իրրեւ դաւաճան եւ հարկադրուեցաւ հեռանալ, ոստիկանութեան աջակցութեամբ : Այս մարդը ասպետութեան տիտղոս մը ստացած ըլլալով Թագաւորէն, արժանի չի համարուիր աշխատաւորական դատը վարելու :

Բուն ցոյցի ընթացքին, օրուան բանախօսը դիտել տուաւ,— «Թէեւ Ազգաժողովը կը յաւակնի ոստիկանական ուժ մը ըլլալ, բայց իր ծոցին մէջ կը գտնուին կարգ մը գողեր որոնցմէ ոմանք սքանչելապէս յաջողած են իրենց արհեստին մէջ : Երբ բռնութիւններ կը կատարուին, անոնք որ օրէնքը յարգել տալու պաշտօն ունին, անվիճելի համակրութիւն մը կը ցուցնեն գողերուն համար : Ես մեր նախարարներու բերնին մէջ չլսեցի համակրանքի մէկ հատիկ բառ Եթովպիոյ ժողովուրդին համար, եւ ես չեմ հաւատար Թէ կառավարութիւնը որ եւ է ատեն ուզած է որ Մուսոլինի յաղթուի » :

Ցոյցէն վերջը քուէարկուեցաւ բանաձեւ մը որ կը բողոքէ պատիժներու ջնջման դէմ եւ կը պահանջէ գօրացնել Ազգերու Դաշնակցութիւնը : Աւելորդ է ըսել Թէ այս կարգի ցոյցերը չեն կրնար փոխել կառավարութեան դիրքը, որ հաւանութեան արժանացաւ երեսփ· Ժողովին մէջ :

Արտակարգ խստութիւններ Պաղեստինի մէջ

Զինուորական իշխանութիւնը 5000 անգլ· ոսկի տուգանքի դատապարտեց Պաղեստինի Լիտտա գիւղը, ուր ահաբեկումներ պատահած էին վերջերս : Այս տնօրինութիւնը խոր տպաւորութիւն գործեց Ժողովուրդին վրայ :

Անցեալ չաբթուան դէպքերու ընթացքին սպաննուած են 54, վիրաւորուած՝ 98 հոգի :

Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը կարծուի Թէ խռովութիւնները վերջանալու վրայ են : Արաբները խորապէս ազդուած են ձեռք առնուած խստութիւններէն : Անգլ· նոր զինուորներ հասած են Պաղեստին, 9000ի բարձրացնելով ամբողջ Թիւը :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԱՐՏԻԿՆԵՐԸ

ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀՀ Կառավարության 1936 թ. հունվարի 7-ի նիստում քննվել է ՀՀ ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղազարյանի զեկուցումը 1936 թ. պետական բյուջեի մասին։

Կառավարությունը հաստատել է ՀՀ 1936 թ. պետական բյուջեի նախագիծը հետևյալ հիմնական ցուցանիշներով։

Ընդհանուր եկամուտներ՝ 50.985 հզր. ռուբ., որից՝ հանրապետական եկամուտներ՝ 3.401 հզր. ռուբ., միութենական եկամուտներ՝ 47.584 հզր. ռուբ.։

Միջոցների ընդհանուր գումարը՝ 50.985 հզր. ռուբ., որից՝ հանրապետական եկամուտներ՝ 3.401 հզր. ռուբ., միութենական եկամուտներ՝ 47.584 հզր. ռուբ.։

Ընդհանուր ծախսեր՝ 50.985 հզր. ռուբ., որից՝ հանրապետական եկամուտներից՝ 3.401 հզր. ռուբ., միութենական եկամուտներից՝ 47.584 հզր. ռուբ.։

Հանրապետական եկամուտներից ծախսվում է՝

ա) ազգային տնտեսության զարգացման համար՝ 1.800 հզր. ռուբ.։

Ներառյալ՝ 1.800 հզր. ռուբ. կապիտալ ներդրումներ, որից՝ արդյունաբերության համար՝ 262.125 հզր. ռուբ., գյուղատնտեսության համար՝ 853.934 հզր. ռուբ., ներառյալ՝ գյուղատնտեսական ապարատների համար՝ 15.803 հզր. ռուբ., ճանապարհների՝ 151.187 հզր. ռուբ., տրանսպորտի և կապի՝ 321.986 հզր. ռուբ., ինչպես նաև՝ ֆինանսական հաստատությունների՝ 1.926 հզր. ռուբ.։

Ընդհանուր ծախսերից՝ 1.800 հզր. ռուբ. ներառյալ՝ 1.800 հզր. ռուբ. կապիտալ ներդրումներ։

Տարեվերջին ընդհանուր պետական պարտքը՝ 1.926 հզր. ռուբ., որից՝ հանրապետական՝ 1.926 հզր. ռուբ., միութենական՝ 0։

Ընդունվել է ՀՀ ժողկոմխորհի կողմից։

ՀՀ ժողկոմխորհի նախագահ՝ Ա. Ամատունի

ՀՀ ժողկոմխորհի գործավար՝ Ա. Ղազարյան

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄ

ՀՀ Կառավարության 1936 թ. հունվարի 7-ի նիստում քննվել է ՀՀ ֆինանսների ժողկոմ ընկ. Ա. Ղազարյանի զեկուցումը 1936 թ. պետական բյուջեի մասին։

Կառավարությունը հաստատել է ՀՀ 1936 թ. պետական բյուջեի նախագիծը հետևյալ հիմնական ցուցանիշներով։

Ընդհանուր եկամուտներ՝ 50.985 հզր. ռուբ., որից՝ հանրապետական եկամուտներ՝ 3.401 հզր. ռուբ., միութենական եկամուտներ՝ 47.584 հզր. ռուբ.։

Միջոցների ընդհանուր գումարը՝ 50.985 հզր. ռուբ., որից՝ հանրապետական եկամուտներից՝ 3.401 հզր. ռուբ., միութենական եկամուտներից՝ 47.584 հզր. ռուբ.։

Ընդհանուր ծախսեր՝ 50.985 հզր. ռուբ., որից՝ հանրապետական եկամուտներից՝ 3.401 հզր. ռուբ., միութենական եկամուտներից՝ 47.584 հզր. ռուբ.։

Հանրապետական եկամուտներից ծախսվում է՝

ա) ազգային տնտեսության զարգացման համար՝ 1.800 հզր. ռուբ.։

Ներառյալ՝ 1.800 հզր. ռուբ. կապիտալ ներդրումներ, որից՝ արդյունաբերության համար՝ 262.125 հզր. ռուբ., գյուղատնտեսության համար՝ 853.934 հզր. ռուբ., ներառյալ՝ գյուղատնտեսական ապարատների համար՝ 15.803 հզր. ռուբ., ճանապարհների՝ 151.187 հզր. ռուբ., տրանսպորտի և կապի՝ 321.986 հզր. ռուբ., ինչպես նաև՝ ֆինանսական հաստատությունների՝ 1.926 հզր. ռուբ.։

Ընդհանուր ծախսերից՝ 1.800 հզր. ռուբ. ներառյալ՝ 1.800 հզր. ռուբ. կապիտալ ներդրումներ

պատուիրակները չեն կրնար ընդունուիլ Ազգաժողովին մէջ։ Ուրեմն, Ազգե-
րու Դաշնակցութեան ներկայ ժողովը վերջին պատեհութիւնն է նկկիւսին հա-
րու Դաշնակցութեան ներկայ ժողովը վերջին պատեհութիւնն է նկկիւսին հա-
մար։ Կայսեր որոշումէն դժգոհ է մասնաւորապէս Պ. Իտըն, Անգլիոյ արտա-
քին նախարարը, որ չուզեր Ազգաժողովին մէջ տեսնել իր գոհը։

*** Իտալիա յուշագիր մը ուղղեց Ազգաժողովին, եթովպիոյ գրաւման մա-
սին։ Միւս կողմէ Մուսոլինի ձեռնարկած է հետզհետէ նօսրացնելու իր արշա-
ւանքի բանակը։ Մօտերս Իտալիա պիտի վերադառնան 20,000 զինուորներ։
Մուսոլինի կ'ուզէ հանգստացնել Անգլիան, որ հաճութեամբ չի դիտեր պատ-
կառելի բանակի մը ներկայութիւնը Սուտանի սահմանին վրայ։ Իրազեկներ
կը կարծեն թէ այժմ 400,000 իտալական զինուորներ կը գտնուին եթովպիոյ
մէջ, բացի 100,000 բանուորներէ։ Հաւանական չէ որ նոր զօրք ղրկուի վեր-
պարձողներուն տեղ, թէեւ կամաւորներ միշտ պատրաստ են։

Մահաւոր վարչութիւն Սէնի նահանգին մէջ

—•—

Կարգ մը թերթեր գրած էին թէ կառավարութիւնը որոշած է մասնաւոր
լիազօր մը նշանակել Սէնի նահանգին համար, անոր ենթարկելով նահանգա-
պետութիւնը եւ ոստիկանական վերատեսչութիւնը։ Վարչապետութեան գրա-
սենեակէն կը հերքեն այս տեղեկութիւնը, ճշդելով թէ խնդիրը կապ չունի
վարչական խոշոր փոփոխութեանց հետ, այլ կը վերաբերի հանրօգուտ չինու-
թեանց եւ ուրիշ աշխատանքներու, թէթեւցնելու համար ներքին նախարարու-
թեան գործերը։

Աւստրիա թագաւորութե՞ան կը վերածուի

—•—

Ազգերու Դաշնակցութեան անգլիական եւ ֆրանսական պատուիրակու-
թիւնները հաւաքական գիր մը ուղղեցին Աւստրիոյ վարչապետին, փընեւ հր-
թիւնները հաւաքական գիր մը ուղղեցին Աւստրիոյ վարչապետին, փընեւ հր-
մար։ Կայսեր որոշումէն դժգոհ է մասնաւորապէս Պ. Իտըն, Անգլիոյ արտա-
քին նախարարը, որ չուզեր Ազգաժողովին մէջ տեսնել իր գոհը։
սին։ Միւս կողմէ Մուսոլինի ձեռնարկած է հետզհետէ նօսրացնելու իր արշա-
ւանքի բանակը։ Մօտերս Իտալիա պիտի վերադառնան 20,000 զինուորներ։
Մուսոլինի կ'ուզէ հանգստացնել Անգլիան, որ հաճութեամբ չի դիտեր պատ-
կառելի բանակի մը ներկայութիւնը Սուտանի սահմանին վրայ։ Իրազեկներ
կը կարծեն թէ այժմ 400,000 իտալական զինուորներ կը գտնուին եթովպիոյ
մէջ, բացի 100,000 բանուորներէ։ Հաւանական չէ որ նոր զօրք ղրկուի վեր-
պարձողներուն տեղ, թէեւ կամաւորներ միշտ պատրաստ են։

Մահաւոր վարչութիւն Սէնի նահանգին մէջ

—•—

Կարգ մը թերթեր գրած էին թէ կառավարութիւնը որոշած է մասնաւոր
լիազօր մը նշանակել Սէնի նահանգին համար, անոր ենթարկելով նահանգա-
պետութիւնը եւ ոստիկանական վերատեսչութիւնը։ Վարչապետութեան գրա-
սենեակէն կը հերքեն այս տեղեկութիւնը, ճշդելով թէ խնդիրը կապ չունի
վարչական խոշոր փոփոխութեանց հետ, այլ կը վերաբերի հանրօգուտ չինու-
թեանց եւ ուրիշ աշխատանքներու, թէթեւցնելու համար ներքին նախարարու-
թեան գործերը։

Աւստրիա թագաւորութե՞ան կը վերածուի

—•—

Ազգերու Դաշնակցութեան անգլիական եւ ֆրանսական պատուիրակու-
թիւնները հաւաքական գիր մը ուղղեցին Աւստրիոյ վարչապետին, փընեւ հր-
թիւնները հաւաքական գիր մը ուղղեցին Աւստրիոյ վարչապետին, փընեւ հր-
մար։ Կայսեր որոշումէն դժգոհ է մասնաւորապէս Պ. Իտըն, Անգլիոյ արտա-
քին նախարարը, որ չուզեր Ազգաժողովին մէջ տեսնել իր գոհը։
սին։ Միւս կողմէ Մուսոլինի ձեռնարկած է հետզհետէ նօսրացնելու իր արշա-
ւանքի բանակը։ Մօտերս Իտալիա պիտի վերադառնան 20,000 զինուորներ։
Մուսոլինի կ'ուզէ հանգստացնել Անգլիան, որ հաճութեամբ չի դիտեր պատ-
կառելի բանակի մը ներկայութիւնը Սուտանի սահմանին վրայ։ Իրազեկներ
կը կարծեն թէ այժմ 400,000 իտալական զինուորներ կը գտնուին եթովպիոյ
մէջ, բացի 100,000 բանուորներէ։ Հաւանական չէ որ նոր զօրք ղրկուի վեր-
պարձողներուն տեղ, թէեւ կամաւորներ միշտ պատրաստ են։

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊՂՈՎ

ԲՈՒՌՆ ՓՈԹՈՐԻԿՆԵՐ տեղի ունեցան Ֆրանսայի զանազան մասերուն
մէջ, կիրակիէն երկուշաբթի գիշեր։ Կարկուտ ալ տեղաց, իսկ Անտէլիսի մօտ
երեք հոգի մեռան կայծակնահար։ Կարկուտը մեծ աւերներ գործեց Պուասոյի
շրջանին մէջ, իսկ դաշտերը ողողուեցան հիւսիսային նահանգներուն մէջ։

Ա՛ԹԷՆԻ քաղաքապետը, որ վերջերս Գերմանիա գացած էր, պաշտօնա-
պէս յայտարարեց թէ Կ. Կ. կէօրինկ եւ կէօպէլս, Գերմանիոյ երկու նախա-
րարներ, ճունասան պիտի այցելեն ողիմպիական խաղերէն վերջը։

ԵԹՈՎՊԻՈՑ գաղթավայրին կազմակերպութեան համար 1300 միլիոն լիրի
նոր վարկ մը սահմանեց իտալական կառավարութիւնը։ Ատոնց Ապէպայէն կը
հնուագրեն թէ խուզարկութիւնները կը շարունակուին քաղաքին մէջ։ Երեւան
հանուած են մեծ քանակութեամբ վառելանիւթ եւ ուտեստ։— Հապէշները կը
շարունակեն դիմադրել կարգ մը նահանգներու մէջ, ուր իտալական զօրք ղր-
կուած է։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՎԷՄ,, ի ԺԴ. ՔԻԼԸ հետեւեալ բովանդակութեամբ.-

Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Մեծ Ցօրելեանի առթիւ։ ՏՈՒԹ. ՎԱՀՐԱՄ Ե. ԹՈՐ-
ԳՈՄԵԱՆ՝ Ցուշատետրէս։ ՇԱՒԼ ԴԻՒ՝ Հայկական ճարտարապետութիւնը։ Հ.
Գ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ՝ Հայաստանի զբօսիաւոր եկեղեցիները։ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐ-
ԴՈՒՆԻ՝ Նպաստ մը Հայ եւ Թուրք աշուղական գրականութեան։ Ա. ԲԵՐԲԵՐ-
ԵԱՆ՝ Միքայէլ Նալբանտեանցի անտիպ երկերը։ ՎԱՀԱՆ ՄԻՆԱՍՈՐԵԱՆ՝ Ար-
հաւիրքի օրեր։ ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ՝ Համաշխարհային պատերազմը եւ Տա-
րօնի աշխարհը։ ՀԱՅԿ ԱՃԷՄԵԱՆ՝ Բագրատ վարդ., Գէորգ Թաւաքալեան։
Անցեալը։ կեանք եւ մշակոյթ։ Գիրք եւ մամուլ։ Գրախօսական։ Ցաւելուած։
Վ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ՝ Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը։

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 ֆրանք, համաձայն իւրաքանչիւր
երկրի ծկծկատպական սակի։

Երբոյտ շրջանի բաժանորդները կրնան առաջիկայ երկու տարիներու
12 թիւերը ստանալ վճարելով 50 ֆրանք, կամ դէպ գրչ/ համար 25 ֆր.

Հասցէ։— S. Vratzian, 13 Rue des Platanes, Gité Jardin de Plessis-Robinson, (Seine).

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme. PARIS (13)

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ԱՒՆՈՒՎԻԼ ԼԸ ԿՕՆԷՍԻ «վարդան» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհ.
ժողովի կը հրաւիրէ Հայր, Թագուհի եւ Տաւրոս խումբերու բոլոր ընկերները
5 Յուլիս. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, ընկ. Ց. ձիհանեանի բնակա-
րանին մէջ։ Խնամ կարեւոր օրակարգ։

Վարչութիւն

ՎԱՒԱՆՍի կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բո-
լոր ընկերները, այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սիամանթօ ակումբին
մէջ։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵՒԻՊՏԱՅԻ» ԿՈՄԻՏԷԻ դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ այս
ՈՒՐԲԱԹ երեկոյ (3 Յուլիս) ժամը 8.30ին, Chez Zeyer սրճարանի վեր-
նայարկը, 4 rue St. Denis (Place du Châtelet), մէթրօ Châtelet

Կը խօսի՝ ընկ. ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

նիւթ՝ «Թորիդային նոր սահմանադրութեան էութիւնը»։ Միտքերու փոխա-
նակութիւն՝ նոր սահմանադրութեան թերութիւններուն եւ առաւելութիւն-
ներուն մասին։ կը հրաւիրուին փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱԶԻ Պանեէօ-Քաշանի Մանուճիւղի Սանուց Միութեան կողմէ
12 Յուլիս, կիրակի առաւօտեան ժամը 11էն գիշերուան ժամը 11

Chez Fiquet, Ռոպէնսոն

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԺԱՄԸ 3—7

Կը ներկայացուի սանուհիներու կողմէ

48 ՕՊՈՒԱՆ ԳԼՈՒՒ ՓՈՐՁԱՆՔ

Կը նուագէ թառիսդ ԳԱՐԵԳԻՆ, կը պարէ փոքրիկն Ռէժինա

7—11 Եւրոպական պարեր։ Ճաշ։ Դիւրամատչելի պիւֆէ։

Ճաշերուն պարագային գոց սրահ։ Մուտք 3 ֆրանք

Փորձ տ'Օրլէանէն առնել 128 թիւ հանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան։

Ֆ կ. Խ ի Փարիզի վաճառանիւթի դաշտահանդէսը

Տեղի կ'ունենայ 19 Յուլիսին, Ռոպէնսոնի անտառին մէջ։

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

Ֆ. Կ. ԽԱԶԻ *Սէնթ-Էթիէնի Մառնաճիւղի հանդէսը, 5 Յուլիս,*

Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին. Սալ ժան տ'Ըրքի մէջ։

Դաշտահանդէս

Ֆ. Հ. Կ. ԽԱԶԻ Լա Քրօթի Պուլվար Օտտօի Ենթամասնաճիւղին կողմէ
ի նպաստ Ազգային Վարժարանի

Տեղի կ'ունենայ 5 Յուլիս, կիրակի. Սէնթ Ալպէրի օդասուն պարտէզին մէջ,
առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽ. ԲԱԺԻՆ

Ընդունելութիւնը 25 հանրակառքերը եւ իջնել վերջաւորութեան։

Մշակութային հանդէս

Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի Մշակութային Աշխուժութեան հանդէսը
տեղի կ'ունենայ 5 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 4ին,
վարժարանին սրահին մէջ, 24 rue Troyon, Sèvres.
Նախագահութեամբ Նախկին Նախարար ԼՈՒԻ ՄԱՐԻՆԻ
Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։
Մուտքը ազատ է։

Դպրոցական հանդէս Պօտոյի մէջ

Ազատասան Միութեան գաւառի աշակերտներուն հանդէսը
տեղի կ'ունենայ 5 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին,
Շ. Յ. Դ. «Բ Շահլազ» ակումբի սրահին մէջ։
Ազատասանութիւն, խմբերգ. դիմախօսութիւն, պար եւ անակնկալներ։
Մուտքը ազատ է։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻԻՆ

Շ. Յ. Դ. Նիսի ենթակոմիտէն իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկ.
Վ. ՇԻՀԸՐԵԱՆի մահուան առթիւ իր բոլոր պարագաներուն։

×

Շ. Յ Դ. Նիսի ենթակոմիտէն, փո-
խան ճանկեպսակի, 50 ֆր. կը նուի-
րէ Շ. Յ. Դ. Նիսի Մայիսեան ան-
ուան ճաշուան առ-
թիւ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Այրէ Տիկ. Սելվի Սողոմոնեան
կը փնտռէ իր որդին Թադէոս Սողո-
մոնեանը, որմէ բաժնուած է Երե-
ւանի մէջ 1918 Թուին։ Այդ Թուա-
կանին որդին 19 տարեկան էր։ Կը
խնդրուի իր ունեցողներէն իմա-
ցնել հետեւեալ հասցէին։— Mme Vve Soghomonian, 14 Ave de la Porte de Gentilly, Paris (14e).

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ
Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*
29 rue Mathis, Métro Crimée,
Otobus: AJ, AV, CP, 52, 50)71
Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ,
մատանիներ եւլն.։ Նորոգութիւն ժամացոյցներու։ Կը գնենք
բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով։
Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կատարուին արագ
եւ խղճմտօրէն։

Դերձակատուն
ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու
վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին։
Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ։
Չեր ձգնելիք հագուստներուն համար դիմեցէք
մեր դերձակատունը։

ANIS PHENIX
Raki d'Alger
Ընդհ. ներկայացուցիչ **M. BACRI**
19 Rue Turbigo, Paris, Tél. Central 8"—17
PHENIXը առաջնակարգ ըմպելի մըն է որ պատրաստուած է
ամենալաւ անիսոնէ եւ Թորուած է ալճէրական գինիներու ալ-
քօլէն։
PHENIXը գնահատուած է ամէնուն կողմէ իր բոյրին եւ
խնամուած պատրաստութեան համար։ Ասոր լաւ յատկութիւնները
հաստատուած են Société d'Hygiène de France-ի կողմէ։
Խառնելով պաղ ջուրի հետ, կ'ունենաք ախորժարեր եւ ախոր-
ժահամ խմիչք մը։
Ձեր ապսպրանքներու համար հեռաձայնեցէք Central 83—17

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ
ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ
Ջուր խառնուի քաշուած եւ
անիսոնով պատրաստուած օ-
դին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ։
Չդատարկեք այլ եւ այլ նիւ-
թերով պատրաստուած եւ ձեր
կեանքին ձեռնհաս օդիները
խմելէ, այլ խմեցէք սիսիան
ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ, որուն անարատ,
կազդուրիչ եւ ախորժաբեր
ըլլալը հաստատուած եւ գնա-
հատուած է։
UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL
Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱԹԻՐԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
Maison CHARLES
ԳԱՒԻՆԻԿ ԿԱՐԻՆԵԱՆ
110 Rue de Rennes, Paris (6)
Métro: St. Sulpice & Rennes
Դերձակատան մարմնոյ եւ կանանց։
Ճոխ մթերք անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներու։
Խնամուած կար եւ անոթի աշխատանք։ Չափաւոր գին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՉԱՐԹՕՆ Ֆ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

—o—

— Կերպասեղէնի հռչակաւոր վա-
ճառականը։ Մի՞թէ լսած չէք այդ ա-
նունը,— զարմացկոտ հարցուց տան-
տէրը, որ չէր կրնար ըմբռնել, թէ
ինչպէ՞ս կարելի է չգիտնալ առաջին
կարգի վաճառական, մեծահարուստ
պէտք կարպովիչ Ալանովը, որ ամ-
բողջ Կովկասի մէջ յայտնի անուն մըն
էր։

— Այո, այո, կարծեմ լսեր եմ,— անվստահ մրմնաց Վահէն, որ անկաս-
կած ոչինչ գիտէր Ալանովի եւ անոր
ունեցած հարստութեան մասին, բայց
մեծապէս գրաւուեցաւ Սոնիայի դե-
ղեցկութեամբ։ — Անշուշտ, ինչպէս
սովորական է մեր հարուստ ընտա-
նիքներու մէջ, մայրենի լեզուն չի գի-
տեր ...

— Դժբախտաբար, ոչ,— աչխատե-
ցաւ չթերեղել աղջիկը,— հազիւ թէ
քանի մը բառ։ Մայրը վրացախօս
Թիֆլիսեցի հայ ընտանիքէ մըն է;
Տան սպասաւորներն եւ ուսուցիչները
բոլորն ալ ռուս կամ օտարական են։
Դժուար թէ, եթէ ցանկանար իսկ,
յաջողէր հայերէն սովրիլ։ Այո, այս
ազգային հիւանդոտ երեւոյթի մըն է,
— տխրօրէն գլուխը շարժելով շարու-
նակեց պարոն Աչոտ,— չկայ հա-
րուստ կամ միջին դասի պատկանող
ընտանիք մը, որու տանը մէջ հայերէն
խօսուի։

Ուշ տանն ցրուեցան հիւրերը՝ պատուիրելով Վահէնին, որ առաւօն
չատ կանուխ պատրաստ լինի մեկնե-
լու։

Միւս առտու, արեւածագէն առաջ, երբ քաղաքի փողոցները դեռ բոլորո-
վին ամայի էին, Վաչոյի կառքը կանգ
առաւ Արսէնեաններու տան առջեւ։
Դռնապան Մօսօն վեր վազելով ձայն
տուաւ տնեցոց։ Բոլորը ոտքի վրայ՝
կը պատրաստուէին հիւրը ճամբու
դնելու։ Տիկին Մարիամը գիշերուը-
նէ պատրաստած ուտելիքի պաշարը
կապոցի մը մէջ փաթթած՝ կը տեղա-
ւորէր կառքի ետեւի կողմը։

Վարդանը, նոր գնուած պայուսակը
վերցուցած՝ վար իջաւ։ Տղան ու եւ-
գինէն հազիւ քանի մը վայրկեան ա-
ռանձին մնալու պատեհութիւն ունե-
ցան։

— Տէ, սիրելիս,— ֆաչալը մօտե-
նալով գրկեց աղջկան,— պէտք է
բաժնուիլ։ Իմ մասին չմտահոգուիս։
ամէն ինչ յաջող կ'անցնի։ Ամառը ան-
չուշտ կը տեսնուինք ...

Եւգինէն, որ արտակարգ ձիգ կը
թափէր խաղալ, մինչեւ իսկ ուրախ
դէմք մը ցոյց տալու, աճապարեց
դուրս գալ սենեակէն՝ տղուն ձեռքէն
բռնած։

— Անշուշտ, ամառը կուգամ քեզ
տեսնելու։ Շուտ չուտ գրէ... Անըզ-
գուշութիւն չընես, լաւ պահէ ինք-
զինքդ,— ու զգալով որ արցունքը
արդէն կը լճանայ աչքերուն մէջ՝
սանդուխէն վար վազեց։

Ֆաչալը ճամբելէ վերջ, տնեցիք
կրկին վեր բարձրացան։ Հիւրասեն-
եակի մէջ հաւաքուած՝ անոնք տխուր
ու սրտաբեկ կը զրոյցին։ Կարծես ըն-
տանիքի հարազատ մէկ անդամը հե-
ռացած լինէր։ Եւգինէն իր սենեակին
առանձնացաւ ու երկնցած անկողնի
վրայ, թաչկինակը աչքերուն՝ սկսաւ
հեկեկալով արտասուել։

ԵՐԿՈՒ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐ

Սոֆիա (Սոնիա) Պետրովնա Ալա-
նովի ծննդեան տարեդարձն էր յու-
նիսի առաւնեւերկուքը։

Կէս օր էր։ Սոնիան անկողնի մէջ
մէկ կողմէն միւսը կը դառնար ծուլօ-
րէն՝ կիսովին ծածկուած մետաքսէ
բարակ վերմակով մը։ Առջի գիշեր
գիմնազիայի նորաւարտ ընկերուհի-
ներու հետ հրաժեշտի վերջին հանդի-
պում մը ունեցեր էր գերմանական
ճաշարան ունեցող ուսուցչուհիին մօտ։
Զոր ու պառաւած աղջիկ մըն էր ու-
սուցչուհին, իրենց դասարանի դաս-
իարակը, որ կը յամառէր դեռ աղ-
ջկնութիւն խաղալ՝ սպիտակացած մա-
զերը սեւ ներկելով։ Ամբողջ գիշերը,
պար ու խնդում, եւ հազիւ առաւօտ-
եան ժամը երկուքին տուն գալով՝ ան-
կողին մտած էր Սոնիան։

Կէս օրի մօտ, անհամբեր մայրը ըզ-
գուշութեամբ ննջասենեակի դուռը
բացաւ։ Անոր եւեւէն ներս մտաւ
ռուս սպասուհին արծաթէ խոշոր
ափսէ մը ձեռքին։

— Բարի լոյս, աղաւնեակս,— վե-
րացախօս մայրը փաղաքչելով համ-
բուրեց աղջկան,— գիշերը ուշ եկար-
կ'երեւի յոգնած ես...

— Բարի լոյս, մամոչկա,— կիսա-
խուփ աչքերը մօրն ուղղելով՝ պա-
տասխանեց Սոնիան,— անշուշտ կէս
օրն անցեր է, հա՞։ Ցոգնա՞ծ։ Ի հար-
կէ ոչ, սովորական անկողնի ծուլու-
թիւն,— ու նկատելով Մաշան՝ մօրը
դարձաւ խոժոռ դէմքով։

— Էդ ի՞նչ է նորէն։

— Սիրունիկ աղջիկս,— մայրը
քնքշօրէն չոյեց աղջկայ կուրծքին
թափուած գանգուր մազերը,— կէս
օր է արդէն, իսմ անօթի չե՞ս մնալու
... Տէ, աղաւնեակս, մի բարկանար,
մայրդ քեզ մատաղ ... դէմ բաժակ
մը չոքոլաթ ... հա՞... Այ, ապրի իմ
աննման ճագուկս ... ։

— Եու, լաւ, լաւ,— համաձայնե-
ցաւ Սոնիան՝ աւելի չուտ ազատելու
համար մօր թախանձանքէն ու հազիւ
բաժակի կէսը դատարկած՝ վերմակը
գլուխը քաշեց ու դարձաւ պատին
կողմը՝ ըսելով։

— Ձգէ որ քիչ մը քնեմ ։

Մայրն ու աղախինը ոտքի մատնե-
րու վրայ դուրս եկան սենեակէն՝ դու-
ռը զգուշութեամբ գոցելով ։

Հազիւ դրան փակուելու ձայնը ա-
ռած՝ Սոնիան աչխոյժ չտկուեցաւ ան-
կողնի մէջ, սիրուն գլուխը դիզուած
բարձերուն կրթնցուց, եւ երազուն
աչքերը յառեց կիսովին վարագուր-
ուած պատուհանին դուրս, երկնքի
պայծառ կապոյտին։ Փափկիկ թեւերը
ծալեց գլխուն տակը, ու կուրծքը
դուրս ձգած՝ ազահութեամբ չնչեց
թարմ օդը ։

Անբացատրելի հրճուանք մը համա-
կեր էր Սոնիայի ողջ էութիւնը։ Ո՛չ
ինչ լաւ էր այդպէս։ Երբ առաւօտեան
քնաթաթախ աչքերը բացաւ, առաջին
միտքը որ թմրած ուղեղը կենդանա-
ցուց, գիմնազիան աւարտած լինելու
գաղաձարն եղաւ։ Հիմա բոլորովին
ազատ էր այլեւս՝ ոչ դպրոց, ոչ պար-
տադիր դասեր, ոչ ալ տիպում՝ առա-
ւօտեան անուշ քունը կիսատ ձգելու ։

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՓՆՏՌՈՒՅՑԻՆ եւ ԿԱՐԴՈՒՑԻՆ
երգիծաթերթին՝ «ՄԵՂՈՒ»
փարիզի եւ երկրամի ՅառաՔի ցրուիչ
Գ. ԱԽԵՏՑԻԵՆ։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ՆՐԹԱՏԻԿԻ ՀԱՄԱՐ)
17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Métro : TOLBIAC)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՅՈՒԼԻՍ JEUDI 2 JUILLET 1936

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՄԱԿՆԱՑ ԵՒԱՄԱԿՆԱՑ

Ցրտնտա եւ գաղութներ	140 ֆրանգ	70 ֆրանգ	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանգ	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանգ	100 ֆրանգ	—

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3155 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԵԱՆՔԸ ԳՈՐԾԻ ԿԸ ԿԱՆՉԷ

Երբ կը խօսինք պատասխանատուութիւններ ստանձնելու մասին, մեր առջեւ կը պատկերանայ հետեւեալ իրականութիւնը.—

Պանդխտութեան տասնամեակ մը բոլորեցինք եւ արդէն մտած ենք երկրորդին մէջ: Ինչ որ ունէինք իբրեւ ազգային - քաղաքական դրամագլուխ, իբրեւ հանրային արժէք, արագօրէն կը մաշի: Շատերը մեռած, ուրիշներ ապառած են ու կը հեւան: Դեռ ուրիշներ ալ՝ պատն երեսին, չեն ուզեր «պղտորուիլ» կամ արդէն բըռնած են նահանջականութեան, մեկուսացման դիւրին ճամբան:

Միւս կողմէ, տարագիր բազմութիւնները կը տրորուին այլազան հոսանքներու մէջեւ, ինկած ըլլալով եօթն անգամ եօթանասուն ցամաքներու վրայ: Իրենց ինկած վայրերուն մէջ ալ, կեանքի հոլովումը կը կատարուի սրընթաց եւ աննախընթաց թափով մը: Հեռուհեռէ կ'ընդարձակուի անջրպետը՝ երէկուան եւ այսօրուան միջեւ: Կը փոխուին դիտելիքներն ու նշանախօսքերը: Կը փոխուին տրամադրութիւններն ու ձգտումները: Շատոնց փոխուած են գործելու մեթոտներն ալ:

Այս ընդհանուր ալեկոծութեան մէջ, կարելի՞ է տարաժամերգ կառչիլ Թուրքիայէն եւ Կովկասէն փոխադրուած գիտելիքներու: Կամ ներելի՞ է ամփոփուիլ սահմանափակ ծանօթութեանց եւ մտքի վրայ համրուած արժէքներու չուքին տակ:

Աւելի բաց խօսելով, կրնա՞նք ապահովել մեր ինքնապաշտպանութիւնը, առանց նոր ազգակներ, նոր խարիսխներ ստեղծելու: Գոնէ եղածը նորոգելու, թարմացնելու, աւելի ծաւալուն եւ կուռ համեմատութեան մը վերածելու:

Կացութիւնը այսպէս պատկերացնելով եւ հարցումները չեզոտակի դնելով, կը դիւրանայ պատասխանը:

Եւ այդ պատասխանը ուրիշ բան չի կրնար ըլլալ եթէ ոչ հրապարակային կոչ մը՝ անոնց որ հասան ու կը հասնին երէցներու ետեւէն, իբրեւ ուղեկից կամ ժառանգորդ:

Տարագրութեան կեանքը ինք աւելի չուտ բացաւ մեր աչքերը: Անցած տասը տարիները քան տարուան փորձառութիւն կ'արժեն: Իսկ ամէն օր բան մը, նորութիւն մը սորվելու պատեհութիւն ունինք, քանի որ ինկած ենք աշխարհի բոլոր ցամաքներուն վրայ: Ուրիշներու կատարած փորձը, աւելի զօրաւորներու ճիգերն ու առաջադրութիւնները իրագիտական դասեր են մեզի համար:

Արդ, ո՞ր մարտակոչին կամ ահազանգին կը սպասենք, մեր պակասները լրացնելու, պարպուած դիրքերը լեցնելու կամ նորոգելու, չաղաթը ամրացնելու համար:

Ահա տարիներէ ի վեր կ'արձարծենք երիտասարդական ծաւալուն ցանցի մը պահանջը: Մէջտեղ դրուած են ծրագիրներ, եւ բանաձեւեր ալ քուէարկուած:

Իսկ իրականութի՞ւնը: Իրականութիւնը կ'ըսէ թէ ինչ որ երիտասարդական կազմակերպութիւնները կը կոչենք, տրամադրելի ուժին ոչ իսկ մէկ տասներորդը կը ներկայացնեն: Այն ալ բաժնուած բազմաթիւ ճիւղերու վրայ:

Տարիներէ ի վեր եւ ամէն տարի աւելի ուժգնօրէն կը հնչեցնենք Հայկական Արտասահմանի կազմակերպութեան պահանջը, սկսելով այս գաղութէն:

Իրականութիւնը կ'ըսէ,— ինչ որ ունէինք եւ ունինք, վերածուեր է ծաղրանկարի: Նորէն վարիչ կամ պատասխանատու կը մընան հին չուքեր, չուքերու մնացորդներ եւ հանրային կեանքը ինքնին կը ծիւրի:

Տակաւին չենք խօսիր անճոռնի պառակտումներու եւ ամուլ բիւզանդարանութեանց մասին, որոնք այլապէս վրդովիչ տասնամեակ մը բոլորել պիտի տան, եթէ սթափումը ուշանայ: Եթէ քննացողները կամ ինքնագոհները շարունակեն տիրապետել:

Տեսէք, — տակաւին չունինք, այստեղ, Ֆրանսայի մէջ, որ եւ է ազգային ճակատ կամ իշխանութիւն, որ յարգանք պարտադրէր իր հեղինակութեամբ եւ գործունէութեամբ:

Եւ չունինք բանաձեւ մը, որ ամփոփէր արտասահմանի հիմնական պահանջները, իբրեւ հանգանակ մը ընդհանրական:

Այդ բանաձեւը կրնար մշակուիլ քաղաքական կուսակցութեանց նախաձեռնութեամբ, եւ կամ ուրիշ եղանակով մը, պարտականութեան հրաւիրելով բոլոր հոսանքներն ու կազմակերպութիւնները:

Ամէն պարագայի մէջ, այդ բանաձեւը սրբագրելի պիտի ըլլար անոնց որ տասը տարիէ ի վեր միայն կարծիք յայտնելու եւ որոնումներ արձակելու մենաշնորհը տուեր են իրենք իրենց, առանց մասը մոխիրը թաթխելու:

Բանաձեւին հիմերն անգամ ոչ տգիտական ուսումնասիրութեանց կը կարօտին, ոչ ալ ակադեմական վիճաբանութեանց: Կը բաւէ նախ կատարել խղճմտանքի քննութիւն մը, եւ ակնարկ մը նետել մեր ապրած միջավայրին վրայ:

Երբ Ֆրանսայի արմատականը, ընկերվարականը եւ համայնավարը կրնան միացեալ բանաձեւ մը մշակել ու գործել, նոյն իսկ «Մարսէյէզ»ն ու «Ինթէրնասիօնալ»ը, եռագոյն դրօշն ու կարմիրը հաշտեցնել, ինչո՞ւ պիտի անճրկէինք մենք:

Ինչո՞ւ պիտի անճրկէր, մանաւանդ, երիտասարդութիւնը...

Եթէ ոչ մեր կեանքը, գոնէ մեր չրջապատին անցուդարձը այնքան հրահանգիչ է, որ բացատրութեան չի կարօտիր:

Կը բաւէ միայն սերտել ու ներշնչուիլ, բաղդատել եւ եզրակացնել:

Անոնք որ Ֆրանսերէն թերթ կը կարդան եւ կ'ըմբռնեն իրենց կարդացածը, չեն կրնար խուսափիլ խղճի քննութենէ մը, խուսափիլ իրենց կոչումէն ու պարտականութենէն:

Ժամանակը չատոնց եկած է, գոնէ ձիրաւարժութեան փորձ մը կատարելու եւ իրենց սորվածները արժեցնելու համար:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԱՀԼԻՃԸ ՑԱՂԹԵՑ 192Ի ԴԷՄ 375Ով

Բուռն վիճաբանութիւններ «խռովարար» կազմակերպութեանց լուծման առթիւ

Երկու անգամ յունիսուհինգ ներ

Ինչպէս գրած էինք, երեսփ. ժողովը երեքշաբթի օր զբաղեցաւ «խռովարար» կազմակերպութեանց մասին եղած հարցապնդումներով: Բուռն վիճաբանութիւններէ վերջ, դահլիճը վստահութիւն չտհեցաւ 192ի դէմ 375 ձայնով: Նիստը փոթորկալի էր եւ տեւեց մինչեւ կէս գիշեր: Ունկնդիրներու սրահին մէջ ասեղ ձգելու տեղ չկար: Աչքի կը զարնէր կիներու բազմութիւնը: Կիրքերը այնքան բորբոքած էին որ, նախագահը հարկադրուեցաւ երկու անգամ ընդհատել նիստը: Կարգ մը ազակողմեան երեսփոխաններ, որոնք առաջնորդ կամ անդամ են լուծեալ կազմակերպութեանց, ամբաստանեցին թէ կառավարութիւնը կամայականութեամբ կը չարժի եւ պահանջեցին լուծել չարք մը ընկերվարական եւ համայնավարական կազմակերպութիւններ: Կիրքերը աւելի բորբոքեցան, երբ ոստիկանութեան մասին ալ ամբաստանութիւններ եղան: Պահ մը ոստիկանութեան նախկին վերատեսուչը, Քիւիւ, փորձեց մխիթարել, բայց իր երեւումն իսկ ապղանչան մը եղաւ փոթորիկի: Ձախակողմեան երեսփոխանները կը զարնէին գրասեղաններուն եւ կը պոռային անդադար.

— « Ստախօ՛ս, ձեր տեղը բանտն է: Դէպի բանտ ...

Կառավարութեան ներկայացուցիչն էր ներքին նախարարը, Սալէնկրօ, բայց իր ձայնը հազիւ կը լսուէր ընդհանուր ժխորին մէջ: Նախագահ Պ. Էռիօ ստիպուեցաւ յիշեցնել աջակողմեան երեսփոխաններուն որ նախարար մը լսելու աղնուութիւնը ունենան: Այս յորդորն ալ արժէք չունեցաւ, որով նախագահը դադրեցուց ժողովը :

Երբ նիստը վերսկսաւ, նախարարը բազմաթիւ փաստաթուղթեր կարդաց եւ հաստատեցներ յիշեց զանազան ճառերէ, արդարացնելու համար ֆաշական կազմակերպութեանց լուծումը: Ազակողմեան վարիչները անդադար կ'ընդհատէին իր խօսքերը, իրենց կարգին հաստատեցներ կարդալով ձախակողմեան հրատարակութիւններէ եւ ճառերէ: Ասոր վրայ նախարարը (ընկերվարական) յայտարարեց.

— « Եթէ ձեր յիշած իրողութիւնները ճիշդ են կարգ մը ընկերվարական կազմակերպութեանց մասին, ես այս գիշեր իսկ պիտի հրամայեմ որ լուծեն զանոնք: Օրէնքը ամէնուն համար է»:

Ընդհատութիւնը արթնցան պատասխանութիւն ներ է

Ժողովը փոթորկալի հանգամանք ունէր սկիզբէն իսկ: Առաջին հարցապնդողն էր Քասաիէ որ Վալա, անդամ Հրեղէն Ճաչէ (լուծուած) որ յայտարարեց թէ ազգայնական կազմակերպութեանց լուծումը ապօրէն է եւ կամայական: Այս առթիւ դիտել տուաւ թէ ուր որ կռիւ պատահեցաւ, տուժողները եղան միշտ այդ միութեանց անդամները:

— « Դուք պիտի լուծէիք ոչ թէ այս կազմակերպութիւնները, այլ «Կարմիր Բազէ »ները եւ ուրիշ յեղափոխական կազմակերպութիւններ: Դուք ոչ քաղաքացիներու սեփականութիւնը կը պաշտպանէք, ոչ ալ անհատական ազատութիւնը: Դուք երկրորդ կարգի յեղափոխական մըն էք: Ես այստեղ եկած եմ ոչ թէ տրտնջալու, այլ պարզապէս յանուն անհամար Ֆրանսացիներու ազդարարելու ձեզի թէ երբ դուք կը պատռէք Մարդու Իրաւունքներու Յայտարարութիւնը եւ զայն կը վերածէք հազար կտորներու որոնք պիտի քշուին յեղափոխութեան հովերէն, դուք ամէնէն սրբազան պարտականութեան կը վերածէք ըմբռստութիւնը »:

Ընդդիմադիր երեսփոխանը թուելով ձախակողմեան հոսանքներու կողմէ կատարուած արարքները, հեգնական ակնարկներ ալ ուղղեց :«Կառավարութիւնը կ'ուզէ տեսակ մը կարմիր ֆաշականութիւն հաստատել: Օրէնք եւ օրինականութիւն մէկդի դրուած են: Պ. Թորէզ (համայնավար) արդէն յայտնած է Մորտրդային Միութեան վարդապետութիւնը հաշտեցնել Պ. Մէռսիէի դրամարկղին հետ (նախագահ Փարիզի էլեկտրական ընկերութեան): Ան «Մարսէյէզ»ը կ'երգէ «Ինթէրնասիօնալ»ի եղանակով: Կը սպասեմ այն օրուան երբ ժողովրդական Ճակատին բարեւը պիտի վերածէ զինուորական բարեւի»:

Ճեռոյ խօսք առաւ Փիէռ Թէթէնժէ, երեսփոխան Փարիզի եւ հիմնադիրը երիտասարդ Հայրենասէրներու կազմակերպութեան (լուծուած): Ան ալ իր կարգին բուռն խօսքեր ուղղեց ժողովրդական Ճակատին դէմ եւ դառնալով ներքին նախարարին, ազդարարեց.

— « Դուք այս աթոռին վրայ չպիտի ծերանաք: Երբ կարգը մեզի գայ, այս բոլորը տակնուսով պիտի հաստուցանենք ձեզի: Դուք ցաւալի նախընթացներ կը ստեղծէք, բայց մենք պատկած չանք քաղաքականութիւն չպիտի վարենք »:

Երրորդ բանախօսն էր Պ. Տէվօ, որ փորձեց պաշտպանել Հրեղէն Ճաչերը եւ պնդեց թէ անոնք երբեք զէնք ունեցած չեն: «Կառավարութեան անօրինութիւնը ուշ մնացած վրէժխնդրութիւն մըն է: Դուք դիկտատուրա կ'ուզէք հաստատել: Սակայն ձեր հրամանագիրները պարզապէս չուքը պիտի ջնջեն եւ ոչ թէ իրականութիւնը: Չկայ աւելի հանրապետական բան մը քան Հրեղէն Ճաչին ընկերային կազմակերպութիւնը »:

Կարճ դադարէ մը վերջ խօսք առաւ Փարիզի 8րդ թաղամասին երեսփոխանը, ձաղկելով ոստիկանութեան «գայթակղելի դիրքը» Շան գ'Էլիզէի վերջին դէպքերուն մէջ: Պատմեց թէ ոստիկանութիւնը աչքը կը դոցէր այն թափորներուն որ կարմիր դրօշ պարզած էին, բայց թշնամաբար կը վարուէր անոնց հանդէպ որ եռագոյն դրօշ ունէին: « Փարիզի 18րդ թաղամասին մէջ տուն մը պաշարուեցաւ եռագոյն դրօշ պարզած ըլլալով: Ոստիկանները հարկադրեցին որ կին մը վար առնէ իր ինքնաշարժին վրայ պարզած եռագոյնը, մինչ ոստիկանները իրենց բռունցքները բարձրացնելով կ'ողջունէին կարմիր դրօշ պարզած կառք մը »:

Բոլոր յարձակումներուն պատասխանեց ներքին նախարարը, ահռելի ժխորի մը մէջ, ինչպէս ըսինք: Խօսելով եռագոյն դրօշի մասին, նախարարը յայտարարեց .

— « Եթէ ես խօսէի իբրեւ կուսակցական մարդ, պիտի ըսէի թէ եռագոյնը աւելի մեզի կը պատկանի քան կարգ մը ուրիշներու: Ազգին դրօշը դրօշն է բոլոր Ֆրանսացիներուն: Ան չի կրնար դառնալ դրօշը կուսակցութեան մը կամ

(Աւարտը շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԱՐՔԱՅԻՑ ԱՐՔԱՆ ԱԶԳԱՅՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

ԾԱՆՐ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔՆԵՐ ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԴԷՄ

Իտալացի թղթակիցները կը սուլեն եւ քոնի դուրս կը հանուին

Ազգերու Դաշնակցութեան համար պատմական օր մը եղաւ Հունիս 30ը: Այդ օրն էր որ Եթովպիոյ փախստական կայսրը ներկայացաւ Ազգայողովին, եւ ծանր մեղադրանքներ ուղղեց ոչ միայն Իտալիոյ, այլ եւ միւս մեծ պետութեանց եւ մասնաւորապէս Ֆրանսայի դէմ, պաշտպանելու համար իր կորուսեալ կայսրութիւնը: Արքայից արքան խօսեցաւ ամհարերէն, սկսելով այսպէս.

— « Ես, Հայիլէ Սէլասիէ, կայսր Եթովպիոյ, այսօր այստեղ եմ եկած պահանջելու արդարութիւն իմ ժողովուրդիս համար եւ աշակցութիւն որ խոստացուեցաւ ութ ամիս առաջ, յիսուն պետութեանց կողմէ»:

Կայսրը հազիւ բեմ բարձրացած էր, երբ խումբ մը իտալացի թղթակիցներ սկսան սուլել եւ թշնամական խօսքեր ուղղել: Նախագահը, որ Պելժիոյ վարչապետն էր, ոստիկան կանչեց, թղթակիցները դուրս հանելու համար: Իտալացիները դիմադրեցին, բայց ոստիկանները բռնի դուրս հանելով պահականոց տարին զանոնք: Ծառայ թղթակիցներու ընկերակցութիւնը անմիջապէս բանաձեւ մը քուէարկեց, դատապարտելով Իտալացիներուն ընթացքը, ինչպէս եւ նեղողութիւն խնդրելով Նէկիւսէն եւ Ազգայողովի նախագահէն: (Վտարուած թղթակիցները, որոնց մէջ կը գտնուին երկու տնօրէններ, ժամերով հարցաքննուեցան եւ մէկ երկուքը ազատ արձակուեցան անմիջապէս):

Նէկիւսը մանրամասնօրէն պատմելով իր երկրին գլխուն պատահած դժբախտութիւնը, յայտարարեց.

— « Աստուած եւ պատմութիւնը պիտի յիշեն ձեր դատաստանը: Ներկայացուցիչներ աշխարհի, ես ժընեւ եմ եկած կատարելու համար ամէնէն տագնապալի պարտականութիւնը: Ի՞նչ պատասխան պիտի տանիմ իմ ժողովուրդիս: Հակառակ իմ զէնքերուս տկարութեան եւ օդանաւերու, թնդանօթներու, ռազմանիւթի եւ հիւանդանոցներու չգոյութեան, ես բացարձակ վստահութիւն ունէի Ազգայողովին վրայ: Ես մերժեցի Իտալիոյ կողմէ ներկայացուած նպաստաւոր պայմաններ: Ես կը պաշտպանէի բոլոր փոքր ազգերուն դատը : Բայց, ո՞ւր մնացին ինծի եղած խոստումները: Առաջին օրէն իսկ, Աւստրիա, Հունգարիա եւ Ալպանիա մերժեցին մասնակցիլ պատժական տնօրինութեանց: Կարգ մը եւրոպական պետութիւններ կարծեցին թէ Եւրոպայի կացութիւնը կը պահանջէ որ եւ է գնով չհրկիլ Իտալիոյ բարեկամութիւնը: Ատոր համար Եթովպիոյ անկախութիւնը զոհեցին Իտալիոյ ընչաքաղցութեան : Գաղտնի դաշնագիր մը կնքուեցաւ, որ ծանրացէս ազդեց Եթովպիոյ ճակատագրին վրայ: Կառավարութիւն մը (կ'ակնարկէ Ֆրանսայի), ամէն միջոց փորձեց , խափանելու համար Ազգայողովի ուխտին գործադրութիւնը: Պատժական տնօրինութիւնները ձախողեցան, որովհետեւ զէշ կերպով գործադրուեցան: Ես նուն Եթովպիոյ ժողովուրդին, որ անդամ է Ազգերու Դաշնակցութեան, կը պահանջեմ գործադրել ամէն միջոց, յարգել տալու համար Ազգայողովին ուխտը: Կը յայտարարեմ ի լուր աշխարհի, թէ Եթովպիոյ կայսրը, կառավարութիւնը եւ ժողովուրդը չպիտի խոնարհին բռնի ուժին առջեւ, պիտի պնդեն իրենց պահանջներուն վրայ եւ ամէն միջոցպիտի փորձեն, իրաւունքին յաղթանակը ապահովելու եւ ուխտը յարգել տալու համար »:

Երէկ խօսելու կարգը եկած էր Պ. Լէօն Պլումի, որուն ճառը Ֆրանսայի մէջ ալ լսուեցաւ ձայնասփիւռով :

Ի՞նչ կ'ըսէ Իտալիա

Իտալական կառավարութիւնը իր կարգին յուշագիր մը ուղղելով Ազգերու Դաշնակցութեան, տրամադրութիւն կը յայտնէ գործակցելու: Յուշագիրին ոճը չատ աւելի հաշտարար է քան ուրիշ ծանուցագիրներ: Պարզելով դէպքերու ընթացքը, յուշագիրը կ'ըսէ.— 1. Եթովպիոյ բնակիչներուն վրայ հաստատուած տուրքերը պիտի գործածուին միայն տեղական պէտքերու.— 2. Բնիկները զինուորութեան պիտի կոչուին միայն տեղական ոստիկանութեան եւ երկրին պաշտպանութեան համար.— 3. Հաղորդակցութիւնները ազատ պիտի ըլլան բոլոր պետութեանց համար: Սպասելով որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը «ճիշդ ըմբռնէ» կացութիւնը, իտալական յուշագիրը անհրաժեշտ կը գտնէ Ազգայողովին բարեփոխումը եւ կը խոստանայ իր աջակցութիւնը :

Անգլիա պիտի օգնէ Թուրքիոյ

« Մօրնինկ Փոսթ»ի դիւանագիտական աշխատակիցը կը գրէ.— Անգլիա որոշած է գոհացնել Թուրքիոյ պահանջը Նեղուցներու խնդրի մասին: Կ'իմանամ որ Լորտ Սթենհօփ հրահանգ ստացած է ոչ միայն ընդունելու Թուրքիոյ պահանջները, այլեւ աղդեցութիւն բանեցնելու որ միւս պատուիրակութիւններն ալ ընդունին: Կան միայն մանրամասնութեանց վերաբերեալ քանի մը վերապահումներ զոր պիտի ընէ լորտը: Բացի Իտալիայէն, ոչ մէկ պետութիւն լրջօրէն պիտի ընդդիմանայ Թրքական առաջարկներուն :

Կառավարութեան այս որոշումը ուշագրաւ է, որովհետեւ փոփոխութիւնը կը նշանակէ մեր դարուս քաղաքականութեան: Քաղաքական վերջին դասաւորման հետեւանքով, Թուրքիա եւ Ռուսիա անցած են անգլոֆրանսական ճակատը եւ հետեւաբար Նեղուցները կորսնցուցած են իրենց ռազմագիտական կարեւորութիւնը: Անգլիական նաւատորմը այլեւս պէտք չունի ազատ մուտք փնտռելու դէպի Սեւ Ծով:

Անգլեւթուրք յարաբերութիւնները չատ լաւ են երկու երկիրները նոյն չահերը ունին Միջերկրականի մէջ: Անցեալ Նոյեմբերին, Թուրքիա յայտնեց թէ պատրաստ է նաւային գործակցութիւն մը ունենալու մեզի հետ, ժընեւի ուխտին 16րդ յօդուածը կիրարկելու համար :

— • —

ԱՒՍՏՐԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ, որ ժընեւ կանչուած էր Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչներուն կողմէ, կարգ մը բացատրութիւններ տալու համար, մերժեց երթալ: Կ'առարկէ թէ չատ զբաղած է եւ չի կրնար Վիէննայէն հեռանալ սեպտեմբերէն առաջ:

ԱՆՕԹի ԵՒ ԱՆՏԷՐ ՄԵՌԱՒ եւ դիակնարան փոխադրուեցաւ Ֆրանսացի արուեստագիտուհի մը, Մատլէն Պիւկ, որ համաշխարհային համբաւ կը վայելէր տասը տարի առաջ, իբրեւ «Փոխմա-Տօննա»: Երեք առաջին մրցանակ չահած էր Փարիզի Քոնսէրվաթուառէն եւ անմիջապէս պաշտօնի կոչուած՝ Օփերային մէջ...

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՆԵՂՈՒԱՑՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

Թրքական կառավարութիւնը ապրիլ 11ին դիմելով չահակից պետութիւններու, առաջարկեց վերաքննութեան ենթարկել Նեղուցներուն խնդիրը եւ նոր կանոններ մշակել ապագինեալ շրջանին համար: Մոսկուայի «Իզվեստիա» թերթը ապրիլ 14ի առաջնորդող յօդուածին մէջ այդ առթիւ կը գրէր, թէ Թուրքիոյ յարուցած խնդիրը «քաղաքական կարեւորութիւն ունեցող գործ մը կը ներկայացնէ» եւ յոյս կը յայտնէր, որ «յառաջիկայ բանակցութիւններու ընթացքին բոլոր պետութիւնները պատշաճ ուշադրութեամբ եւ բարեացակամութեամբ պիտի քննեն Թուրքիոյ առաջարկը»:

Որքրդային կառավարութեան պաշտօնաթերթը չէր սխալած: Նեղուցներու հարցը միջազգային կարեւոր խնդիր մըն է եւ իրապէս, բոլոր այն պետութիւնները, որոնց դիմած էր Թուրքիան, բարեացակամօրէն ընդունեցին վերաքննութեան ենթարկելու անոր առաջարկը: Սակայն այդ դեռ ապացոյց չէր թէ չահակից պետութիւնները դիւրաւ պիտի ընդունին նաեւ Թրքական ծրագիրը: Մոնթրէօյի խորհրդաժողովի առաջին օրերն իսկ ցոյց տուին, թէ որքան կնճռոտ է խնդիրը եւ ինչպիսի դժուարութիւններու առիթ կը դառնայ Թուրքիան: Թրքական առաջարկի համակրանքի արժանացաւ բոլորովին ուրիշ պատճառով:

Համաշխարհային պատերազմի պարտուած պետութիւններէն Թուրքիան միակը հանդիսացաւ, որ վերջին տարիներու ընթացքին միակողմանի չեզոքացաւ կնքուած դաշնագիրը եւ վտրձեց Ազգերու Դաշնակցութեան իրաւասութեանց սահմաններու մէջ կարգադրել խնդիրը: Թուրքիան նոյնպէս առաջին պետութիւնը եղաւ, որ գործադրեց Ազգերու Դաշնակցութեան 19րդ յօդուածը: Մինչ այդ Գերմանիան ինքնագլուխ խախտած էր վերսայլի դաշնագիրը եւ Լօքարնոյի պայմանագիրը, իսկ Աւստրիան ալ չարժեցաւ հակառակ Սէն Ժերմէնի դաշնագրի տրամադրութեանց: Դեռ չենք խօսիր Իտալիոյ մասին, որուն վճռական կեցուածքը վճռորոշ ակնյայտ էր դրած Ազգերու Դաշնակցութեան գոյութիւնը: Քաղաքական այդ ճգնաժամի օրերուն Թուրքիան օրինական սահմաններէն դուրս չելաւ եւ յարգեց սահմանուած միջազգային օրէնքին բերը: Թուրքիոյ օրինապահութիւնն էր, որ համակրանք ստեղծեց իր շուրջը: Ադիկ ոչ աւելին:

Նեղուցներու հարցը միջազգային քաղաքական ամէնէն բարդ խնդիրներէն է եւ պատճառ է զարթած պատմութեան ամբողջ տեւողութեան ընթացքին բազմաթիւ պետութիւններու արիւնալի հակամարտութեանց: Նեղուցները յատկապէս ճակատագրական դեր խաղացած վերջին պատերազմի ընթացքին հայ ժողովուրդին համար: Եթէ 1915ի սկիզբը ներքին հակամարտութիւնները արգիլը չհանդիսանային եւ դաշնակիցներու նաւատորմը յաջողէր գրաւել Նեղուցները եւ Պոլիս, վատահօրէն կարելի է ըսել, որ ոչ հայկ. տեղահանութիւնները կը կատարուէին եւ ոչ ալ ջարդերը այնքան ահաւոր համեմատութիւն-ներ կ'առնէին: Եթէ նոյն իսկ մեր լատեսութիւնը չափազանց է, սակայն անվիճելի է որ կարելի էր շատ բան փրկել:

Այս կարեւոր հարցն է որ ներկայիս կը քննարկի Մոնթրէօյի մէջ, տասը պետութիւններու կողմէ (Թուրքիա, Մ. Միութիւն, Անգլիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Ճափոն, Ռումանիա, Եուկոսլաւիա, Յունաստան եւ Պուլկարիա):

«Նեղուցները» կը ներկայացնեն Մարմարա ծովը եւ Վոսփորի ու Տարտանէլի անցքերը: Վոսփորի անցքը կը միացնէ Սեւ ծովը Մարմարա ծովուն հետ, իսկ Տարտանէլի անցքը՝ Մարմարա ծովը Եգէականի եւ Միջերկրականի հետ: Սեւ ծովին համար նեղուցները միակ ելքի ճամբան են դէպի Միջերկրական եւ անկէ ալ դէպի ովկիանոսի ջուրերը: Սեւ ծովի եզերքները կը գտնուին չորս պետութեանց ձեռքը,— Մ. Ռուսիա, Թուրքիա, Ռումանիա եւ Պուլկարիա, որ կը համարուին Սեւ ծովեան պետութիւնները: Մոնթրէօյի խորհրդաժողովին մասնակցող մնացեալ վեց պետութիւնները կը համարուին ոչ-սեւ ծովեան պետութիւններ:

Մինչեւ համաշխարհային պատերազմ՝ օտար պետութեանց առեւտրական նաւերու անցքը նեղուցներէն արգիլուած էր: Միայն սուլթանը իրաւունք ունէր թոյլատրելու պատերազմական թեթեւ նաւերուն անցքը նեղուցներէն: Անգլիոյ հովանաւորութեան տակ, Թուրքիան իրաւունք ունէր ամբացնելու նեղուցները: Անգլիոյ գլխաւոր մտահոգութիւնն այն էր, որ պատերազմի ելած տաեն, հնարաւորութիւն չունենայ նաւատորմը Միջերկրականի ջուրերը հանելու: Ռուսեւ-անգլիական զարաւոր պայքարը սուլթաններու գործին կուզար:

Նեղուցներու կացութիւնը հիմնովին փոխուեցաւ պատերազմէն վերջը: 1918 Մունտրոսի դաշնագրին առաջին կէտը զաշնակից պետութիւններուն իրաւունք կուտար Վոսփորէն եւ Տարտանէլէն ազատ մուտք գործել դէպի Սեւ ծով եւ գրաւել այդ երկու անցքերու բոլոր ամրութիւնները: Սեւրի դաշնագիրը (1920) նեղուցներու մասին հաստատեց նոյն կացութիւնը: Ասոր 37րդ յօդուածը կ'ըսէ.— «Այսուհետեւ թէ պատերազմի եւ թէ խաղաղութեան ժամանակ որ եւ է զբօսլի առկ գտնուող պատերազմական եւ առեւտրական նաւերու, ինչպէս եւ պատերազմական ու առեւտրական օդանաւերու երթեւեկը նեղուցներէն (Տարտանէլ, Մարմարա ծով եւ Վոսփոր) բոլորովին ազատ է»...

1922ի Թուրքեւհելլէն պատերազմը վերջացաւ Թուրքիոյ յաղթանակով: Նոյն տարուան նոյեմբեր 20ին բացուեցաւ Լօզանի խորհրդաժողովը, որուն Թուրքիան կը մասնակցէր իբրեւ հաւասարազօր անդամ: Լօզանի մէջ վերաքննութեան ենթարկուեցան Սեւրի դաշնագրին քաղաքական, հողային եւ զինուորական տրամադրութիւնները: Քննութեան նիւթ դարձաւ նաեւ նեղուցներու հարցը: Միայն այս վերջին հարցի քննութեան մասնակցելու համար, Ֆրանսայի նախաձեռնութեամբ, հրաւիրուեցաւ Լօզան նաեւ Որք. Միութեան ներկայացուցիչը (Զիչերին): Թէեւ Ռուսաստան չառաջարկեցաւ որ իր ներկայացուցիչը մասնակցի Լօզանի խորհրդաժողովին բոլոր աշխատանքներուն, սակայն դաշնակիցները մերժեցին, տեսնելով անոր մասնակցութիւնը միայն նեղուցներու հարցին մէջ:

Ճարահատ Մ. Ռուսաստան համաձայնեցաւ, որովհետեւ նեղուցներու հարցը իրեն համար ամէնէն կենսական խնդիրներէն էր: Խնդիր մը, որ մեծապէս հիմք ծառայեց 1921 մարտ 16ին Մոսկուայի մէջ սառրագրուած Թուրքեւխորհրդային դաշնագրի:

Մոսկուայի մարտ 16ի դաշնագրի հաբեւանցի ծանօթութիւնն իսկ ցոյց կուտայ թէ ռուս համայնավարներն ամէն դիմում ընելով Թուրքերուն, իրենց հիմնական նպատակ էին զրաւ ապահովել Սեւ ծովը նեղուցներու պատնէշով: Համաձայն 1921ի այդ դաշնագրին, նեղուցներու հարցը պիտի լուծուէր սեւծովեան երկիրներու միացեալ համաժողովին մէջ, կը հասաուէր առեւտրական նաւարկութեան ազատութիւն եւ Թուրքիան զեբիչխան ակր կը դառնար նեղուցներուն վրայ: Դաշնագրին երրորդ կէտը կ'ըսէ թէ նեղուցներու մասին կը վերահաստատուի նախապատերազմեան կացութիւնը, որով կ'արգիլուի ոչ-սեւծովեան պետութիւններու նաւերուն անցքը նեղուցներէն եւ Թուրքիան յանձն կ'առնէ իրականացնել այդ արգելքը:

Հիմք ունենալով այդ դաշնագիրը եւ վստահելով Թուրքիոյ բարեկամութեան վրայ, Զիչերին մեկնեցաւ Լօզան պաշտպանելու Ռուսաստանի վերահպատական իրաւունքները Սեւ ծովին վրայ:

Սակայն ի՞նչ կատարուեցաւ Լօզանի խորհրդաժողովին մէջ:

ԱՇՈՏ - ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՄԱՆՐԱԴԻՊ ՄԸ

Ինչպէս գրեցինք, Մաքսիմ Կորքի շատ թշուառ կեանք մը անցուցած է իր երիտասարդութեան եւ յաճախ անգործ մնալով, զանազան արհեստներ փոխած:

Օր մը երկու տղաք կը ներկայանան Քազան քաղաքի Օվերայի տնօրէնին եւ պաշտօն կ'ուզեն: Տնօրէնը, երկուքն ալ կը փորձէ եւ երկուքին ալ երգել կուտայ: Ապա Կորքիին դառնալով կ'ըսէ.

— Ձեր ձայնը գէշ չէ, հետեւաբար վար կը դնեմ ձեզ: Գալով ձեզի— կ'ուզէ նայելով Իւանի — ձեր ձայնը կուտ մը չարժէր ...

Երկրորդ երիտասարդը աշխարհահռչակ երգիչ Շալեաբինն էր:

"ՍԱՄՍԱՅ ԾՈՒԵՐ"

—•—

(Բ. եւ վերջին մաս)

Ա. հատորի նախաբանը կը պարունակէ տեղագրութիւն եւ բարբառային տեղագրական դիտելիքները Մոկսէն, Շատախէն, Սպարկերտէն, Գաւաչէն եւ Հայոց - Ձորէն:

Տեղագրութիւնը կազմած են հինգ գաւառներու, որոնց բնակիչներէն գըրի առնուած են «Սասնայ Ծուեր»ի փոփոխակները, եւ որոնք կը գտնուին Վանայ լճի հարաւը եւ արեւելեան Տիգրիսի ջրաբաշխական կէտին վրայ: Մամռագրութիւնը այս մասը կազմել է գլխաւորաբար Զ. Ինճիճեանի Ստորագրութիւն Հին Հայաստանեայց հատորէն, յոյս տեսած Վենետիկ 1822-ին եւ ապա Գարեգին եպ. Սրուանձտեանցի 1884ին հրատարակած Համով Հոտովէն, ուր համառօտ նկարագրուած են այս լեռնային գաւառները: Ամբագրութիւնը հարկ համարած է արտատպել հետեւեալը, առնելով «Համով Հոտով»էն.

«Շատախ, Նորդուզ եւ Կավրկան գաւառք միացեալ: Գաւառապետն է Շատախի Թաղ, Վանէն 16 ժամ հեռի. դիրքը՝ լեռ եւ ձոր, օդը՝ ջերմ եւ ցուրտ, անտառոտ, ջրալից: Ունի տեղ տեղ եւ փոքրիկ հովիտներ, բարձրաբերձ ապառաժներ եւ քարանձաւներ: Ահմնք Տիգրիսի կամ Շատ գետոյն կը բխին Նորտուզէն, որոյ ջուրը Շատախու միջով կ'անցնի եւ իր մէջն ունի բարեհամ կարմրախայտ ձուկն առատ: Այս գաւառները կը սնուցանեն բնիկ եւ բազմաթիւ ոչխար եւ այծ, մասնաւորապէս չուր կամ փիլիկ, յորմէ կ'առնուին դիւթիկ: Կը գործեն գոյնզգոյն թանձր ու բարակ ազնիւ շալեր, fեազախիկ, արայ եւն.: Նորդուզայ կը վերաբերի հոչակաւոր Հոգւոց վանքը:

«Անուանի Շատախի բնակոյզ, մեզր եւ այլ եւ այլ միրգեր: Բնակիչք բազմաթիւ մասն կազմեն Հայք, Քիւրտք, ապա Ասորիք, Նորդուզի կողմն: Վարժարանք Հայոց 7, ուսանողք 487:

«Մոկս, Մամռատանք եւ Սպարկերտ գաւառք,— գաւառապետն է Մոկս աւանը, Վանէն 18 ժամ հեռի: Դիրքը այս գաւառաց լեռնային, ամուր եւ բարձր ու խոռոչ անտառներով եւ մեծամեծ ժայռերով: Օդը՝ ցուրտ եւ ջերմ. ջուրն ագնիւ եւ առատ, բնակիչք կարի քաջառողջ: Կը սնուցանեն ընտիր ոչխար եւ չուտ այծ: Առատ եւ պատուական մեղր ունին: Անուանի են մրգեղէնները՝ խաղող, չամիչ, ոուպ, ընկոյզ, տանձ եւն.: Հոս ալ պատուական շալ եւ ապայ կը գործեն եւ կը չինեն քապ քապ կօչիկներ,—նոր մադով եւ կանեփով հիւսուած կօշիկ է, տակն ամբողջ բեւեռներով, ձիւնի եւ քարի վրայ քալելու յարմար: Մոկաց լեռանց չղթայն միեւնոյն է, որ կ'երկարէն, Զուլամերիկէն, Նորտուզէն, Շատախէն ձգուելով կուգայ, այն է Տաւրոս եւ կը չարունակէ դէպի Բաղէշ:

«Մոկաց գաւառի մէջն է Փութկայ Ս. Գէորգի վանքը, որ այս կողմի Ս. Պերնարդոսն է, միակ ապաստանարան ուղեւորաց բուքերու եւ փոթորիկներու երեսէն, հոչակաւոր իր արքաղով: Սպարկերտի մէջն է Ապարանից Ս. Խաչի հոյակապ վանքը, որ այժմ դարձեր է Քրատաց ձեռքը խոտի մարագ:

Բնակիչք Մոկաց, Մամռատանու եւ Սպարկերտու են Հայք եւ Քիւրտք: Այս գաւառաց Հայոց ազգային զգացումն լաւ է, գլխաւորապէս Մոկաց մէջ, ուր կայ վարժարան 2, ուսանողք՝ 91:

Հայոց - Ձոր, Ոստան եւ Գաւաչ գաւառ,— ազգային նշանաւոր եւ նըշանաւոր յիշատակներով լի են այս գաւառները: Հայկայ ճակատամարտի եւ յաղթանակի ձորը: Աբրահամ Յոհաննէսի վանքն ու չիրիմը, Վարդ Պատրիկի գեղեցիկ գերեզմանը եւն.: Իսկ Ոստանայ մէջը՝ ամենացանկալ ոգին եղիչէի գերեզմանը Ս. Նշան վանքին մէջ: Գագկայ եւ Գուրգենայ բերդը՝ Ոստանայ կապանին վրայ, ծովափը, ուր քարերու վրայ խոշոր տառերով քանդակեալ դեռ կը կարդացուին անունները: Գաւաչն է Ռշտունիք, ուր է Նարեկայ վանքը, հոն ծովուն մէջը իւր չէնքով եւ դիրքով հիանալի տաճարն Աղթամարայ ալիքներով կը ծփայ, եւ հանդէպ Առաչր կղզին եւն.: Բնակիչք սոյն գաւառաց են Հայք եւ Քիւրտք: Վարժարանք Հայոց 12, ուսանողք՝ 566: Այս գաւառներն ունին 14 վանք:

Տեղագրական կարճ ծանօթութիւնից յետոյ խմբագրութիւնը կ'եզրակացնէ.— «Շատ բնական է որ Մոկքի եւ Ռշտունիքի այդ բնակիչները հին ժամանակներէն ի վեր իւրացնէին եւ զարգացնէին «Սասնայ Ծուեր»ը: Այս գաւառներուն հարուստ բանահիւսութիւնը դեռ շատ քիչ էր գրի առնուած, երբ իմպերիալիստական պատերազմի հետեւանքով այստեղի բնակիչները 1915ին տեղահան եղան: Ներկայ մնացորդները այժմ ցրուած են Որք. Հայաստանի զանազան կողմերը եւ ուրիշ տեղեր: Դեռ կարելի է նրանցից հաւաքել բանահիւսութեան մնացորդներ:

Բարբառային քերականական դիտելիքները համառօտ լուսաբանութիւնն են յիշեալ գաւառներու բարբառներու, որպէսզի ընթերցողին մատչելի դարձնեն հատորի մէջ զետեղուած փոփոխակները կարդալն ու հասկանալը: Ամբողջութեամբ մասնագիտական աշխատանք:

Ա. հատորի մէջ լոյս ընծայուած 25 փոփոխակները ունին հետեւեալ դասաւորութիւնը.—

1. Դաւիթ եւ Մհեր.— Պատմեց Մոկացի Նախո քեռի, գրի առաւ Մանուկ Աբեղեան 1886ին:

2. Սասմա փահլիվաններ կամ Թլոր Դաւիթ եւ Մհեր.— Պատմեց Մոկացի Յապոյենց Զաուիկ, գրի առաւ Բագրատ Ալաթեանց 1898ին:

3. Սանասար եւ Բաղդասար.—Պատմեց մի Մոկացի, գրի առաւ Գարեգին արք. Յովսէփեան:

4. Բաղդասարի ամուսնութիւնը.— Պատմեց մի ուրիչ Մոկացի, գրի առաւ՝ Գարեգին արք. Յովսէփեան:

5. Դաւիթ եւ Մհեր.— Պատմեց Մոկացի Յովան, գրի առաւ՝ Գարեգին արք. Յովսէփեան:

6. Թլվատ Դաւիթ եւ Մհեր.— Մոկացի Յովակիմենց Ղազար, գրի առաւ Արտաշէս Աբեղեան 1899ին:

7. Սանասար եւ Բաղդասար.— Պատմեց Մոկացի Սախո, գրի առաւ Սարգիս Հայկունի:

8. Դաւիթ եւ Մհեր.— Պատմեց Մոկացի Վարդան, գրի առաւ Սարգիս Հայկունի:

9. Զոլանց տուն.— Պատմեց Մոկացի Վարդան, գրի առաւ Սարգիս Հայկունի:

10. Սասնայ փահլիվաններ.— Պատմեց Մոկացի Վարդան Մուխպ Բադիկեան, գրի առաւ Մոկացի Յարութիւն Գիլանեան 1911ին:

11. Սասնայ Ծուեր.— Պատմեց Մոկացի Վարդան Մուխպ Բաղիկեան, գրի առաւ Սենեքերիմ Տէր Յակոբեան, 1915ին:

12. Սասնայ Ծուեր.— Պատմեց Մոկացի Մանուկ Յարութիւնեան, գրի առաւ Կարապետ Մելիք Օհանջանեան, 1933ին:

13. Դաւիթ եւ Մհեր.— Պատմեց Շատախցի Մկրտիչ Յարութիւնեան, գրի առաւ Սարգիս Հայկունի:

14. Դաւիթ եւ Վհարի կռիւը.— Պատմեց Շատախցի Մանուշակ Զադոյեան, գրի առաւ Շատախցի Շահէն Կոմիկեան, 1915ին:

15. Սասունցի Դաւիթ.— Պատմեց Շատախցի Գրիգոր, գրի առաւ Սենեքերիմ Տէր Յակոբեան, 1916ին:

16. Սասնայ Տաւթի Ախքաթ.—Պատմեցին Շատախցի Ռաչօ Մուրատեան եւ Ալօ Զադոյեան, գրի առաւ Կար. Մել. Օհանջանեան, 1933ին:

17. Դաւթի կռիւ Մսրա Մելիքի հետ.— Պատմեց Շատախցի Ադիզ Ղարիբ - եան, գրի առաւ Կար. Մել. Օհանջանեան, 1933ին:

18. Թլոլ Դաւիթ.— Պատմեց Սպարկերտցի Փառիկ, գրի առաւ Արամ Ղազանեան, 1933ին:

19. Զոլանց Տուն կամ Սասմայ Ծուեր.— Պատմեց Գաւաչցի Եղիազար Յակոբեան, գրի առաւ՝ Յարութիւն Ալչեան:

20. Սանասար եւ Բաղդասար.— Պատմեց Գաւաչի Զարդար Տ. Մխիթարեան, գրի առաւ Գաւաչցի Արտաշէս Բարսեղեան, 1915ին:

21.— Թլոր Դաւիթ եւ Մհեր.— Պատմեց Գաւաչցի Մարգարիտ Սարգսեան, գրի առաւ Սենեքերիմ Տէր Յակոբեան, 1916ին:

22. Սասնայ Ծուեր.— Պատմեց Գաւաչցի Գրիգոր Փոխան Եղիազարեան, գրի առաւ Սենեքերիմ Տ. Յակոբեան, 1916ին:

23. Սասնայ Ծուեր.— Պատմեց Գաւաչցի Համբարձում Մսալօ Գրիգորեան, գրի առաւ Սենեքերիմ Տէր Յակոբեան, 1916ին:

24. Զոլանց Տուն կամ Սասմայ Ծուեր.— Պատմեց Հայոց - Ձորցի Թառօ Ղազարեան, գրի առաւ ոմն:

25. Սասնայ Ծուեր.— Պատմեց Կաճիոցի Յովան Զորաբեան, գրի առաւ Կար. Մել. Օհանջանեան, 1934ին:

Վերոյիշեալ 25 փոփոխակներու իրաքանչիւրն ունի իր յատկաբանը, ուր կը ճշդուի թէ ո՞վ է պատմողը, ո՞րտեղացի, քանի՞ տարեկան, զբաղմունքը, կրթական վիճակը, տնտեսական դրութիւնը եւն., կարճ կենսագրականով: Ընդհանրապէս բոլոր պատմողները հասուն եւ բարձր տարիքի մէջ կը գտնուին: Շատերու լուսանկարն ալ զրուած է իրենց պատմած փոփոխակին սկիզբը:

Վերջին փոփոխակը պատմողն է Կաճիոցի (Շատախ) Յովան Զոհրաբեան, 70 տարեկան, կիսագրագէտ, բայց ուսումնասէր ծերուկ մը: Գրի առնողն է Կարապետ Մելիք Օհանջանեան 1934ին: Ահա մի փոքր մէջբերում.—

«1880ական թուականներից սկսած Յովանը դեռ պատանի հասակում հաստածանքի է ենթարկուում սուլթանական իշխանութեան կողմից եւ բարձրանում լեռները իր մի քանի հասակակիցների հետ: «Դաչնակ չկար, մենք սարերում, գետաղուներում կռիւ կը տայինք Քիւրտերու եւ զօրքի հետ»: Ծիշում եւ պատմում մի քանի ընդհարումներ: ... Հիւանդ էր Յովանը, որ բերին ինձ մօտ: Մոսկալի հագը խեղդում էր նրան, նա իր ուժերը հաւաքելով՝ դանդազ, մտածուած, հատուտուն ձայնով «ասաց» ու երգեց Նաբեկացին, Էյէքսիանոսը, Սասմայ Ծուերը, մասնաւորապէս բաւական ընդարձակ Դաւիթ եւ Մսրայ Մելիքի ճիւղը, իսկ Դաւիթ ու Յանդուքը շատ համառօտ, խոստանալով կազդուրուելուց յետոյ՝ աշնան գալ Երեւան եւ ընդարձակ պատմել:

Պատմելու օրից երկու ամիս անց հիւանդութիւնը աստկանում է եւ նա սեպտ. 2ին մեռնում:

Յովանը երգում էր մի քանի հատուածներ «Սասմայ Ծուեր»ից, որովհետեւ շատ էր յոգնած եւ հազը խեղդում էր նրան, երգեց միայն «Ախոստանք»ը, որ եւ գրի առաւ երաժշտագէտ Արամ Ռոշարեանը»:

Այսպէս ահա երկիր մը ունէինք երգերու: Հայրենիք մը հէքեաթներու, հերոսներու եւ դիւցազներու, շատ հիմն ու սուրբ երկիր մը ...

«Սասնայ Ծուեր»ու հին ու նոր հերոսներու նուիրական այդ հողն է որ այսօր կը անթայ Մսրամելիքներու գուբչի ու կրունկի տակ: Հայաստանի հոյակապ այդ հրաւառարակութիւնը «Սասնայ Ծուեր»ի էջերէն փայլատակող թուր կայծակին է, որ ազատութենչ հայութեան հոգիներու վերեւը կը չողայ՝ Արարատի կատարէն մինչեւ հեռաւոր եւ անծանօթ ափերը ...

Ահա այս չունչն ու ոգին է որ կը թեւածէ «Սասնայ Ծուեր»ու այս հատորով, Արագածի լանջերէն հեռու մինչեւ Սիփանի բազմութիւնները, միշտ յիշեցնելով հայրենի ադատ հողի ու ջրի կարօտը ...

Հ. ԿՈՍՈՑԵԱՆ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐ

ՎԱՍՊՈՒՐ ԿԱՆՑԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

—•—

ՄԱՐՍԻԳԼ

Վասպուրականցիները զեղեցիկ գաղափարն ունեցան այս տարի փառաւորապէս տօնելու 96ի եւ 915ի զոյգ հերոսամարտերը: Այս առթիւ Մարգսկ Յովհաննէսեան մեծահաճոյքն ունեցայ հանդիպելու հայրենակիցներուս եւ նախկին զէնքի ընկերներուս, որոնց շատերը 918էն ի վեր տեսնելու պատեհութիւնը չէի ունեցած:

Հերոսամարտի հանդէսը նշանակուած էր, յունիս 13ի կիրակին, մեծ, օդասուն պարտէզի մը մէջ: Դեռ առաւօտէն սկսած, մեր հայրենակիցներու մեծ մասը եկած տեղաւորուած էին արդէն հանդիսավայրը:

Ժամը 2.30ին մէկ քանի ընկերներով մենք ալ ներս կը մտնենք: Բոլոր նստարանները եւ տեղանները գրաւուած են: Ամէն կողմ երդ, ծափ, խանդավառութիւն չափ ու սահման չկայ: կը շրջապատուիմ ամէն կողմէ եւ հարց - պատասխանի տեղատարափ մը սկսի: Տեղեկութիւններ հեռաւոր ընկերներու, մեռնողներու եւ վերապրողներու մասին: Անուշ վերյիշումներ կոխի եւ պայքարի օրերէն: Հանդէսը կ'անցնի մեծ յաջողութեամբ: Երգ, արտասանութիւն, բանախօսութիւն իրար կը յաջորդեն: Սակայն այդ բոլոր հանդէսի գլուխ գործոցն եղաւ «Վանի հարսանիքը» կատարուած Օր. Մանուշ Մարտիրոսեանի կողմէ, 10—12 տարեկան փոքրիկ աղջիկներու ընկերակցութեամբ: Անոնց դոյնզգոյն վառ տարազը, ներդաշնակ երգերը, փոքրիկ այդ ձեռքերու եւ մարմիններու նազանի շարժուձեւերը ամէն յաջողութենչ եւ գովասանքի վեր էր: Կը խոստովանիմ որ 15 տարիէ ի վեր Փարիզի հայկական բեմերու վրայ այդքան յաջող ու գեղարիւչ պատկեր չեմ տեսած: Մինչեւ ուշ տաեն հնարաւոր չէր բաժանուիլ հայրենասիրական այդ տաքուկ մթնոլորտէն:

Հանդիպում մը տեղի կ'ունենայ Հայր. Միութեան քաղաքի վարչութեան հետ: Տեղեկութիւններ կը հաղորդեն ինձ իրենց Միութեան գործերու մասին, վերջերս վերակազմուած եւ գործի նուիրուած: Անոնց թիւը կը հասնի մօտ 150 հոգիի, հաշուելով եւ արուարձաններու անդամները: Բոլորն ալ ցաւ կը յայտնէին այն 18—20 անջիղ եւ անպարտաճանաչ հայրենակիցներուն մասին, որոնք վերջերս դանազան մութ հաշիւներէ դրդուած կազմած էին առանձին Միութիւն մը որ արդէն կենդանութեան նշոյլն իսկ ցոյց չի տար: Վարչութիւնը հաղորդեց նոյնպէս որ յարաբերութեան մէջ մտած են Իրաք Լ. Շաղոյեանի հետ, Մարսէյլի անգործ հայրենակիցները եւ անտեսապէս աւելի չատ ճնշուող ընտանիքները հոն փոխադրելու համար: Այդ առթիւ կազմուած են մանրամասն ցուցակներ, սակայն ներկայ քաղաքական փոփոխուկ կացութիւնը նկատի ունենալով որոշուեցաւ առայժմ յետաձգել այդ գաղափարը: Փափաք յայտնուեցաւ վերակազմել Տէսնեի, Փարիզի Հայր. Միութիւնները եւ քանալ մօտիկ ապագային, յարմար վայրի մէջ գումարել Վասպուրականի Հայր. Միութեան պատգ. ժողովը:

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ

Ծառազարդ բլուրներու լանջերուն վրայ ցանցնուած փոքրիկ սիրուն տուներ: Ներքեւը խոր ձոր մը: Աքանչելի տեսարան որ ինձ կը յիշեցնէ Դիլիջանը: Դեռ աւելին, ոչ չատ հեռուն կը տարածուի կապուտակ սիրուն ծովը, այդ ալ Վանը յիշեցնող:

Այստեղ կը բնակին 13 Վասպուրականցի ընտանիքներ, որոնք գրեթէ բոլորն ալ իրենց սեփական բնակարաններն ունին եւ ինքնապահ են: 13 տուներն ալ կապուած են Հայր. Միութեան: Երեկոյ մը անոնց քովն ենք: Գունդիս նախկին զինուորներէն Լեւոն Գրիգորեանի ընդարձակ պատշգամի վրայ պատրաստուած է մեծ ու չքեղ սեղան մը: Հոն են բոլոր հայրենակիցները: Ուրախութեան եւ խանդավառութեան զեղեցիկ պահեր: Ժամը զիչերուան երկուքն է եւ սեղանակիցները դժուարութեամբ կ'ուզեն բաժնուիլ: Երգ, արտասանութիւն, բաժակաճառեր իրար կը յաջորդեն: Սեղանի զարդը կը կազմէ 80 տարեկան ծերուկ մը— Աւետակը, որ դեռ իր կայտառութիւնը պահած է եւ մինչեւ ուշ տաեն մեզի կ'երգէր չատ հին երգեր: Բոլորիս հոգիները այդ րոպէին մեր հայրենի աշխարհը կը սլանային:

Տեղւոյն Հայր. Միութիւնը վերջերս հանդէս մը կազմակերպած եւ անոր զուտ հասոյթը, 700 Ֆր. Անդրանիկի յուշարձանին յատկացուցած է: Գեղեցիկ օրինակ բոլոր խոռվարարներուն եւ նենգամիտ խմբակներուն:

ՊՈՒՎԱՐ ՕՏՏՕ

Հոն կ'երթանք վերջին խորհրդակցութիւն մը կատարելու մեր զինակից ընկեր Ա...ի հետ:

Մեզ կ'առաջնորդեն հայկական զպրոցը: Պարզ ու անշուք սրահ մը: Գրատեղաններու վրայ տեղաւորուած են սեւաչեայ եւ գանգրահեր փոքրիկ Հայորդիներ: Մօտ 70 հայ մանուկներ հոն իրենց մայրենի լեզուն եւ պատմութիւնը կը սովորին: Պայքարի գլխաւոր զէնքը ճարմանդ եւ օտարամոլութեան դէմ: Ուսուցիչը, ընկեր Ագգին կը հրաւիրէ մէկ քանի հայկական երգեր եւ արտասանութիւններ լսել, որոնք կը կատարուին չատ յաջող կերպով: Այդ րոպէին է որ ընկերս՝ Ռշտունին կը նչմարէ գրօչակի ծածանիլը դրան վրայ: Զկար մեր ներս մտած պահուն: Իմ հետաքրքրութեան վրայ Ագգին կը տտուգէ որ Լեւոն անունով սեւուլիկ ու չարաճճի տղան է, որ ինքնաբերաբար գրօշակը բարձրացուցած է հոն, ի պատիւ հայ զինուորականութեան: Աքանչելի՛ է... ինչքան ժամանակ որ մենք կարողանանք այդ մանուկ հոգիներու մէջ գրօչմել մեր եռագոյնի պատկերը եւ անոր խրոխտ ծալքերը, այնքան ժամանակ վստահ կարող ենք ըլլալ որ յուսատու է Հայու ապագան: Քանի մը քաղաքական ու խրախուսիչ խօսքեր ընելէ յետոյ, մեծ զոհունակութեամբ կը հեռանանք մեր սիրասուն փոքրիկներէն:

ՏԻՄԻՆ

Այստեղ ալ բաւական ժամանակէ ի վեր հաստատուած են Վասպուրականցի ընտանիքներ: Անոնցմէ ոմանք 9 տարիէ ի վեր հոն են, այր եւ կին ընդհանրապէս կ'աշխատին եւ ինքնաբաւ են: Կը մասնակցին բոլոր ազ-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԳԱՎԱՌԻ Ք. ԿԱՄԱՐ

— · —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀՀՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ՀՀՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸՆԿ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԸ ՀՀՍՀ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով ՀՀՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության 1938 թ. հոկտեմբերի 7-ի հրամանագրի 4-րդ հոդվածը՝

ՀՀՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահությունը որոշում է.

1. Ազատել ՀՀՍՀ նախարարների խորհրդի աշխատակազմի պատասխանատու գործավար Ա. Ա. Ալեքսանյանին՝ ՀՀՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության աշխատակազմի պատասխանատու գործավարի պաշտոնում նշանակելու կապակցությամբ։

2. Նշանակել ՀՀՍՀ նախարարների խորհրդի աշխատակազմի պատասխանատու գործավար ընկ. Ա. Ա. Ալեքսանյանին՝ ՀՀՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության աշխատակազմի պատասխանատու գործավարի պաշտոնում։

ՀՀՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության նախագահ Ա. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՀՀՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության քարտուղար Ա. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ք. Երևան, 23 հոկտեմբերի 1939 թ.

(Ցուցաբ.) —

— · —

ՀՀՍՀ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀՀՍՀ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ս. ՀԱՐՈՒՏՅՈՒՆՅԱՆԸ

Հանձնաժողովի նախագահ՝ ընկ. Ս. Հարությունյանին։

Հանձնաժողովի անդամներ՝ ընկ. Ա. Ա. Ալեքսանյանին, ընկ. Ա. Ա. Ավետիսյանին, ընկ. Ա. Ա. Ավետիսյանին, ընկ. Ա. Ա. Ավետիս

մրուքեան մը »:

Նախարարին բացատրութիւններէն եւ կարգ մը յայտարարութիւններէ վերջ, ժողովը քուէարկեց բանաձեւ մը, որ վստահութիւն կը յայտնէ կառավարութեան:

Մաս դէպքեր Ալժերիոյ մէջ

Յունիս 29ին ծանր դէպքեր պատահեցան Օրանի մէջ (Ալժերիա): Այս առթիւ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 22 տարեկան երիտասարդ մը եւ ուրիշներ վիրաւորեցան: Քաղաքապետութեան պաշտօնեաներէն Քրաֆթ ոտքի հարուածներ ստացաւ կռնակէն եւ ուժգին բռունցք դէմքին եւ գլխուն, ուրիշ պաշտօնեայ մը դաշոյնով վիրաւորուեցաւ կռնակէն եւն.: (Վիրաւորներէն մէկը ոստիկանական տեսուչ է եւ կը կոչուի Հայկ?):

Ալժերիոյ կուսակալը արտակարգ միջոցներ ձեռք առաւ, բարեկարգութիւնը վերահաստատելու համար:

*** Յունիս 23ին Ալժէի մօտ Հրեայ մը հողային վէճի բռնուելով Արաբի մը հետ, ատրճանակը կը քաշէ եւ կը սպաննէ զայն: Ցեղով կ'երթայ անձնատուր կ'ըլլայ: Երբ մարդասպանը ոճիրին վայրը կը փոխադրուէր քննութեան համար, 300 բնիկներ խուժելով խլեցին ոստիկան - զինուորներուն ձեռքէն եւ անմիջապէս մորթեցին: Ցեղով քաշուեցան իրենց տուները: Կառավարութիւն զօրքեր կը, ոճրագործները ձերբակալելու համար:

*** Քոնսթանթինի մէջ ալ խռովութիւններ պատահեցան զանազան խմբակցութեանց մէջեւ: Ոստիկանութիւնը միջամտած ըլլալով, տեսուչ մը վիրաւորուեցաւ չիչի կտորներէ: Ծանր դէպքեր պատահեցան Ուէնզայի հանքերուն մէջ: 400 բնիկներ յարձակեցան կառախումբի մը վրայ, քարեր նետելով եւ կրակ բանալով: Ոստիկանները պատասխանեցին զէնքով: Նոր ուժ զրկուեցաւ:

Կայսրին Պատկերի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ բաղդատական հանդարտութիւն մը կը տիրէ, բայց յարձակումները անպակաս են: Երկաթուղիները խիստ հսկողութեան տակ առնուած են: Զինուորական իշխանութիւնը կ'ամրացնէ վտանգուած վայրերը, իսկ Հրեաները կ'ուզեն ինքնապաշտպանութեան դիմել:

Արաբական չարժման վարիչները հեռագիր մը ուղղեցին հինդ իսլամ վեհապետներու, խնդրելով միջամտել եւ իսլամական սուրբ վայրերը փրկել յուդայացումէ: Թերթ մը կը գրէ թէ Արաբները միշտ պիտի մերժեն ճանչնալ բրիտանական հոգատարութիւնը:

Զինուորական իշխանութիւնը քանդել կուտայ Եաֆայի հին քաղաքամասին խրճիթները, այլուր տեղաւորելով բնակիչները: Արաբները դժգոհ են, բայց իշխանութիւնը չուզեր տեղի տալ:

Էվգաֆի ֆնիիչները Բեռայի խորհրդարանին մէջ

Կարգ մը անհատներու կողմէ եղած գրաւոր տեղեկատուութեան վրայ, Էվգաֆի քննիչները գացած են Բեռայի Թաղ. խորհրդարանը: Եկած քննիչներն էին Էվգաֆի տեսչութեան դիւանապետը եւ պաշտօնատար մը: Պատասխանելով եղած հարցումներուն, թաղականութիւնը մանրամասն բացատրութիւններ տուած է հաշիւներուն կանոնաւորութեան, տարի մը առաջ ձեռնարկուած ընտրութեան, կուսակալութեան վաւերացման ենթարկուած ընտրելիներու ցանկին, Թաղ. Խորհուրդի արդի կազմին, եւ այն բոլոր գործերու մասին, որոնց համար մատնանշումներ ըրած են Էվգաֆին դիմումներ կատարողները՝ իրենց մատուցած գրութեամբ:

Դարձեալ, քննիչներուն հարցումին վրայ, թաղականութիւնը բացատրած է թէ իւղի ու մոմի նման եկեղեցական հասոյթ մը իրրեւ կալուածական մատակարարութիւն ներկայացուած է:

Ժամակցութեան Նիւթ եղած է նաեւ Էվգաֆի այն պայմանը թէ կալուածներու նորոգութեանց ծախքը 25 ոսկիէն աւելի ըլլալու պարագային, Էվգաֆի անօրինութենէն արտօնութիւն առնելու է: Թաղականութիւնը յայտնած է որ բոլոր հրահանգները տատացի կը գործադրուին:

ՋԱՆՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊՂՈՎ

Օփերա - Քոմիքի 350 պաշտօնեաները, արուեստագէտ, երգիչ, երաժիշտ եւն. երէքշաբթի գիշեր գրաւեցին Թատրոնը, հետեւելով օրուան շարժումին: Գիշերուան ժամը 2ին պարահանդէս տուին, ժամանցի համար:

Փարիզի Ռուիւ քիապետական օրկանը, «Վոզրոժդենիէ», որ կը հրատարակուի միլիոնատէր Ղուկասովի աջակցութեամբ եւ անոր տպարանին մէջ, վակուեցաւ, գործադուլի հետեւանքով: Տպարանատէրը մերժած է բանուերն պահանջները եւ գործ բացուած են փոխադարձաբար:

Գերմանիոյ մօտերս ժողովի պիտի հրաւիրուի Լոքառնոյի դաշնակիցներ - բուն կողմէ: Պ. Լէօն Պլում հաւանած է ուղղակի բանակցիլ Գերմանիոյ հետ: Իտալիան ալ պիտի հրաւիրուի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ-ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԷՋ

Այսօր ջինգշարթի, Մարսէյլի Մայր եկեղեցին տօնախմբութեան առիթով պիտի կատարուի պաշտամունք եւ Ս. պատարագ, հանդիսութեամբ բոլոր քահանաներուն: Պատարագէն ետք՝ ուխտ եկեղեցասէր Հայուհեաց Միութեան եւ բաշխում Միութեան խորհրդանիշին:

Կիրակի օր, 5 Յուլիս, պատարագ եւ գրական-գեղարուեստական հանդէս Ս. Յովհաննու եւ Ս. Մեսրոպի քահանայապետական կը պատարագէ եւ հանդէսին կը նախագահէ ու կը խօսի Գարեգին Եպիսկ. Խաչատուրեան: կը հրաւիրուի ամբողջ Մարսիլիայեցութիւնը ներկայ ըլլալու այս գեղարուեստական հոգեշունչ տօնակատարութեանց:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է եւ շուտով լոյս կը տեսնէ Պ. ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆի «ԼԵՄՊԵՆՈՒՇ» Թատերգութիւնը, տասը 5 արար. որուն ֆրանսերէն բնագիրը զուիցերիական բնկերութիւնէ մը առաջին մրցանակ շահած է 80 մրցող հեղինակներու Լեկերուն մէջ: Կը տպագրուի Թուագրուած 500 օրինակ միայն: Ունենալ փափաքողները պէտք է փութան ապահովել օրինակ մը դիմելով Տպարան Ն. Արթէն եւ Ընկ. (39 rue St-Savournin. Marseille) եւ զրկելով 7.50 ֆր.:

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Տառապեալ դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը, հինգշաբթի ժամը 21ին. Սօսիէթէ Սաւանթի մէջ, 28 rue Serpente, մէթրօ Odéon.

Կը խօսի Պ. Ա. ՅՈՎԱՆԵԱՆ

Նիւթ՝ կուսակցութեան ելոյնկացի վերջին դասախօսութիւն:

Դպրոցական հանդէս Պօտոյի մէջ

Ազգային Միութեան դպրոցի աշակերտներուն հանդէսը տեղի կ'ունենայ 5 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին, Հ. Ը. Դ. «Նայիրեան» ակումբի սրահին մէջ:

Արտասանութիւն, խմբերգ, դիմահօսութիւն, պար եւ անակնկալներ:

Մուտքը ազատ է:

Հ. Յ. Դ.

Փառատօն

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ «Ազծիւ» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները Յուլիս 4, շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, rue Mme Curie թիւ 7 սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ԱՒՆՕՒԻՎԻԼ ԼԸ ԿՕՆԷՍԻ «Վարդան» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր, Ռազմիկ եւ Տաւրոս խումբերու բոլոր ընկերները 5 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, ընկ. Ց. Ձիհանեանի բնակարանին մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Գալաւան

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները.վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը ՁիշտՏ.30ին սիամանթօ ակումբին մէջ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Խլխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Դրօշակ միութեան սրահին մէջ: ընկերներու ներկայութիւնը խիստ կարեւոր է:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Պուլվար Օտտօի վրամեան ենթակոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր, կայծակ, վրամեան եւ Գայլ վաիան խումբերը, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին, Պար փքովէնսալի մէջ: կարեւոր օրակարգ, ներկայանալ անդամատետրով:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Փարիզի «ԵՒԻՊՍԱՅԻ» կոմիտէի դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը ՈՒՐԲԱԹ երեկոյ (3 Յուլիս) ժամը 8.30ին, Chez Zeyer սրճարանի վերնայարկը, 4 rue St. Denis (Place du Châtelet), մէթրօ Châtelet

Կը խօսի՝ ընկ. ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Նիւթ՝ «Խորհրդային նոր սահմանադրութեան էութիւնը»: Միտքերու փոխանակութիւն՝ նոր սահմանադրութեան թերութիւններուն եւ առաւելութիւններուն մասին: կը հրաւիրուին փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հ. Ց. Դ. Մուրատ խումբի Մանակցութեամբ Վրամեան, Մշո, Սրղուեթեան խումբերու եւ հովանաւորութեամբ Զաւարեան կոմիտէի

5 Յուլիս կիրակի, Մէտոնի անտառը, պաղ ապրիւրին մօտ:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԾՈՒԽ ԲԱԺԻՆ ՊԻԻՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ — Լնգվայիսէն շոգեկառք եւ իջնել Val de Fleury, մէթրօ՝ իջնել Mairie d'Issy եւ առնել սակայարժ ուղիղ իջնել *Topis Vert*:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ՀԱՋԻ Պանեէօ-Քաշանի Մանուճիւղի Սանուց Միութեան կողմէ

12 Յուլիս, կիրակի առաւօտեան ժամը 11էն գիշերուան ժամը 11

Chez Fiquet, *Ռոպէնսոն*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԺԱՄԸ 3—7

Կը ներկայացուի սանուհիներու կողմէ

48 ՕՐՈՒԱՆ ԳԷՒՈՒ ՓՈՐՋՈՆՔ

Կը նուագէ Թահիպ Գալրեգին, կը պարէ փաքրիկն Ռէժինա

7—11 եւրոպական պարեր: Ճաշ: Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Մուտք 3 ֆրանք

Ընծրեւի պարագային կոց սրսի: փորթ տ'Օրլէանէն առնել 128 թիւ հանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Ը. Ո. Մ. Վալանսահայ Սարգսեան կողմէ

5 Յուլիս, Սէն Բէրէի ամառանոցին մէջ, առաւօտեան մինչեւ երեկոյ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ, ՃՈՒԽ ՊԻԻՖԷ ԶՕՓԱՒՈՐ ԳԻՆ,

Թրամուէյ՝ երթ ու դարձ 1.50 ֆր.:

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ կիրակիի:

Ֆ. Կ. ԽԱՋԻ *Սէթթէլթիլէի Մանուճիւղի հանդէսը, 5 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Սալ ժան տ'Արքի մէջ:*

Դաշնամնդէս

Ֆ. Հ. Կ. ԽԱՋԻ Լա Քրօթի Պուլվար Օտտօի ենթամասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ Ազգային Վարժարանի

ցեղի կ'ունենայ 5 Յուլիս, կիրակի, Սէնթ Անտրէի օդասուն պարտէզին մէջ, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ,

Առնել Թիւ 25 ճանապարհը եւ իջնել վերջաւորութեան:

Մրցանակաբաշխական հանդէս

Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի կ'ունենայ 5 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 4ին, վարժարանին սրահին մէջ, 24 rue Troyon, Sèvres.

Նախագահութեամբ Նախկին Նախարար ԼՈՒԻ ՄԱՐԻՆԻ

Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները:

Մուտքը ազատ է:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Դալրոցասէրի Սանուց Միութեան կողմէ

կիրակի 26 Յուլիս, ժամը 14էն 22, Դալրոցասէրի պարտէզը,

1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻԻ ՆՕՒ, ԼԸ ԲԷՆՈՒԻ

Վարժարանին սանուհիները կը ներկայացնեն

ՎԱՐՊԵՏ ՇԱՒԱՆ

Ջուարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը,

ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՇՆԵՐՈՒ ՊԱՐԵՐՈՒՆ ՏՈՂԱՆՑՔԸ

Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մասնաւորապէս,

Մանկական երգախումբն պատկերներ:

Դերասան Պ. Ա. Գամբէթեան կը բերէ իր օժանդակութիւնը,

Երաժշտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ. Մրցանակաբաշխութիւն:

ՃԱՇ-ՊԱՆՏ, ՊԱՐ, ՃՈՒԽ ՊԻԻՖԷ *Մուտք 5 ֆր.:*

Անձրեւի դէմ պաշտպանողական միջոց:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Օթօպիւս Օփէրայէն կամ ժօռէսէն 21 A, երկաթուղի՝ կառ տը լ'Էսթէն կարկանի գիծը. իջնել Բէնսի-Բավիյօն:

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en U.R.S.S. - Emballage et expédition pour tous pays. - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.
45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone: PRO. 13-05

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

Կը ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Հողհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթարալեզ ասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անհետեւելու փոխոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Հողհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրեր է:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

«ՇԻՐԱԿ» *Թէ՛ փարձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական գընահատմամբ հաստատուած ճշմարտութիւն մրն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած զուտ չասիլի հիւթով ու անիսոնով եւ թորուած մասնայատուկ դործիքով (ալամպիք)՝ ապդեցիկ զօրագոյցիչ մրն է: Բայց օդի գործածողը պէտք է գիտնայ ընտրել այն վա ճառանիքը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները: Այլապէս, օդի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:*

«Շիրակ» օդին, որ մասնաւոր ժեռաշնորհով Ֆրանսայի մէջ հրապարակ հանուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ օդին անհրաժեշտ բոլոր օգտակար յատկութիւնները: Ուրեմն, եթէ օդի սիրահար էք, խմեցէք զայն, բայց վստահեցէք եւ խմիցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի շքեղ նկարը կրող պիտակով «Շիրակ» օդին, մեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ դնուժի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու միակ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC
1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73
Լիոնի եւ շրջակայքի մեներանոց D. N. BAHADOURIAN, 2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10
Նիսի մեներանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

ՀԱՅԵՐՈՒԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշատուն **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78
Ազնիւ եւ ընտրական խնամուած կերակուրներ:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

«ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐԹՈՆԸ (39)

ՉԱՐԹՕՆԻ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

—o—

Երեւակայել, որ Թռչունի մը պէս ազատ է ինք այլեւս, գիմնազիայի պարտադիր համազգեստը մէկդի նետած, կը հագուի, ինչպէս որ սիրտը կ'ուզէ. կ'երթայ ուր որ կամենայ՝ օփերա, Թատրոն, երեկոյթ, պարահանդէս:

Ուրախ, հնչեղ ծիծաղով մը Սոնիան վերմակը մէկդի նետեց ու դուրս ցատկեց անկողնէն: Ի՞նչ պահկլու ժամկէն անկողնէն: Ի՞նչ պահկլու ժամկէն էր, երբ կեանքի իմաստը հմմանակ էր, երբ կեանքի իմաստը հմմանովին փոխուած էր իրեն համար: Թեեւ մուճակները անցընելով մերկ ոտքերուն, հապճեպով բացաւ պատի մէջ Թաղուած պահարանի հայելապատ դուռը: երկու ձողերէ կախուած էին բազմաթիւ Թանկարժէք զգեստներ: Այս որքան զգեստներ ունէր: Ցափշտակուած պահ մը կեցաւ կիսաբաց դրան առջեւ զեղարուեստական հռչակաւոր նկարի մը նայողի զմայլանքով:

Արագօրէն, մէկ մէկու ետեւէ սկսաւ զգեստները փորձել, առանց հագնելու, ճիշդ այնպէս՝ իրանի առջեւ բռնելով: Այդ մէկը անյարմար՝ հազիւ թէ ընթրիքի զգեստ լինէր: Մէկ ուրիշը դալուկ կը ցուցնէր դէմքը գիշերուան ճրագով: Ու կանգ առաւ բաց ոսկեգոյն չրջազգեստի մը վրայ, որ երիցուած էր կապտաւուն ժապաւէնով:

— Այ, էս լաւն է,— ինքնիրեն ըսաւ Սոնիան:

Զգեստը իրանին սեղմած՝ նազանքով մօտեցաւ սենեակի երկու պատուհաններու մէջ բարձրացած մեծ հայելիին, որ մէջ ամբողջ հասակով կ'երեւէր: Սեւ երկար մազերը Թափուած էին Թեթեւ ալիքներով փղոսկրի նման ողորկ եւ սպիակ լանջին: Քիչ մը երկարաւուն դէմքին վրայ, ուղիղ, ակարաւուն դէմքին վրայ, ուղիղ, ա - նզգաստլիօրէն արծուային քիթը կարծես վարպետ նկարիչ մը նկարած էր՝ այնքան նուրբ եւ յստակ գծերով: Աչքերը զարմանալիօրէն կը յիշեցնէին մագաղաթեայ գրքերու մէջ գտնուող պարսկական պատկերները՝ մեծ ու նշանաձեւ աչքեր, եղերուած երկար արտեւանունքներով: Առուակի մը ե - զերքին բարձրացած բարտիի նման ճերմակուն եւ չքեղ հասակը կ'ամբողջացնէր աղջկան արտաքին պատկերը, Թափանցիկ գիշերազգեստով մը հագիւ ծածկուած:

— Չը՞, մեր աղջիկ,— հազիւ լսելի ձայնով մը չըընկաց Սոնիան՝ քանի մը վայրկեան ինքնիրմով զմայլած,— ի զուր չէ որ բոլորը կը խենթենան քեզմով:

Եւ գլուխը նազանքով ետ նետեց ու պչրանքով աչք կծծկեց հայելիի մէջ ցոլացող իր պատկերին, որպէս Թէ մէկ ուրիշը լինէր ու ինքը սիրահար երիտասարդ մը:

Սոնիան կարծես առաջին անգամն էր որ հայելիի մէջ կը տեսնէր իր պատկերը: Թուլօրէն ինկաւ եբենոսէ աթոռակին վրայ՝ երազուն աչքերը յառած հայելիի մէջ անդրադարձող իր պատկերին:

Այդ առտու որքան հաճելի մտքեր, գունաւոր իղձեր կը պարէին Սոնիայի չուրջը՝ ծիածան կազմած: Ան - չուշտ պատճառ մը չկար, որ այդպէս չլինէր: Գեղեցիկ էր ինք, հարուստ զաւակը մեծահարուստ Պեսոբը կարպովիչ Ալանովի: Ի՞չ բան էր:

Այդ վիճակին մէջ Սոնիա ինքզինքը կը զգար ամպերու վրայ Թառած իշխանուհի մը, ճիշդ այն նկարին նը - ման, որ մանկութեան ունեցած հէք եաթիներու գրքին մէջ տեսած էր: Փայլուն, գունաւոր նկար մըն էր այն, որուն կեդրոնը, Թափանցիկ չղարշով մը մերկութիւնը ծածկած, հեքեաթի իշխանուհին երկնցած իր ծաղկազարդ կանաչի վրայ: Պատանի հովիւը, Թաղիքէ սրածայր գլխարկով եւ հովուական կոր մահակով, մէկ ծունկը գետին, իշխանուհիի ականջին կը փսփսար սիրոյ խոստովանանքը:

Հեզեաթական պատկերի վերյիշումը, Սոնիայի երեւակայութեան մէջ Թեւաւորուած, խառնուեցաւ այդ իրիկուան տեղի ունենալիք ընդունելութեան հետ: Մեծ, չքեղ ընդունելութիւն մը տեղի պիտի ունենար, ուր ինք պիտի փայլէր ճշմարիտ Թագուհիի մը նման:

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ՆՐԲ ՆԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ)
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Gladière 15 - 70
Métro : TOLBIAC)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՒԱՄՍՆԱՑ ԹՒԱՄՍՆԱՑ

Յրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
3
ՅՈՒԼԻՍ
VENDREDI
3 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3156 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ, ՄԱՐ ՇԻՄՈՒՆ ԵԻ ՆԷԿԻԻՍԸ

— . —

Զուարճալի՛ք։ Ամենեւին։ Սի՞րա է մնացեր զուարճանալու, այնքան եղերական այս օրերուն։

Պարզապէս պատմութիւն կը սերտենք, մերն ու միւսներունը, միշտ արթուն պահելու համար տարագիր բազմութեանց քաղաքական միտքը։

Բսած եղանք, առիթով մը։

— Եթէ Նէկիւսը միայն Հայոց պատմութիւն կարդացած ըլլար, անշուշտ այս օրերուն չէր հասներ»։ (7 մայիս)։

Կայսրութեան անկումէն եւ իր անխուսափելի վախճանէն վերջ, «Ցուզայի Առիւծ»ը ահա ման կուգայ Եւրոպայի պողոտաներուն վրայ, արդարութիւն պահանջելու համար, «յանուն Աստուծոյ եւ մարդկութեան»։

Եւ օրուան հզօրները պատի՛ւ կ'ընեն զայն ընդունելու Ազգաժողովին մէջ, որպէսզի «դարձս լացէք» երգէ, յաղթականներու սուլոցին եւ հովանաւորներու, դրդիչներու պիղծ արգահատանքին մէջ ...

«Փա՛ռք պարտեալներուն», երգած է բանաստեղծը։ «Վա՛յ պարտուածներուն», կը պատասխանէ իմաստունը։

Տարուբեր՝ այս երկու կանչերուն միջեւ, արքայից արքան գլխիկոր ներկայացաւ Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ, եւ թափեց իր ամբողջ մաղձը, ինչպէս մահապարտ մը կախաղանին առջեւ։

Բայց Նէկիւսը կը յուսայ տակաւին։

— «Ներկայացուցիչներ աշխարհի, ես ժրնեւ եմ եկած կատարելու համար ամէնէն տաժանելի պարտականութիւնը։ Ի՞նչ պատասխան պիտի տանիմ իմ ժողովուրդիս։ Հակառակ իմ զէնիթ - րուս տկարութեան եւ օդանաւերու, թնդանօթներու, ռազմանիւթի եւ հիւանդանոցներու չգոյութեան, ես բացարձակ վստահութիւն ունէի Ազգաժողովին վրայ... ես կը պաշտպանէի փոքր ազգերուն դատը։ Բայց, ո՞ւր մնացին ինծի եղած խոստումները»։

Այս ողբերգութիւնը ձեզի չի՞ յիշեցներ միւսը, հայկականը, եւ աւելի նորը՝ ասորականը։

Որքա՞ն իրարու նման են այս երեք պատմութիւնները, սկիզբով, ինչպէս վախճանով։ Եւ մանաւանդ որքա՞ն պերճախօսօրէն, իրենց քաղաքական դիտելիք։

Հապէշները կռուեցան եւ պարտուեցան։

Մենք չկռուեցա՞նք, մեր կարողութեան սահմանին մէջ։

Ասորիները կռուեցան եւ լքուեցան, յուսալով մինչեւ վերջը,— տակաւին քանի մը տարի առաջ։

Եւ երեքն ալ, իրենց գերագոյն ապաւէնն, ունեցան Եւրոպան։ Ուրիշ խօսքով՝ յաղթականները, որոնք ի վիճակի էին ժայռեր գլորելու եւ հրաշքներ գործելու։ Մանաւանդ որ, յանձնառութիւններ ալ ստանձներ էին։

Բայց երեքն ալ մոռցուեցան, ճակատագրական պահուն։ Աւարը բաժնուած էր եւ աչքերը մշուշ կապած էին գինարբուքի գոլորշիներէն։ Մարդիկ ժամանա՞կ ունէին «պզտիկ դաշնակից»ներու, «աղքատ ազգականներ»ու տագտուկով զբաղելու։

Ճարահատ, պարտեալները Եւրոպա ղրկեցին իրենց պետերը, — երկուքը՝ կէս - աշխարհական, կէս - հոգեւոր, միւսը՝ վեհապետ,— արքայից արքայ։

Հայերը Փարիզ եւ Լոնտոն փութացուցին իրենց պատրիարքը, Զաւէն արքեպիսկոպոս։ Ասորիները Մար - Շիմունը։ Իսկ Հապէշները՝ Նէկիւսը։

Ազերսագրով սկսեր էին, չարունակեցին ղէնքով, յանգելու համար աղօթքին ու աղաչանքին։

—Գթացէք, ներկայացուցիչներ աշխարհի, ազգ եւ ազինք տիեզերքի եւ ամենազօր առաջնորդներ աշխարհի. երկու հազար տարուան ժողովուրդ ենք եւ քրիստոնեայ...

— Զորս հազար տարուան պատմութիւն ունինք, եւ առաջին քրիստոնեաներէն ենք ...

— Երեք հազար տարուան պետութիւն մը մոխիրի վրայ նստաւ, չէ՞ք վախնար Աստուծոյ դատաստանէն ...

Քար կտրած են դաշնակիցները ու աջակիցները, դրդիչներն ու կազմակերպիչները,— ամենակալ եւ ամենազօր։

— Այո, իրաւունք ունիք ... բայց եւ այնպէս ... ի վիճակի չենք նորէն պատերազմելու ...

Եւ հայկական ու ասորական դատերը դարձան գաղթականներու տեղաւորման խնդիր, իսկ եթովպականը,— կարգացէք օրուան լուրերը։

Անոնք որ ամէնէն առաջ իւղ լեցուցեր էին կրակին վրայ, բռնցավառելով յետամնաց ժողովուրդի մը եւ անոր պարզամիտ վեհապետին երեւակայութիւնը, անոնք որ ի վիճակի են աշխարհ սասանեցնելու, այսօր խեղճացած, բանտարկեալ կը մշակեն պատժական տնօրինութիւնները վերցնելու համար։

Նահանջի, ուրացման եւ լքման անխուսափելի ճամբուն վրայ իրար կը դիմաւորեն ինչպէս աւանդապաշտ եւ աշխարհակալ Մեծն Բրիտանիան, նոյնպէս բանուորա - գիւղացիական Ռուսաստանը եւ Ժողովրդական Ճակատի Ֆրանսան։ Անոնք համերաշխ էին երէկ ալ, տարբերը դրօշի տակ եւ ուրիշ նշանախօսքերով։ Ու համերաշխ պիտի մնան վաղն ալ։ Ամէն անգամ որ իրենց դիմացը գտնեն Պատրիարքներ աղօթասաց կամ «արքայից արքաներ» դիւրահաւան եւ անճար։

Ո՞րն է աւելի եղերական, հայկակա՞նը, ասորակա՞նը թէ հապէշականը։

Երեքն ալ։ Եւ թող երեքն ալ դառնան ականջի օղ, բոլոր տկարներուն համար։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

160.000 ՁԻՆՈՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

Զինուորութեան շրջանը չպիտի կրճատուի

Ազգ. պաշտպանութեան նախարար Պ. Տալատիէ առջի օր տեղեկութիւններ հաղորդեց երեսփ. ժողովի զինուորական յանձնաժողովին առջեւ, բանակին կացութեան եւ իր մտադրութեանց մասին։ Այս առթիւ յիշեցնենք թէ միջազգային կացութիւնը թոյլ չի տար կրճատել պարտաւորիչ զինուորութեան շրջանը (երկու տարի)։ Միեւնոյն ատեն հաղորդեց թէ ծրագիր մը կազմած է, որուն համաձայն Ֆրանսայի զինուորները միայն վեց ամիս պիտի մնան զօրանոցներու մէջ, իսկ մնացեալ 18 ամիսը պիտի անցընեն ռազմախրձերով, մարզանքներով եւ գբօսախաղերով։ Կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ, որպէսզի դիւրացնէ զինուորներու աստիճանի բարձրացումը։ Ցանձնաժողովին համաձայնութեամբ անդամները առաջարկեցին որ զինուորները աւելի երկար արձակուրդներ վայելեն եւ ձրի ճամբորդեն երկաթուղիներու վրայ։ Պ. Տալատիէ հաւաստեց թէ արեւելեան ամրութեանց սահմանուած զինուորները բաւական են երաշխաւորելու սահմանագլուխին ապահովութիւնը, որ եւ է անակնկալի հանդէպ։ Յետոյ աւելցուց թէ կառավարութիւնը ծրագրած է չուտով 160,000ի բարձրացնել այդ բանակին թիւը։

Ինչ կը վերաբերի կարգապահութեան, Պ. Տալատիէ անհրաժեշտ կը գտնէ որ բանակը հեռու մնայ քաղաքական ցոյցերէ, ինչ հանգամանք ալ ունենան եւ բացարձակ հաւատարմութեամբ վարուի հանրապետական օրէնքին հանդէպ, նուիրուելով միայն իր կոչումին,— երկրին ապահովութիւնը։ Կառավարութիւնը թոյլ չպիտի տայ որ եւ է չեղում այս տարրական կանոնէն։ Պիտի արգիլուի նաեւ քաղաքական մամուլին տարածումը բանակին մէջ։ « Ես չեմ ուզեր որ ժողովրդական ճակատին թերթերը մտնեն զօրանոցներու մէջ, ինչպէս չեմ ուզեր «Աքսիօն Ֆրանսէզ»ին մուտքը»։ Ներկաներէն մէկը առաջարկեց մասնաւոր լրագիր մը հրատարակել զինուորներուն համար։ Նախարարը ա - ւելցուց.— «Իմ սկզբունքս է ապահովել բանակին չեզոքութիւնը։ Ատոր համար է որ, երբ իմացայ թէ ժողովրդական ճակատի կոմիտէներ կը գըտնուին կարգ մը զօրամասերու մէջ, առանց բռնութեան դիմելու հրաւիրեցի որ լուծուին։ Այսպէս վարուելով հանդերձ, կը յիշեցնեմ թէ սպաները իրաւունք չունին արգիլելու որ զինուորները յաճախեն այս կամ այն հանրային վայրը, այն պարագային թէ ճախակողմեան տարրեր կը գտնուին հոն։ Սպաներուն արգիլուած է համագործակցով մասնակցիլ որ եւ է քաղաքական ցոյցի »։

Կառավարութիւնը 38 միլիոն ֆրանք տրամադրած է, կրկնապատկելու համար զինուորներու փոխատուութիւնները, իսկ 20 միլիոն՝ անոնց անունդը բարելաւելու համար։

ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՁԱԽՈՂԱԾ ԵՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՆ ԵՏ ԱՌՆԵԼ ՁԱՆՈՆՔ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՁԱՌԱՔ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

Չորեքշաբթի օր, Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովին առջեւ, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչները հանդիսաւորապէս խոստովանեցան թէ պատժական տնօրինութիւնները իրենց նպատակին չհասան, հետեւաբար աւելորդ է չարունակել։ Թէ Պ. Խորն եւ թէ Պ. Լէօն Պլում յանձնարարեցին ետ առնել Իտալիոյ դէմ հաստատուած բոլոր կաշկանդումները։ Միեւնոյն ատեն դիտել տուին թէ մերժելով հանդերձ ճանչնալ Եթովպիոյ կցումը, Անգլիա եւ Ֆրանսա միտք չունին պատերազմի դիմելու եւ անարգարութիւնը դարմանելու։ Անգլիոյ արտաքին նախարարը յայտարարեց.

— « Հիմնական իրողութիւնը այն է թէ պատժական տնօրինութիւնները չծառայեցին այն նպատակին որուն սահմանուած էին։ Բայց այդ չի նշանակեր թէ մենք պէտք է բոլորովին մէկդի դնենք մեր նպատակակէտը, որ է միջազգային օրէնքը արժեցնել բռնութեան օրէնքին վրայ։ Պատմութիւնը ցոյց կուտայ թէ երկար ճիգեր պէտք են, այդ նպատակին հասնելու համար։ Առ այժմ մեր էական ճիգը պէտք է ըլլայ վերաշինութիւն։ Ինչ կը վերաբերի անմիջական ապագային, բրիտանական կառավարութիւնը պատրաստ է գործակցելու հաւաքական ապահովութեան համար » :

Մուսուլաւ ալ կը խոստովանի...

Պ. Խորնի ձայնակցեցաւ Պ. Լիթվինով, Ա. Միութեան արտաքին գործակալը, խոստովանելով պատժական տնօրինութեանց վիժումը, բայց վստահութիւն յայտնելով ապագայի մասին։ « Պէտք չէ դպչիլ Ա. Դ. ուխտի 16րդ յօդուածին, տնտեսական պատիժները պէտք է պարտաւորիչ ըլլան Ազգաժողովի բոլոր անդամներուն համար։ Տիպար Ազգաժողովի մը մէջ, զինուորական տնօրինութիւններն ալ պարտաւորիչ պէտք է ըլլան։ Եթէ չենք կրնար միջազգային համերաշխութեան այդ իդէալին հասնիլ, պէտք է այնպէս չարժինք որ իւրաքանչիւր ցամաքամաս ծածկուի շրջանային դաշինքներու ցանցով մը։ Այդ առաջադրութեամբ, ես անհրաժեշտ կը գտնեմ Ա. Դ. Ուխտին զօրացումը եւ կ'ողջունեմ Ֆրանսայի առաջին պատասխանատու ծրագիրը։ Ա. Միութիւնը կը չարունակէ խաղաղութեան ճշմարիտ երաշխիք մը համարիլ ամբողջական զինաթափումը, իսկ մինչ այդ պէտք է Ազգաժողովը զօրացնել հաւաքական ապահովութեամբ։ Պէտք է նոր կանոք մը տալ Ազգերու Դաշնակցութեան »։

Իտալացի թղթակիցներ վտարուեցան

Ժընեւի նահանգին վտարուեցան իտալացի ութ թղթակիցներ, որոնք նախատած էին եթովպիոյ կայսրը Ազգաժողովին առջեւ։ Այս կարգադրութիւնը մեծ վրդովում պատճառեց Իտալիոյ մէջ, ուր կառավարական շրջանակները եւ թերթերը կը պաշտպանեն թղթակիցները։ Քարոզութեանց նախարարը հեռագրով համակրանք յայտնեց թղթակիցներուն։ Եթովպիոյ անկեալ կայսեր ընդունելութիւնը Ազգաժողովին մէջ՝ խոր տհաճութիւն պատճառեց Իտալացիներուն, որոնք այդ իրողութիւնը անարգանք մը կը նկատեն եթովպիոյ նոր կայսեր՝ Իտալիոյ թագաւորին դէմ։

Ֆրանսական մամուլը դատապարտելով հանդերձ իտալացի թղթակիցնե -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅՈՒՆԱՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՓԱԿՄԱՆ ԱՌԹԻԻ

— . —

« Նոր Օր » կը գրէ Յունաստանի հայկական դպրոցներու փակման առթիւ։ *— Առաջին քայլը առնուած է Սեպտեմբրի մէջ, ազգային իշխանութեան կողմէ, որուն պատասխանատուութիւնը թագաւորին եւ վարչապետին ներկայացած եւ յուշագիր յանձնած է վարժարաններու մասին։*

Մեզի կը տեղեկացնեն թէ նման յուշագիր մըն ալ Ժամանակին ներկայացուած է Կեդր. Վարչութեան կողմէ, միայն սա տարբերութեամբ որ դիմումը կատարուած է միայն ազգային վարժարաններու համար։

Կը կարծենք թէ յուշագիրներով ամէն աշխատանք վերջացած չէ։ Շատ անգամ, անոնք դարակներու մէջ կը մնան, նախարարներուն բազմազբաղութեան պատճառաւ։ Պէտք է հետապնդել, միջոցներ գտնել ուրիշ ազդակներով ալ ազդեցութիւն գործելու կառավարութեան վրայ, որպէսզի չուտափոյթ կարգադրութիւն ընէ դպրոց-տարեշրջ-էն առաջ։ Որ-ի համար, կարելի է խնդրել Հելլէնեւհայ Լիկին միջամտութիւնը։

Ո՞ր օրուան կը սպասէ Լիկը գաղութին ծառայութիւն մատուցանելու համար։ Ցարմարագոյն առիթն է Լիկը ժողովրդականացնելու եւ զայն դարձնելու կարեւոր ազդակ մը երկու ժողովուրդներու յարաբերութիւններուն ամրապնդման համար։

Պէտք է չարժման մէջ դնել նաեւ բազմաթիւ հայասէր Հելլէնները, զօրավարներ, քաղաքագէտներ, լրագրողներ, որոնց միջամտութիւնը կրնայ օգտակար ըլլալ մեզի համար։

Վստահ ենք որ կառավարութիւնը կատարուած դիմումները անհետեւանք պիտի չթողու եւ ձեւ մը պիտի գտնէ, որպէսզի վարժարանները պետական կրթական ծրագիրը ընդունելով մէկտեղ, մնան ու գործեն իբր հայ վարժարաններ։ Կառավարութեան մօտ բարեացակամութիւնը չի պակսիր։ Միայն պէտք է կազմակերպուած աշխատանք տանիլ եւ գործը հետապնդել յամառօրէն»։

ԼԷՕՆ ՊԼՈՒՄԻ ՁԱՌԸ

— . —

Անգլիոյ եւ Ա. Միութեան պատուիրակներէն առաջ խօսք առած էր Պ. Լէօն Պլում, որ շատ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ, պարզելով Ֆրանսայի Ժողովրդական Ճակատին տեսակէտները՝ միջազգային կացութեան եւ հաւաքական ապահովութեան մասին։ Ֆրանսայի վարչապետն ալ, որ առաջին անգամ կ'ելոյթ Ազգաժողովին առջեւ, յայտարարեց թէ իր երկիրը չի կրնար պատերազմ յայտարարել Իտալիոյ դէմ, պաշտպանելու համար Եթովպիան, նկատի առնելով Եւրոպայի կացութիւնը։ « Եթովպական հարցը թերեւս կարգադրուած է Ապրիլկէի մէջ, բայց կարգադրուած չէ Ժընեւի համար։ Ֆրանսա կը ջանայ իրաւունքի եւ օրէնքի մասին ունեցած հաւատարմութիւնը հաշտեցնել իր խաղաղութեան կամքին հետ։ Ան չուզեր չնորհել որ եւ է արձակում որ կրնայ քայքայել իրաւունքի դէմ կատարուած արարքները։ Ան պատերազմ չի պահանջեր իրաւունքը արժեցնելու համար, այլ ամէն բանէ առաջ կը խորհի վաղուան, ապագայի մասին եւ իր միակ փառասիրութիւնն է ներկայ տագնապէն քաղել օգուտ մը՝ իրական խաղաղութեան համար,— խաղաղութիւն մը կազմակերպուած, անբաժանելի եւ զինաթափելի։ Ֆրանսա միայն մէկ միջոց կը տեսնէ անցեալը սրբելու համար, — ստեղծել նոր ապագայ մը։ Ֆրանսա խաղաղութիւն կ'ուզէ, կ'ուզէ միակամ։ Կ'ուզէ այնքան խորապէս որ, մեր ներքին բանավէճերուն մէջ, կուսակցութիւնները իրարու կ'ըսեն, իրենց գերազոյն փաստարկութիւն,— « Դուք վտանգի կ'ենթարկէք խաղաղութեան դատը, դուք պատերազմի կ'առաջնորդէք ազգը»։ Ֆրանսա թէեւ ազատ է, ինչպէս միւս բոլոր ժողովուրդները, ընտրութիւն կատարելու համաձայն իր քաղաքական, ընկերային, պատմական եւ ցեղագրական խնամութեանց, բայց խաղաղութիւն կ'ուզէ բոլոր ժողովուրդներուն համար եւ բոլոր ժողովուրդներուն հետ, ինչ որ ալ ըլլայ անոնց վարչաձեւը կամ կառավարական սկզբունքը»։

Պ. Պլում ակնարկելով Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ կատարած օրինազանցութեանց —դիժում հանդիսաւոր յանձնառութեանց — հարցուց թէ անոնք պատրա՞ստ են օգնելու, նոր ապագայ մը պատրաստելու համար։ «Անոնք համաձա՞յն են թէ Եւրոպայի պատմութեան մէջ, որ լուսաւորուած եւ ազդարարութիւններ ստացած է անողորմ դասերով, նոր չրջան՞ մը պէտք է բացուի »։ Իր կարծիքով Իտալիոյ նոր յուշագիրը դրական է այս հասկացողութեամբ եւ երբ Գերմանիան ալ պատասխանէ անգլիական հարցաթերթին, անշուշտ այդ պատասխանը «պիտի ծառայէ իրրեւ մեկնակէտ Եւրոպայի խաղաղ վերակազմութեան համար »։

Ֆրանսայի վարչապետը չօշափեց նաեւ Ազգերու Դաշնակցութեան բարեկարգման խնդիրը եւ դիտել տուաւ թէ կառավարութիւնը «չի կրնար աչակցիլ որ եւ է առաջարկի որ կը ձգտի Ազգաժողովը վերածել ակադեմական հաստատութեան մը։ Կարելի չէ ժխտել թէ Ազգաժողովը ձախողանքի մը հանդիպեցաւ, չկրցաւ արգիլել յարձակումը եւ կասեցնել պատերազմը, սակայն այս ձախողանքին պատճառը Ազգաժողովին ուխտը չէ, այլ անոր յապաղած, անստոյգ եւ երկդիմի դործադրութիւնը։ Իսկ եզրակացութիւնը պէտք է ըլլայ ոչ թէ թուլացում, այլ ամրացում ուխտին տրամադրած պարտաւորութեանց։ Ուխտին բարեփոխումը պէտք է կատարուի այնպէս որ նախայարձակման դէմ պատերազմի դիմելու պարտաւորութիւնը սահմանափակուի այն պետութեանց որոնք իրարու մօտ են աշխարհագրականօրէն կամ քաղաքականօրէն, եւ ոչ թէ բոլորին, ինչպէս կը տրամադրէ ուխտը։ Բայց եւ այնպէս, մեզի համար գոյութիւն չունի խաղաղութիւնը պահպանելու համար պատերազմի դիմելու պատահականութիւնը։ Հաւաքական ապահովութիւնը պէտք է կապուի ընդհանուր զինաթափութեան հետ »։

— • —

ՕՓԵՐԱ - ԲՈՄԻՒԻՆ «գրաւումը» կը չարունակուի։ Պաշտօնէութիւնը կ'առարկէ թէ տնօրէնը 750.000 ֆր. պարտք ունի արուեստագէտներուն եւ պաշտօնեաներուն, բայց միայն 3000 ֆր. կայ տնտուկին մէջ։ Կրթական նախարարը միջամտեց վէճը կարգադրելու համար։ Բանթողները կ'ըսեն թէ տնօրէնը ոչ միայն զրժած է իր յանձնառութիւնները, այլ եւ երկու տարիէ ի վեր բան չէ վճարած 20 երաժիշտներու որոնք պարտքով կ'ապրին։ Տնօրէնը կը հերքէ եղած մեղադրանքները, պնդելով թէ իր հաշիւները կը քննուին ամէն ամիս։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՅԻ ՀԱՐՑԱԽՈՍԻԿՆԵՐԸ

ՀՀ ՍՍՀՄ ՄԱՇՏՈՑՅԱՆ ԱՆՎԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԵՆԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Մաշտոցյան անվան պատմական թանգարանի տնօրենի պաշտոնում հաստատվել է Ստեփան Մանուկի Մնացականյանը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՍՍՀՄ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՊԱՇՏՈՆՈՒՄ ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ ԵՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնում հաստատվել է Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ալեքսանդրովը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի փոխնախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՍՍՀՄ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ ԵՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնում հաստատվել է Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ալեքսանդրովը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի փոխնախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՍՍՀՄ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ ԵՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի փոխնախագահի պաշտոնում հաստատվել է Ստեփան Մանուկի Մնացականյանը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Մաշտոցյան անվան պատմական թանգարանի տնօրենի պաշտոնից։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՅԻ ՀԱՐՑԱԽՈՍԻԿՆԵՐԸ

ՀՀ ՍՍՀՄ ՄԱՇՏՈՑՅԱՆ ԱՆՎԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԵՆԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Մաշտոցյան անվան պատմական թանգարանի տնօրենի պաշտոնում հաստատվել է Ստեփան Մանուկի Մնացականյանը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՍՍՀՄ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՊԱՇՏՈՆՈՒՄ ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ ԵՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնում հաստատվել է Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ալեքսանդրովը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի փոխնախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՍՍՀՄ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ ԵՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Մաշտոցյան անվան պատմական թանգարանի տնօրենի պաշտոնում հաստատվել է Ստեփան Մանուկի Մնացականյանը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնից։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՅԻ ՀԱՐՑԱԽՈՍԻԿՆԵՐԸ

ՀՀ ՍՍՀՄ ՄԱՇՏՈՑՅԱՆ ԱՆՎԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԵՆԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Մաշտոցյան անվան պատմական թանգարանի տնօրենի պաշտոնում հաստատվել է Ստեփան Մանուկի Մնացականյանը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՍՍՀՄ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՊԱՇՏՈՆՈՒՄ ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ ԵՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնում հաստատվել է Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ալեքսանդրովը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի փոխնախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՍՍՀՄ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀԱՍՏԱՏՎԵԼ ԵՆ

Հայկական ԱՍՀՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Մաշտոցյան անվան պատմական թանգարանի տնօրենի պաշտոնում հաստատվել է Ստեփան Մանուկի Մնացականյանը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿՈՂՄԻՑ

ՀՀ ՍՍՀՄ Մինիստրների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի «Հայկական ԱՍՀ Մաշտոցյան անվան պատմական թանգարանի տնօրենի մասին» որոշման մասին

Հայկական ԱՍՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Մաշտոցյան անվան պատմական թանգարանի տնօրենի պաշտոնում հաստատվել է Ստեփան Մանուկի Մնացականյանը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՍՍՀՄ Մինիստրների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի «Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի մասին» որոշման մասին

Հայկական ԱՍՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի նախագահի պաշտոնում հաստատվել է Ալեքսանդր Ալեքսանդրի Ալեքսանդրովը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի փոխնախագահի պաշտոնից։

ՀՀ ՍՍՀՄ Մինիստրների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի «Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի փոխնախագահների մասին» որոշման մասին

Հայկական ԱՍՀ Նախարարների խորհրդի 1956 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ Հայկական ԱՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի փոխնախագահի պաշտոնում հաստատվել է Ստեփան Մանուկի Մնացականյանը, ազատելով նրան Հայկական ԱՍՀ Մաշտոցյան անվան պատմական թանգարանի տնօրեն

բուն ցոյցը, ուժգնօրէն կը ձաղկէ նէկիւսին յայտարարութիւնները: Այս առթիւ կիսապաշտօնական գեկոյց մըն ալ հրատարակուեցաւ, հերքելու նէկիւսին վերագրումները՝ Ֆրանսայի դէմ:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՇԱՐԺԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԻՆ հետեւանքով, սակաւաթիւ կառքերը (թաքսի) նորէն բարձրացուցին գիները, չորեքշաբթիէն ի վեր: Միակ տարբերութիւնը այն է որ գիշերային յաւելումը պիտի հաշուեն 2 ֆրանք, փոխանակ 2.50ի:

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ատելճանաբար կը նուազի ամբողջ Ֆրանսայի մէջ: Բանթողներու թիւը իջած է 154.800ի, որոնց 6200ը Փարիզի մէջ:

ՍԷՆԻ ՆԱՀԱՆԳԱՑԻՆ ԺՈՂՈՎԻՆ նախագահ ընտրուեցաւ համայնավար մը, Պ. Մառան, մէկ ձայնի մեծամասնութեամբ:

ԵՐԿՈՒ ԱԻԱԶԱԿՆԵՐ առաքանակներով կոխեցին Քլամառի խնայողական անառուկը եւ 37.000 ֆր. յափշտակելով փախան: Ինքնաշարժն ալ մէկ օր առաջ գողցած էին:

Շնորհակալիք

Տէր եւ Տիկին Ահարոն Վարժապետեան, Տէր եւ Տիկին Թովմաս Խազեր - եան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Անտոնեան, Այրի Տիկին Երանուհի Վարժա - պետեան իրենց խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն Նիսի հայրենակից - ներուն եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցու - թիւն յայտնեցին իրենց սիրելի որդւոյն ՎՐԻԺ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆԻ զառնաղէտ մահուան առթիւ :

ՏԷՐ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ԱՀԱՐՈՆ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Նիս, 29 Յուլիս 1936

×

Տէր եւ Տիկին Մերոբէ Փափազեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Ռաֆայէլ Բարսեղեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Վարդանուհի Զագրեան եւ զաւա - կունք, Տէր եւ Տիկին Թորոս Գալֆեան եւ զաւակունք եւ պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն Գերապատիւ Վռամշապուհ Սրբազանի, Արժանաչնորհ Տէր Ա. Քհնյ-ի Տէր Գէորգ, Տէր Թովմայ եւ Տէր Լեւոն քահա - նաններու, ազգականներու, բարեկամներու եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր, հեռագրով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրե - լի եւ անմոռանալի աղջկան քրոջ եւ ազգականին՝

ՕՐ. ՅՈՒԼԻՆԷ Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

դառնակսկիծ եւ անակնկալ մահուան առթիւ :

Դպրոցական հանդէս Պօրտոյի մէջ

Ակարատ Միութեան դպրոցի աշակերտներուն հանդէսը

տեղի կ'ունենայ 5 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին, Շ. Ց. Դ.ի «Բահպազ» Ակումբի սրահին մէջ:

Արտասանութիւն, խմբերգ, դիմահօսութիւն, պար եւ անակնկալներ:

Մուտքը ազատ է:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Գարոյ Գալֆեան կը ձանուցանէ թէ այս կիրակի փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15 rue Jean Goujon, տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ իր ոյքապետ-կնոջ՝ ՄԱՒԻ ԱՆԹՈՒՆԵԱՆ ԳԱԼՖԵԱՆԻ մահուան տարեդարձին առթիւ: կը հրաւիրուին ազգականներն ու բարեկամները:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ փարիզի Մասնաճիւղը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ իր անդամուհիներէն Տ. Ս. Գորոսեանի, որ 19 Յունիսին Շանթիյիի անտառին մէջ ընկերական պատտի մը առիթով կողով մը եւակ ատուրդի դնելով 27 ֆր. հաւաքած ու յանձնած է վարչութեան:

ՅԻՇԱՏԻԿ

ՄԱՐՍԷՅԻ բարձր Հայքի Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը տեղի կ'ունենայ 5 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, 6 rue des Petites Maries, գաւ. ապարան ի սրահ: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ

յարկաբաժին - ներ, ամէն յարմարութիւններով (out confort), *մէկ մեծ սենեակ, խոհանոց, 1300-1750 ֆր. (շարժ եւ շոֆաժ մէջը ըլլալով): Դիմել՝ 13-15 rue de la Vistule, մէկրօ Maison Blanche:*

50 մէթր հեռու իսիի կայարանէն եւ 23 եւ 32 թիւ հաւթոպուսքերու կայարանէն, վարձու են (tout confort) արկղաբաժիններ, 1 փիէսնոց 2000, եւ 2 փիէսնոց **2350** ֆր. Շարժ շոֆաժ միասին:

Լաժան գինով մէկ խանութ:

Դիմեցէք անդուն վրայ. 72-74 Bld. Rodin, à Issy-les-Moulineaux.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՆ-ՄԱՐՍԷԼ (Մարսէյլ) Մ.Ա.— Դիմեցէք Office Nansen, 38 Bld. Raspail, Paris (6):

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները ցուլիս 4, շաբաթ գիշեր ժամը 9ին, rue Mme Curie թիւ 7 սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ԱՌՆՈՒՎԻԼ ԼԸ ԿՕՆԷՍԻ «Վարդան» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր, Ռազմիկ եւ ցաւրոս խումբերու բոլոր ընկերները 5 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, ընկ. Ց. ձիհանեանի բնակարանին մէջ: խիստ կարեւոր օրակարգ:

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ 8,30ին սիամանթօ ակումբին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԻ իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Դրօշակ մրուճեան սրահին մէջ: ընկերներու ներկայութիւնը խիստ կարեւոր է:

ՄԱՐՍԷՅԻ Պուվար Ծտոսի վրամեան ենթակոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր, կայծակ, վրամեան եւ Գայլ վահան խումբերը, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին, Պար փրովէնսալի մէջ: կարեւոր օրակարգ, ներկայանալ անդամատետրով:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵԴԻՊՏԱՑԻ» ԿՈՄԻՏԷԻ դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը ՈՒՐԲԱԹ երեկոյ (3 ցուլիս) ժամը 8-30ին, Chez Zeyer սրճարանի վերնայարկը. 4 rue St. Denis (Place du Châtelet), մէթրօ Châtelet

Կը խօսի՝ ընկ. ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Նիւթ՝ «Խորհրդային նոր սահմանադրութեան էութիւնը»: Միջոցներու փոխանակութիւն՝ նոր սահմանադրութեան թերութիւններուն եւ առաւելութիւններուն մասին: կը հրաւիրուին փարիզի եւ շրջանի բոլոր ընկերները:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵԴԻՊՏԱՑԻ» ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Տեղի կ'ունենայ Օգոստ. 2ին, կիրակի կէս օրէ վերջ,

St. Cloudի անտառին մէջ,

կը խնդրուի նկատի առնել թուականը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հ. Ց. Դ. Մուրատ խումբի Մասնակցութեամբ Վռամեան, Մշօ, Արղութեան խումբերու եւ հովանաւորութեամբ Ջաւարեան կոմիտէի

5 ցուլիս, կիրակի, մէտօնի անտառը, պար պզիւրին մօտ:

Կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՁԱՁ ԵՒ ԱՐՏԻԼԷԱՆ ՆՈՒԱԳ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՁՈՒՆ ԲԱԺԻՆ, ՊԻՒՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան:

ՀԱՂՈՐԴ ՄԻՋՈՑ— Էնվալիտն շոգեկառք եւ իջնել Val de Fleury, մէթրօ՝ իջնել Mairie d'Issy եւ առնել սակաւաւթ ու իջնել *Tapis Vert*:

Մեծ պարահանդէս

Նախաձեռնութեամբ Մեծ-Նոր-Գիւղի Վերաշինութ. Հայր. Միութեան Ալֆորվիլի կին. բաժնի

5 ցուլիս, կիրակի առաւօտեան մինչեւ երեկոյ Գուա Շանթրէօյի անտառին մէջ, Ալֆորվիլ:

Արեւելեան նուագ փարիզի առաջնակարգ նուագածուներու կողմէ:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՁՈՒՆ ԲԱԺԻՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՊԱՐ ՄԸ:

Ֆրանսական եւ ազգային պարեր:

Կատակախաղ մր եւ զանազան անակնկալներ:

ՁՈՒՆ ՊԻՒՖԷ ԵՒ ՋՈՎԱՅՈՒՏԻՋ ԸՄԳԷԼԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԻՆԵՐՈՎ

Ցանքերու մասնակցութեան համար 1 Ֆր. մուտք:

Անձրեւի պարագային հանդէսը կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան:

Ֆ. Կ. ԽԱՉի *Ալֆորվիլի Մասնաճիւղի հանդէսը, 5 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Սալ ժան ա'Արքի մէջ:*

Դարձեալ հանդէս

Ֆ. Հ. Կ. ԽԱՉԻ Լա Քրօթի Պուլվար Օտտօի ենթամասնաճիւղին կողմէ Ի նպաստ Ազգային Վարժարանի

Տեղի կ'ունենայ 5 Յուլիս, կիրակի, սկսնի ընտրէի օդասուն պարտէզին մէջ, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՁՈՒՆ ԲԱԺԻՆ,

Առնել թիւ 25 համրակաւոքը եւ իջնել վերջաւորութեան:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ ՄԷՋ

կիրակի, 5 Յուլիս

ՔԱՕԹԱՀԻՄՅԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ԴԱՇՏԱՀԱՆԻՆ ՀԱՆԴԷՊ ԵՒ ՊԱՐ

Route de Château-Combert Պ. Յ. Գրմ'պլեանի **La Baronne** *գեղատեսիլ ագարակին մէջ, պուղ Ջուրի ակին եւ աւազանին շուրջ, ԿԵՐԿԻՒ, ՀՄԵԾՑԻՒ, ՊԱՐԵՑԻՒ, ԵՐԳԵՑԻՒ ԵՒ ՁՈՎԱՑԻՒ:*

Ունինք ճոխ ուտեստեղէնի պաշար աժան գիներով:

Մուտք 3 Ֆր. մէյմը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Զ. Ո. Մ. Վալանսահայ Մարզականի կողմէ

5 ցուլիս, Սէն Բէրէի անտառին մէջ, առաւօտէն մինչեւ երեկոյ *ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ, ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ, ՁՈՒՆ ՊԻՒՖԷ, ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ,*

Թրամուէյ՝ երթ ու դարձ 1.50 Ֆր.:

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի:

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée,

Otobus: AJ, AV, CP, 52, 50)71

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու: Կը գնենք՝ բլաթին, թակի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով.

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

TSF. PHONOS. DISQUES

Vahram DERDERIAN

30. Rue des Dominicaines—MARSEILLE

Ստացած ենք մեծ քանակութեամբ հայկէն, Ֆրանսերէն թուրքերէն, յունարէն եւլ., ամենավերջին հնչած փլաքներ, գիները ամրագնել: Ապսպրանքներ կ'ընդունինք գաւառէն եւ արտասահմանէն եւ կը դրկենք մեծ խնամքով: Նոյնպէս կը ծախենք ՌԱՏԻՕներ ամէն մարքայէ: Մասնաւորապէս կը ծախենք մեր շինած 5 լամբով ռատիօն, որ կ'առնէ ամբողջ Եւրոպան, գին՝ 800 ֆր կը փնտռենք այս գործով գրաղողներ, ճաչաւոր գործ:

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈՒՆ ՄԹԵՐՔ Ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու Վերջին նորաձեւութեան, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին:

Սուտցած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ:

Ջեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԼՈՍԵԱՆ

Ագարակատէրներ՝ **MÉAULTE** *(Somme)*

Արեւելեան ընտիր ճերմակ պանիր արտադրողներ եւ հայթայթողներ, զուտ անարատ կաթէ պատրաստուած

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՄԻԱՑՆ

Հայ բարեգործական հաստատութիւններու համար մասնաւոր գին: 10.000 ֆր. պատրաստ ենք վճարելու որեւէ մէկին, որ կրնայ հաստատել Ք.ե մեր ճերմակ պանիրին խաղը առնուած է: Դիմել վերոյիշեալ հասցէին:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՋ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օդին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օգիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժարեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱԲԻՒՐԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ՉԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

—o—

Օ, ինչ փառաւոր երեկոյթ մը պիտի լինէր, կը մտածէր Սոնիան: Որքան բազմաթիւ հրաւիրեալներ: Ո՞ր մէկը յիշէր սակայն: Այ, օրինակ, փոխարքայութեան ներքին գործերու դիւանատնակա՝ Վասիլիյ Կոպցեւը, աղջկան, իր դպրոցական ընկերուհի Վերա Վասիլեւնայի հետ: Տարիակաքիթ, ցեցոտ դէմքով աղջիկ մը, որ դպրոցի մէջ, այնքան վերէն կը նայէր բոլորի վրայ, նոյնիսկ իրեն՝ Սոֆիա Պետրովնա Ալանովի վրայ:

Հոս, արագ, չար ժպիտ մը խաղաց Սոնիայի հպարտ դէմքին: «Դու կաց», իւրովի մտածեց Սոնիան, «ես քու հոգին կը հանեմ, ցեցոտ, տգեղ աղջիկ... վերջապէս, ի՞նչ ես որ ... պաշտօնեայի մը աղջիկը»:

Սոնիայի բարձրացած յոյզերը հետզհետէ վար իջան: Արժէ՞ բարկանալ: Ուսերը թափահարեց մեղմօրէն ու կրկին հաճելի մտածումի ծովն ինկաւ: Անչուշտ իշխան Նիկօ Զաւչաւձէն եւ քոյրը՝ իշխանուհի Թամարան ալ ներկայ պիտի լինին: Որքան գեղեցիկ, կենսուրախ աղջիկ էր Թամարան, աննման քոքէթ մը, որ հաւատքոյթներու մէջ այնքան վարպետուհի էր՝ թէեւ միայն տասներկու տարեկան: Ամէն անգամ որ Սոնիայի հետ կը պատահէր, այդ նախկին վարժապետը, ծիծաղելի լինելու աստիճան նիհար եւ երկար մարդ մը, անժուժկալ առատութեամբ մէկ մէկ կու տեւէ կը պարպէր կախէքի բոքոնչելի գինիի բաժակները, բաւական էր որ քիչ մը գլուխը տաքնար: Մէկ ալ անչնորհք ձայնը ձգած՝ ան կը սկսէր հայերէն անտանելի երգ մը երգել, Սոնիայի համբերութիւնը խաչելով: Հա, ինչպէ՞ս էր այդ ծիծաղելի հայերէն երգը:

Ինչպէս չէ, խեղճ Սոնիան այնքան էր լսած, որ ակամայ սովրած էր երգի բառերը՝ «Բարի գեղեցիկ, առաքինի ընկերը մարդուն»...

Սոնիան բարձրաձայն քոքէթայ՝ ինքնիրեն կրկնելով.

— Պառի գեղեցիկ, պառի գեղեցիկ:

Ուֆ, երանի այդ ազգականները չունենար, իւրովի մտածեց Սոնիան, ու այդ անախորժ մտքէն ազատելու համար, կեդրոնացած մտածեց թէ՝ ուրիշ որո՞նք պիտի գային:

— Թիւ առաջին,— բարձրաձայն քրքջաց Սոնիան՝ զինքը զարմացող - ներու երկար չարանը մտաբերելով.— Թիւ առաջին,— կրկնեց ու յանկարծ լրջացած՝ մտքով կեդրոնացաւ:

Հետզհետէ Սոնիայի խոհուն դէմքին վրայ հպիւ նկատելի ծիծաղ մը ուրուագծուեցաւ: Քմահաճ նազանքով գլուխը բացատրաբար չարժեց ու աչքերը յառած հայելիի մէջ ցոլացող իր պատկերին, կարծես կենդանի մէկը լինէր դիմացինը. հարցուց.

— Հը՞, յարգելի գեղեցկուհի... Դուք ի՞նչ կըսէք ... Ո՞չ... Ի հարկէ, ոչ... շատ է կանացի, թեթեւամիտ ... թէեւ ոչ ոք անոր նման հաճելի մեծարանքներ կրնայ փափաքել աղջկան մը ուշադիր ականջին:

Հրաւիրեալներու թիւին, անշուշտ հօրաքոյրենքը, ամբողջ ընտանիքով:

Անդգալաբար յօնքերը կիտուեցան նորէն: Սոնիան մտայլած՝ քիթը վեր քաշեց: Որքան սրտանց կը ցանկար, որ անոնք չլինէին սակայն ... Պարտադրական անխուսափելի ներկայութիւն մը, ոչ ոքի համար հաճելի ...

Ախ, այդ հօրաքուրենքը, որքան կոշտ, գռեհիկ ընտանիք մըն են: Սոնիան նոյնիսկ կ'ամչնար որ իր ազգականներն են: Ակիրթ գիւղացիներ, մանաւանդ մեծ աղջիկը... Ուֆ, որքան ալ բարձր կը ծիծաղէր, մեծ բերանը բացած, երկու կարգ խոշոր առամներու չարքը ցուցադրելով... Փոքր քոյրը, ոչինչ, լաւն է, թէեւ ան ալ ինքնիրեն գեղեցկուհի մը հովեր տրուած: Բայց ճար չկայ ազատելու անոնց ներկայութենէն: Մօտիկ ազգականներ են ... Հօր հարազատ քոյրը, որ հակառակ երկու տասնեակ տարի քաղաքի մէջ բնակելուն, դեռ մինչեւ հիմա հարազատօրէն Ղազախի գիւղը կը հոտի:

Սոնիայի ջղերը կը գրգռէր հօրաքոյրը իր անտանելի ռուսերէնով, չարաչուն համբոյրներով, չեմս բացատրութիւններով եւ հաճիւ քաղաքավարութեամբ սեղանի վրայ, եթէ մանաւանդ դրսէն հիւրեր գտնուէին: Որքան ալ որ անտանելի՝ մայր ու աղջիկները դեռ ոչինչ: Սոնիան սրտանց կ'ուզէր հաւատալ, որ հօրաքրոջ ամուսինը, այդքան պատուաւոր հիւրերու ներկայութեան, ինքզինքը վայելուչ քաղաքավարութեամբ պիտի պահէր: Նախկին վարժապետ մըն էր այդ մարդը, որ Պէսարաբիոյ կարպովիչի չնորհիւ դիւրքի եւ հարստութեան տիրացած էր: Ամէն անգամ, որ հօրաքուրենք ճաշի կուգային, եւ այս՝ Սոնիայի կարծիքով չատ յաճախ կը պատահէր, այդ նախկին վարժապետը, ծիծաղելի լինելու աստիճան նիհար եւ երկար մարդ մը, անժուժկալ առատութեամբ մէկ մէկ կու տեւէ կը պարպէր կախէքի բոքոնչելի գինիի բաժակները, բաւական էր որ քիչ մը գլուխը տաքնար: Մէկ ալ անչնորհք ձայնը ձգած՝ ան կը սկսէր հայերէն անտանելի երգ մը երգել, Սոնիայի համբերութիւնը խաչելով: Հա, ինչպէ՞ս էր այդ ծիծաղելի հայերէն երգը:

Ինչպէս չէ, խեղճ Սոնիան այնքան էր լսած, որ ակամայ սովրած էր երգի բառերը՝ «Բարի գեղեցիկ, առաքինի ընկերը մարդուն»...

Սոնիան բարձրաձայն քրքջաց՝ ինքնիրեն կրկնելով.

— Պառի գեղեցիկ, պառի գեղեցիկ:

Ուֆ, երանի այդ ազգականները չունենար, իւրովի մտածեց Սոնիան, ու այդ անախորժ մտքէն ազատելու համար, կեդրոնացած մտածեց թէ՝ ուրիշ որո՞նք պիտի գային:

Ի հարկէ, պիտի գան եւ երկու նորահաւատ քոյրեր, ռուս պաշտօնաթող սպայի մը աղջիկները, որոնք նոյնպէս հրաւիրուած էին, իր մասնաւոր խնդրանքով: Ելինան եւ Տատիանան, երկու չատ կենսուրախ աղջիկներ, որոնք իր մտերիմ ընկերուհիներն էին:

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

Ֆր. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ տարեկան վիճակահանութեան համար չհաղթահարուած թիւերն են՝—

876, 524, 1195, 243, 204, 943, 649, 274, 247, 201, 195, 251, 780, 90, 1122, 183, 328, 578, 640, 426, 850, 134, 341, 1195, 584, 527, 117, 648, 1134, 381, 857, 292, 268, 611, 234, 577, 254, 1179, 301, 906, 1019, 518, 613, 321, 774, 1001, 958, 714, 913, 1150, 1006, 345, 284, 926, 281, 874, 338, 657, 17, 358, 211, 348, 675, 523, 988, 1080, 903, 568, 542, 828, 1062, 1063, 54, 1030, 462, 456, 450, 756, 932, 266, 438, 135, 1121, 713, 365, 544, 550, 945, 140, 150, 715, 9, 99, 1073, 487, 1060, 343, 541:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԾՐԹՆԻՆԳԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԹՈՒԼԱՏՈՒԹԵԱՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 4 ՅՈՒԼԻՍ SAMEDI 4 JUILLET 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3157

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երկայն Խօսք

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ ԵՒ ՄԵՐ ՀՈԴԵՐԸ

— . —

Ժողովրդական ճակատին յաղթանակը, այս երկրին մէջ, մեր վրայ պարտականութիւն կը դնէ ոչ միայն ուշադրութեամբ հետեւիլ օրուան դէպքերուն, այլեւ դասեր քաղել եւ նորոգել, վերակազմել մեր հանրային կեանքը :

Մենք վարդավառ պատրանքները չունինք, այս առթիւ ալ : Ցանդուգն եւ աննախընթաց փորձ մըն է որ կը կատարուի, եւ անակնկալներ միշտ կրնան պատահիլ :

Բայց եւ այնպէս, չարժումը կը ներկայացնէ դրական հեռանկարներ և գործնական արդիւնքներ, որոնց մասին որքան ճշդիւթ դաղափար կազմենք, այնքան օգտակար է :

Տիրող ալեկոծութեան մէջ, մեզի համար անմիջական արժէք ունի աշխատանքի ճակատին յաղթանակը :

Նոր կառավարութիւնը առաջին առթիւ քուէարկեց չարք մը օրէնքներ, որոնք արդէն ի գօրու են : Այս առթիւ, օրէնքներուն քուէարկութենէն առաջ եւ վերջը, տեղի ունեցան դէպքեր, որոնց հետեւանքները դժուար է նախատեսել :

Ամէն պարագայի մէջ, գործօն դեր մը չէը իյնար հայ աշխատաւորներուն, ոչ տարերային գործադուլներուն, ոչ ալ անոնց հետ կապուած դէպքերուն մէջ :

Իրրեւ բանուորներ եւ բախտակիցներ, հայ աշխատաւորներն ալ բնազդաբար, մեքենաբար միացան չարժման, ապացուցանելով եղբայրական համերաշխութիւն մը աշխատանքի ճակատին վրայ :

Տարբական ողջմտութիւնն ալ այդ կը պահանջէր : Եւ մեր բոլոր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ հայ բանթողները ընդհանրապէս յաջողած են պահել իրենց հաւատարակչռութիւնը, զգուշանալով կասկածելի մարզանքներէ :

Հաւաքական պայմանագիր, չարաթը քառասուն ժամ աշխատանք, վճարովի արձակուրդ,— այս պահանջները կապ չունին քաղաքական արկածախնդրութեանց հետ, եւ կը կազմեն հիմնական սկզբունքները՝ օրուան իշխանութեան, ուրիշ բազմաթիւ ծրագիրներու հետ :

Հայ բանուորը կրնա՞ր ձեռնպահ մնալ, երբ որոշ ազդանշանի մը վրայ, կազմակերպիչները փակելով գործարանները, գործադուլ կը հռչակէին «տեղին վրայ» :

Եթէ կային ձեռնպահներ, կամ ընդդիմադիրներ, անոնք մեքենաբար կորանցուցին իրենց աշխատանքը :

Առաջ, գործադուլին մասնակցողն էր որ կը զրկուէր իր տարբական իրաւունքէն, մանաւանդ երբ օտարական էր :

Այն առեն, գործատէրը կը դիմէր ոստիկանութեան, եւ բանթողը փողոց կը նետուէր : Այն առեն, գործադուլ սարքողները դուրս կ'ելլէին, եւ գործատէրը յաճախ ուրիշ բանուորներ կը ճարէր, աշխատանքը բանի չարունակելու համար :

Այսօր փոխուած է ամէն բան :

Այժմ գործատէրն է որ փողոց կը նետուի, եւ կառավարութիւնը ոչ միայն չի միջամտեր, այլ եւ գործատէրը ինք լրջօրէն կը խուսափի որ եւ է միջամտութենէ :

Մէկ խօսքով, հիմնապէս փոխուած է նախկին կարգուսարքը, եւ աշխատանքը չարունակելու կամ դադրեցնելու իրաւունքը վերածուած է սահմանադրական օրէնքի մը, առանց խորութեան :

Բայց այս արմատական փոփոխութիւնն իսկ իրաւունք չի տար ոտքը գետնէն կտրելու, եւ ծայրայեղ զգուշութենէն սանձարձակ մարզանքներու մէջ նետուելու :

Ջհոռնանք որ, զուտ աշխատաւորական — արհեստակցական ցոյցերու առեն իսկ, պակաս չեղան կասկածելի տարրեր կամ չարժումներ : Այդ մասին ազդարարութիւններ ալ ուղղեց, նոյն իսկ օրուան կառավարութիւնը :

Եւ յետոյ չհոռնանք ուրիշ իրողութիւն մը,— կը գտնուինք խմորումներու, ալեկոծութեան, խլրտումներու չրջանի մը մէջ, ուր ամէն բան պարզ չէ տակաւին :

Ժողովրդական ճակատին երկու գլխաւոր թեւերը, արմատականներն ու ընկերվարականները, չատ ալ չեն ախորժիր զանազան չարժուձեւերէ : Նոյն իսկ Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը, որ վաւերական ղեկավարն է գործադուլի չարժումներուն, պարտք սեպեց չափաւորութեան յորդորներ ուղղել :

Տակաւին անցեալ օր, Մարսէյլի ընկերվարական երեսփոխանները Պ. Վիտալ, Երեսփ. Ժողովի բեմէն կ'ամբաստանէր համայնավարները, իրրեւ դրդիչ եւ կազմակերպիչ փողոցային ցոյցերու :

Ընկերվարական կուսակցութեան խորհրդարանական խմբակցութիւնը քննեց այս հարցը, համայնավարներու բողոքին վրայ, կարգապահական տեսակէտէն : Պ. Վիտալ մէջտեղ դրաւ իր փաստերը, եւ ուրիշ ընկերվարական երեսփոխաններ ալ ձայնակցեցան իրեն :

Ու մինչ կարգապահական պատիժ մը կը սպասուէր, խմբակցութիւնը գոհացաւ պարզապէս արձանագրելով թէ Վիտալ խօսած է ոչ թէ կուսակցութեան, այլ իր անունով :

Ճակատի միւս թեւին, արմատականներու գործադիր կոմիտէն ալ զբաղեցաւ այսպիսի հարցով մը : Ու թէեւ Համակրանքի եւ հաւատնութեան բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ Ժողովրդական ճակատի կառավարութեան համար, բայց ժողովը լսեց չատ մը կծու խօսքեր՝ համայնավարներու չափազանցութեանց մասին, որոնց փաստերը ամէն օր կ'արձանագրուին իրենց մամուլին մէջ :

Այս բոլորը կը թելադրեն ոչ թէ վախկոտ զգուշութիւն, այլ գիտակից արթնութիւն :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԷԿԻԻՍԸ 10 ՄԻԼԻՈՆ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ Կ'ՈՒԶԷ

— • —

Բանաձեւ կը փնտռեն, եթովպիոյ գրաւումը ժխտելու համար...

Եթովպիոյ կայսրը Ազգերու Դաշնակցութեան հաղորդեց զեկոյց մը, որով «բացորոշ» պատասխան կը խնդրէ հետեւեալ երկու պահանջներուն համար :— 1.— Բանաձեւով մը յայտարարել թէ երբէք չպիտի ճանչնայ բանի ուժով կատարուած որ եւ է գրաւում :— 2.— Համաձայն եթովպիոյ խոստացուած ա-ջակցութեան՝ պաշտպանելու համար անոր հողային ամբողջութիւնը եւ անկախութիւնը, երաշխաւորել 10,000,000 անգլ. ոսկիի փոխառութիւն մը :

Ազգերու Դաշնակցութեան երեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, արքայից արքան սրտագրաւ ճառ մը խօսելով, հարցուցած էր թէ ի՞նչ ընելու միտք ունին 52 պետութիւնները, փրկելու համար եթովպիան : Ցուլիս 2ի զեկոյցին մէջ, կայսրը կը դանդատի թէ բացի փոքր պետութիւններէն, մեծ պետութիւնները խուսափեցան որ եւ է պատասխանէ : Այժմ կը սպասէ որ իւրաքանչիւրը իր պատասխանատուութիւնն ստանձնէ, «Ազգաժողովին եւ նոյնիսկ վտանգուած ազգերու գոյութեան համար » :

Նէկիւսին այս պահանջը սրտնեղութեան մատնած է Ազգաժողովին անդամները, մանաւանդ մեծերը : Ընդհ. յանձնաժողովը պիտի գումարուէր եւ բրկէ, բանաձեւ մը քուէարկելու եւ պատժական անօրինութեանց բարձումը հրահանգելու համար : Այս առթիւ խօսք պիտի առնէին առնուազն տասը ներկայացուցիչներ :

Հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ, փոքր պետութեանց ներկայացուցիչները իրենց կարդին արտայայտուելով, անհրաժեշտ գտան վերջնել պատժական անօրինութիւնները, իրրեւ անօգուտ : Ընդդիմացաւ միայն Նոր Զելանտայի ներկայացուցիչը, միեւնոյն առեն յայտնելով թէ պիտի համակերպի տրուելիք որոշման : Այս առթիւ բոլոր բանախօսներն ալ փափաք յայտնեցին որ Ազգաժողովը իսկապէս սիեզերական հանդամանք ունենայ, ներս առնելով այն պետութիւնները որոնք անդամ չեն : Հոլանտայի ներկայացուցիչը առաջարկեց բարեփոխել Ազգաժողովին ուխտը, ընդելով պատժական բոլոր տրամադրութիւնները : Իր կարծիքով, կը բաւէ պահել պատժական մէկ անօրինութիւն միայն,— վտարել նախայարձակ պետութիւնը : Նոր Զելանտայի պատուիրակը առաջարկեց որ աշխարհի բոլոր ազգերը, անդամ ըլլան թէ ոչ, հրաւիրուին Ազգերու Դաշնակցութեան Սեպտեմբերի ընդհ. ժողովին : Շատ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ տէ Վալէռա, Իրլանտայի նախագահը : Բացատրելով թէ Եւրոպայի խաղաղութիւնը կախում ունի միայն մեծ պետութեանց կամքէն, տէ Վալէռա դիտել տուաւ թէ նոր պատերազմի մը ահաւոր վտանգը պիտի փարատի, եթէ այդ պետութիւններէն իւրաքանչիւրը յանձն առնէ մէկ տասներորդը այն զոհողութեանց զոր պիտի կատարէր պատերազմի համար : «Եւրոպան զբաղեցնող հարցերը պէտք չէ զինուորներուն ձգել, այլ հարկ է լուծել այժմէն, դիւանագէտներու միջոցաւ » :

Այս ճառերէն վերջ, դիւանագէտները գործի ձեռնարկեցին, եթովպիոյ զբաւումն ու կցումը ժխտելու համար, ի հոգեւոր մխիթարութիւն պատեալ պետութեան ...

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՊԻՏԻ ԳՐԱՒԻ՞ ՏԱՆՑԻԿԸ

Ազգաժողովի նոյն նիստին մէջ, սեղանի վրայ կը գտնուէր այլապէս ծանրակչիռ հարց մը : Լուր առնուած էր թէ Տանցիկի նացիները (հիթլէրական) կը պատրաստուին գրաւել այդ Ազատ Քաղաքը : Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը մանրամասն տեղեկագրով մը կը պարզէր Տանցիկի վերջին դէպքերը, որոնց ընթացքին մահեր ալ պատահած են : Այս առթիւ տեղեկութիւններ հաղորդեց նացիներու գործունէութեան եւ Լեհաստանի բողոքներու մասին : Ներկայացուցիչը չի կրնար նախատեսել դէպքերու ընթացքը, ուստի պարտք սեպած է Ազգաժողովին ուշադրութեան յանձնել խնդիրը : Հարցը այնքան կարեւոր է որ Ա. Դ. Խորհուրդը անմիջապէս արձանագրեց իր օրակարգին մէջ : Այս առթիւ որոշուեցաւ ժրնեւ հրաւիրել Տանցիկի ծերակոյտին նախագահը : Անգլիոյ արտաքին նախարարը անմիջական խորհրդակցութիւն մը կատարեց Տանցիկի մարզպանին եւ Լեհաստանի արտաքին նախարարին հետ : Այս հարցին առթիւ փափուկ վիճակի մը մատնուած է լեհական կառավարութիւնը, իրրեւ անմիջական շահակից եւ բարեկամ Գերմանիոյ :

*** Լոքառնոյցիներու ժողովը պիտի գումարուի յուլիս 20ին, Պրիւէլի մէջ : Կը յուսացուի թէ Գերմանիա մինչեւ այն առեն պատասխանած պիտի ըլլայ անգլիական հարցարանին : Ժողովին պիտի հրաւիրուին թէ Գերմանիա եւ թէ Իտալիա : Այս վերջինը կը չարունակէ վերապահ դիրք մը բռնել բոլոր միջազգային հարցերու մէջ, քանի չէ կարգադրուած եթովպիոյ խնդիրը, ուրիշ խօսքով՝ քանի պետութիւնները չեն ուզեր ճանչնալ կցումը :*

ՔԻՒՓԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՎԱՒԵՐ

— • —

ԱԶԱԿՈՂՄԵԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԶԳԵՆ Կ'ԵՐԹԱՆ

Երեսփ. Ժողովը հինգշաբթի օր լսելով ընտրական տեղեկագիրը, 193ի դէմ 282 ձայնով անվաւեր հռչակեց ոստիկանութեան նախկին վերատեսուչին ընտրութիւնը : Այս առթիւ բուռն տեսարաններ պարզուեցան : Պ. Քիւփ զայրանալով մանաւորապէս յարձակեցաւ համայնավարներուն վրայ, որոնք անդադար կ'ազմկէին : Ցաճախ կը լսուէին փսփսուքներ.— « Դէպի բանտ, դէպի կառափնա՜տ» : Նախկին վերատեսուչը ազդարարեց.

— « Երկիրը չուտով հաչիւ պիտի պահանջէ համայնավարներէն : Անոնք թշնամի են բարեկարգութեան, հանրապետական վարչաձեւին եւ հայրենիքին : Եթէ ես ոստիկանութեան վերատեսուչ մնացած ըլլայի, կարմիր դրօշը երբեք չպիտի տեսնուէր Փարիզի փողոցներուն մէջ, այսքան բնակարաններու ազատութիւնը չպիտի բռնաբարուէր, այսքան քաղաքացիներ արգելքի տակ չպիտի առնուէին, եւ 72 համայնավարներ չպիտի կրնային մտնել այս ժողովին մէջ : Համայնավարները բռնապետութիւն կը կատարեն իրենց 72 ներկայացուցիչներով : Ոչինչ, որքան բազմազան ձեր ծայրայեղութիւնները, երկիրը այնքան չուտ պիտի զգուի ձեզմէ : Ես միշտ պայքարած եմ ձեզի դէմ եւ պիտի չարունակեմ պայքարիլ, որովհետեւ դուք թշնամի էք հայրենիքին, հակառակ ձեր

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՉԵՌՆԱՐԿՆԵՐ ՅՈՒՆԱՀԱՅ ԳՊՐՈՑՆԵՐՈՒ
Վերաբացման համար

Աթէնքի մեր թղթակիցը հաստատելով Ռունաստանի հայկական դպրոցներուն փակման լուրերը, որոնք հրատարակուած են օրը օրին, կը գրէ :—

1.— Գոյութենէ կը դադրին՝ ազգային, համայնական կամ այլ անուններով վարժարանները : **2.**— Հայ աշակերտները, մանկապարտէզի առաջին դասարանէն մինչեւ նախակրթարանի չորրորդ դասարանը, այսուհետ՝ ուր տարի շարունակաբար, պիտի ուսանին միայն եւ միայն յունարէն լեզուով եւ յոյն ուսուցիչներէ : **3.**— Այս ութ տարուան ընթացքին, հայերէն լեզու, կամ հայերէնով որ եւ է առարկայ բացարձակապէս արգիլուած է : **4.**—Ուսուցիչները պիտի ընտրուին կրթական նախարարութեան կողմէ : **5.**— Տնօրէնները պիտի ըլլան Հելլէններ, կամ հելլէնահպատակ հայ ուսուցիչներ, եւ պիտի վաւերացուին կրթական խորհուրդէն : **6.**— Վարժարանները պիտի ունենան անհատական հանգամանք, փոխանակ՝ ազգային կամ համայնականի : **7.**— Հայերէնը իբրեւ լեզու, եւ նուազագոյն պահերով պիտի ուսուցուի միայն հինգերորդ եւ վեցերորդ դասարաններուն մէջ :

Այս որոշումէն առաջ, արդէն պաշտօնապէս հաղորդուած էր բոլոր վարժարաններուն թէ՝ նոր շրջանին չեն կրնար բացուիլ, եթէ մասնաւոր արտօնութիւն եւ պետական օրէնքներու համապատասխան ուղղութիւն չունենան : Բայց մանաւանդ, կը շեշտուէր թէ՝ միայն հելլէնահպատակ ուսուցիչներ կրնան անհատական վարժարաններ բանալ :

Նոր որոշումը՝ հինին պարզաբանումն է, աւելի անողոք եւ բացորոշ տրամադրութիւններով : Հիմա, ամբողջ գաղութը իրար անցած է :

Թրակիա-Մակեդոնիոյ շրջանը արդէն գործի ձեռնարկած է : Օգտուելով վեհապետին եւ վարչապետին Սելանիկ այցելութենէն, պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ եւ յանձնեց խնամուած յուշագիր մը : Նոյն պատուիրակութիւնը կը գտնուի այժմ Աթէնք, ընդհանուր եւակատ կազմելու եւ ամբողջ գաղութին անունով դիմումներ կատարելու համար : Աթէնքի մէջ ալ ձեռնարկներ կը կատարուին եւ կը յուսացուի թէ՝ գոնէ այս առթիւ, կարելի պիտի ըլլայ մէկ եւակատ կազմել, փրկելու համար աւելի քան **4000** հայ աշակերտներու ազգային դաստիարակութիւնը : Վա՜յ յունահայ գաղութին, եթէ գոնէ մէկ անգամուան համար, եւ այսքան կենսական հարցի մը առթիւ չուզէ մէկդի նետել ամէն նկատում : Ի՞նչ երեսով պիտի մեղադրենք օտարը, երբ մենք մեր անմիաբանութեամբ առիթներ կը ստեղծենք նորանոր վէրքեր եւ ճեղքեր բանալու : Մենք համոզուած ենք թէ հաւաքական ազգու դիմում մը պիտի կրնայ բարեփոխման ենթարկել տրուած որոշումը, քանի որ կեդրոնական իշխանութենց մօտ չեն պակսիր լաւագոյն տրամադրութիւններ : Ցուսանք որ եւ եթէ կուսակցութենց համաձայնութիւնը բարերար դեր մը պիտի կատարէ այս գործին մէջ :

ՆՈՐ ԴԷՊՔԵՐ ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՄԷՋ

Ալժերիոյ մէջ նոր դէպքեր պատահած ըլլալով, կուսակալը Փարիզ եկաւ, բացատրութիւններ տալու համար :

Վերջերս յաճախադէպ դարձած են խլրտումները հիւսիսային Աֆրիկէի մէջ, իրրեւ հետեւանք տնտեսական դժգոհութեանց եւ քաղաքական ապրեցութեանց, ինչպէս եւ ցեղային առելութեան (Արաբներ եւ Հրեաներ) : Խռովութիւնները ծանրակչիռ հանգամանք ստացան չորեքշաբթի օր, մասնաւորապէս Օրանի եւ Ալժէի մէջ : Վերջին քաղաքին մէջ ոստիկանութիւնը դժուարաբեց ցրուեց 400 բնիկ բանթողներ, որոնք զինուած էին բիրերով եւ թափոր կազմած էին եւրոպացիներու առաջնորդութեամբ, գործէ հանելու համար աշխատող բանուորները : Իսկ Օրանի մէջ Ֆրանսացի մը նչան առաւ քաղաքապետին՝ Աբրայ Լամպէռի դէմ, եւ քիչ մնաց պիտի սպաններ, եթէ ոստիկան մը օգնութեան հասած չըլլար : Աբրան, որ վարիչն է ազգայնական չարժման, Ալժերիոյ քաղաքապետները հաւաքելով, պատուիրակութիւն մը կազմած էր եւ կ'ուզէր կուսակալին ներկայանալ, կարգ մը պահանջներ դնելու համար : Պատուիրակութիւնը քարի բռնուեցաւ ճամբան : Քանի մը վայրկեան վերջը տարճանակ պարպուեցաւ, բայց ոչ ոք վնասուեցաւ : Պահանջները ներկայացնելէ վերջ, Աբրան յայտարարեց թէ իր կեանքը վտանգի մէջ է եւ յանձնարարեց վրէժ լուծել, եթէ սպաննուի կամ պաշտօնէն արձակուի : Միւս քաղաքապետները խոստացան հրաժարիլ, պաշտօնանկութեան պարագային :

Դպրոցական տարիքը 14

Երեսփ. Ժողովի հինգշաբթի առաւտեան նիստին մէջ, որուն առաջին անդամ ըլլալով կը նախագահէր համայնավար երեսփոխան մը, Թաք Տիւքօ, քուէարկուեցաւ դպրոցական տարիքի երկարաձգման օրինագիծը : Կրթական նախարարը կ'առաջարկէր դպրոցական չրջանը երկարել մէկ տարի, մինչեւ 14 տարեկանը : Համայնավար երեսփոխան մը առաջարկեց սահմանել մինչեւ 15 տարեկանը : Նախորդը պատասխանեց թէ իր ծրագիրը առաջին քայլ մըն է : Այս բացատրութեան վրայ 15 տարեկանի առաջարկը ետ առնուեցաւ : Օրէնքին նպատակն է թեթեւցնել աշխատանքի հրապարակը եւ գործ ճարել երիտասարդութեան :

Վիճաբանութենց ընթացքին, արբայ մը առաջարկեց ապահովել կրթութեան ազատութիւնը եւ չէզոքութիւնը, դիտել տալով թէ իրր մէկ միլիոն աշակերտներ կը յաճախեն եկեղեցւոյ դպրոցներուն մէջ : Պատասխանուեցաւ թէ կրթութիւնը ազատ է արդէն եւ նոր յօդուած մը աւելցնելու պէտք չկայ : Աբբային առաջարկը մերժուեցաւ 200ի դէմ 302 ձայնով : Այս առթիւ սրտառուչ խօսքեր փոխանակուեցան աբբային եւ համայնավարներուն միջեւ, կրթական գործակցութեան համար ...

ԱՆԳԼԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ճառ մը խօսելով, ուժգնօրէն դատապարտեց « խելագար ղինարչաւը», եւ ազդարարեց թէ անկարելի է ապահովել Եւրոպայի խաղաղութիւնը, առանց Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ գործակցութեան : Լօյտ Ճօրճ ղինքը «վատ» կոչած էր, պատժական տնօրինութիւններէն հրաժարելուն համար : Պօլտուին պատասխանեց թէ «գոհ է որ վատ կամ վախկոտ կը կոչուի, եթէ կրցաւ պատերազմէ փրկել իր երկիրը » :

ԱԿԱԴԵՄԻԱՑԻՆ անդամ ընտրուեցան Պ.Պ. Էմօն Ժալու եւ Փէքիրու : Ուրիշ երկու աթոռներ ալ թափուր կը մնան, բայց մեծամասնութիւն գոյացած չըլլալով, ընտրութիւնը յետաձգուեցաւ :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

— ո —

Նիքեի Մարկն,
Խմբագիր 18 - 19րդ դարերի և մեր ժամանակների հայ գրականության և հայագիտության պատմության հարցերի ուսումնասիրող։

Հայ ժողովրդի մեծ մասը, որ ապրում է գյուղերում, ինչպես և ամբողջ աշխարհում, ապրում է գյուղատնտեսությամբ։ Գյուղատնտեսությունը հանդիսանում է հայ ժողովրդի հիմնական զբաղմունքը։ Հայ գյուղացին ունի իր հատուկ կենցաղը, իր հատուկ սովորությունները, իր հատուկ հագուստը, իր հատուկ խոսվածքը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ հոգեբանությունը, իր հատուկ աշխարհայացքը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ճաշակը, իր հատուկ գեղագիտական պահանջները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ բարոյականության հասկացողությունը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ կրոնական պատկերացումները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ստեղծագործությունը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական արվեստը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական գրականությունը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական երաժշտությունը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական պարերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական խաղերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական տոները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական սովորությունները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական հավատալիքները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական առասպելները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական հեքիաթները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ասացվածքները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական առածները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական հանելուկները։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ողբերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական սգո երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական հարսանեկան երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական մանկական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական օրորոցային երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ծիսական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական աշխատանքային երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական պատմական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական քնարական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական էպիկական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական դրամատիկական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական կատակերգական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ողբերգական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական մելոդրամատիկական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական սենտիմենտալ երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ռոմանտիկական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ռեալիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական նատուրալիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական սիմվոլիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ֆուտուրիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական դադաիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական սյուրռեալիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական էքսպրեսիոնիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական իմպրեսիոնիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական կուբիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ֆովիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ֆուտուրիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական դադաիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական սյուրռեալիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական էքսպրեսիոնիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական իմպրեսիոնիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական կուբիստական երգերը։ Գյուղացին ունի իր հատուկ ժողովրդական ֆովիստական երգերը։

Հայ գրականության մեջ, իր ամբողջ պատմության ընթացքում, գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ներկայացուցիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի հոգևոր կյանքի արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի մտքի և զգացմունքների արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ձգտումների և իդեալների արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի պայքարի և հաղթանակների արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ողբերգության և կատակերգության արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի էպոսի և լիրիկայի արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի դրամատուրգիայի և պոեզիայի արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի վեպի և պատմվածքի արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի նովելի և էսսեի արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ֆելիետոնի և հոդվածի արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի գրականագիտության և քննադատության արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի պատմագրության և ազգագրության արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի լեզվաբանության և բանասիրության արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի փիլիսոփայության և գեղագիտության արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի կրոնի և աստվածաբանության արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի գիտության և տեխնիկայի արտահայտիչը։ Գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի արվեստի և գրականության արտահայտիչը։

Ի՞նչ է պատճառը, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ներկայացուցիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի հոգևոր կյանքի արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի մտքի և զգացմունքների արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ձգտումների և իդեալների արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի պայքարի և հաղթանակների արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ողբերգության և կատակերգության արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի էպոսի և լիրիկայի արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի դրամատուրգիայի և պոեզիայի արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի վեպի և պատմվածքի արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի նովելի և էսսեի արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ֆելիետոնի և հոդվածի արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի գրականագիտության և քննադատության արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի պատմագրության և ազգագրության արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի լեզվաբանության և բանասիրության արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի փիլիսոփայության և գեղագիտության արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի կրոնի և աստվածաբանության արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի գիտության և տեխնիկայի արտահայտիչը։ Պատճառը այն է, որ հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի արվեստի և գրականության արտահայտիչը։

Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ներկայացուցիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի մտքի և զգացմունքների արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ձգտումների և իդեալների արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի պայքարի և հաղթանակների արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ողբերգության և կատակերգության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի էպոսի և լիրիկայի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի դրամատուրգիայի և պոեզիայի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի վեպի և պատմվածքի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի նովելի և էսսեի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ֆելիետոնի և հոդվածի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի գրականագիտության և քննադատության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի պատմագրության և ազգագրության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի լեզվաբանության և բանասիրության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի փիլիսոփայության և գեղագիտության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի կրոնի և աստվածաբանության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի գիտության և տեխնիկայի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի արվեստի և գրականության արտահայտիչը։

Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ներկայացուցիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի մտքի և զգացմունքների արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ձգտումների և իդեալների արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի պայքարի և հաղթանակների արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ողբերգության և կատակերգության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի էպոսի և լիրիկայի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի դրամատուրգիայի և պոեզիայի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի վեպի և պատմվածքի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի նովելի և էսսեի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի ֆելիետոնի և հոդվածի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի գրականագիտության և քննադատության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի պատմագրության և ազգագրության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի լեզվաբանության և բանասիրության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի փիլիսոփայության և գեղագիտության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի կրոնի և աստվածաբանության արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի գիտության և տեխնիկայի արտահայտիչը։ Հայ գրականության մեջ գյուղացին միշտ եղել է հայ ժողովրդի արվեստի և գրականության արտահայտիչը։

ՕՐՀՆԻ ԽՍԿԱՆ

— ո —

Գրիգոր Զոհրապ

Հայ գրականության մեջ Զոհրապի անունը միշտ էլ շրջապատված է եղել մի առանձնահատուկ հմայքով։ Նրա անունը հայ ընթերցողի համար միշտ էլ եղել է մի սիրելի անուն։ Նրա անունը հայ ընթերցողի համար միշտ էլ եղել է մի հարազատ անուն։ Նրա անունը հայ ընթերցողի համար միշտ էլ եղել է մի թանկագին անուն։ Նրա անունը հայ ընթերցողի համար միշտ էլ եղել է մի անմոռանալի անուն։ Նրա անունը հայ ընթերցողի համար միշտ էլ եղել է մի անջնջելի անուն։ Նրա անունը հայ ընթերցողի համար միշտ էլ եղել է մի անմահ անուն։

Զոհրապը ծնվել է 1861 թվականին, Կ. Պոլսում, մի աղքատ ընտանիքում։ Նրա հայրը եղել է մի պարզ արհեստավոր, մի կոշկակար։ Զոհրապը իր մանկությունն անցկացրել է աղքատության մեջ։ Նա սովորել է Կ. Պոլսի հայկական դպրոցներում։ Նա ավարտել է Կ. Պոլսի Գալաթիայի լիցեյը։ Նա սկսել է գրել դեռ դպրոցական տարիներին։ Նրա առաջին գրական փորձերը տպագրվել են դպրոցական պարբերականներում։ Նրա առաջին գրական հրապարակումները տպագրվել են «Մասեաց աղավնի» և «Արշալույս Հայրենեաց»

Ի ՊԱՏԻՎ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

— Ես ուրախ եմ, որ ձեզ տեսնում եմ առողջ, փոխեց նշանակությունը Մելքոնը։ — Ես ուրախ եմ, որ ձեր հիվանդությունը ոչ մի հետևանք չի թողել։ Ես ուրախ եմ, որ ձեր ուղեղը ոչ մի վնասվածք չի ստացել։ Ես ուրախ եմ, որ ձեր ոտքերը ոչ մի վնասվածք չեն ստացել։ Ես ուրախ եմ, որ ձեր ձեռքերը ոչ մի վնասվածք չեն ստացել։ Ես ուրախ եմ, որ ձեր ուղեղը, ոտքերը,

քարոզութեան նոր ծրագրին »:

Քանի կը խօսէր Պ. Քիափ, ժողովը այնքան կը սաստկանար եւ նախագահը, Պ. Լոիօ մեծ գժուարութեանց հանդիպեցաւ, բարեկարգութիւնը պահպանելու համար: Զախակոմեան երեսփոխանները ամէն միջոց կը փորձէին, ճառախօսը լռեցնելու համար: Հայհոյիչներէն եւ սուլոցներէն յետոյ, սկսան ծափահարել, իբրեւ հեգնութիւն: Ցետոյ համաչնամարներն ու ընկերվարականները զիմեցին նոր հնարքի մը,— իրարու ետեւէ մէկ մէկ թերթ հանելով, ծածկեցին իրենց դէմքերը եւ սկսան կարդալ: Նախագահը կարգի հրաւիրեց, բայց անօգուտ: Ազակոմեան երեսփոխանները չհանդուրժելով այս անարգանքին, խմբովին դուրս ելան: Քիափ հազիւ կրցաւ վերջացնել իր ճառը, խորապէս յուզուած, եւ չխտեց.

— « Ամէն տեղ եւ միշտ, ես պիտի պայքարիմ անոնց դէմ զորս կը նկատեմ Ֆրանսայի եւ Ֆրանսացիներու վատագոյն թշնամիները »:

Ընդհանուր ժխորին մէջ, երեսփոխան մը պոռաց.— « Ժողովը նախագահ չունի »: Ժխորը նորէն սաստկացաւ, Լոիօ բողոքեց եւ վերջապէս բարեկարգութիւնը վերահաստատուելով, ձեռնարկուեցաւ քուէարկութեան: Քիափ պարտուած էր :

ՅԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

125,000 ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐ ըմբոստանալով, ցոյց մը կը կատարէին արեւելեան Կալիֆոռնիոյ մէջ (Լոհաստան): Ոստիկանութիւնը միջամտեց եւ 15 գիւղացիներ ապաննուեցան: Վիրաւորներն ալ մեծ թիւ մը կը կազմեն:

ՊԱՊԸ նոր շրջաբերական մը ուղղեց Մ. Նահանգներու եպիսկոպոսներուն, որպէսզի ժողովուրդը զգուշացնեն անբարոյական չարժանկարներէ, ապահովելով հայրերու եւ մայրերու գործակցութիւնը :

ՊԱՆՔ ՏԸ ՖՐԱՆՍԻ վերջին տեղեկագրին համաձայն, մինչեւ յունիս 26 դրամատուն մտած է 46 միլիոն ֆրանքի ոսկի, ինչ որ չէր տեսնուած չարաթներէ ի վեր :

ԴՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ԿՐ ՆՈՒԱՃԻ հետզհետէ : Օվէրա - Քոմիքի «գրաւում»ն ալ վերջացաւ ... Նուագահանդէսէ մը վերջ, համաձայնութիւն գոյացած ըլլալով: Վարչութիւնը թոշակներէ պարտք ունի 750,000 ֆրանք, մինչեւ յուլիս 2:

60,000 ՀՐԵԱՆԵՐ տեղաւորուած են Պաղեստինի մէջ, 1935ի ընթացքին :— Երուսաղէմի խալամ ուսանողներու միութեան նախագահը մեռաւ, երբ ռումբ մը կը փոքձէր: Եղբայրն ալ ձերբակալուեցաւ իբրեւ դրդիչ ապստամբութեան :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ կառավարութիւնը որոշեց լուծել ֆաշական կազմակերպութիւնը, որ կը կոչուի «կանանչ շապիկաւորներ »:

ԵՐԵՒԱՆԱՄԵԱԿԻ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՄՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՄԲ **ՔԱՌՆԲԵԼ ՆՈՒՊԱՐ ՊԷՅ**

Գործակցութեամբ

*ՀԱՅ ՕՐԻՈՐԴԱՑ եւ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆՑ ԷՐԻԹՐԱՅ ՏԷ ԼՕՆՇԱՆԻ գարաժտանը, (**Bois de Boulogne**)*

կիրակի, 5 ցուլիս, ժամը 3—24

ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱՀՈՒԹԵՄԲ, ԲԱՑՕԹԵՍՑ ՊԱՐ, ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ,

Մուտք *10* ֆրանք:

ՄԱՐՍԷԼԻՈՑ ՄԷՋ

կիրակի, 5 Յուլիս

ՔԼՈՓԱՁԻԱՑԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՀԱՆԴԷՍ ԵՒ ՊԱՐ

Route de Château-Combert Պ. Յ. Գրմպըլեանի La Baronne

գեղատեսիլ ապարանքին մէջ, պուլ Ջուրի ակին եւ ուադանին շուրջ,

ԿԵՐԵԱ, ԽՄԵՑԱԾ, ՊԱՐՆԵՑԱԾ, ԵՐԳԵՑԱԾ ԵՒ ՁՈՎԱՑԱԾ,

ընտիր ճոխ ութեսունեղէնի պաշար աժան գիներով:

Մուտք 3 ֆր. միայն:

Դաշտահանդէս

Ֆ. Հ. Կ. ԽՈՀԻ Լ'ո Քրօթի Պուլվար Օտտօի ենթամասնաճիւղին կողմէ

Ի նպաստ Ազգային Վարժարանի

Տոմսի կ'արձնէ այ 5 Ցուլիս. Կիրակի. Ս. Ծնունդի օգաստան պարտէզին մէջ, առաւօտեան մինչեւ իրիկուն:

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ,

Կանոն թիւ 23 հանրաստան բը եւ իջնել վերջաւորութեան:

Գործնական ճանդէս Պօտոյի մէջ

Աւետարան Միութեան դպրոցի աշակերտներուն հանդէսը

տեղի կ'ունենայ 5 Ցուլիս. Կիրակի Ս. Յ. Դ-ի «Բահպազ» Ակումբի սրահին մէջ:

Առատաձեռնութիւն, խմբերգ. դիմահօսդմութիւն. պար եւ անակնկալներ.

Մուտքը ազատ է:

Հ. Յ. Դ.

Փառավոր

ՊԱՆԵԼՕ-ԲԱՇԱՆԻ «Ալրճէ» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները Ցուլիս 4, շաբաթ գիշերը ժամը 9ին, rue Mme Curie թիւ 7 սովորական հնւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ԱՌՆՈՒՒԻԼ ԼԸ ԿՕՆԷՍի «Վարդան» ենթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր. Ռազմիկ եւ Տաւրոս խումբերու բոլոր ընկերները 5 Ցուլիս. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2-30ին, ընկ. Ց. ՃիՀանեանի բնակարանին մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Գալատ

ՄԱՐՍԷԼԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այսօրշաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Դրօշակ մրուճեան սրահին մէջ: ընկերներու ներկայութիւնը խիստ կարեւոր է:

ՄԱՐՍԷԼԻ Պուլվար Օտտօի Վռամեան ենթակոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Հրայր, Դայճակ, Վռամեան եւ Գայլ Վահան խումբերը, այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին, պար փրովէնսալի մէջ: կարեւոր օրակարգ, ներկայանալ անդամատետրով:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հ. Յ. Դ. Մուրատ խումբի Մասնակցութեամբ Վռամեան, Մջօ, Արղութեան խումբերու եւ հովանաւորութեամբ Ջաւարեան կոմիտէի

5 Ցուլիս. կիրակի. Մէօտօնի անտառը. պաղ աղբիւրին մօտ:

կը խօսի ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

ՌՈՒՄԱԿԱՆ ՃԱԶ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ, ՊԻԻՖԷ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան:

ՀԱՂՈՐԴ ՄԻՋՈՑ— Լնվալիտէն շոգեկառք եւ իջնել Val de Fleury. մէթրօ՝ իջնել Mairie d'Issy եւ առնել սակաւարժ ու իջնել *Topis Vert*:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Զ. Ո. Մ. Վալանտահայ Սարգսեանի կողմէ

5 Ցուլիս. Սէն Բէրէի անտառին մէջ. առաւօտէն մինչեւ երեկոյ

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ, ՃՈՒԽ ՊԻԻՖԷ, ԶԱՓԱՀՈՐ ԳԻՆ,

Թրամուէյ՝ երթ ու դարձ *1.50* ֆր.

Անձրեւի պարագային կր յետաձգուի յաջորդ կիրակիի:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Պաղոյր Գավաֆեան կը ծանուցանէ Թէվաղը կիրակի փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ. 15 rue Jean Goujon տեղի կ'ունենայ հոգեհան. գիստ իր ողբացեալ կնոջ՝ ՄԱՒԻ ԱՆԹՈՒԱՆԷԹ ԳԱՎԱՖԵԱՆի մահուան տարեդարձին առթիւ: կը հրաւիրուին աղգականներն ու բարեկամները:

ՅԻՇԱՏԻՏ

ՄԱՐՍԷԼԻ Խարձր Հայքի Հոյս. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը տեղի կ'ունենայ 5 ցուլիս. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2 30ին, 6 rue des Petites Maries, պատ ևրահան թ սրահը: Բոլոր անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ Ընկերակցութեան ընդհ. ժողովի չորեքշաբթի ընթրիքը տեղի կ'ունենայ 7 Ցուլիս. Վերշաբթի հրեկոյ ժամը 8.30ին, Café Voltaire ի մէջ: Օրակարգ՝ վարչութեան հրաժարականը եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

Ն. ԱՄՍԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՆ ՓՕԼ ԼԷ ՌՕՄԱՆ, Մ. Գ.— Ձեր ուղած հասցէն՝ A. Sarian, Via M. Giuriati, Milano, Italie:

ՊՕՄՕՆ, Գործ.— 217.65:
ՄՕՆԹՐԼՕՃԼ, Տիկ. Ա.— 30:
ՍԷՆԹ ՀԻԼԷՐ, Գ. Փ.— 35:
ՎԱՐՇԱՒԻԱ, Գ. Մ.— 454: Կարգադրեցինք:
ՇԱՓԻԼ, Մ. Ս.— 35:
ՊՐՒՍԱ, Ռ. Գրիգ.— 70:
ՄԱՐՍԷԼՑԻ, Գործ.— 810:
ՓԻՓՓԻ ՍԻՒՌ ԱՐԺԱՆ, Օ. Կ.— 70:
ՓԱՐԻԶ (17), Ա. Բարս.— 50:
ԹՈՒԱՐ, Արձն.— 35:
ԼԸ ՔՐԻՕԶՕ, Ա. Զ.— 70:
ՄՕՐԼՈՒԹԼ, Վ. Պ.— 35:
ՎԼԶԻՆ, Քէչ.— 70:
ԼԸ ՓԻՐԻՕ, Եագ.— 100:

ԾԱԽՈՒ Է

Մախու է մասաճաղի խառնուրդ մը, վրդ փիէսով. հայկական կերպոն: Մաքուր եւ օգտաստն վայր: Տարեկան վարձք 1900 ֆրանք:

Դիմել՝ M. Jean. 79 La Canebière, Marseille.

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette. angle Rue Garibaldi
2 — 9 Ցուլիս
Երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. գերեկ եւ գիշեր:
Tramel dans
Faut reparer Sohhie
et Gantjter de l'Océan
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
2 — 9 Ցուլիս
Առաւտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին
Armand Bernard
dans
Floflocke et Wonder Baru
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)

Թիւրեղեան ի պատիւ ԱԻԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆի

Կազմակերպուած Ցոբելեանական մարմնոյ կողմէ

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշտ *8.30*ին,

Պրանէլի շարիճրի ընդարձակ սրահին մէջ, 1 Cours Joseph Thierry

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին յայտնի երգչուհիներ՝ Տիկիններ Թէրզիպաշեան եւ Մերճիբէյեն, Օշրդուէ՝ Ս. Վարժապետեան եւ Պ. Դէօրգեան, ինչպէս նաեւ Պ.Պ. դերասան Թրաքօշ, Համբարձումեան եւ Զիլճեան:

ցարգանքի խօսք կ'ատենն ցոբելեանական տօնակատարութեան մասնակցող բարեգործական, ուսանողական եւ վերաշինական ներկայացուցիչներ:

Այս երեկոյթին իր մասնակցութիւնը կը բերէ լուսանկարիչ Պ. Վաղարշ

Մեծ դաշտահանդէս

Նախաձեռնութեամբ Մեծ-Նոր-Գիւղի Վերաշինաց Հայր. Միութեան Ալֆոռվիլի կին-բաժնի

5 Ցուլիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ

Պուա Շանթրէօյի անտառին մէջ, Ալֆոռվիլ:

Արեւելեան նուագ Փարիզի առաջնակարգ նուագածուներու կոգմէ,

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՊԱՐ ՄԸ,

Ֆրանսական եւ սպանիական պարեր,

Կատակախաղ մը եւ զանազան անակնկալներ,

ՃՈՒԽ ՊԻԻՖԷ ԵՒ ԶՈՎԱՑՈՒՅՑԻ ԸՄՊԵԼԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ,

Շահքերու մասնակցութեան դիմաց *1* ֆր. մուտք,

Անձրեւի պարագային հանդէսը կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ *Սէնթ-Էթիէնի Մասնաճիւղի հանդէսը, 5 Ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Սալ Ժան տ'Արքի մէջ:*

TSF. PHONOS. DISQUES
Vahram DERDERIAN
10. Rue des Dominicaines—MARSEILLE

Սաստած ենք մեծ քաջալերութեամբ հայերէն, ֆրանսերէն խաչբերէն, յունարէն եւլ., ամէնամերջին եղած փլաքները, գիները ամրցելու: Ապահրանքներ կ'երդունինք գատաւէն եւ արտասահմանէն եւ կը գրկենք մեծ խնամքով, Նոյնպէս կը ձախենք ՌԱՏԻՕներ ամէն մարքայէ: Մասնաւորապէս կր ձախենք մեր չինած 5 լամբով ռատիօն, որ կ'առնէ ամբողջ Եւրոպան. գին՝ 800 ֆր կը փնտռենք այս գործով զբաղողներ, շահեւոր գործ:

«ՇԻՐԱԿ»

Թէ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զննութեամբ հաստատուած ճշմարտութիւն մըն է, որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած գուտ չամիչի հիւթով ու անիսոնով եւ թորուած մանրայատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ապահովել կրնայ մեզ: Բայց օդի գործածողը պէտք է գիտնայ ընտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները: Այլապէս, օդի անունին տակ՝ խարդախուած եւ յիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:

«Շիրակ» օդին, որ մասնաւոր մրցանակով ծանուցուած է Ազգային Ցուցահանդէսի մէջ հրապարակ հանուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ օդին ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները: Ուրեմն, եթէ օդին սիրահար էք, խմեցէք զայն, բայց փնտռեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի շքեղ նկարը կրող պիտակով «Շիրակ» օդին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Թրանսայի եւ գաղթավայրերու մեկ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC
1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73
Լիոնի եւ շրջակայքի մեներանոց D. N. BAHADOURIAN,
2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10
Նիսի մեներանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en **U. R. S. S.** - Emballage et expédition pour **tous pays.** - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.
45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone: PRO. 13-05

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԼՈՍԵԱՆ

Ագարակատէրներ՝ **MÉAULTE** *(Somme)*

Արեւելեան ընտիր ճերմակ պանիր արտադրողներ եւ հայթայթողներ, զուտ անարատ կաթէ պատրաստուած,

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՄԻՋՈՑ

Հայ բարեգործական հաստատութիւններու համար մասնաւոր գին: 10.000 ֆր. պատրաստ ենք վճարելու որեւէ մէկին, որ կրնայ հաստատել թէ մեր ճերմակ պանիրին իւղը առնուած է: Դիմել վերոյիշեալ հասցէին:

«ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐԹՈՆԸ (4)

ՉԱՐԹՕՆԻ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

—•—

—Իսկ ուրիշ ո՞վքեր,— ինքնիրեն հարցուց Սոնիան եւ՝ որպէս թէ անտարբեր՝ բարձրաձայն պատասխանեց. — Իշխան Ալէքսէյ... Դոբրոլիւբով — հատիկ հատիկ արտասանեց վանկերը՝ ամէն վանկի վրայ կանդ առնելով :

Սոնիան գլուխը բարձրացուց եւ ուղիղ նայեցաւ հայելիին մէջ ցոլացող դէմքին :

— Այդ ինչո՞ւ աչքերդ կը պարեն .. հը՞, նազելի օրիորդ,— խորամանկ ժպիտով մը Սոնիան հարցուց ինքնիրեն,— հը՞, չես ուզեր պատասխանել :

— Իշխան Ալէքսէյ Դոբրոլիւբով, Նորին Գերազանցութեան Կովկասի փոխարքայի զինուորական կցորդ, — կրկնեց Սոնիան՝ հազիւ չրթները շարժելով եւ գլուխը յենած ձեռքին՝ աչքերը կիսախուփ, մնաց արձանացած :

Երազուն տրամադրութեան մէջ, պահ մը մտախոհ լռելէ վերջ, Սոնիան ինքնիրեն մեղմօրէն չընչաց :

— Իշխան Ալէքսէյ Դոբրոլիւբով՝ թիւ երկրորդ...

Եւ անմիջապէս հայեացքը չորս դին դարձուց, չլինի թէ սենեակի մէջ ուրիշ մէկը գանուէր զինքը լսող : Սառաիկ չիկնած՝ աչքերը վար առաւ հայելիէն, թէեւ հաստատ չէր գիտեր, թէ ի՞նչ պատճառ կար խոչնելու : Եւ ինչո՞ւ չէ որ : Ուշագրաւ, կատարեալ ազնուական երիտասարդ մըն է իշխանը, բարեձեւ մարմինը զինուորական բանկոնի մէջ սեղմած, փայլուն ուսադիրներ, կուրծքը զարդարուած չքնաղ անոներով, արծաթափայլ երկար սուր կողքին :

Անշուշտ, ոչ ոք անոր անթերի քաղաքավարական ձեւերն ունէր : Զարմանալի կերպով ամէն ինչ համաչափ ներդաշնակութիւն էր իշխանի մէջ, մանաւանդ երբ կը պարէր, կանանց հետ կը խօսէր, երբ սիրալիր քաղաքավարութեամբ կը բարեւէր տիկին մը՝ խթանաւոր կրունկները իրարու դարնելով, իրանը թեթեւ մը առաջ ծռած :

— Ինչ կատարելութիւն,— չընչաց Սոնիան՝ մտածելով որ իսկական ազնուական մը անշուշտ այդպէս պէտք է լինի, ասպետական չարժուձեւով եւ ուշադիր դէպի կիները, մանաւանդ դէպի իր մայրիկը, որ այնքան հրճուանքով փափկիկ ձեռքը կ'երկնցնէ իշխանին, որ համբուրէ :

Հաճելի դող մ'անցաւ Սոնիայի մարմնէն : Մեղկօրէն երկնցաւ աթոռակի վրայ, աչքերը գոցեց՝ ուելի կենդանի կերպով վերապրելու համար երջանկացնող յիշողութիւն մը, որ երկու ամիս առաջ պատահեր էր :

Ահա Փոխարքայի պալատի ընդարձակ դահլիճը, բարձր առաստաղէն կախուած ջահերու հարիւրաւոր լոյսերով ողողուած. հայելիի նման ողորկ եւ փայլուն տախտակամածը, կարծր տախտակի կտորներով նաշխուն. հարիւրաւոր հրաւիրեալներու մէջ վիտացող բարձրաստիճան զինուորականներ ռուսական համազգեստներով, չքնաղ տիկիններով, առնական եւ տպաւորիչ : Քաղաքացիական բարձր պաշտօնէութիւնը երկար եւ երիցաւոր սերթուկներու մէջ կռճկուած : Բազմաթիւ վրացի իշխաններ իրենց ազգային տարազով, այնքան պատկերաւոր եւ գրաւիչ : Սիգաճեմ ռուս կիներ ոսկեգոյն խոպոպ մազերով, հոլանի կրծքեր ու բաց թեւեր՝ կաթնաթոյր սպիտակութիւն ցուցադրող, ծովի փրփուրի նման : Այդ յարաչարժ բազմութեան մէջ, աչքի կը զարնեն բարձրահասակ վրացի իշխանուհիները, իրենց ազգային տարազով, ճկուն իրանները սեղմած ասեղնագործ երկար դգեստներու մէջ, որ մինչեւ ոտքերնին կը հասնին : Թափանցիկ չղարշ մը գլխներուն՝ անոնք եկեղեցիներու մէջ եղած, Աստուածամօր պատկերի նման սրբացեալ գեղեցկութիւն մը կը պարտցնեն : Այդ ահագին բազմութեան մէջ կորած, հազիւ մէկ երկու տոհմական ազնուական հայ ընտանիքներ, եւ քանի մը մեծահարուստ հայ վաճառականներ, իրենց կիներով, ճարպի տիկերու նման, կարճ կլոր եւ թանկագին քարերու մէջ կորած :

Դահլիճի բոլոր դռներու կողքերուն արձանացած են փոխարքայի անձնական պահակագնդի խազախները, այնքան պատկերաւոր, կարմիր տարազներով եւ բրգոտ փափախներով : Գլխաւոր մուտքի ալ կողմը, երկու սանդուխամատով բարձր բեմի վրայ տեղաւորուած է Ռազախներուերաժշտախումբը : Ահա, դեկավար ազան կը բարձրացնէ ձեռքի ճպոտը, ու յանկարծ սրահը կը լեցուի Շեթրաուսի հռչակաւոր «Կապոյտ Դանուբը» վալսի ոլորուն ելեւէջներով :

Մօրը կողքին կանգնած, կարծես հեքեաթական երազի մը մէջ լինէր Սոնիան : Իրեն այնպէս կը թուէր թէ ամբողջ սրահը լեցուած է հազարաւոր գոյներէ բազկացած թափանցիկ մշուշով մը : Ու ահա, այդ ոսկեգօծ մշուշի մէջէն պայծառ դէմք կը ցցուի սիրուն դէմք մը. իշխան Ալէքսէյի գեղեցիկ գլուխը չնորհալիօրէն կը խոնարհի իր առջեւ :

— Կարելի՞ է...

Սոնիայի չրթները ամուր փակուած՝ կարծես սիրտը դուրս պիտի թռի տեղէն.

— Օ, անշուշտ, անշուշտ :

Իշխանի լայն կուրծքին թեթեւակի յենած գլուխը, մազերը չոյող անոր տաք շնչէն գրեթէ հարբած, անոր ուժեղ բազուկներուն մէջ բանտարկուած ճկուն մարմինը կարծես միաձուլուած տղու մարմնին հետ՝ Սոնիան վերացած կը պարէ առանց ոչ ոք նկատելու, առանց դահլիճի մէջ թնդացող երաժշտութիւնը լսելու : Արդեօք Սոնիայի ոտքերը կը դպչի՞ն մոմոտած սահուն յատակին, թէ՞ տղու թեւերուն մէջ կորած՝ երկուքով կը սաւառնին վառ գոյներով երազ աշխարհի մը մէջ :

Կիսախուփ աչքերով, երանաւէտ երազի մէջ կը լողար Սոնիան : Այդ դիւթերուան հոգեկան վերապրումը ջերմացուց իր արիւնը, ու ինք կը զգար սրտի համաչափ եւ ուժեղ զարկերը : Անկարող այլեւս նստած տեղը անչարժ մնալու՝ բարձրացաւ աթոռակէն, ամբողջ հասակովը կանգնեցաւ հայելիի առաջ եւ գնահատական հայեացք մը նետեց իր ցոլացող պատկերին : Ինչ կասկած, որ տպաւորիչ գեղեցկութիւն մը ունէր ինք, եւ շատ բնական կը գտնէր, որ իշխան Ալէքսէյը զինքը ընտրած էր իր չուրջը թռվռող բազմաթիւ աղջիկներու մէջէն :

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՓՆՏՈՒՈՂՆԵՐ եւ ՀԱՄԱՐԻՑՆԵՐ երթիր աչքերէ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ի»

փաթիի եւ շրջանի Յառաջի գրուհի՝

Գ. ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ՆՐԲԱԳԻՏԱԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԳՈՒՄԱՐՈՎ		
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանկ	70 ֆրանկ	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանկ	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանկ	100 ֆրանկ	—

ԿԻՐԱԿԻ 5 ՅՈՒԼԻՍ DIMANCHE 5 JUILLET 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3158 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երկայն խօսք

ՆԵՐՇՆՋՄԱՆ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ

Ֆրանսայի ժողովրդական ճակատին յաջողութիւնը եւ այդ առթիւ պարզուած երեւոյթները ի՞նչով կրնան ազդել մեր հանրային կեանքին վրայ, զայն թարմացնելու եւ վերակազմելու համար:

Հարցումը չատ խոր է ու լայն, բայց մենք պիտի չկանանք զայն վերածել մատչելի սահմանի մը, խուսափելով ակադեմական տեսութիւններէ:

Արդ, կատարուած չարժումը կրնայ ներշնչման աղբիւր դառնալ մեզի համար, նախ հոգեբանօրէն:

Ցաճախ կենդանի օրինակները, աւելի զօրաւորներու կատարած փորձերն ու գործերը մէկ անգամէն կը բանան աչքեր, որոնք գոց պիտի մնային երկար ատեն, եթէ սահմանափակուէինք մեր պատեհանին մէջ:

Այսպէս, Ֆրանսայի ժողովրդական ճակատը չօչափելի փաստերով հաստատեց թէ՝ կարելի է լեզու գտնել, ելքեր ճարել չատ մը թնճուկներու մէջ:

Կը բաւէ քիչ մը անկեղծութիւն եւ պայծառատեսութիւն, եթէ ոչ սառերը հալեցնելու եւ փուչերը արմատախիլ հանելու, գոնէ անվնաս դարձնելու համար:

Եթէ աչքի առջեւ բերենք երկու տարի առաջուան պատկերը, անհաւատալի պիտի համարուի Ֆրանսայի այսօրուան իրականութիւնը: Ի՜նչ մոլեգին բանավէճեր, փոխադարձ լուտանքներ եւ նոյնիսկ փողոցային ընդհարումներ՝ ժողովրդական ճակատի երեք թեւերուն միջեւ: Տարիներով կոչկռտ կապած վէրքեր կային, որոնց ի տես անկարելի կը համարուէր նոյնիսկ տարրական հաղորդութիւն մը:

Քիափէի ընտրութեան բեկման առթիւ, թերթ մը դիտել կուտայ թէ ռատիկանութեան նախկին վերատեսուչը միշտ պայքարելով համայնավարներուն դէմ, ատոնց եղաւ որ անձամբ ապահովեց ընկերվարական ժողովներուն դումարումը, կարմիրներու խափանարար յոյսերուն դէմ ...

Այսօր ինչքա՜ն տարբեր է պատկերը:

Ի՞նչպէս կատարուեցաւ այս հրաշքը:

Պարզապէս վերագնահատման ճիգ մը կատարելով եւ ուխտ մը կնքելով՝ գործնական, հրատապ հարցերու մասին, որ կ'ամփոփուին երեք բանաձեւերու մէջ, — հաց, խաղաղութիւն եւ քաղաքական ազատութիւններ:

Մերձեցման չրջանակը լայնցաւ, փոխադարձ հասկացողութիւնը խորացաւ եւ ցնորքը իրականութիւն դարձաւ չատ կարճ ժամանակի մը մէջ,— երկու տարի:

Զափազանցութիւն չէ ըսել թէ հրաշք մըն էր որ կատարուեցաւ, այնքան արտակարգ պարագաներու մէջ:

Ահաւասիկ ամէնէն կարմիր համայնավարները պաշտպան «Մարսէյէզ»ի, եռագոյն դրօշի, ժան տ'Արքի եւ ուրիշ «հակաժողովրդական» աւանդութեանց: Սրամիտ ծաղրանկարիչ մը դիտել կուտայ թէ չատ չանցած Ֆրանսայի համայնավարները տէր պիտի դառնան նաեւ ... Նափոլէոնի:

«Մենք կ'ուզենք ազատ, հզօր եւ երջանիկ Ֆրանսա»— կ'աղաղակէին Ֆրանսացի համայնավարները, ընտրութեանց տաք օրեր բուն:

Այդ օրէն ասդին, աւելի դունաւորուեցան բացատրութիւններն ու նչանախօսքերը:

Առէք որ եւ է համայնավար հրատարակութիւն եւ դուք պիտի տեսնէք արտառուչ արտայայտութիւններ «Ազգ»ի մասին, միշտ գլխագիր,— «Մենք կ'ուզենք Ֆրանսական Ազգին Միութիւնը»:

Ամիսներէ ի վեր, համայնավար կուսակցութիւնը միութեան, համերաշխութեան կոչեր կ'ուղղէ «ազգ»ի բոլոր տարրերուն, Հրեղէն Ասչի անդամներէն մինչեւ կաթոլիկ հաւատացեալները: «Եղբայր եմք մեք»ն է որ կը հնչէ, ըսել ուզելով թէ «մրրկաւ» էին բաժնուած եւ հնչած է ժամը ձեռք ձեռքի տալու:

Հոգեփոխութեան կամ ռազմավարութեան այս չարժանկարը իր ամէնէն խօսուն, հնչուն արտայայտութիւնն ստացաւ «Մարսէյէզ»ի եւ եռագոյն դրօշի պաշտպանութեան առթիւ:

«Իւմանիթէ»ի խմբագիրն ու կուսակցութեան վարիչները մրցումի ելած են այս ճակատին վրայ, ամէնէն սրտագրաւ, հայրենասիրական բացատրութիւնները գործածելու համար: Բոլորն ալ բարձրաձայն կը հռչակեն թէ իրենք էին որ հաշտեցուցին եռագոյն դրօշը եւ կարմիրը, ինչպէս «Մարսէյէզ»ն ու «Ինթէրնասիոնալ»ը:

Եւ ահա կուսակցութեան վարիչ մարմինը, իր պաշտօնական զեկոյցով.

— «Մեր կուսակցութիւնը, ձգտելով իրականացնել ֆրանսական ազգին միութիւնը՝ հզօր, ազատ եւ երջանիկ Ֆրանսայի մը համար, գիտէ թէ ի՛նչ կը ներկայացնեն երեք գոյները մեր երկրի ժողովուրդին պատմութեան մէջ. գիտէ նաեւ թէ ժողովրդական զանգուածները եռագոյն դրօշին մէջ կը տեսնեն ազատութեան խորհրդանիշը: Եռագոյն դրօշը կը ծածանէր Վալմիի մէջ: Այդ դրօշը, որուն ծալքերուն տակ մեր հայրերը պաշտպանեցին ազատութիւնը, կը պատկանի ժողովուրդին: Մենք կը մերժենք հետեւիլ անոնց որ կ'ուզեն զայն դարձնել պառակտումի խորհրդանշանը Ֆրանսացիներու միջեւ»:

«Եւ համայնավարները պայմաններով կարմիր դրօշի ծալքերուն տակ, իրենց եղբայրները կը նկատեն բոլոր այն Ֆրանսացիները որ երկրին երջանկութիւնը կ'ուզեն: Անոնք ձեռ կ'երկարեն անոնց, համոզուած թէ ուրիշներ չպիտի յաջողին մեր եռագոյն դրօշը դարձնել Ֆրանսայի ամբիրաքաւութեան դրօշը»:

Բարեհաճեցէք բաղդատել այս արտայայտութիւնը՝ մեր «զարգացելոց» խմբագրութեան հետ:

Եւ դեռ ի՛նչ պատկերալից երեւոյթներ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳՆԴԱԿ ՄԸ ՊԱՅԹԵՑԱԻ ԱԶԳԱՅՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Բայց ահաբեկուած չէր, այլ անձնասպանութիւն

Ազգերու Դաշնակցութեան ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, առաւուան ժամը 10ին, երբ Սպանիոյ պատուիրակը ճառ մը կը խօսէր, յանկարծ գնդակ մը պայթեցաւ, ահուդողի մատնելով ժողովականները: Շարժանկարիչներու եւ լուսանկարիչներու սրահին մէջ, միջահասակ մարդ մը կը փուռէր գետին, այ ձեռքը յուսահատօրէն ուղղած նախագահին, որ Պելժիոյ վարչապետն էր: Ահաբեկո՞ւմ, ոչ: Անմիջապէս հաստատուեցաւ որ անձնասպանութեան փորձ մը կը կատարուէր:

Զոհն է չէխ Թղթակից - լուսանկարիչ մը, Սթէֆան Լէքս, որ կ'աշխատակցի «Փրակէր Փրէսէ»ի: Ատրճանակը ուղղած էր սրտին եւ հազիւ կը լսուէին իր վերջին խօսքերը,— «Այս անգամ վերջինն է»: Վիրաւորը անմիջապէս հիւանդանոց փոխադրուելով մեռաւ, իսկ ժողովը չարունակուեցաւ կարճ ընդհատումէ մը յետոյ: Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին ուղղած նամակի մը մէջ, անձնասպանը կ'ըսէ թէ կ'ուզէ իր մահով աչքարհի ուշադրութիւնը հրաւիրել իր հրեայ եղբայրներուն վրայ որ կը հալածուին Գերմանիոյ մէջ: Սթէֆան Լէքս մեռաւ առաջ արիւնահոսութենէ մը վերջ: Մինչեւ վերջը խելքը գլուխն էր: Հոգեվարքի պահուն կրկին յայտարարեց թէ կը մեռնի առանց զղջալու, աչխարհի ուշադրութիւնը հրաւիրելու համար իր հալածական եղբայրներուն վրայ:

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՁԱՐՁԱՏԻ՞

Ֆրանսայի արտաքին նախարարին ճառը

ՀԱԻԱՔԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԲԱՐԵՓՈԽՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ազգերու Դաշնակցութիւնը նոր տագնապ մը կ'անցընէ, թէ եթովպական վէճին եւ թէ բարեփոխման հարցին առթիւ: Մինչ Ֆրանսա, Մ. Մեծ Բրիտանիան եւ Փոքր Համաձայնութեան պետութիւնները կը ջանան ամրապնդել եւ խստացնել Ա. Դ. ուխտին 16րդ յօդուածը, որ կը վերաբերի պատժական տնօրինութեանց, խումբ մը փոքր պետութիւններ, որոնց կորիզը կը կազմեն սքանդինաւեան երկիրները եւ Հոլանտա, կ'ուզեն Ազգաժողովը դարձնել հաշտարար ազգակ մը, ընդելով 10րդ եւ 16րդ յօդուածները:

Այս պետութեանց կարծիքով, բարեփոխումը ճամբան պիտի հարթէ Գերմանիոյ եւ ուրիշ ազգերու անդամակցութեան համար: Ընդհակառակն, միւս պետութիւնները կը կարծեն թէ այդ պարագային Ազգաժողովը պիտի դառնայ ակադեմական հաստատութիւն մը, դուռները բաց թողլով նախայարձակ պետութեանց առջեւ: Այս տեսակէտին ամուր կառչած է Պ. Լիթվինով:

Տիրող հակամարտութիւնը անգամ մը եւս չեչտուեցաւ ուրբաթ օր, երբ նիստ դումարեց ընդհ. յանձնաժողովը, բանաձեւ մը խմբագրելու համար եթովպական հարցի մասին: Վիճաբանութեանց ընթացքին, իւրաքանչիւր կողմ կը ջանար բանաձեւը խմբագրել տալ իր հակացողութեամբ, որպէսզի Ազգաժողովին բարեփոխումն ալ կատարուի նոյն իմաստով: Ի վերջոյ որոշուեցաւ նախագահին պաչտօն յանձնել որ միջին բանաձեւ մը խմբագրէ մասնագէտներու հետ, երկու կողմն ալ գոհացնելու համար: Չարաւ. Ափրիկէի եւ Մեքսիքայի պատուիրակները զղուելով այս տաղտկալի վէճերէն, չմասնակցեցան ժողովին:

Ժողովը բացուած ատեն, կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, Պ. Իվօն Տէլպոս, ջերմապէս պաչտպանելով Ազգաժողովին գործունէութեան տեսակէտը: Նախարարը առաջարկեց որ Ազգաժողովին անդամները ժողովի հրաւիրուին օգոստոս 15ին, միջոցներ առաջարկելու համար «11րդ եւ 16րդ յօդուածներու աւելի ազդու գործադրութեան համար»: Այդ խորհրդակցութեան արդիւնքը պիտի հաղորդուի ընդհ. ժողովին, որ կը դումարուի սեպտեմբերին: Պ. Տէլպոս չեչտեց.

— «Ֆրանսա կանխաւ կը մերժէ որ եւ է առաջարկ որ պիտի տկարացնէր Ա. Դ. ուխտի ոգին: Մնդիրը կը վերաբերի ոչ թէ անոր հիմը փոխելու, այլ զօրացնելու զայն, բարեփոխելով գործադրութեան եղանակը: Պէտք է օգտուիլ փորձառութեան դասերէն: Այսօր գիտենք թէ անօգուտ է ապաւինիլ միայն տնտեսական եւ սեղմաւորական տնօրինութեանց, զգաստացնելու համար պատերազմ մը: Պատասխանատուութիւնները պէտք է ստանձնել սկիզբէն իսկ, վճռական որոշումներ տալով եւ գործադրելով: Պէտք է սկիզբէն իսկ ի գործ դնել բոլոր տրամադրելի միջոցները, մէջն ըլլալով բռնի միջոցը: Խաղաղութիւնը ապահովելու համար հիմնական պայման է չրջանային նոր համաձայնութիւններ կնքել կամ զօրացնել եղածները: Շրջանային դաչինքներ ըսելով մենք կը հասկնանք որ եւ է խմբաւորում այն պետութեանց որոնց միութիւնը կը հիմնուի աչխարհագրական կացութեան կամ շահերու համերաշխութեան վրայ: Այդպիսի դրութեամբ մը, ժողովուրդները ճշդիւ պիտի գիտնան թէ ինչ աջակցութեան կրնան ապաւինիլ բոլոր պարագաներուն մէջ: Կարելի եղածին չափ չուտ վերահաստատելու համար ժողովուրդներու վստահութիւնը, անհրաժեչտ է արագ չարժիլ: Ուխտին հեղինակները անոր 16րդ յօդուածին մէջ գրած են զսպումի հաւաքական գործողութեան սկզբունքը: Ոչ մէկ բան պէտք է ջնջել այս սկզբունքէն: Կը սխալին անոնք որ կը կարծեն թէ ճամբան պիտի հարթուի ուրիշ պետութեանց անդամակցութեան համար, եթէ Ազգաժողովը խորհրդակցական մարմնի մը վերածուի»:

Վիճաբանութիւններէն վերջ, Մեքսիկայի պատուիրակը մերժեց քուէարկել առաջարկուած բանաձեւը:

**** Նեղուցներու խորհրդաժողովը ընդհատուած ըլլալով, Պ. Փօլ Պոնքուր կիսապաչտօնական տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Իտընի, Լիթվինովի, Թիթուլէսքուի եւ Թ. Ր. Արասի հետ: Այս առթիւ հաստատուեցաւ թէ Անգլիոյ եւ Մ. Միութեան տեսակէտները մօտեցած են իրարու եւ ճամբան հարթուած է ընդհանուր համաձայնութեան մը համար: Փօլ Պոնքուր եւ Թ. Ր. Արաս Մոնթրէօ գացին, ներկայ ըլլալու համար մասնագէտներու վերջին ժողովին: Կը կարծուի թէ խորհրդաժողովը պիտի վերաբացուի երկուշաբթի օր եւ պիտի կանայ օր առաջ լրացնել իր աչխատանքը:*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿԸ ՏԱՐՕՆԻ ՀԱՄԱՐ

«Յառաջ»ի նոր բացառիկը պիտի ցատկացուի տարօն - տուրուբերանի, վարդավառի տօնին առթիւ, որ տարեդարձն է նոցն շրջանին բնաջնջման:

Թամամնակը շատ կարճ ըլլալով, կը խնդրենք տարօնի հաչրե - նակիցներէն եւ իրաչեկ աշխատակիցներէ՝ օր առաջ ղրկել ցուցեր, ուրիշ նիւթեր եւ նկարներ:

ԻՆՉՈ՞Ւ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՉԵՆ ԽՕՍԻՐ...

Պոլսոյ թուրք մամուլին մէջ տեղ գտած է լուր մը, թէ Թէքիրտաղի մէջ թուրքերէն չխօսողներէն 75 ոսկի տուգանք կը գանձուի: Այս առթիւ, թուրք հրապարակագիր Պիւրհան Ճահիտ «Աչըք Սէօզ»ի մէջ կը գրէ.

— «Ցաւով կը տեսնենք, որ գործնական ոչ մէկ արդիւնք տուած են թուրքերէն խօսելու համար թուրքիոյ Ցոյն, Հայ եւ Հրեաներուն տասը տարիէ ի վեր ազաչնքի, յանձնարարութեան, ազգարարութեան, խնդրանքի ձեւին տակ կատարուած ձեռնարկները: Այս հայրենակիցներուն մէջ եթէ նոյնիսկ գտնուէին բնաւ թուրքերէն չգիտցողներ, տասը տարուան մէջ գոնէ արտայայտուելու չափ կրնային թուրքերէն սորվիլ:

Մինչդեռ ցաւալի է, որ անոնք թէեւ քիչ չատ թուրքերէն գիտեն, բայց կը յամառին իրենց լեզուներով խօսիլ: Եւ ասիկա անոնց անփափկանկատութեան եւ աւելի մեր զանցառութեան կը վերագրեմ:

Մանչէսթրի մէջ բազմաթիւ Հայեր կան, բայց անոնք հայերէնը մոռցած են եւ անգլիերէն կը խօսին: Գերմանիոյ մէջ մինչեւ երեք հարիւր հազար Հրեայ կայ: Ասոնք չեն խորհած հրէերէն խօսիլ եւ գերմաներէն կը խօսին:

Փարիզի մէջ 30000 Հայ կայ, իրենց մէջ անգամ ֆրանսերէն կը խօսին Փարիզի մէջ նչանաւոր հայ «փիլանճի»ին քով հաւաքուած մեր նախկին հայրենակիցները «փաթլիճան տոլմասի»ին անգամ ֆրանսերէն անուն դրած են:

Ասոր պատճառը այն է, որ Մանչէսթրի Հայը եթէ անգլիերէն չխօսի անօթի կը մնայ: Համպուրգի Հրեան ալ եթէ գերմաներէն չխօսի, ինքզինքը սամմանէն դուրս կը գտնէ: Մարսիլիոյ Ցոյնն ալ եթէ ֆրանսերէն չխօսի, Ֆրանսայի մէջ մէկ ֆրանք չի կրնար քաչել: Ալէքսանդրիոյ Ցոյներն իսկ արաբերէն կը խօսին: Քաղաքական ըլլալէ աւելի տնտեսական է այն պատճառը, որ զանոնք կը ստիպէ իրենց բնական վայրին լեզուն խօսիլ:

Նախապէս իբրեւ ազգ ճանչցուած հաւաքականութիւններ ձեւափոխութիւններու կ'ենթարկուին, մինչդեռ մեր մէջ լեզուական միութիւնն իսկ չկրցաւ իրականանալ: Թուրքերէն չխօսող հայրենակիցները, երբ իրենց փորը կը յաջողին կչտացնել, աղաչանք, խնդրանք, յանձնարարութիւն տակաւին 10 տարի ալ ծիծաղելի պիտի մնան»:

Գործադուլներ վեսկաուի

Գործադուլի չարժումը, որ սկսած էր նուագիլ, վերսկսաւ ուրբաթ օր, Փարիզի թէ գաւառի մէջ: Բազմաթիւ հաստատութեանց բանուորներն ու պաշտօնեաները նորէն գլուխ վերցուցած են: Օվէռա-Քոմիքի «գրաւումը» վերջացաւ, բայց այժմ ալ Ալհամպրան չլաւուած է: Քոմէտի Ֆրանսէզի մէջ ալ խլրտումներ կը տիրէին, բայց կարելի եղաւ կարգադրել: Նորէն գործադուլ ծագեցաւ Փարիզի կարուածէի երկու մեծ հաստատութեանց, Պոն Մառչէի, Սինկըրի կարի մեքենայի, նպարեղէնի եւ մետաղագործական զանազան հաստատութեանց մէջ: Ուրբաթ օր Փարիզի բանթողներուն թիւը հասած էր 7940ի, ինչ որ 1540ի չափ կը ներկայացնէ նախորդ օրուան վրայ:

Գաւառի մէջ ալ չարժումը վերսկսած է: Մարսէյլի թերթերուն աչխատաւորները, որոնք իրենց պահանջները ներկայացուցած էին մէկ չաբաթ առաջ, ուրբաթ առտու տեսակցութիւն մը ունեցան տնօրէններուն հետ: Այս վերջիններն առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու առաջարկեցին չանճախումբ մը կազմել, որպէսզի տեղեկագիր մը ներկայացնէ մինչեւ յուլիսի վերջը: Աչխատաւորները ժողով գումարելով Աչխատանքի սակարանին մէջ, մերժեցին այս առաջարկը: Բայց տնօրէնները լուր առած ըլլալով, փակեցին տպարանները, գիչերային հերթապահներուն ժամանումէն առաջ: Այս առթիւ միջադէպեր ալ պատահեցան եւ ոստիկանութիւնը միջամտեց:

Թուլոնի մէջ 40 գործադուլիներ գրաւեցին քաղաքապետարանը, կարմիր դրօշ պարզելով:

Հիւսիսային նահանգին մէջ բանթողներուն թիւը հասած է 25,000ի, ջլատելով 195 հաստատութիւններ: Մէջի մէջ կազը կտրուած ըլլալով, քաղաքապետական խորհուրդը բողոքագիր մը ուղղեց վարչապետին: Նոյն քաղաքի չինութեանց գործին մէջ ալ գործադուլ կը տիրէ: Լիոնի սպանդանոցներու բանուորները համաձայնութեան յանգած չըլլալով, նորէն գործադուլ հռչակեցին եւ թոյլ չեն տար որ միս փոխադրող կառքերը դուրս ելլեն:

**** Օվէռա - Քոմիքի գործադուլը դադրեցաւ անոր համար որ թատերական եղանակը փակուած է եւ կարելի չէր ճնշում բանեցնել: Ալհամպրայի պաշտօնեաները յաւելում չեն պահանջեր, այլ մէկ չաբաթ վճարովի արձակուրդ: Թատերական հեղինակներու ընկերութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայանալով աչխատանքի նախարարութեան, պարզեց 40 ժամուան աչխատանքի օրէնքին գործադրութեան դժուարութիւնները: Այս ոթիւ հաւաստիքներ տրուեցան, որով թատրոնները չաբաթը մէկ անգամ չպիտի փակուին, ինչպէս կը նախատեսուէր:*

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՆԳԼ. ՊԱՀԱԿԱԶՕՐՔԸ, որ Գահիրէ հաստատուած է 50 տարիէ ի վեր, պիտի պարպուի մօտերս, կ'ըսեն Լոնտոնի թերթերը: Բայց պաշտօնական պահակախումբ մը պիտի պահուի մարզպանութեան կեդրոնին մէջ եւ օդանաւային հզօր կայան մը՝ Գահիրէի մօտ: Կարեւոր ուժեր պիտի մնան նաեւ Սուէզի ջրանցքին մօտ:

ՀԻԹԼԷՐ կարճ բանախօսութիւն մը կատարելով, նորէն չեչտեց թէ անկարելի է որ եւ է խաղաղութիւն առանց պատիւի եւ ազատութեան: — Կը կարծուի թէ անգլիական հարցարանին պատասխանը պիտի յանձնուի այս օրերս:

ՑՈՐԵՆԻ սպառումը դիւրացնելու համար պաշտօնատուն մը պիտի հաստատուի, երաչխաւորութեամբ Պանք տը Ֆրանսի: Օրինագծի մասին բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան երեսփ. ժողովին մէջ: Ազգերը ամէն միջոց փորձեցին, բայց ժողովրդական ճակատին երեսփոխանները գիչերը ցերեկին խառնելով, յաջողեցան անցընել օրէնքը:

ԳԼՈՒԽ XXII

(Le Fondement de la Morale; 4me Partie)

SCHOPENHAUER

Et celui qui possède la beauté morale, serait - il totalement dépourvu de valeur intellectuelle, réunie par ses actes la vérité la plus profonde, la sagesse la plus sublime: il fait honte à l'homme de génie, au savant, lorsque celui-ci décèle par ses actes que cette grande vérité est restée étrangère à son coeur.

Ճշմարիտ բարոյականության հիմքերի ուսումնասիրության մեջ մենք հանդիպեցանք երկու հիմնական դրդապատճառների, որոնք ազդում են մարդկանց գործունեության վրա, ինչպես նաև նրանց ներքին կյանքի վրա։ Այդ դրդապատճառներն են՝ չարությունը և ողորմածությունը։ Ինչ վերաբերում է առաջինին, ապա նրա ամենաուժեղ արտահայտությունը մենք գտանք ամենաանմիտ ամբարտավանության մեջ, որը ոչ միայն չի ամաչում իր անունից, այլև ամենայն անկեղծությամբ հայտարարում է իր մասին։ Ինչ վերաբերում է երկրորդին, ապա նրա ամենաուժեղ արտահայտությունը մենք գտանք ամենաանկեղծ ողորմածության մեջ, որը ոչ միայն չի թաքցնում իր անունը, այլև ամենայն պարծանքով ցուցադրում է այն։ Ինչ վերաբերում է առաջինին, ապա նրա ամենաուժեղ արտահայտությունը մենք գտանք ամենաանմիտ ամբարտավանության մեջ, որը ոչ միայն չի ամաչում իր անունից, այլև ամենայն անկեղծությամբ հայտարարում է իր մասին։ Ինչ վերաբերում է երկրորդին, ապա նրա ամենաուժեղ արտահայտությունը մենք գտանք ամենաանկեղծ ողորմածության մեջ, որը ոչ միայն չի թաքցնում իր անունը, այլև ամենայն պարծանքով ցուցադրում է այն։

Մենք արդեն նկատել ենք, որ ողորմածությունը ամենաուժեղ դրդապատճառն է, որ մարդուն ստիպում է անշահախնդիր կերպով նպաստել ուրիշի բարօրությանը։

ԲԱՐԻ ՓԱՌԱՔ ԻՐ ՏԵՂԱՍԱՑ ՁԵՐ

Պէտք Նայ ժեռաշրջուց Հաւքարն ըլլի, պէտք Նայ ժեռաշրջուց Հաւքարն ըլլի, որ ան ամբողջովին ազատագրուած ըլլայ ամէն տեսակ նախապաշարումներէ եւ ամէն տեսակ կապանքներէ։ Ան պէտք Նայ ըլլայ ինքնուրոյն, ինքնավստահ, ինքնագիտակից եւ ինքնավստահ։ Ան պէտք Նայ ունենայ ինքնավստահութիւն, ինքնավստահութիւն եւ ինքնավստահութիւն։

Ինքնավստահութիւնը ոչ թէ ամբարտաւանութիւն է, ոչ թէ ինքնագոհութիւն, ոչ թէ ինքնասիրութիւն։ Ինքնավստահութիւնը ինքնագիտակցութիւն է, ինքնաճանաչում է, ինքնահաստատում է։ Ինքնավստահութիւնը ինքնաճանաչման ամենաբարձր աստիճանն է։

Ինքնավստահութիւնը ինքնաճանաչման ամենաբարձր աստիճանն է, որովհետեւ ինքնավստահութիւնը ինքնագիտակցութեան ամենաբարձր աստիճանն է։

Ինքնավստահութիւնը ինքնագիտակցութեան

ՀԱՅԵՐ, ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ **Raki PHENIX** ՄԸ

Raki d'ALGER, «ԱԼՃԻՐ»Ի ԻՍԿԱԿԱՆ ՕՂԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՑԱՑՏՆԻ ՎԱՃԱՌԱՆԻՃԸ

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— **M. BACRI, 19 rue Turbigo, Tél. Central 83-17**

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— **M. COTTON, 21 rue des Capucins, Tél. Burdeau 34-35**

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— **Mrs GROS & BADOIX, 7 rue Clotilde, Tél. Dragon 87-84**

Գաղտնի վարկերը կը կրճատուին

Վարչապետութեան ընդհ. քարտուղարութիւնը վեկոյթով մը կը տեղեկացնէ թէ կառավարութիւնը որոշած է կրճատել գաղտնի վարկերը, խնայուած գումարը յատկացնելով նոր նախարարութեանց ծախքերուն: Այսպէս, արտաքին նախարարութեան գաղտնի վարկերէն կրճատուած է 1,684,800 ֆրանք, ներքին նախարարութենէն՝ 128,000, զինուորականէն՝ 400,000, օդանաւային վարչութենէն՝ 69,600: Չեկոյթը կ'ըսէ թէ այս կարգադրութեամբ կառավարութիւնը գոհացուցած կ'ըլլայ գաղտնի վարկերը ջնջելու հանրապետական հին պահանջը, մինչդեռ առեւտրական վարչութիւնը կազմակերպելով արդիական հիմերու վրայ:

Ցայտնի է թէ գաղտնի վարկերու յատկացումը եւ անոնց բաշխումը մամուլին՝ տեղի տուած են մեծ զեղծումներու: Նախկին վարչապետ Պ. Տալատիէ Սթավիցքիի գործին քննութեան առին կը յայտարարէր թէ ֆրանսական մամուլին 4)5ը գաղտնի վարկերով եւ ուրիշ կողմնակի միջոցներով կը պահէ իր գոյութիւնը:

Ծանր դէպքեր Թունուզի մէջ

Ալժերիայէն եւ Մարոքէն վերջ, Թունուզն ալ վարակուած է օրուան խլրտումներէն: Ուրբաթ օր կաֆէս գիւղին մէջ Հրեայ մը կը վիճէր Արաբի մը հետ, երբ այս վերջինը բացագանչեց:— «Անկիւրէն Հրեաները»: Անցորդ ոստիկան մը մէջտեղ եւ պահականոց առաջնորդեց Թունուզցին: Ճամբան այս վերջինը օգնութեան կանչեց իր կրօնակիցները, որոնք խոյացան սպառնագին եւ բիրերով ու քարերով խոչոտանգեցին ոստիկանը: Պաշտօնեան հարկադրուեցաւ ֆրանսական տուն մը ապաստանիլ: Ցետոյ ճամբայ ելաւ զէպի պահականոց, ողորմելի վիճակի մէջ: Ճամբան յարձակողներէն մէկը դիմացն ելլելով, ձեռնէ կինքը: Այն տեղն ոստիկանը տարճանակը քաշելով զեռին փոխ Ա-բարը:

Դէպքին լուրը քաղաքին մէջ տարածուած ըլլալով, իսլամները հրէական խանութներուն վրայ յարձակեցան եւ աւարի տուին: Խանութպաններէն զինքի բռնեցին ուր որ կրնային: Խանութի մը մէջ երկու հրեայ եղբայրներ զինքի դիմելով վիրաւորեցին իսլամ մը: Ի վերջոյ զօրք հասաւ եւ վերահաստատեց խաղաղութիւնը: Սենեկապի զինուոր մը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ: Կառավարութիւնը օդնական զօրք ղրկեց գիւղերանց:

Կացութիւնը մեղմացած է Ալժերիոյ եւ Մարոքի մէջ: Փարիզի աջակողմեան եւ ձախակողմեան թերթերը փոխադարձաբար իրարու կը վերագրեն այս խլրտումներուն մեղքը:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՊՈՎ

ԴԱՏԻ ՔԱՇՈՒԵՑԱԻ նախկին էրեսփոխան Էմիլ Ֆոռ, որ 35,000 ֆրանք ըսացած էր քաղնոյի մը վարչութենէն, նախարարական արտօնութիւն մը ձեռք բերելու համար:

40 ԺԱՄՈՒԱՆ աշխատանքի, վճարովի արձակուրդի եւ արհեստակցական աղատութեան օրէնքը Գերմանիոյ Ներակոյսին մէջ ալ քուէարկուեցաւ: Գործադուլը կը չարունակուի Անգլերի մէջ:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԷՆ արաբական պատուիրակութիւն մը հասաւ Լոնտոն, բանակցելու համար: Երուսաղէմի մեծ մուֆթին կը հերքէ այն լուրերը թէ ինք հանած է հրէական ներգաղթի առժամեայ դադարման: Ընդհակառակն, բոլորն ալ կը պահանջեն բացարձակ արգելք, իսկ Հրեաները իրենց կարգին չեն ընդունիր որ եւ է կաշկանդում ներգաղթի մասին:

ՄԱՐՍԷԼԻՈՑ ՄԷՋ

կիրակի, 5 Յուլիս

ՔԷՕԹԱՀԻԱՑԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ԴԱՇՏԱՑԻՆ ՀԱՆԴԷՍ ԵՒ ՊԱՐ

Route de Château-Combert Պ. Յ. Գրմպըլեանի La Baronne

գեղատեսիլ ադարանին մէջ, պտղ ջուրի ակին եւ աւազանին շուրջ,

ԿԵՐԵԿ, ԽՄԻՑԼԵՐ, ՊԱՐԵՑԼԵՐ, ԵՐԳԻՑԼԵՐ ԵՒ ՋՈՎԱՑԼԵՐ,

Ընդունք ծոխ ուտեստներէն պարզ աժան գիներով:

Մուտք 3 Ֆր. միայն:

ՑԵՏԱԶԳՈՒԱԾ Է

Իսկ լէ Մուֆինոյի «Մուրատ» խումբի գաշտանդէսը յետաձգուած է յառաջիկայ կիրակի օրուան, նոյն վայրը:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ վաստնոյ մասնաճիւղի գործունէութիւնը լրնդ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամներն եւ անդամագրուիները վաղը երկուշաբթի երեկոյեան ժամը 8.30ին, ընկերուհի Գասեանի բնակարանին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով:

12 ՕՐ ԻՏԱԼԻԱ

Հատուկ գնացք ուղեւորութիւն Վենետիկ եւ Միլան

կազմակերպուած Փարիզի Մ. Ռ. Նախկին Աշակերտաց Միութեան կողմէ,

ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Մեկնում.— ուրբաթ 14 Օգոստ. փարիզէն (Gare de Lyon) ժամը 22.45ին,

Մարսէյլէն.— (Gare St. Charles) ժամը 19.45ին,

Դարձ.— շաբաթ-կիրակի 26 Օգոստ. ի Փարիզ ժամը 14.20ին,

ի Մարսէյլ ժամը 11.15ին:

Մէկն ըլլալով ուղեծախս Փարիզ—Վենետիկ—Փարիզ. բնակութիւն եւ անուղղ առաջնակարգ պանդոկներու մէջ, 750 ֆր., իսկ Մարսէյլ—Վենետիկ Մարսէյլ 650 ֆրանք:

ժամանակին կատարել նանսէնեան անցագրի դիմումները:

Նանսէնեան անցագրով ճամբորդել ուզողները որոշ դիւրութիւններ ստանալու համար գէթ մինչեւ Յուլիս 5 արձանագրուելու են:

Մասնաւոր դիւրութիւններ իտալական visaին համար:

Մանրամասնութեան համար գրել.—

Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël

49 Rue Rochechouart, Paris (9e)

Մարսէյլի եւ Մարսէյլի շրջանին համար միութեան ներկայացուցիչներն են.

Mrs Ekserjean & Marimian, 40 La Canebière, Marseille.

ԸՄԲՈՒՆՑԻՆ ԸՄԲՆԷՆ ՇՔՓԵԼ

ԲԱՑՕԹԵԱՅ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍԸ

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՍԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ 2 Օգոստոս, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

ERMITAGE de LONGCHAMPի Մէջ. (Bois de Boulogne)

Մուտք 10 ֆր. եւ առաջին consommationը ձրի:

Պուֆէի գիները նմանապէս զեղչուած:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Պանեէօ-Քազանի Մասնաճիւղի Սանուց Միութեան կողմէ

12 Յուլիս, կիրակի առաւօտեան ժամը 11էն գիշերուան ժամը 11

Chez Fiquet, *Ռոպկնտոն*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԺԱՄԸ 3—7

կը ներկայացուի սանուհիներու կողմէ

48 ՕՄԻԱՆ ԳԼԽՈՒ ՓՈՐՁԱՆՔ

կը նուագէ Թառիսգ ԳԱՐԵԳԻՆ, կը պարէ փոքրիկն Ռեժինա

7—11 եւրոպական պարեր, Ճաշ, Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Անձրեւի պարագային գոց սրահ: Մուտք 3 ֆրանք

փորձ տ'ըլլանէն առնել 128 Թիւ հիանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան

Մեծ դաշտահանդէս

Նախաձեռնութեամբ Մեծ-Նոր-Գիւղի Վերաշինաց Հայր. Միութեան Ալֆռովիլի կին. Բաժնի

5 Յուլիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ

Գուա Շանթրէօյի անտառին մէջ, Ալֆռովիլ:

Արեւելեան նուագ Փարիզի առաջնակարգ նուագածուներու կողմէ,

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒ ԲԱԺԻՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՊԱՐ ՄԸ,

Ֆրանսական եւ սպանիական պարեր,

կատակախաղ մը եւ զանազան անակնկալներ,

ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ ԵՒ ԶՕՎԱՑՈՒԹԻՒՆ ԸՄԳԵԼԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ,

Տոմսերու մասնակցութեան համար 1 Ֆր. մուտք:

«ՇԻՐԱԿ»

Թէ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զննութեամբ հաստատուած ճշմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած գուտ չամիչի հիւթով ու անիսոնով եւ թորուած մասնայատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ազդեցիկ զօրացուցիչ մըն է: Բայց օդի գործածողը պէտք է գիտնայ ընտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները: Այլապէս, օդի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:

«ՇԻՐԱԿ» օդին, որ մասնաւոր ջենաշնորհովիթանոսի մէջ է բաղարակ հանուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ օդիէն ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները: Ուրեմն, եթէ օդի սիրահար էք, խմեցէք գայն, բայց փնտռեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանդին անունով կնքուած եւ Շիրակի չքեղ նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օդին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու մեկ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC

1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73

Լիոնի եւ շրջակայքի մշերանոց D. N. BAHADOURIAN,

2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10

Նիսի մշերանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐՔ

Ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէջբ՝ Ծուխօ եւ Սէճ Մէյհէ Հեռաձայն Danton : 52 73

Ազնիւ եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée,

Otobus: AJ, AV, CP. 52, 50)71

կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու կը գնենք՝ բլթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Գանուածներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Maison CHARLES

ԳԱՒԻՆԻԿ ԿԱՐԻՆԵԱՆ

110 rue de Rennes, Paris (6)

Métro: St. Sulpice & Rennes

Դերձակատուն արուեց եւ կանանց:

Ճոխ մշերք անդ լիակատար եւ ֆրանսական կերպարանքներու:

Խնամուած կար եւ ատելիի աշխատանք: Չափաւոր գին:

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en U. R. S. S. - Emballage et expédition pour tous pays. - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.

45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone : PRO. 13-05

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒՉ

Ձուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օդին է ՐԱՔԻ ՏԻՒՉը:

Ձգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վտանգաւոր օդիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒՉը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժարեր ըլլալը հաստատուած է գնահատուած է:

UN DUZE

MARQUE DÉPOSÉE

RAKI

40°

DUZE

Véritable Anisette Orientale

ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ ՕՂԻ - راق دوز خالص مستول

DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱԲԻՒԼԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ գատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Ներկրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Արկածի գատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճաւերու եւ գաւախօսութիւններու խմբագրութիւն: Ներկրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Դերձակ ԱՐԹԱՒԻՐ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Վկայուած ֆրանսական եւ իտալական **Académie de Coupe**էն,

Անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներ.

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ, ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ,

Գիմեցէք անգաւ մը եւ գոհ պիտի մնաք,

3 Rue Lemercier, *Փարիզ* (17), *մէջբօ* **Place Clichy**

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈՒ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպարաններու

Վերջին նորաձեւութիւն, լանամուած աշխատանք, չափաւոր գին,

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպարանները.

Ջեր շինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

PETITES ANNONCES

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷՆԵՐ

ԲԺԻՇԿՆԵՐ.—

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ-Առամնաբոյժ

16, Rue de Vaugirard, Paris (6)

Մէջբօ՝ Օտէօն կամ Սէճ Մէյհէ

Tél. Odéon 76—22

Dr. L. KRIKORIAN

Ներքին եւ վեներ. հիւանդութիւններ

126, Rue du Fbg. St. Denis, Paris (10)

ԴԵՐՁԱԿՆԵՐ.—

Գ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Արուճ եւ կանուճ

42, Rue Blanche, մէջբօ՝ Trinité

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐ.—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Արեւելեան ամէն տեսակ ապրանքներ

4, Rue de Metz

մէջբօ՝ Strasbourg - St. Denis

ՆՊԱՐՎ. CONSTANTINOPLE

Արեւելեան եւ եւրոպական ապրանքներ

37, Rue de Trévise

մէջբօ՝ Cadet Tél.: Prov. 82 - 96

OFFICE NANSEN

38 Boulevard Raspail — Paris (6)

Սիրայօժար ծառայութիւն համար դիմել Գ. Տիգրան Օնոսեանի, 15, Rue du Pourtour, Clamart, Seine.

PHOTO REX

A. Keussayan

11 Place Jules Guesde, Marseille

Նուրբ աշխատանք եւ մատչելի պայմաններ:

ԹԱՓԻՈՐ ԱՑՎԱԶԵԱՆ

Կերպասեղէնի ներկայացուցիչ

27, Rue Dunoir, Լիոն (3), Ֆօճ

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋԱԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dareau, PARIS (13e)
Téléphone : Gla. 15 - 70
(ԵՐԹԻՒՂԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
7
ՅՈՒԼԻՍ
MARDI
7 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3159

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԻԵԼԻ ՏԱԺՈՒՅՆ ՔԱՆ ԵՐԷԿ

Եթովպիոյ թագուհին ալ կատարուեցաւ չաբաթ օր, 4 յուլիս, նոյն անփառունակ արարողութեամբ, — քանի մը ճառ, ժժգոյն բանաձեւ մը, եւ յետաձգում :

Անգամ մը եւս հաստատուեցաւ , թէ ինչ որ Ազգերու Դաշնակցութիւնը կը կոչուի, ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ միջազգային քաղաքական ակադեմիա մը, աշխարհակալութիւնները վաւերացնելու եւ արդարութեան սկզբունքը ծաղրանկարի վերածելու համար :

1920ի պատմութիւնն է որ կը կրկնուի, աւելի ճոխացեալ մանրամասնութիւններով :

Այն ատեն, մինուճար Հայաստանը չատ հեռու էր: Ոչ միջոց ունէր կռիւը չարունակելու, ոչ դաշնակից, ոչ ալ 52 պետութիւններու բանաձեւը՝ իբրեւ չանթարգել:

Մեծերը, օրուան յաղթականները նոյնիսկ զգուշացեր էին իրեւ անդամ ընդունիլ Հայաստանը, որպէսզի օգնելու կամ պաշտպանելու պարտաւորութեան տակ չգտնուին:

Եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ կատարեալ ձեւակերպում ստացած չէր տակաւին: Զուներ անհրաժեշտ ուժը — գոնէ այդպէս կ'ըսէին — ոչ իր համբանքով, ոչ ալ բովանդակութեամբ:

Ու վերջապէս, նոր վերջացած էր Մեծ Պատերազմը: Ցոգնե՛ր էին բոլորն ալ, ուժասպառ եւ ջղագրգիռ: Այնպէս որ, կը զգուշանային նոր բարդութիւններէ եւ արիւնահեղութիւններէ :

Եւ նորածին հանրապետութիւնը զոհուեցաւ հակառակ բոլոր բանաձեւերուն եւ այնքան հանդիսաւոր յանձնառութեանց: «Փոքր դաշնակի՞ց» — գնա բանդ, այդ երէկ էր: Մենք մեր նպատակին հասանք, դուն ալ, եթէ ուժ ունէիր, թող կռուէիր եւ յաղթէիր···

Այդ օրէն մինչեւ Եթովպիոյ ողբերգութիւնը՝ չատ երկար է պատմութիւնը, բայց ոչ գաղտնիք:

Միեւնոյն խեղկատակութիւնն է որ կը չարունակուի, այդ օրէն մինչեւ այսօր:

Բոլորն ալ կը ժպտին երեսիդ, քեզի չափ կը գուրգուրա՛ն իրաւունքներուդ վրայ: Մինչեւ անգամ թուղթեր կը ստորագրեն , բանաձեւեր կը քուէարկեն, ի հարկին ժանիք ցցելով «նախայարձակ», յանցապարտ պետութեան դէմ:

Մինչեւ որ··· մինչեւ որ կամուրջը անցնին: Եթէ յաղթեցիր, լաւ: Եթէ պարտուեցար, յանցաւորը դուն ես, ոչ թէ թշնամին կամ իրենք :

Եւ այնքան մանրացեր են մարդիկ, որ կը խնայեն ոչ միայն կաթիլ մը արիւն, այլեւ մկկ ոսկին:

« Գոնէ դրամ տուէք որ չարունակենք պատերազմը»— կ'աղաղակեն Հապէշները, իրենց պարտեալ թագաւորին եւ զօրավարներուն բերնով:

Ու մինչ բանաձեւը սնամէջ, առածգական տրամադրութիւններ կը պարունակէ բուն հարցի մասին, չատ բացորոշ է այս կէտին մէջ,— ժողովը 1ի դէմ (Եթովպիա) 23 ձայնով մերժեց տասը միլիոնի փոխառութեան առաջարկը: 23 պետութիւններ ձեռնպահ մնացին:

Ի՞նչ մնաց անդին,— խորին յուսախաբութիւն եւ անզօր կատաղութիւն: Հառաչանք, անէծք եւ աղօթք:

« Կատարուած իրողութիւն »ն է աշխարհի օրէնքը,— սկիզբն իմաստութեան: Եւ յաղթելու, զգեստնելու գիտութիւնը: Կրնա՞ս կատարուած իրողութեան առջեւ դնել աշխարհը: Կրնա՞ս յաղթել եւ պայմաններ առաջարկել,— գլխու վրայ տեղ ունիս, ինչպէս Թուրքիան, Գերմանիան կամ Իտալիան: Մնացեալը «էրած սրտի մխիթարանք է»:

Միայն ապիկարութիւնը չէ որ սեւ էջ մը եւս կը բանայ Ազգերու Դաշնակցութեան պատմութեան մէջ:

Մանուածապատ բանաձեւեր չամաս կը յաջողին պարակել այդ ապիկարութիւնը, որ աւելի քան 15 տարուան պատմութիւն ունի: Բայց չեն կրնար ծածկել բուն վէրքը,— հոգեկան սնանկութիւնը:

Դուք տեսաք թէ ինչպէս ձեռքի վրայ պատցուցին ամէնէն արիւնախանձ աշխարհակալը, Թուրքիան, երբ Ազգաժողովէն ներս կը մտնէր:

Ու տեսաք, նաեւ, թէ ի՛նչպիսի խանդաղատանքով մը ողջունեցին զայն, երբ Նեղուցներու վերազինման խնդիրը կը ներկայացընէր աննմա՛ն «օրինապահութեամբ »:

Այո, Թուրքիան իրաւունք ունի ապրելու, իր ապահովութիւնը զօրացնելու եւ իրենց հետ մէկ բարձի վրայ ծերանալու, բայց իրաւունք չունին ապրելու միւսները ,—— անոնք որ իրենց խոստումներուն ապաւինելու, զաշնագիրներու հաւատալու չիմարութիւնը գործեցին եւ յաղթուեցան :

Զէնք ունի՞ս,— զարկ եւ բոլորը քեզի հետ են:

Իրենք, յաղթականներն ալ այդ արուեստն է որ կը կատարելագործեն, միեւնոյն ատեն Ազգաժողով խաղալով:

Արդարեւ, ոչ մէկ ատեն այնքան մոլեգնութեան էր հասած հարեւանէն աւելի զինուելու եւ անոր սպառնալու, ի հարկին զարնելու կամեցողութիւնը:

Նոյն իսկ Եթովպիան նոր ազդանշան մը զարձաւ զէնքերը բազմապատկելու եւ դանակները աւելի սրելու համար:

Եթովպիան սրեց ախորժակները: Եթէ ամէնէն հզօրները զինաբշաւ կը կատարեն, իրենց աւարը պահպանելու համար, միւսներն ալ պոռթկալու առիթներ կը փնտռեն, միշտ վառօդ կուտակելով:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՈՒԻՆԵՐ ՃԱՆՃ'ԵԼԻՋԷԻ ՄԷՋ

Լուծեալ կազմակերպութիւններ ցոյց տր սարած էին կիրակի օր

«ՖՐԱՆՍԱՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐՈՒՆ»

Կիրակի օր արիւնալի ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Շան զ'Էլիզէի վրայ, երբ Հրեղէն Ասչէ եւ ուրիշ լուծեալ կազմակերպութենց 15 — 30,000 անդամներ թափօր կազմած «Մարսէյէզ» կ'երգէին եւ հայրենասիրական կանչեր կ'արձակէին: Ամէնէն բարձր կը հնչէր նոր ազդանշան մը,— «Ֆրանսան Ֆրանսացիներուն »:

Ընդհարումներու միջոցին վիրաւորուեցան 31 ոստիկաններ, իսկ ցուցարարներուն թիւը կարելի չէ հաշուել: Շատ մը սրճարաններու ապակիները խորտակուեցան, աթոռներ և սեղաններ տակնուվրայ եղան: Ցուցարարները ոստիկաններուն վրայ կը նետէին ինչ առարկայ որ անցնէր իրենց ձեռքը: Տանրվեց հոգի ձերբակալուեցան: Երթեւեկը պահ մը դադրեցաւ եւ ուրիշ անկարգութիւններ պատահեցան:

Ֆաշական կազմակերպութենց լուծումէն ի վեր առաջին անգամ էր որ ազգայնականները հրապարակային ցոյց մը կը կատարէին, բայց ոստիկանութիւնը չկրցաւ միջամտել, թէեւ ստուարաթիւ ուժ համախմբուած էր գլխաւոր պողոտաներուն վրայ, մինչեւ Էթուալ :

Ընդհարումը սկսաւ ժամը 7էն առաջ, երբ ոստիկանութիւնը սկսաւ ճեղքել խռնուած բազմութիւնը, որուն թիւը 100,000ի կը հասնէր: Գիրկընդխառն կռիւներ տեղի ունեցան եւ սրճարանատէրերը չուարման մատնուեցան, երբ ցուցարարները աջ եւ ձախ կը նետէին աթոռներ, սեղաններ, գաւաթներ եւ պնակներ :

Ցուցարարները խոստովանեցան թէ հրահանգ ստացած էին Էթուալի մօտ համախմբուիլ ժամը 5ին, ապացուցանելու համար թէ լուծուած կազմակերպութիւնները իրաւունք ունին հրապարակային ցոյց կատարելու: Բազմութիւնը կը ծափահարէր, «Մարսէյէզ»ը կը թնդացնէր եւ կը կռուէր , ռազմաղաշտ մը վերածելով Փարիզի աղնուապետական պողոտաները :

Գնդ· տը լա Ռօք գիշերը զեկոյց մը հրատարակելով, կը բացատրէր թէ Հրեղէն Ասչէը իր լուծումէն առաջ որոշած էր արձարձել Անձանօթ Զինուորի դամբարանին բոցը եւ թէ ցոյցը սարքուած էր այդ նպատակով :

*** Առովութենց միջոցին սարճանակ ալ պարպուեցաւ եւ երբ ոստիկանները կը փորձէին ցրուել բազմութիւնը, քարի բռնուեցան: Առաջին չղթաները ճեղքելէ վերջ ցուցարարները սրճարանէ սրճարան խոյանալով, աջ ձախ նետեցին ինչ որ գտան: Այն ատեն ոստիկանները սկսան գործածել իրենց ճերմակ բիրերը եւ խռովութիւնը ծաւալեցաւ: Բազմաթիւ վիրաւորներ նախ օգնական բժիշկներ փոխադրուեցան, յետոյ հիւանդանոց: Քիչ յետոյ օդնական զօրք հասաւ: Դէպքին վայրը կը գտնուէին նաեւ ոստիկանութեան ընդհանուր վերատեսուչը եւ քաղաքապետական ոստիկանութեան տեսուչը: Ասոր ինքնաշարժներ միշտ նոր ոստիկան եւ պահակներ կը փոխադրէին որոնք անմիապէս դիրք բռնեցին գլխաւոր պողոտաներուն վրայ: Ցաճախ կը լսուէին հեռաձայ բացագանչութիւնները·

— Կեցցէ՛ բանակը, հանրապետական պահակները մեզի հետ են···

Շատ մը խումբեր հազիւ ցրուած, ուրիշներ կը կազմուէին եւ ընդհարումները կը սաստկանային: Ասովութիւնները մեղմացան ժամը 8ին, իսկ հսկողութիւնը չարունակուեցաւ մինչեւ ուշ ատեն: Օփերայի հրապարակին եւ ուրիշ վայրերու մէջ ալ պահակախումբեր տեղաւորուած էին, զգուշութեան համար :

*** Կարեւոր ցոյց մըն ալ տեղի ունեցաւ Տուէի մէջ (Հիւսիս), ուր գացած էր կրթական նախարարը, Պ· Ժան Զէյ, ծօնակատարութեան մը առիթ: Ազգայնականները դիւերանց անարգական խօսքեր արձանագրած էին զպրոցին եւ մեռելներու յիշատակարանին վրայ, նախարարին եւ կառավարութեան դէմ: Այս առիթ ալ ընդհարում մը պատահեցաւ աջերուն եւ ձախերուն մէջ: Առաջինները կը սուլէին եւ կ'անարգէին թափորը, պոռալով անընդհատ,— « Ֆրանսան Ֆրանսացիներուն »: Թափորին մասնակցողները յարձակում գործեցին եւ բուռն կռիւ մը ծագեցաւ, որու ընթացքին աթոռներ, սեղաններ եւ չիլերը իրրեւ զէնք գործածուեցան :

Նեղուցներու Խորհրդաժողովը վերաքննուեցաւ

Երէկ, երկուշաբթի, վերաբացուեցաւ Նեղուցներու խորհրդաժողովը , որ յետձգուած էր, Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովներուն առթիւ: Կէս օրէն յետոյ նիստ մը տեղի ունեցաւ, ընդհանուր կացութիւնը քննելու համար: Այս առթիւ հաստատուեցաւ թէ գլխաւոր դժուարութիւնները հարթուած են, Թրքեւի մէջ կատարուած խօսակցութիւններու ընթացքին եւ հանդամանքները նպաստաւոր են արագ լուծման մը համար: Տակաւին կարգ մը կէտեր կան, բայց այս չաբաթը վճռական պիտի ըլլայ ընդհանուր համաձայնութեան մը ստորագրութեան համար: Պատրաստութիւններ տեսնուած են ընդունելու համար իտալական պատուիրակութիւն մը: Մուսոլինի կը չարունակէ միշտ վերապահ դիրք մը բռնել այս հարցին մէջ ալ:

—•—

ՊԱՂԵՍՏԻՆի մէջ նոր խռովութիւններ ծագեցան կիրակի օր: Հինգ ռումբեր նետուեցան, մէկը՝ Երուսաղէմի մէջ, ուր երեք հրեայ պաշտօնեաներ վիրաւորուեցան: Ռումբեր պայթեցան նաեւ Եաֆայի, Հայֆայի եւ Նապլուսի մէջ: Քեփրոն քաղաքին մէջ, ուր Արաբները դատապարտուած են 2000 անգլ· ոսկի տուգանք վճարելու, յարձակում կատարուեցաւ անգլիական պահականոցի մը վրայ: Զինուորները պատասխանեցին, սպաննելով մէկ հոգի եւ վիրաւորելով երեք հոգի: Առաւօն արշալոյսին Արաբները փորձեցին կամուրջ մը օդը հանել Նապլուսի մէջ: Քսան Արաբներ ձերբակալուեցան:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ Հօթ Սաւուա երթալով, ճառ մը խօսեցաւ Անրսիի մէջ եւ չհշտեց թէ երկիրը պէտք ունի խաղաղութեան եւ համերաշխութեան: « Եթէ կ'ուզենք պահել մեր բարեկամութիւնները եւ զինակցութիւնները եւ կատարել մեր աւանդական խաղաղասիրական գերը Եւրոպայի մէջ, պէտք է անդորրութիւն եւ ներքին կարգապահութիւն ունենանք , իսկ արտասահմանի մէջ՝ հեղինակութիւն »:

ՏԱՆՑԻԿԻ ԽՆԴԻՐԸ.— «Ա՛Լ ԿԸ ԲԱՒԷ՛»...

—•—

Բուռն տեսարան մը Ազգաժողովին մէջ

Ազգերու Դաշնակցութեան Մորհուրդը չաբաթ օր երկու նիստ յատկացուց, քննելու համար Տանցիկի խնդիրը: Վերջերս կարգ մը դէպքերպատահած ըլլալով, Թրքեւ հրաւիրուած էր Տանցիկի ծերակոյտին նախագահը, Կրայզէր, բացատրութիւններ տալու համար: Պ· Կրայզէր որ Գերմանացի է, խօսք առնելով, բուռն արտայայտութիւններ ունեցաւ: Նախ դիտել տուաւ թէ հարցը աճապարանքով արձանագրուած է օրակարգին մէջ· յետոյ չարունակեց ·

— « Տասերկու օր առաջ, Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը (մարզպան) , Լէսթըր, իր զոհունակութիւնը յայտնած էր ձեռք առնուած միջոցներուն համար: Եթէ գերմանական յածանուին սպանները մերժեցին այցելել մարզպանին, այդ խնդիրը կապ չունի Ծերակոյտի ընթացքին հետ: Ես կը խօսիմ յանուն կառավարութեան մը որ կը ներկայացնէ 400,000 Գերմանացիներ: Անոնք չեն ուզեր իրենց ճակատագիրը յաւիտենապէս կապել Ազգերու Դաշնակցութեան, անոնց սիրտը արիւնով եւ լեզուով կապուած՝ գերման ժողովուրդին հետ, չի կրնար կապուիլ սահմանադրութեան մը որ խորթ է իրենց համար: Տանցիկը ինչո՞ւ բաժնուեցաւ Գերմանիայէն: Լեհաստան ազատ անցք ստացաւ դէպի ծով, համաձայն արդարութեան: Տանցիկը վերածուեցաւ այսպէս կոչուած ազատ պետութեան մը, որպէսզի վէճերու վաստարան մը ստեղծուի արեւելեան Եւրոպայի մէջ, Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ: Տանցիկ երբեք օգնութիւն չստացաւ Ազգերու Դաշնակցութենէն, մինչդեռ պարտաւոր է միլիոններ վճարել, ի նպաստ Ազգաժողովին կատարուած սեղանաւորական գործառնութեանց համար: Տանցիկ անհամաձայնութեան վաստարան մը եղաւ Եւրոպայի մէջ: Հիթլէրի եւ Փիլսուտսքիի չնորհիւ էր որ Տանցիկի կացութիւնը լուծում ստացաւ: Գերմանացիներու եւ Լեհերու ուղղակի հաղորդակցութեամբ կարգադրութեան ուղին գտնուեցաւ առանց մարզպանի: Մենք յանձն առած ենք ուղղամտօրէն պահպանել բոլոր դաշնագրութիւնները· սակայն, երկու տարիէ ի վեր, մարզպան Լէսթըր միշտ վէճ կը փնտռէ Ազգաժողովին ներկայացնելու համար: Երեք տարիէ ի վեր, ազգային - ընկերվարական (հիթլէրական) մեծամասնութիւն մը հաստատուած է Տանցիկի մէջ, բայց Պ· Լէսթըր կ'անտեսէ ժողովրդապետութեան սկզբունքները, որպէսզի պառակտեալ փոքրամասնութիւն մը ահաբեկէ մեծամասնութիւնը: Բացորոշ է որ ժողովրդապետութեան հիմնական օրէնքը բռնաբարուած է »:

Պ· Կրայզէր նախկին ռազմիկ ըլլալով, պատմեց թէ ինք չատ մեռելներ եւ վիրաւորներ տեսած է, բայց երբեք չէ տեսած այնպիսի յոչոռումներ որ կը կատարուին Տանցիկի փոքրամասնութեան կողմէ: Եթէ կ'ուզեն, ինք պատրաստ է հանրաքուէ կատարելու, հաստատելու համար թէ ժողովուրդը կը հաւանի՞ մարզպանին վարած քաղաքականութեան: Ա· Դ· Ազգերու Մորհուրդը կրնայ ուրիշ մարզպան մը ղրկել, որ բնաւ չխառնուի ներքին քաղաքականութեան : կամ կրնայ այլեւս մարզպան չղրկել: Ազգերու Դաշնակցութեան երաչխաւորութիւնը կրնայ գործադրուիլ ուղղակի ծերակոյտի նախագահին անձնական պատասխանատուութեան տակ: « Եթէ Ա· Դ· Ազգերու Մորհուրդը այսպէս չարժի, միայն Տանցիկի ժողովուրդը չէ որ երախտապարտ պիտի ըլլայ, այլեւ ամբողջ աշխարհը »:

Պ· Կրայզէր, որ չատ զբաղուած կը խօսէր, ճառը վերջացուց հետեւեալ բացագանչութեամբ.

— « Ա՛լ կը բաւէ···»: Եւ թղթածրարը ուժգնօրէն սեղանին վրայ նետեց :

Այստեղ նիստը ընդհատուեցաւ, որպէսզի Ա· Դ· Մորհուրդին անդամները կարենան մասնակցիլ ընդհ· ժողովին:

Երկրորդ նիստին մէջ, մարզպանը յայտարարեց թէ ինք պարզապէս իր պարտականութիւնը կատարած է եւ թէ չուզեր պատասխանել իրեն դէմ եղած մեղադրանքներուն: Լեհաստանի արտաքին նախարարը խօսք առնելով ըսաւ թէ կ'ընդունի Պ· Իտընի տեղեկագիրը եւ անտեղի գտաւ Պ· Կրայզէրի յարձակումները: Ֆրանսայի արտաքին նախարարը յիշեցուց թէ Տանցիկը դաշնագիրներով գրուած է Ազգաժողովին հովանաւորութեան տակ եւ անոր անունով է որ կը գործէ մարզպանը: Ֆրանսա եւս կ'ընդունի Իտընի տեղեկագիրը, Լեհաստանի յանձնելով հարցին ուսումնասիրութիւնը: Պ· Իտըն, որ ժողովին նախագահն էր, ցաւ յայտնեց Կրայզէրի ճառին համար, անպատշաճ գտնելով անոր ոգին եւ բացատրելով թէ հարցը օրակարգի վրայ դրած է ոչ թէ մարզպանը, այլ Ա· Դ· Մորհուրդը ինք: Թուրքիոյ արտաքին գործավարն ալ ձայնակցեցաւ նախագահին :

Երկրորդ միջադէպ մը

Այս յայտարարութիւններէն վերջը, Տանցիկի ծերակոյտին նախագահը նորէն խօսք առնելով, չեշտեց թէ իր ճառը առաջին հանդրուան մը կը կազմէ Ազգաժողովին եւ Տանցիկի Ազատ քաղաքին յարաբերութեանց վերաքննութեան համար: Ցետոյ քաջալերիչ գտնելով Պ· Իտընի կարգ մը խօսքերը, յայտարարեց թէ ինք կը խօսի ոչ միայն իր կամ Տանցիկի, այլ ամբողջ գերման ժողովուրդին անունով: « Գերման ժողովուրդը յաւուրիկայ ամիսներու ընթացքին Ազգաժողովէն կը սպասէ այնպիսի որոշումներ որոնց չնորհիւ պիտի կրնամ այլեւս չերեւալ Թրնեւի մէջ»: (Զարմացական չարժուձեւեր):

Ապա քուէարկուեցաւ բանաձեւը, որով կը խնդրուի լեհական կառավարութենէն ուսումնասիրել Տանցիկի խնդիրը եւ տեղեկագիր մը ներկայացնել Ա· Դ· Մորհուրդի յառաջիկայ նստաշրջանին:

Ժողովին փակումէն վերջը, Տանցիկի ծերակոյտին նախագահը Իտընի մօտենալով, նախ հիթլէրական բարեւ մը տուաւ եւ ապա ձեռքը սեղմեց: Միեւնոյն արտայայտութիւններն ունեցաւ Ազգաժողովի ընդհ· քարտուղարին եւ Աւստրալիոյ պատուիրակին հետ: Մինչ արտունչներ կը լսուէին սրահին մէջ, հիթլէրական բարեւին համար, Պ· Կրայզէր հասարակութեան դառնալով քիթ բերան ծռեց եւ հեգնական ակնարկ մը ուղղեց: Եւ ահա բուռն բողոքներ մամուլի ներկայացուցիչներու անկիւնէն: Թղթակիցներու ընկերակցութեան նախագահը ոտքի ելլելով բողոքեց եղած անարգանքին դէմ: Ժողովին նախագահը փակեց միջադէպը, յայտարարելով թէ ինք չտեսաւ Տանցիկի պատուիրակին չարժուձեւը եւ թէ ժողովին պատիւն ալ կը պահանջէ անդիմանալ :

*** Լեհական թերթերը խօսելով այս դէպքերուն վրայ, դիտել կուտան թէ Լեհաստան չպիտի հանդուրժէ որ Գերմանիա կատարուած իրողութիւն մը ստեղծէ Տանցիկի մէջ: Ուրիշ խօսքով, զինու զօրութեամբ պիտի պաշտպանէ անոր միջազգային կարգ ու սարքը: Տարակոյս չկայ թէ Գերմանիա կ'ուզէ անակնկալ մը ստեղծել նաեւ այս ճակատին վրայ: Պ· Կրայզէրի ճառը տեսակ մը վերջնագիր կը համարուի: Պերլինի թերթերը կը հասկցնեն թէ Գերմանիա

(Յուրիքու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

— • —

Լեռնայինների մասին գրված առաջին գիրքը հրատարակվել է 1927 թվականին։ Հեղինակը՝ Ալեքսանդր Խնկոյանը, որ ինքն էլ լեռնցի է։ Նա ծնվել է Ղարաբաղի Ասկերանի շրջանի Խնկոյան գյուղում։ Ուսումը ստացել է Շուշիի ռեալական դպրոցում։ Ռուսական բանակում ծառայելուց հետո վերադարձել է հայրենի գյուղ, ուսուցչություն արել, ապա ընդունվել Բաքվի համալսարանի պատմա-բանասիրական ֆակուլտետը։ Ավարտելուց հետո աշխատել է Բաքվի մանկավարժական ինստիտուտում, Ադրբեջանի գիտությունների ակադեմիայի Պատմության ինստիտուտում։ Ալեքսանդր Խնկոյանը հեղինակ է մի շարք գրքերի, որոնցից մի քանիսը նվիրված են Ղարաբաղի պատմությանը։

Ալեքսանդր Խնկոյանի գրքերը հայ ընթերցողին ծանոթ են։ Նրա «Ղարաբաղի պատմական ակնարկներ» գիրքը լույս է տեսել 1945 թվականին։ Գրքում հեղինակը ներկայացրել է Ղարաբաղի պատմությունը հնագույն ժամանակներից մինչև 19-րդ դարի սկիզբը։ Գրքի հիմնական մասը նվիրված է Ղարաբաղի ժողովուրդների ազատագրական պայքարին ռուսական զորքերի օգնությամբ։ Հեղինակը ցույց է տալիս, որ Ռուսաստանի հետ միանալը Ղարաբաղի ժողովրդի համար ունեցել է մեծ առաջադիմական նշանակություն։

Ալեքսանդր Խնկոյանի «Ղարաբաղի պատմական ակնարկներ» գրքի հրատարակությունից հետո հեղինակը շարունակել է աշխատել Ղարաբաղի պատմության վերաբերյալ նյութերի հավաքման ուղղությամբ։ Նա ուսումնասիրել է Ղարաբաղի պատմության վերաբերյալ ռուսական, վրացական, հայկական և արաբական աղբյուրները։ Ալեքսանդր Խնկոյանը հեղինակ է նաև «Ղարաբաղի պատմական աղբյուրները» գրքի, որը հրատարակվել է 1934 թվականին։

Ներկայիս ընթերցողին ծանոթ է նաև Ալեքսանդր Խնկոյանի «Ղարաբաղի պատմական ակնարկներ» գրքի երկրորդ հրատարակությունը, որը լույս է տեսել 1947 թվականին։ Այս գրքի վերամշակման ժամանակ հեղինակը ուղղել է առաջին հրատարակության մի շարք թերություններ, ավելացրել է նոր նյութեր։ Գրքի վերջին գլուխը նվիրված է Ղարաբաղի ժողովուրդների ազատագրական պայքարին ռուսական զորքերի օգնությամբ։ Հեղինակը ցույց է տալիս, որ Ռուսաստանի հետ միանալը Ղարաբաղի ժողովրդի համար ունեցել է մեծ առաջադիմական նշանակություն։ Ղարաբաղի ժողովուրդները ազատվել են պարսկական և թուրքական տիրապետությունից, ազատվել են ֆեոդալական կարգերից։ Ռուսաստանի հետ միանալուց հետո Ղարաբաղի ժողովրդի համար բացվել են նոր հորիզոններ։ Ղարաբաղի ժողովուրդները ծանոթացել են ռուսական առաջադեմ մշակույթին, ռուսական գրականությանը։ Ռուսական զորքերի օգնությամբ Ղարաբաղի ժողովուրդները ազատվել են ֆեոդալական կարգերից։

Ալեքսանդր Խնկոյանի գրքերը հայ ընթերցողին ծանոթ են։ Նրա «Ղարաբաղի պատմական ակնարկներ» գիրքը լույս է տեսել 1945 թվականին։ Գրքում հեղինակը ներկայացրել է Ղարաբաղի պատմությունը հնագույն ժամանակներից մինչև 19-րդ դարի սկիզբը։ Գրքի հիմնական մասը նվիրված է Ղարաբաղի ժողովուրդների ազատագրական պայքարին ռուսական զորքերի օգնությամբ։ Հեղինակը ցույց է տալիս, որ Ռուսաստանի հետ միանալը Ղարաբաղի ժողովրդի համար ունեցել է մեծ առաջադիմական նշանակություն։ Ղարաբաղի ժողովուրդները ազատվել են պարսկական և թուրքական տիրապետությունից, ազատվել են ֆեոդալական կարգերից։ Ռուսաստանի հետ միանալուց հետո Ղարաբաղի ժողովրդի համար բացվել են նոր հորիզոններ։ Ղարաբաղի ժողովուրդները ծանոթացել են ռուսական առաջադեմ մշակույթին, ռուսական գրականությանը։ Ռուսական զորքերի օգնությամբ Ղարաբաղի ժողովուրդները ազատվել են ֆեոդալական կարգերից։

Ալեքսանդր Խնկոյանի գրքերը հայ ընթերցողին ծանոթ են։ Նրա «Ղարաբաղի պատմական ակնարկներ» գիրքը լույս է տեսել 1945 թվականին։ Գրքում հեղինակը ներկայացրել է Ղարաբաղի պատմությունը հնագույն ժամանակներից մինչև 19-րդ դարի սկիզբը։ Գրքի հիմնական մասը նվիրված է Ղարաբաղի ժողովուրդների ազատագրական պայքարին ռուսական զորքերի օգնությամբ։ Հեղինակը ցույց է տալիս, որ Ռուսաստանի հետ միանալը Ղարաբաղի ժողովրդի համար ունեցել է մեծ առաջադիմական նշանակություն։ Ղարաբաղի ժողովուրդները ազատվել են պարսկական և թուրքական տիրապետությունից, ազատվել են ֆեոդալական կարգերից։ Ռուսաստանի հետ միանալուց հետո Ղարաբաղի ժողովրդի համար բացվել են նոր հորիզոններ։ Ղարաբաղի ժողովուրդները ծանոթացել են ռուսական առաջադեմ մշակույթին, ռուսական գրականությանը։ Ռուսական զորքերի օգնությամբ Ղարաբաղի ժողովուրդները ազատվել են ֆեոդալական կարգերից։

— • —

ՎԱՂՎԱԺԱՄ ՏԱՇՏ

Մեր դիմելուց հետո, ինչպես հայտնի է մեր ընթերցողներին, Ադրբեջանական ԽՍՀ Ժողովրդական տնտեսության խորհրդի առաջին նախագահ Ա. Ա. Ալիևը հրամայեց Վաղվաժամ տաշտի ջրանցքի շինարարությունը վերսկսել։ Ալիևի հրամանով շինարարության համար հատկացվեց 300 հազար մանաթ։

Ալիևի հրամանով շինարարության համար հատկացվեց 300 հազար մանաթ։ Ալիևը հրամայեց, որ ջրանցքի շինարարությունը վերսկսվի։ Ալիևի հրամանով շինարարության համար հատկացվեց 300 հազար մանաթ։ Ալիևը հրամայեց, որ ջրանցքի շինարարությունը վերսկսվի։ Ալիևի հրամանով շինարարության համար հատկացվեց 300 հազար մանաթ։ Ալիևը հրամայեց, որ ջրանցքի շինարարությունը վերսկսվի։

— • —

ՀԱՅԻ ՀԵՐԸ

«Ցնծա՛, հայ ազգ, ցնծա՛, որ ծնավ քեզ այնպիսի հերոս, որ ոչ միայն քո, այլև ամբողջ աշխարհի առաջ ցույց տվեց հայ ժողովրդի անվեհեր ոգին, նրա անսահման քաջությունը, նրա անկոտրում կամքը։ Ցնծա՛, հայ ազգ, որ ծնել ես այնպիսի հերոս, որ ոչ միայն քո, այլև ամբողջ աշխարհի առաջ ցույց տվեց հայ ժողովրդի անվեհեր ոգին, նրա անսահման քաջությունը, նրա անկոտրում կամքը։ Ցնծա՛, հայ ազգ, որ ծնել ես այնպիսի հերոս, որ ոչ միայն քո, այլև ամբողջ աշխարհի առաջ ցույց տվեց հայ ժողովրդի անվեհեր ոգին, նրա անսահման քաջությունը, նրա անկոտրում կամքը։ Ցնծա՛, հայ ազգ, որ ծնել ես այնպիսի հերոս, որ ոչ միայն քո, այլև ամբողջ աշխարհի առաջ ցույց տվեց հայ ժողովրդի անվեհեր ոգին, նրա անսահման քաջությունը, նրա անկոտրում կամքը։

— • —

ՀՈՒՇԱՏԵՂ ՎԱՀԱԳՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆ

Ղարաբաղի ժողովրդական արվեստի մեծ վարպետ, հայ ժողովրդական երգի անզուգական երգչուհի Վահագն Հովհաննեսյանը ծնվել է 1886 թվականին Շուշիում։ Նրա հայրը՝ Հովհաննես Ավետիսյանը, ծագումով Ղարաբաղի Ասկերան գյուղից էր։ Նա Շուշիում ունեցել է մի փոքրիկ խանութ։ Մայրը՝ Մարիամ Ալեքսանդրյանը, Շուշիի մոտակա Ղազանչի գյուղից էր։ Վահագնը ծնվել է նրանց երկրորդ զավակը։ Նրանից հետո ընտանիքում ծնվել են ևս երեք երեխա։

Վահագնը մանկուց սիրել է երգել։ Նա հիշում է, որ դեռ հինգ տարեկան հասակում նա հաճախ էր երգում իր մոր հետ։ Մայրը նրան սովորեցրել է հայկական ժողովրդական երգեր։ Վահագնը հիշում է, որ մայրը շատ գեղեցիկ էր երգում։ Նրա երգերը հմայում էին լսողներին։ Վահագնը հիշում է, որ մայրը երգում էր «Ալ վարդ», «Ես քեզ սիրեցի», «Ծիրանի ծառ» և այլ երգեր։

Վահագնի հայրը՝ Հովհաննես Ավետիսյանը, նույնպես սիրում էր երգել։ Նա հաճախ էր երգում «Ղարաբաղի լեռներ», «Ես Ղարաբաղցի եմ» և այլ երգեր։ Վահագնը հիշում է, որ հայրը շատ գեղեցիկ էր երգում։ Նրա երգերը հմայում էին լսողներին։ Վահագնը հիշում է, որ հայրը երգում էր «Ալ վարդ», «Ես քեզ սիրեցի», «Ծիրանի ծառ» և այլ երգեր։

Վահագնի հայրը՝ Հովհաննես Ավետիսյանը, նույնպես սիրում էր երգել։ Նա հաճախ էր երգում «Ղարաբաղի լեռներ», «Ես Ղարաբաղցի եմ» և այլ երգեր։ Վահագնը հիշում է, որ հայրը շատ գեղեցիկ էր երգում։ Նրա երգերը հմայում էին լսողներին։ Վահագնը հիշում է, որ հայրը երգում էր «Ալ վարդ», «Ես քեզ սիրեցի», «Ծիրանի ծառ» և այլ երգեր։

— • —

ՀՈՒՇԱՏԵՂ ՎԱՀԱԳՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆ

Ղարաբաղի ժողովրդական արվեստի մեծ վարպետ, հայ ժողովրդական երգի անզուգական երգչուհի Վահագն Հովհաննեսյանը ծնվել է 1886 թվականին Շուշիում։ Նրա հայրը՝ Հովհաննես Ավետիսյանը, ծագումով Ղարաբաղի Ասկերան գյուղից էր։ Նա Շուշիում ունեցել է մի փոքրիկ խանութ։ Մայրը՝ Մարիամ Ալեքսանդրյանը, Շուշիի մոտակա Ղազանչի գյուղից էր։ Վահագնը ծնվել է նրանց երկրորդ զավակը։ Նրանից հետո ընտանիքում ծնվել են ևս երեք երեխա։

Վահագնը մանկուց սիրել է երգել։ Նա հիշում է, որ դեռ հինգ տարեկան հասակում նա հաճախ էր երգում իր մոր հետ։ Մայրը նրան սովորեցրել է հայկական ժողովրդական երգեր։ Վահագնը հիշում է, որ մայրը շատ գեղեցիկ էր երգում։ Նրա երգերը հմայում էին լսողներին։ Վահագնը հիշում է, որ մայրը երգում էր «Ալ վարդ», «Ես քեզ սիրեցի», «Ծիրանի ծառ» և այլ երգեր։

Վահագնի հայրը՝ Հովհաննես Ավետիսյանը, նույնպես սիրում էր երգել։ Նա հաճախ էր երգում «Ղարաբաղի լեռներ», «Ես Ղարաբաղցի եմ» և այլ երգեր։ Վահագնը հիշում է, որ հայրը շատ գեղեցիկ էր երգում։ Նրա երգերը հմայում էին լսողներին։ Վահագնը հիշում է, որ հայրը երգում էր «Ալ վարդ», «Ես քեզ սիրեցի», «Ծիրանի ծառ» և այլ երգեր։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՐՈՒՑԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՄԱՍԻՆ

— • —

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Դ Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն

Ըստ Ս. Գրոց՝ Աստուած ստեղծեց մարդը իր պատկերին եւ նմանութեան համաձայն։ Ստեղծեց նրան արու եւ էգ։ Ստեղծեց նրան, որպէսզի նա ունենայ զաւակներ, որոնք լցնեն երկիրը եւ հպատակեցնեն նրան։ Ստեղծեց նրան, որպէսզի նա ունենայ զաւակներ, որոնք ժառանգեն նրան եւ շարունակեն նրա գործը։

չպիտի վերադառնայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, եթէ Տանցիկի խնդիրը չլուծուի իրենց ուզած եղանակով: Ուրիշ խօսքով, Գերմանիա ետ կը պահանջէ այդ քաղաքը:

*** Անգլիական հարցարանին պատասխանը պատրաստ չէ տակաւին: Հիմնէր ալ հետեւելով Մուսոլինիի օրինակին, կ'ուզէ անտեսել միւս պետութեանց պահանջները, ցորչափ նկատի չեն առներ իր առաջարկները:

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ ԹԱՂԵՑ ԵԹՈՎՊԻԱՆ

Որոշուեցաւ վերցնել պատիժները

Ազգերու Դաշնակցութիւնը նոր եւ անխուսնելի թաղում մը եւս կատարեց չաբաթ օր, ժժգոյն բանաձեւ մը քուէարկելով եթովպիոյ մասին եւ որոշելով բառնալ պատժական տնօրինութիւնները:

Արքայից արքան ներկայ չէր ժողովին: Պարտուած եթովպիոյ ձայնը կը ներկայացնէր Ռաս Նասխպու, որ բողոքեց Իտալիոյ հետ կատարուած սակարկութեան, պատժական տնօրինութեանց բարձման եւ այս առթիւ մշակուած բանաձեւին դէմ: Դիտել տուաւ թէ Ազգաժողովը նախապարձակ պետութեան դոհ կը դարձնէ եթովպիան: Ցետոյ ներկայացուց երկու բանաձեւեր, որոնց մէկով կը պահանջէր չճանչնալ եթովպիոյ կցումը, իսկ միւսով տասը միլիոն անգլ. ոսկի փոխ կ'ուզէր, որպէսզի չարունակէն պատերազմը: Ռաս Նասխպու Ազգաժողովին բռնած դիրքը նկատեց մահավճիռ մը դոհին համար: Եւ հարցուց.

— « Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը կը հաստատէ՞ թէ ոչ 1935 հոկտեմբերի որոշումը, որով Իտալիան յանցաւոր կը հռչակուէր իրրեւ նախապարձակ պետութիւն: Ազգաժողովը որոշո՞ծ է չճանչնալ երկրամասի մը բռնի գրաւումը, մանաւանդ այն ատեն երբ եթովպիոյ կէսէն աւելին Իտալիոյ ձեռքը չէ: Ազգաժողովը կը հաստատէ՞ պատժական տնօրինութիւնները չարունակելու կամքը: Աչքէն պարագայի մէջ, եթովպական պատուիրակութիւնը կը պահէ իր երկու բանաձեւերը, եւ կը պահանջէ քննել զանոնք»:

Ռաս Նասխպու պահանջեց որ քուէարկութիւնը կատարուի անուններով:

Թէր ու դէմ վիճաբանութիւններէ վերջ, ժողովը իր դէմ (եթովպիա) 44 ձայնով քուէարկեց մշակուած բանաձեւը: Ցետոյ քուէարկութեան դրուեցան եթովպիոյ պատուիրակութեան երկու բանաձեւերը: Ժողովը լռութիւն պահեց առաջին բանաձեւի մասին, որ կը պահանջէ չճանչնալ եթովպիոյ կցումը: Այս լռութիւնը կը նշանակէ թէ խնդիրը փակուած է համաձայն Ազգաժողովի բանաձեւին: Երկրորդ բանաձեւը, որ տասը միլիոն ոսկիի փոխառութիւն մը կը խնդրէր, մերժուեցաւ 1ի դէմ 23 ձայնով: Չեղնպահ մնացին 25 պետութիւններ:

Ազգաժողովին բանաձեւը սովորական «նկատելով»ներէն վերջ, որոնց մէկը կը հաստատէ թէ «զանազան հանգամանքներ թոյլ չտուին ամբողջովին գործադրել Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտը», կը հրաւիրէ անդամ պետութեանց կառավարութիւնները, ընդհ. քարտուղարութեան հաղորդել, Սեպտեմբեր 14ին առաջ, իրենց նպատակայարմար առաջարկները, կառավարկայարմար գործադրելու համար ուխտին սկզբունքը»: Ցետոյ հաստատելով իտալեւեթովպական վէճին առթիւ եղած յայտարարութիւններն ու դէկոյցները, բազմանք կը յայտնէ որ իրաւասու յանձնաժողովը անհաւէլա առաջարկները ներկայացնէ, պատժական տնօրինութեանց բարձման համար:

ԶԱՒԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԼԻՈՑ սեղանատորական չրջանակներուն մէջ այլեւս անխուսափելի կը համարուի մեծագումար փոխառութիւն մը, սպառազինութեանց յաւելման համար: Շաբաթ օր բարձրաձայն ճառեր խօսուեցան Անգլիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ, մասնաւորապէս օդանաւային սպառազինութեանց զօրացման համար:

ԵԹՈՎՊԻՈՑ կայսրը խորապէս յուսախաբ՝ Ազգերու Դաշնակցութենէն, Լոնտոն վերադարձաւ Փարիզի ճամբով: Այս առթիւ յայտարարեց թէ հանգամի պէտք ունի եւ թէ նորէն աջակցութիւն պիտի խնդրէ, պատերազմը չարունակելու համար, բայց ոչ առ այժմ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ դահլիճը հրաժարած ըլլալով, նորը կազմուեցաւ գործակատար Քէօսէեւանովի մարշապետութեամբ: Նոր դահլիճն ալ պիտի չարունակէ նախորդին քաղաքականութիւնը, մասնաւորապէս մերձեցում հաստատելով Եւրոպալվիոյ հետ: Երեսփ. ընտրութիւններ պիտի կատարուին յառաջիկայ հոկտեմբերին:

ՅՈՐՆԻ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ քուէարկուեցաւ չաբաթ օր, 215ի դէմ 357 ձայնով, 26 ժամուան նիստ մը յետոյ, ուր աջակողմեան հոսանքները մեծ զժուարութիւններ յարուցին:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Հ. Յ. Դ. Եր. կեգր. կոմիտէի հրատարակած ալպոմի երկրորդ տպագրութիւնը:

Դին Ֆրանսայի համար 5 ֆր., արտասահման 6 ֆր.:

Դիմել ընկ. Արցախեանի «ցառաջ»ի ֆաբրագրատունը:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17. Rue Dameme. PARIS (13)

Շնորհակալիք

Ուրֆայի Հայրենակցական Միութեան վարչութիւնը, հրապարակաւ իր խորին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ. Պ. Ազգին Մարտիրոսեանի որ թատերգութեան վերածեց. «Ուրֆայի հերոսամարտի պատմութիւնը»: Ինչպէս նաեւ իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը բերող դերակատարներուն՝ Տիկին Վիքթոր Ունանեանի, Օր. Օր. Ա. Գըլըճեանի, Ն. Տէր Վարդանեանի, Ա. Տէր-Ոսկեանի, Ատրինէի, Պ. Պ. Վ. Տէր Վարդանեանի, Մ. Թաշճեանի, Մ. Դաւիթեանի, Կ. Թիւթալեանի, Լ. Ստեփանեանի, Յ. Ալեքսանեանի, Ն. Դարբինեանի, Գ. Պողոսեանի, Բ. Պալճեանի, Գ. Նարեկացեանի, Ն. Քէչէեանի: Շնորհակալութիւններ նաեւ իրենց բարոյական աջակցութիւնը բերող հայրենակիցներուս:

Ի դիմաց Ուրֆայի Հայրենակցական Միութեան վարչութեան՝ Առենապետ Տ. Արզումիեան, առենադպիր՝ Յ. Հացագործեան:

ՀԵՔԱՆՈՍԱԿԱՆ ՄՏՔԵՐ
(Մ. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ)

կը ծախուի Հրանտ Չաուշ գրատունը, 51 rue Mr le Prince, եւ Hairabédian, 7 rue Jouye-Rouve, Paris (20e), գին 5 ֆր.:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մեր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք «ցառաջ»ի խմբագրութեան որ վանի ինքնապաշտպանութեան քառասնամեակի առթիւ հրատարակեց:

Շնորհակալութիւն նաեւ Պ. Տիրան Թէլէեանին որ մեր ձանձրոյթին պատուոյ նպաստաբաժինը ստանձնեց,

ՀՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

ցեղի կ'ունենայ 04 օգոստ. 2ին, կիրակի կէս օրէ վերջ,

St. Cloudի անտառին մէջ,

կը խնդրուի նկատի առնել Թուականը:

ՏԱՐՕՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՆՈՒՀԱՆԳԱՑԻՆ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

19 ցուլիս. վարդավառի կիրակի օր,

Առաւօտուն պատարագ եւ հոգեհանգիստ Տարօնի նահատակներու յիշատակին: կէս օրէ վերջ դաշտահանդէս:

Բոլոր կազմակերպութիւններն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

Մանրամասնութ. տե՛ս յետոյ վրայ:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Դպրոց սուէրի Ամենուց Միութեան կողմէ

կիրակի 26 ցուլիս, ժամը 14էն 22, Դպրոցասէրի պարտէզը,

1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻԻ ՆՕՒ, ԼԸ ՐԷՆՍԻ

Վարժարանին առնուհինները կը ներկայացնեն

ՎԱՐՊԵՏ ԾՅՈՒՆ

Զաւարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը:

ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՊԱՐՈՒՐՈՒՆ ՏՈՂԱՆՑՔԸ

Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մասնաւորապէս

Մանկական երգախումբն ալ պատկերի:

Դերասան Գ. Ա. Դարբինեան կը բերէ իր օժանդակութիւնը:

Երաժշտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ: Մրցանակարաշխութիւն:

ՃԱՇ ՊՈՒՆՏ, ՊԱՐ, ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ Մուտք 5 ֆր.:

Անթերի դէմ պաշտպանողական միջոց:

ՀԱՅՈՐԴ ՄԻՋՈՑ.— Ծ՛օպիւս օփէրայէն կամ թոռէյէն 21 A, երկաթուղի՝ կառ տը լ'Էսթէն կարկանի գիծը, իջնել Բէնսի բափիօնն:

Դպրոցասիրաց ուշ.

ԵՕՀԿԱՏՈՒՏ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՀԱՅՐԱՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ «Նոր-Եօզկատ» աւանի շինութեան Հայաստանի մէջ

ցեղի կ'ունենայ 12 ցուլիս. կիրակի ամբողջ օրը,

AU MADETh LA CASCADE հովանաւոր պարտէզին մէջ:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒ ԲԱԺԻՆ

Առնել 1 թիւ հաղորդագրքը եւ իջնել Croix-Rouge էն մէկ կայան վեր:

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտարարութեամբ

կը խնդրուի նկատի ունենալ սոյն Թուականը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Ի նպաստ Ազգային Հիւանդանոցի

կիրակի 26 ցուլիս, ժամը 14էն 22, Դպրոցասէրի պարտէզը,

1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻԻ ՆՕՒ, ԼԸ ՐԷՆՍԻ

Վարժարանին աւնուհիները կը ներկայացնեն

ՎԱՐՊԵՏ ԾՅՈՒՆ

Զաւարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը:

ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՊԱՐՈՒՐՈՒՆ ՏՈՂԱՆՑՔԸ

Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մասնաւորապէս

Մանկական երգախումբն ալ պատկերի:

Դերասան Գ. Ա. Դարբինեան կը բերէ իր օժանդակութիւնը:

Երաժշտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ: Մրցանակարաշխութիւն:

ՃԱՇ ՊՈՒՆՏ, ՊԱՐ, ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ Մուտք 5 ֆր.:

Անթերի դէմ պաշտպանողական միջոց:

ՀԱՅՈՐԴ ՄԻՋՈՑ.— Ծ՛օպիւս օփէրայէն կամ թոռէյէն 21 A, երկաթուղի՝ կառ տը լ'Էսթէն կարկանի գիծը, իջնել Բէնսի բափիօնն:

Դպրոցասիրաց ուշ.

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Պանէզօ-Քաշանի Մասնաճիւղի Ամենուց Միութեան կողմէ

12 ցուլիս, կիրակի առաւօտեան ժամը 11էն գիշերուան ժամը 11

Chez Fiquet, *Ռոպէնսոն*

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԺԱՄԸ 3—7

Կը ներկայացուի սանուհիներու կողմէ

48 ՕՐՈՒԱՆ ԳԼԽՈՒ ՓՈՐՁԱՆՔ

Կը նուագէ Թառիստ ԳԱՐԵԳԻՆ, կը պարէ փոքրիկն Ռէժինա

7—11 եւրոպական պարեր: Ճաշ: Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Ամբեռի պարագային գոց սրահ: Մուտք 3 ֆրանք

Փորձ տ'ըլէմանէն առնել 128 թիւ ֆանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան

12 ՕՐ ԻՏԱԼԻԱ

Հաւաքական ուղեւորութիւն վենետիկ եւ Միլան

կազմակերպուած Փարիզի Մ. Ռ. Նախկին Աշակերտաց Միութեան կողմէ.

ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Մեկնում.— Ուրբաթ 14 Օգոստ. փարիզէն (Gare de Lyon) ժամը 22.45ին,
Մարսէյլէն.— (Gare St. Charles) ժամը 19,45ին,
Դարձ.— Ցորեքշաբթի 26 Օգոստ. ի փարիզ ժամը 14,20ին,
ի Մարսէյլ ժամը 11,15ին:

Մէկէն ըլլալով ուղեծախս Փարիզ—Վենետիկ—Փարիզ, ընակութիւն եւ ննջեղ առաջնակարգ պանդոկներու մէջ, 750 ֆր., իսկ Մարսէյլ—Վենետիկ—Մարսէյլ 650 ֆրանք:

ժամանակին կատաբել Նանսէնեան անցագրի դիմումները: Նանսէնեան անցագրով ճամբորդել ուզողները որոշ դիւրութիւններ ստանալու համար գէթ մինչեւ ցուլիս 5 արձանագրուելու են:

Մասնաւոր դիւրութիւններ իտալական visaին համար:

Մանրամասնութեան համար գրել.—

Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël
49 Rue Rochechouart, Paris (9e)

Մարսէյլի եւ մարսէյլի շրջանին համար միութեան ներկայացուցիչներն են.
Mrs Ekserjean & Marimian, 40 La Canebière, Marseille.

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆ
Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*
29 rue Mathis, Métro Crimée,
Otobus: AJ, AV, CP, 52, 50)71

Կը ծախենք՝ գնարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու կը գնենք՝ բլոթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր վճարով.

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

Պ. ՎԱԼԱՆՍԻ

Chez VALENSI
Bar - Restaurant
— o —
ՄԵԾ ԺԱԾԱՐԱՆ
8, Rue Buffault (9e)
Tél. Prov. 94 - 96
— o —
Գեղեցիկ եւ մեծ սրահ: Արեւելեան եւ ֆրանսական խնամուած կերակուրներ: Ունինք ամէն տեսակ ըմպելիներ, օղիներ եւ բազմաթիւ ազանդերներ: Ժամադրավայրը բոլորին:

— o —
ԱՆՑԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (42)

ՉԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

— o —

Ցանկարծ, միաք մը պղտորեց Սոնիայի հոգին: Անուշա չար բամբասանք մը, նախանձոտ բնտանիքներու մէջ տարածուած... Սոնիան սրտնեղած՝ արհամարհանքով ձեռքը թափ տուաւ, իբրեւ մտածելով. « Ի՛նչ, չատ ալ որ ազգատուիքնը հոսմ ամօթ բան չէ իչխանի մը համար: Իմ ունեցածս կատարելապէս կը բաւէ երկուքիս ալ... Բայց մէկ մը ըրեւակայէք»: Ու հոս Սոնիան, որպէս թէ քաւարէրի մը թեւը մտած՝ նազանքով քալեց սենեակին մէջ. «Ուրեւ ամենաբարձր, արիստոկրատ հասարակութեան մէջ... հարստութեան, անուան եւ դիրքի տէր, չրջապատուած ազնուական երիտասարդներով: Ինդրեմ ծանօթանաք, իչխանուհի Սոֆիա Պետրաչնա Դոբրոլիւբովայի հետ»: Ու Սոնիան կոտրտուելով անեբեւոյթ մէկու մը առջեւ, աչ ձեռքը պարզեց, չնորհալիօրէն գլուխը խոնարհեցուց. «ուրախ եմ, պարոն գնդապետ, խնդրեմ նստէք »...

Հոս յանկարծ, կարծես թէ անուշանելի ձեռք մը մէկէն պատռեց երեւակայական պատկերի պատառը: Իչխանն ու գնդապետը չքացան: Սոնիան ինքզինքը կանգնած գտաւ սենեակի մէկ տեղը: Շուրջը նայեցաւ երազէ մը նոր արթնցողի մոլոր հայեացքով: Ինքնիրմէ անբաւական՝ Սոնիան չօշափելով նստաւ ոտքերն օթօրել:

Օ, որքան չիմար է ինքը, որքան մոռացկոտ: Ինչպէս ալ վայրկենաբար տարուեցաւ ինչ որ գեղեցիկ երազներով: Հապա Վարդա՞նը, մանկութեան անբաժան ընկերը, որուն այնքան ջերմօրէն կապուած էր:

Երկուքի հայրերը, մանկութեան մտերիմ ընկերներ, Ղազախի միեւնոյն գիւղէն եկած էին: Երկար տարիներ անոնք միասին ապրած էին տան մը տարբեր չարկաբաժիններուն մէջ: Վերջէն Սոնիայի հայրը՝ Պետրոս Տէր Կարապետեան Ասլանեանը, արագութեամբ մագլցած էր բախտի անիւի վրայ ու դարձած ամբողջ Կովկասի մէջ յայտնի Պետրո Կարպովիչ Ասլանովը: Եւ, բնականաբար, այդ չայոզութեան հետ միասին, անհրաժեչտ դարձած էր, նախկին համեստ թաղի փոխարէն, տեղաւորուիլ Սոլոլակի սեփական ապարանքը: Այդ պարտադրական բաժանումէն վերջն ալ, երկու ընտանիքներու չարաբերութիւնները անփոփոխ պահած էին նախկին ջերմ բնաւորութիւնը:

Սոնիան, երկուսեան նման, այնքան յատակօրէն կը յիչէր իր մանկութիւնը, Արսէնեաններու հետ միասին ապրած օրերը: Վարդանի հետ խաղըն-կերներ էին, երբ Եւգինէն մեծ հովեր առած՝ կը թեւաւրկէր գիրենք, երբեմն ալ անիրաւ տեղը կը ծեծէր, երբ անոր խօսքը մտիկ չէին ըներ: Հազիւ չորս հինգ տարեկան երեխաներ՝ Վարդանի հետ հարս ու փեսայ կը խաղային, ինքը երկար գիչերանոց մը հագած, Վարդանն ալ հօրը գլխարկով, որու մէջ ամբողջովին կը կորսուէր իր սիրուն գլուխը: Բայց այդ հարս ու փեսայի հաճելի խաղը պատճառ մը չէր, որ երբեմն իրարու հետ չծեծկուէին, պատկերազարդ գրքի մը պատճառով, որ ճչմարիտ կռուախնճոյր մը դարձեր էր իրենց միջեւ:

Տարիներ վերջը, երբ արդէն տասներկու տասներեք տարեկան էին, մերթերիմ արտակիցներ դարձան: Հետզհետէ բարդուող տարիներու հետ, փոխուեցաւ սակայն իրենց նախկին յարաբերութիւնը: Անուշա այլեւս հարս ու փեսայ չէին խաղար իրարու հետ, չէ, նոյնիսկ կը խոչնէին այդ խաղերուն անդրադառնալու, բայց իրարմէ անբաժան՝ կը սիրէին կողք կողքի նստիլ դիւանի վրայ, ձեռքերնին իրարու պլլած:

Այդպէս անցաւ ժամանակ մը, մինչեւ որ հետզհետէ իրենց մէջ սկսաւ զարգանալ բնազդական խուսափումի զգացում մը, մանաւանդ երբ առանձին կը մնային: Այդ առանձնութեան պահերուն, զարմանալի կերպով խօսելու նիւթը կը պակսէր, իրարու աչքի մէջ նայիլէ կը վախնային, թէեւ ամէն անգամ որ մէկն ու մէկը գլուխը բարձրացնէր, միւսի աչքը իրեն յառած կը գտնէր: Հիմա արդէն կ'աչխատէին դիւանի վրայ լայնկէկ բաց մը ձգել մէկէրնին, հակառակ որ Սոնիան այնքան կ'ուզէր Վարդանի գանգուր մազերուն հետ խաղալ: Ձիւղ այնպէս, կ'ուզէր Վարդանի պինդ մօտը նստիլ, թէկուզ միմիայն անհանգստացնելու համար զայն:

Տասնեւհինգ տարեկան էր Սոնիան, հասակ նետածգեղեցիկ աղջիկ մը, երբ պատահեցաւ այն սքանչելի, սիրտ խռովող բանը, որ իսկապէս անուն չունի եւ որ միայն կարելի է զգալ՝ առանց բացատրել կարենալու:

Օր մը Վարդանի հետ ընդունարանի բազմոցի վրայ նստած էին պատահական հեռաւորութիւն մը ձգած ամբանքնին, երբ տան մէջ ոչ ոք կար: Տղան Տոլստոյի Աննա Կարենինա վէպը կը կարդար բարձրաձայն, իսկ Սոնիան կուչ եկած՝ յափչտակուած մըտիկ կ'ընէր: Հասեր էին գրքի այն էջը, ուր նկարագրուած է թէ՝ ինչպէս վէպի հերոսուհին, այլեւս դիմադրելու անկարող, անձնատուր կը լինէր սիրած երիտասարդին:

Անուշա, անգիտակցաբար, Սոնիան սեղմուած Վարդանի կողքին, հեւացող կուրծքը կրծնցուցած տղու ուսին՝ տաք չունչը անոր մազերուն կը խառնէր:

Վարդանի ձայնը հետզհետէ կը նուազէր, երբեմն ակամայ կանգ կ'առնէր, կարծես դժուարութեամբ շնչելով: Չես գիտեր թէ ինչպէ՞ս, մէկ ալ գիրքը կամաց սահեցաւ Վարդանի ձեռքէն ու ինկաւ գետնի թաւ գորգին վրայ: Տղան պղտոր աչքերով, դէմքը կարմրտկած՝ զարձաւ աղջկան: Լաւ չէր գիտեր, թէ ինչո՞ւ ինքն ալ, ալ աւելի մօտեցած, գրեթէ անոր դիրկն ընկաւ ակամայ: Վարդանը ուժով մը սեղմած կուրծքին, սկսաւ անվերջ համբուրել՝ աղջկայ ականջին փսփսալով. « իմ պլպուլս, անգինս, հրեչտակս »...

Այդպէս իրար սիրած էին:

Սոնիան գիտէր, որ իր ծնողքը այնքան ալ հաչտ աչքով չէին նայեր երկուքի մտերմութեան վրայ: Բաբէ-բախտաբար, եղածը հրեխայական վաղանցուկ կապ մը համարելով՝ կարեւորութիւն չէին տուած:

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ՓՆՑՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ԿԱՐԳԱԾՔՆԵՐ
երգիծապատկերք՝ «ՄԵՂԱՒ»
փարիզի եւ ընդ ամէն Յառաջի ցրուած
Գ. ԱՒԱՏԻՍԵԱՆ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameame, PARIS (13e)
Téléphone : Gobelins 15 - 70
(ՆՐԹԱԽՂԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՄԱԿԱՑ ԵՒԱՄԱՍՆԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԱՐՑԱԿԱՆ ՏՈՂԵՐՈՒԹԻՒՆ
8
ՅՈՒԼԻՍ
MERCREDI
8 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3160

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄՒՍԱՓԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԽԵԻՐ ՊԱՏՄԵՑ, ԽԵԼՕՔԸ ՀԱԻԱՏԱՑ

«Իմանիթէ» երէկ հետեւեալ հեռագիրը հրատարակած էր Պէյրութէն, առանց թուականի.

— «Ընկերվարական երիտասարդ բանուոր մը, Տիգրան Թադէոսեան, վատօրէն սպանուեցաւ ատրճանակներով եւ դանակներով գինուած չորս յարձակողներու կողմէ, որոնք անդամ են հայ փաշական դաշնակ կուսակցութեան, որուն գլխաւոր պետերը կը բնակին Փարիզ եւ հարազատներն են փրանսացի փաշականներուն եւ սպիտակ Ռուսերուն: Երիտասարդ ընկերոջ թաղումը վերածուեցաւ բողոքի փառաւոր ցոյցի մը, որուն կը մասնակցէին աւելի քան 10,000 հոգի: Սուրիացի եւ հայ ընկերներ խօսք առնելով, ձաղկեցին փաշական ահաբեկումը, որուն ուժ կուտայ Ազահովութեան Տեսչութիւնը, իր փաշական տեսուչին՝ Պ. Պուշէտի միջոցաւ: Հազարաւոր անձեր կ'աղաղակէին.— «Անկցի՛ փաշականութիւնը, կեցցէ՛ ժողովրդական ճակատը»: Այդ միջոցին երեք ոստիկաններ յարձակեցան յուղարկաւորութեան թափորին վրայ, առաջնորդութեամբ Պ. Փլէոի: Հարիւրաւոր մարդիկ վիրաւորուեցան, որոնց մէջ կը գտնուին կիներ եւ 12 տարեկան տղաք: Կը պահանջենք ժողովրդական ճակատի կառավարութենէն՝ անմիջապէս ետ կանչել հովանաւորեալ երկիրներու մէջ բնակող բոլոր փաշական պաշտօնատարները, ամէնէն առաջ անբաղձալիները,— Պ. Պ. տը Մարթել եւ Պուշէտ, իրենց հետեւորդներով»:

«Ճառաջ» այս դէպքը արձանագրեց անցեալ շաբթու, քաղեալով Պէյրութի թերթերէն:

Այդ առթիւ արաբական թերթերը կը գրէին թէ գոհին յուղարկաւորութեան առեն, համայնավարները յարձակեցան չոգեկառքին, հայկական դպրոցի մը եւ նոյն իսկ ոստիկաններուն վրայ եւ «հինգ յուղարկաւորներ վիրաւորուեցան»: (Հարիւրաւորներ?):

Ինչ կը վերաբերի սպանութեան պարագաներուն, կը վարանինք այս էջին վրայ յիշել զանոնք: Բայց քանի որ այստեղ ալ փաշականութիւն խառներ են հայ կամ արաբ համայնավարներ, մոլորեցնելով «Իմանիթէ»ի խմբագրութիւնը, ստիպուած ենք արտասպել պատմութիւնը այնպէս ինչպէս հրատարակուած է «Ազդակ»ի մէջ, «համաճայն ոստիկանական տեղեկագրին եւ կալանաւորներու խոստովանութեան» (25 յունիս):

— «Տիգրան Թադոսեան վեց ամիս առաջ ձիւնիէն փոխադրուած էր Պէյրութ եւ Թրատներու էմմիգրի մէջ սափրիչութիւն կ'ընէր: Վերջերս սկսած էր յարաբերիլ եղիսաբէթ Վայվայեան անուն աղջկան մը հետ: Սեդրակ Աբգարեան անուն նախկին համայնավար մը սակայն չորս տարիէ ի վեր կը սիրէր այդ աղջիկը եւ կ'ուզէր ամուսնանալ անոր հետ: Կիրակի օր, ժամը 3ին, Սեդրակ, Պեճօն անուն ուրիշ երիտասարդի մը հետ կը հանդիպի Տիգրանին եւ անոր կը յայտնէ որ հրաժարի եղիսաբէթին հետ յարաբերելէ, եթէ կ'ուզէ ամուսնանալ անոր հետ: Վէճը կը սաստկանայ եւ Տիգրան գրպանէն ածելի մը հանելով կը յարձակի Սեդրակի վրայ: Այս վերջինը կը փախչի· իսկ Պեճօն ինքզինքը պաշտպանելու համար դաշոյնը կը հանէ եւ կը հարուածէ Տիգրանը:

Հետեւեալ օրը, երբ Սեդրակ եւ Պեճօն Քարավիայէն կ'անցնին, գաղտնի ոստիկան Պ. Սիսակ կը տեսնէ զանոնք եւ կը ձերբակալէ: Պեճօնի բովէն կը գտնուի արիւնոտ դանակը:

Ոճրի մասին ոստիկանութեան եւ հարցաքննիչ դատաւորին կարծիքը այս է: Ի հարկէ մանրամասնութիւնները երեւան կը հանուին դատավարութեան միջոցին»:

Բարեհաճեցէք այս պատմութիւնը բաղդատել «Իմանիթէ»ի ուղղուած հեռագրին կամ նամակին հետ: Վստահ ենք թէ ձեր բերնէն պիտի թռչի կանչ մը.

— Ա՛յ ձեզ համայնավարութիւն, ի՛նչ ոճիրներ կը գործուին քու անունով:

Դժբախտաբար առաջին դէպքը չէ այս:

Տարիներէ ի վեր, դոյնզգոյն չոլորթներ կամ բախտախնդիրներ բանտարձ ըրած են «Փաշական Դաշնակ»ին մատը տեսնել որ և է դէպքի, նոյն իսկ սիրային կամ քրէական սպանութեան մը մէջ: Բանաձեւը միշտ պատրաստ է, համայնավար մամուլն ալ՝ տրամադրելի: Մանաւանդ որ, բոլորն ալ նախատրամադրուած են, վէճերը ունենալով հոգատար իշխանութեան գլխաւոր ներկայացուցիչ ներուն հետ:

Այս ախտաւոր իրականութեան հանդէպ, կ'արժէ՞ը զբաղիլ եւ լուսաբանութիւններ կատարել: Գիտնալով հանդերձ որ, անոնք պիտի շարունակեն պնդել իրենց «յայտնութեանց» վրայ, յաղթացնելու համար զանազան ծրագիրներ:

Ձափազանց երկար տեւեց այս խեղկատակութիւնը, զանազան դիմակաւորներու կողմէ:

Գալով «Իմանիթէ»ի, բարեկամաբար պիտի թելադրէինք դիմել ժողովրդական ճակատի ընկերվարական անդամներուն, լուսաբանուելու համար:

Կարելի չէ անվերջ «փաշականութիւն» հոլովել եւ հալած իւղի պէս կուլ տալ ամէն ցնդաբանութիւն, մոլորելով զանազան խառնակիչներու խաղերէն: Մամուլի բարոյականն ալ կը պահանջէ նախ սուզել, յետոյ գրել: Եթէ հայերէն չեն գիտեր, մենք պատրաստ ենք օգնելու, բայց խորապէս կը ցաւինք, եթէ պիտի շարունակեն կանխակալ կարծիքներով առաջնորդուիլ:

Ժողովրդական ճակատը բան մը չի չահիր այս գրգռիչ ելոյթներով: Շահողը նորէն փաշականութիւնն է, կարմիր գօտի կապած եւ կասկածելի դիմակ մը երեսին:

Մենք իրաւունք ունինք պահանջելու որ նոյն ինքն ժողովրդական ճակատին «Համամակարգութեան Կոմիտէ»ն քննութիւն մը կատարէ եւ զգաստութեան հրաւիրէ խառնակիչներն ու բանսարկուները, կարմիր ըլլան թէ դեղին:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՎԵՐՆԱՆ ՅՈՒԼԻՍ 15ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Իտալիա գոհ չէ եւ ուրիշ բաներ կը պահանջէ

Ազգերու Դաշնակցութեան «համակարգութեան յանձնաժողովը», որ կը բաղկանայ Մորհուրդին բոլոր անդամներէն, բացառութեամբ Իտալիոյ եւ Եթովպիոյ ներկայացուցիչներուն, յուլիս 6ին ժողով գումարելով, որոշեց որ Իտալիոյ դէմ հաստատուած բոլոր պատժական տնօրինութիւնները դադրին յուլիս 15էն սկսեալ:

Թէեւ կարգ մը պետութիւններ, ինչպէս Լեհաստան եւ քանի մը Արաբ. Ամերիկեան երկիրներ արդէն դադրեցուցած են պատժական տնօրինութիւնները, բայց աւելի քան 40 պետութիւններ կը շարունակեն գործադրել զանոնք:

Իտալիոյ դէմ տնտեսական կաշկանդումներ հաստատուեցան 1935 նոյեմբեր 18ին, եթովպիոյ արշաւանքէն 46 օր վերջը: (Արշաւանքը սկսաւ հոկտեմբեր 3ին): Ազգերու Դաշնակցութեան 56 անդամներէն 52ը մասնակցեցան տընտեսական եւ սեղմանաւորական տնօրինութեանց: Գործադրել մերժեցին Աւստրիա, Հունգարիա եւ Ալպանիա: Զուիցերիան ալ վերապահ դիրք բռնեց: Պատիժներու դադարումը որոշուած էր արդէն եւ յուլիս 6ին վէճնական վճիռն էր որ արուեցաւ, երկու ժամուան նիստ մը վերջ: Այս առթիւ նախագահը ակնարկ մը նետելով եղած տնօրինութեանց վրայ, բացատրեց թէ անոնց չը նորհիւ 75 առ հարիւր պակսեցան Իտալիոյ արտածումները եւ վեց ամսուան ընթացքին 50 առ հարիւր նուազեցաւ ոսկիի պահեստը: Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի պատուիրակներուն առաջարկով, մասնագէտներու յանձնախումբ մը կազմուեցաւ, ուսումնասիրելու համար պատժամիջոցներու գործադրութեան փորձը, իբրեւ ուղեցոյց ապագային համար:

Իտալիա գոհ չէ պատիժներու դադարման որոշումէն: Որ եւ է դրօշգարդութիւն չկատարուեցաւ այս առթիւ: Թերթերն ալ տեղեկութիւնը հաղորդեցին առանց արտակարգ աղմուկի: Պաշտօնական շրջանակները բոլորովին անտարբեր դիրք մը բռնած էին: Իտալիա կը պահանջէ մէկ անգամէն ջնջել իրեն դէմ ձեռք առնուած բոլոր միջոցները եւ մասնաւորապէս այն համաձայնութիւնը, որ կնքուած է Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Թուրքիոյ, Յունաստանի եւ Թումանիոյ միջեւ, Միջերկրականի ապահովութեան համար: (Այս համաձայնութիւնը պարտադրած էր Անգլիա, կասկածելով իտալական յարձակումէ մը): Իտալիա տակաւին չուզեր մասնակցիլ Ազգերու Դաշնակցութեան կամ ուրիշ միջազգային աշխատանքներու եւ այս առթիւ սեպտ գործակցութիւն մը հաստատած է Գերմանիոյ հետ, որ նոյնպէս վերապահ դիրք մը բռնած է:

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐԸ ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՄԱՍԻՆ

Իտալիա չի մասնակցիր Մորհուդաժողովին

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Նեղուցներու խորհրդաժողովը վերակսաւ իր աշխատանքները երկուշաբթի օր, եւ կը յուսայ վերջացնել այս շաբթու: Նիստը բացուած առեն անգլիական պատուիրակութիւնը շարք մը հակառակարկներ ներկայացուց, որոնք ընդունելի կը համարուին Թուրքիոյ համար: Ժողովը հաւանեցաւ իրրեւ վիճաբանութեան հիմք ընդունիլ այդ առաջարկները, որոնք հետեւեալ կէտերը կը պարունակեն.—

1.— Խաղաղութեան առեն օտար մարտանաւերը պիտի կրնան անցնիլ Նեղուցներէն, պայմանաւ որ անոնց տարողութիւնը չանցնի 15,000 թոնը: (Թուրքիա կ'առաջարկէր 14,000): Սեւ ծովու ափերուն պատկանող օտար տորմիղները կրնան ունենալ 30,000, կարգ մը բացառիկ պարագաներու մէջ՝ 45,000 թոն տարողութիւն: (Թուրքիա կ'ընդունէր միայն 28,000):

2.— Պատերազմի սպառնալիքի պարագային, Թուրքիա կ'ուզէ փակել Նեղուցները: Անգլիական ծրագիրը կը տրամադրէ որ փակումը որոշուի Ա. Դ. Մորհուրդին կողմէ, ձայներու 2)3 մեծամասնութեամբ: (Ձափոն այժմէն կ'ընդդիմանայ այս պայմանին):

3.— Եթէ պատերազմ ծագի եւ Թուրքիան չէզոք ըլլայ, Նեղուցները պէտք է փակուին, համաձայն Թրքական ծրագրին: Անգլիական ծրագիրը կը տրամադրէ որ պատերազմիկ պետութիւնները կարենան Թշնամին հետապնդել Նեղուցներու մէջէն:

4.— Թրքական ծրագիրը որ եւ է ակնարկ չէր ըներ Նեղուցներու Ցանձնաժողովի մասին: Անգլիականը կ'առաջարկէ պահել զայն, որոշ փոփոխութիւններով:

Վերջապէս, անգլիական ծրագրին համաձայն Տարտանէլի նոր պայմանագիրը գործադրելի է, երբ վաւերացուի բոլոր ստորագրողներուն կողմէ, եւ պիտի տեւէ 50 տարի, հինգ տարին անգամ մը անհրաժեշտ փոփոխութիւնները կատարուելու պայմանով:

Թրքական պատուիրակութիւնը հաւանեցաւ իրրեւ վիճաբանութեան հիմ ընդունիլ անգլիական ծրագիրը, ինչ որ կը նշանակէ թէ նախապէս համաձայնութիւն գոյացած է Անգլիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ, ժընեւի խօսակցութեանց առեն:

Մ. Միութիւնը եւ ձափոն լուրջ առարկութիւններ կ'ընեն անգլիական ծրագրին դէմ, իսկ Իտալիոյ դիրքը անստոյգ է: Հակառակ բոլոր ակնկալութեանց, Իտալիա կը մերժէ մասնակցիլ խորհրդաժողովին: Մուսոլինի ոչ պատուիրակ ղրկած է, ոչ ալ որ եւ է ծրագիր ներկայացուցած, պահելով իր բոլոր վերապահումները:

---

14 ՁԱՓՈՆՑԻՆԵՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ, փետր· 26ի դէպքերուն առթիւ, երբ վիննուորները ապստամբելով չորս երեւելիներ սպաննեցին: Հինգ սպաներ ալ ցմահ բանտարկութեան դատապարտուեցան: Դատի քաշուած էին 123 հոգի: Ապստամբութեան մասնակցած էին 1353 սպաներ եւ վիննուորներ, որոնց հազարէն աւելին ներում ստացան:

ԻՏԱԼԻՈՅ ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻՆ համաձայն, բնակչութեան թիւն է 43.438.000, առանց հաշուելու Եթովպիոյ Իտալացիները:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆՈՐԸ՞Ն ԴՐՕՇԱՄԱՐՏ

Կ'ըսեն թէ փրանսական բանակի նախկին կամաւորներու միութիւնը, որ տարին բանի մը անգամ դիմագիծ եւ «վարչագիծ» կը փոխէ, ժողով պիտի գումարէ այս շաբթու, լուծելու համար··· դրօշի հարցը:

Սմանչելի՛: Աւելի յարմար ժամանակ չէին կրնար գտնել, ապացուցանելու համար թէ Փարիզ կ'ապրին եւ կ'ըմբռնեն օրուան դէպքերու ընթացքը:

Տասը տարիէ ի վեր կը հաշխուի այս հարցը··· դրօշամարտ —· լուծուելով օր մը այսպէս, օր մը այնպէս:

Ի՞նչ «տեսակէտներ» կան այս ագամ: Վերջնապէս պիտի ծալլի՞ն, թէ նորէն միջին ճամբայ մը պիտի գտնեն:

Ձեմ գիտեր: Ապահովաբար առաջինը, աւելի սիրով կապուելու համար Հայաստանի, որուն «խորհրդային» արշալոյսը նախատեսո՞ր էին դեռ 1916ին, Մառնի վրայ կռուած ատեն:

Կարմիր «Իւմանիթէ»ն ամէն օր բանաձեւ մը, նոր նշանախօսք մը կը գտնէ, փառաբանելու համար նուիրակագործութիւնը եռագոյն դրօշին: Ամէն օր կը բացատրէ թէ ազատութեան խորհրդանշանն է այն, նուիրագործուած՝ Վալմիի նակատամարտով (1792):

— «Եռագոյնը՝ ազատութեան յաղթանակն է, կարմիրը՝ վաղուան յոյսը»:

— «Եռագոյնը, որուն ծալքերուն տակ մեր հայրերը պաշտպանեցին ազատութիւնը, կը պատկանի ժողովուրդին: Մենք կը մերժենք հետեւիլ անոնց որ կ'ուզեն զայն դարձնել պատակտումի խորհրդանշանը Փրանսացիներու միջեւ»:

Աւելի քան երկու շաբաթէ ի վեր, ամբողջ Փրանսան կը լողայ եռագոյն դրօշներու ծովի մը մէջ:

Եռագոյն՝ շէնքերու նակատը, պատուհաններու վերեւ, տանիքներու վրայ: Եռագոյն թափորներ՝ փողոցներու մէջ: Եռագոյն դարդանիշեր լամբակներու վրայ եւ եռագոյն թաշկինակներ՝ գրպաններու մէջ:

— Փրանսացիներն ալ մեր օրին հասան, դիտել կուտար ընկեր մը:

— Ո՛չ· Փրանսացիները գիտեն թէ ինչ կ'ընեն: Միայն մեր «ուսումնականն»ներն են որ ջաղացքէն կուգան:

Ապացոյց՝ Փրանսական բանակի նախկին կամաւորներու նոր ժողովը, վերջնապէս «դիրք ճշդելու համար» ազգ· խորհրդանշանին հանդիպիլ:

Ես պիտի առաջարկէի այդ ժողովին հրաւիրել նաեւ Թորէզը կամ ժամ Տիւֆլօն:

Անոնք աւելի ձեռնհասօրէն պիտի լուսաբանէին հարցը, քանի որ եւ է Դաշնակցական:

Մանաւանդ որ, բանաձեւեր ալ մշակած են արդէն, եւ ամէն օր կը յիշեցընեն:

ՎԱՀԷ

ՎԻԵՆԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ

Վիէնն, 6 յուլիս (Ցառաջ)·— Կոչի գործարանին գործադուլը վերջացաւ բանուորներու յաղթանակով: Վաղը պիտի վերսկսինք աշխատիլ: Մանրամասնութիւնները չուտով:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Ս· Տիրատուրեան (Մարսէյլ)	25
Ցունիս 21ի դումարը	4041
Ընդհ· դումար	4066

ԴԵՐԱՍԱՆ Ց. ՕՐԻԼԼԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

«Պրավտա»ի յուլիս 6ի թիւէն կ'իմանանք թէ յուլիս 1ին մեռած է դերասան Ց· Աբէլեան եւ թաղուած յուլիս 4ին Երեւանի մէջ: Ադրբէջանի եւ Վրաստանի արուեստագէտներն ալ ներկայացուցիչներ ղրկած էին թաղման:

Հանգուցեալը փայլուն յաջողութիւններ ունեցած է նաեւ Պոլսոյ եւ ուրիշ արեւմտահայ բեմերու վրայ, Օսմ· Սահմանադրութեան եւ պինդաղարի չրջանին: Վաստակաւոր դերասանի տիտղոս ստացած էր խորհրդային իշխանութենէն եւ մեծ համբաւ կը վայելէր ամբողջ Կովկասի մէջ: Տարիքը՝ 65 — 67: Շուտով կուտանք մանրամասնութիւններ՝ իր կեանքի եւ գործի մասին:

ԱՆԳԼԻԱ ԱՑԼԵԱՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՉՊԻՏԻ ՊԱՀԱՆՋԷ ԳԵՐՄԱՆԻԱՑԷՆ

Ուշագրաւ յայտարարութիւններ Երեսփ.ժողովին մէջ

Անգլիոյ Երեսփ· ժողովի երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ, արտաքին նախարար Պ· Իտըն հետեւեալ չոր յայտարարութիւնն ըրաւ, իրրեւ պատասխան հարցումի մը·

— «Այլեւս չպիտի պահանջեմ Գերմանիայէն որ պատասխանէ բրիտանական հարցաթերթին»:

Կը նշանակէ թէ անգլ· կառավարութիւնը ձանձրացած է Գերմանիոյ ձգձգումներէն: Երեսփոխան մը կրկին հարցուց թէ կառավարութիւնը նոր դիմում չը՞ պիտի կատարէ Պերլին, որպէսզի անյապաղ պատասխանէն հարցաթերթին·

— Ո՛չ, պատն: Պերլինի բրիտանական դեսպանը մէկէ աւելի անգամներ յիշեցուցած է մեր բաղձանքը՝ արագ պատասխանի մը համար:

— Ձէ՞ք կարծեր որ բարեկամական այլ ազգու նոր դիմումներ պէտք է կատարուին, որպէսզի Գերմանիա ըմբռնէ իր ձգձգումներուն ազդեցութիւնը:

Իտըն·— Կարծեմ պատասխանս բացորոշ է: Տրամադիր չեմ նորէն պատասխան պահանջելու:

— Կառավարութիւնը չուզե՞ր հարցնել Գերմանիոյ թէ ամրութիւններ կը չինուի՞ն Հունոսի չրջանին մէջ:

Իտըն·— Ցարմար չէ այդ մասնաւոր հարցումը ուղղել այս միջոցին: Կառավարութիւնը անկեղծօրէն կը յուսայ թէ կարելի պիտի ըլլայ միւս չհամակիցներուն հետ բանակցութեան մտնել Գերմանիոյ հետ:

Միեւնոյն օրը «Թայմզ» խմբագրական մը կը հրատարակէր արտաքին քաղաքականութեան մասին, բացորոշապէս հասկցնելով թէ Անգլիա չուզեր պատասխանատուութիւն ստանձնել Ֆրանսայի բոլոր պարտաւորութեանց համար: Օրինակ՝ ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը չի կրնար պարտաւորութեան տակ դնել Անգլիան:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ անգլ· հրամանատարութիւնը որոշեց օգը հանել Նապլուսի բոլոր քարայրները որ իրրեւ թաքստոց կը ծառայեն ըմբոստներուն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳԼԽԱՎՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՎԱՐՉԱԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

Հրատարակության է ենթակայում հետևյալ աշխատությունների ձեռագրերը.

1. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք բուհերի համար):
2. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք միջնակարգ դպրոցների համար):
3. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսուցիչների համար):
4. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսանողների համար):
5. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
6. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
7. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
8. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
9. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
10. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՎԱՐՉԱԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

Հրատարակության է ենթակայում հետևյալ աշխատությունների ձեռագրերը.

1. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք բուհերի համար):
2. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք միջնակարգ դպրոցների համար):
3. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսուցիչների համար):
4. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսանողների համար):
5. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
6. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
7. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
8. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
9. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
10. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՎԱՐՉԱԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

Հրատարակության է ենթակայում հետևյալ աշխատությունների ձեռագրերը.

1. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք բուհերի համար):
2. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք միջնակարգ դպրոցների համար):
3. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսուցիչների համար):
4. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսանողների համար):
5. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
6. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
7. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
8. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
9. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
10. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՎԱՐՉԱԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

Հրատարակության է ենթակայում հետևյալ աշխատությունների ձեռագրերը.

1. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք բուհերի համար):
2. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք միջնակարգ դպրոցների համար):
3. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսուցիչների համար):
4. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսանողների համար):
5. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
6. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
7. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
8. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
9. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
10. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՎԱՐՉԱԿԱԶՄԻ ՈՐՈՇՈՒՄ

Հրատարակության է ենթակայում հետևյալ աշխատությունների ձեռագրերը.

1. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք բուհերի համար):
2. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (դասագիրք միջնակարգ դպրոցների համար):
3. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսուցիչների համար):
4. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ ուսանողների համար):
5. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
6. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
7. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
8. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
9. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):
10. Ա. Ղազարյան — Ֆիզիկական աշխարհագրություն (ուսումնական ձեռնարկ աշակերտների համար):

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

Ձեռագրերը պետք է ներկայացվեն մինչև 1936 թ. հունվարի 1-ը:

ՏԱՆՑԻԿԻ ԽՆԴԻՐԸ ԿԸ ԾԱՆՐԱՆԱՅ

Գերմանիա յոյսը դրած է Լեհաստանի վրայ

Պերլինի անգլիական եւ ֆրանսական դեսպանները արտաքին գործերու պաշտօնատունը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցան Տանցիկի Ձերակոյտին նախագահ Կրայզէրի բուռն ճառին առթիւ, որուն մանրամասնութիւնները հաղորդած էինք երէկ: Կրայզէր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հիթլէրի հետ ։ Իրազեկներ կ'ըսեն թէ այդ ճառը բոլորովին տարբեր հանգամանք պիտի ունենար, եթէ Գերմանիա վախնար սրտնեղութիւն պատճառելէ Լեհաստանի: Երկու երկիրները դաշնագիր մը կնքած են, եւ Գերմանիա միշտ կ'ուզէ յարգել զայն: Կը նշանակէ թէ գաղտնի համաձայնութիւն մը կայ Լեհաստանի եւ Գերմանիոյ մէջեւ, երբ այնքան ուժգնօրէն կ'արձարծուի Տանցիկի խնդիրը:

Կ'ըսուի թէ Գերմանիա Լեհաստանի հաւանութիւնն առնելով, պիտի ա - ռաջարկէ փոխել Տանցիկի սահմանադրութիւնը եւ հանրաքուէ կատարել, այդ քաղաքին ճակատագիրը որոշելու համար, ինչպէս եղաւ Սարի համար:

Այս առթիւ ուշագրաւ որ Ազգաժողովին լեհ պատուիրակները կը չքմեղացնեն կրայզէրի բուռն արտայայտութիւնները: Մամուլն ալ չափաւոր լեզու կը գործածէ, միեւնոյն առեն չէլտելով թէ Լեհաստան պիտի պաշտպանէ իր իրաւունքները :

Այդ իրաւունքները ճշդուած են Վերսայլի դաշնագրին մէջ, որուն համաձայն Լեհաստան դէպի ծով ելք մը ստացած է Տանցիկի մէջ, Վիսթուլա գետին միջոցաւ: Ինչպէս գերմանական, նոյնպէս լեհական կառավարութիւնը չուզեր որ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները խանգարուին Տանցիկի պատճառով :

Ամէն պարագայի մէջ Փարիզի եւ Լոնտոնի քաղաքական շրջանակները մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւին այս հարցին, կասկածելով թէ Գերմանիա կ'ուզէ խաղ մը խաղալ Տանցիկի գլխուն, ինչպէս ըրաւ Հունոսի համար:

ՀԱՐՑԱՊՆԴՈՒՄ ԿԻՐԱԿԻ ԴԷՊՔԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Խոռվութիւններ պիտի զսպուին խստօրէն

Շանղ' Էլիզէի արիւնահեղութեանց առթիւ բուռն հարցապնդումներ տեղի ունեցան Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդին մէջ: Ձակոդմեան ներկայացուցիչները գանգատեցան թէ ոստիկանները դաժան վարմունք ունեցած են անվնաս քաղաքացիներու հանդէպ, թէ բարեհաճութեամբ դիտած են կարմիր դրօշները, իսկ պաշտպանութիւն չեն ընծայած անոնց որ եռագոյն էին պարզած վողոցին մէջ կամ իրենց տուներուն վրայ: Ուրիշներ հարցուցին թէ ժողովուրդը իրաւունք ունի՞ «Մարսէյէզ» երգելու, եռագոյն զարդանիշ դնելու լամբակին վրայ: Մէկը դիտել տուաւ թէ նորահաս ոստիկանները չեն յարգած ոստիկանաւորները, իրենց երէցները, եւ հարցուց ոստիկանութեան վերատեսուչին,— «վատահութիւն ունի՞ք ձեր ոստիկաններուն վրայ»:

Ոստիկանութեան վերատեսուչը պատասխանելով եղած հարցումներուն, հերքեց մեղադրանքները եւ բացատրեց թէ ոստիկանները միջամտած են ոչ թէ եռագոյն դրօշի կամ ազգ-քայլերգի առթիւ, այլ երբ ցուցարարները կը խանգարէին բարեկարգութիւնը, նախատինքներ տեղալով եւ յարձակում գործելով:

** Ներքին նախարար Սալանկրօ յայտարարեց թէ որոշած է անողոք խստութեամբ սանձել նոր անկարգութիւնները: Այս առթիւ ըսաւ թէ կիրակի օրուան խռովութեանց ընթացքին վիրաւորուած են 107 ոստիկաններ, որոնց 30ը ծանրապէս: Վեցը հիւանդանոց փոխադրուած են, ինչպէս եւ վեց վիրաւոր ցուցարարներ, որոնց մէկը կին: Ձերբակալուած 16 ցուցարարներէն ութը տակաւին բանտն են, բռնութիւն գործած ըլլալով ոստիկանութեան վրայ:

Նախարարը աւելցուց թէ Յուլիս 14ի զօրահանդէսը պիտի կատարուի առտուն, բայց կէսօրէն յետոյ պիտի արգիլուի որ եւ է ցոյց՝ Շանզ' Էլիզէի շրջանին մէջ: Ժողովրդական Ճակատը իր աւանդական թափորը պիտի կազմէ Պաթիլէն Նասիոնի հրապարակը:

Ներքին նախարարը իր յայտարարութենէն առաջ խորհրդակցութիւն մը ունեցած էր վարչապետին եւ ոստիկանութեան վերատեսուչին հետ: Միամուլին ուղղուած դիտողութիւն մը, նախարարը կ'ազդարարէ թէ Թոյլ չպիտի տայ որ լուծեալ կազմակերպութեանց անդամները կամ ուրիշներ օգտուին Անձանօթ Զինուորի դամբարանին արարողութիւններէն, անկարգութիւններ յարուցանելու համար:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԱԼՊՈՄ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Հ. Յ. Դ. Եւր. կեդր. կոմիտէի հրատարակած ալպոմի երկրորդ տպագրութիւնը:

Գին Ֆրանսայի համար 5 ֆր., արտասահման 6 ֆր.:

Դիմել ընկ. Արցախեանի «ցառաջի խմբագրատունը:

Հ. Ց. Դ.

Ֆաւուիվ

Անիէր-Պուա-Ֆօլծոզի ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Salle de la Comète, Place de la Comète, Asnières, կը խօսի՝ ընկ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ: Նիւթ՝ Խորհրդային սահմանադրութեան նոր նախագիծը եւ մեր հետեւանկարները:

Գաւառ

Վիճնի կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, խաժակ ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

Լիոնի վաթանդեան կոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները եւ համակիրները 10 Յուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181 Cours Lafayette, Ջարդարեան գրադարանին մէջ: կը դասախօսէ ընկ. Վ. ՋԻՒԼԷՐԵԱՆ: Նիւթ՝ ընկերվարութիւն եւ համայնավարութիւն:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» ԿԱՄԻՏԷԻ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

ցեղի կ'ունենայ Օգոստ. 2ին, կիրակի կէս օրէ վերջ,

St. Cloudի անտառին մէջ,

կը խնդրուի նկատի առնել Թուականը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Պանկէօ-Քաշանի Մանուճիւղի Սանուց Միութեան կողմէ

12 Յուլիս, կիրակի առաւօտեան ժամը 11էն գիշերուան ժամը 11

Chez Fiquet, Ռուպէնսոն

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԺԱՄԸ 3—7

կը ներկայացուի սանուհիներու կողմէ

48 ՕՐՈՒԱՆ ԳԼԽՈՒ ՓՈՐՋԱՆՔ

կը նուագէ Թառիպ ԳԱՐԵԳԻՆ, կը պարէ վոքքրիկն ՌԷԺԻՆԱ

7—11 Եւրոպական պարեր, Ճապ. Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Անձրեւի պարագային գոց սրահ: Մուտք 3 ֆրանք

փորձ տ'Օրլէանէն առնել 128 թիւ հանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան

ՄԱՐՏԻՆՈՒՍ ՄԱՐԳՈՍԵԱՆ

ՐԱՅՈԹԵԱՅ ՊԱՐԱՒԱՆԴԻՄԸ

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱՍԽՈՒԹԻՒՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ 2 Օգոստոս, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

ERMITAGE de LONGCHAMPի ՄԷՋ (**Bois de Boulogne**)

Մուտք 10 ֆր. եւ առաջին consommationը ձրի:

Պիւֆէի գիները նմանապէս զեղչուած:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէն Մարսէյլի, արուարձաններու եւ շրջ. գանի խումբերու եւ ենթակոմիտէներու կողմէ ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկ. Վ. ՇԷՀՐԻԼԵԱՆի դառնացէտ մահուան առթիւ, իր ընտանիքին եւ ազգականներուն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ալբի Տիկ. Լ ՇԷՀՐԻԼԵԱՆ, ցեր եւ Տիկ. Գ. ՇԷՀՐԻԼԵԱՆ, ցէր եւ Տիկիններ Հարեանները չնորհակալութիւն կը յայտնեն Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէին, Նիսի Հ. Ց. Դ. կազմին, Հ. կարմրը խաչին, Հայ գաղութին, ազգականներու, բարեկամներու եւ յայրենակիցներու, որոնք անձամբ, գրաւոր հեռագրով, ժամուլով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին վաղամեռիկ ՇԷՀՐԻԼԵԱՆի դառնացէտ մահուան առթիւ:

Ը. կ. վ. ՇԷՀՐԻԼԵԱՆի մահուան առթիւ, Նիսի կ. խաչի մասնաճիւղին 50 ֆր. կը նուիրէ ֆ. ֆ. ւրիկեան ընտանիքը

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՑ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐԻՒ ընդհ. ժողովը վաղը, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին 7 rue Bernardin, Paris (5): Նոր վարչութեան կազմը.— Պ. Գ. ԳԵՈՐԳ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ, Ալիքսան Ջալալեան, Գրիգոր Գասիճեան, Արմենակ Սարաֆեան, Թաւուր Պէրպէրեան, Պննիկ Աճէմեան եւ Պննիկ Նարկիզեան:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍՔ

CIGALE CINÉMA

60Avenue de Saxe. LYON.

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en U. R. S. S. - Emballage et expédition pour tous pays. - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.

45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone: PRO. 13-65

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կ. ԽԱՉԻ ԵՒ ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆԻ ՇՈՒՐԻԼԻ Մ.-ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

12 Յուլիս, կիրակի օր, Շավիլի օդասուն անտառին մէջ

Դեղաբուժական բաժին,

Պարեր՝ «Եփրատ» նուագախումբի մասնակցութեամբ,

ԿԵՐՈՒԽՈՒՄ ՀԱՅԿԱԿՆ ՀԱՄՈՎ-ՀՈՏՈՎ

Մուտքը ազատ է,

Անձրեւի պարագային տպահով տեղ,

ՀԱՂԱՐԻ ՄԻՋՈՑ.— Թիւ 1 օթօպիւսով իջնել Puits sans vins, ուրկէ սկաուտներ պիտի առաջնորդեն ձեզ:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau (Յայ տէ Քուաթոր), 45-47 rue de la Boëtie

17 Յուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

(Սրահին դռները կը բացուին ժամը 8.30ին)

ՐԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

(Տասը տարեկան)

Կը դաշնակահարէ կոթորներ՝ Պախէն, Բարատէյէն, Մկարլաթիէն, Շոբէնէն, Կլինքա-Պալաքիրէվէն, Տէպիւսիէն, Սկրիապինէն, Վէպէրէն եւ Լիցէն, Դաշնակ.— Կավօ:

Գիներ.— Ա. կարգ ֆօթէյլ 20, Բ. կարգ 15, եւ Գ. կարգ 10 ֆր.:

Մանկապարտէզի հանդէս

Փլաս տէ Ֆէթի ԴՈՂԱՆ մանկապարտէզի տարեկան հանդէսը ցեղի կ'ունենայ 14 Յուլիս, երեքշաբթի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Salle St. François d'Assiseի մէջ, 16 rue du Général Brunet, Paris (19), մէթրօ Botzaris

Տեղի կ'ունենան երգեր, պարեր, արտասանութիւններ,

կը ներկայացուի՝ ՏԻԿԻՆ ՍԻՐԱՆ (գաւեշտ)

Մանկապարտէզի փոքրիկներուն կողմէ:

Թախերու մասնակցութեան համար 3 ֆր.:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

Maison CHARLES

ԴԱՒԻՆԻԿ ԿԱՐԻՆԵԱՆ

110 rue de Rennes, Paris (6)

Métro: St. Sulpice& Rennes

Դերձակատուն արուեստ եւ կանացի:

Ճոխ մթերք անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներու,

Խնամուած կար եւ աշխատանք, չափաւոր գին:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Չատ խոպոպէ քաշուած եւ անհամով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Չգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կհանդիպին ինքնակար օգիները խմեցէք, այլ խմեցէք սիսիրան ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE

MARQUE DÉPOSÉE

RAKI 40°

DUZE

Véritable Anisette Orientale

DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՓԻԹԼԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

Ճոխ մթերք ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու,

Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին:

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ-

ջեր գինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք

մեր դերձակատունը:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Dameme, PARIS (13)

ՉԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

Սոնիան եւ Վարդանը գրեթէ միշտ իրարու հետ էին: Աչակերտական եղբկոյթ, թատրոն, բացօթեայ պտոյտներ... Ինչպէս չէ, երբեմն կը կռուէին ալ, նոյնիսկ քանի մը օր խռոված կը մնային, մինչեւ որ տղան գար ներողութիւն խնդրելու: Տղան կուգար ներողութիւն կը խնդրէր, ու բովհետեւ Սոնիան հիմա ալ հաւատացած էր, որ միշտ Վարդանը մեղաւոր էր:

Սոնիան կը սիրէր երթալ Վարդանենց տունը, ուր ինք հարազատ մը ազատութիւնն ունէր: Շաբաթական մէկ երկու անգամ թէեւ կ'այցելէր անոնց, բայց ինքն ալ հաստատ չէր գիտեր թէ ինչո՞ւ տեսակ մը օտարոտի զգացում կ'ունենար ամէն անգամ անոնց տունը երթալուն: Այս գիտակցութիւնը զինք սաստիկ կ'անհանգստացնէր: Արսէնեաններու այնքան սրտագաց եւ ջերմ վերաբերմունքը, եւ դինէի ընկերական պարզութիւնը, տիկին Մարիամի հարազատ գուրգուրանքը կասկած չէին ձգեր, որ ինքը սիրուած հիւր մըն էր, թերեւս ատկէ ալ աւելին: Բայց եւ այնպէս, կարծես անոնց տան մթնոլորտին մէջ բան մը կար, այնքան տարբեր իրենց տունէն, որ ակամայ իր մէջ անախորժ տրամադրութիւն մը կը ստեղծուէր՝ գրեթէ ամէն անգամ անոնց այցելելուն:

Մէկէ աւելի էին այդ պատճառները: Նախ որ՝ Արսէնեաններու տունը խօսակցութեան լեզուն հայերէն էր, որմէ ինք չատ ալ բան չէր հասկնար: Սոնիան չէր կրնար բացատրել թէ՝ Արսէնեանները ինչո՞ւ չատ յաճախ փակեր էին հայերէն լեզուին, երբ անդին ռուսական սքանչելի լեզուն կար: Ինչո՞ւ անոնք ալ չէին տեսեր բոլոր բարձր դասի ընտանիքներու օրինակին: Ի՞նչ մեծ գրաւչութիւն ունէր հայերէնը իր այնքան անկոչ ծակող հնչականութեամբ:

Անշուշտ, Սոնիան ինքն ալ հայ քրիստոնեայ էր, բան մը, որ մտքէն իսկ չէր անցուցած ուրանալ: Տարին քանի մը անգամ Ծնողքին հետ, մանաւանդ Ծնունդին եւ Զատկին Վանքի եկեղեցին կ'երթար: Փոքր եկեղեցի մը, որ ոճական օրերուն այնքան խըճողուած կը լինէր բազմութեամբ: Ճիշդն ըսած՝ ոչ պատարագի արարողութենէն բան մը կը հասկնար եւ ոչ ալ երգեցողութիւնը դուրեկան կուգար իրեն: Որքան տարբեր էր սակայն ուսական եկեղեցին, ուր չատ յաճախ ուսս ընկերուհիներով կ'երթար, մանաւանդ Փոխարքայի պալատի մօտ գտնուող Փառաց տաճարը, բուրդի նման բարձրացած, հսկայ քարուկիր չէնք մը: Մեծ ոճներուն այդ ահագին չէնքը բերնէ բերան կը լեցուէր ընտիր հասարակութեամբ: Փոխարքան, թիկնապահներով շրջապատուած, գինուորականութիւնը եւ բարձր պաշտօնէութիւնը համազգեստաւոր, ազնուական դասը իր մասնաւոր տեղը բռնած, չքեղօրէն հագուած տիկիններ եւ զազախ գինուորներու երգեցողութիւնը,— այդ բոլորը այնպէս հըզօր, ներդաշնակ եւ տպաւորիչ էին:

Մէկ ալ չէր սիրեր Արսէնեաններու տանը չատ յաճախ հանդիպած հիւրերը: Ընենք՝ անոնց տանը հիւրերը անպակաս էին: Հայ վարժապետներ, որպէս թէ հայ ինտելիգենցիայի ներկայացուցիչները, թափթփած վրայ գըլխով, որոնք քաղաքավարի բարեւ մը իսկ տալ չէին գիտեր. գաւառներէն եկած հասարակական գործիչներ, պարզապէս գիւղացի մարդիկ, որոնք կինոներու նման անհարկի կը կռուէին իրարու հետ բարձրաձայն վիճելով եւ անսահման եռանդ սպառելով ողորմելի հարցերու մասին: Ու Տէր Աստուած, ինչպիսի հարցերու մասին կը վիճէին այդ մարդիկը: Այ օրինակի համար թէ՝ գիւղական մէկ սենեակնոց դպրատան պատուհանները դէպի հարա՞ւ թէ արեւելք բացուած պէտք է լինին... եթէ միայն հետաքրքրական խնդիրներու մասին խօսելու լինէին, այ, օրինակ պետական օփերայի երգիչներու, Մոսկուայէն եկող հռչակաւոր դերասանուհիներու կամ նոր լոյս տեսած Կուպրինի գործոյնց վէպի մասին, այդ նորէն հասկընալի կը լինէր Սոնիայի համար, ու թերեւս իրենց ներկայութիւնը տանելի: Բայց Սոնիան բացարձակապէս վստահ էր, որ այդ գիւղացիները նըման գեղարուեստական եւ գրական բարձր հարցերու մասին հասկացողութիւն իսկ չունէին եւ ոչ ալ նուրբ ճաշակ ըմբռնելու :

Սակայն, եղած անախորժութիւններուն մէջ, ամէնէն չատ Սոնիայի ջիղերուն վրայ կ'ազդէր երբ խօսքը կը դառնար Տաճկահայաստանի վրայ: Իսկ այդ՝ չատ յաճախ կը պատահէր Արսէնեաններու տանը, եւ գրեթէ միշտ ալ պատճառ կը դառնար յուզումնալից վիճաբանութիւններու, որոնք մինչեւ ուշ գիշեր կը տեւէին: Ճիշդն ըսած՝ Սոնիան չատ ալ հասատատ չէր գիտեր, թէ որտե՞ղ կը գըտնուի այդ Հայաստանը, բայց հասատատ գիտէր, որ այդ հեռաւոր երկրէն կուգային Սալտատակի բազարի բոլոր մշակները, աղատ կուներ, տներու դռնապաններ :

Իր Վարդանը ի՞նչ գործ կրնար ունենալ այդ վարժապետներուն, գործիչներուն, այդ Հայաստանին հետ:

Ամբողջ սրտով Սոնիան կը ցանկար, որ Վարդանն ալ իշխան Ալէքսէյի նըման գինուորական մը լինէր, բարձր, չատ բարձր գինուորական մը: Ինքն ալ հպարտօրէն անոր թեւէն կախուած՝ ման գար երեկոյթներու, պարահանդէսներու մէջ եւ տրաքացնէր նախանձոտ ընկերուհիները, որոնք աչքով աչք չունէին գինքը տեսնելու ...

Հոս, սակայն, հաճելի մտքերու թելը յանկարծ կտրուեցաւ: Սենեակի դուռը կը բախէին: Սոնիան ճանչցաւ ընկերուհիին՝ Եւգինէի անհամբեր ձայնը:

— Կարելի՞ է, Սոնիա:

— Անշուշտ, անշուշտ խնդրեմ:

Երկու ընկերուհիները ողջագուրուեցան: Եւգինէն երեք տարով աւելի մեծ էր: Միջահասակ, թուխ աղջիկ մըն էր, աւելի սիրուն քան գեղեցիկ: Շատ պարզ, բայց ճաշակաւոր հագուած: Քիչ գոնաթափ դէմքին վրայ լայն բացուած խոշոր աչքերը զարմացկոտ արտայայտութիւն մը կուտային անոր դէմքին:

(Շար.) ՄԱԼԽԱՍ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԵՔԱՆՈՍԱԿԱՆ ՄՏՔԵՐ

(Մ. ՀԱՑՐԱՊԵՏԵԱՆ)

կը ծախուի Հրանտ Թաժուել գրատունը, 51 rue Mr le Prince, եւ Hairabédian, 7 rue Jouye-Rouve, Paris (20)։ Գին 8 ֆր.:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
ՒԱԹԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԹՈՒԱՄՍՆԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ՅՈՒԼԻՍ JEUDI 9 JUILLET 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3161

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՄԷՆ ԲԱՆԷ ԱՌԱՋ ՆԵՐՔԻՆ ՁԱԿԱՏԸ

Ատենէ մը իվեր « ժողովրդական ճակատ»ներ կազմելու փորձեր կը կատարուին այս գաղութին մէջ, հետեւողութեամբ ֆրանսականին :

« Ցառաջ »ի մէջ ալ հրատարակուեցան կոչեր, կապ ունենալով աշխատաւորական չարժման հետ :

Գիտենք, նաեւ, որ զանազան քաղաքներու մէջ հրաւէրներ ուղղուած են Դաշնակցութեան, նախաձեռնութեամբ «Աշխատանքի խումբեր»ու կամ ծանօթ խմբակցութեանց : Իսկ մեր ընկերները տեղ մը ընդ առաջ գացած, ուրիչ վայրերու մէջ ձեռնպահ մնացած կամ վերապահ դիրք մը բռնած են :

Ուրեմն, ինքնին կը ծագի հարցը, — ի՞նչ դիրք պէտք է բռնեն հայ աշխատաւորները, այս ձեռնարկներուն հանդէպ :

Անշուշտ մեր խօսքը ամէնէն առաջ ուղղուած է Դաշնակցականներու : Բայց մենք խորութիւն չենք դներ աշխատաւորներու միջեւ եւ կ'ուզենք հրապարակաւ պարզել մեր տեսակէտները :

Մեր քաղած տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ՝ «ժողովրդական ճակատ»ներու կազմակերպիչները յաճախ իրենք ալ որոշ գաղափար չունին բուն հարցի մասին : Կամ եթէ ունին, կը կեղ – ծեն, մարզանքներ կը փորձեն, նոր թիւրիմացութիւններ ու վէճեր ստեղծելով :

Այսպէս, կան որ կ'ուզեն պարզապէս կապկել Ֆրանսայի ժողովրդական ճակատը, պայքարելու համար... ֆաշականութեան եւ պատերազմի դէմ :

Ուրիշներ կը փորձեն «ժողովրդական ճակատ»ը հակադրել ազգային իշխանութեան, կամ հրահրել կուսակցական պայքարներ : (Ինչ խօսք որ այս խաղն ալ ուղղուած է Դաշնակցութեան դէմ, զատելու համար անոր «չէֆ»երն ու չարքերը...) :

Կան, վերջապէս, բուն բարեմիտները, որ պարզապէս կը ձգտին ապահովել իրենց աշխատաւորական չահերը, օգտուելով երկրին օրէնքներէն :

Այս չարժումներէն ո՞րը պիտի նախընտրէ հայ աշխատաւորը, Դաշնակցական ըլլայ թէ համայնավար կամ անկուսակցական :

Անշուշտ վերջինը, — այն որ կապ ունի բուն աշխատաւորական - արհեստակցական հոգերու հետ : Մնացեալը մարզանք է, եւ, երեւութական բարիքներու հետ, կրնայ չատ մըն ալ չարիքներ պատճառել :

Տառապէս օրինակել, կապկել Ֆրանսայի ժողովրդական ճակատը, անոր նշանախօսքերը թութակարար ներմուծել հայկական կեանքի մէջ,— կը նշանակէ ծագրանկարի վերածել առողջ սկզբունք մը :

Ի վերջոյ որո՞ւ համար գաղտնիք է որ , նոյն իսկ Ֆրանսայի ժողովրդական ճակատին երկու գլխաւոր թեւերը, ընկերվարականներն ու արմատականները, չատ ալ դոհ չեն միւս թեւին՝ համայնավարներու չափազանցեալ եռանդէն, եւ հաւասարակշռութեան, մինչեւ անգամ ուղղամտութեան հրաւէրներ կ'ուղղեն, — «Մի՛ չեղիք հաւաքական ծրագրէն» :

Այդ ծրագիրը միայն տնտեսական կամ ընկերային չէ, այլ եւ քաղաքական :

Միեւնոյն ատեն չափազանց լայն է այդ ծրագիրը, առաձգական եւ ծաւալուն, այնպէս որ կրնայ չատ հեռուները տանիլ :

Միամտութիւն է կարծել թէ՝ երկրին իշխանութիւնը ժողովրդական ճակատին ձեռքը ըլլալով, օտարականն ալ կրնայ վարուիլ այնպէս ինչպէս տեղացին :

Տակաւին երէկ, ներքին գործերու ընկերվարական նախարարը պաշտօնապէս կը յայտարարէր Մերակոյին մէջ, թէ գործադուլներու ընթացքին, անցեալ մայիսէն իվեր ձերբակալուած են 1303 օտարականներ, իսկ արտաքսուած՝ 1106 հոգի : Եւ այս առթիւ կ'աւելցնէր.

—«Ֆրանսան կը մնայ ապաստանարան օտար փախստականներու համար, պայմանաւ որ յարգեն երկրին օրէնքները» :

Այս չի նշանակեր կծկուիլ «հիւր»ի խեղճուկ պատեանին մէջ :

Այո, չատ բաներ փոխուած են այսօր : Նոր կառավարութիւնը իրեն հետ բերաւ չատ մը առաւելութիւններ, եւ քուէարկեց օրէնքներ, որոնք նախընթաց չունին :

Եւ սակայն, օտարին իրաւունքը նորէն կը հասնի կը կենայ տեղ մը :

Գործադուլները յաղթեցան, բայց գործատէրը նորէն օտարն է որ կը ճամբէ, երբ նեղը մնայ, ինչպէս Մարսէյլի մէջ եւ այլուր :

Միւս կողմէ, աշակողմեան, թուղթ ազգայնական հոսանքները կը չարունակեն մթնոլորտ պատրաստել, «Ֆրանսական ճակատ»ներ կազմել եւ աւելի ուժգնօրէն հնչեցնել հին ազգանշան մը,— «Ֆրանսան Ֆրանսացիներուն» :

Այս միջոցին գոյնզգոյն հրատարակութիւններ, թռուցիկներ եւ տետրակներ կը բաշխուին Հրեաներուն դէմ, ինչ որ կը նշանակէ օտարականներուն դէմ :

Ուրեմն, երբ կը փորձէք ժողովրդական ճակատներ կազմել հայկական չրջանակի մէջ, հետեւողութեամբ Ֆրանսականին, չպիտի անտեսէք այս պարագաները, եւ դեռ ուրիշ երեւոյթներ : Պիտի գիտնաք զանազանել ցորենն ու որոմը, լուրջն ու թեթեւը, իրականն ու ցնորականը :

Մեր գլխաւոր մտահոգութիւնը պիտի ըլլայ, ամէն բանէ առաջ, ներքին ճակատը :

Երկու խօսք ալ այդ մասին :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՅԼ ԵԻՍ ՉՊԻՏԻ ԹՈՑԼԱՏՐՈՒԻ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼ ԿԱՏԱՐԵԼ «ԿԵՑԱԾ ՏԵՂԸ»

Մեռակոյտը քացոտուչ պատասխան պահանջեց Ներին գործերու Նախարարէն

Մեռակոյտը, որ բարեխառն դիրք մը բռնած էր Ժողովրդական ճակատի կառավարութեան կազմութենէն ի վեր, երեքշաբթի օր կարկուտի բռնեց ներքին նախարարը, գործադուլներու եւ ուրիշ անկարգութեանց առթիւ : Պահ մը մթնոլորտը այնքան թանձրացած էր որ, քիչ մնաց զահլիճը անվստահութեան քուէ պիտի առնար : Ցարձակողականը սկսաւ Պ. Անռի Հայէ, Վերսայլի քաղաքապետը, ամբաստանելով թէ կառավարութիւնը կը թոյլատրէ ան - կարգութիւններն ու օրինազանցութիւնները : Իրեն ձայնակցեցան ուրիշ ծ - բակուտականներ, մասնաւորապէս Մորիս Տորման, որ երկու սրունքները կորսնցուցած է պատերազմի ատեն եւ որ զանգատեցաւ թէ չարձակում կրեց Ժողովրդական Ճակատի կուսակիցներէն, երբ ճառ կը խօսէր իր ընտրական չրջանակին մէջ : Բոլորն ալ դիտել տուին թէ այս վիճակը կրնայ քաղաքացիական պատերազմի յանգիլ : Ցետոյ բողոքեցին որ եռագոյն դրօշը կ'արգիլուի, մինչ «Մոսկուացի»ներու խորհրդանշաններուն գործածութիւնը կ'արտօնուի եւ նոյնիսկ կը քաջալերուի : Մերակուտական մը պատմեց թէ կիրակի օր, Շան դ'Էլիզէի ցոյցերուն ատեն եռագոյնը ոտքի տակ առնուած էր, օտարականներու առջեւ : « Նախկին ռազմիկները, որոնք տառապեցան եւ յաղթեցին, այլեւս թոյլ չպիտի տան որ ազգային դրօշը ոտքի տակ առնուի : Ֆրանսայի ազատ ժողովուրդը չի կրնար հանդուրժել որ գերութեան անդունդը գլորեն զինքը » :

Նախկին նախարար Լէմէռի պարզելով գործադուլներու ծագումը եւ զարգացումը, բացատրեց թէ անոնց նպատակը չէր բանուորական պահանջները արժեցնել, այլ փորձել Մոսկուայի կողմէ թելադրուած եւ ծրագրուած յեղափոխական մեթոտները : « Վարպետօրէն կազմակերպուած դաւադրութիւն մըն էր որ կը կատարուէր : Կազմակերպիչները կ'ուզէին գիտնալ թէ կարելի՞ է ջլատել գործատէրերու եւ ոչ - համայնավար բանուորներու դիմադրութիւնը : Եւ կառավարութիւնը չէր որ դիմադրութիւն ցուցուց, այլ ժողովուրդը : Ցրտուընջեր լսուեցան արմատական եւ նոյնիսկ ընկերվարական կուսակցութեան ծոցին մէջ : Ցեղափոխականները հասկնալով որ ըմբոստութեան ժամը հնչած չէ, սկսան ընկրկիլ : Բայց եւ այնպէս խլրտումները կը չարունակուին : Ցեղափոխական մեծ գործողութիւնը պարզապէս յետաձգուած է : Կազմակերպիչները կ'ուզեն հանրապետութիւնը վերածել խորհրդային իշխանութեան : Պայքարը կը չարունակուի մասնաւորապէս կառաղի քարոզութեամբ մը, գիւղական չրջաններու մէջ : Ես կը պահանջեմ կառավարութենէն վտարել այն օտար խռովարարները որոնք անկարգութիւններ յարուցած են երկրին մէջ. կը պահանջեմ կատարել իր պատականութիւնը եւ պաշտպանել հայրենիքն ու ազատութիւնը » :

1303 ձերբակալութիւն, 1106 արտաքսում

Պ. Մալանկրօ, ներքին նախարարը (ընկերվարական), պատասխանելով հարցապնդումներուն եւ մեղադրանքներուն, նախ լուսաբանութիւններ տալով Վերսայլի դէպքերու մասին եւ յետոյ բացատրեց թէ կառավարութիւնը ի՛նչ միջոցներ ձեռք առած էր, գործադուլները սահմանափակելու եւ համաձայնութիւն գոյացնելու համար : Ցոստովանեցաւ թէ զանազան մարզիկ իրենց հանգամանքը կեղծելով, գործադուլի մարմիններուն ներկայացած են իբրեւ պատուիրակները Աշխատանքի Դաշնակցութեան : Անմիջապէս քննութիւն բացուեցաւ այսպիսիներու դէմ եւ ընդհ. դատախազութեան յանձնուեցան « Վա Լիւթ Ուվոիէտ » թերթին երկու թիւերը : Ցունիս 5էն ի վեր կատարուած են 1303 ձերբակալութիւններ, որոնց 813ը Սէնի նահանգին մէջ : Մայիսէն ի վեր արուած են 1106 արտաքսման վճիռներ (անշուշտ օտարականներու դէմ) : Ներքին նախարարութիւնը չրջաբերականով մը յիշեցուցած է նահանգապետներուն թէ Ֆրանսա կը մնայ օտար փախստականներու ապաստարանը, պայմանաւ որ յարգեն օրէնքները : « Գալով գործարաններու գրաւման, թէեւ որ եւ է օրինական տրամադրութիւն չունինք (ծիծաղներ եւ բողոքներ), բայց տարակոյս չկայ որ կը նշանակէ չարաչար գործածել գործադուլի իրաւունքը : Առաջին գրաւումը տեղի ունեցաւ մայիս 8ին : Երբ մենք իշխանութեան գլուխ անցանք, աւելի քան 100,000 բանուորներ գրաւած էին գործարանները եւ կրնամ ըսել թէ չատ ծանր բեռ մը ժառանգեցինք » :

Այս խօսքին վրայ ոտքի ելաւ նախորդ վարչապետը, Պ. Ալպէռ Սառօ, դիտել տալով թէ իր կառավարութիւնը առանց օրէնսդրական նրբութիւններով զրաղելու, ծանրակչիռ դէպք մը նկատեց գործարաններու գրաւումը : « Երբ մարդ իշխանութեան գլուխ կը գտնուի, կը գործէ : Ես խօսակցութիւններ ունեցայ գործարանատէրներուն հետ եւ բոլորն ալ խնդրեցին որ բռնութեան չդիմեմ, ոստիկան չկանչեմ. հայելապէս արիւնալի ընդհարումներ կը պատահին, աւարառութեամբ եւ գործարաններու հրկիզումով : Օգնեցէք խաղաղութեամբ լուծելու վէճը » : Ուրեմն, գիշեր ցերեկ անդադար բանակցութիւններ կատարեցինք եւ, իշխանութիւնը փոխանցելէ երկու օր առաջ, յաղթեցանք զեղչել բանթողներուն թիւը : Ես չուզեցի կատարել որ եւ է բան որ կրնար քաղաքացիական պատերազմի մը յոյսը ներշնչել արտաստահմանի » :

«Պատասխանատուն ատո կամ ոչ»

Այդ ընդմիջումէն վերջ, Պ. Մալանկրօ չարունակելով իր ճառը, յայտարարեց .

— « Մենք օրինական չենք սեպեր գործարաններու գրաւումը : Մենք գործատէրերուն յանձնարարեցինք յարգել կնքուած համաձայնութիւնները, իսկ աշխատաւորներուն՝ զգուշանալ ընդհարումներէ եւ ապացուցանել իրենց քաղաքական հասունութիւնը : Մեր կառավարութիւնը պիտի ապահովէ բարեկարգութիւնը եւ պիտի պաշտպանէ ազատութիւնը : Ան այլեւս թոյլ չպիտի տայ որ արարողութիւններ սարքուին Անծանօթ Զինուորի դամբարանին առջեւ, անկարգութիւններ յարուցանելու համար : Զայնակցելով հանրապետութեան նա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Վիէնի գործադուլին արդիւնքը

Վիէն, 7 յուլիս (Ցառաջ) .— Ինչպէս հաղորդած էի երէկ, Վիէնի կօշիկի գործարանին գործադուլը վերջացաւ բանուորներու յաղթանակով :

Բանուորներու պատուիրակութիւնը, Սէնտիքայի ներկայացուցիչը, եւ գործատէրերը երեք օր չարունակ փոխ - նահանգապետին առջեւ վիճաբանէլէ վերջ, համաձայնեցան լաւագոյն օրավարձքերով : Մանրամասնութիւնները կը գրեմ յառաջիկային, երբ ամէն բան պարզուի :

Ցիմնամ աւելցնել որ տասը օրէ ի վեր օրական երկու ժամ ճաշ կը տրըուէր բանուորներուն եւ իրենց ընտանեկան պարագաներուն :

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ ԴԷՄ ԴԻՄՄԱՑ ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՎԵՐԱՁԻՆՄԱՆ ՀԱՐՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

Մոսկուա առանձնապէս դիմ կը պահանջէ

Երեքշաբթի օր իրարու բախեցան անգլիական եւ խորհրդային կառավարութեանց տեսակէտները, Մոնթրէօյի խորհրդաժողովին մէջ : Պ. Լիթվինով, Մոսկուայի ներկայացուցիչը, դիտել տուաւ թէ իր ծովային ուժը չի կրնար բաղդատուիլ ուրիշ կարգ մը պետութեանց ուժին հետ, ուստի պէտք է մի - ջոցներ ձեռք առնուին, արդիւնելու համար մարտանաւերու մուտքը Սեւ ծովը : Ցետոյ, Ռուսաստան պէտք է ազատ ըլլայ մարտանաւեր դրկելու Սեւ ծովէն Միջերկրական :

Անգլիական պատուիրակը ընդդիմացաւ այս երկու պահանջներուն, պնդելով որ անգլիական տորմիղը կարենայ անցնիլ Նեղուցներէն : Միեւնոյն ատեն դիտել տուաւ թէ Միջերկրականի ծովային հաւասարակշռութիւնը պիտի խան - գարուի, եթէ Ռուսաստան իրաւունք ստանայ տորմիղ մը ղրկելու Սեւ ծովէն Միջերկրական :

Ֆրանսական պատուիրակութեան գլխաւոր չանքն եղաւ ապահովել իր նաւատորմիղին քարիւղը, խաղաղութեան եւ պատերազմի ատեն, եւ պահպանել փոխադարձ աջակցութեան համար կնքուած համաձայնութիւնները : Բուռն վէճ մը ծագեցաւ սուզանաւերու մասին : Թուրքերը եւ Ռուսերը չեն ուզեր որ սուզանաւեր անցնին Նեղուցներէն : Ֆրանսա տարբերութիւն չի դներ սուզանաւերուն եւ միւս մարտանաւերուն միջեւ : Հաւանական է որ ժողովը արգիլէ անոնց անցքը :

Իտալիա կը չարունակէ ձեռնպահ մնալ, սպասելով դէպքերու ընթացքին :

Նոր պայմանագրի 26 յօդուածներէն 15ը քննուած են արդէն : Եթէ կնճռոտ հարցերը չլուծուին, հաւանական է որ խորհրդաժողովը յետաձգուի :

Իտալիոյ պայմաններ գործակցութեան համար

Իտալական կառավարութիւնը կը չարունակէ իր վերապահ դիրքը ոչ միայն Տանցիկի հարցին, այլ եւ ուրիշ միջազգային խնդիրներու մէջ, կատարեալ գոհացում պահանջելով : Որ եւ է գործակցութեան համար, Մուսոլինի կը պահանջէ պայծառացնել Ազգաժողովին մթնոլորտը, ջնջել Միջերկրականի մասին կնքուած դաշնագիրը եւն. : Հակառակ պարագային մասնաւոր քաղաքականութիւն մը պիտի վարէ Եւրոպայի մէջ, աւելի սերտացնելով իր յարաբերութիւնները Գերմանիոյ հետ :

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂԱՎ

ՏԱՆՑԻԿԻ ԽՆԴԻՐԸ կը չարունակէ զբաղեցնել քաղաքական չրջանակները : Վերակոյտին նախագահը Տանցիկ վերադառնալով, արժանացաւ խանդավառ ընդունելութեան մը, մինչ Ազգաժողովին ներկայացուցիչը ոտքով գնաց իր պաշտօնատունը :

ՁԻԶԷՐԻՆ, Ս. Միութեան նախորդ արտաքին գործավարը, որուն անունը չէր լսուեր տարիներէ ի վեր, մեռաւ յուլիս 7ին, Մոսկուայի մէջ : 64 տարեկան էր : 1925էն ի վեր կը տառապէր չաքարախտէ :

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ դաշինք մը պիտի կնքեն մօտերս, բոլոր դժուարութիւնները հարթուած ըլլալով : Կը հաւաստեն թէ Անգլիա պիտի քաչէ իր զօրքը՝ Գահիրէէն, բայց իրաւունք պիտի ստանայ նաւային կայան մը հաստատելու Ալէքսանդրիոյ մէջ եւ զօրացնելու օդատորմիղը :— Մինչ այս մինչ այն, անգլիական տորմիղը մեծ ռազմափորձեր պիտի կատարէ Ալէքսանդրիոյ բացերը, ամբողջ երեք ամիս :

ՏԵՂԱՏԱՐԱՓ ԱՆՁՐԵՒՆԵՐՆ ՈՒ ՓՈԹՈՐԻԿԸ 5,000,000 ֆրանք վնաս պատճառեցին Ֆրանսայի զանազան մասերուն մէջ : Հաղորդակցութիւններ խանգարուեցան, այգիներ, մարգաստաններ եւ ամբողջ դաշտեր ողողուեցան, տուներ ջուրերու տակ թաղուեցան վերջին անձրեւներէն : Փարիզն ալ մութի մէջ թաղուած էր առջի օր : Մասնաւորապէս վնասուած են Լուառի եւ Մառնի չրջանները, Ալզաս եւն. :

ՆՈՐ ԴԱՆԶԱՏՈՄՄԵՐ հրապարակ պիտի հանուին ուրբաթ օր, ի նպաստ հանրօգուտ չինութեանց եւ փոխանցման չրջանի ծախքերու : Նուազագոյն գումարը պիտի ըլլայ 500 ֆրանք : Կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ կարգ մը սեղանաւորական հաստատութեանց մասին, որոնք խաղեր կը խաղան Ֆրանսայի պետական արժեթուղթերուն դէմ : Պելճիական թերթ մը արգիլուեցաւ այս պատճառով :

ԼՈՒՆԵԱԼ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ մը վերահաստատելու եւ ցոյցեր սարքած ըլլալու ամբաստանութեամբ դատ բացուեցաւ Ք...ի դէմ : (Կ'ակնարկէ Հրեղէն Խաչին) :

ԵՒՈՎՊԻՈՑ զօրավարներէն Ռաս Իմրու հիւսիսային լեռները քաչուած ըլլալով, կը պատրաստուի չարունակել պատերազմը :

ԲԱՆԲՈՂՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ, որ 113,000 էր չաբաթ օր, իջած է 93,000ի : Սէնի նահանգին մէջ կան միայն 5570 բանթողներ : 4000 կօչիկաւոր արհեստաւորներ բողոքի ցոյց մը կատարեցին առջի օր :

ՍԷՆ ՏՐՆԻԻ քաղաքապետ Տօրիօ, նախկին համայնավարը որ այժմ բուռն պայքար կը մղէ կարմիրներուն դէմ եւ որ ժողովրդական կուսակցութիւն մը կազմած է, արկած մը անցուց առջի օր, երբ ինքնաչարժով կը պտտէր Սէն Մոլոյի մէջ : Կով մը կեցած էր ճամբուն վրայ : Տօրիօ, որ անճամբ կը վարէր կառքը, հակառակ իր զգուչութեան զարնուելով գետին փռեց զայն : Բայց ինքնաչարժն ալ տեղէն խախտելով գնաց զարնուեցաւ պատի մը, քսան մեթր անդին : Տօրիօ եւ քարտուղարը որ եւ է վնաս չկրեցին :

ԿԱՂԱՔ ԿԱՆԶ

— Ա. Ֆեյտո, ինչ տարօրինակ անուն է Ձեր գյուղի համար։ Մեզ համար, ովքեր ապրում են Ֆրանսիայի հարավում, այն ունի հմայքի որոշակի երանգ։ Ինչպե՞ս է ստացել այդ անունը։

— Ես ինքս էլ չգիտեմ։ Ասում են, որ հին ժամանակներում այստեղ եղել է մի մեծ անտառ, որտեղ ապրել են կանզերը։ Ես ինքս էլ չեմ տեսել այդ կենդանիներին, բայց ծերերը պատմում են, որ նրանք նման են վայրի կատուների, միայն թե շատ ավելի մեծ են։ Ասում են, որ նրանք ապրել են ոչ թե ծառերի վրա, ինչպես սովորական կատուները, այլ գետնի տակ՝ խոր փոսերում։ Ես չգիտեմ, թե որքանով է դա ճիշտ, բայց գյուղի հին մարդիկ այդպես են պատմում։

— Ձեր գյուղում ինչպիսի՞ տներ կան։

— Մեր գյուղում կան մոտ 200 տներ։ Դրանք հիմնականում քարե տներ են, որոնք կառուցված են տեղական կրաքարից։ Տանիքները ծածկված են կղմինդրով։ Գյուղի կենտրոնում կանգնած է հին եկեղեցի, որի կողքին գտնվում է գյուղական խորհրդի շենքը։ Գյուղի մոտ հոսում է փոքրիկ գետակ, որի ափերին աճում են ուռենիներ և կաղամախիներ։

— Ինչպե՞ս է ապրում գյուղի բնակչությունը։ Ինչո՞վ են զբաղվում գյուղացիները։

— Մեր գյուղի բնակչության մեծ մասը զբաղվում է գյուղատնտեսությամբ։ Մենք աճեցնում ենք հացահատիկ, խաղող, ձիթապտուղ և բանջարեղեն։ Ունենք նաև մի քանի կաթնատու կով և մեծ թվով հավեր։ Գյուղում կան նաև մի քանի արհեստավորներ՝ դարբին, կոշկակար և մեկ-երկու փոքր խանութներ։

— Ինչպե՞ս է անցնում ձեր գյուղի կյանքը ձմռանը։

— Ձմռանը մեր գյուղում շատ հանգիստ է։ Գյուղատնտեսական աշխատանքները գրեթե դադարում են, և գյուղացիները շատ ժամանակ անցկացնում են տներում։ Երեկոները հավաքվում են կրակի շուրջ, պատմում հին պատմություններ, երգում երգեր։ Ձմռանը հաճախ տեղում է ձյուն, և ամբողջ գյուղը սպիտակ է դառնում։ Երեխաները սահնակներով են սահում սարալանջերից։

— Ինչպե՞ս է անցնում ամառը։

— Ամառը մեզ համար ամենաաշխատատար ժամանակն է։ Հունիսից մինչև սեպտեմբեր բոլորը զբաղված են դաշտերում։ Հնձում ենք հացը, կալսում, տանում շուկա։ Ամառը շատ տաք է, հաճախ ջերմաստիճանը հասնում է 35 աստիճանի։ Բայց մենք սովոր ենք, և ոչ ոք չի գանգատվում։ Ամառվա երեկոները հանգստանում ենք գետակի ափին։

— Ձեր գյուղում դպրոց կա՞։

— Այո, կա մի փոքրիկ դպրոց, որտեղ սովորում են մոտ 30 երեխաներ։ Ուսուցիչը մեկն է՝ տիկին Մարտինը։ Նա սիրում է իր աշակերտներին և շատ լավ է դասավանդում։ Երեխաները սիրում են դպրոց գնալ, չնայած որ ամառը նրանք օգնում են ծնողներին դաշտում։

— Ձեր գյուղում կա՞ գրադարան։

— Այո, կա մի փոքրիկ գրադարան, որը գտնվում է գյուղական խորհրդի շենքում։ Այնտեղ մոտ 500 գիրք կա։ Ես շատ եմ սիրում կարդալ, հատկապես պատմական գրքեր։ Ամեն շաբաթ գնում եմ գրադարան և փոխում գրքերս։

— Ինչպե՞ս է ձեր գյուղի ապագան։ Ի՞նչ եք ուզում փոխել։

— Մենք ուզում ենք, որ մեր գյուղը դառնա ավելի հարուստ և գեղեցիկ։ Ուզում ենք ասֆալտապատ ճանապարհ կառուցել, որպեսզի ձմռանը էլ հեշտությամբ կարողանանք քաղաք գնալ։ Ուզում ենք նաև էլեկտրականություն ունենալ ամբողջ գյուղում։ Հիմա մենք լամպեր ենք օգտագործում, իսկ էլեկտրականությունը շատ ավելի հարմար է։

— Ձեր գյուղում ինչպիսի՞ տոներ են նշում։

— Ամենամեծ տոնը Սուրբ Ծնունդն է։ Այդ օրերին ամբողջ գյուղը հավաքվում է եկեղեցում, իսկ հետո տներում մեծ ընթրիք ենք կազմակերպում։ Ունենք նաև մի տոն, որը կոչվում է «Կանզերի տոն»։ Այդ օրը մենք հագնում ենք տարօրինակ դիմակներ և պատմում ենք հին պատմությունները։

— Ձեր գյուղում ինչպիսի՞ խոհանոցային սովորություններ կան։

— Մեր գյուղում շատ ենք սիրում ձիթապտուղ։ Ամեն տարի հոկտեմբերին հավաքում ենք ձիթապտուղները և տանում ենք ձեթ հանելու։ Ձեթը մենք օգտագործում ենք ամեն օր։ Մեր տան ձիթապտուղի ձեթը ամենալավն է գյուղում, ասում են բոլորը։

— Ձեր գյուղում կա՞ն հայեր։

— Այո, կան մի քանի հայ ընտանիքներ։ Նրանք եկել են Մարսելից և Նիցցայից։ Նրանք լավ մարդիկ են, և մենք նրանց հետ բարեկամ ենք։ Նրանցից ոմանք գյուղատնտեսությամբ են զբաղվում, ոմանք էլ խանութներ ունեն։

— Ձեր գյուղում կա՞ն ծերեր, որոնք հիշում են Առաջին համաշխարհային պատերազմը։

— Այո, կան մի քանի ծերեր, որոնք մասնակցել են պատերազմին։ Նրանք շատ բան են պատմում այդ ժամանակների մասին։ Ասում են, որ պատերազմից հետո գյուղում շատ այրիներ և որբեր են մնացել։ Ես ինքս էլ չեմ ճանաչել իմ հորը, քանի որ նա զոհվել է պատերազմի առաջին տարում։

— Ձեր գյուղում կա՞ն հանգստյան օրեր։

— Այո, կիրակի օրը։ Այդ օրը մենք չենք աշխատում, հագնում ենք մեր լավագույն հագուստները և գնում եկեղեցի։ Հետո հանդիպում ենք ընկերների հետ, զբոսնում ենք գյուղի շրջակայքում։ Կիրակի օրը ամենահանգիստ օրն է շաբաթվա մեջ։

— Ձեր գյուղում կա՞ն ավանդական խաղեր։

— Այո, կան մի քանի խաղեր, որոնք սովորաբար խաղում են տոներին։ Օրինակ՝ «Կանզերի որս»։ Այդ խաղում մասնակիցները թաքնվում են, իսկ մյուսները նրանց փնտրում են։ Խաղում ենք նաև գնդակով և պարում ենք շրջանաձև պարեր։

— Ձեր գյուղում կա՞ն երաժիշտներ։

— Այո, կան մի քանի տղաներ, որոնք նվագում են ակորդեոնով և ջութակով։ Նրանք հաճախ նվագում են հարսանիքների և տոների ժամանակ։ Ես ինքս էլ սիրում եմ պարել, երբ նրանք նվագում են։

— Ձեր գյուղում կա՞ն հարսանիքներ։ Ինչպե՞ս են նշում հարսանիքները։

— Այո, կան։ Հարսանիքները սովորաբար նշում են աշնանը, երբ բերքը հավաքված է։ Հարսանիքը տևում է երեք օր։ Առաջին օրը նշում են հարսի տանը, երկրորդ օրը՝ փեսայի տանը, իսկ երրորդ օրը՝ եկեղեցում։ Հարսանիքին հրավիրում են բոլոր գյուղացիներին։ Սեղանները լի են լինում ուտելիքով և գինով։ Պարում ենք մինչև ուշ գիշեր։

— Ձեր գյուղում կա՞ն հիվանդանոց կամ դեղատուն։

— Հիվանդանոց չկա, բայց կա մի փոքրիկ դեղատուն, որը գտնվում է հարևան գյուղում։ Այնտեղ աշխատում է մի դեղագործ, որը գալիս է մեր գյուղ շաբաթը մեկ անգամ։ Ծանր հիվանդների համար մոտակա քաղաքից բժիշկ է գալիս։

— Ձեր գյուղում կա՞ն ավազան կամ լողավազան։

— Ոչ, չկա։ Բայց մենք լողանում ենք գետակում, երբ ամառը շատ տաք է լինում։ Գետակի ջուրը սառն է, բայց շատ հաճելի։

— Ձեր գյուղում կա՞ն ավանդական զգեստներ։

— Այո, կան։ Տարեցները երբեմն հագնում են ավանդական զգեստներ, հատկապես տոներին։ Կանանց զգեստները երկար են և գունավոր, իսկ տղամարդկանց զգեստները՝ պարզ և հարմարավետ։

— Ձեր գյուղում կա՞ն ավանդական երգեր։

— Այո, կան շատ հին երգեր, որոնք փոխանցվում են սերնդից սերունդ։ Դրանք հիմնականում երգեր են սիրո, աշխատանքի և տոների մասին։ Ես սիրում եմ երգել, երբ հավաքվում ենք կրակի շուրջ։

— Ձեր գյուղում կա՞ն ավանդական ուտեստներ։

— Այո, կան։ Մեր գյուղի ամենահայտնի ուտեստը ռատատույն է՝ բանջարեղենային ապուր, որը եփում ենք ամռանը։ Ունենք նաև մի քաղցրավենիք, որը պատրաստում ենք ձիթապտղի ձեթով և մեղրով։ Այն շատ համեղ է։

— Ձեր գյուղում կա՞ն ավանդական արհեստներ։

— Այո, կան մի քանի կին, որոնք գորգեր են հյուսում։ Նրանք օգտագործում են հին հագուստների կտորներ և ստեղծում գեղեցիկ նախշեր։ Ես ինքս էլ սովորում եմ այդ արհեստը, բայց դեռ շատ բան ունեմ սովորելու։

— Ձեր գյուղում կա՞ն ավանդական խաղեր։

— Այո, կան։ Ամենասիրելի խաղերից մեկը «Կանզերի որս» է, որը խաղում ենք ամռանը։ Մի քանի տղաներ

ԱՐԿԱԾԱԿԱՆ ՍՈՒՐԱՏԱՎՈՐ ՍՏԵՂԾՈՒՄ ՄԵՋ

(Ի· Ի ՎԵՐՋԱԿ ՏԱՍ)

Ցաշտ ծրի ինչ Նեղուց տասն ամսվա Պատմում է Հայկը Ասլանյանը, որ ծնվել է Կարսում, ապրել է Ալեքսանդրապոլում, Երևանում, Մոսկվայում, Ստամբուլում, Փարիզում, Նյու Յորքում, Բոստոնում, Ֆրեզնոյում, Լոս Անջելեսում, Սան Ֆրանցիսկոյում, Սիդնեյում, Մելբուռնում, Բրիսբենում, Ադելաիդայում, Պերթում, Ուելինգթոնում, Օքլենդում, Քրայսթչըրչում, Դունեդինում, Ինվերքարգիլում, Ռոտորուայում, Նյու Պլիմութում, Վանգանուիում, Պալմերսթոն Նորթում, Հեյսթինգսում, Նեյպիերում, Վելինգթոնում, Ուանգանուիում, Հեմիլթոնում, Թաուրանգայում, Թաուպոյում, Նյու Պլիմութում, Ու

ՀԱՅԵՐ, ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ **Raki PHENIX** ՄԸ

Raki d'ALGER, «ԱԼԺԻՐ»Ի ԻՍԿԱԿԱՆ ՕՂԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՑԱՑՏՆԻ ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԸ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— **Paris, M. BACRI, 19 rue Turbigo, Tél. Central 83-17**

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— **Lyon, M. COTTON, 21 rue des Capucins, Tél. Burdeau 34-35**

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— **Marseille, Mrs GROS & BADOIX, 7 rue Clotilde, Tél. Dragon 87-84**

խագահին, կ'ըսեմ.— Ֆրանսա աւելի քան երբեք պէտք ունի բարեկարգու - թեան, անդորրութեան եւ կարգապահութեան »:

Այս յայտարարութիւնները գոհացում չտուին: Ալեփաւ ծերակուտական մը, նախկին նախարար Պ. Պիէնվընիւ - Մառթէն, որ նախագահն է Ծերակոյտին մեծամասնութեան, յայտարարեց.

— « Պ. Նախարարը խոստացաւ յարգել տալ բարեկարգութիւնը: Մենք կը հարցնենք թէ գործարաններու եւ ագարակներու գրաւումները պիտի թոյլատրուի՞ն դարձեալ: Այս հարցումին պատասխանէն կախում ունի մեր քուէն»:

Պ. Սալանկրօ.— *Ճանուն կառավարութեան կը պատասխանեմ թէ վերջ պիտի տանք այն բոլոր արարքներուն որ կը խանգարեն բարեկարգութիւնը, ո՛ր կողմէն ալ կատարուին :*

Պիէնվընիւ - Մառթէն.— *Մենք չենք ուզեր որ այս ծանրակչիռ վիճաբա - նութիւնը վերջանայ երկդիմի յայտարարութեամբ: Կը հարցնեմ Պ. Նախարարին թէ համաձա՞յն ենք եւ թէ կառավարութիւնը պիտի թոյլատրէ՞ նոր գրա - ւումներ :*

Սալանկրօ.— Կը կրկնեմ թէ կառավարութիւնը վճռած է ապահովել բարեկարգութիւնը եւ եթէ վաղը փորձեր կատարուին վանառատուններ, գրասեն - եակներ, գործարաններ, ագարակներ եւն· գրաւելու, պիտի խափանէ բոլոր միջոցներով :

Այս յայտարարութիւնը ընդունուեցաւ որոտագին ծափերով եւ ծերակոյ - տը, որ կը ապառնար տապալել կառավարութիւնը, վստահութիւն յայտնեց 1ի դէմ 230 ձայնով: Ձկակոզմեան հոսանքներէն 67 ծերակուտականներ ձեռնպահ մնացին:

Ժողովէն անմիջապէս վերջը, Պ. Սալանկրօ վարչապետ Պ. Պլումի ներ - կայանալով, անոր հաւանութիւնը առացաւ իր յայտարարութեանց համար : Ըստոյ տեղեկութիւններ հաղորդեց ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ· քարտուղարին եւ Աչխատանքի Դաշնակցութեան պատասխանատուներուն, որոնք պարզապէս արձանագրեցին նախարարին յայտարարութիւնները, զանոնք ըն - դունելու կամ մերժելու իրաւասութիւն չունենալով: Ապա ներքին գործերու պաշտօնատունը երթալով, տեղեկութիւններ հաղորդեց մամուլի ներկայացու - ցիչներուն: Այս առթիւ յայտարարեց թէ որ եւ է բան ետ չառներ իր յայտա - րարութիւններէն՝ գործարաններու գրաւման մասին եւ թէ դահլիճին վաեճ - բացման պիտի ենթարկէ իր ծրագիրը: Կը կարծուի թէ գործարաններու գրա - ւումը ապրիլու համար, կառավարութիւնը նախ պիտի դիմէ Աչխատանքի Դաշնակցութեան միջամտութեան եւ ուրիշ հաշտարար միջոցներու: Եթէ բո - լորն ալ ձախողին, այն ատեն օգնութեան պիտի կանչուի բոնի ուժը:

— o —

ԵՐԵՔ ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՂՋԻԿ ՄԸ, Ալիս Քուրուչեան (Քէլէչեան?), ինքնա - չարժի մը տակ մնալով մեռաւ սիւ որ լ'էնթի մէջ: Ոստիկանական տեղեկագի - րը կ'ըսէ թէ դժբախտ աղջիկը զոհ գացած է 15 տարեկան տղու մը, որ ուզած էր անոէր ինքնաչարժ մը բանեցնել, կատակի համար...Տղան կը փնտռուի:

Այրի Տիկին Եաղըճեան (Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Կարապետ Եաղըճեան (Քսանթի), Տէր եւ Տիկին Վազոնա (Փարիզ) եւ ազգականները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի որդւոյն, եղբօր եւ աներձագին՝

ՄԿՐՏԻՉ ԵԱՂԸՃԵՑՒՆԻ

դառնադէտ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ 4 յուլիս, չաբաթ օր Լօզանի մէջ, 38 տարեկան հասակին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ 7 յուլիս, երեքչաբթի օր տեղւոյն Օրթոտոքս եկեղեցիին մէջ, ձեռամբ Փարիզի Տէր Լեւոն քահանայ Ասլանեանի: Հանգուցեալին մարմինը ամփոփուեցաւ Լօզանի գերեզմանատան մէջ:

39, Rue des Jeuneurs, Paris (2):

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՄՕՏ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՍԱԿԱՒԱԳԻՒ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՎ

«ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԻԿ» (նուագող մշակ ֆայլենվաց): Սոսկալի խաւար (պնտագրութիւն): կազմեց՝ ՀԱՅԿ ԱՁԼՄԵԱՆ: Ստուար հատոր մը, 856 մեծադիր էջերով եւ պատկերազարդ: *Կը պարունակէ ոչ միայն հրիմեան Հայրիկի կենսագրութիւնը, այլեւ պատմական եւ աշխարհագրական տեղեկութիւններ Վասպուրականի եւ ժամանակակից դէպքերու մասին:*

Գինն՝ 50 ՖՐԱՆՔ. Ելիզ ատ ազմ եւ առաքց հայրենիս ցանկացողները դիմեն հեղինակին հասցէին:

ՎԱՐԶՈՒՀԻ ԵՆ

չորկարաժիններ, ամէն չափերու մեծ սենեակ, խոհանոց. 1300-1750 ֆր. (շարժ եւ չոփաժ ակէր ըլլալով) Դիմել՝ 13-15 rue de la Vistule, մէթրօ Maison Blanche:

50 մէթր հեռու Իսիի կայարանէն եւ 23 եւ 32 Ֆիւ հաւերակառքերու կայարանէն, վարձու են (tout confort) արկաքաժիններ, 1 փիէմնոց 2000, եւ 2 փիէմնոց **2350** ֆր. Շար չօֆաժ միասին:

Աժան գինով մէկ խաւուտ: Դիմեցէք անդունդ վրայ, 72-74 Bld. Rodin, à Issy-les-Mouli-neaux.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

ՆԱՒՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՊՈՒՏՕ, Ա. Մ.— կրնաք դրկել :

ՅԻՇԱՏԱԿ

Ծախու է մամուճեան խա - նութի մը, վից փէսով. Հայկա - կան կեդրոն: Մաքուր եւ օգ - տաւէտ վայր: Տարեկան վարձք 1900 ֆրանք:

Դիմել՝ M. Jean, 79 La Canebière, Marseille:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԱՆԻԷՒՌ-ՊՈՒԱ ՔՕԼՕՄԻ ՄԱՄ ենթակումիտէն ընկերաճամակրական դա - սախօսական ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Salle de la Comète, Place de la Comète, Asnières, կը խօսի՝ ընկ. ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ: Նիւթ՝ Խորհրդային սահմանադրութեան նոր նախագիծը եւ մեր հեռանկարները:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրա - ւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ճանօթ հաւաքատե - ղին: կարեւոր օրակարգ:

Գաւառ

ՎԻԷՆի կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Քրիս - տափոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, խաժակ Ակուժրին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆԻ վարանդեան կոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ըն՛ընկերները եւ հ ա մ ա կ ր ի ն ե ր ը 10 յուլիս. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181 Cours Lafayette, Ջարդարեան գրադարանին մէջ: կը դասախօսէ ընկ. Վ. ՅԻԼԼԷՐԵԱՆ: Նիւթ՝ Ընտրափաստութիւն եւ հաւաքնամարութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան միութեան անդամական ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ 12 յուլիս, յաւաքի՛այ կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10ին, Հ. Ց. Դ Ակումբին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, բոլոր ընկեր - ներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԱԼՊՈՒՄ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Հ. Յ. Դ. Եւր. Կեդր. Կոմիտէի հրատարակած ալպոմի երկրորդ տպագրութիւնը:

Գինն Ֆրանսայի համար 5 Ֆր., արտասահման՝ 6 Ֆր.:

Դիմել ընկ. Արքս-Խեանի «Յառաջ»ի Խմբագրատունը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. կ. ԽԱՉԻ Պանէօ-Քաշան ի Հանճաճիւղի Սանուց Միութեան կողմէ

12 յուլիս, կիրակի առաւօտեան ժամը 11ին գիշերուան ժամը 11

Chez Fiquet, *Ռոպլէնսոն*

ԳՆԴԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԺԱՄԸ 3—7

Կը ներկայացուի սանուհիներու կողմէ

ՕՀ ՕՈՒԱՆ ԳԼԽՈՒ ՓՈՐՁԱՆՔ

Կը նուագէ Խաժիկ ԳԱՐԵԳԻՆ, կը պարէ վոքրիկն Ռէժինա

7—11 հրթռակային պարեր, ձակ, Դիւրամատչելի պիւֆէ,

Լիմպելի պարագային գոց սրահ: Մուտք 3 ֆրանք

փորձ տ'ընելէ էն առ ել 128 Ֆիւ հեռաձայնել եւ իջնել վերջաւորութեան

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կ. ԽԱՉԻ ԵՒ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՒԻԼԻ Մ.ՃԻՒՂԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

12 յուլիս, կիրակի օր, Շավիլի օթասուն անտառին մէջ

Դեղարուեստական բաժին:

Պարեր՝ «Լեփրատ» նուագախումբի մասնակցութեամբ:

ԿԵՐՈՒԽՈՒՄ ՀԱՅԿԱԿՆ ՀԱՄՈՎ-ՀՕՏՈՎ

Մուտքը ազատ է:

Անձրեւի պարագային ապահով տեղ:

ՀԱՂՈՒԲԻ ՄԻՋՈՑ— Ֆիւ 1 օթօպիւսով իջնել Puits sans vins, ուրկէ ակառւտներ պիտի առաջնորդեն ձեզ:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau *(Մալ տէ Քոռաթոր),* **45-47 rue de la Boëtie**

17 յուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

(Սրահին դռները կը բացուին ժամը 8.30ին)

ՐԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

(Տասը տարեկան)

Կը դաշնակահարէ կտորներ՝ Պախէն, Բարատիէն, Մկարլաթիէն, Շոփէնէն, Կլինքա-Պալաքիրէվէն, Տէպիւսիէն, Մկրիապինէն, Վէվէրէն եւ Լիցէն:

Դաշնակ.— Կալօ:

Գիներ.— Ա կարգ ֆոթէօյ 20, Բ. կարգ 15, եւ Գ. կարգ 10 ֆր.:

Դպրոցական տարւոյ հանդէս

Ֆ. կ. ԽԱՉԻ Ալֆորվիլի Մասնաճիւղի վարժարանի աշակերտներուն հանդէսը տեղի կ'ունենայ

18 յուլիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Հայ Ակումբի սրահին մէջ:

Երգ, արտասանութիւն, պար եւ փոքրիկ ներկայացումներ

աշակերտներու կողմէ: *Մուտք 2 ֆր.:*

Տարւոյ հանդէս

Նախաձեռնութեամբ փորձ տ'իթալիի Թատրոն. Տիկնանց Մ.ճիւղին

Մասնակցութեամբ Դպրոցի Տիկնանց Օժանդակ Մարմնի

19 յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, յովհաննէսեանի սրահը,

13 Rue Pierre Curie, Kremlin-Bicêtre, Métro Porte d'Italie

Երգ, արտասանութիւն, դանազան խաղեր դպրոցի երկսեռ աշակերտներու կողմէ:

Հրապարակային քննութիւն Հայ լեզուի, քերականութեան, պատմութեան եւ հին ու նոր Հայաստանի աշխարհագրութեան, շրջանը լրացնող աշակերտներու կողմէ:

Մուտք 5 եւ 3 Ֆր.:

ՎԱՐԶՈՒԻ Է 13րդ թաղամասի մէջ, մէթրօ Corvisartի մօտ լօժր - ման մը, երկու սենեակ, կազ, էլեկտրականութիւն: Տարեկան վարձք 1140 ֆր.: Փոքրիկ որփրիկ՝ վերջերս կատարուած նորոգութեանց համար Դիմել հայկական Նպարավաճառատուն, 17 rue Damesme, Paris (13):

Հայաստանի մասին

Դաշնակցական պատասխանատուներու ուշադրութեան

ԵՕԶԿԱՏԻ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ «Նոր-Եօզկատ» աւանի շինութեան Հայաստանի մէջ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 12 ՅՈՒԼԻՍ, ԿԻՐԱԿԻ ԱՄԲՈՂՋ ՕՐը,

AU MADETի LA CASCADE ԻՎԱՍՈՒՆ պարտէզին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ **Տ-ՔԹ. ՔԷՉԵՃԵԱՆ**

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԾՈՒՆ ԲԱԺԻՆ

Առնել / Ֆիւ հաճրակառքը եւ իջնել Croix-Rougeէն մէկ կայան վեր:

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտարարութեամբ,

կը խնդրուի նկատի ունենալ սոյն Ֆուլականը,

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶ

Հ. ՇԵՐԻՄԵԹԵԱՆ

8 rue Gérard, Paris (13)

Դիմագծի յարմարութեամբ մագերու վարսայարդարում եւ դէմքի գունաւորում ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

ԱՐԱԳ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՄԱՏՋԵԼԻ ԴԻՆ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ գաւառ, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Ամէնէն տեսակ խնդիրներու Արկածի գաւառ, ամէնէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթէրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերու - թիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէնէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճաւերու եւ գաւասխօսութիւններու խմբագրութիւն: Ամրոզակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամագրութեամբ:

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée,

Otobus: AJ, AV, CP, 52, 50)71

Կը ծախենք՝ պոռարեղէններ, ամէնէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէնները՝ նպաստաւոր գիներով:

Գաւառէն եկած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ԴԱՒԻԹ ԱՐԹԱՒԻՐ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Վկայուած ֆրանսական եւ իտալական **Académie de Coupe**էն,

Անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներ.

ՆՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ, ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆ,

Դիմեցէք անգամ մը եւ գոհ պիտի մնաք

3 Rue Lemercier, *Փարիզ* (17), *մէթրօ* **Place Clichy**

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԼՈՍԵԱՆ

Ագարակատէրներ՝ **MÉAULTE** *(Somme)*

Արեւելեան ընտիր ճերմակ պանիր արտադրողներ եւ հայթայթող - ներ, զուտ մնարատ կաթէ պատրաստուած,

ՄԵԾԱԾՈՒԱՆԱԿ ՄԻԱՑՆ

Հայ բարեգործական հաստատութիւններու համար մասնաւոր գին: 10.000 ֆր. պատրաստ ենք վճարելու որեւէ մէկին, որ կրնայ հաստատել Թէ մեր ճերմակ պանիրին իւղը առնուած է: Դիմել վերոյիշեալ հասցէին:

«ՇԻՐԱԿ»

Թէ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զբն - նութեամբ հաստատուածճշմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաս - տուած զուտ չամիչի հիւթով ու անիսոնով եւ թորուած մանայա - տուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ապահեցիկ զօրացուցիչ մըն է: Բայց օդի գործածողը պէտք է գիտնայ ընտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշ - խաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները: Այլապէս, օդի անունէն տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաս - տուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղե - տալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:

«ՇԻՐԱԿ» օդին, որ մասնաւոր մեծաշնորհով Ֆրանսայի մէջ է բա - պարակ հանուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ օդիէն ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները, ուրեմն, եթէ օդի սիրահար էք, խմեցէք զայն, բայց գնտեցէք եւ խմեցէք Հայաս - տանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի շքեղ նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օդին, ձեր առողջու - թեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայ - րերու միակ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC

1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73

Լիոնի եւ շրջակայքի մճերանոց D. N. BAHADOURIAN,

2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10

Նիսի մճերանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ՆՐԹԵՒԵԳԻՑ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄԵԱՅՆ ԵՒ ԱՄՍԱԿԱՆ ՏՊԱՄԱՆՆԵՐ

Ցրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուէյցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
10
ՅՈՒԼԻՍ
VENDREDI
10 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3162

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋԱՆԱՋԱՆԵԼ ՏԱՒՆ ՈՒ ՈԴԻՆ

Ի՞նչպէս օգտուիլ ժողովրդական ձակատէն:

Ամէն բանէ առաջ՝ ըմբռնելով անոր ոգին: Զգուշանալով տառամոլութենէ եւ թերթաչ մարզանքներէ:

Ցրանսայի ձախակողմեան հոսանքները ինչո՞ւ կազմեցին այդ ձակատը :

— Վտանգուած տեսնելով հանրապետական – ժողովրդապետական ազատութիւնները: Անհանդուրժելի գտնելով ունեւոր դասերու կեղեքումը եւ աշխատաւոր բազմութեանց թշուառութիւնը: Ցետոյ նաեւ նկատի առնելով թէ՛ ազգայնականութեան մը խլրտումները, պետութենց սանձարձակ սպառազինութիւնները եւ միահեծան իշխանութենց սարքած խաղերը, որոնք լրջօրէն կը սպառնան խաղաղութեան:

Կարճ խօսքով,— Ազատութիւն, հաց եւ խաղաղութիւն, ինչպէս կ'ազդարարեն ամէն տեղ:

Այս է որ , արդիական բացատրութեամբ, կը կոչուի նաեւ պայքար ֆաշականութեան դէմ:

Այսպէս խտացնելով, բոլորին մատչելի դարձնելով ամբողջ հարցը, կրնանք առանց մասնաւոր դժուարութեան գտնել մեր ճամբան:

Անգամ մըն ալ չեչտենք որ, մեզի որ եւ է գործնական դեր չի յիշնար, այս չարժման պետական, քաղաքական - միջազգային յեղաշրջումներուն մէջ:

Անոնք որ անդամ են Ցրանսայի համայնավար կամ ընկերվարական կուսակցութեան, կրնան իրենց ճամբան երթալ, համաձայն տրուած հրահանգներուն, եւ աչք առնելով չարն ու բարին: Բայց անոնք իրաւունք չունին նոյնութեամբ հայկական կեանքի մէջ փոխադրելու իրենց տրուած դասերը: Մանաւանդ որ, չատ քիչերը սորված - մարսած են գանոնք, ինչպէս կ'ապացուցանէ աւելի քան տասը տարուան պատմութիւնը:

Ներքին գործերու ընկերվարական նախարարը երեքշաբթի օր կը չեչտէր իր ծանօթ ճառին մէջ, համաձայն ժերակոյտին առե – նագրութեանց.

— « Ինչ կը վերաբերի օտարականներուն, 1106 արտաքսման վճիռներ արձակուած են մայիսի ընտրութիւններէն իվեր, որոնց 467ը մեր իշխանութեան օրով: Տուպսի, Իզէոի եւ Մոզէլի նահանգապետները արտաքսման 8 վճիռներ արձակած են, գործադրութեան առթիւ: Սէնի նահանգին մէջ, 14 օտարականներ Ապահովութեան Տեսչութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած են: Ասոնց վեցը ընդհ. դատախազութեան յանձնուած ըլլալով, արտաքսման վճիռ ստացած են կամ պիտի ստանան: Անցեալ շաբաթ օր նահանգապետները մեզմէ ստացան շրջաբերական մը, որ կը յիշեցնէ թէ Ցրանսա կ'ուզէ հաւատարիմ մնալ իր ապաստանարանի աւանդութեանց·ԲԱՑՁ, ՄԵՐ ԵՐԿԻՐԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՉԻ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՄԵՐ ՆԵՐՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՅՈՑՑԵՐՈՒ, ՈՉ ԱԼ ՈՐ ԵՒ Է ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ ԿԱՏԱՐԵՆ ՆԵՐՇՆՉՈՒԵԼՈՎ ԻՐԵՆՑ ԵՐԿՐԻ ՇԱՀԵՐԷՆ »:

Անհրաժեշտ չէ նախարարական կամ ուրիշ պաշտօնական ազդարարութիւններ լսել, ըմբռնելու համար այսքան տարրական պարտականութիւն մը: կարմիրներուն կարմիրն անգամ այսպէս պիտի բացատրէր հարցը, եթէ կասկածելի դիտումներ չունենար:

Արդ, ի՞նչպիսի ծրագիրներ մշակած են անոնք որ կոչեր կամ հրաւէրներ կ'ուղղեն Փարիզի կամ գաւառի մէջ, «ժողովրդական ճակատ»ներ կազմելու համար :

Ամէն աշխատաւոր երբ հրաւէր կ'ընդունի այդպիսի ձեռնարկներու համար, իրաւունք ունի չեչտակի դնելու այս հարցը:

Մենք հակառակ չենք որ նոյնիսկ Դաշնակցականներ մասնակցին կատարուած խորհրդակցութեանց: Բայց, կազմակերպիչները պարտաւոր են առանց վերապահութեան մէջտեղ դնել իրենց բոլոր մտածումներն ու առաջադրութիւնները, որպէսզի իւրաքանչիւրը կարենայ դիրք ճշդել գիտակցօրէն: Որ եւ է ծածկամտութիւն կամ խորհրդաւորութիւն ներելի չէ այսքան լուրջ ձեռնարկի մը մէջ:

Եւ կազմակերպիչները պէտք է հրապարակ իջնեն նաեւ իրենց իրական դիմագծով: Ամէն ժողովական իրաւունք ունի գիտնալու անոնց հանգամանքը եւ իրաւասութիւնները:

Այս տարրական պայմաններէն վերջը, դիւրին է համաձայնիլ բուն ծրագրի մասին: Իսկ այդ ծրագիրը չի կրնար ուրիշ բան տրամադրել, եթէ ոչ պաշտպանութիւն աշխատաւորական - արհեստակցական չահերու:

« Ժողովրդական ճակատներ», այս հիման վրայ, անչուշտ օգտակար են եւ բանաւոր: Մնացեալը՝ պերճանք է եւ մարզանք:

Կենալով այս հիմնական սկզբունքին վրայ, հայ աշխատաւորները կրնան ոչ միայն ապահովել իրենց չահերը, այլեւ սերտ յարաբերութիւններ հաստատել Ցրանսական կազմակերպութեանց հետ, եւ նոր ազդակ մը աւելցնել մեր հանրային կեանքին մէջ, որ այնքան կը կարօտի թարմացման եւ վերակազմութեան :

Այս կէտէն անդին՝ բուն ազգային կեանքն է որ կը սկսի, բոլորովին տարբեր հանգամանքներով:

Պէտք չէ չփոթել մէկը միւսին հետ, եւ «միացեալ» կամ «ժողովրդական» ճակատներ փորձել եղած - չեղած ազդ· իշխանութիւնները փոխարինելու կամ չէզոքացնելու յաւակնութեամբ:

Այդ ճակատն ալ կը կարօտի լուրջ վերակազմութեան, ինչպէս կը յիշեցնենք տարիներէ ի վեր: Սակայն, բոլորովին տարբեր հարց է այս :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ԽՆԴԻՐԸ ԾԱՆՐԱՑԱԾ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՑ ՔԱՑՈՒԻԼ

Մոսկուայի վրդովումը Թուրքիոյ դէմ

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Անգլիա եւ Ա. Միութիւնը նորէն իրարու դէմ ելած են, Նեղուցներու վերազինման հարցին առթիւ: Այս պատճառով ալ Մոնթրէօյի խորհրդաժողովը անելի մը չանգած է եւ հաւանական է որ ձախողի: Պ. Լիթվինով, խորհրդաժողովին խորհրդային պատուիրակը, չորեքշաբթի օր յայտարարեց թէ Մոսկուայէն հրահանգ ստացած է հեռանալու, եթէ չընդունուի ռուսական տեսակէտը:

Մոսկուա կը պահանջէ որ խորհրդային մարտանաւերը Տարտանէլէն ազատ անցք ունենան, խաղաղութեան թէ պատերազմի առեն, իսկ պատերազմիկ պետութեանց մարտանաւերուն մուտքը արգիլուի, բացի այն պարագայէն երբ Ա. Դ. Ժողովուրդը մասնաւոր վճիռ մը կ'արձակէ: Իսկ անգլիական պատուիրակութիւնը, որուն կը ձայնակցին Թուրքիա եւ Ճափոն, կ'ընդդիմանայ Մոսկուայի պահանջին, առարկելով թէ խորութիւն մը կը հաստատուի ռազմական եւ ուրիշ մարտանաւերու միջեւ :

Զորեքշաբթի իրիկուն աւելի թանձրացաւ մթնոլորտը, թէեւ մասնաւոր խօսակցութիւնները չարունակուեցան անգլիական եւ խորհրդային պատուիրակութենց միջեւ, աջակցութեամբ Պ. Փօլ Պոնքուրի որ կը ջանայ միջին ճամբայ մը գտնել: Ռուսերը չատ ազդուած են Թուրքիոյ բռնած ընթացքէն , եւ գայն անհամապատասխան կը գտնեն երկու երկիրներու բարեկամական յարաբերութեանց, որ կը չարունակուի 15 տարիէ ի վեր: Անգլիական եւ խորհրդային առաջարկներու մասին վիճաբանութիւնները չարունակուեցան աւելի քան երկու ժամ, առանց որ եւ է արդիւնքի հասնելու եւ ժողովը յետաձգուեցաւ յաջորդ օրուան (Հինգշաբթի):

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ անգլիական նոր ծրագիրը լաւ տպաւորութիւն չէ գործած եւ թէ լուրջ վախեր կը տիրեն խորհրդաժողովին ձախողման մասին :

Ինչպէս կ'երեւայ, անգլեւռուսական հին մրցակցութիւնն է որ մթնոլորտը կը պղտորէ այս առթիւ ալ:

Մտահոգութեան առարկան միայն այս հարցը չէ :Կը վախցուի որ Նեղուցներու պայմանագրին փոխոխութեան համար կատարուած այս փորձը նախընթաց մը ստեղծէ, ուրիշ դաշնագիրներու վերաքննութիւնը պահանջելու համար: Արդէն ախտանշաններ կ'երեւան զանազան շրջաններու մէջ:

Իտալիա կը չարունակէ ձեռնպահ մնալ, ոչ պատուիրակ ղրկելով, ոչ ալ որ եւ է ծրագիր ներկայացնելով : Մուսոլինի նոյն դիրքը բռնած է նաեւ Լոքառնոյներու ժողովին հանդէպ, որ պիտի գումարուի Պրիւսէլի մէջ, յուլիս 22ին, եւ որուն մասնակցելու հրաւէր ստացած է արդէն: Իրաղեկներ կը հաւատան թէ Իտալիա չպիտի մասնակցի այս ժողովին, մինչեւ որ Գերմանիա չմասնակցի: Միայն գաղտնապահութիւն կը տիրէ Մուսոլինիի ծրագիրներու մասին :

**** Պ. Փօլ Պոնքուր մասնաւոր խօսակցութիւն մը ունենալով Պ. Լիթվինովի հետ, այն տպաւորութիւնը կրած է թէ Ռուսերը աւելի հաշտարար կ'երեւան: Անգլիական պատուիրակութիւնը նոր հրահանգներու կը սպասէ Լոնտոնէն: Հաւանական է որ վիճելի հարցին քննութիւնը յետաձգուի առ այժմ , չարը խափանելու համար: Նոր պայմանագրին մէջ տակաւին ուրիշ յօդուածներ կան որ նոյնքան դժուարութիւն կը պատճառեն: Այսպէս, անգլիական ծրագիրը կը տրամադրէ որ եթէ Թուրքիա պատերազմի սպառնալիք տեսնելով ուզէ փակել Նեղուցները,կարելի ըլլայ այդ որոշումը ետ առնել Ա.Դ.Ժողովուրդին միջոցաւ, ձայներու 2)3ի մեծամասնութեամբ:*

Առժամեայ համաձայնութիւն մը Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ

Աւստրիոյ փոխ - վարչապետը Փէյթա հասաւ առջի օր եւ փութաց հաղորդել հունգարական կառավարութեան թէ առժամեայ համաձայնութիւն մը գոյացած է Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ: Իրազեկ աղբիւրէ կը հաւատան թէ բանակցութիւնները կը չարունակուէին ամիսներէ ի վեր եւ վերջացան յուլիս 4ին: Գոյացած համաձայնութիւնը կապ չունի հիմնական սկզբունքներու հետ, որոնք պիտի քննուին աւելի վերջը:

Գոյացած համաձայնութեամբ, Աւստրիա կ'արտօնէ որ 2500 մարդիկներ եւ անոնց հետ կապուած անձեր մասնակցին Գերմանիոյ օղիմպիական խաղերուն: Փոխադարձաբար, Գերմանիա կը մեղմացնէ աւստրիական հպատակներու ճամբորդութեան համար հաստատուած սեղմումները: Աւստրիա ետ կ'առնէ կեռ խաչերով զրօշներու դէմ հաստատած արգելքը, կը ջնջէ գերման ճամբորդներէ պահանջուած 1000 մարքի տուրքը եւն.: Գերմանիա չուտով մեծաքանակ փայտ պիտի ներածէ Աւստրիա, իսկ այս վերջինը գերմանական հանքածուխ պիտի գնէ :

Որքան ալ ընթացիկ եւ գործնական հարցերու վերաբերի, այս համաձայնութիւնը պիտի օգնէ մեղմացնելու երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները, մեւնոյն ատեն տնտեսական առաւելութիւններ պարգեւելով երկուքին ալ:

Այսգ որձին յաջողութեան համար կարեւոր դեր մը կատարած է Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ մերձեցումը :

Հապէշները կը չարդեն 4 իտալացի օդաճաւորդներ

Հռոմէն պաշտօնապէս կը հաստատեն թէ Հապէշները ծուղակը ձգելով չարդած են չորս իտալացի օդանաւորդներ, որոնք յունիս 26ին ճամբայ ելած էին Ասաթս - Ապէպայէն, երեք աւտոմոպիլներով: Զոհերէն մէկը հռչակաւոր օդաչու մըն է, հազարապետ Անթոնիօ Լոքաթէլլի, որ համաչխարհային համբաւ կը վայելէր, մէկը՝ զօրավար մը, եթովպիոյ իտալական օդատորմիղին հրամանատարը, Մայլիօքքօ: Զինուորական իշխանութիւնը անմիջապէս գործի ձեռնարկեց, «զանգուածային» պատիժներ տնօրինելով :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՖՐԱՆՔԵՒՍԱՒՐԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ե՛րբ պիտի վերնայ հոգատարութիւնը

*Երեսփ. ժողովին արտաքին գործերու յանձնաժողովը չորեքշաբթի օր կարեւոր լուսաբանութիւններ ստացաւ, Ցրանքեւսուբիական բանակցութեանց մասին: Զեկուցանողն էր Պ. Վիէնօ, արտաքին նախարարութեան խորհրդականը, որ պարզեց ծրագրուած դաշնագրին գլխաւոր գիծերը եւ բացատրեց թէ կառավարութիւնը ինչպէս կ'ըմբռնէ հոգատարութեան զգայնման եւ պինակցութեան դաշնագրի խնդիրը: Պ. Վիէնոյի բացատրութեանց համաձայն, Ֆրանսական կառավարութիւնը պիտի չարունակէ Սուրիոյ ազատագրման գործը, համաձայն անցեալ մարտին ստանձնած յանձնառութեանց: Հոգատարութիւնը պիտի դադրի որոշ ժամանակի մը մէջ եւ կարգ մը նախապայմաններով: Ցրանսա, որ կարեւոր չահեր ունի, ինչպէս եւ փոքրամասնութիւնները պաշտպանելու իրաւունքներ, հոգատարութիւնը չի կրնար ձգել առանց անհրաժեշտ երաշխաւորութիւնները ապահովելու փոքրամասնութեանց համար, ինչպէս եւ առանց զինակցութեան եւ բարեկամութեան դաշնագիր մը կնքելու իր տնտեսական եւ քաղաքական չահերուն համար: Այս դաշնագրին գործադրութեան եղանակներու մասին է որ այժմ բանակցութիւններ կը վարեն արտաքին նախարարութիւնը եւ սուրիական պատուիրակութիւնը: Երբ վերջնապէս համաձայնութիւն գոյանայ, այն ատեն արագօրէն պիտի կատարուի հոգատարութեան դադարումը, համաձայն ընկալեալ սովորութեանց: Ցրանսա խնդիրը պիտի հաղորդէ Ազգերու Դաշնակցութեան հոգատարութեանց յանձնաժողովին, որ իր կարգին զայն պիտի յանձնէ Ա. Դ. Ժողովուրդին քննութեան: Անշուշտ Ցրանսայի խորհրդարանն ալ իր կարծիքը պիտի յայտնէ: Այսպէս, Ցրանսա հետեւելով Անգլիոյ օրինակին (Իրաք), պիտի յայտարարէ Սուրիոյ եւ Լիբանանի անկախութիւնը, բայց իրեն պիտի վերապահէ ամէնէն նպաստաւոր եալ ազգի առաւելութիւնը: կ'ըսուի թէ պայման պիտի դնէ որ միայն ինք դեսպան ունենայ Պէյրութի մէջ:

ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԳՐԱՒՄԱՆ ԱՐԳԵԼՔԸ

Նախարարական խորհուրդը այսօր պիտի գումարուի, լսելու համար ներքին նախարարին զեկուցումը՝ ձերակոյտի առջի օրուան նիստի մասին, ուր հարցապնդուելով, յանուն կառավարութեան յայտարարած էր թէ պիտի արգիլէ գործադարձներու գրաւումը՝ բանթողներու կողմէ: Ժողովը միջոցներ պիտի մշակէ, այս յանձնառութեան գործադրութեան համար:

Ներքին նախարարին յայտարարութիւնը տհաճութիւն պատճառած է համայնավար կուսակցութեան, որուն ընդհ. քարտուղարը, Պ. Թորէզ, առջի օր Միւթիւալիթէ հրաւիրելով մամուլի ներկայացուցիչները, կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ: Պ. Թորէզ պնդեց թէ իր կուսակցութիւնը կ'ուզէ հաւատարմօրէն հետեւիլ ժողովրդական ճակատի ծրագրին, բարելաւելու համար բանուորներու ընկերային վիճակը, թէ երբեք նպատակ չունին յեղափոխական միջոցներ փորձելու: Իր կարծիքով, սխալ է յեղափոխական նպատակներու վերագրել վերջին գործադուլները: Ինչ կը վերաբերի գործարաններու գրաւման, ճիշդ է որ ժողովրդական ճակատը նախատեսած չէր զայն իր ծրագրին մէջ, սակայն համայնավարները թոյլ չպիտի տան որ բռնի միջոցներ գործադրուին բանուորներու դէմ, գործարաններու գրաւման առթիւ:

Համայնավար երեսփոխան Ժաք Տիւքլո եւս խօսելով, պնդեց թէ իր կուսակցութիւնը հակառակ է Ցրանքին արժեզրկման :

*** Պ. Փօլ Ֆոռ, ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, որ անպաչտօն նախարար է գաւիլեին մէջ, Փիւթոյի մէջ ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ իր կուսակցութիւնը յառաջիկայի ամբողջովին ընկերվարական ծրագիր մը մէջտեղ պիտի դնէ, եթէ ձախողի ներկայ փորձը :

Չիչէրինի կեանքը եւ գործը

Կէորկի Չիչէրին, Ա. Միութեան նախորդ արտաքին գործավարը, որուն մահը հաղորդեցինք երէկ, ծնած էր 1872ին: Հայրը մասնակցած էր 1878ի ռուսեւթրքական պատերազմին եւ մեռած 1880ին: Կը պատկանէր ազնուապետական չատ հին ընտանիքի մը: Մանկութիւնը անցուց հօրեղբօրը կալուածին մէջ: Փեթերպուրկի համալսարանը աւարտելէ վերջ, տասը տարի ուսումնասիրութիւններ կատարեց արտաքին գործերու նախարարութեան դիւանները մէջ: Ցիղիքապէս տկար ըլլալով, փոխադրուեցաւ նախ Գերմանիա, յետոյ Ցրանսա, ուր խառնուեցաւ յեղափոխական հոսանքին եւ մտաւ սոցիալ - դեմոկրատ կուսակցութեան մէջ: Լոնտոն կ'ապրէր պատերազմի վերջին օրերուն, իբրեւ քարտուղարը համայնավարական կուսակցութեան: 1917ին առեն մը բանտարկուեցաւ, յետոյ արձակուելով վերադարձաւ Ռուսաստան: Ժողովրդային իշխանութիւնը հաստատուած էր արդէն եւ Չիչէրին արտաքին գործավարութեան օգնական նշանակուելով, գործօն դեր ունեցաւ Պրէսթ - Լիթովսքի դաշնագրին բանակցութեանց մէջ: Շատ չանցած նշանակուեցաւ արտաքին գործավար եւ այդ պաշտօնը վարեց մինչեւ 1930, երբ արձակուեցաւ իր իսկ խնդրանքով: Իրեւ արտաքին գործավար աւելի քան տասը տարի, Չիչէրին խորհրդային իշխանութեան ամէնէն ականաւոր դէմքերէն մէկը հանդիսացաւ: Ինքն էր որ սերտ կապեր եւ համաձայնութիւններ կնքեց Թուրքիոյ հետ : 1921ին նախագահն էր ձեռնտա ղրկուած խորհրդային պատուիրակութեան եւ կնքեց Ռափալլոյի հռչակաւոր դաշնագիրը Գերմանիոյ հետ: Լոզանի մէջ ալ Ա. Միութեան ներկայացուցիչն էր եւ բուռն ընդհարումներ ունեցաւ Լորտ Քըրզընի հետ, Թրքական հաշտութեան բանակցութենց առթիւ: Լորտ Քըրզընն ամբարտաւան դիրք մը բռնած ըլլալով, Չիչէրին բորբոքեցաւ եւ յայտարարեց թէ ինքն ալ ազնուապետական ծագում ունի: Այդ օրերուն էր որ ներկայացուց իր հռչակաւոր «չնորհը»,— 250,000 հայ գաղթականներ փոխադրել Տօնի եւ Քուպանի չրջանը եւ Քըրկըլներու երկիրը, որու մասին մինչեւ այսօր ալ կարօտով կը խօսին բանդէտ մարդիկ ...

Ժողովէս մշակուած միտք մըն էր եւ կատարեալ դիւրութեամբ կը խօսէր քանի մը լեզուներ: Միեւնոյն ատեն օժտուած էր նուրբ կենցաղավարութեամբ: Իրրեւ ազնուապետական յեղափոխական կը խրչէր արիւնէ, երկատասարդութեանը խորապէս ազդուած ըլլալով աւետարանական վարդապետութենէ մը: կ'ըսեն թէ արտակարգ սովորութիւններ ունէր աշխատանքի համար: Դեսպանները կ'ընդունէր առաւօտեան ժամը 3ին, ընդհանրապէս գիչերները կ'աշխատէր եւ կ'ուղէր ամէն բան իր ձեռքով կատարել:

Կուսակցական եւ պետական կեանքի մէջ, Չիչէրին ալ, ինչպէս կրթական

ՍՊԱՌԱԶԻՆՄԱՆ ԹԱՓԸ.— ՆԵՐՔԻՆ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐ

Էնկիւրի, վերջերս, երկու նոր ո-րոշումներու առջեւ դրաւ երկիրը:

Առաջինը՝ արտակարգ ելմտացոյցի մը յաւելումն էր:

Դեռ մէկ երկու ամիս անցած չէր տարեկան ելմտացոյցի վաւերացումէն ու ահա 26.000.000 ոսկիի նոր յաւելում մը պահանջեց Ըմմէթի կառավարութիւնը: Երբ նկատի ունենանք, որ այս տարուան ելմտացոյցը բաղդատմամբ վերջին քանի մը տարիներուն, արդէն իսկ նկատելի չափով բարձր էր, որոշ կը դառնայ որ Թուրքիա այս տարի համեմատաբար աւելի մեծ չափով կը սպառազինուի:

Կը յիշուի որ ելմտացոյցի քուէարկութեան առեն վարչապետը ճառ մը արտասանեց ու խօսելով հանդերձ երկրին անխոցելի ապահովութեան մասին, անվերապահօրէն յայտնեց թէ ելմտացոյցին բարձրացումը արդիւնք է զինուորական - պաշտպանողական նոր ձեռնարկներուն: Ահաւասիկ, 26 միլիոնի արտակարգ վարկ մը եւս:

Նկատի ունենալով որ ճիշդ այդ օրերուն սեղանի վրայ կուգար Նեղուցներու ամրացման հարցը, կարելի է ենթադրել թէ այս վերջին յաւելումը կապ ունի այդ ծրագրին հետ: Այս առթիւ կրկնենք, սակայն, որ Թուրքիա, ինչպէս կը պնդեն մասնաւորաբար անգլիացի մասնագէտներ, երկու տարիէ ի վեր ամրացուցած է Նեղուցները: Ագիկ զատ, կը խօսուի նաեւ զերմանական յանձնաժողովի մը մասին՝ այդ ծրագրին համար:

Այսպէս կամ այնպէս, Թուրքիա, ուրեմն, նոր թափ մը կուտայ իր սպառազինման ու այդ թափին մէջ կը դնէ ամապարանք:

Լուրջ պատճառներ զինքը մղած պէտք է ըլլան, անշուշտ, տարեկան ելմտացոյցի քուէարկումէն քիչ վերջը յանկարծ նոր ու բացէն վարկ մը քուէարկելու համար:

Աւելորդ է ըսել թէ այդ պատճառները կը բխին առաւելապէս Միջերկրականի այժմու կացութենէն եւ Իտալիոյ բացայայտ ծրագիրներէն, որոնց մասին յաճախ գրուած է:

Բայց քանի որ խօսեցանք այս նոր վարկի մասին, աւելորդ չըլլար, կը կարծենք, կարդ մը թիւեր տալ առհասարակ Թուրքիոյ զինուորական ուժերու մասին:

Պարզ է, որ Թուրքիոյ վարիչները, գրեթէ առանց բացառութեան, զին-ուորականներ են: Անոնք չեն ուզեր կռիւ: Բայց, ստիպուած են զօրացնել երկիրը: Մոպազութեան առեն 140.000 է Թուրքիոյ բանակին թիւը: Այնոր համար կը ծախսուի տարեկան ելմտացոյցին աւելի քան մէկ երրորդը: Մեծ ուշադրութիւն զարձուած է զինուրական տեղական ճարտարարուեստին:

Թուրքիոյ մէջ զինուորութիւնը պարտաւորիչ է: 20 տարին լրացնողը պարտաւոր է զօրանոց երթալ: Զինուորութեան տեւողութիւնը կը տարբերի համաձայն ճիւղին: Հետեւակը 18 ամիս կը ծառայէ, օդանաւային եւ մասնագիտական ճիւղերուն պատակնողը՝ 24 ամիս: Ծովային զինուորը՝ երեք տարի:

Իր ծառայութիւնը աւարտելէ վերջ զինուորը կ'անցնի պահեստի բանակին մէջ:

Թուրքիա ունի 9 զօրաբանակներ, որոնց երկուքը կը պահուին Եւրոպական մասին մէջ: Զօրաբանակները կը բաժնուին 18 հետեւակազօր բանակներու, որոնք կը բաժնուին 54 վաշտերու եւ 5 հեծելազօրքի զօրաբաժիններու: Այս վերջինները կը կազմեն 24 հեծելազօրքի վաշտեր:

Ծովանօթաձիգ բաժինը կը բաղկանայ 9 վաշտերէ, որոնց ամէն մէկը կը պատկանի համապատասխան զօրաբանակին: Անոնցմէ 7ը մեքենաշարժ են:

Երկրաչափական բաժինին մէջ պէտք է յիշել ուժեղացումը ինքնաշարժի փոխադրութեան, որ կցուած է հետեւակ վաշտերուն:

Ասոիկան զօրքի (ժանտարմըրի) բաժինը շատ լաւ զինուած է: Ան կը կազմէ եւ ոստիկանական ծառայութիւն: Անոր մէկ մասը կցուած է սահմանային զօրքերուն: Կը բաղկանայ 300 սպաներէ եւ 37000 զինուորներէ:

Բանակին սպառազինումը շատ լաւ է: Բոլոր նիւթերն ու իրերը կը համապատասխանեն զինուորական արհեստագիտութեան վերջին միջոցներուն,— մասնաւորապէս 765 մ. մ., գնդացիր՝ Մաքսիմ եւ Հոչքիս, արագահարուած եւ հրետանի՝ 75 մմ. Քրուփ եւ Շնայտէր:

Օդային բաժինը ունի 800 զործիք ներ եւ 10.000 ծառայողներ: Կան երկու օդանաւային զործարաններ Էսկիշեհիրի եւ Կեսարիոյ մէջ: Վերջերս Ռուսիայէն եկած են երկրաշարժներ, որոնք ուժ կուտան նոր արտադրութեանց:

Ծովային բաժնին մէջ կը ծառայեն 1200 սպաներ եւ 8.300 ստորադասներ: Թուրքիա ունի «Եավուզ»ը (նախկին Կէօպէն), «Համիտիէ»ն, որ կիսաւեր էր պալքանեան պատերազմին եւ 1930-ին նորոգուեցաւ, չորս Թորփիլահաներ, երեք Թորփիլանաւեր եւ հինգ ընդծովեաններ:

Այժմ կ'արդիականացնեն Պոլսոյ զինուորական մթերանոցը եւ նոր մը կը շինեն Իզմիրի մէջ:

×

Էնկիւրիի երկրորդ որոշումը կը վերաբերի Հալքի ընդհ. քարտուղար Րէճէպ Փէքէրի հրաժարեցման:

Այս լուրն ալ յանկարծակի տրուեցաւ: Կարճ հեռագիր մը հաղորդեց թէ Աթաթիւրք ազատ կացուցած է Ր. Փէքէրը իր պաշտօնէն: Վերջինս չրջաբերականով մը մանրամասնութիւններուն հաղորդեց Աթաթիւրքին որոշումը, չմոռնալով իր յարգանքի ու հնազանդութեան տուրքը տալ: Երրորդ օրը նոր հրահանգ մը տեւականացուց Հալքի (կուսակցութեան) ընդհ. քարտուղարութեան առժամեայ փոխանցումը վարչապետ Ըմմէթի:

Րէճէպ Փէքէր անծանօթ դէմք մը չէ Թուրքիոյ մէջ: Ան ազգային պաշտպանութեան գործակալ էր: Ցետոյ եղաւ Հալքի քարտուղարը: Աւելի քան տարի մըն է որ յեղափոխութեան դասընթացքի գլխաւոր դասախօսն էր: Նոյն իսկ կարելի է ըսել, ինքն էր որ սկսած էր տուն տալ եւ առաջնորդել Հալքը:

Ըսենք նաեւ որ Թուրքիոյ մէջ երբորդ դէմքն էր ան՝ Աթաթիւրքէն եւ Ըմմէթէն վերջ: Այս պարագան աւելի հասկնալի կը դառնայ, եթէ յիշենք թէ Հալքի քարտուղարութիւնը փաստօրէն դեկավարութիւնն է այն կուսակցութեան որ կը վարէ երկիրը:

Ցէճիի ձախողանքէն եւ «իր» կուսակցութեան լուծումէն վերջ, երբ Ր. Փէքէր Հալքի դեկը ձեռք առաւ, իր ուրքմէթի մէջ ունեցած դիրքերուն մէջ մրցակցութիւն մը ծագը տուաւ: Աթաթիւրք բաւական առեն օգտագործեց այդ երկուութիւնը, որ սակայն վերջերս սուր համեմատութիւններ առացաւ: Այդ հակամարտութեանց պատճառները երկուք են,— քաղաքականութեան տարբերութիւններ եւ Համալի յաջորդելու խնդիր:

Պէտք է ըսել, որ այս երկուութիւնը լայն ծաւալ զտած է նաեւ մասնաւորապէս Հալքի եւ ընդհանրապէս երկրին մէջ: Երկուքն ալ ունին իրենց բարձրաստիճան եւ ստորադաս կողմնակիցները: Քեազիմ Իզ Այրիի Ազգ. Մեծ Ժողովի նախագահութենէն հեռացումը, Ալի Սայիպի «մահափորձ»ի զատը եւն., բոլորն ալ մէկմէկ անզրադարձումներ են այդ ներքին սուր պայքարին:

Րէճիպ Փէքէր, անցած Հալքի գլուխը, օր օրէ իրեն համար ստեղծած էր մեծ նեցուկ մը: Այդ որոշումը, որով Հալքի ծրագիրը կը զառնայ, ասկէ վերջ, կառավարութեան ծրագիրը, — եւ որու մասին առանձին յօդուածով մը խօսեցանք Ցառաջի մէջ — աւելի բարձրացուց խնդիրը: Փաստօրէն, ուրեմն, Րէճէպ Փէքէր կը զառնար երկրին անպաշտօն վարիչը, բան մը, որուն չէր կրնար հանդուրժել Ըմմէթ, Ր. Փէքէրէ առաջ մէկ քանիներ մեկուսացուցած ըլլալով: Այս պայքարին բնոյթը աւելի բնորոշ կը զառնայ, եթէ աչքընենք որ Ցէճիի կուսակցութեան մաս կը կազմէր Ր. Փէքէր: Երբ այդ կուսակցութիւնը Ըմմէթի ստիպումին տակ լուծեց Մ. Քամալ, Ր. Փէքէր, իր շատ մը կողմնակիցներով անցաւ Հալքի մէջ: Եւ այդ օրէն սկսաւ պայքարը Հալքէն ներս:

Հիմա, ահաւասիկ Ըմմէթ Ինէօնիւ կրկին յաղոցած է Քամալին պարտադրել իր կամքը՝ մեկուսացնելով Րէճէպ Փէքէրը:

Զափազանց ուշագրաւ ու նոյնքան հասկնալի է այն որոշումը որով Հալքի բոլոր ճիւղերուննախաքաղաքները կը զառնան կուսակալներ: Ուրիշ խօսքով՝ Հալքը՝ — որ վերահսկիչն էր կառավարութեան՝ իրրեւ վարիչ ու զաղափարախօս ունենալով Ր. Փէքէրը,— այժմ ինք կ'ենթարկուի կառավարութեան, որուն վարիչն է Ըմմէթ Ինէօնիւ:

Կասկած չկայ, որ այս կարգադրութիւնը ոչ միայն չի կասեցներ պայքարը, այլ ընդհակառակն, աւելի կը սրէ զայն:

Մուլ ու անաղմուկ թէեւ, Թուրքիոյ մէջ, յեղափոխական հոսանքներու զսպումէն վերջ, լուրջ տարակարծութիւններ ու մրցակցութիւններ կան զուն իսկ քաղաքականներու ծոցին մէջ, եւ սկսած են իրար հարուածել գլխաւոր վարիչները նոր Թուրքիոյ:

Մ. Րէուֆիէն մինչեւ Ցէճիի, ու Ցէճիէին մինչեւ Րէճէպ Փէքէր՝ թէեւ Ըմմէթ միշտ կը մնայ իշխանութեան վերեւ, բայց ստոյգ է որ օր օրի կը խորանայ վէճը ու փոքրիկ անյայտ զուներ մը կամ ցնցումի պարագային անպայման ուժեղ ճեղք մը յառաջ կը բերէ: Իսկ առիկա կարծէք հեռու չի Թուր ...

Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

(Ր. Եւ վերջին մաս)

Նախորդ գրութեամբ ընդհանուր ակնարկ մը նետելով, փորձեցի պարզել Դաշնակցութեան եւ ամկավարներու դերը զաղութներու կազմակերպութեան մէջ:

Քանի մը խօսք ալ բոլշեւիկներու մասին:

Իսկ հայ բոլշեւիկները ըլլալով մէկ մասնիկը ռուսական համայնավար կուսակցութեան, կը հետապնդեն համամարդկային ազատագրական խոշոր գաղափարը, որուն հասնելու համար, պատրաստ են զոհելու բուռ մը հայութիւնը: Այդ իսկ նպատակով, անոնք մեծ ճիզեր կը թափեն կուսակցական առելութիւնն աւելի խորացնելու, կիրքերը հրահրելու, քաղաքացիական բռնի կռիւ առեղծելու:

Հայ բոլշեւիկներն իրենց զէնքերն ուղղեցին առաւելապէս Հ. Ց. Դաշնակցութեան դէմ, իբրեւ ազգային դատի ուժեղ միջնաբերդի, որու անկումէն յետոյ միայն անոնք վերջնապէս նուաճուած կը համարէին հայ ժողովուրդը: Տասնըհինգ տարի չարունակ պայքարի նորահնար բոլոր ձեւերով կռուեցան Դաշնակցութեան դէմ, բայց չյաջողեցան անոր ամրակուռ կազմէն փրցնել փոքր մասնիկ մը անգամ: Ընդհակառակն անոնք տեսան, որ տարուէ տարի հայ երիտասարդութիւնը խմբովին կը դիմէ Դաշնակցութեան դիրկը, ոչ թէ փողի, պաշտօնի եւ նիւթական ակնկալութեամբ, այլ զոհելու եւ զոհաբերուելու պատրաստակամութեամբ, որովհետեւ Դաշնակցութիւնը հայ ժողովրդի հարազատ կուսակցութիւնն է, անոր ազատագրական ձգտումներու հարազատ արտայայտիչն ու զործադրողը: Դաշնակցութիւնը հայ ժողովրդի ծոցէն բխած ներզօր խորհուրդ մը, զաղափար մըն է, կարելի չէ զայն արմատախիլ ընել կամ զնդակահարել: Իրենք բոլշեւիկները բաց աչքով կը տեսնեն որ տասնըհինգ տարուան իրենց անողոք հալածանքէն յետոյ, դաշնակցական աշխարհահայեացքը զարձեալ զլուխ կը բարձրացնէ իրենց իսկ ընկերներու զլխուն, դեռ չքացած սրտին մէջ, այնպէս որ յաճախ իրենք զիրենք կը զլխատեն Դաշնակցութենէն ազատագրուելու համար:

Բոլշեւիկները տասնըհինգ տարի չարունակ պոռացին ու կանչեցին թէ Հայերու զլխին եկած բոլոր աղէտներու պատճառը Դաշնակցութիւնն է եղած, իրրեւ թէ Սուլթան Համիտն ու իր ամէն տեսակի յաջորդները Հայերու համար ստեղծած ըլլային զրախտային կացութիւն մը, որուն դէմ իրաւունք չունէր ծառանալու Դաշնակցութիւնը, իսկ իրենք հարկաւ անառարկելի իրաւունք ունէին ծառանալու կերեւնակիի, «սուլթանէն աւելի բռնապետական» ժամանակաւոր կառավարութեան դէմ, ծով արեան մէջ լողացնելով Ռուսաստանը ծայրէ ծայր, հիւսիսէն մինչեւ հարաւ, մինչեւ փոքրիկ ու տանջուած Հայաստանը: Բայց այսօր տասնըհինգ տարուան փորձերէն յետոյ բոլշեւիկները տեսան, որ հայութիւնը ականջ չի խեղ այս անամէջ փաստարկութեան, այլ եւ, եւս աւելի պինդ բազուկներով զրկեց ու պահպանեց իր հարազատ կուսակցութիւնը:

Բոլշեւիկները նոյնպէս ամբողջ 10—15 տարի պոռացին ու կանչեցին, թէ Դաշնակցութիւնը թշնամի է խորհ. Հայաստանին, կը դաւադրէ ու կ'աշխատի ներսէն պայթեցնել զայն: Բայց այսօր արդէն իրենք ալ չեն հաւատար այս անհիմն զրպարտութեան, իրենք շատ լաւ գիտեն որ քանի կանգուն է Խորհ. Ռուսաստանը, Դաշնակցութիւնը այդ տեսակ անխորհուրդ ձեռնարկ չի կատարեր, իսկ Դաշնակն ուքարը, այլ ընդհակառակն, աւելի կը սրէ զայն:

Մուլ ու անաղմուկ թէեւ, Թուրքիոյ մէջ, յեղափոխական հոսանքներու զսպումէն վերջ, լուրջ տարակարծութիւններ ու մրցակցութիւններ կան զուն իսկ քամալականներու ծոցին մէջ, եւ սկսած են իրար հարուածել գլխաւոր վարիչները նոր Թուրքիոյ:

Մ. Րէուֆիէն մինչեւ Ցէճիի, ու Ցէճիէին մինչեւ Րէճէպ Փէքէր՝ թէեւ Ըմմէթ միշտ կը մնայ իշխանութեան վերեւ, բայց ստոյգ է որ օր օրի կը խորանայ վէճը ու փոքրիկ անյայտ զուներ մը կամ ցնցումի պարագային անպայման ուժեղ ճեղք մը յառաջ կը բերէ: Իսկ առիկա կարծէք հեռու չի Թուր ...

Վ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Թ Ա Ւ Ր Ի Զ, (Ցառաջ).— Ցունիս 21-ին տեղի ունեցաւ Թաւրիզի «Հայկազեան - Թամարեան» զպրոցի տարեվերջի հանդէսը խուռն բազմութեամբ: Բակը զարդարուած էր զրօշակներով: Ներկայ էին առաջնորդ Ներսէս արք. Ատրպատականի կրթական տեսչութեան ներկայացուցիչը, թաղային ոստիկանապետը, բազմաթիւ հայ եւ օտար պաշտօնական անձեր:

Հանդէսը սկսաւ իրանեան քայլերգով որ ունկնդրութեաւ յոտնկայս: Աչակերտ - աշակերտուհի յաջորդապէս արտասանեցին իրաներէն եւ հայերէն ոտանաւորներ, երգեցին խմբական եւ սօլօ երգեր, ղեկավարութեամբ Պ. Աբգեքան Գրիգորեանի: Ուսուցիչ Պ. Աչոտ Մուրատխանեանը իրաներէն լեզուով ներկայացուց օտար հիւրերի համար զպրոցի տնտեսական եւ ուսումնական համառօտ տեղեկագիրը: Զպրոցի հոգաբարձութեան նախագահ Պ. Դիմիտրի Գուլմաեանը ներկայացուց տնտեսական մասի հաշիւը, որից պարզուեց հետեւեալը.— անցեալ ուսումնական տարում հոգաբարձութիւնը պարտք է ունեցել 20.000 ռիալ, այս տարի էլ զպրոցը եթէ բաց ունենայ, պարտք պիտի է մնայ 20.000 ռիալ, համագումար 40.000 ռիալ, — չատ ծանր բեռ մը զպրոցին համար ուր աշակերտների մեծ մասամբ միջին եւ չքաւոր ծնողների զաւակներ:

Հոգաբարձութիւնը մի քանի ժողովներ զումարելով որոշած էր ուսուցիչ Պ. Հայկ Աճէմեանին ուղարկել Իրանի միւս քաղաքները, հանգանակութեան համար: Առաջնորդն ալ մի յանձնարարական նամակ էր տուած, որպէսզի ժողովուրդը ընդառաջ գնայ հանգանակութեան:

Պ. Հայկ Աճէմեան 14 քաղաքներէ հանգանակած է 27.810 ռիալ: Այսպէս, — Թէհրան 4410, Նոր - Զուղա 8000, Շիրազ 1002, Մեսչէտ - Սուլէյման 2320, Հաֆթքէլ 180, Ահվազ 1200, Աբատան 3827, Բրուջերդ 1200, Սալէհարդ 1861, Սուլթանապատ 2550, Մուհամմէրա 195, Դիզֆուլ 50, Կալայիխ 115, Համատան 900:

«Հայկազեան - Թամարեան» զպրոցը տարեկան 80.000 ռիալի եւէմուտ ունի. սոյն ուսումն. տարում բացն է 10.000 ռիալ, ամառուայ ամիսներին սպասում է մուտք 2000 ռիալ, այնպէս որ սեպտեմբեր ամսին 8000 ռիալ բաց կը մնայ: Դ. Գուլմաեան հասարակութեան ուշադրութիւնը հրաւիրեց զպրոցին յարակից Արշակ Ղորղանեանի բակի վրայ, որ պէտք է գնել, որովհետեւ այդ բակի պատերը պատճառ են զարձել, որ երեք զասարան մնան կիսատ թէ կատար: Միւս կողմից զպրոցի բակը շատ փոքր է, 700 աշակերտների համար:

Զպրոցիս տեսուչ Պ. Արմենակ Աթաթանիլեան ներկայացուց ուսումնական մասի զեկուցումը, որից պարզուեց որ զպրոցում եղել են չուրջ 700 աշակերտներ, 334ը աղջիկներ եւ 366ը տղաներ: Սրանք զասաւորուած են 17 զասարաններում, որից վեցը հիմնական, 11 զուգընթաց:

Ուսուցչական խումբը կազմուած է 23 հոգուց, որի 11ը իրաներէնի ուսուցման համար: Զպրոցական կեանքը անցել է հանգիստ եւ խաղաղ:

Պետական ծրագրի կիրառումը երկու տարուան կեանք ունի: Բնականաբար պէտք է վեցերորդ զասարանը ներկայանար պետական քննութեան համար 4 տարի յետոյ, սակայն զպրոցի կողմից զործ զրած աշխատանքի չնորհիւ այս տարի առաջին անգամ Հայկազեան-Թամարեան զպրոցի կողմից ներկայացել են 14 հոգի (12 աղջիկ եւ 2 տղայ) պետական քննութեան եւ այդ 14 հոգին էլ յաջող անցրել են քննութիւնը: Անոնք են.— Եղիազարեան Հայկուհի, Ցակոբեան Էմմա, Լազարեան Աստղիկ, Օհանեան Թագուհի, Բաբայեան Ցասմիկ, Մալխասեան Աչխէն, Խաչիբօ Լիլիկ, Ներսիսեան Լիլիա, Ոսկանեան Սեդա, Փաշազեան Սեդա, Կոտիկեան Անելկա, Աֆթանտիլեան Վիկտոր, Մելիքեան Աննիկ, Պանիրեան Սուրիկ: Այս տարի Թաւրիզում վեցամեայ պետական քննութեան են ներկայացել 27 տղաներ եւ 15 օրիորդների վարժարաններ: Սոյն 42 զպրոցների մէջ Հայկազեան - Թամարեան զպրոցի աշակերտները հարիւրին հարիւր համեմատութեամբ յաջող քննութեամբ են անցուցած:

Քննութեան ներկայացող եւ անցնող օրիորդներից լաւագոյն թուանշանները հասել են 20 հոգի, որից 6ը յիշեալ զպրոցի աշակերտուհիներն են:

Տեսուչը վերջացնելով իր զեկուցումը, կոչ ըրաւ Թաւրիզի հայ հասարակութեան Հայկազեան զպրոցի չէնքի մօտ եղած պարապ տեղում կառուցանել երկու զասարաններ:

Շրջանաւարտ աշակերտներից խօսեցան Հայկուհի Եղիազարեան իրաներէն, իսկ Աչխէն Մալխասեան՝ հայերէն: Առաջնորդ Ներսէս արք. վկայականները բաշխեց եւ թելադրեց ժողովրդին որ թէ բացը ծածկեն, թէ Ղորղանեանի բակը գնեն եւ թէ երկու զասարանները կառուցանեն:

Կրթական տեսչութեան ներկայացուցիչը տնօրէն Պ. Աֆթանտիլեանին յանձնեց տեսուչին նամակը, որով իր գոհունակութիւնն է յայտնում եղած ջանքերի եւ աշակերտութեան յաջող քննութեան համար: Ներկայացուցիչը զոհեց աշակերտներու ընդունակութիւնը եւ բոլորին վարձատրեց նուէրներով: Ցետոյ տեղի ունեցաւ աբի - ների եւ արենուշների մարզանք, ղեկավարութեամբ Արսէն Մամեանի: Պաշտօնական անձերը եւ հիւրերը պատուասիրուեցան հոգաբարձութեան կողմից եւ հեռացան գոհ որոտով:

ՏԻՐՈՒՆԻ.— Ցունիս 26ին Թաւրիզում մեռաւ Մուշեղ Տէր Զաքարեան:

Հանգուցեալը եղել էր Հայկազեան - Թամարեան զպրոցի հոգաբարձուներից եւ համաչափ հայրական պատերազմի ժամանակ սպանիական հիւպատոսարանի քարտուղար եւ թարգման, Ադուլհոյիների զաղթականութեան կոմիտէի վարչութեան անդամ: Իր աշակերտութիւնը չէր խնայել թէ Թաւրիզի հայ - մայնքին եւ թէ զաղթականութեան:

Հայաստանի հանրապետութեան շրջանին Թէհրանից իշխան Արզութեանի կողմից նշանակուած Թաւրիզի հիւպատոս, թէեւ մեծամասնականների Հայաստան զալով հիւպատոսարանի բացումը չիրականացաւ:

Հանգուցեալի տիկինը Արուսեակ Տէր Զաքարեան, ի յիշատակ իր ամուսնոյ պիտի կառուցանէ Հայկազեան զպրոցի չէնքի մօտ երկու դասարան: Նոյն առթիւ նուիրեց Առաջնորդարանին 500 եւ զերեզմանատան 500 ռիալ: Հանգուցեալի քոյրերը՝ Տ. Աստղիկ Աֆթանտիլեան եւ Տ. Իօհաննիկ Տէր Ցակոբեան նուիրեցին 250ական ռիալ Աղքատանոցի ընկերութեան: Արարողութեանց ներկայ էր թեմիս Առաջնորդ Ներսէս արք. որ զովեց հանգուցեալին եւ իր ցաւակցութիւնը յայտնեց Տիկ. Արուսեակին:

Հայկազեան - Թամարեան զպրոցի հոգաբարձութիւնը նոյնպէս յայտնում է իր ցաւակցութիւնը եւ չնորհակալութիւնը Տիկ. Արուսեակին, որ ընդառաջ գնաց տեսուչ Պ. Արմենակ Աֆթանտիլեանի խնդիրին եւ կառուցանել է տալիս երկու դասարանները:

Դ. ՀԱՑԿԱԶՆԱՆ

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Հայաստանի մէջ յունիսի սկիզբը տեղատարափ եւ երկարատեւ անձրեւ տեղաց: Ցունիս 1ին Գորիսի մէջ կարկուտ տեղաց, եւ վնասուեցան Ոզնավար, Ալիդուլիչ եւ Գորիս գիւղերուն ցանքերը, Խնձորեսկի, Ձկօտուի եւ Գորիսի այգինները: Մայիս 30ին կարկուտը փճացուց Ուզունլարի եւ Դսեղի քանի մը գիւղերուն ցանքն ու ծխախոտը: Ուզունլարի մէջ քանի մը տուն փլաւ:

** Պետհրատը լոյս ընծայեց Պետրոս Դուրեանի Տաղերուն Բ. տպագրութիւնը՝ 10.000 օրինակ:

Ժարեկ ձորեկ

ԿԱՐՄԻՐ ՆԵՐԿԵՑԷՔ...

—o—

Շաբաթուիճ ներկողներուն աչքը լոյս...

Ամերիկացի բժիշկ մը, Տոքթ. Տիւ-ինկ, նախագահ Պալթիմորի օրէնս-դրական ժողովին, տեղեկագիր մը ներկայացուցած է Մէրիլէնտի դեղա-գործական ընկերակցութեան, ահա-գին աղմուկ յարուցանելով:

Ի՞նչ կ'ըսէ.— կարմիր ներկը «նոյն-ման կենսական է կիներուն համար որ-ման զգեստը», եւ «գրեթէ նոյնման կենսական որման ուտելիքը»:

Այս առթիւ, բժիշկը խստօրէն բըն-ադատած է իր նահանգին իշխանու-թիւնը, որ 10 առ հարիւր տուրք կը գանձէ օծանելիքներէն, ապահանե-րուն օգնելու համար:

— «Օրէնսդիրները պէտք է աչօք բացօք տեսնեն եւ ըմբռնեն թէ այսօր օծանելիքները նոյնման կենսական են ամերիկացի տանտիրուհիներուն եւ աշխատաւոր աղջիկներուն համար որ-ման զգեստները, ընկերային եւ տըն-տեսական ապահովութեան պայքարին համար:

— «Օծանելիքները պէտք է աչօք բացօք տեսնեն եւ ըմբռնեն թէ այսօր օծանելիքները նոյնման կենսական են ամերիկացի տանտիրուհիներուն եւ աշխատաւոր աղջիկներուն համար որ-ման զգեստները, ընկերային եւ տըն-տեսական ապահովութեան պայքարին համար:

Ի՞նչ կ'ըսէ.— կարմիր ներկը «նոյն-ման կենսական է կիներուն համար որ-ման զգեստը», եւ «գրեթէ նոյնման կենսական որման ուտելիքը»:

Այս առթիւ, բժիշկը խստօրէն բըն-ադատած է իր նահանգին իշխանու-թիւնը, որ 10 առ հարիւր տուրք կը գանձէ օծանելիքներէն, ապահանե-րուն օգնելու համար:

— «Օրէնսդիր

գործավար Լոնճաչարսկի, իրենց պատեհանին մէջ քաշուած վիճակ մը կը ներկայացնէին։ Ինչպէս խորհրդային վարիչներէն չատերը, Զիչէրին ալ կը տառապէր ջղային հիւանդութենէ, որ աւելի ծանրացաւ շաքարախտով եւ վերջապէս քայքայեց իր կազմը։ 192-1929 Գերմանիա գնաց գարմանուելու համար։ Յետոյ վերադարձաւ Մոսկուա, խնամուելով մասնաւոր գարմանատան մը մէջ։ Այս տարուան յունուարէն ի վեր ծանրացած էր վիճակը։

Նոր խռովութիւններ Պոդհսդիի մէջ

Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ խռովութիւնները վերսկսան նոր ուժգնութեամբ, մինչ կը կարծուէր թէ անդորրութիւնը պիտի վերահաստատուի չուտով։ Բազմաթիւ խանութներ փակուեցան բանթողներու ճնշումին տակ։ Կ'ըսուի թէ արաբ առաջնորդները կ'ուզեն ազդել բանակցութեանց վրայ, նոր դէպքեր սարքելով։ Երեքշաբթի օր անգլիացի սպայ մը եւ ենթասպայ մը վիրաքեր սարքելով։ Երեքշաբթի օր անգլիացի սպայ մը եւ ենթասպայ մը վիրաւորուեցան, երբ կը վերադառնային Նապլուսէն, իսկ Հրեայ մը սպաննուեցաւ Թէլ - Ավիվի մէջ։

Բրիտանական մարզպանը նոր կոչ մը ուղղեց ժողովուրդին, ձայնասփիւռի միջոցաւ, ազդարարելով թէ ի հարկին պիտի սաստկացնէ զինուորական զբաղումը։ Բացատրելով գործադուլներու պատճառաւ ծագած անկարգութիւնները, մարզպանը անձամբ գաստուերեան հրաւիրեց ահաբեկիչները, որպէսզի վերջ տան իրենց գործունէութեան։

Պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ վեց Արաբներ սպաննուեցան կեդր. պատիճի մէջ, երբ անգլ. զօրքը «մաքրագործում» կը կատարէր։

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

19 ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱՑՆԵՐ, որոնց վեցը կին եւ մէկը պուլկար, հաւաքաբար դատապարտուեցան 156 տարի բանտարկութեան եւ 5 միլիոն լէյ տուգանքի, Բրայովայի զինուորական ատեանին կողմէ (Ռումանիա)։ Երեք գլխաւոր ամբաստանեալները, որոնց մէջն է Տիկին Աննա Փոքէր, դատապարտուեցան տասնական տարի բանտարկութեան։ Դատը տեւեց երկու ամիս։ Կանչուած էին 200 վկաներ։ Փարիզի եւ ուրիշ երկիրներու հակաֆաշական կազմակերպութիւնները բուռն պայքար կը մղէին ատենէ մը ի վեր, փրկելու համար ամբաստանեալները եւ մասնաւորապէս Տիկին Աննա Փոքէրը։

ԹՈՒՐՔԻԳԻՊՍԱԿԱՆ դաշնագիրը, որուն բանակցութիւնները կը չարունակուէին ամիսներէ ի վեր, գրեթէ կնքուած կը համարուի։ Այս դաշնագրով պիտի կարգադրուի, մասնաւորապէս, սամ. կայսրութեան նախկին քաղաքացիներուն հպատակութեան խնդիրը։

Պ. ԻՏԷՆ, Մեծն Բրիտանիոյ արտաքին նախարարը, չափազանց յոգնած ըլլալով, բժիշկները բացարձակ հանգիստ պատուիրեցին առնուազն մէկ շաբթ։ Ցետոյ պիտի վերադառնայ, Պրիւսէլ խորհրդաժողովը պատրաստելու համար (Լոքառնոյի հներու ժողով)։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺի զօրաւոր ցնցումներ պատահեցան Մօրասանի գաւառին մէջ (Իրան)։ Հեռագիրը կ'ըսէ թէ 12 հոգի մեռած, 50 հոգի վիրաւորուած են։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒ մը վար ինկաւ Եգիպտոսի անապատին մէջ, Գահիրէի եւ Լիբիոյ սահմանին մօտ։ 13 ուղեւորներէն եօթը մեռան, իսկ վեցը վիրաւորուեցան։

57 ՀՈԳԻ ՏԱՓԸՆ ՄԵՌԱՆ Մ. Նահանգներուն մէջ, ուր տեղ - տեղ ջերմաչափը բարձրացած է 120 աստիճանի։ 27 նահանգներ մատնուած են զարհուրելի երաշտի մը, որ կը խանձէ հունձքերը եւ ուրիշ անհաչուելի վնասներ կը պատճառէ։

ՏԵՂԱՏԱՐԱՓ ԱՆԶՐԵՒՆԵՐԸ կը չարունակուին Ֆրանսայի մէջ։ Անցի օր բուռն փոթորիկներ պատահեցան հարաւային - արեւմտեան, կեդրոնական եւ արեւելեան նահանգներուն մէջ։ Թարպի մէջ կարկուտը խախտեց 4000 տանիքներ եւ 50 միլիոն ֆրանքի վնաս պատճառեց չէնքերու։ Շատեր վիրաւորուեցան։ Պոռտոյի մէջ ալ 10 վայրկեան կարկուտ տեղալով, ահագին վնաս պատճառեց, ծառեր արմատախիլ եղան, ապակիներ խորտակուեցան, հարիւրաւոր տուներ եւ խանութներ ողողուեցան եւ տանիքներ փլան։ Փարիզի մէջ եւս անձրեւ կը տեղայ երկու օրէ ի վեր, կարծես թէ աշուն կամ ձմեռ ըլլար։

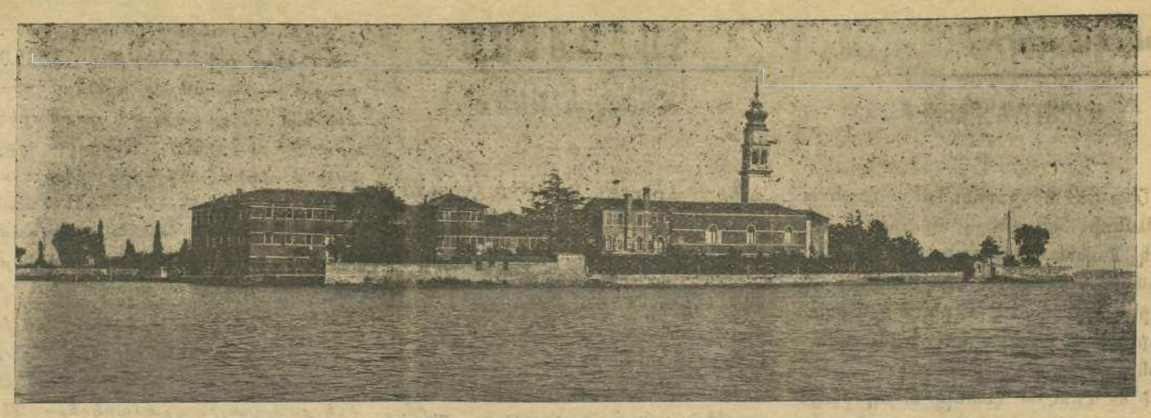
ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՏԷր եւ Տիկին Թադոյեան իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն Տիկին Շէնիրէրեանի, Գեղամ Շէնիրէրեանի եւ իր պարագաներուն, րնկ. վ. Շէշիդրեանի տխուր մահուան առթիւ։

XIIe FOIRE DE MARSEILLE

Les organisateurs de la Foire de Marseille se préparent à donner à cette manifestation économique d'automne une importance encore plus grande que les années précedentes. Leurs efforts sont soutenus par le fait que Marseille, premier port de commerce et capitale coloniale de la France, joue un rôle de premier ordre dans les transactions de notre pays. Aussi nombreuses sont des demandes d'adhésion qui parviennent chaque jour au Comité directeur de la Foire.

Rappelons enfin que, pour compléter les expositions et les démonstrations, des Journées spéciales et des Congrès seront organisées. Dans le Palais des Conrgrès de la Ville de Marseille, des salles de travail seront mises à la disposition des Chambres syndicales ou des associations corporatives. D'importantes questions pourront ainsi y être traitées au mieux, dans une atmosphère de travail et d'affaires.

12 ՕՐ ԻՏԱԼԻԱ

Հատախական ուղեւորութիւն Վենետիկ եւ Միլան

Կազմակերպուած Փարիզի Մ. Ռ. Նախկին Աշակերտաց Միութեան կողմէ,
ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՅՐԻԻՐԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻԻ

Մեկնում.— Ուրբաթ 14 Օգոստ. փարիզէն (Gare de Lyon) ժամը 22.45ին,
Մարսէյլէն.— (Gare St. Charles) ժամը 19,45ին,
Դարձ.— Ցորեքշաբթի 26 Օգոստ. ի փարիզ ժամը 14,20ին, ի Մարսէյլ ժամը 11,15ին։
Մէջէն ըլլալով ուղեծախս Փարիզ—Վենետիկ—Փարիզ, բնակութիւն եւ սնունդ առաջնակարգ պանդոկներու մէջ, 750 ֆր., իսկ Մարսէյլ—Վենետիկ—Մարսէյլ 650 ֆրանք։
Մասնաւոր դիւրութիւններ իտալական visaին համար։
Մանրամասնութեան համար դիմել ծինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 17—19
Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël 49 Rue Rochechouart, Paris (9e)
Իսկ կիրակի օրերը ժամը 13—15 Սեւրի Մուրատեան վարժարանի քարտուղարութեան։
Մարսէյլի եւ Մարսէյլի շրջանին համար միութեան ներկայացուցիչներն են.
Mrs Ekserjean & Marimian, 40 La Canebière, Marseille.

Դաշտապարահանդէս Մարսէյլի մէջ

ԵՕԶԿԱՏԻ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
ի նպաստ «Նոր-Եօզկատ» ատեանի շինութեան Հայաստանի մէջ
տեղի կ'ունենայ 12 ցուլիս, կիրակի ամբողջ օրը,
AU MADETի LA CASCADE հովասուն պարտէզին մէջ։
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ՀԱՅՐԵՆԱՓԱՏ ՏՔԹ. ՔԷՉԵՃԵԱՆ
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ
Ածնել / Թիւ ինարակարը եւ իջնել Croix-Rougeէն մէկ կայան վեր։
Մանրամասնութիւնները առանձին յայտարարութեամբ,
կը խնդրուի նկատի ունենալ սոյն Թուականը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամներն ու անդամուհիները սոյն շաբաթ երեկոյ, իր դպրոցին մէջ, 6 Պուլվար Թօտէն, իսի լէ Մուլինօ։ կարեւոր օրակարգ։

ՎԱՐՁՔՈՎ ԾՐԱՄԱԴՐԵԼԻ Է

Պօմոն-Սէն-Ժիւլիէնի «Վարանդեան» սրահը՝ թատերական ներկայացումներու, հարսանիկան հանդէսներու, նշանախօսութեան, երեկոյթներու եւայլ կարգի ձեռնարկներու համար։ Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել Ժիրայր Տէր-Վարդանեանի, 50 Bld. Beaumont Beaumont St. Julien։

PETITES ANNONCES

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷՆԵՐ

ԹԺԻՇԿՆԵՐ.—

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
Վիրաբոյժ-Ատամնաբոյժ
16, Rue de Vaugirard, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ
Tél. Odéon 76—22

Dr. L. KRIKORIAN
Ներքին եւ վէներ. հիւանդութիւններ
126, Rue du Fbg. St. Denis, Paris (10)

ՏՈՔԹ. ԵԱՂՈՒԿ
կ'ընդունի երկուշաբթի, չորեքշաբթի շաբաթ ժ. 2-6 եւ ժամադրութեամբ։
8 Rue Degas, փարիզ։
Tél. Jasmin 11-78

OFFICE NANSEN
38 Boulevard Raspail — Paris (6(

ԴԵՐՁԱԿՆԵՐ.—

Գ. ԱՃԷՄԵԱՆ
Արուեստ եւ կահուք
42, Rue Blanche, մէթրօ՝ **Trinité**

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐ.—

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Արեւելեան ամէն տեսակ ապրանքներ
4, Rue de Metz
մէթրօ՝ **Strasbourg - St. Denis**

ՆՊԱՐՎ. **CONSTANTINOPLE**
Արեւելեան և եւրոպական ապրանքներ
37, Rue de Trévise
մէթրօ՝ **Cadet** **Tél.: Prov. 82 - 96**

Փրատ ճուազախումբի համար դիմել Պ. Տիգրան Օնոսեանի, 15, Rue du Pourtour, Clamart, Seine.

PHOTO REX
A. Keussayan
11 Place Jules Guesde, Marseille
Նուրբ աշխատանք եւ մատչելի պայմաններ։

ԹԱԳԻՈՐ ԱՑՎԱԶԵԱՆ
Կերպասեղէնի ներկայացուցիչ
27, Rue Dunoir, Լիոն (3), Ռօն

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԷՂՕ ՀԱՇԱՆԻ «Ազդիւ» ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ ցուլիս 14ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 19 rue Ampère, օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերը։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

Դաւաոտ

ՎԻՆՆԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, խաժակ Ակումբին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ԼԻՈՆԻ վարանդեան կոմիտէն դասախօսական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները եւ համակիրները 10 ցուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 181 Cours Lafayette, Ջարդարեան գրադարանին մէջ։ կը դասախօսէ ընկ. Վ. ՋԻՒԼԷՐԵԱՆ։ Նիւթ՝ Ընդերվարութիւն եւ հաւայնավարութիւն։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շ. Յ. Դ. պատանեկան միութեան անդամական ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ 12 ցուլիս, յաւաչիկաց կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10ին, Շ. Յ. Դ. Ակումբին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ վ.ամեան ենթակոմիտէի ընկերները. կիրակի, ցուլիս 12ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։ կը հրաւիրուին նաեւ «Ալտօ» խումբի ընկերները։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ջաւարեան ենթակոմիտէի ժողովը, մասնակցութեամբ վարանդեան խումբի, այս կիրակի ցուլիս 12ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ծանօթ հաւաքատեղին։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ակնունի ենթակոմիտէի եւ Հնչակագասպ խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի ցուլիս 12ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Սէն Լուի մէջ, ծանօթ հաւաքատեղին։

ՑԵՏԱԶՈՒՈՒԱԾ Է Անիէդի «Արամ» ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը, որ տեղի պիտի ունենար 11 ցուլիս շաբաթ երեկոյ։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. Խաչի Պանեէօ-Քաշանի Մասնաճիւղի Մասնաց Միութեան կողմէ
12 ցուլիս, կիրակի առաւօտեան ժամը 11էն գիշերուան ժամը 11
Chez Fiquet, *Ռոպէնսոն*
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԺԱՄԸ 3—7
կը ներկայացուի սանուհիներու կողմէ
ՀՈՒՆԱՆ ԳԼՈՒԽ ՓՈՐՁԱՆՔ
կը նուագէ Թաոխոզ ԳԱՐԵԳԻՆ, կը պարէ վոքքրիկն ՌԻՃԻՆԱ
7—11 Եւրոպական պարեր, ճաշ, Դիւրամատչելի պիւֆէ։
Ցիծլեւի պարագային գոց սրահ։ Մուտք 3 ֆրանք
փորձ ա'ծրլէանէն առնել 128 Թիւ հեռաձուէրը եւ իջնել Վերջաւորութեան

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կ. Խաչի եւ Համազգային Շաւիլի Մ.Ճիւղերուն կողմէ
12 ցուլիս, կիրակի օր, Շավիլի օդասուն անտառին մէջ
Դեղարուեստական բաժին։
Պարեր՝ «Եփրատ» նուագախումբի մասնակցութեամբ։
ԿԵՐՈՒՒՈՒՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄՈՎ-ՀՈՏՈՎ
Մուտքը ազատ է։
Անձրեւի պարագային ապահով տեղ։
ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Թիւ 1 օմնիպիւսով իջնել Puits sans vins, ուրկէ սկաուտներ պիտի առաջնորդեն ձեզ։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ
19 ցուլիս, Robinsonի անտառը, Maison Fiquet
ճաշ, նւագախումբ եւ հայկական պարեր,
բնակարկղութեամբ Թաոխոզ Պ. ԴԱՐԵԳԻՆԻ
ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ. *Մուտք 3 ֆր.* ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԻՒՖԷ։
Մինչեւ 10 տարեկան երախաներու մուտքը ազատ։
ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Փոթ ա'ծրլէանէն առնել 128 Թիւ Վերամուէյը եւ իջնել Թէրմինուս։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau (*Սալ ան Քոաթոր*), 45-47 rue de la Boëtie
17 ցուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին,
(Սրահին դռները կը բացուին ժամը 8.30ին)
ՐԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ
(Տասը տարեկան)
կը դաշնակահարէ կատորներ՝ Պախէն, Բարատիէն, Մկարլաթիէն, Շոպէնէն, Կլինքա-Պալաքիրէվէն, Տէպիւսիէն, Սկրիապինէն, Վէպէրէն եւ Լիցէն։
Դաշնակ.— Կամօ։
ԳԻՆԵՐ.— Ա. կարգ ֆոթէօյ 20, Բ. կարգ 15, եւ Գ. կարգ 10 ֆր.։

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Դպրոցասէրի Մանուց Միութեան կողմէ
կիրակի 26 ցուլիս, ժամը 14էն 22, Դպրոցասէրի պարտէզը.
1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻՒ ՆՕՈՒ, ԼԸ ՐԷՆՍԻ
Վարժարանին սանուհիները կը ներկայացնեն
ՎԱՐՊԵՏ ԾԱՌԱՆ
Ջուարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը։
ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՊԱՐԵՐՈՒՆ ՏՈՂԱՆՑՔԸ
Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մասնաւորապէս։
Մանկական երգախաղ պատկերներ։
Դերասան Պ. Ա. Դարբինեան կը բերէ իր օժանդակութիւնը։
Երաժշտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ։ Մրցանակաբաշխութիւն։
ՃՍՃ-ՊՈՆՏ, ՊԱՐ, ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ *Մուտք 5 ֆր.։*
Անձրեւի դէմ պաշտպանողական միջոց։
ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Օմնիպիւս Օփէրայէն կամ ֆօռէյէն 21 A, երկաթուղի կառքը լ'Էսթէլն կարկանի գիծը, իջնել Բէնսի-Բավիյոն։

Հրաժեշտի բաժակառիկ ճաշկերոյթ

Ծանօթ արուեստագէտ ԼԱՒՐԱՒԱՅի հայրենիք մեկնումին առթիւ
Սեւրի պէշիկեաշլեան սրահին մէջ
12 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.50ին
Նախագահութեամբ յոբելեար բանաստեղծ Ճաւուխը Իսահակեանի
եւ հանրածանօթ արուեստագէտ Ա. Շահխաթունեի
կը ներկայացուի Շիրվանզատէի ՁԱՐ ՈՒԺ (4 սերք)
Մասնակցութեամբ փարիզահայ ծանօթ դերասաններու։
Գիներ.— 15, 10 եւ 5 ֆրանք։

Դաշտապարահանդէս Մարսէյլի մէջ

կազմակերպուած Մարսէյլի Ամասիոյ, Մարզուանի եւ շրջանի Հայր. Երկսեռ Միութեան կողմէ
տեղի կ'ունենայ 26 ցուլիս, կիրակի ամբողջ օրը,
իգնոյեան եղբայրներու օդասուն ագարակին մէջ,
Trois-Luc Trav. du Roi-de-Pique
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ
Դերասաններ՝ Տէր եւ Տիկ. ՂԱԶԱՐԵԱՆներ կը բերեն իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը։

ԱՐՓԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ
ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Ջուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը։
Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օգիները խմելէ, այլ խնդացէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած է գնահատուած է։

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱՒԱՌԻԻԱԼԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille — Tél. D. 70-89

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳԱՐԳԻԿԵԱՆ
31 Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել Italie 13—45
ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու։
Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին։
Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ։
Ջեր դիմելիք հագուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը։

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶ
Հ. ՇԵՐԻՄԵԹԵԱՆ
8 rue Gérard, Paris (13)
Դիմագծի յարմարութեամբ մազերու վարսայարդարում եւ դէմքի գունաւորում ամենավերջին նորաձեւութեամբ։
ԱՐԱԳ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, *ՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆ,*

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ՄԵՏՐՕ ԻՆԿԸ ՉԱՄԱԲ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 11 ՅՈՒԼԻՍ SAMEDI 11 JUILLET 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3163

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԱՐՏԱՆԵԼ

Երկար չտեւեց Նեղուցներու վերազինման առթիւ սարքուած մեղրալուսինը, ուր իրար կը գերազանցէին չահակից պետութիւնները, չնորհաւորելու համար «օրինապահ եւ խաղաղասէր» Թուրքիան:

Զորհրդաժողովը հազիւ գործի սկսած, մեքենան սկսաւ ճռնչել :

Որ ճեղքեր բացուած են արդէն, նոր պայմանագրի հիմնա – կան կէտերու մասին: Եւ ամէն օր թնճուկ մը կը բարդուի եղա - ծին վրայ, անգամ մը եւս ապացուցանելով թէ բան չէ փոխուած միջազգային աշխարհակալութեանց ճակատին վրայ:

« Ցառաջ »ի ընթերցողները լիովին ծանօթացան հարցին պատմութեան, ինչպէս եւ Թրքական ծրագրին եւ չահակից պե – տութեանց տեսակէտներուն:

Մենք այստեղ պիտի պարզենք այն կէտերը, որոնց քննութիւ - նը անելի մը յանգած է եւ կը սպառնայ վիժեցնել կամ յետաձգել խորհրդաժողովը:

Առաջին տագնապը կապ ունի Անգլիոյ եւ Ա. Միութեան յարա - բերութեանց հետ, երկրորդը՝ Անգլիոյ եւ Թուրքիոյ հետ: Նոր պայմանագիրը կը բաղկանայ 26 յօդուածներէ, որոնք բոլորն ալ քննուած չեն տակաւին: Այնպէս որ, նոր ընդհարումներ ալ կը - նան պատահիլ, վերջին պահուն: Մինչդեռ լաւատեսներ կը կար - ծէին թէ խորհրդաժողովը դրական ելքի մը պիտի յանգնի այս չարթնու :

Որո՞նք են անգլեւխորհրդային հակամարտութեան հիմնական պատճառները:

Ինչպէս յայտնի է, խորհրդաժողովին անգլիական պատուի - րակութիւնը առանձին ծրագիր մը ներկայացուց, որ մեծ տարբե - րութիւններ կը ներկայացնէ Թրքականին վրայ:

Այդ ծրագրին մէկ տրամադրութեան համաձայն, եթէ պատե - րազմ ծագի եւ Թուրքիան չէզոք ըլլայ, խաղաղութեան ատեն ե - ղած կաշկանդումները պէտք է գործադրուին Նեղուցներէն անց – նող մարտանաւերու դէմ. բայց, «այդ պայմանները պէտք չէ գործադրուին ի վնաս պատերազմիկ պետութեան մը »:

Աւելի պարզ խօսելով, անգլիական ծրագիրը կը տրամադրէ որ պատերազմիկ պետութիւնը կարենայ հետապնդել փախուստ - կան թշնամին, առանց վար դրուելու Նեղուցներուն մէջ, տարո - ղութեան կամ ուրիշ պատճառներով:

Այս տրամադրութիւնը հաճելի չէր ոչ Թուրքիոյ, ոչ ալ ուրիշ պետութեանց համար, եւ անմիջապէս մերժուեցաւ:

Ասոր վրայ, Անգլիացիները բարեփոխեցին զայն եւ յուլիս 8ի նիստին ներկայացուցին ուրիշ բանաձեւ մը, որուն համաձայն Թուր - քիա, եթէ իր երկիրը վտանգուած համարի պատերազմիկ տորմի - ղի մը անցքին առթիւ, կրնայ փակել Նեղուցները. բայց պէտք է փակէ բոլոր պատերազմիկներուն առջեւ, առանց որ եւ է խտրու - թեան :

Մոսկուա վճռապէս կը մերժէ այս տեսակէտը, բացատրութիւն մը պահանջելով իրեն համար, եւ հիմնուելով չրջանային համա - ձայնութեանց վրայ, որոնց գլխաւորն է, այս պարագային, Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը:

Ուրեմն, խորհրդային իշխանութիւնը կը պահանջէ որ Նե – ղուցները բաց մնան իր առջեւ, ի հարկին իր մարտանաւերը դուրս հանելու եւ իր յանձնառութիւնները կատարելու համար: Ֆրանսական պատուիրակութիւնն ալ կը պաշտպանէ այս տեսա - կէտը, իրրեւ դաշնակիցը Ա. Միութեան, եւ պատճառաբանելով թէ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը հարատած ծնունդն է Ազգե – րու Դաշնակցութեան ուխտով նախատեսուած յանձնառութեանց:

— Այն ատեն Թոյլ տուէք որ մեր մարտանաւերն ալ Սեւ Ծով մտնեն, կը պատասխանեն Անգլիացիները:

Ուրիշ խօսքով, կ'ուզեն որ իրաւունք տրուի Թշնամին հետա – պնդելու մինչեւ ուր որ կրնայ երթալ: «Եթէ Սեւ Ծովեան տորմիղ մը կ'ուզէ Միջերկրական իջնել եւ հոն կռուիլ, պէտք է յանձն առ - նէ նաեւ հետապնդումներ Սեւ Ծովու մէջ: Եւ կամ, եթէ չուզեր աչք առնել այդ վտանգը, պէտք է ներսը՝ իր տեղը մնայ»:

Այսքան տուր հակամարտութեան մը առջեւ, խորհրդաժողովը ուրիշ ելք չգտաւ, եթէ ոչ յետաձգել հարցը, մինչեւ որ մթնո - լորտը մեղմանայ եւ իւրաքանչիւր պատուիրակութիւն նոր հրա - հանգներ ստանայ:

Իրազեկները կը բացատրեն թէ Մոսկուա այսքան պնդելով իր տեսակէտին վրայ եւ իր եռեւէն քաշելով Փարիզը, նկատի ունի Ծովային արշաւ մը Գերմանիոյ կողմէ:

Վիճաբանութեանց ընթացքին, Թրքական պատուիրակութիւ - նը աւելի շատ Անգլիոյ կողմը հակած ըլլալով, խորին վրդովում պատճառեց խորհրդային իշխանութեան, ինչպէս կ'երեւայ Մոս - կուայի Թերթերուն արտայայտութիւններէն: (Այդպէս պատա - հեցաւ Լօզանի բանակցութեանց ատեն ալ):

Եւ ահա նոր կնճիռ մը,— այս անգամ Անգլիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ:

Առաջինը կ'ուզէ պահել Նեղուցներու միջազգային յանձնա - ժողովը, իրրեւ վերահսկիչ մարմին, իսկ Թուրքիա իր գերիշխա - նութեան դէմ կը նկատէ այս հսկողութիւնը, պահանջելով բա – ցարձակ վստահութիւն:

Այստեղ ալ ճակատներու բաժնուած են չահակից պետութիւն - ները, իսկ Թուրքիան, արդէն ջղագրգիռ, կը պատրաստուի իր դէ - խուն ճարը նայելու:

Ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ Թուրքիան է որ պիտի օգտուի մե - ծերու մրցակցութենէն, կատարուած իրողութեան մը առջեւ դնե - լով զանոնք:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՆԳԻՍՏ ԲԱԲԳԷՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

Անթիլիասէն կը հեռագրեն թէ վախճանած է կիլիկիոյ աթո - ռակից կաթողիկոսը, Բաբգէն Ա., որ երկար ատեն է ի վեր կը տա - ռապէր լուրջ հիւանդութենէ մը:

Հանգուցեալը Արմաշական էր եւ իր առաջնորդական առաջին պաշտօնը վարած է Մուշի մէջ, համիտեան շրջանին: Մանրա – մասնութիւնները յայտնորդով:

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻՆ ԽՆԴԻՐԸ ԿՐ ՔԱՇՔՇՈՒԻ

ԱՆԳԼԻԱ ՆՈՐ ԱՆԵԼ ՄԸ ՍՏԵՂԾԵՑ ԱՅՍ ԱՆԳԱՄ ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՎԱՏՍԱՑՆԵԼՈՎ

Մոսկուայի դառնութիւնը Թուրքիոյ դէմ

Նեղուցներու խորհրդաժողովը, որ անելի մը հանդիպած էր անգլեւխորհրդային հակամարտութեան հետեւանքով, չարունակուեցաւ հինգշաբթի օր : Զարը խափանելու համար յետաձգուած էր վճեռի յօդուածը (16), եւ ժողովը սկսաւ քննել միւս կէտերը: Բայց այս անգամ ալ ուրիշ դժուարութիւն մը ծագեցաւ: Անգլիական պատուիրակութիւնը կ'առաջարկէր պահել Նեղուցներու յանձնաժողովը, որ հաստատուած է համաձայն Լօզանի պայմանագրին: Թուր - քերը աւելորդ կը գտնեն այդ յանձնաժողովը, առարկելով թէ կացութիւնը հիմ - նովին փոխուած է: Անգլիական տեսակէտով, յանձնաժողովը անհրաժեշտ է, ապահովելու համար նոր պայմանագրին գործադրութիւնը: Վիճաբանութեան ընթացքին, Թրքական տեսակէտը պաշտպանեցին պալքանեան պետութիւննե - րը, Անգլիոյ կողմը բռնեց Ֆրանսա, իսկ խորհրդային պատուիրակը լուռ մը - նաց: Վիճաբանութիւններէն յետոյ, կարելի չըլլալով միջին ճամբայ մը գտ - նել, այս խնդիրն ալ յետաձգուեցաւ, լիագումար նիստի մը մէջ քննուելու հա - մար: Կացութիւնը փափուկ է, մանաւանդ որ ռումանական պատուիրակը յան - կարծ որոշեց Պուքրէշ վերադառնալ :

Թուրքերը հետզհետէ անհամբեր կը դառնան այս ձգձգումներուն պատ - ճառաւ եւ բայէ ի բաց կ'ըսեն թէ խորհրդաժողովը ինչ ելք ալ ունենայ, Թուր - քիա ետ չպիտի կենայ Նեղուցներու վերազինման ձեռնարկէն, որուն սկզբունք - ով հաւանութիւն յայտնած են չահակից պետութիւնները, բացի Իտալիայէն: Այս վերջին պետութեան բացակայութիւնը լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ ինչպէս Թուրքիոյ եւ Ա. Միութեան, նոյնպէս միւս պետութեանց:

**** Զորհրդաժողովը քննեց նաեւ օդանաւերու խնդիրը: Թուրքիա կ'ուզէ արգիլել որ եւ է Թռիչք՝ պատերազմի ատեն: Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ ներկայա - ցուցիչները դիտել տուին թէ չափազանցութիւն է այդ բացարձակ արգելքը: Ասոր վրայ Թուրքիոյ արտաքին գործավարը յանձն առաւ նոր ծրագիր մը ներկայացնել :*

**** Մոսկուայի մէջ խորին դառնութեամբ կը դատեն Թուրքիոյ բռնած դիրքը՝ Ա. Միութեան հանդէպ: Այս առթիւ դիտել կուտան թէ անգլիական ծրագիրը, որ նուազ նպաստաւոր էր խորհրդային չահերուն համար քան Թուրքիոյ սկզբնական ծրագիրը, երբեք չպիտի ներկայացուէր, եթէ Անգլիա քաջալերուած չըլլար Թուրքիոյ բռնած ընթացքէն: Թուրքիոյ արտաքին գոր - ծավարութեան ընդհ. քարտուղարը Մոսկուա այցելեց անցեալ ապրիլին եւ անշուշտ տեղեկութիւններ հաղորդած էր Թուրքիոյ դիտումներու մասին: Սա - կայն Մոսկուայի մէջ կը յուսային թէ երկու երկիրներուն բարեկամութիւնը, որ կը տեւէ 15 տարիէ ի վեր, ինչպէս եւ խորհրդային իշխանութեան կողմէ Թուրքիոյ ընծայուած բարոյական եւ նիւթական աջակցութիւնները եւ փոխա - դարձ այցելութիւնները պիտի մղէին Թուրքիա որ աւելի լաւ լսէրնէր եւ լրջօ - րէն նկատի առնէր խորհրդային իշխանութեան ապահովութեան պահանջները՝ Սեւ Ծովու մէջ: Քանի մը օր առաջ «Փրաւտա» կը մատնանշէր Թուրքիոյ բռ - նած դիրքին ոչ - բարեկամական հանգամանքը: Այժմ «Իզուեստյա» կը Մոսկուան է որ դիտել կուտայ .*

— « Վերջին դէպքերը ցոյց տուին թէ որքան անհրաժեշտ է զօրացնել Թուրքիոյ ապահովութիւնը: Ա. Միութիւնը կ'ուզէ լիովին հաստատել այդ ապահովութիւնը, ուժ տալով Թուրքիոյ բոլոր պահանջներուն: Ինչո՞ւ համար Թուրքիա իր կարգին այնքան անհասկացողութիւն կը ցուցնէ, երբ Ա. Մի - ութիւնը կ'ուզէ իր սեփական ապահովութիւնը երաշխաւորել Սեւ Ծովու մէջ »:

*** Պոլսոյ «Ճիւմհուրիէթ»ը լրագիրը Տարտանէլի հարցին նուիրուած խմբագրականի մը մէջ կ'ըսէ.— եթէ իրապէս անգլիական ծրագիրը կը տրա - մադրէ որ մարտանաւեր Սեւ Ծովը մտնեն, առանց նկատի առնելու անոնց տա - րողութիւնը, այդ կէտը ամբողջովին ուղղուած է Ա. Միութեան դէմ, եւ այս՝ միմիայն ի նպաստ Գերմանիոյ, որուն փոքր եւ սրընթաց յածանաւերը պիտի կրնան աւելի ազատօրէն չափուիլ խորհրդային յածանաւերուն դէմ :*

Իտալացիներու տեղատարումը Եթովպիոյ մէջ

Ասիս - Ապէպայի իտալական սպարապետութիւնը հրամանագիր մը հրա - տարակեց, որուն համաձայն այն զինուորները որ գործ կը գտնեն արեւելեան Ափրիկէի մէջ, անմիջապէս «արտակարգ արձակում » պիտի ստանան: Կը յու - սացուի թէ այս ձեւով գործ պիտի ճարուի 100,000 զինուորներու, որոնք ան - սահման արձակուրդ պիտի ստանան: Սակայն այս զինուորները պէտք է պատ - կանին 1911ի կամ նախընթաց դասերու:

Եգիպտոսի տուրքը օտարականներու վրայ

Եգիպտոսի ելմտական նախարարը յուլիս 8ին երեսփ. ժողովին ներկայա - ցուց ելմտացոյցը եւ այս առթիւ չատ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ որ տեւեց ե - րեք ժամ: Նախարարը յայտնեց թէ կառավարութեան առաջին գործերէն մէկը պիտի ըլլայ ջնջել այն ելմտական առանձնաշնորհները զորս կը վայելեն օտա - րականները: Եգիպտոս չուտով դաշնագիր մը պիտի կնքէ Անգլիոյ հետ եւ պի - տի հարկադրուի միլիոնաւոր ոսկի ծախսել երկրին ապահովութեան համար: Արդ, արդար չէ որ միայն եգիպտացիները ճարեն դրամը, իսկ օտարականնե - րը բան չվճարեն, վայելելով հանդերձ բոլոր առաւելութիւնները: Ուստի է - կամուտի եւ ժառանգութեան տուրք մը պիտի հաստատուի օտարականներուն վրայ, «Քափիթիւլասիօն»ներու ջնջումէն վերջ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԶՐՈՑՍ

Շաբաթներէ ի վեր ամպ չմնաց որ չկուտակուի Փարիզի գլխուն, — գոր - ծադուլ, գործադուլներու գրաւում, տարերային ցոյցեր եւ այժմ ալ... անձրեւ, ցուրտ եւ փոթորիկ:

Հազիւ արեւի շող մը նշմարուած, հոտուէն գոռում - գոչում, շանթ, որո - տում եւ անձրեւ, անձրեւ :

— Ցուլի՞ս է թէ նոյեմբեր: Ամա՞ո թէ ձմեռ :

Ամէն պարագայի մէջ Փարիզի օդ է, միշտ յեղյեղուկ եւ բմահաճ եւ ծեծ - ծեծուն, ինչպէս իր ազգիկները:

Ամպ մըն ալ «Ցառաջ»ի վարչապե - տին գլխուն իջած է, օրերէ ի վեր:

Երէկ աւելի մռայլ տեսայ:

— Ի՞նչ կայ նորէն:

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ· թղթավաճառը եկաւ եւ հաղորդեց թէ թուղթը սպառ է, այսուհետեւ **15** ֆրանք աւելի պի - տի վճարենք: Վեր - վար շաբաթը 90 – 100 ֆրանքի կը նայի ...

— Վիճակահանութիւնը ողջ մնայ:

— Միշտ նոյն հեգնութիւնը: Դուն ալ ժողովրդական ճակատիդ վրայ, հիմա վայելէ: Աշխատաւորները վճա - րովի արձակուրդ կ'ուզեն, հարկաւ ուրիշ բաներ ալ կ'ուզեն ...

— Դուն եւ Նարդունին ալ չէ՞ք ու - զեր: Սէնտիմ մը կազմեցէք :

—Զուարճացիր, զուարճացիր, մին - չեւ որ... սնտուկը գործադուլ հռչա - կէ :

— Սնտո՞ւկ ալ ունինք:

— Անոր պէս բան մը, որ եկածին պէս կը պարպուի: Այ - ձախ իյնալով գումար մը հաւաքեր էի երէկ, թղթա - վաճառին գնաց: Այսօր շաբաթ է, տպարան, եռամսեայ, զանազան պարտքեր: Երթալով աւելի շատ պի - տի ծեղուինք:

— Բայց եւ այնպէս երկրորդ տա - ւնամեակը մտանք: Եկուր նոր յանդգ նուրբիւն մը փորձենք:

— Ի՞նչ:

— «Ցառաջ»ի սեփական տպարան մը բանանք, տողաշարով, տպագրա - **կանով, բոլոր արդիական** յարմարու - թիւններով :

— Տասը տարի ըսինք, մտիկ չըրիր: Հիմա՞ խելդ գլուխդ եկաւ: Ի՞նչ գե - ղեցիկ առիթ էր տանամեակը:

— Ուշ լինի, ուշ լինի: Ծրագիր մը կազմենք, անմիջապէս գործի սկսինք:

— Դուն «այո» ըսէ, մնացեալը դիւ - րին է:

... Եւ ամպը փարատեցաւ նորազարթ յոյսերով ու խանդավառութեամբ :

ՎԱՀԷ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Գ. Մարտիրոսեան, Վարշաւա	50
Ցուլիս 8ի գումարը՝	4066
Ընդհ. գումար	4116

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Գ. Մարտիրոսեան, Վարշաւա	50
Ցունիս 21ի գումարը	2277
Ընդհ. գումար	2327

ՆՈՐ ԳԱՆՁԱՏՈՄՍԵՐԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆՈՒԵՑԱՆ

Զեղչի սակը 3 առ հարիւր

Ելմտական նախարար Պ. Վէնիան Օրիօլ առջի օր կոչ մը ուղղեց ժողովուր - դին, ձայնասփիւռով, նոր գանձատոմսերու շրջաբերութեան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ երէկ, ուրբաթ: Գանձատոմսերու տոկոսն է 4 առ հարիւր, մէկ տար - ուան համար, կամ 3 եւ կէս առ հարիւր՝ վեց ամսուան համար, երկու պարա - գային ալ կանխիկ վճարելի: Գումարներն են՝ 100,000, 10,000, 1000, 500 եւ 200 Ֆրանք: Ամէն դիւրութիւն պիտի տրուի, որ եւ է առեն ղեղչելու համար զա - նոնք: Տոկոսները կանխիկ վճարելի ըլլալով, գանձատոմսերը կարելի է գնել բոլոր դրամատուներէն, նամակատուներէն, կառավարական եւ քաղաքապե - տական հաստատութեանց ելմտական վարչութիւններէն: Գործառնութիւննե - րը պիտի կատարուին 1000 Ֆրանքը հաշուելով 960, տարեկանի համար, եւ 982 Ֆրանք 50 սանթիմ՝ վեց ամսուան համար:

Ելմտական նախարարը իր ճառին մէջ վստահութիւն յայտնեց գործերու վերաբացման համար: Ըսաւ թէ վերջին երկու չաբաթներու ընթացքին կէս միլիառ Ֆրանքի ոսկի վերադարձած է Ֆրանսա, մինչդեռ մինչեւ յունիս 15 օրական 200 միլիոն Ֆրանքի ոսկի կը փախչէր երկրէն: Այս առթիւ խոստացաւ կրճատել եւ աւելի պարզ ձեւի մը վերածել տուրքերը, որպէսզի դիւրանան վճարումն ու հաւաքումը: Ու նորէն չեչտեց.

— «Քանի մը ամիսէն փեթակը պիտի ոգեւորուի, ահաբեկ եւ պահուած դրամագլուխները նորէն պիտի խառնուին տնտեսական կեանքի գործունէու - թեան: Անհրաժեշտ է որ մեր երկիրը աշխարհի առջեւ ապացուցանէ իր բա - րոյական ուժը եւ յաւիտենական երիտասարդութիւնը :

Նախարարին ճառէն քանի մը ժամ առաջ Պանք տը Ֆրանսը 4էն 3 առ հար - իւրի կ'իջեցնէր զեղչի սակը, որ 6 առ հարիւր էր յունիս 22ին, իսկ 3 հարիւր եղած չէ 1934 նոյեմբեր 14էն ի վեր: Պանք տը Ֆրանսի չաբաթական տեղեկա - գիրը 342, 000,000 Ֆրանքի յաւելում մը կը ցուցնէ ոսկի պահեստին մէջ, որ հասած է 54,340,500,000ի: Տարեան սկիզբը 66,000,000,000 Ֆրանք էր: Իսկ թղթադրամի շրջաբերութիւնը բարձրացած է 86,500,000,000 Ֆրանքի, ինչ որ 1,300,000,000 Ֆրանքի յաւելում մը կը կազմէ անցեալ չաբթուան վրայ:

Ի՞նչպէս պիտի արգիլուի գործարարներու գաւառումը

Ներքին նախարար Պ. Սալանգրօ բացատրութիւններ տուաւ երեսփ. ժողո - վի ընկերվարական խմբակցութեան առջեւ, իր ծանօթ յանձնառութեան մա - սին, որուն համաձայն այսուհետեւ չպիտի թոյլատրուի գործարաններու գը - բաւումը: Այս առթիւ յայտնեց թէ ի՛նչպէս պիտի արգիլուին գրաւումները.— Նախ հաչտարար միջոցներ պիտի փորձուին գործատիրական եւ բանուորական կոմիտէներու կողմէ, յետոյ քաղաքապետներու եւ երեսփոխաններու միջո - ցաւ: Եթէ այս երկու միջոցներն ալ չյաջողին, չահակից նախարարները իրա - ւարարութիւն պիտի առաջարկեն: Եթէ այս ալ չյաջողեցաւ, այն ատեն կառա - վարութիւնը պիտի ձեռնարկէ բռնադատման, վճռական այլ չափաւոր եղա - նակով մը: Ընդդիմադրութիւնը հաւանեցաւ այս մեթոտին, եւ իր վստահութիւնը յայտնելու համար նախարարին, մերժեց որ եւ է վիճաբանութիւն:

Նախարարը նոյն իմաստով լուսաբանութիւններ տուաւ նաեւ երեսփ. ժո - ղովի ձախակողմեան խմբակցութեանց պատուիրակութեան: Այս առթիւ հա - մայնավարներու ներկայացուցիչները յայտարարեցին թէ համաձայն են որ ի -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՈՑՔԻՑ ՀՍՏ ՊՐԻՆՎՎԻ

ՈՂՋ ԴԳՎԻ ՀԿՄՈՒՔ

ՎՂՎՀՀՂՄ - ՏՍՂՔ

— Մի՛ դիպչեք ինձ, ես ձեզ չեմ ճանաչում, ես ձեզ չեմ ճանաչում, ես ձեզ չեմ ճանաչում... — ճչում էր Ռուզան, ինքն էլ չգիտեր, թե ինչ է ասում, ինչ է կատարվում շուրջը։ Ամբողջ մարմինը դողում էր, ոտքերը ծալվում էին, ամբողջ էությունը ցնցվում էր ահռելի վախից։ Ինչ-որ մեկը ուզում էր ինչ-որ բան անել նրան, ինչ-որ մեկը ուզում էր ինչ-որ բան ասել նրան, ինչ-որ մեկը ուզում էր ինչ-որ բան խնդրել նրանից, բայց նա ոչ ոքի չէր ճանաչում, ոչ ոքի չէր ուզում ճանաչել, ոչ ոքի չէր ուզում տեսնել, ոչ ոքի չէր ուզում լսել, ոչ ոքի չէր ուզում հասկանալ։ Նա ուզում էր միայն մի բան՝ որ իրեն թողնեն հանգիստ, որ իրեն թողնեն մենակ, որ իրեն թողնեն իր ցավի, իր տառապանքի, իր սարսափի հետ միայնակ։

Ռուզանը ոչ միայն չէր ճանաչում, այլև առաջին անգամ էր տեսնում այդ մարդկանց, որոնք հավաքվել էին իրենց շուրջը, որոնք ուզում էին ինչ-որ բան անել նրան, որոնք ուզում էին ինչ-որ բան ասել նրան, որոնք ուզում էին ինչ-որ բան խնդրել նրանից։ Նա չգիտեր, թե ինչ է կատարվում, ինչ է կատարվել, ինչ է կատարվելու։ Նա միայն զգում էր, որ ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվել, ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվում, ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվելու։ Նա միայն զգում էր, որ ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվել իր հետ, ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվում իր հետ, ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվելու իր հետ։ Նա միայն զգում էր, որ ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվել իր մարմնի հետ, ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվում իր մարմնի հետ, ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվելու իր մարմնի հետ։ Նա միայն զգում էր, որ ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվել իր հոգու հետ, ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվում իր հոգու հետ, ինչ-որ սարսափելի բան է կատարվելու իր հոգու հետ։

— Մի՛ դիպչեք ինձ, ես ձեզ չեմ ճանաչում, ես ձեզ չեմ ճանաչում, ես ձեզ չեմ ճանաչում... — ճչում էր Ռուզանը, ինքն էլ չգիտեր, թե ինչ է ասում, ինչ է կատարվում շուրջը։ Ամբողջ մարմինը դողում էր, ոտքերը ծալվում էին, ամբողջ էությունը ցնցվում էր ահռելի վախից։ Ինչ-որ մեկը ուզում էր ինչ-որ բան անել նրան, ինչ-որ մեկը ուզում էր ինչ-որ բան ասել նրան, ինչ-որ մեկը ուզում էր ինչ-որ բան խնդրել նրանից, բայց նա ոչ ոքի չէր ճանաչում, ոչ ոքի չէր ուզում ճանաչել, ոչ ոքի չէր ուզում տեսնել, ոչ ոքի չէր ուզում լսել, ոչ ոքի չէր ուզում հասկանալ։ Նա ուզում էր միայն մի բան՝ որ իրեն թողնեն հանգիստ, որ իրեն թողնեն մենակ, որ իրեն թողնեն իր ցավի, իր տառապանքի, իր սարսափի հետ միայնակ։

Ռուզանը ոչ միայն չէր ճանաչում, այլև առաջին անգամ էր տեսնում այդ մարդկանց, որոնք հավաքվել էին իրենց շուրջը, որոնք ուզում էին ինչ-որ բան անել նրան, որոնք ուզում էին ինչ-որ բան ասել նրան, որոնք ուզում էին ինչ-որ բան խնդրել նրանից։ Նա չգիտեր, թե ինչ է կատարվում, ինչ է կատարվել, ինչ

ՊԱՏՄՈՒՎԱԾՔՆԵՐ ԿԵՆՑԱՂԱՎՈՐՆԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

(ԿՅՈՒ ԱՍՄԱՆԿԻՉԻՑ ԿԵՆՑԱՂԱՎՈՐ)

— Ք՛ոյ, ու քու կասկածդ ճիշտ էր, Ֆիլո՛ն, բնության մեջ ամեն ինչ ենթակա է փոփոխության, ոչինչ չի մնում միևնույն վիճակի մեջ, ամեն ինչ անընդհատ շարժման մեջ է գտնվում, ամեն ինչ ենթակա է ծնվելու, զարգանալու, ծերանալու և մեռնելու։ Ամեն ինչ ունի իր սկիզբը և իր վախճանը։ Ամեն ինչ ենթակա է ոչնչացման։ Ամեն ինչ ենթակա է ոչնչանալու։ Ամեն ինչ ենթակա է ոչնչանալու։ Ամեն ինչ ենթակա է ոչնչանալու

բաւարարութեան բոլոր փորձերը կատարուին եւ չէ՛տեղին թէ իրենք միշտ հաւատարիմ կը մնան ժողովրդական ձակատին։ «Եթէ անտեսանելի նուագապետ մը կը փորձէ խանգարել ներդաշնակութիւնը ժողովրդական ձակատի կուսակցութեանց միջեւ, պէտք չէ համայնավարական շարքերուն մէջ փնտռել զայն»։ Այս առթիւ բուռն բանավէճ մը ծագեցաւ համայնավար եւ արմատական պատուիրակներուն միջեւ։

Պ. Սալանկրօ իր ծրագիրը յանձնած է դահլիճին վաւերացման եւ հրահանգներ հաղորդած՝ նահանգապետներուն։

Պանիֆ տը Ֆրանսի նոր Սահմանադրութիւնը

— • —

«Թայմզ»ի թղթակիցը կը գրէ.— Պանք տը Ֆրանսի բարեկործական համար Պ. Վէնսան Օրիօլի պատրաստած ծրագիրը այնքան ընդդիմութեան հանդիպեցաւ որ, կառավարութիւնը որոշեց փոխել զայն։ Սկզբնական ծրագիրը կը բաղկանար միայն մէկ յօդուածէ, որուն համաձայն կառավարութիւնը արտօնութիւն կը ստանար հրամանագրով բարեփոխել Պանք տը Ֆրանսի սահմանադրութիւնը, ապահովելու համար ազգին տնտեսական չահերը։ Բայց արմատական կուսակցութեան գլխաւոր անդամները, եւ մասնաւորապէս նախկին նախարար Պ. Ժոռժ Պոնէ ուժգնօրէն հակառակեցան կառավարութեան լիազօրութիւն տալու ծրագրին եւ չէ՛տեղին թէ անհրաժեշտ է խորհրդարանին լուրջ քննութեան յանձնել ամէն բան։ Ասոր վրայ ծրագիրը նոր ձեւով մը պիտի ներկայացուի երեսփ. ժողովին։

Միջերկրականի խնդիրը եւ անգլիական տուրիզմը

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Միջերկրականի բրիտանական նաւատորմը զգալապէս պիտի կրճատուի մօտերս։ Սակայն, մնացեալ մարտանաւերուն թիւը աւելի մեծ պիտի ըլլայ քան էր իտալեւթովպական տագնապէն առաջ։ Բուն Միջերկրականի տորմիղը պիտի գօրացուի։ Միեւնոյն ատեն չատ մը մարտանաւեր պիտի դրկուին Մալթա։ Արեւելք, ուր կացութիւնը միշտ փափուկ է։

*** Անգլիոյ ազգային պաշտպանութեան համար նորէն յատկացուած վարկեր պիտի պահանջուին, հետեւեալ համեմատութեամբ.— օդատորմիղին համար՝ 11,700,000 ոսկի, բանակին համար՝ 6,600,000, նաւարաններու եւ զինարաններու համար՝ 293,700, նաւատորմին համար՝ 1,059,000 ոսկի։ Նաւատորմին յատկացուած վարկերով պիտի շինուին 2 յածանաւեր, մէկ թեթեւ յածանաւ, 8 թորփիլահալած եւ չորս սուզանաւ։ Իսկ օդանաւային նախարարութեան սահմանուած վարկերուն մեծագոյն մասը պիտի գործածուի սպանիրու եւ չարքերու կրթութեան եւ զօրացման։

Ֆրանսա եւ Իտալիա նոր հաշտարար

Քանի մը օրէ ի վեր որոշ մեղմացում կը նշմարուի Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի յարաբերութեանց միջեւ, իրրեւ հետեւանք երեք կարեւոր դէպքերու.— 1. Անգլիա որոշած է անմիջապէս կրճատել Միջերկրականի մէջ համախմբուած նաւատորմը, մէկ մասը դրկելով Ծայր Արեւելք.— 2. Ֆրանսա տեղեկացուց Անգլիոյ եւ Իտալիոյ թէ որոշած է չեղեալ համարիլ այն յանձնառութիւնները զոր ստանձնած էր պատժական տնօրինութեանց չրջանին, (խոստանալով օգնել Անգլիոյ, եթէ Իտալիա յարձակում գործէր Միջերկրականի մէջ)։— 3. Իտալիա տրամադիր կ'երեւայ քաշելու Լիբիոյ մէջ, եգիպտոսի սահմանին վրայ համախմբուած զօրքը եւ մասնակցելու Լոքառնոյի խորհրդաժողովին։

Քաղաքական չրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս իրողութեանց, որոնք պիտի օգնեն պայծառացնելու միջազգային կացութիւնը։ Ուրիշ խնդիր թէ, միեւնոյն ատեն անգլիական կառավարութիւնը չոգեպինդ յառաջ կը տանի իր սպառազինութիւնները, 16 նոր մարտանաւեր եւ բազմաթիւ օդանաւեր չինելու համար։ Սպառազինութեանց այս նոր ծրագիրը պիտի արժէ 188,000,000 անգլիական ոսկի, այս տարուան համար, — գումար մը որ աննախընթաց է, առանց հաչուելու յատկուածական վարկերը եւ ծրագրուած փոխառութիւնը։

ՋԱՆՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂԱՎ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԼԵՀԱՍՏԱՆ համաձայնեցան Տանցիկի հարցի մասին, երկու երկիրներու դեսպաններուն միջոցաւ։ Լեհաստան չպիտի ընդունի որ եւ է միակողմանի փոփոխութիւն Տանցիկի սահմանադրութեան մէջ և Տանցիկի Սենատորը ամէն դիւրութիւն պիտի ընծայէ։ Կը թուի թէ երկու երկիրներն ալ կ'ուզեն չէզոքացնել Ազգերու Դաշնակցութեան միջամտութիւնը։

ՏԵՂԱՏԱՐԱՓ ԱՆԶՐԵՒՆԵՐՆ ՈՒ ՓՈՓՈՐԻԿՆԵՐԸ չարունակուելով, անհաչուելի վնասներ պատճառեցին Ֆրանսայի զանազան գաւառներուն մէջ։ Մասնաւորապէս վնասուեցան Հօթ-Սաւուայի եւ Սաւուայի չրջանները։ Վնասը միլիոններու կը հասնի։ 1875էն ի վեր այսպիսի աղէտ չէր տեսնուած Սաւուայի մէջ։ Լոնտոնի մէջ ալ հեղեղման անձրեւներ տեղացին։

1000 ԿԻՆԵՐ ժողով գումարեցին Փէչթայի մէջ, կիներու Միջազգային չարթին բացման առթիւ։ Օրակարգի գլխաւոր խնդիրն է խաղաղութեան պահպանումը Եւրոպայի եւ ամբողջ աչխարհի մէջ։

Պ. ԺՈՒՔ ՏՕՐԻՕ, նախկին համայնավարը, հինգչաբթի ժողով մը արքած էր Սալ Վակրամի մէջ, յանուն Ժողովրդական կուսակցութեան։ Ունկնդիրներուն թիւը կը հաչուէն 10,000։ Տօրիօ իր ճառին մէջ չէ՛տեց թէ համայնավարներու եւ խորհրդային իչխանութեան քաղաքականութիւնը կը ձգտի պատերազմ յարուցանել Գերմանիոյ հետ, իսկ ներքին ճակատին վրայ՝ օտար դիկտատուրա հաստատել։

ԻՆԶԻՒՈՒ ՋԱՐԴՈՒԵՑԱՆ.— Նոր տեղեկութեանց համաձայն, իտալացի չորս օդանաւորդները ջարդուած են Կալլաներու կողմէ։ Օդանաւորդները 35 հոգի էին։ Երբ երեք օդանաւերը վար իյան, իտալացի չորս սպաները ջերմ ընդունելութիւն գտան եւ հիւրասիրուեցան։ Կալլաները հպատակութիւն յայտնեցին։ Սպաները յետոյ քաչուեցան իրենց վրանը, բայց գիչերը յարձակում կրելով սպաննուեցան աւազակներու կողմէ։

Մանկապարտէզի հանդէս

Փլաս տէ Ֆէթի ԴՈՂԹԱՆ մանկապարտէզի տարեկան հանդէսը
Տեղի կ'ունենայ 14 յուլիս, երեքչաբթի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին,
Salle St. François d'Assisi մէջ,
16 rue du Général Brunet, Paris (19e), մետրօ Botzaris
Տեղի կ'ունենան երգեր, պարեր, արտասանութիւններ,
Կը ներկայացուի՝ ՏԻԿԻՆ ՍԻՐԱՆ (զաւեշտ)
Մանկապարտէզի փոքրիկներուն կողմէ։
Դրամներու մասնակցութեան համար 3 ֆր.։

Հրաժեչտի բացառիկ ներկայացում

Ծանօթ արուեստագէտ ԼԱՒՐԱՑԻ հայրենիք մեկնումին առթիւ
Սեւրի պէչիկթաչլեան սրահին մէջ
12 յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին
Նախագահութեամբ յոբելեար քահանայ Ա. Ասլանեանի
եւ հանրածանօթ արուեստագէտ Ա. Շահխաթունիի
Կը ներկայացուի Շիրվանզատէի ԶԱՐ ՈՂԻ (4 արար)
Մասնակցութեամբ փարիզահայ ծանօթ դերասաններու։
Գիները.— 15, 10 եւ 5 ֆրանք։

Հ. Ց. Դ.

Փառիզ

ՊԱՆԵԼՕ ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ յուլիս 14ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 19 rue Ampère, օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերը։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՒԻ Զաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

Գաւառ

ՎԻԼՆԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Քրիսթոփոր եւ Մուրատ խումբի բոլոր ընկերները այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, խաժակ ակումբին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷԼԻ Հ. Ց. Դ. պատանեկան միութեան անդամական ընդհանուր ժողովը տեղի պիտի ունենայ 12 յուլիս, յաւաչիկայ կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10ին, Հ. Ց. Դ. ակումբին մէջ, 5 rue de l'Eclipse։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷԼԻ Շրջ. կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ վաւամեան ենթակոմիտէի ընկերները, կիրակի, յուլիս 12ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։ կը հրաւիրուին նաեւ «Աւտօ» խումբի ընկերները։

ՄԱՐՍԷԼԻ Զաւարեան ենթակոմիտէի ժողովը, մասնակցութեամբ վարանդեան խումբի, այս կիրակի յուլիս 12ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ծանօթ հաւաքատեղին։

ՄԱՐՍԷԼԻ Ակնունի ենթակոմիտէի եւ Համազասպ խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի յուլիս 12ին, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Սէն-Լուի մէջ, ծանօթ հաւաքատեղին։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ԱՆՏԱՌԻՆ ՄԷՋ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԴԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ
26 յուլիս, կիրակի օր։
Նկատի ունենալ այդ թուականը։

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԴԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ
Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. Սէն-Լուի «Ակնունի» ենթակոմիտէի,
եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի կոմիտէի,
Տեղի կ'ունենայ 26 յուլիս, կիրակի ամբողջ օրը,
Ընկ. ԼԵՒՈՆ ՏՕՆԵՂԵԱՆԻ ագարակին մէջ։
Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, մենախօս, երգ.
Հայկական եւ եւրոպական պարեր։
Մուտք 1 Ֆրանք։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Պանեէօ-Քաչանի Մասնաճիւղի Սանուց Միութեան կողմէ
12 յուլիս, կիրակի առաւօտեան ժամը 11էն գիշերուան ժամը 11
Chez Fiquet, Ռոպլէնսոն
ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԺԱՄԸ 3—7
Կը ներկայացուի սանուհիներու կողմէ
48 ՕՐՈՒԱՆ ԳԼԽՈՒ ՓՈՐՁԱՆՔ
Կը նուագէ Թառիսդ ԳԱՐԵԳԻՆ, կը պարէ փոքրիկն Ռիժինա
7—11 եւրոպական պարեր։ Ճաշ։ Դիւրամատչելի պիւֆէ։
Մանրելի պարտզային գոց սրահ։ Մուտք 3 ֆրանք,
փորձ տ'Օրլէանէն առնել 128 թիւ հանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau (Սալ տէ Քոնսէրթ), 45-47 rue de la Boëtie
17 յուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին,
(Սրահին դուռները կը բացուին ժամը 8.30ին)
ՐԱՓՓԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ
(Տասը տարեկան)
Կը դաշնակահարէ կտորներ՝ Պախէն, Բարաթիէն, Սկարլաթիէն, Շոբէնէն, Կլինքա-Պալաքիրէվէն, Տէլիւսիէն, Սկրիապինէն, Վէպէրէն եւ Լիչկէն։
Դաշնակ.— Կալո։
Գիներ.— Ա. կարգ Ֆոթէօյի 20, Բ. կարգ 15, եւ Գ. կարգ 10 Ֆր.։

Դպրոցական ամավերջի հանդէս

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Ալֆորվիլի Մասնաճիւղի վարժարանի աշակերտներուն
հանդէսը տեղի կ'ունենայ
18 յուլիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Հայ Ակումբի սրահին մէջ։
Երգ. արտասանութիւն, պար եւ փոքրիկ ներկայացումներ
աշակերտներու կողմէ։ Մուտք 2 ֆր.։

ՑԵՏԱՋԳՈՒԱԾ է Շավիլի Կ. Խաչի եւ Համազգայինի դաշտահանդէսը, որ տեղի պիտի ունենար Յուլիս 12ին։

ՎԱՐՁՔՈՎ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ Է

Պօմոն-Մէն ժիւլիկնի «Վարանդեան» սրահը՝ թատերական ներկայացումներու, հարսանեկան հանդէսներու, նշանախօսութեան, երեկոյներու եւայլ կարդի ձեռնարկներու համար։ Պայմաններուն տեղեկանալու համար դիմել ժիրայր Տէրվարդանեանի, 50 Bld. Beaumont Beaumont St. Julien։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.

Դաչտապարահանդէս Մարսէյլի մէջ

ԵՕԶԿԱՏԻ ԲԱՐԵՆՊԱՏԱԿ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Ի նպաստ «Նոր-Եօզկատ» աւանի շինութեան Հայաստանի մէջ
Տեղի կ'ունենայ 12 յուլիս, կիրակի ամբողջ օրը,
AU MADETի LA CASCADE ծովասուն պարտէզին մէջ։
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑ Տ-ՔՐ. ՔԷՉԵՃԵԱՆ
ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԾՈՒՆ ԲԱԺԻՆ
Ձգնել / թիւ հանրակառքը եւ իջնել Croix-Rougeէն մէկ կայան վեր։
Մանրամասնութիւնները առանձին յայտարարութեամբ,
կը խնդրուի նկատի ունենալ սոյն թուականը։

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՋ

Դ. ՉԵՐՉԻՄԵԹԵԱՆ
8 rue Gérard, Paris (13) (Place d'Italie)
Դիմագծի յարմարութեամբ մագերու վարսայարդարում
եւ ղէմքի գուշակութեամբ ամենավերջին նորաձեւութեամբ։
ԱՐԱԳ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍԳՈՍԱԳԱԿՈՒԹԻՒՆ։ ՐԱՅՋԵԼԻ Գ-Ն,

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES հիմնուած 1869
29 rue Mathis, Métro Crimée,
Otobus: AJ, AV, CP, 52, 50)71
Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիները եւլն.։ Նորոգութիւն ժամացոյցներու։ Կը գնենք՝ ըլլալին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով։
Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն։

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԼՈՍԵԱՆ

Ագարակատէրներ՝ MÉAULTE (Somme)
Արեւելեան ընտիր ճերմակ պանիր արտադրողներ եւ հայթայթողներ, զուտ անարատ կաթէ պատրաստուած,
ՄԵԾԱԲԱՆԱԿ ՄԻԱՑՆ
Հայ բարեգործական հաստատութիւններու հաւար մասնաւոր գին։ 10,000 ֆր. պատրաստ ենք վճարելու որեւէ մէկին, որ կրնայ հաստատել թէ մեր ճերմակ պանիրին իւղը առնուած է։ Դիմել վերոյիչեալ հասցէին։

Դերձակ ՍՐԹԱԻԻՐ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Վկայուած ֆրանսական եւ իտալական Académie de Coupeէն,
Անգլիական եւ Ֆրանսական կերպասներ.
ՀՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ, ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ,
Դիմեցէք անգամ մը եւ գոհ պիտի մնաք,
3 Rue Lemercier, Փարիզ (17), մէթրօ **Place Clichy**

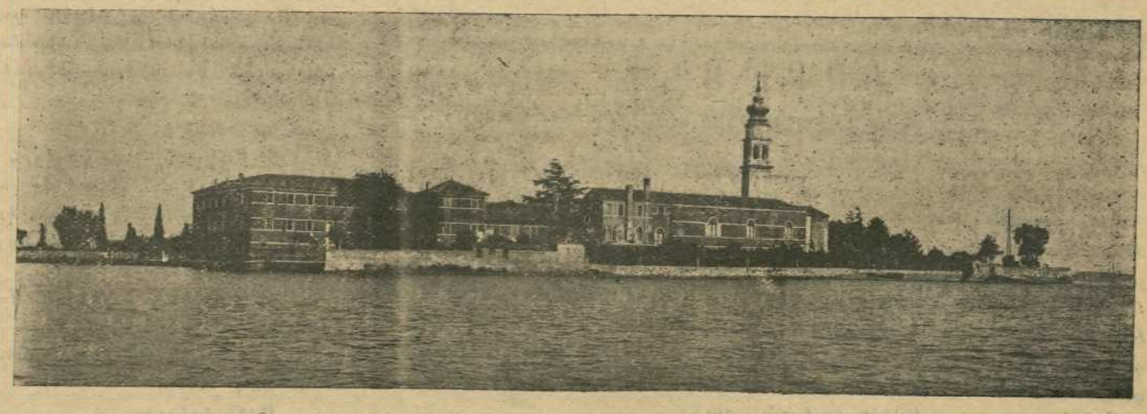
«ՇԻՐԱԿ»

ԹԷ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական գիտնականութեամբ հաստատուածճշմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով ու անիսոնով եւ թորուած մասնայատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ազդեցիկ գօրացուցիչ մըն է։ Բայց օդի գործածողը պէտք է գիտնայ ընտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները։ Այլապէս, օդի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական ադետ տալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ։

«ՇԻՐԱԿ» օդին, որ մասնաւոր ուշադրութեամբ Ֆրանսայի մէջ հրապարակ հանուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ օդին ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները։ Ուրեմն, եթէ օդի սիրահար էք, խմեցէք զայն, բայց փնտռեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի հզօր նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օդին, մեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար։

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու միակ արտօնատէր
GRANDE DISTILLERIE DU PARC
1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73
Լիոնի եւ շրջակայքի մէթրանոց D. N. BAHADOURIAN,
2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10
Նիսի մէթրանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

12 ՕՐ ԻՏԱԼԻԱ

Հատուկ ուղեւորութիւն Վաճառականաց Միութեան
կազմակերպուած Փարիզի Մ. Ռ. Նախկին Աշակերտաց Միութեան կողմէ,
ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՀԱՄՏԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐԱՄԱԵԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻԻ
Մեկնում.— Ուրբաթ 14 Օգոստ. փարիզէն (Gare de Lyon) ժամը 22.45ին,
Մարսէյլէն.— (Gare St. Charles) ժամը 19.45ին,
Դարձ.— Չորեքչաբթի 26 Օգոստ. ի Փարիզ ժամը 14.20ին, ի Մարսէյլ ժամը 11.15ին։
Մէկնումը ըլլալով ուղեծախս Փարիզ—Վենտիկ—Փարիզ, բնակութիւն կէս սենեակ առաջնակարգ պանդոկներու մէջ, 750 ֆր., իսկ Մարսէյլ—Վենտիկ Մարսէյլ 650 ֆրանք։
Մասնաւոր դիւրութիւններ իտալական visaին համար։
Մանրամասնութեան համար դիմել ծինգչաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 17—19
Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël 49 Rue Rochechouart, Paris (9e)
Իսկ կիրակի օրերը ժամը 13—15 Սեւրի Մուրատեան վարժարանի քարտուղարութեան։
Մաքսէյի եւ Մարսէյլի չրջանին համար միութեան ներկայացուցիչներն են.
Mrs Ekserjean & Marimian, 40 La Canebière, Marseille.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԵՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿՍ ՀԱՄԱՐ՝ 17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Gläcière 15 - 70
Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄՍՆԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
12
ՅՈՒԼԻՍ
DIMANCHE
12 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3164

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ԱՅԼԵՒՍ ՆԵՐԵԼԻ ՉԷ ՁԳՁԳԵԼ

—•—

Կոչ մը հրատարակուած էր երէկ, «Ցառաջ»ի մէջ, նախաձեռնութեամբ Զ. Ո. Մ. կեդր. Վարչութեան եւ ուղղուած՝ Սփիւռքի բոլոր երիտասարդական Միութիւններուն: Նպատակը՝ իրականացնել «Երիտասարդական Համագործակցութիւնը», որ տարիներէ ի վեր կ'արծարծուի մամուլին մէջ եւ մասնաւորապէս այս թերթին կողմէ:

Այս առաջադրութեամբ, կը խնդրուի երիտասարդական Միութիւններէն — մարզական, մարտական, ուսանողական եւն. — հաղորդել իրենց տեսակէտները, հրապարակաւ կամ գրաւոր:

Կոչը կը ճշդէ, նաեւ, Համագործակցութեան հիմնական սկզբունքները. —

1. Պահել իւրաքանչիւր Միութեան անհատականութիւնը՝ իր անունով, վարչական ներքին կեանքով, նիւթական միջոցներով:

2. Կազմել միջմիութենական Գերագոյն Խորհուրդ մը՝ համագործակցութեան նոր անունով:

3. Իւրաքանչիւր Միութիւն իր անունը կը գործածէ իբրեւ համատարած կազմակերպութեան մէկ հատուածին անդամը, կը գործէ իր կեդր. վարչութեան հսկողութեան տակ՝ ներքին աշխատանքներու գեղեցիկ վրայ, բայց կը շարժի Գեր. Խորհուրդին հրահանգով, արտաքին ճակատի վրայ:

4. Գեր. Խորհուրդին ընտրութիւնը կը կատարուի անդամ Միութիւններու լիազօրներուն ընդհ. ժողովին մէջ (երկիրէ երկիր հեռաւորութեան պարագային՝ գրաւոր բուէարկութիւն):

5. Գեր. Խորհուրդին պիւտճէն կը կազմեն անդամ Միութիւնները:

Սրտանց ողջունելով այս նախաձեռնութիւնը, կ'ուզենք հաւատալ թէ այս անգամ — գոնէ այս անգամ — դրական ելքի մը պիտի յանգի փորձը, որ չափազանց երկար տեւեց:

Ահա տասը տարի է որ բոլորն ալ կը խօսին ու կը ճառեն գաղութներու ինքնապաշտպանութեան մասին, բայց երբ կարգը գործի կուգայ, ճղակտոր համրանքներ են որ կ'երեւան, փոխանակ ծաւալուն բազմութեանց:

Կը թուի թէ տակաւին շատ քիչեր կ'ըմբռնեն օրուան պահանջները, եւ մանաւանդ երիտասարդութեան կոչումն ու պարտականութիւնները:

Մեծամասնութիւնը կը սիրէ քաշուիլ իր պատեանին մէջ, քալել պատերու տակէն կամ գոհանալ յիմար — իմաստուն կարծիքներ յայտնելով, իբրեւ ժամանց եւ քմայք:

Ո՞ր օրուան կը սպասեն, վերջապէս, անոնք որ արդէն բոլոր փորձի եւ քննութեան չրջան մը, ամէնէն առաջ ասպարէզ պիտի նետուէին, թարմացնելու եւ վերակազմելու համար մեր հնացային կեանքը:

Հոգատարութե՞ան մը կը սպասեն թէ խնամակալութեան մը, — երբ այնքան բարձր կը խօսին իրենց անհատականութեան, անկախութեան կամ ինքնորոշման մասին:

Կը թուի թէ այդպիսիներ ալ կան, քանի որ շատերը իրենց քունէն արթնցան կամ տեղէն չարժեցան մինչեւ այն ատեն, երբ չուք մը տեսան իրենց գլխուն վերեւ,— մեծապատիւ Բարեգործ — ծականը, իր նորահաստատ ակումբներով եւ նիւթական աջակցութեամբ ...

Մինչդեռ, աւելի խոնարհ գաղութներու մէջ, Պալքաններէն մինչեւ Սուրիա, իրենց տարեկիցներն ու կրտսերները արդէն ճամբայ կտրած եւ խոր հետքեր ձգած էին, իրենց ճակտի քրտինքով: Առանց չուքի եւ մեկենասի:

Դառնալով Զ. Ո. Միութեան ձեռնարկին, կ'ուզենք ուշադրութեան յանձնել հիմնական կէտ մը,— «ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՈԳԻՆ ԿՐ ԿԱԶՄԻ ԱԶԳԱՑԻՆ ԳԻՏԸ»:

Կը նշանակէ թէ այժմէն կը փակուին դուռները՝ լեղի կամ անլի մարզանքներու առջեւ: Ուրիշ խօսքով, խակապէս ինքնապաշտպանութեան ազդակ մըն է որ ասպարէզ պիտի նետուի, Արտաշէսեանի «երիտասարդութեան խօսքը պարտադրելու համար»:

Ու կը նկատենք որ, հակառակ բոլոր բացասական երեւոյթներուն, հանգամանքները չատ աւելի նպաստաւոր են այսօր:

Ունինք, արդէն, բազմաթիւ առողջ կորիզներ, տեղ մը բազմանդամ, ուրիչ տեղ մը աւելի համեստ բայց ամուր, — բոլորն ալ տոգորուած հաւատքով եւ վճռականութեամբ:

Այստեղ, Փարիզի եւ գաւառի մէջ, կը գործեն արդէն զանազան Միութիւններ, եւ նորեր կը կազմուին: Հարեւան երկիրներու մէջ, Պրիւսէլն ու Անվէրսը ունին իրենց «երիտասարդաց»ները: Պերլինի «երիտասարդ»ը չատոնց ապահոված է իր խարիսխը: Վիէննան, որ փոքրաթիւ գաղութ մըն է, նոր կազմեց իր Միութիւնը: Միւնհէնն որ եւ է ձայն չենք լսեր երկար ատենէ ի վեր. բայց գիտենք որ ընդունակ տարրեր չեն պակսիր: Զուիցերիա եւ Լոնտոն կը կարօտին լուրջ ուշադրութեան:

Աւելի հեռուն, Պուքրէշի «Լաֆֆի»ն արդէն կը համբէ հինգ մասնաճիւղ, եթէ ոչ աւելի: Պատկերը կազդուրիչ է, նաեւ, Մակեդոնիոյ մէջ: Եւ այսպէս միւս գաղութները:

Մեր կարծիքով, Համագործակցութեան համար ամէնէն աւելի յոգնութիւն պիտի պատճառեն փարթամ գաղութները, ուր վրդովիչ համեմատութիւններ ստացած է նահանջականութիւնը: Անոր հետ ալ, անամէջ բանգիտութիւն մը, որուն պէտք է հակազդել ուժգնօրէն:

Ամէն պարագայի մէջ, երիտասարդութիւնը ինքն է որ պիտի բանայ իր ճամբան, թօթուելով կանխակալ կարծիքները եւ արդարացնելով իր կոչումը, խանդավառութեամբ եւ վճռականութեամբ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԵՂՈՒԻՑՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ՄԻՇՏ ԱՌԿԱԽ

—•—

Ժողովը նորեն յետաձգուեցաւ

Տակաւին ելք մը գտնուած չըլլալով վիճելի հարցերու մասին, Նեղուցներու խորհրդաժողովին գլխաւոր պատուիրակները իրենց երկիրները վերադարձան, զեկուցանելու եւ նոր հրահանգներ ստանալու համար: Առաջին առթիւ մեկնեցաւ Պ. Թիթուլէսքու, Ռումանիոյ արտաքին նախարարը, ստիպողաբար կանչուած ըլլալով: Իրեն հետեւեցան Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ պատուիրակները: Մեկնելէ առաջ, բոլորը մէկ երկար խորհրդակցութիւններ կատարեցին, բայց կարելի չեղաւ ելք մը գտնել: Կը կարծուի թէ յաջորդ նիստը պիտի գումարուի վաղը, երկուշաբթի:

Իրավիճակը կը կասկածին թէ Անգլիա դիտմամբ դժուարութիւններ կը յարուցանէ, հաճելի դառնալու համար Գերմանիոյ: Վիճելի կէտերէն երկուքը ուղղակի կապ ունին Գերմանիոյ հետ, թէեւ ան չի մասնակցիր խորհրդաժողովին: Այդ կէտերն են,— 1. Ռուսիոյ պնդումը՝ որ խորհրդային բոլոր մարտանաւերը կարենան անցնիլ Նեղուցներէն, առանց որ եւ է սահմանափակման. — 2. Ֆրանսայի, Ս. Միութեան եւ Ռումանիոյ պահանջը՝ որ իրաւունք տրուի օգնութեան հասնելու փոխադարձաբար, իրենց մարտանաւերը անցընելով Նեղուցներէն, համաձայն Ֆրանքեւխորհրդային եւ Ֆրանքեւռումանական դաշնագիրներու տրամադրութեանց: Ինչպէս բացատրած ենք, Անգլիա կ'ընդդիմանայ այս երկու պահանջներուն, պահանջելով կամ անխափոր փակել Նեղուցները, եւ կամ նոյն իրաւունքները տալ ուրիշներու ալ:

Գերմանիոյ հանրային կարծիքը ուշադրութեամբ կը հետեւի բոլոր անցուդարձերուն: Բացատրելով Անգլիոյ բռնած դիրքը, գերմանական թերթերը կ'ըսեն թէ Լոնտոն լրջօրէն կը կասկածի Ս. Միութեան վարած քաղաքականութենէն եւ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքէն: Կարեւոր թերթ մը կը բացատրէ թէ Հանոսի չրջանին վերազրաւումը աւելցուցած է Տարտանէլի արժէքը, իրբեւ միջազգային զինուորական հաղորդակցութեանց ճամբայ: Այս առթիւ, կարգ մը թերթեր անհրաժեշտ կը գտնեն վերաքննել անգլեւգերմանական նաւային համաձայնութիւնը, որպէսզի Գերմանիա կարենայ աւելցնել իր նաւային ուժը:

**** Ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, Թրքական պատուիրակութիւնը նոր բանաձեւ մը ներկայացուց, օդանաւային Թուիչքներու մասին: Անգլիական պատուիրակութիւնը բաւարար նկատած չըլլալով այս բանաձեւը, անգլիացի, Ֆրանսացի եւ Թուրք մասնագէտներ պիտի բանակցին, զայն բարեփոխելու համար:*

**** Իտալացիները կը չարունակեն ձեռնպահ մնալ: Տիրող կարծիքը այն է թէ որ եւ է ձեռնարկ չպիտի կատարեն եւ պիտի ձգեն որ Ժողովը ինքնին վերջանայ, դրական կամ բացասական:*

Միջերկրականի հաւասարակշռութիւնը պիտի յուժուի՞

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Անգլիա մօտերս չեղեալ պիտի հռչակէ Միջերկրականի պետութեանց փոխադարձ համաձայնութեան դաշինքը, որ կնքուած էր իբրեւ հետեւանք իտալեւեթովպական պատերազմին: Ֆրանսա արդէն չեղեալ հռչակած է զայն, բայց տակաւին կապուած կը մնան Անգլիա, Թուրքիա, Ռումանիա եւ Յունաստան:

Միջերկրականի համաձայնութիւնը կնքուած էր անցեալ դեկտեմբերին, Անգլիոյ դրդումով, իբրեւ պաշտպանութիւն իտալական յարձակման մը դէմ, որ հաւանական կը նկատուէր պատժական տնօրինութեանց առթիւ: Ֆրանսա դժկամակութեամբ միացաւ երկու ամիս վերջը, եւ ամէնէն առաջ չեղեալ հրաւչակեց զայն, պատժական տնօրինութիւնները վերջացած ըլլալով: Ընդունելով հանդերձ Ֆրանսայի որոշումը, Անգլիա կը յուսայ առնել մըն ալ չարունակել դաշինքը՝ Յունաստանի, Թուրքիոյ եւ Ռումանիոյ հետ:

**** Անգլիոյ թագաւորը ստորագրեց պատժական տնօրինութեանց բարձման հրովարտակը: Խորհրդային իշխանութիւնն ալ որոշեց դադրեցնել: Մուսոլինի բացարձակ լռութիւն կը պահէ իր դիտումներու մասին, թէեւ որոշած է քաշել Լիբիոյ մէջ համախմբուած զօրքը: Իտալիա վերապահ դիրք մը բռնած է նաեւ Լոքառնոյի խորհրդաժողովին հանդէպ, եւ ուշադրութեամբ կը հետեւի Գերմանիոյ քաղաքականութեան: Կ'ըսուի թէ երբ պատժական տնօրինութիւնները բոլորովին վերնան, Մուսոլինի պիտի առաջարկէ, փոխանակ նոյի, նոր դաշինք մը կնքել Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ, անոր կցելով իտալեւգերմանական համաձայնութիւն մը՝ Աւստրիոյ մասին:*

Միջին դասերու տագնապը

Երեսփ. Ժողովի միեւնոյն նիստին մէջ, նախկին նախարար Պ. Մառշանտօ հարցապնդում ուղղեց կառավարութեան, միջին դասերու կրած տագնապին առթիւ: Դիտել տուաւ թէ բազմաթիւ փոքր եւ միջին ճարտարարուեստական ձեռնարկներ ծանր տագնապի մը մատնուած են եւ դառապարտուած կորսուելու՝ աւելի հզօր եւ հարուստ հաստատութեանց առջեւ: «Հարիւրին 35 համեմատութեամբ նոր ծախքեր բարդուած են արտադրիչներուն վրայ: Ի՞նչպէս պիտի դիմանան: Անոնք ճարահատ կը թուլցնեն իրենց արտադրութիւնը եւ երբեմն ալ կը փակեն: Միջին դասերուն ճակատագիրը սերտօրէն կապուած է այդ ձեռնարկներուն հետ: Ի՞նչ միջոցներ կը խորհի կառավարութիւնը, դարմանելու համար այս եղերական չարիքները»:

Ուրիշ երեսփոխան մըն ալ չեչտեց թէ թոչակներու յաւելման եւ ընկերային օրէնքներու հետեւանքով, գիները կը բարձրանան եւ ապրուստը կը սղէ: Այս կացութիւնը աւելի պիտի ծանրանայ, երբ հետզհետէ գործադրուի շաբաթական 40 ժամուան օրէնքը:

Ազգ. տնտեսութեան նախարարը, Պ. Սիկնաս (ընկերվարական) խնդրեց մէկ չաբաթ յետաձգել վիճաբանութիւնները, յայտնելով թէ օրինագիծներ մշակած է այդ մասին:

—•—

ՅՈՒԼԻՍ 14Ը այս տարի պիտի տօնուի արտակարգ հանդիսաւորութեամբ: Հանդիսութիւնները պիտի սկսին յուլիս 13ին գիշերը: Առաջին Ժողովրդական ձակատի կուսակիցները պիտի համախմբուին Շան զ'Էլիզէի մէջ, իսկ կէսօրէն յետոյ փառաւոր ցոյց մը պիտի կատարուի, երկու վիթխարի թափօրներով: Լէօն Պլում ալ ներկայ պիտի ըլլայ աւանդական զօրահանդէսին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԶԻՆՈՒՈՐ ԵՆՔ ՌԱՄԿԱՎԱՐ» ...

—•—

«Պայքար», Ամերիկայի ռամկավարները պաշտօնաթերթը, տխուր ներբէ ի վեր խմբագրականին գլուխը կը տպէ, ամէն օր.—

ՄԵՐ ՈՒՂԵԳԻԾԸ.—

Ա.— Հայ Ազգը եւ անոր չահերն՝ ամէն հատուածական հաշիւներէ վեր:

Բ.— Անվերապահ աջակցութիւն Հայաստանի:

Գ.— Հետապնդում չազատագրուած Հայկական հողամասերու դատին:

Դ.— Պահպանութիւն ազգային արժէքներու եւ հաստատութեանց:

Ե.— Զատագովութիւն Մ. Նահանգաց Սահմանադրական իտէալներուն եւ սկզբունքներուն:

Հետեւելով իր լուսադրօր, «Արեւ», ոյնյն խմբակցութեան եգիպտոսի պաշտօնաթերթը, յուլիս 1էն սկսեալ կ'ապդարարէ.—

ՄԵՐ ՈՒՂԵԳԻԾԸ.—

Ա.— Հայ Ազգը եւ անոր չահերը ամէն բանէ վեր:

Բ.— Աջակցութիւն Հայաստանի չինաարարութեան:

Գ.—Հետապնդում իրաւազուրկ Հայութեան դատին:

Դ.— Պահպանութիւն Ազգ. արժէքներու եւ հաստատութեանց:

Ե.— Հաւատարմութիւն մեր ապրած երկրին իշխանութեանց:

Ինչպէս կը տեսնէք, երկուքն ալ գրեթէ նոյն բաները կ'ըսեն, մէկը աւելի բացորոշ, միւսը քիչ մը դիւանագիտօրէն: Անշուշտ յարմարելով տեղական պայմաններուն:

Երկու թերթերն ալ կը հրատարակուին տարիներէ ի վեր, եւ մինչեւ հիմա պէտք չէին տեսած իրենց «ուղեգիծ»ը ծանուցանելու:

Չարկաւ մէկը խելք մը տարվեցուցած է: Եւ կամ, ուզած են ապացուցանել թէ իրենք ալ գիտեն «պլատֆորմ» կազմել:

Չէ՞ որ բայլերգ մըն ալ ունին, զրահապատ եւ մարտագոռ.

Զինուոր ենք ռամկավար եւ ազատ,
Հայ ցեղի զաւակները հարազատ:
Զրահուած հայրենեաց հաւատքով,
Կը քալենք անվեհեր քովէ քով:
Մեր փառքն է աշխատանք եւ պայքար,
Մեր խօսքն է ճշմարիտ, խանդավառ:

— Բայլերգ չէ այդ, գայլերգ է:

— Կարճ կապէ եւ լսէ:

Ուրեմն, ռամկավարները, գոնէ առնուց երկու պաշտօնական օրկանները ունին որոշ ուղեգիծ, որուն հիմնական սկզբունքն է «Հայ Ազգը եւ անոր շահերն՝ ամէն հատուածական հաշիւներէ վեր»:

Այսպէս, անոնք «Հայ Ազգը ամէն բանէ վեր» դասած կ'ըլլան, անոր խեղճ յանձնելով երեւացիներուն, իսկ խիղճը՝ Բարեգործականին:

Եթէ ազգին մէկ մասը համարձակի գլուխ վերցնել այդ երկու կուռերուն դէմ, յանուն արդարութեան եւ ճշմարտութեան, եթէ փորձէ, օրինակ, Ապրիլ Տասնըմէկ, Մայիս **28** եւ Մշակոյթի Օր տօնել կամ եռագոյն պարզել, ռամկավարները պատրաստ են շանթահարելու, իբրեւ «հայ ցեղի զաւակներ հարազատ»:

Այսպէս, նաեւ, միւս ճակատներուն վրայ.—

« Անվերապահ աջակցութիւն Հայաստանի»,— Տարին տասներկու ամիս կը ճառես, կը գրես, կը պոռաս ու կը ճուաս թէ Դաշնակցութիւնը «հակահայաստանեաց» է, եւ Հայաստանը կ'ապի ու կը բարգաւաճի:

Ինչ կը վերաբերի «չազատագրուած Հայկական հողամասերու դատ»ին, գլուխ բերելու պէտք չունիս:

Ամիսը երկու անգամ —խմբագրականն սիւնակէն կը յիշեցնես «Մեծ Ճեսիւֆ»ը, միշտ գլխագիր, եւ կը բաշուիս բազմոցին անկիւնը:

Ցետոյ, ամէն անգամ որ տեսնես թէ ուրիշներ կ'որոճան, կը տճինին, եւքեր կը փնտռեն այդ ճամբուն վրայ, կարելիդ կը փորձես անոնց ջանքերը խափանելու, նոյնիսկ դաւանանութիւն հատարելու համար:

Շաբաթը մէկ անգամ ալ՝ կը գործածես ուրիշ կախարդական բանաձեւ մը,— «Անկորնչելի իրաւունքներ», եւ ամէն օր գիւտ մը կը յղանաս, անոնց հետքն իսկ սրբելու համար:

Ի՞նչ մեդմս պահեմ, կարդալով «Պայքար»ի եւ «Արեւ»ի «Մեր Ուղեգիծ»ը, ես նոր հատոզուեցայ թէ ռամկավարները, «զրահուած հայրենեաց հաւատքով», ահագին դեր կը կատարեն մեր կեանքին մէջ:

ՎԱՀԷ

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՍԱՐՔԱԾ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

—•—

Ա. խումբը նիս կը մեկնի Դ. 15 Յուլիս

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջ. Վարչութիւնը կը խնդրէ մեզմէ հաղորդել թէ ընտրուած տղաքը պէտք է ներկայ ըլլան 15 յուլիս, Չորեքշաբթի իրիկուն, ժամը 8·30ին **Gare de Lyon,** Մեկնումի **(départ)** դրան կողմը, մուտքի ընդարձակ սրահին վարի անկիւնը: Կառախումբը կը մեկնի ժամը 9·30ին:

Իրաւունք ունե՞ր թնդանօթը Մոսկուայի չանձնելու

—•—

ԲՈՒՌՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Երեսփ. Ժողովի ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, դահլիճը նոր չաղթանակ մը չահեցաւ, 162ի դէմ 403 ձայնի մեծամասնութեամբ մերժելով ազգայնական երեսփոխան Քէրիլիսի մէկ բանաձեւը, որ կը պահանջէր քննութիւն բանալ օդանաւային նախարար Պ. Ռոյի դէմ: Պ. Քէրիլիս թէ իր թերթին՝ «Էքօ տը Փարի»ի եւ թէ ժողովին մէջ կ'ամբաստանէր թէ նախարարը խորհրդային իշխանութեան եւ ուրիչ պետութեանց չանձնած է օդանաւային նոր թնդանօթի մը գաղտնիքը:

Իր տեղեկութեանց համաձայն, 1932ին Խափանօ գործարանը Զուիցերիոյ մը գնած է նոր թնդանօթ մը, եւ 250 հատ ծախած՝ Ֆրանսայի օգտագործիդին համար: Անցեալ տարի 20 եւ 23 միլիմեթրոնոց թնդանօթներ արտադրուեցան, որոնք 800 ռումբ կը նետեն մէկ վայրկեանի մէջ: Արդ, Անգլիա եւ Չեխոսլովաքիա նմոյշներ ուզած են առաջինէն, Ս. Միութիւնը՝ երկրորդէն: Քանի որ այս երեք պետութիւնները իմացեր են գաղտնիքը, ուրեմն Գերմանիան ալ գիտէ, «չնորհիւ Թրոցքիական լրտեսութեան ցանցին որ կը գործէ Ֆրանսական գործարաններու մէջ»:

Օդանաւային նախարարը պատասխանելով այս մեղադրանքներուն, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը մասնագիտական գործակցութեամբ կը վարուի այն պետութեանց հետ որոնք համաձայն են հաւաքական ապահովութեան: Եթէ Իտալիա եւ Գերմանիա մասնակցին հաւաքական ապահովութեան, Ֆրանսա անոնց հետ ալ այդպէսպիտիվարուի: Այս առթիւ ցաւ յայտնեցորազգայնական երեսփոխանը կը պղտորէ միտքերը, այն տպաւորութիւնը ձգելով թէ զինուորական դաշինք մը կնքուած է Ֆրանսայի եւ Ս. Միութեան միջեւ: «Այդպիսի զինակցութիւն գոյութիւն չունի»: Միեւնոյն ատեն մեղադրեց որ հարցապնդող երեսփոխանը հայրենասիրութիւն ծախելով հանդերձ, օգտագործեր է դաղտնի փաստաթուղթ մը: Ցետոյ վստահութեան խնդիր յարուցանելով, չահեցաւ չաղթանակը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԿԱՏԱՍՏՐՈՖԻ ԼՈՒՅՍԻ ՏԱԿ
(1914 — 1915)

I

ՄԻՄՈՆ - ՓԻՓՈՒՆԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՂԵՎՈՆԴՈՒՄ

ԼՈՒԻ — Տարօրի բնաջնջման, 1915 վերապրած վախճանյալ տարագիրների տասնամյակի առթիվ, որ մի օտարի աչքի առջև ծավալվեց Ֆրանսիայի մայրաքաղաքում, «Ի.Ի.Ե»-ն:

Մի ազգի կեանքում տասը տարի ոչինչ է, ինչպես որ մի անհատի կեանքում տասը տարի մանկութիւնն է, ուր ոչ մի զարգացում կամ յառաջդիմութիւն չի նշմարւում, ուր ամէն օր նոյն բանն է կրկնւում, նոյն խաղերն են խաղացւում, նոյն հետաքրքրութիւնները, նոյն ուրախութիւնները, նոյն արցունքները, նոյն վէճերն ու կռիւները, նոյն սէրն ու ատելութիւնը, նոյն ծիծաղն ու լացը, նոյն ցանկութիւնները, նոյն երազները, նոյն յոյսերն ու հաւատը, նոյն անհոգութիւնն ու անտարբերութիւնը, նոյն ինքնավստահութիւնն ու ինքնասիրութիւնը, նոյն ամբարտաւանութիւնն ու ինքնագոհութիւնը, նոյն ինքնաբաւութիւնն ու ինքնամոռացութիւնը, նոյն ինքնավարութիւնն ու ինքնակամութիւնը, նոյն ինքնավստահութիւնն ու ինքնավարկեան

մինը Աղեքսանդրիայէն յափշտակուած ու բերուած էր Վենետիկ:

Տիզմի վրայ չինուած խումբ մը գաղթականներու այս քաղաքը կը յարձակի Եւրոպայի, Ափրիկէի ու Ասիոյ ծովեզերքներուն վրայ:

Կը գրաւէ Կոստանդնուպոլսոյ մէկ մասը, Գելոպոնէսը, Կիպրոսը, Կրէտէն, Քորֆուն, Քէֆալոնիան, Զանը եւ Արշիպելագոսի կղզիները: Կը զսպէ անթիւ ապստամբութիւններ, կը նուաճէ Դալմատացիները, Իւրզանդացիները, Հելլէնները, Եգիպտոսի սուլթանները եւ Հունգարիոյ Թագաւորները:

Հաղարաւոր նաւեր, հարիւրաւոր ցեղականաւեր, սպառազէն տորմիղներ կը բանան յաղթական վաճառականութեան մը ճամբաները մինչեւ Տրապիզոն, Ալեքսանդրիա, Թունուզ, Թանճէր, Լիզպոն եւ Լոնտոն:

Ու քաղաքին մէջ զարգացման բարձրագոյն կէտերուն կը հասնին ճարտարապետութիւնը, նկարչութիւնը, խճանկարչութիւնը, արձանագործութիւնը:

Ամէն տարի հազարաւոր ժողովուրդ աշխարհի ամէն անկիւններէն, կը խուժէն Վենետիկ, տեսնելու հեղգանման գանձերը Ադրիականի թագուհիին:

Վենետիկը նման է հէքեաթներու մէջ պատմուած այն քաղաքներուն, որոնք կը գտնուին ծովերուն յատակը, չինուած բուստէ, խեցիէ, օճաքարէ, սպիտակ ու սեւ մարմարիոնէ, հին կանանչ քարէ եւ պորփիւրէ:

Եւ իրապէս այս աւելի քան եօթանասունըեօթը կղզեակներու վրայ հրաբաշակերտուած քաղաքին եկեղեցիները մարմարիոն են, պալատները մարմարիոն, կամուրջները մարմարիոն:

Ամբողջ հարստութիւն մը գոթական, մաւրիտանական, բիւզանդական, կորնթական գմբէթներու, սիւներու, խարիսխներու, խոյակներու, պատշգամներու, պատուհաններու, կոթողներու եւ դուռներու:

Ոսկեղէն գմբէթներ, արծաթապատ դուռներ, կրանիթէ կոթողներ, մարմարէ աւերնագործութիւններ և խճաքարէ առաստաղներ ու պատեր:

Երազի, երեւակայութեան մէջ իսկ դժուար է կառուցանել այսքան անսովոր, պերճ ու հէքեաթական ոստան մը:

Վենետիկը ... քաղաքը կոնտոլնեբրու, քաղաքը տատրակներու, քաղաքը զանգակներու, գոհարներու եւ սիրերգութեան:

Լաբիւրինթոս քաղաք մը, կղզի, ջուր, կամուրջ, ջուր կօնտօլ, ջուր, տուներ, ջուր, տաւթակներ, ջուր...

Վենետիկը ջուրին մէջը հրաշք մը կ'արժէ ...

Անգին ու անգնահատելի քաղաք որ ունի փաղանդ մը նկարիչներու — Գանալէթթի, Կուարթի, Լոնկի, Կոլտոնի, Գոձցի, Պելլինի, Գաբրակիոս: Ու մանաւանդ իր հանճարեղ երբոր-դութիւնը.— Մաքուր ու մեծ Թիցիանոն, քաղցր ու ժպտուն Վէրոնէզը եւ ահաւոր ու արտակարգ Թինթորէթ-քեան:

Տօժերու պալատին, Ակադէմիին, Ս. Մարկոսին, Սանթա Մարիա Տէլլա Սալուտէին, Աբեզաններու եւ ուրիշ հարիւրաւոր տաճարներու եւ պալատներու մէջ հեղեղներ կան նկարներու:

Վենետիկ անմահանութիւններու քաղաքն է.— Այս կարգէն՝ Ս. Մարկոսի հրապարակը, ժամացոյցը, զանգակատունը եւ Բիազեթոյի կամուրջը:

Վենետիկ դիւթական քաղաք է.— Լիտօ, Սանճօրճիօ եւ Սան Լազարօ:

Վենետիկ քաղաքն է խորհրդապեղ գիշերներու, թարմագեղ առաւօտներու եւ ծովային անհուն վերջալոյսներու՝ երբ արեւը կարմրալոյս մեծ սկիհի մը նման կ'ընկղմի ջուրերուն լրթագոյն տարածութեան մէջ ու երբ երեկոյեան զանգակները ալիք կը թափին ծովուն անհորիզոն բացութեան վրայ:

Վենետիկ գանձակոյտ մըն է սրահներու, սիւներու, սկիհներու, սրբութիւններու:

Ան պատմութիւն է ու ճարտարապետութիւն, ան ճարտարապետութիւն է ու նկարչութիւն, ան փիլիսոփայութիւն է եւ Աստուածաբանութիւն:

Ամէն բանէ աւելի սակայն ան ծովերուն ու ցամաքներուն բանաստեղծութիւնն է:

ՆԵՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

Առանց երգի

— . —

Լուսինը վերը ամպերի հետ խաղ էր անում, իսկ նա, քնի մէջ, լուանի խաղէն մերթ ծիծաղում էր մերթ էլ տխրում:

Նրա ծիծաղը աւելի քնքոյշ էր քան լուանի վրայի ցայգային շղարշը:

Նրա տխրութիւնը աւելի խորն էր քան՝ յօնքերը կիտած լուանի դալուկ թախիծը:

Ես, աւազակի պէս, ցանկապատին կոթնած, նրա պատուհանին նայում էի:

Լուսինը վերը ամպերի հետ խաղ էր անում,

Մինք արի թէ գնամ առուն դարձնեմ նրա պարտէզը:

Նրա պարտէզի վարդերը թող ուրախանան:

Ջրելու հերթն իմը չէր այդ գիշեր:

Բայց իմն էր սիրելու հերթն այդ գիշեր:

Երբ նա պարտէզ իջնի, բոլոր վարդերը բացուած,

Իրենց գլուխները խոնարհեցնեն նրա ոտքերի առաջ եւ իրենց բուրմունքը թափեն նրա ցօղահար մատների վրայ:

Լուսինը վերը ամպերի հետ խաղ էր անում:

Ու այդ գիշեր ջրելու հերթն իմը չէր:

Գոհ ու սիրավառ մտայ քուն մին-չեւ ուշ առաւօտ,

Նրա պարտէզի վարդերը թող ուրախանան:

Ու այդ գիշեր ցամքել էր այրի կը-նոջ պարտէզը,

Որից քաղած ծաղիկներով որբեր էր պահում,

Տօթից, խորշակից, խանձել էին, ամբողջ գիշեր,

Պառաւի պարտէզի բոլոր ծաղիկնե-րը

Ու թափուել էին յատակին ...

Լուսինը վերը ամպերի հետ խաղ էր անում,

Եւ սիրելու հերթը իմն էր այդ գիշեր:

ՏՈՓՔ. Ց. ԿԻԼԻԿԵՑԻ

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՍԷՆՊՈՒԶՄԻ ՈԳԵԿՈՉՈՒՄԸ

— . —

Փարիզի Ֆրանսական պետական մատենադարանը վերջերս սարքեց սէնպոլիզմին ցուցահանդէսը: Թերթերը եւս կ'ոգեկոչեն գրական այս շարժման փառքը: Ի՞նչ է սէնպոլիզմը:

Դժուար է բացատրել գրական այս շարժումը: Սովորաբար կ'ըսուի թէ սէնպոլիզմը հակազդեցութիւնն էր պառնասեան գրական շարժումին, ա-նոր իրապաշտ եւ մարմարային գե-ղեցկագիտութեան սկզբունքներուն: Փիէր Լուիս, որ սէնպոլիստ շարժման երկրորդ սերունդին գլխաւոր ղէմքերէն մին էր, այսպէս կը բանաձեւէ սէնպոլիստներու գրական վարդա-պետութիւնը.— « Բանաստեղծու-թեան նպատակն է խորհրդանշել հաղ-ուագիւտ յուզումները գեղեցկագի-տական միջոցներով, այնպէս մը որ ընթերցողը ինքզինք զգայ այն հո-գեկան վիճակին մէջ, ուր կը գտնուի բանաստեղծը, ընթերցողը ապրի այն բոլոր երազները, որ կը ծնին այդ յու-զումէն, որքան ալ բանաստեղծը ար-տայայտած չըլլայ զանոնք»:

Իսկ Ժան Քասու կ'ըսէ թէ սէնպո-լիզմն էր, որ վերականգնեց բանաս-տեղծութիւնը, սէնպոլիզմն էր որ բա-նաստեղծութիւնը տարաւ իր ծագու-մին, իր հունին, իր էութեան: Վեր-լապէս սէնպոլիզմն էր որ մաքրագոր-ծեց բանաստեղծութիւնը, եղական ձեւ մը տուաւ անոր, որ ապրի ինքնա-յատուկ գոյութեամբ մը, սնանի ինք-նիրմով, կանգնի մերկ եւ կենսավառ: Անոր գաղտնիքը Պօալէր առաւ Խոկար Փոյէն, Մալարմէ՝ անգլիացի բանաս-տեղծներէն, Լամարէոյի նուագահան-դէսներէն եւ լուսնկային, Վէրլէյն՝ մարդկային փորձառկութիւններէն, Ռէմպօ՝ չեմ գիտեր որ աստուածմէն»: Ցետոյ Ժան Քասու կ'աւելցնէ Շոպէն-հաուէրի, «աստուածայինն» Ռ. Վակ-նէրի ազդեցութիւնը: Պէտք չէ մոռնալ Պօալէրի (խոկար Փօ) ազդեցութիւնն ալ: Սէնպոլիզմը, աւելցնենք, ուզեց օգտագործել ներհայեցողութիւնը կամ էնթազիտակցութեան բար-խումները, ոչ անուշտ խմացապաշտ յատկնութիւններով, այլ առաւելա-պէս ի խնդիր զգայարանական գինո-վութեան: Ահա թէ ինչո՛ւ սէնպոլիստ-ներու բանաստեղծութիւնը չէր հաս-կցուեր, այլ կը զգացուէր: Զգայա-խաղերը ուրիշ նպատակ չունէին, բայց եթէ խմաստը զոհել երաժշտու-թեան:

Այսպէս, գրական այս շարժումը չուտով յեղափոխութիւն մը մտցուց գրական աւանդական ձեւերու մէջ,— քանդեց չունչին կշռոյթը որ ստեղ-ծած է երբեմնի ոտանաւորը որոշ սահմանափակումներով: Սէնպոլիստ ոտանաւորը երբեմն կ'անցնի 16 ոտ-քը, նոյն իսկ 20 ոտքը, որ մեծագոյն չափն է, երբեմն ալ աւելի կարճ կը մնայ,— այսպէս ստեղծելով ազատ ոտանաւորը, որուն հայրութիւնը ո-մանք կը վերագրեն Վիէլէ-Կրիֆֆի-նի, ոմանք Կիւսթաւ Քանի, (բայց մեր կարծիքով ազատ ոտանաւորին ծագումը պէտք է փնտռել ուրիշտեղ): Սէնպոլիզմը յեղաշրջեց նաեւ քերա-կանութիւնը,— համաձայնութիւն, բառակազմութիւն, կետադրութիւն:

Սէնպոլիզմի գլխաւոր դէմքերէն յի-շենք Մալարմէն, որ կը համարուի շարժման ղեկավարը, Վերլէնը՝ վար-պետը, Կուռմոնը՝ տեսաբան - քննա-դատը: Շարժումին ամէնէն աւելի կապուած էր Մէրքիւր տը Ֆրանս պարբերականը, որ իր կարգին մեծ աղդեցութիւն թողուց հայ գրական շարժումին վրայ: Մալարմէ սկիզբնե-րը պառնասեան էր, վերջը սակայն ինքզինք ամբողջովին տուաւ մթա-պաշտ ստեղծագործութեան, իսկ Վեր-լէն գրականութեամբ երաժշտութիւն փորձեց: Շարժումին յարողներէն յի-շենք Սամէնը, Փիէր Լուիսը, Լա-ֆորկը, Ֆրանսիս Ժամը, Փօլ Վալէ-րին, Անդրէ Ժիտը, Լօթրէամօն, Փօլ Քլօտէլը, եւ ուրիշ շատեր: Ծագու-մով օտար՝ Վէրհարէնը, Ռոտէնպախ, Վան Լէրպէրկէ: Շարժման ուրացող-ներէն՝ Ժան Մորէաս, որ վերջը հիմ-նեց ռոման դպրոցը, Անրի տը Ռէն-նիէ:

Կ'արժէ առանձին խօսիլ Մալար-մէի մասին:

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ՌՈՏԷՆ

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ՄԱՍԻՆ

— . —

Ասկէ առաջ, խօսելով Ռոտէնի մա-սին, ներկայացուցինք անոր արուես-տի փիլիսոփայութիւնը: Փօլ Կսէլ, որ, ինչպէս գրեցինք, հատորով մը յատկերժութեան կը յանձնէ ժամանա-կակից Միքէլ - Անճելոյին միտքերը, նոր յօդուածով մը կը թարմացնէ մեծ արուեստագէտին յիշատակը:

Ռոտէն, կ'ըսէ Կսէլ, լրակատար էր հին խմաստուններուն նման, չէր խօ-սեր՝ երբ չէր յագեցուած էր «հեթա-նոսներով»: Սակայն բերանը կը բա-նար անմիջապէս, երբ իր չուրջը կը տեսնէր մարդիկ, որ կարելի է ըսել, իր «կլիմայէն էին»: Հրաշալի խօսող մըն էր, երբ կը խօսէր՝ կարծես երա-ժշտութիւն մը կը լսէիր, երաժշտու-թիւն մը ոչ միայն արտայայտութեան տեսակէտով, այլ եւ գաղափարներու չարայարութեամբ եւ լուսաւորու-թեամբ: Ճառագայթ մը կարծես կը պարուրէր քեզ:

Արուեստի իր վարդապետութեան հիմը կը կազմէր այն փարատոքսալ ճշմարտութիւնը թէ գեղարուեստա-կան ստեղծագործութեան մը մէջ էա-կանը բացարձակապէս անտեսանելին է կամ խորհրդաւորը, այն որ դուրս կ'իյնայ մեր զգայարաններէն:

Ճիշդ է որ, կ'ըսէր, նկարիչը գոյ-ներ կը ստեղծէ, արձանագործը ձեւեր կ'ընդօրինակէ, սակայն երանգ ու գիծ չունին ուրիշ դեր, բայց միայն արտայայտել զգացումները, այսինքն բաներ որոնք ծածկուած կը մնան մեր մարմնական աչքերէն: Գիծերը, գոյ-ները, ձեւերը ուրիշ բան չեն, բայց եթէ բառերն ու նախադասութիւնը այն լեզուն, որուն խմաստին կը թա-փանցէ միայն հոգին: Ասիկա ըսել չէ թէ արուեստագէտը կրնայ զանց առնել թէքնիքը: Ընդհակառակն, գիծե-րու, գոյներու, ծաւալին գիտու-թեամբ միայն կրնայ տալ իր սրտին թաքուն սարսուռները, պայծառ եւ բարախուն:

Այսուհանդերձ պէտք է համոզուիլ, որ գլուխ - գործոցներու ամբողջ գե-ղեցկութիւնը կը կայանայ խմացակա-նութեան եւ զգացականութեան մէջ, որոնք աննիւթական են: Հետեւաբար, կրնանք ըսել թէ արուեստի գործի մը մէջ ինչ որ էական է, այն է որ չի տեսնուիր, ուրիշ խօսքով՝ այն որ կը թեւադրուի տեսանելի պատկերով: Օրինակ մը տալու համար, Քորոյի

— Ասիկա Վալմիքի բանաստեղծն է, որ կ'ողջունէ արեւին ծագումը:

Ինչ յետոյ խտացուցին բոսոր գոյ-ները, ու լճին վրայ բարձրացաւ Վալ-միքի: Բայց երբ ան նշմարեց լուսա-տը, դադրեցուց երգն ու նուագը: Իր սատափէ քնարը ձեռքերէն սահեցաւ, եւ ինք համբացաւ, կարծես Գրիչնու զայն փայտի փոխակերպած ըլլար:

Իսկ Աստուած — այս բանէն զոհ — ըսաւ.

— Ինքնամփոփուէ, Վալմիքի, բան մը ըսէ ... Ու Վալմիքի հաղիւ կարո-ղացաւ չչնչալ.

= Սիրահարուած եմ:

Ան միայն այս երկու բառերը կրցաւ մրմնջել: Գրիչնայի երեսը լուսաւոր-ուեցաւ:

— Ով չքնաղ կոյս, քեզի համար բը-նակարան գտայ: Ապրէ բանաստեղծի սրտին մէջ:

Վալմիքի կրկնեց:

— Սիրահարուած եմ:

Եւ կոյսը, ամենակարող Գրիչնայի կամքով սկսաւ չարժիլ դէպի բանաս-տեղծին սիրտը, զոր բիւրեղի նման թափանցիկ ըրաւ Աստուած:

Գեղեցիկ ամառնային օրուան մը նը-ման, հանդարտ՝ Գանգէսի ջուրերուն հանգոյն, կոյսը անցաւ իրեն սահման-ուած ապարանքին մէջ՝ ծառերը, ժայռերը, ջուրը, երկինքը կը ծառայեն միայն ստեղծելու այն յուզումը, որ գործն է հոգւոյն: Վարպետները մեզ կ'ա-ռաջնորդեն չօշափելի իրականութիւն-ներով դէպի աշխարհ մը, որ տար-բեր է իրականութենէն, — ատիկա աշխարհն է խմացականութեան: Մե-ծագոյն հանճարները իրենց բերած պատկերներով կ'աշխատին ստեղծել այն խռովքը, զոր կը զգան՝ երբ, ի-րենց ներշնչումին մէջ տագնապա-հար, չեն կրնար արտայայտել երազ-ներու խորհրդաւոր անհունութիւնը:

Ահա թէ ինչու Միքէլ Անճէլօ, իր կեանքի վերջին տարիներուն, կը խորտակէր կը փշրէր իր բոլոր ար-ձանները, այն պատճառանու-թեամբ թէ այդ արձանները անկարող են արտայայտելու իր անսպառ եւ ան-սահման ներքին աշխարհը:

Էմոնի Թալու

— • —

Էմոն Թալու անդամ ընտրուեցաւ Ֆրանսական Ակադեմիային:

Ծնած է Մարսէյլ 19 յունիս 1878-ին: Երկար տաեն ապրած է Միջերկրականի ծովուն եւ էքս - ան Փրովանսի գաշտերուն լուսեթեան մէջ, ճամ-բորդած՝ Իտալիա եւ Սպանիա: Տե-սիլքի եւ մտածման այս քուրմը, այ-ժմ եւս, կը մատնէ խորունկ սէր մը հանդէպ տարերքի լուսեթեան,— տար-ւոյն ամիսներուն մեծ մասը կ'անցը-նէ Լեմանի լճին եզերքը՝ Թողով Փա-րիզը:

Կատարի եւ անողորմ կարդացող մըն է,— հեղինակ մը, ընտրելու համար Թալուի կատարի ընթերցասի-րութիւնը, «գիրքի դահիճ» կ'անուա-նէ զայն: Արդարեւ, Ֆրանսացի այս քննադատը պատկառանք կ'ազդէ իր հմաութեամբ, ոչ միայն գրականու-թեան եւ փիլիսոփայութեան, այլ եւ պատմութեան եւ արուեստներու մէջ, (վարած է Revue des Arts Asiatiques-ի խմբագրութիւնը): Հմաութիւն ամ-բարելու այս կիրքը կարելի՞ է արդեօք բսել թէ ծագում կ'առնէ իր հօրմէն, որ Միխթարեան Լեզուով բանաստեղծու-թիւններ գրելէ զատ՝ կը սիրէր նաեւ հաւաքածոներ կազմել գիրքերու, (կ'ըսեն թէ հաւաքած էր ինչ որ գր-ուած է Մարսէյլ քաղաքին մասին):

Այսուհանդերձ Թալու կը սիրէր մտածել եւ խորհրդածել, քան թէ նը-կարել կամ փոխադրել, ինչպէս կ'ընեն կարգ մը գրողներ վէպ հիւսած ժամա-նակ: Այս ձեւով Թալուի վիպագրու-թիւնը կը գառնայ ոչ թէ կեանքի պատկերացում մը, այլ մտաւորական կլիմայի տակ մարզանք մը:

Մտածելու, վերլուծելու իր աչքն է որ կը մատնէ՝ երբ իր քննադատու-թիւններուն կատարի Գիքբերու ոգին, (այս խորագրին տակ հաւաքած եւ հր-ատարակած է իր քննադատական յօդուածները): Գրական այդ սեռի իր աշխատանքներէն յիշենք «Փասքա-լէն մինչեւ Պաուէս», «Օտար դէմքեր», «Ռ. Մարխա Ռիլքէ»:

Օրագրող մը վերջերս հարցուցած էր թէ ինչ կը մտածէր ըլլալ՝ իր ման-կութեանը.

—Անանապահ, պատասխանեց մեծ քննադատը, (պատասխան մը, որ պիտի գայթակղեցնէր հայ կեղծ-քաղքենի մտաւորականները): Թալու յետոյ խորհրդածութիւն մը կատա-րելով՝ գտաւ որ հիմա եւս տարբեր աշխատանք մը չէ կատարածը.— Ա-նանապահ կը խնամէ, կը մարզէ, կ'ընտանեցնէ կենդանիները, ինչպէս մենք կը մշակենք, կը յղկենք, կը զարգացնենք գաղափարները,— մէկ խօսքով՝ անասնապահը կը ստեղծէ, իսկ մենք կը ստեղծագործենք:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքականութիւնը խնամի՞ է գրականութեան:

Այս հարցին ժխտական պատասխան կուտայ Ֆրանսեբէն թերթ մը, յիշե-ցնելով որ Ֆրանսայի ամէնէն մեծ քաղաքագէտները միշտ ալ զբաղած են գրականութեամբ, Լէոն Պլում գրա-կան քննադատ մըն էր, խոհ ծանօթ է իր գրական աշխատասիրութիւննե-րով: Այսպէս եւ օտարներու մէջ,— Աստրիոյ արդի նախարարներուն մե-ծամասնութիւնը գրագէտներ են, այս-պէս արդարութեան նախարարը, Հանս, մեծ բանաստեղծ մըն է, Կիպօ Ցէլրնաթթօ, Աստրիոյ պետական խորհուրդին անդամ, հարիւր 33 տարե-կան, ծանօթ բանաստեղծ մըն է վար-չապետ Շուշնիկ եւս սիրահար է ար-ուեստի, մասնաւորաբար երաժշտու-թեան: Իր մտերիմն է Հայոց ծանօթ Ֆրանց Վէրֆէլը: Կրթական նախա-բար Հանս Փէրնթէր եւս ծանօթ դէմք մըն է աւստրիական թատրոնի պատ-մութեան մէջ:

Լոյն անոյշ

(ՀԷքեաթ)

— o —

Թաւ անտառում ապրում էր մի ըղ-ճանոյշ,
Դանուրի մօտ, ուր միշտ նա լող էր տալիս:
Սակայն մի օր հանգիստ, անվոյշ լո-ղալիս՝
Ձկնորսների ուռկանն ընկաւ ան-գոյշ:

Սրաձիգ վախից սարսել էին, զարհու-րել:
Մէկը միայն — Մարկօ անվախ պա-տանին —
Գրկեց նրան, փարուեց չքնաղ իրանին
Եւ սկսեց կրքոտ ու ջերմ համբուրել:

Ըղճանոյշն էլ ինուն որպէս դալար ոստ,
Թպրտաղով նրա գրկում առնական,
Ծպտում էր մեղմ, անուշ ժպտով թով-չական,
Նայում նրա զոյգ հուր աչքին՝ ժիր, ըմբոստ:

Այդ օրն ամբողջ շոյում էր նա Մար-կոյին .
Բայց հէնց մթնեց, գիշերն իջաւ ա-հաւոր,
Զկռացաւ նա... իսկ հէզ Մարկօն սե-ւատոր,
Թախիծ կտրած, փնտռում էր իր դէ-խոյին :

Գիշեր - ցերեկ անհուն, դժգոյն նա շրջում .
Աչք էր ածում գետափ, անտառ անդր-գոյշ,
Ու հառաչում. «Ա՛խ, ո՞ւր, ո՞ւր ես, ըղճանոյշ...»:
— «Մենք չգիտենք», ջրերն էին ֆջֆջում :

— « Ստում էք դուք », գոչեց Մարկօն ձայնահեղ,
« Նրա հետ դուք, դո՛ւք էք խաղում անարժան »,—
Գոչեց, մէկ էլ նետուեց Դանուբ, յորդ, դաժան,
Որ գտնի իր հարսին շքեղ՝ փառայեղ:

Առաջւայ պէս Դանուբ գետում լող տալիս ,
Ըղճանոյշն այն լողում է նեղգ, նեն-գամիտ ,
Սակայն Մարկօն, այլ հէզ տղան սիրա-սիրտ ,
Կորաւ անհետ եւ էլ գետադի չի գալիս :

Բայց Մարկոյի մասին գոնէ մի երգ կայ,
Նրա խեղաթ, անզուսպ սիրոյն միշտ վկայ :
Իսկ դուք կ'ապրէք երկրիս վրայ զա-ւեզարհ ,
Որդերի պէս, կամ որց խլուրդ բազ-մազան ,
Ու ձեր մասին, գիտէ՞ք արդեօք , գի-տէ՞ք ինչ ,
Ոչ կը պատմեն, ոչ էլ կ'երգեն եւ ո-չինչ :

Թարգմ. Վ. Առաքելեան
ՄԱՔՍԻՄ ԿՈՐՔԻ

ԿԱՐԴԱՑԵՔ ԵՒ ՏԱՐԱՇԵՑԵՔ «ԾԱՌԱՅ»Ը

ԼՈՒՍՆԱԿԻ ԾԱՂԻԿԸ

(ՀՆԴԿԱԿԱՆ ՀԷՔԵԱԹ)

— • —

Լուսնակ, պայծառ գիշեր մը, մեծ ու իմաստուն Գրիչնու մտածեց ու ըսաւ.

— Խաբուեր եմ, կարծելով թէ աշ-խարհի ամենաբարի էակը մարդն է: Լուսանի ծաղիկը, օրօրուած գիշեր-ուան զեփիւռէն, աշխարհի բոլոր կեն-դանի էակներէն ամենագեղեցիկն է: Անոր թերթիկները բացուած են, ու լուսաւորուած՝ արծաթէ լուսնակէն, եւ ես չեմ կրնար հայեացքս հեռացնել անոնցմէ:

Ցետոյ հառաչեց ու աւելցուց.

— Անոր նմանը չկայ մարդոց մէջ. Եւ քիչ մը խորհրդածելէ յետոյ ա-ւելցուց.

— Մի՞թէ ես՝ Գրիչնու Աստուածս չեմ կրնար ստեղծել էակ մը, որ մարդոց մէջ ըլլայ այն, ինչ որ է լուսա-մը ծաղիկներուն մէջ,— եւ թող այդ ըլլայ մարդոց եւ աշխարհի բերկրան-քին համար: Լուսան, փոխակերպուէ՛ կենդանի կոյսի մը եւ առջեւս կեցիր:

Ալիքները խոխոջացին, կարծես ծի-ծեռնակի թեւը հպած ըլլար, գիշերը պայծառացաւ օրուան նման, թռչնիկ-ները զուարթօրէն դայլայլեցին եւ ... հրաշքը կատարուեցաւ: Գրիչնայի առ-ջեւ լուսան կանգնեցաւ մարդկային կերպարանքով: Ու Աստուած իսկ հիա-ցաւ:

Ան բանիւ: Ու Աստուած իսկ հիացաւ:

— Մինչեւ այժմ, դուն լինին ծա-դիկն էիր, ըսաւ ան: Ահ, հիմա եղիր մտածումիս ծաղիկը, խօսէ՛.

Ու աստուածային գեղուհին սկսաւ խօսիլ այնքան մեղմ, որքան կը սօսա-ւէին լուսանի թերթիկները՝ երբ զե-փիւռը զանոնք կը դպուէր:

— Դուն կեանք տուիր ինձ, Աս-տուած իմ, այժմ ըսէ, ո՞ւր կը ցանկաս որ ապրիմ: Երբ դէռ քնքուշ ծաղիկ մըն էի, կը զոզղզայի հովին հպու-մէն, ու կը խոնարհեցնէի թերթիկ-ներս անոր ամէն մէկ չոյանքէն: Կը սարսափէի փոթորիկէն ու արեւի կի-զիչ ճառագայթներէն: Ես անվթար պահեցի իմ էութիւնս, ու կը վախնամ բոլոր երկրաբնակներէն... Այժմ ըսէ՝ ո՞ւր կը ցանկաս որ ապրիմ :

— Կ'ուզես ապրիլ լեռներու գագա-թը:

= Հոն շատ ձիւն կայ ու շատ ցուրտ է, Աստուածդ իմ:

— Բիւրեղէ ապարանք մը չինել տա՞մ լիճին յատակը:

= Ծորը օձեր եւ այլ հրէշներ կան, Աստուածդ իմ:

— Անսահման տափաստաններու մէ՞ջ:

= Օ, անձրեւն ու փոթորիկը կը շր-ջին այդտեղ՝ վայրի հօտերու նման:

— Ուրեմն, ի՞նչ ընել քեզ, ով քն-քոյշ ծաղիկ: Կ'ուզե՞ս աշխարհէ հե-ռու ապրիլ էլլօբայի քարայրներուն մէջ, ուր սուրբերը կը ճգնին:

= Հոն շատ մութ է, Աստուածդ իմ:

Գրիչնու նստաւ ու կրկին մտածեց: Կոյսը, երկչոտ, կը կենար անոր առ-ջեւ:

... Արշալոյսը չառագունեցաւ արե-ւելքէն, եւ ոսկեզօծեց լիճն ու շրջա-կայքը: Միաբերան ձայն տուին արա-ղիլները, կռունկները, վայրի կարապ-ները, անտառի ղրախտային թռչուն-ները ու սիրամարգերը ... Լուսեցան քնարի ձայներ ու մարդկային դեղ-դեղներ :

Գրիչնու մտամփոփուեցաւ, ու ձայ-նեց :

— Ասիկա ծաղիկ մը չէ, որ կ'ողջունէ արեւին ծագումը :

Ինչ յետոյ խտացուցին բոսոր գոյ-ները, ու լճին վրայ բարձրացաւ Վալ-միքի: Բայց երբ ան նշմարեց լուսա-տը, դադրեցուց երգն ու նուագը: Իր սատափէ քնարը ձեռքերէն սահեցաւ, եւ ինք համբացաւ, կարծես Գրիչնու զայն փայտի փոխակերպած ըլլար:

Իսկ Աստուած — այս բանէն զոհ — ըսաւ.

— Ինքնամփոփուէ, Վալմիքի, բան մը ըսէ ... Ու Վալմիքի հաղիւ կարո-ղացաւ չչնչալ.

= Սիրահարուած եմ:

Ան միայն այս երկու բառերը կրցաւ մրմնջել: Գրիչնայի երեսը լուսաւոր-ուեցաւ :

— Ով չքնաղ կոյս, քեզի համար բը-նակարան գտայ: Ապրէ բանաստեղծի սրտին մէջ:

Վալմիքի կրկնեց :

— Սիրահարուած եմ:

Եւ կոյսը, ամենակարող Գրիչնայի կամքով սկսաւ չարժիլ դէպի բանաս-տեղծին սիրտը, զոր բիւրեղի նման թափանցիկ ըրաւ Աստուած:

Գեղեցիկ ամառնային օրուան մը նը-ման, հանդարտ՝ Գանգէսի ջուրերուն հանգոյն, կոյսը անցաւ իրեն սահման-ուած ապարանքին մէջ, բայց, երբ զն-նեց Վալմիքի սրտին խորը, ժժդունե-ցաւ եւ դողաց, կարծես մսած ըլլար :

Գրիչնա զարմացաւ ու հարցուց .

— Մի՞թէ բանաստեղծին սրտո՞ն ալ կը վախնաս, ով քնքոյշ ծաղիկ:

= Աստուած իմ, պատասխանեց կոյսը, ո՞ւր ապրիլ կը հրամայես: Հոս, — այս սրտին մէջ — ես տեսայ եւ ճխլնապատ գազաթները լեռնե-րուն, եւ անդունդները ծովերուն, եւ տափաստանները, եւ էլլօբայի քա-րայրները... ու կրկին կը վախնամ...

Ամենաբարի ու իմաստուն Գրիչնան յարեցաւ

— Հանդարտէ, քնքոյշ ծաղիկ: Եթէ բանաստեղծին սրտին մէջ կայ յաւի-տենական ձիւն, դուն գարնանային գաղջ սիւքը եղիր, որմէ պիտի հալի ան: Եթէ ծովու անդունդներ կան, ա-նոնց մէջի մարգարիտը եղիր: Եթէ հոն սառյի տափաստաններ կան, դուն հոն ցանկ երջանկութեան ծաղիկը, եւ եթէ հոն են էլլօբայի մութ քա-րայրները, դուն անոնց ճաճանչաւոր արեւին եղիր եւ լուսաւորէ զանոնք:

Իսկ Վալմիքի, որուն լեզուն բաց-ուած էր արդէն, աւելցուց.

— Ու օրհնեալ եղիր:

Թարգմ. ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

ՀԱՅԵՐ, ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ **Raki PHENIX** ՄԸ

Raki d'ALGER, «ԱԼԺԷՐ»Ի ԻՍԿԱԿԱՆ ՕՂԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՑԱՑՑՆԻ ՎԱՃԱՌԱՆԻՑԸ

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— **Paris, M. BACRI, 19 rue Turbigo, Tél. Central 83-17**

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— **Lyon, M. COTTON, 21 rue des Capucins, Tél. Burdeau 34-35**

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ.— **Marseille, Mrs GROS & BADOIX, 7 rue Clotilde, Tél. Dragon 87-84**

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

— o —

«Պէտք չէ տարուիլ աղանդաւորութեամբ»

Ուրբաթ օր բացուեցաւ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան արտակարգ խորհրդաժողովը, Հիւկէնոի ընդարձակ սրահին մէջ, որուն ճակատը կ'երեւային հետեւեալ վերտառութիւնները.—

— «Միութիւն ֆրանսական ազգի,— 200 ընտանիքներու դէմ... մեր նպատակը՝ իրականացնել ժողովրդական համախմբումի ծրագիրը ... Հաց, ազատութիւն, խաղաղութիւն»:

Ժողովին բացումէն անմիջապէս վերջը, չատ կարեւոր զեկոյց մը կարդաց Պ. Մորիս Թորէզ, կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, օրուան կացութեան եւ իրենց առաջադրութեանց մասին: Գոհունակութիւն յայտնելով կատարուած փոփոխութեան, ընկերվարականներու եւ արհեստակցական միութեան հետ հաստատուած գործակցութեան մասին, չեչտեց թէ համայնավարներու թիւը մեծապէս աւելցած է երեսփոխանական ընտրութիւններէն ի վեր: Անցնելով գործադուլներու հարցին, բացատրեց թէ անոնք պարզապէս պոռթկումներ էին բանուորական դասերու դժգոհութեան: «Համայնավարները կը յարգեն սեփականութիւնը, անոնց պայքարը ուղղուած է դրամատէր չահագործողներուն դէմ: Բանուորները կուռելով այս վերջիններուն դէմ, կ'օգնեն գիւղացիներուն եւ արհեստաւորներուն, ընդարձակելու իրենց սեփականութիւնը: Բանուոր դասակարգը ընդարձակեց պայքարի ճակատը յեղափոխութեան դէմ, չնորհիւ հացի համար մղուած պայքարին: Համայնավարներուն, ընկերվարականներուն եւ արհեստակցականներուն միացան անկազմակերպները, կամքի աչխատաւորները, եւ արդէն սկսած է ազգային հաչտութիւնը, զոր կը խորհրդանչեն կարմիր եւ եռագոյն դրօչները, քով քովի պարզուած՝ գործադուլի պահուն: Համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ որ կապ ունի 7 միլիոն աչխատաւորներու հետ եւ ընկերային օբէնքները քուէարկուեցան արագօրէն: կը մնայ ապահովել անոնց գործադրութիւնը»:

Պարզելով կուսակցութեան տեսակէտը՝ ուրիչ հրատապ հարցերու մասին, Պ. Թորէզ բացատրեց թէ իրենք դէմ են ֆրանքին արժեզրկման, թէ չեմապէս պիտի աչակցին կառավարութեան, պայքարելու համար սպրուատի սղութեան, չահագործներուն եւ միջնորդներուն դէմ: «Պէտք է որ հարուստները վճարեն: Անոնք ունին 60 միլիառ ֆրանքի հարստութիւն մը, որուն 25 միլիառը արտասահման փոխադրուած է: Պէտք է հրատարակել անունները եւ հանդամանքը անոնց որ ոսկի կը փախցնեն արտասահման: Համայնավարները կ'առաջարկեն յատկատուական տուրք մը հաստատել ոչ թէ դրամագլուխին, այլ մէկ միլիոնէ վեր հարստութեանց վրայ, սակը հաչուելով 1 — 25 առ հարիւր: Այս տուրքին չնորհիւ պիտի դոյանայ 15 միլիառ ֆրանք»:

Խօսելով լուծեալ կազմակերպութեանց մասին, ընդհ. քարտուղարը յայտարարեց թէ «պէտք է բանտարկել ֆաչականութեան վարիչները»: Ցետոյ ուժգնօրէն ձադկեց ծայրայեղ ձախերը, որ կ'ուզեն «զրամատիրական կարգուսարքին վրայ յարձակիլ ուղղակի, յեղափոխական ուժով»: Բանուոր դասակարգին վրայ յարձակիլ ուղղակի, յեղափոխական ուժով»: Բանուոր դասակարգը պէտք չէ թոյլ տայ որ կանխահաս կռիւ մը մղեն զինքը: Պէտք չէ մոռնալ որ կարգը պէտք չէ թոյլ տայ որ կանխահաս կռիւ մը մղեն զինքը: Պէտք չէ մոռնալ 1848 յունիսի եւ 1871 մարտի դասերը, որոնք մեծ արժէք ունին ոչ միայն բանուոր դասակարգին, այլ հանրապետական ժողովրդապետութեան համար. որովհետեւ կանխահաս կռիւ մը միշտ կը ծառայէ յեղաշրջութեան չահերուն: Պէտք է զգուչանալ ազանդամոլութենէ: Պէտք է աւելի մեծ ուչադրութեամբ յառաջ տանիլ կիներու կազմակերպութիւնը: Այստեղ ալ հարկ է չէզոքացնել ազանդամոլութիւնը, որ արմատացած է մանաւանդ այն կիներուն մէջ որոնք տարիներէ ի վեր միացած են կուսակցութեան:

Պ. Թորէզ յետոյ տեղեկութիւններ հաղորդեց կուսակցութեան անդամներու մասին: Ցունուարին անոնց թիւն էր 80,000, մայիսին՝ 120,000, այժմ՝ 183,000: Երիտասարդական Միութիւնները ունին 63,000 անդամ, որոնք մաս չեն կազմեր կուսակցութեան չարքերուն:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒԻՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿՈՉ ՄԸ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ.— Երեսփ. Ժողովը ձախակողմեան խմբակցութիւնները կոչ մը ուղղեցին երկրին, զգուչացնելով զանազան զրոյցներու դէմ: Կոչը յոյս կը յայտնէ թէ կառավարութիւնը պիտի յիչեցնէ գործատէրերուն որ յարգեն կնքուած համաձայնութիւնները: Միւս կողմէ կը յայտարարէ որ բանուորները տեղի չտան անհաձոյ դէպքերու, եւ վստահութիւն կը յայտնէ ներքին նախարարին: Այս վերջինը նոր հրահանգներ ուղղեց նահանգապետներուն, բարեկարգութեան պահպանման եւ գործարաններու գրաւման մասին:

15 ՄԱՆՐ ԱՒԵՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐ եւ միջնորդներ դատի քչուեցան, ապրանքներու գիներու բարձրացուցած ըլլալով:

ԾԱՆՐ ԴԷՊՔԵՐ պատահեցան Ավինեոնի մէջ (Մարսէյլի ճամբուն վրայ): Աւեւտրականները եւ գործարանատէրները բողոքի թափոր մը կազմած ըլլալով, ոստիկանութիւնը միջամտեց եւ բազմաթիւ մարդիկ վիրաւորուեցան:

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
10 — 17 Յուլիս
Առաւտեանը ժ. 2.30ին երեկոյեանը 8.30ին
2 grands films
L'Agent No. 13
Avec Marion Davis
et Garis Cooper
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. **location gratuite.**
Ներկայ յայտարարութիւնը բեռոդին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
10 — 17 Յուլիս
երեկոյները ժամը 8.50
իսկ Հինգ. եւ կիր. ցերեկ եւ գիչեր:
Pierre Richard Hilm
dans
La Route Imperiale
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:
Ներկայ յայտարարութիւնը բեռոդին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով

ԾՒԽՈՒ Է

Ծախու է մասնաճաղի խանութ մը, վեց փիէսով, հայկական կեդրոն, մաքուր եւ օգտաւէտ վայր: Տարեկան վարձք 1900 ֆրանք:

Դիմել՝ M. Jean. 79 La Canebière, Marseille:

ՓՆՏՈՒՆՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑՔ
երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ»
փարիզի եւ Լըճանի Ցարաչքի ցրուիչ
Գ. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. կ. ԽԱՉԻ Պանկէօ-Թաշանի Մասնաճիւղի Սանուց Միութեան կողմէ

12 Յուլիս, կիրակի առաւտեան ժամը 11էն գիշերուան ժամը 11

Chez Fiquet, *Ռոպկետան*

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԺԱՄԸ 3—7

կը Ներկայացուի սանուհիներու կողմէ

48 ՕՐՈՒԱՆ ԳԼԽՈՒ ՓՈՐՁԱՆՔ

կը նուագէ Թառիսդ ԳԱՐԵԳԻՆ, կը պարէ փոքրիկն Ռիչժինա

7—11 եւրոպական պարեր, ձախ, Դիւրամատչելի պիւֆէ

Մնծքեւի պարագային գոց սքաճ: Մուտք 3 ֆրանք

փորձ տ'ընելէ առնել 128 թիւ հեռաձայնը եւ խչնել վերցաւորութեան

ՑԵՏԱԶԳՈՒԱԾ է Շաւիլի կ. Խաչի եւ Համազգայինի դաշտահանդէսը, որ տեղի պիտի ունենայ Յուլիս 12ին:

ՑԵՏԱԶԳՈՒԱԾ է Լաքքայի ներկայացումը որ տեղի պիտի ունենայ Պէչիկթաչլեան սրահին մէջ:

ԱՄՍՕՐՆԱՅԻՆ ԱՄԻՆԷՆ ՇՔԵԳ

ԲԱՑՕԹԵԱՅ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍԸ

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ 2 Օգոստոս, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ կէս գիչեր

ERMITAGE de LONGCHAMPի *Մէջ.* **(Bois de Boulogne)**

Մուտք 10 ֆր. եւ առաջին consommation*ը ձրի:*

Պիւֆէի գիները նմանապէս զեղչուած:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau *(Սալ տէ Քոնսէրթ),* **45-47 rue de la Boëtie**

17 Յուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

(Սրահին դուռները կը բացուին ժամը 8.30ին)

ՐԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

(Տասը տարեկան)

Կը դաչնակահարէ կոմորներ՝ Պախէն, Բարատիէն, Սկարլաթիէն, Շոպէնէն, Կլինքա-Պալաքիրեվէն, Տէպիւսիէն, Սկրիապինէն, Վէպէրէն եւ Լիցէն:

Դաչնակ.— Կալո:

Գիներ.— Ա կարգ ֆոթէյլ 20, Բ. կարգ 15, եւ Գ. կարգ 10 ֆր.:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Դպրոցասէրի Սանուց Միութեան կողմէ

կիրակի 26 Յուլիս, ժամը 4էն 22, Դպրոցասէրի պարտէզը,

1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻՒ ՆՕՌ, ԼԸ ՐԷՆՍԻ

Վարժարանին սանուհիները կը ներկայացնեն

ՎԱՐՈՒԵՏ ԾԱՌԱՆ

Զուարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը,

ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՊԱՐԵՐՈՒՄ ՏՈՂԱՆՑՔԸ

Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մանուաորապէս:

Մանկական երգախումբն պատկերներ:

Դերասան Պ. Ա. Գարէթեան կը բերէ իր օժանդակութիւնը:

Երաժչտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ: Մրցանակաբաչխութիւն:

ՃԱՖ-ՊԱՆՏ, ՊԱՐ, ՃՈՒ ՊԻՒՖ *Մուտք 5 ֆր.:*

Անձրեւի դէմ պաչտպանոցական միջոց:

ՀԱՂ ՈՐԴ· ՄԻՋՈՑ.— Օթօպիւս օփերայէն կամ ժօռէսէն 21 A, երկաթուղի կառ տը լ'էսթէն կարկանի գիծը. իջնել Բէնսի-Բավիյոն:

ԴԱՇՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Հայ Երաժչտական Միութիւնը կը հրաւիրէ իր անդամներն ու համակիրները իր երկրորդ դաշտագնացութեան,

14 Յուլիս, Simiane, Château de Guyի օդասուն ծառաստանին մէջ, որ սեփականատիրոջ կողմէ սիրով տրամադրուած է Միութեանս:

Խմբական մեկնում շոգեկառքով ժամը 6·20ին Մէն.-Շարլի կայարանէն,

(կայ նաեւ 11.10ին)·

Օթօպի սով (Պուրսին քովը), ժամը 7.10, 8.30, 10·30 առնել Gardanne par Simiane *օթօպիւսը եւ իչնել* Pont de Siège*, հարցնել* Hameau de Siège *եւ* Source de Guy*·*

Ամավարջի Հանդէս

Նախաձեռնութեամբ Փօրթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մ.Ճիւդին

Մասնակցութեամբ Դպրոցի Տիկնանց Օժանդակ Մարմնի

19 Յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերչ ժամը 2ին, յովհաննէսեանի սրահը,

13 Rue Pierre Curie, Kremlin-Bicêtre, Métro Porte d'Italie

Սիրայօժար ձանակցութեամբ Պ. Ա. ՔԷՉԻՃԵԱՆի (երգ)·

Կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի դպրոցներու մարմինները:

Երգ, արտասանութիւն, զանազան խաղեր դպրոցի երկսեռ աչակերտներու կողմէ:

Հրապարակային քննութիւն Հայ լեզուի, քերականութեան, պատմութեան եւ հին ու նոր Հայաստանի աչխարհագրութեան, շրջանը լրացնող աչակերտներու կողմէ:

Մուտք 5 եւ 3 ֆր.:

Մանկապարտէզի Հանդէս

Փլաս տէ Ֆէթի ԳՈՂՊԱՆ մանկապարտէզի տարեկան հանդէսը

Տեղի կ'ունենայ 14 Յուլիս, երեքչաբթի կէս օրէ վերչ ժամը 2.30ին,

Salle St. François d'Assiseի մէջ,

16 rue du Général Brunet, Paris (19), մէթրօ Botzaris

Տեղի կ'ունենան երգեր, պարեր, արտասանութիւններ:

Կը Ներկայացուի՝ Տիկին ՍԻՐԱՆ (գաւեշտ)

Մանկապարտէզի փոքրիկներուն կողմէ:

Յախքերու մասնակցութեան ձամար 3 ֆր.:

«ՇԻՐԱԿ»

Թէ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժչկական զննութեամբ հաստատուածճշմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի իսկական օղին, պատրաստուած գուտ չամիչի հիւթով ու անիսոնով եւ թորուած մանրայատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ապահովիկ զօրացուցիչ մըն է: Բայց օղի գործածողը պէտք է գիտնայ քնտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաչխաւորէ անարատ օղին բոլոր յատկութիւնները: Այլապէս, օղի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:

«ՇԻՐԱԿ» օղին, որ մասնաւոր ձեռնարկորդով Ֆրանսայի մէջ հրապարակ հանուած Արեւելքի իսկական օղին է, կը լրացնէ օղիէն ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները: Ուրեմն, եթէ օղի սիրահար էք, խմեցէք զայն, բայց վստահեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի չքեղ նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օղին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու մեկ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC

1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73

Լիոնի եւ շրջակայքի մերանոց D. N. BAHADOURIAN,

2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10

Նիսի մերանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉ

Գ. ՉԸՐԵՄԵԹԵԱՆ

8 rue Gérard, Paris (13) (Place d'Italie)

Դիմազծի յարմարութեամբ մաղերու վարսայարդարում եւ դէմքի գունաւորում ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

ԱՐԱԳ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՐԱՑՁԵԼԻ ԳԻՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée,

Otobus: AJ, AV, CP, 52, 50)71

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով.

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ

Ձաքարեան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սեն Միչէլ **Հեռաձայն Danton : 52 · 78**

Ագենտներ Եւ եւրոպական խոչոր տուներու ներկայացիչներ:

ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաչուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Զգուչացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օգիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՓԻԲԷԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Արկածի գատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դրծերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաստախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱՅԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,— ՅԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄՍՆԱ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
14
ՅՈՒԼԻՍ
MARDI
14 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3165

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՄԵՐ ՅՈՒԼԻՍ 14Ը»

Այս տարի արտակարգ հանդիսաւորութեամբ կը տօնուի Ֆրանսայի ազգային տօնը, նախաձեռնութեամբ ժողովրդական ճակատին, որ առիթ մը ի վեր գոյն կը կոչէ «Մեր Յուլիս 14ը»։

Ըսել կ'ուզեն թէ՝ ինչ որ կը կատարուէր մինչեւ հիմա, խորթ էր, քաղքենի - դրամատիրական։ Այժմ ժողովրդական ճակատը անցած ըլլալով իշխանութեան գլուխ, բուն ժողովուրդն է որ պիտի պանծացնէ իր ազգային տօնը։

Այս նախանձախնդրութեան մէջ, իրար կը գերազանցեն ընկերվարական - ներն ու համայնավարները, իրենց թերթերով ու ճառերով։

Փառաբանելով յուլիս 14ին այլաբանական իմաստը, «Իւմանիթէ» կը յանձնարարէ, կիրակի օր, խմբագրական բեմէն.

— « Յուլիս 14ը, այս տարի, պէտք է դառնայ բովանդակ աշխատաւոր ազգին հանդիսաւոր հաստատումը՝ թէ կ'ըմբռնէ իր իրաւունքներն ու պարտականութիւնները։

« Յուլիս 14ը պէտք է շեշտէ ժողովրդական ճակատին ամրապնդումն ու ընդարձակումը։

« Տուներու պատուհաններուն առջեւ, կարմիր եւ եռագոյն դրօշները իրարու խառնուած, զօրահանդէսներու ճամբուն վրայ՝ ծափողջոյն հանրապետութեան զինուորներուն, թափորներու առեն՝ «Մարսէյէզ»ն ու «էնթէրնասիոնալ»ը փոխն ի փոխը, գործադուլներուն եւ ագարակներուն մէջ՝ փոխադարձ հասկացողութիւն թէ ինչ բան կարելի է եւ ինչ բան կարելի չէ,— ահաւասիկ լաւագոյն պատասխանը անոնց որ ամէն բան կը փորձեն Ֆրանսացի ժողովուրդը պառակտելու համար, ի շահ հիթլէրական փաշականութեան եւ անոր Ֆրանսայի զինակիցներուն։ Միանա՛լ, միանա՛լ, միանա՛լ։ Այդ միութենէն կախում ունի մեր երկրին ապագան »։

Մի՛ հարցնէք թէ այս նշանախօսքը ինչո՞վ կը տարբերի միւսներու կոչերէն։ Երեւոյթը, ինքնին, այնքան պերճախօս է, որ չի կարօտիր որ եւ է մեկնութեան։

Ֆրանսացի համայնավարը, ինչպէս ընկերվարականը, գիտեն թէ ի՛նչ կ'ընեն,— բարեչքելով, վերանորոգել երկրին կեանքը, ոչ թէ ոսոհումներով, այլ հանգրուանէ հանգրուան։ Զանազանելով կարելին ու անկարելին, գլուխ հանելու համար օրուան բանաձեւը,— « Հոգր , ազատ եւ երջանիկ Ֆրանսա »։

Նոյն ոգին կ'արտայայտէր Մորիս Թորէզ, կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, իրենց խորհրդաժողովին մէջ որ փակուեցաւ չաբաթ օր.

— «Մենք արկածախնդիրներ չենք ... կուսակցութիւնը պայքարեցաւ ՄԻԱՑՆԵԼՈՒ համար բանուոր եւ միջին դասերը, որպէսզի համախոհութիւնը գործեն իրենց տնտեսական եւ բարոյական պահանջներուն համար,— հաց, ազատութիւն եւ խաղաղութիւն ... Կուսակցութիւնը, ապագան պատրաստելու համար, ներկան կապեց անցեալին։ Ան «Մարսէյէզ»ը միացուց «էնթէրնասիոնալ»ին եւ եռագոյն դրօշը հաշտեցուց կարմիր դրօշին հետ»։

Այսպիսի արամադրութիւններ ցնորք պիտի համարուէին մեր ժամերուն, մեր թշուա՞ռ իրականութեան մէջ։

Անչուշտ անոր համար որ՝ Երեւանը Փարիզ չէ։ Ոչ ալ Մոսկուան՝ եւ բոլա ...

« Մեր յուլիս 14ը »... Քառասուն տարի ալ անցնի, կրնա՞ք երեւակայել հայ կարմրուկ մը որ գոչէ — «Մեր մայիս 28ը»։ Դիտնալով հանդերձ որ, այսօրուան չէր կրնար ողջունել առանց երկուանկի։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԲՈՒՆՑԻՑՔՆԵՐԸ ՎԵՐ ...

Կիրակի օր գատ - գատ ժողովրդական հանդէսներ սարքեր էին ընկերվարական եւ համայնավար կուսակցութիւնները, առաջինը՝ կէս օրէն մինչեւ կէս գիշեր, երկրորդը՝ իրիկուան ժամը 8էն մինչեւ կէս գիշեր ։

Փոխանակ մը ունեցայ երթալ դիտելու, գոնէ առաջինը ։

Կայարանին մէջ՝ ընկեր Վիշապեանը, ոտքի՝ տիկինը, ձախից՝ ծրար մը ։

— Ո՞ւր այսպէս ։

— Ալֆորվիլ, մեծ մայրիկը հիւանդ է, երթանք տեսնենք ։

— Հիւանդը անուէր չի մնար, եթէ ատիպողական չէ, եկէք միասին երթանք Լուսա - Փարք ։ Ընկերվարականները հանդէս ունին, գաղափար մը կազմած կ'ըլլանք ։

Եւ ծրարը տեղ մը ձգելով, ճամբայ ինկանք դէպի հանդիսավայրը ։

Բազմութի՜ւն, բազմութի՜ւն ։ Պոչ կապեր են փողոցին մէջ, մուտքի տոմս գնելու համար, հակառակ «ռամկավար» անձրեւի մը որ կը մաղուի բարակ բարակ ։

Պարտէզն են արդէն ։ Փնտռէ եւ գտիր սրահին մուտքը ։ «Կարմիր բաձ»ներ եւ կարմիր փողկապով աղջիկներ բռնած են բոլոր ճամբաները, հսկելով կարգապահութեան ։ Ուրիշներ զարդանիշ, խորհրդանիշաններ, գրքոյկներ, երգեր եւ ընկերվ. առաջնորդներու նկարները կը ծախեն ։

Վերջապէս գտանք տեղ մը, ոտքի վրայ, յարակից գաւիթին մէջ, ուրկէ կ'երեւար բեմը, շրեղօրէն զարդարուած ։ Խոշոր ձայնասփիւռ մըն ալ՝ սեղանին վրայ ։

Ժամը **3**, հանդէսը բացուած է ։ « Էնթէրնասիոնա՛լ » ։ Կ'երգեն բոլոր, բռունցքները վեր ցցած ։

— Բռունցքդ, Հրա՛նդ ։

— Ի՞նչ մեղս պահեմ, սրտէս չի գար ։

Իրարու կը յաջորդեն արտասանութիւն, նուագ, երգ,— ինչպէս մեր բոլոր հանդէսներուն ։ Իւրաքանչիւր արուեստագէտ կամ ուժի բեմ ելած ատեն, ողջոյն կուտայ բռունցքը վեր ցցելով ։

Ահա ընկերուհի մը, որ կրակոտ ճառ մը կ'արտասանէ, դդրդագին ծափերու մէջ ։

Եւ ահա ներքին նախարարը, Սարլանկրօ ։ Ծափ, ծափ, եւ նորէն «էնթէրնասիոնալ», միշտ բռունցքները վեր ։ Սրտառուչ է, մաճաւանդ, կիներու եւ աղջիկներու ձոռանդը ։

Ճառէն վերջը, որ հազիւ 15 վայրկեան տեւեց — բարեւ տարէք մեր ճառախօսներուն — նորէն «էնթէրնասիոնալ», միշտ բռունցքները վեր ։ Սրտառուչ է, մաճաւանդ, կիներու եւ աղջիկներու ձոռանդը ։

Ճառէն վերջը, որ հազիւ 15 վայրկեան տեւեց — բարեւ տարէք մեր ճառախօսներուն — նորէն «էնթէրնասիոնալ», միշտ բռունցքները վեր ։ Մինչ հանի հոգի կը փորձեն սուլել ։

Մայրիկ մը, որ եկած էր երկու ազջիկներով, կ'ուզէ մեկնիլ ։

— Ո՛չ, մամա, կ'ապասպասէ կրտսերը, եւ կոլտուն բազմութեան մէջ ։

—Կը հաճի՞ք լուր տալ սա օրիորդին ։

— Օրիորդ, մայրիկդ ձեզ կը կանչէ ։

— Ոչ, մամա, ես պիտի մնամ ։

Եւ անգամ մըն ալ կը ցցէ բռունցքը ։

— Ասոնք բոլորն ալ գիտակի՞ց են, կը հարցնէ ընկերս ։

— Գիտակից կամ անգիտակից, ալեկոծութիւն մըն է որ տեղի կ'ունենայ, իսկ մե՞նք ... կարելի՞ է անտարբեր մնալ ։

— Բայց անոնք հայրենիք ունին, հող եւ պետութիւն եւ ազատութիւն ։

— Այդ բոլորը շահած են բռունցքով ։

— Իսկ բռունցքը իջած է միշտ մեր գլխուն ։ Վա՜յ տկարին ...

— Փա՜ռք Դաշնակցութեան ։

Վ.Ա.Հ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԻԹԼԷՐԻ ՆՈՐ ԱՆԱԿՆԿԱԼԸ

Համաձայնութիւն Աւստրիոյ անկախութեան մասին

Շաբաթ օր, 11 յուլիս, Հիթլէր նոր անակնկալ մը ստեղծեց, համաձայնութիւն մը կնքելով Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ, Աւստրիոյ անկախութեան մասին։ Տօքթ. Կէօպէլս անմիջապէս ձայնասփիւռով հաղորդեց համաձայնութիւնը, որ կը վերահաստատէ երկու երկիրներուն բնականոն եւ բարեկամական յարաբերութիւնները։

Այս համաձայնութեամբ, երկու կառավարութիւնները կը յայտարարեն.—

1.— Համաձայն Գերմանիոյ Առաջնորդին կողմէ 1935 մայիս 21ին եղած յայտարարութեանց, գերմանական կառավարութիւնը կը ճանչնայ Աւստրիոյ Դաշնակցային պետութեան կատարեալ վերհպետութիւնը։

2.— Երկու կառավարութիւններէն իւրաքանչիւրը միւս երկրին մէջ հաստատուած քաղաքական ներքին կարգուսարքը, մէջն ըլլալով Աւստրիոյ ազգային-ընկերվարական խնդիրը, կը նկատէ իբր միւս կողմին ներքին գործը, որու վրայ որ եւ է ուղղակի կամ անուղղակի ազդեցութիւն չպիտի գործադրէ։

3.— Աւստրիոյ դաշնակցային կառավարութիւնը պիտի պահպանէ իր քաղաքականութիւնը առ հասարակ եւ մասնաւորապէս գերմանական պետութեան հանդէպ, մանաւանդ այն սկզբունքներուն վրայ որոնց համաձայն Աւստրիա կը յայտարարէ թէ գերմանական պետութիւն է։ Ասով չպիտի ազդուին Հռոմի 1934ի պայմանագիրները եւ անոնց 1936ի յաւելուածները ինչպէս եւ Աւստրիոյ 1934ի պայմանագիրները եւ անոնց 1936ի յաւելուածները ինչպէս եւ Աւստրիոյ դիրքը հանդէպ Իտալիոյ եւ Հունգարիոյ, որոնք ստորագրած են այդ պայմանագիրները։ Նկատելով որ երկու կողմին բաղձացած մեղմացումը կրնայ իրականանալ մի միայն կարգ մը պայմաններով, Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ կառավարութիւնները անհրաժեշտ պայմանները պիտի ստեղծեն այս մասին, չարք մը մասնաւոր անօրինութիւններով »։

Համաձայնութենէն վերջը, որ մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Գերմանիոյ, Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ մէջ, Աւստրիոյ վարչապետը նամակով մը իր ջերմ շնորհաւորութիւնները ուղղեց Մուսոլինիի, որ անմիջապէս պատասխանեց նոյնքան սիրալիր հեռագիրով մը։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը խոսուի թէ գոյացած համաձայնութիւնը յաղթանակ մըն է Իտալիոյ համար եւ պիտի ծառայէ ֆաշական ճակատ մը կազմելու կեդրոն Եւրոպայի մէջ։

Տպաւորութիւնը տեղ տեղ

Փարիզի մէջ համաձայնութիւնը ընդունուեցաւ մեծ վերապահութեամբ եւ քիչ մըն ալ մտահոգութեամբ, քանի որ կրնայ խախտել Փոքր Համաձայնութեան դիրքը։ Անգլիոյ մէջ թէ գոհունակութիւն կը յայտնեն եւ թէ վերապահութիւն։ Կարգ մը թերթեր դիտել կուտան թէ կնքուած համաձայնութիւնը առաջին քայլն է Աւստրիան Գերմանիոյ կցելու։ Միւս կողմէ իրազեկներ կը բացատրեն թէ այս համաձայնութեան չնորհիւ ճամբան կը հարթուի Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ գործակցութեան, նոյնիսկ զինակցութեան համար, որ բոլորովին պիտի փոխէ կեդրոնական Եւրոպայի կացութիւնը։ Արդէն իսկ մեռած կը համարուի Պրէկզայի դաշինքը, մանաւանդ որ ոչ Գերմանիա եւ ոչ ալ Իտալիա չեն ուզեր մասնակցիլ Լոքարնոյ ժողովին։ Ձեխոսլովաքիոյ մէջ լրջօրէն կը վախնան համաձայնութեան հետեւանքներէն։ Փրակայի թերթերը դիտել կուտան թէ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ մերձեցումը Հիթլէրի մէկ նոր ռազմախաղն է, թէ Անգլիոյ հաճելի դառնալու եւ թէ Աւստրիայէն օգտուելու համար։

Հիմայ որ համաձայնութիւն կնքուած է, գերման շրջիկներ պիտի խուժեն Աւստրիա եւ փախստականները պիտի վերադառնան, այնպէս որ հակառակ տրուած հաւաստիքներուն, ազգային ընկերվարական (հիթլէրական) խլրտումները պիտի ծաւալին Աւստրիոյ մէջ։ Լեհաստանի մէջ ալ որոշ մտավախութիւն կը տիրէ, քանի որ աւստրիական հարցին կարգադրութեամբ կը վերնայ գըլխաւոր արգելքը Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ գործակցութեան։ Կնքուած համաձայնութիւնը միեւնոյն ատեն կ'ապացուցանէ թէ Գերմանիա իր ուշադրութիւնը կ'ուզէ կեդրոնացնել արեւելքի վրայ ինչպէս հաստատեց Տանցիկի առթիւ ծագած միջադպն ալ։ Հունգարիոյ մէջ համաձայնութիւնը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց, թէեւ վախցողներ ալ կան որ Հունգարիա ապագային չպիտի կրնայ պաշտպանել իր անկախութիւնը, իրրեւ հարեւան ունենալով 70 միլիոնանոց երկիր մը։

Բոլոր մայրաքաղաքներու մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ քալելերելով այս համաձայնութիւնը, Իտալիա պաշտօնապէս կը վերադառնայ եւրոպական կրկէսը, որմէ քաշուած էր պատերազմէն ի վեր։ Կը հաւաստեն թէ Մուսոլինի մօտերս գլուխը պիտի անցնի նոր քաղաքանութեան մը, երկու ճամբաներով.— գործակցութիւն մեծ պետութեանց եւ կազմակերպում Դանուբեան շրջանի։ Հաւանական է որ Մուսոլինի գիւղ մը քաշուի մօտերս, ինչպէս կ'ընէ յաճախ եւ վերադարձին մէջտեղ հանէ չոնդալից ծրագիր մը։

Ամէն պարագայի մէջ, Իտալիոյ մասնակցութիւնը եւրոպական գործերու՝ առկէ վերջ պիտի չհիմնուի Սթրէզայի կամ Լոքարնոյի դաշնագիրներու վրայ, այլ իրրեւ հիմ պիտի ունենայ իտալեւգերմանական բարեկամութիւնը։ Եթէ անկարելի դառնայ եւրոպական լայն կարգադրութիւն մը, այն ատեն բաւական պիտի համարուի իտալեւաւստրիա - հունգարեւգերմանական ճակատը, գոնէ քաղաքական տեսակէտով։ Ուրեմն Իտալիա ինքզինքը զօրաւոր զգալով եւ իր կռնակն ունենալով Գերմանիան, պիտի առաջարկէ համաձայնութիւն մը Ֆըբանսայի, Անգլիոյ, Լեհաստանի եւ Փոքրդպային Միութեան միջեւ։ Եթէ ձախողեցաւ, պիտի ամփոփուի կեդր. Եւրոպայի մէջ, զօրաւոր խմբակցութիւն մը կազմելով եւ ճնշելով Փոքր Համաձայնութեան վրայ, որուն խախտումը անխուսափելի կը համարուի։

Երբ միջին Եւրոպան ամուր խմբակցութեան մը վերածուի, մասնակցութեամբ Գերմանիոյ, Աւստրիոյ, Իտալիոյ եւ Հունգարիոյ, պիտի կազմէ 120 միլիոն ժողովուրդներու զանգուած մը, որ կրնայ աւելի զօրանալ Լեհաստանի միացումով (30 միլիոն)։ Հաւանական է որ նոյնիսկ Եուկոսլավիան միանայ այս խմբակցութեան, իր 13,000,000 ժողովուրդով։

Այսպէս կամ այնպէս, նոր շրջան մը կը բացուի Եւրոպայի պատմութեան մէջ։ Այս առթիւ, անգամ մը եւս կը շեշտուի թէ Գերմանիա միշտ պիտի մերժէ որ եւ է բանակցութիւն կատարել Լ. Միութեան հետ։

Կնքուած համաձայնութիւնը մտահոգութեան մատնած է Աւստրիոյ ընկերվարականներն ու Հրեաները։

«ՅԱՌԱՋ» ՈՐՈՇԱԾ Է ԲԱՆԱԼ ՍԵՓԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ ՄԸ

Աչակցութեամբ իր բնթերցողներուն եւ բարեկամներուն

ԱՌԱՋԻՆ ԱՌԹԻԻ ՊԻՏԻ ԳՆՈՒԻՆ ՏՈՂԱՇԱՐ ՄԵՔԵՆԱՑ ՄԸ ԵՒ ՏՊԱԳՐԻՉ ՄԵՔԵՆԱՑ ՄԸ, ՅԱՐԱԿԻՑ ՊԻՏՈՑՔԵՐՈՎ ԵՒ ՊԻՏԻ ՎԱՐՉՈՒԻ ՅԱՐՄԱՐ ՇԷՆՔ ՄԸ, ԲԱՆՈՒԿ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՄԸ ՎՐԱՑ ։

ԿԱՋՄՈՒՄՆ Է ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԸ ՄԸ, ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԳՈՒՄԱՐԸ ՀԱՒԱՔԵԼՈՒ ԵՒ ԳՈՐԾԸ ԳԼՈՒԽ ՀԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ։

Մանրամասնութիւնները կը հաղորդենք հետզհետէ։

ՅՈՒԼԻՍ 14ի ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ «ՅԱՌԱՋ»ի յաջորդ թիւը յոյս կը տեսնէ հինգշաբթի օր։

«Վտանգաւոր կացութիւն»

*Փարիզի թերթերը վտանգաւոր կը գտնեն նոր կացութիւնը, մասնաւորապէս այն պետութեանց համար որ հակառակ են դաշնագիրներու վերանայումը։ Կնքուած համաձայնութեան արագութիւնը եւ մինչեւ վերջին պահուն պահող գաղտնապահութիւնը այն տպաւորութիւնը կը ձգեն թէ Հիթլէր ուզած է թոյլ չտալ որ Մուսոլինի վերադառնայ Սթրէզայի եւ Լոքարնոյի յանձնառութեանց։ «Թան» դիտել կուտայ թէ տակաւին յայտնի չէ թէ Իտալիա ի՛նչ զոհողութիւններ ստանձնած է, փոխարինելու համար Գերմանիոյ զոհողութիւնները։ Սակայն յայտնի է որ այսուհետեւ Իտալիա որ եւ է քայլ չպիտի առնէ միջազգային գործակցութեան մէջ, առանց Հիթլէրի հաւանութիւնն ըստանալու։ Նոր համաձայնութիւնը նոր խմբակցութիւն մը կը կազմէ Հիւսիսային ծովէն մինչեւ Միջերկրական, ինչ որ պիտի օգնէ Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ ազդեցութիւնը տարածելու ոչ միայն միջին, այլեւ արեւելեան Եւրոպայի մէջ։ Կարգադրելով Աւստրիոյ խնդիրը, Գերմանիա կրնայ ազատօրէն գործել Չեխոսլովաքիոյ եւ Ռումանիոյ հանդէպ, իսկ Իտալիա իր ազդեցութիւնը զօրացնել Տալմացիոյ ծովափին վրայ։ Բոլոր թերթերը Հիթլէրի նոր անակնկալը կը համարին լախտի հարուած մը, եւ անգամ մը եւս կը ձաղկեն պատժական անօրինութեանց քաղաքականութիւնը, որ Գերմանիոյ գիրկը նետեց Իտալիան։

Նեղուցներու խնդիրը եւ Վրաստան

Նեղուցներու խորհրդաժողովը վերսկսաւ իր նիստերը երէկ, երկուշաբթի։ Ինչպէս գրած ենք, ամէնէն վիճելի խնդիրը կը կազմէ Մ. Միութեան պահանջը՝ ազատ անցք ունենալու Սեւ ծովէն Միջերկրական։ Վճռական ելքի մը կը սպասուի այսօր։ Շատ բան կախում ունի Անգլիոյ պատուիրակին բերելիք նոր հրահանգներէն։ Այլեւս ոչ մէկ պետութեան կը հաւատայ Իտալիոյ մասնակցութեան ։

Մինչ այս մինչ այն, խորհրդաժողովի սեղանին վրայ դրուեցաւ նոր խնդիր մը։ Ձեխոսլովաքի, անդամ Վրաստանի նախկին կառավարութեան, խնդրագիր մը ուղղելով խորհրդաժողովի նախագահին, անոր ուշադրութեան յանձնած է իր երկրին իրաւունքները ։ Ըսելէ յետոյ թէ Լոզանի խորհրդաժողովին առեն Վրաստան Ռուսաստանի եւ Ուկրայնայի հետ հաւասար իրաւունք ստացած էր մասնակցելու Նեղուցներու բանակցութեանց, կը գանգատի թէ վրացի ժողովուրդը այժմ զրկուած է իր իրաւունքները պաշտպանելու հնարաւորութենէն։ « Իր բոլոր ներկայացուցիչները հաստատապէս կը յուսան թէ ընթացք չպիտի տրուի խորհրդային Ռուսաստանի ձեռնարկին, որ կը փորձէ լուծութեան մատնել Վրաստանը, — թէեւ իր չահերը բոլորովին տարբեր են անոր չահերէն — եւ թէ Նեղուցներու նոր պայմանագրին մէջ անվթար պիտի պահուին Վրաստանի իրաւունքները, իրրեւ պետութիւն Սեւ ծովու ափերու» ։

Աւտակարգ տօնակատարութիւն Յուլիս 14ի

Յուլիս 14ի խրախճանքները սկսած են արդէն, հակառակ լալկան օդին։ Այսօր պիտի կատարուի բուն հանդիսութիւնը, արտակարգ չուքով։ Ներքին նախարարութիւնը անգամ մը եւս կը յիշեցնէ թէ առտուն յատկացած է զօրահանդէսին եւ պաշտօնական թափորին, Շան զ'Էլիզէի պողոտային վրայ, իսկ կէս օրէն յետոյ պիտի կատարուի ժողովրդական ճակատին ցոյցը, երկու թափորներով, որոնք իրար պիտի գտնեն Նասիօնի հրապարակին վրայ։ Որ եւ է ցոյց չպիտի կատարուի Էթուալի հրապարակին վրայ։

Ժողովրդական Ճակատի ցոյցին առթիւ ճառ մը պիտի խօսի վարչապետը, Պ. Լէօն Պլում։

Ազգ. տօնին առթիւ, ձրի ներկայացումներ պիտի տրուին Քոմէտի Ֆրանսէզի եւ Օտէոնի մէջ, ինչպէս եւ ժողովրդական զբօսախաղեր եւ մարզանքներ պիտի սարքուին Փառք տը Փէյնոի, Սեթատ Փէրշինկի եւ Բուլոնպի մարզարաններուն մէջ։

**** Օրուան տօնին առթիւ, կիրակի օր 200 օդանաւեր թռիչքներ կատարեցին Պուռժէի կայանէն, ուր խռնուած էր 100,000 ժողովուրդ։ Ներկայ էին նաեւ Հանրապետութեան նախագահը, նախարարներ եւ օտար զինուորական կցորդները։ Փորձերը չատ յաջող անցան, հակառակ ամպամած երկնքին եւ տեղացող անձրեւին։ Ուշագրաւ էին մասնաւորապէս անկարգելով կատարուած փորձերը ։*

Խստութիւններ չարաշահութեան դէմ

Կառավարութիւնը որոշեց խիստ հետապնդումներ կատարել այն առեւտրականներուն դէմ որոնք գիները կ'աւելցնեն առանց արդարացուցիչ պատճառներու։ Ցանձնախումբեր կազմուած են բոլոր նահանգներուն մէջ, ճշդելու համար ապրանքներու գիները։ Բազմաթիւ գործարանատէրներ եւ առեւտրականներ ազգ. տնտեսութեան պաշտօնատունը հրաւիրուած են հինգշաբթի օր, բացատրութիւններ տալու համար գիներու բարձրացման մասին։ Լիոնի մէջ 66 առեւտրականներ դատի յանձնուեցան, ապօրինաբար բարձրացուցած ըլլալով ուտելիքներու, հագուստներու, ըմպելիներու, բանջարեղէններու, օճառի, մեւաքսի եւ էլեկտրական ապրանքներու գիները։

Կիրակի օր ընկերվարականներու հանդէսին մէջ, ներքին նախարարը ճառ մը խօսելով, պարզեց կառավարութեան ձեռք առած միջոցները։ Այս առթիւ հաստատեց թէ կառավարութիւնը 15 օրուան մէջ յաջողեցաւ կէս առ կէս կրճատել գեղչի սակը եւ թէ 500 միլիոն ֆրանքի ոսկի, որ արտասահման փոխադրուած էր, վերադարձաւ երկիր։ Ցետոյ կոչ մը ուղղեց գործատէրերուն եւ բանուորներուն, որպէսզի պահպանեն բարեկարգութիւնը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅՈՒՀԻ ՎՀՈՅՏԱԳԱՅԵՑՈՒԱԾՔԸ ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ
(1914 — 1915)

ՄԱՐՈ - ՓԻՓԱՆԸՆԴԱՆ ՎԱՀԱՆԱՑՈՒՆ ԴԱՎԻԹԻ

I

Հ. Յ. Դաշնակցության Պոլսոյ Իթթիհատ Ումումի Վարչութիւնը, որ կը գտնուի Տիգրան Ալթունեան Ֆրանկլին Ստրիթ Նո. 8 թղթակցութեան համար, ինչպէս նաեւ Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Նախագահութիւնը, որ կը գտնուի Ալեքսանդրիա Ստրիթ Նո. 13 թղթակցութեան համար, ստացած են հետեւեալ նամակը։

Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Նախագահութեան

Պարոն Նախագահ,

Ինչպէս գիտէք, Ազգային Ընդհանուր Ժողովի 1913 Մայիս 8 նիստին մէջ Ձեր ներկայացուցած առաջարկութեան վրայ, որ կը վերաբերէր Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Նախագահութեան կողմէ Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Վարչութեան ներկայացուած տարեկան տեղեկագրի մը հրատարակութեան, ժողովը որոշեց, որ Վարչութիւնը ստանձնէ այդ գործը։

Ներկայ պայմանները, որոնք ստիպեցին Ազգային Ընդհանուր Ժողովը հետաձգել իր նիստերը մինչեւ 1914 Յունուար, ինչպէս նաեւ Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Վարչութեան անդամներուն մեծ մասին հեռանալը Պոլսէն, անկարելի դարձուցին Վարչութեան համար այդ տեղեկագրի հրատարակութիւնը։

Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Նախագահութիւնը, որ կը գտնուի Ալեքսանդրիա Ստրիթ Նո. 13 թղթակցութեան համար, ստացած է հետեւեալ նամակը։

Պարոն Նախագահ,

Ինչպէս գիտէք, Ազգային Ընդհանուր Ժողովի 1913 Մայիս 8 նիստին մէջ Ձեր ներկայացուցած առաջարկութեան վրայ, որ կը վերաբերէր Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Նախագահութեան կողմէ Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Վարչութեան ներկայացուած տարեկան տեղեկագրի մը հրատարակութեան, ժողովը որոշեց, որ Վարչութիւնը ստանձնէ այդ գործը։

Ներկայ պայմանները, որոնք ստիպեցին Ազգային Ընդհանուր Ժողովը հետաձգել իր նիստերը մինչեւ 1914 Յունուար, ինչպէս նաեւ Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Վարչութեան անդամներուն մեծ մասին հեռանալը Պոլսէն, անկարելի դարձուցին Վարչութեան համար այդ տեղեկագրի հրատարակութիւնը։

Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Վարչութիւնը, որ կը գտնուի Տիգրան Ալթունեան Ֆրանկլին Ստրիթ Նո. 8 թղթակցութեան համար, ինչպէս նաեւ Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Նախագահութիւնը, որ կը գտնուի Ալեքսանդրիա Ստրիթ Նո. 13 թղթակցութեան համար, ստացած են հետեւեալ նամակը։

Պարոն Նախագահ,

Ինչպէս գիտէք, Ազգային Ընդհանուր Ժողովի 1913 Մայիս 8 նիստին մէջ Ձեր ներկայացուցած առաջարկութեան վրայ, որ կը վերաբերէր Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Նախագահութեան կողմէ Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Վարչութեան ներկայացուած տարեկան տեղեկագրի մը հրատարակութեան, ժողովը որոշեց, որ Վարչութիւնը ստանձնէ այդ գործը։

Ներկայ պայմանները, որոնք ստիպեցին Ազգային Ընդհանուր Ժողովը հետաձգել իր նիստերը մինչեւ 1914 Յունուար, ինչպէս նաեւ Ազգային Ընդհանուր Ժողովի Վարչութեան անդամներուն մեծ մասին հեռանալը Պոլսէն, անկարելի դարձուցին Վարչութեան համար այդ տեղեկագրի հրատարակութիւնը։

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՉԻ ՈՒՆԻ ՂԵՊԵՔՈՎՀԱՏՈՒՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՉԻ ՈՒՆԻ ՂԵՊԵՔՈՎՀԱՏՈՒՆ

ՉԱՐԹԱՐ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՑԱՎԱԼՈՒՆԵՐԻ)

— Ղևոնդ, ասա տեղ մը մեր մը նայ տիրոջ կամ դռնփոխ... Ես ալ ուզեմ հանգչիլ... Ես ալ ուզեմ հանգչիլ... — ըսավ ան ու ինկավ ետին։

Ղևոնդ ոտքի ելավ, ձեռքերը ծալեց կրծքին վրա ու ըսավ.

— Տեսա՞ր, Տեր, ինչպես կը մեռնին քու ծառաները։ Ինչպես կը հանգչին։ Ինչպես կը հանգչին։ Ինչպես կը հանգչին

ՋԱՐԱՀԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂԻՎ

ՀՐԵՂԷՆ ԽԱՉԵՐՈՒԻ լուծման վրայ, գնդ. տը լա Ռոք «Ընկերային կուսակցութիւնը» կազմած ըլլալով, առաջին հրապարակային ժողովը տեղի ունեցաւ կիրակի օր, մասնակցութեամբ 15,000 ունկնդիրներու: Այս առթիւ ճառեր խօսուեցան քաղաքացիական պատերազմի, ընկերվ. կամ համայնավարական դիկտատուրայի եւ օտարականներու միջամտութեան դէմ: Այս իմաստով բանաձեւ մը քուէարկուեցաւ իբրեւ նշանախօսք:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ որոշեց չեղեալ հռչակել Միջերկրականի փոխադարձ ջակցութեան դաշինքը, որ կնքուած էր Անգլիոյ դրդումով:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ԽՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ վերսկսան նոր թափով: Ոստիկանութիւնը եւ զօրքը անխնայ կը խուզարկեն արաբական գիւղերը, մեծ քանակութեամբ զէնք եւ ռազմանիւթ գրաւելով: Ցարձակումները կը շարունակուին ամէն կողմ: Մալթայէն զէպի Պաղեստին ճամբայ ելան երեք վաշտ անգլիական զինուորներ: Ասով 11ի կը բարձրանայ անգլ. հետեւակազօրքին թիւը, առանց հաշուելու հեծելազօրքն ու հրասայլերու խումբը: Սովորական ատեն միայն երկու վաշտ անգլ. զինուոր կը գտնուէր Պաղեստինի մէջ:

100,000 ՌԱԶՄԻԿՆԵՐ, ամէն ազգէ, պատկառելի ցոյց մը կատարեցին կիրակի օր, Անծանօթ Զինուորի դամբարանին վրայ: Ցետոյ ջահ մը վառելով անչէջ բոցէն, կայանէ կայանէ փոխադրեցին մինչեւ Վէրտէօն, ուր 15.000 գերեզմաններու վրայ երդում կատարեցին, խաղաղութիւնը պահպանելու համար: Երդումը կը սկսի այսպէս.— « ... Որովհետեւ անոնք որ կը հանգչին այստեղ եւ այլուր, մեռեալներու խաղաղութեան մէջ մտան միայն անոր համար որ հաստատուի ողջերու խաղաղութիւնը»: Բոցը փոխադրուած ատեն, մինչեւ Տուամօն, այրի մը, մայր մը եւ մանուկ մը անկէ վառեցին իրենց ջահերը: Անհամար ոստիկաններ եւ զինուորներ կը հսկէին բարեկարգութեան, էթուալի եւ Շան զ'Էլիզէի պողոտաներուն վրայ:

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՍԱՐՔԱԾ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ

Ա. խումբը Նիս կը մեկնի Դ. 15 Յուլիս

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը կը խնդրէ մեզմէ հաղորդել թէ ընտրուած տղաքը պէտք է ներկայ ըլլան 15 յուլիս, վաղը իրիկուն, ժամը 8.30ին Gare de Lyon, մեկնումի (départ) դրան կողմը, մուտքի ընդարձակ սրահին վրայ աճկիւնը: Կառախումբը կը մեկնի ժամը 9.30ին:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau (*Սալ տէ Քոուվո*), **45-47 rue de la Boëtie**

17 յուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին,
(*Սթաճին դռները կը քացուին ժամը 8.30ին*)

ՐԱՔՓԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

(*Տասը տարեկան*)

կը դաշնակահարէ կտորներ՝ Պախէն, Բարատիէն, Մկարլաթիէն, Շոբէնէն, Կլինքա-Պալաքիրեվէն, Տէպիւսիէն, Մկրիապինէն, Վէպերէն եւ Դաշնակ.— Կավո, Լիցէն:

Գիներ.— Ա. կարգ ֆոթէօյ 20, Բ. կարգ 15, Եւ Գ. կարգ 10 ֆր.:

ԴԱՇՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Հայ երաժշտական Միութիւնը կը հրաւիրէ իր անդամներն ու համակիրները իր երկրորդ գաշտագնացութեան,

14 յուլիս, Simiane, Château de Guyի օգտաուն ծառուտանին մէջ, ուր սեփականատիրոջ կողմէ սիրով արամադրուած է միութեան:

Համբակն մեկնում շոգեկառքով ժամը 6.20ին Սէն-Շառլի կայարանէն, (կայ նաեւ 11.10ին).

Օթօպի սով (Պաւրուին քով), ժամը 7.10, 8.30, 10.30 առնել Gardanne par Simiane *օթօպիւսը եւ իջնել* Pont de Siège, *հարցնել* Hameau de Siège *եւ* Source de Guy.

Դաշտանայդա Մարսէյլի մէջ

կազմակերպուած Մարսէյլի Ամասիոյ, Մարզուանի եւ շրջանի Հայր. երկսեռ Միութեան կողմէ

ցեղի կ'ունենայ 26 յուլիս, կիրակի ամբողջ օրը, Իգնոյեան եղբայրներու օգաստն ագարակին մէջ,

Trois-Luc Trav. du Roi-de-Pique

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԱ ԲԱԺԻՆ.

Դիպուածներ՝ Տէր եւ Տիկ. ՂԱԶԱՐԵԱՆներ կը բերեն իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը:

Դպրոցական ամավերջի հանդէս

Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղի վարժարանի աշակերտներուն հանդէսը տեղի կ'ունենայ

18 յուլիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Հայ Ակումբի սրահին մէջ,

Երգ, արտասանութիւն, պար եւ փոքրիկ ներկայացումներ աշակերտներու կողմէ:

Մուտք 2 ֆր.:

Ամավերջի հանդէս

Նախաձեռնութեամբ փօրթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մ.ճիւղին Մասնակցութեամբ Դպրոցի Տիկնանց Օժանդակ Մարմնի

19 յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, յովհաննէսեանի սրաջը,

13 Rue Pierre Curie, Kremlin-Bicêtre, Métro Porte d'Italie

Սիրայօժար միանակցութեամբ Պ. Ա. ՔԼՃՃԵԱՆի (երգ):

կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի դպրոցներու մարմիններ:

Երգ, արտասանութիւն, զանազան խաղեր դպրոցի երկսեռ աշակերտներու կողմէ:

Հրապարակային քննութիւն Հայ լեզուի, քերականութեան, պատմութեան եւ հին ու նոր Հայաստանի աշխարհագրութեան, շրջանը լրացնող աշակերտներու կողմէ:

Մուտք 5 եւ 3 ֆր.:

ԱՃԱՆ ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹ, ԼԻՆՕ, ՆԵՐԿ

Այս ծանուցումը ներկայացնողին ֆաթալօկին վրայէն 100ին 20էն 40 գեղչ:

Դիմել՝ **15, Ave. Mathurin - Moreau, PARIS (19):**

ԱՃԱՆ ՓՈՎՓԻՅԵՈՆՆԵՐ ԵՒ ՀՈՂԵՐ

ՇԱՄՈՒ Ի ՍԱՀՔ ժրնովիվիէ ան Պուայի մէջ, Փախչէն կէս ժամ հեռու (կար տ'Օսթերլից), երկյարկանի չքեղ վաւիլիեօն մը, 12 սենեակներով, ջուր, էլեկտրականութիւն: ԵՐԿՈՒ ՀԼՒԹԱՒՐ հող, պտղատու ծառեր, այգի, մարզագետին, գետակ, գրօսանքի պարտէզ, առեւտրական յարմարութիւններ: Տեղւոյն կայարանէն հինգ վայրկեան հեռու: Գինը՝ 200.000 ֆրանք:

Մէկ ուրիշ վաւիլիեօն մը նոյն քաղաքին մէջ, վեց սենեակներով ,800 մեթր հող, հաւնոց եւն.: Ունի ջուր, էլեկտրականութիւն եւ կեդրոնական ջեռմութիւն: Գրել հայերէն կամ ֆրանսերէն Պ. Agnielին, 122, Ave. de Beauséjour, Ste Geneviève des Bois (S. et O.): Կան նաեւ աժան հողաբաժիններ :

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵՊԻՊՏԱՅԻ» ԿՈՄԻՏԷԻ ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ այս ԱՒՐԻԱԿ երեկոյ (*17 յուլիս*) ժամը 8.30ին, Chez Zeyer սրճարանի վերնայարկը, 4 rue St. Denis (*Place du Châtelet*), մէթրօ Châtelet օրակարգ՝ շրջանային ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

Գահաւոր

ԼԻՈՆԻ «վալանտեան» կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները *17 յուլիս*, ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30ին*, 181 Cours Lafayette, Ջարդարեան գրադարանի մէջ: Շրջանային ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԿԱՆԹԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Լիոնի վարանդեան կոմիտէէ կողմէ

26 յուլիս, կիրակի առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան 8

Լա Մուշ կոչուած գեղատեսիլ անտառին մէջ, պաղ ջուրի ակին մօտ:

Հայկական եւ եւրոպական պարեր:

Կը մասնակցի Տէսինի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՖԱՆՖԱՌԸ

որ պիտի նուագէ հայկական եղանակներ:

Զովացուցիչ ըմպելիներ, ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով

Մուտք եւ երթեւեկութիւն *3 ֆր.:*

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Օթօպիւսները կը մեկնին փլաս-կիշաուէն առաւօտեան ժամը *9—10* եւ 11.30ին, իսկ կէս օրէ վերջ ժամը *1.30—2*ին: Եւեկոյեան վերադարձը կը սկսի ժամը 7ին:

Անձրեւի պարագային հանդէսը կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԿԱՆԹԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Ռօմանի Ա. խումբի կողմէ

26 յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

ՏԱՐՕՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԵԱՆի ՆԱՀԱՊԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՄՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

19 յուլիս, վարդավառի կիրակի օրը:

Առաւօտուն պատարագ եւ հոգեհանգիստ Տարօնի նահատակներու յիշատակին կէս օրէ վերջ գաշտահանգէս:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en **U.R.S.S.** - Emballage et expédition pour **tous pays.** - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.
45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone: PRO. 13-05

ՄԱՀԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՀԱՆԴԷՍ

Փլաս տէ Ֆէթի ԴՈՂԹԱՆ մանկապարտէզի տարեկան հանդէսը

ցեղի կ'ունենայ 14 յուլիս, երեքշաբթի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին,

Salle St. François d'Assiseի մէջ,
16 rue du Général Brunet, Paris (19), մէթրօ Botzaris

Տեղի կ'ունենան երգեր, պարեր, արտասանութիւններ:

Կը ներկայացուի՝ ՏԻԿԻՆ ՍԻՐԱՆ (զաւեշտ)

Մանկապարտէզի փոքրիկներուն կողմէ:

Տախտերու մասնակցութեան գումար 3 ֆր.:

Դերձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃԱՇԻ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին:

Ցտացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասները:
Ջեր չինելիք հագուստներուն համար դիմեցէք
մեր դերձակատունը:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Ձուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օղիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱՓԻԻԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶ

Գ. ՔԵՐԵՄԵԹՉԵԱՆ

8 rue Gérard, Paris (13) (Place d'Italie)

Դիմագծի յարմարութեամբ մազերու վարսայարդարում եւ գեմքի գունաւորում ամենավերջին նորաձեւութեամբ:

ԱՐԱԴ ԵՒ ՄԱՍՈՒՐ ՍՊԱՍԱՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ: ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ

ՃԱԽԱՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Վալանսի կոմիտէն ընկ. Վ. ՇԷՐԲԻԲԵԱՆի վրդուան առթիւ իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Գ. ՇԷՐԲԻԲԵԱՆի եւ իր սիրադանեբուն:

Կ'ՈՒՂՈՒԻ *ներկայանալի եւ պատուաւոր հայ աղախին մը, Դիմել Mme Parthog, Derby Hôtel, 5 Ave Duquesne (Ecole Militaire մօտ) Tél. Invalides 12—05:*

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

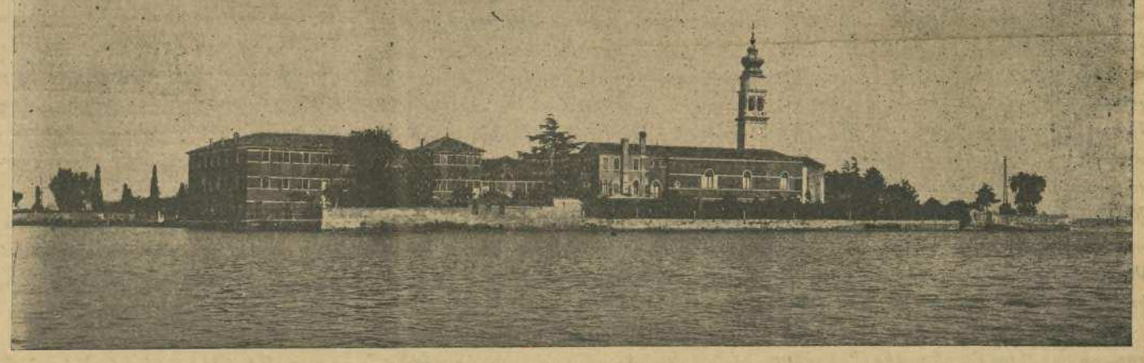
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

12 ՕՐ ԻՏԱԼԻԱ

Հաւաքական ուղեւորութիւն Վենետիկ եւ Միլան

կազմակերպուած Փարիզի Մ. Ռ. Նախկին Աշակերտաց Միութեան կողմէ, ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՀԱՄԱՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԷՄՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻԻ

Մեկնում.— Ուրբաթ *14* Օգոստ. փարիզէն (Gare de Lyon) ժամը 22.45ին,
Մարսէյլէն.— (Gare St. Charles) ժամը *19.45*ին,
Դարձ.— Շորեքշաբթի 26 Օգոստ. ի փարիզ ժամը *14.20*ին, ի Մարսէյլ ժամը *11.15*ին:

Մէջն ըլլալով ուղեձախս Փարիզ—Վենետիկ—Փարիզ, բնակութիւն եւ սնունդ առաջնակարգ պանդոկներու մէջ, 750 ֆր., իսկ Մարսէյլ—Վենետիկ—Մարսէյլ 650 ֆրանք:

Մասնաւոր դիւրութիւններ իտալական visaին համար:
Մանրամասնութեան համար դիմել հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 17—19

Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël 49 Rue Rochechouart, Paris (9e)

իսկ կիրակի օրերը ժամը *13—15* Սեւրի մուրատեան վարժարանի քարտուղարութեան:
Մարսէյլի եւ Մարսէյլի շրջանին համար միութեան ներկայացուցիչներն են.
Mrs Ekserjean & Marimian, 40 La Canebière, Marseille.

ՀԱՉՈՑԻ ՄԸ ԱՌԹԻ

— . —

Հանգուցեալ « Ապագայ » թերթի մէջ, կարմիր շապիկ հագած Գեղէոն Տէր - Մինասեանը թոյլ է տուել իրեն հաչոցներով լուսանքներ թափել իմ հասցէին, կարծելով թէ «Ցուսաբեր»ի 1936 թ. փետրուար 11 եւ 12 թուերի մէջ « Սիւնեցի » ստորագրութեամբ իր մասին գրողը ես եմ:

Գող, սիրտը դող:

Նախ, պարտք եմ համարում յայտարարելու , որ Սիւնեցին ես չեմ , սակայն այս ասելով բնաւ չեմ հրաժարւում Սիւնեցու գրածները բաժանելուց: Աւելին , Սիւնեցին չատ քիչ բան է գրել իրեն ծանօթների մէջ «ազէա Գեղէոն» անունով յայտնի այդ մարդուկի մասին: Եւ վերջապէս այդ մարդու մասին խօսելուց, առաջին հերթին խօսքը պիտի տալ իր հայրենակիցներին — վարժապետ՝ բայց թերուս, ճեմարանում սարկաւագութեան աստիճանի ձգտող՝ բայց տիրացուութիւնից դէնը չանցնող, մինչեւ 1905 թիւը անկերպարան կուսակցական՝ յետոյ ուրացող, 1905 թուից յետոյ իրեն Դաշնակցական ձեւացնող , 1908 — 10 թուականներին նորէն անկուսակցականի չապիկ հագած , 1919 — 1921 թուերին նորէն Դաշնակցութեան դարբասը ծեծելիս՝ յետոյ դաւանափոխ, վերջին թուով « կոմունիստ»՝ բայց հոգով - սրտով կղերական, Գեղէոն Տէր Մինասեանի լրիւ պատկերը տալու :

Ես կանգ չպիտի առնեմ Սիւնեցու եւ Գեղէոն Տէր - Մինասեանի միջեւ եղած բանավէճի վրայ: Այդ իրենց գործն է, այլ միայն Գեղէոնի «ցուցակ ծառայութեանց»ի մասին պիտի խօսեմ :

Դաւանափոխ տիրացուն գրում է.— «ես Զանգեզուրցի Գեղէոն վարժապետն եմ, որ երկար տարիներ վարել է ուսուցչական պաշտօն՝ Շուշու Թեմական եւ Օր. Մարիամեան դպրոցներում 13 տարի, Նուխիում 1 տարի , Գորիսում աւագի պաշտօնով 4 տարի, չորս քսան եւ երկու տարի: Բացի այս՝ Շուշի քաղաքում եւ Զանգեզուրում մի չարք տարիներ եղել եմ կ. Հ. Բար. Նկերութեան գործօն անդամներէն մէկը: 1918, 19 եւ 20 թուերին, անդամ Գորիսի ազգ. կենտրոն. խորհրդի եւ վերջապէս 1920 թ.ին դեկտեմբեր 26ից մինչեւ 1921 թ. ապրիլ 26ը (4 ամիս) Սիւնիքի ժամանակաւոր կառավարութեան դիւանի նախագահ :»

Որ պարոնը երկար տարիներ վարժապետ է եղել, ճիշդ է, սակայն այնպէս, ինչպէս ուղտի ականջում բաղատատ գնացած ու զարճած ճանճը:

Հարցրէք այն շրջանի (որոնց անունները նա յիշատակում է) պարոնին ճանաչող ժամանակակից մարդկանց , եւ բոլորն էլ պիտի վկայեն որ հարուստ հոգաբարձուների աներում քաղցր թէյ ու իւղոտ պատառներ բռնած էլուց զատ, այդ մարդը որ եւ է բանով աչքի չէ ընկել:

Հէնց իր ծննդավայր Ղափանի Շրվէնանցի դպրոցում նրա աւագութիւնը կայանում էր նրանում, որ օրեկան մէկ չողոքորթող նամակ էր գրում դպրոցի բարերար Գասպար Տէր-Մարգարեանին, որի համար եւ ստանում էր՝ ձմեռը բազմաթիւ կապոցներ ու նէյրներ, իսկ ամառը հանքային ջրերում նրա խոհանոցին կից սենեակում ձրի բնակարան :

Մարդը տասնեակ տարիներ վարժապետ եղաւ, բոլորը յառաջադիմեցին , նրա աշակերտներից չատերը յետագայում իր իսկ գլխին տեսուչ կարգեցին, բայց ինքը մնաց նոյն Գեղազվոնը :

1918, 19 եւ 20 թուականներին Գորիսի Մորհրդի անդամ չի եղել, ինչպէս փչում է : Իր այդ սուտը չարդարելիս, նա կարծել է, որ բոլորն էլ ռամկավար ազգարիկներու պէս միամիտ կը լինեն ու մանաւանդ իրենց ծանօթ որ եւ է մէկը այդ տողերը չկարդայ : Միակ «պաչտօնը», որ այդ թուականին (1918—19ի աշնան - ձմեռան) նա ունեցել է, Ղափանի շրջանի պարենաւորման կոմիսարութիւնն է եղել, որ նրան տուել է Անդրանիկը, սակայն ոչ թէ ընտրութեամբ, այլ նշանակելով : Այսքանը վերցրինք նոյն երկրի պատասխանատու մէկ հայրենակցի յուշերից :

Միակ ճշմարտութիւնը այդ մարդու «1920 թիւ դեկտեմբեր 26ից մինչեւ 1921 թիւ ապրիլ 26ը Սիւնիքի ժամանակաւոր կառավարութեան դիւանի նախագահ » լինելն է :

ՀԱՋԻԿ ՄԵԼՔՈՒՄԵԱՆ

(1)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ՀԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ արեւմ. երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
16
ՅՈՒԼԻՍ
JEUDI
16 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3166

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓԱՐԻԶԸ ԿԱՐՍԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Իսկապէս արտակարգ տեսարան մը կը ներկայացնէր Փարիզը՝ երէքշաբթի օր, յուլիս 14ի ռազմակատարութեան առթիւ։ Արտակարգ՝ թէ սարքուած թափորներու բազմութեամբ եւ թէ մանաւանդ բովանդակութեամբ։

Ժողովրդական ճակատին երեք թեւերը,— արմատական, ընկերվարական եւ համայնավար, լարած էին իրենց ամբողջ կորովը, կարելի եղածին չափ չքեղ եւ պատկառելի ցոյց մը կազմակերպելու համար։ Եւ յաջողած էին։

Ապահովաբար Փարիզը չէր տեսած այսպիսի օր, տարիներէ ի վեր։

Կատարեալ զօրաշարժ մը յեղափոխական եւ մարտական ուժերու։ Ամեհի ալեկոծութիւն մը, որ կը մռնչէր ինչպէս յորդահոսան գետը, ինչպէս ափէն դուրս նետուած ալիքները փոթորկայոյզ ծովու մը...

Ու կարմիրն էր որ կը տիրապետէր ամէն կողմ, եւ՛ իբրեւ բազմութիւն, և՛ իբրեւ կազմակերպութիւն, եւ՛ իբրեւ նշանախօսք ու ազդանշան։

Կարմիր էր հագած քաղաքին արեւելեան մասը, մինչեւ Վէնսէն, եւ կարմիր կանչերն էին որ ամէնէն բարձր կը հնչէին, փողոցներէն թէ տանիքներէն։

Նորեկ մը, եթէ յանկարծ Փարիզ իյնար, պիտի կարծէր թէ կա՛մ իշխանութիւնն է փոխուած, եւ կամ նոր են գրաւած Պասթիլը։

Թափորներու անցքը դիտած տեղն, զարմանալի ցուցադրութեանց մէջ արմատականներուն մասնակցութիւնը պատահարար աչքի կը զարնէր, իսկ ընկերվարականներն ու համայնավարները մրցումի ելած էին, իրար գերազանցելու համար։

Եւ նորէն կարմիրն էր որ կը տիրապետէր, երեւութապէս չափաւոր՝ նշանաբանակիրներու վրայ, բայց աւելի սուր եւ համարձակ՝ բացագանչութեանց առեն,— « Ժողովրդային իշխանութի՛ւն... »։

Մասնաւորապէս մարդուած խումբեր, մանաւանդ օտարականներ, ինչպէս մանչեր եւ աղջիկներ եւ կիներ, այդ կանչն էր որ կ'արձակէին անընդհատ, բռունցքները միշտ վեր, դէպի անցորդներն ու աւելի վեր, դէպի հարեւան պատուհանները։ Ու չկար մէկը որ թշնամական չարժուեցնէ մը փորձէր, վերէն կամ վարէն։ Կարծես տարբեր քաղաքի մը մէջ կը կատարուէին այս բոլորը, տարիներու վարժութեամբ։

Ու թափորները միայն աշխատաւորներէ չէին բաղկանար։ Միայն բանուորներ եւ գիւղացիներ չէին որ արդարութիւն եւ ազատութիւն, հաց եւ խաղաղութիւն կը պահանջէին, այլ եւ պետական պաշտօնեաները՝ իրենց արհեստակցական միութիւններով,— թղթատարական, ուսուցչական, հեռագրական, հարկային, վարչական եւն.։ Ու չատերն իրենց համազգեստներով։

Փարիզի յաւուկ նրբութեանց եւ հնարամտութեանց հետ, փորձուած էին խորհրդային կարգուսարքի բոլոր պատկերազարդ խաղերն ու գիւտերը, ոչ միայն որոշ գաղափարներ աւելի ցայտուն եւ մատչելի դարձնելու, այլեւ թշնամիները բարեկենդանային խեղկատակութեան վերածելու, կամ անոնց դէմ ատելութեան եւ վրէժխնդրութեան ոգի անուցանելու համար։

Կարելի չէ նկարագրել կառքերու եւ ինքնաշարժներու վրայ սարքուած չքեղութիւնները կամ ծաղրանկարները, յանուն այս եւ այն յաղթանակին կամ առաջադրութեան։

Կը թուի թէ օրուան իշխանութիւնը ինքն ալ չէր նախատեսած այսքանը։ Արդեօք ա՞յդ էր պատճառը որ վարչապետը պարտք սեպեց չափաւորութեան յորդոր կարդալ, իր ճառին մէջ ...

Ամէն պարագայի մէջ, Ֆրանսան այսօր այն չէ ինչ որ քանի մը տարի առաջ։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՅՈՒԼԻՍ 14

Երեքշաբթի առտու, Շաւ գ'ելիզէ։

Զօրահանդէսը վերջացած է, բայց բազմութիւնը, իսկապէս «ծովածաւալ», կը յամենայ, կը ծաւալի, կը լուծուի, կը վիճի, կը պոռթկայ։

— Կեցցէ՛ ժողովրդական Ճակատը։

— Ֆրանսան Ֆրանսացիներուն։

— Անկցի՛ փաշականութիւնը։

— Դէպի կառափնատ տը լա Ռօօք։

— *Իմանի՞ք, Փոփիւլէռ, Աւան-կարտ...*

— *Աքսիօն Ֆրանսէզ, Լա Սոլիտա-ռիթէ Նասիօնա՛լ...*

Հազարաւոր հանրապետական պահակներ եւ ոստիկաններ շղթայ կազմած՝ կը դիտեն բարեհաճօրէն, մինչ երիտասարդներու խումբ մը կը բացագանչէ։

— *Լա փոլիս ավէք նու* (ոստիկանութիւնն ալ մեզի հետ)։

Աւելի ստուարաթիւ խումբ մը վիճաբանական ժողով սարքած է հրապարակին վրայ։ Մէջտեղը՝ ճարտասան մը կը պոռայ բոլոր ուժովը, համոզելու համար հակառակորդները ռռնեմ մէկ մէկ «Ամսիօն Ֆրանսէզ» բռնած են իրենց ափին մէջ։

Վէճը կը սաստկանայ։ Եւ ահա յեղափոխական թերթերու ցուցադրութիւն մը դիմացի կողմէն,— *Փոփիւլէռ, Իմանիթէ*։ Այդն ալ կը բարձրացնեն իրենց թերթերը, իբրեւ՞ դրօշ կամ խոչընդոտիչ, իսկ ճարտասանը ի զուր կը փորձէ իր ձայնը լսելի դարձնել «էնթէրնասիօնալ»ի եւ «Մարսէյէզ»ի գոռում - գոչումներուն մէջ։

Երթատասարդ մը — կարմիր — հատիկ հատիկ փետտելով եռագոյն զարդանիշ - ծաղիկի մը կապոյտն ու ներմակը, կարմիրը կ'անցընէ լամբակին։

Փիչ անդին, զրահապատ ինֆիլտրատիւրներ՝ շարժուն՝ շարժ - շարժ։ Զօրահանդէսին մնացորդները որ կը վերադառնան։

— Կեցցէ՛ բանակը, կ'աղաղակեն ազգայնականները, թեւերը օդին մէջ, ձեռքերը բաց։

Աղջիկ մը, հովէս, կը բարձրացնէ բռունցքը եւ ազդանշանը կուտայ «էնթէրնասիօնալ»ի։ Հրէուհի մը, որ սակայն կը յաջողի բազմութիւն հաւաքել իր շուրջը, թնդացնելու համար երգը։

×

Կէսօրէն յետոյ՝ գետերով բազմութիւն՝ դէպի Նասիօնի հրապարակը։ Ժամը 5էն 9 դեռ կը հոսէր գետը, կարմիր ծովու մը վերածելով բոլոր փողոցները։

Կարմիր հագեր են բոլոր պատուհաններն ու պատշգամները։ Շատեր ալ կարմիրը բարեխառնած եռագոյնով,— նոյն պաստառին մէկ անկիւնը։

Բռունցքներ պատուհաններէն։ Բռունցքներ դէպի պատուհանները։

Եւ կանչեր դղրդագին, համաձայն իւրաքանչիւր կազմակերպութեան։

— «Տօրիօ օ փօթօ», կը ճչայ տղեկ մը, դիմացի պատուհանէն (դէպի կառափնատ Տօրիօն)։

Եւ ամբոխը կը ձայնակցի փողոցէն։

— «Պաշտպանեցէ՛ք Սուրիան», կ'աղաղակեն փէսաւոր Արաբներ, բռունցքները բարձրացուցած։

— Սուրիան ո՞ւր կը գտնուի, կը հարցնէ տիկին մը, բռունցքը բարձրացուցած։

—« Լէ Սովիէթ փառքու », կը մռնչէ բազմութիւնը (խորհրդային իշխանութիւն ամէն կողմ)։

Եւ գետը կը հոսի, կ'ալեկոծի, կը մռնչէ, կ'երգէ, ու կը խաղ,— կարմիր ծովու մը վերածելով Փարիզը ...

ՎԱՀԷ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՂԱՍԻ ԽԱՆՋԵԱՆ ԱՆՉՆԱՍՊԱՆ ?

« Պոսլեդնիա Նովոստի », Փարիզի ռուսերէն օրաթերթը, յուլիս 14ի թիւին մէջ հրատարակած էր հետեւեալ հեռագիրը.—

ԼՈՆԴՈՆ, յուլիս 13.— «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի Մոսկուայի թղթակիցը կը հաղորդէ.—

« Երեւանի մէջ անձնասպան է եղած Հայաստանի կեդր. Կոմիտէի ընդհ. քարտուղար Յանջեանը։ Հանգուցեալը անդամ էր նաեւ Համամիութենական Կոմկուսի Կեդր. Կոմիտէի Վերստուգիչ յանձնաժողովի։ Համաձայն պաշտօնական տուեալներու, անձնասպանութիւնը հետեւանք է այն իրողութեան որ, Յանջեան չունէր անհրաժեշտ քաջութիւնը՝ վճռական պայքար մղելու հակայեղափոխական տարրերու դէմ »։

ՄՄԲ.— « Պրաւդա»ի յուլիս 13 եւ 14 թիւերու մէջ որ եւ է տեղեկութիւն չտեսանք այս մասին։ Ուրիշ աղբիւրներէ ալ ստուգել կարելի չըլլալով, առայժմ վերապահութեամբ կը հաղորդենք լուրը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԳԼՈՒԽ ԿԸ ՎԵՐՑՆԷ ՆԵՂՈՒՑՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Զուզոր ճկատի առնել քացակայ պետութիւնները

Նեղուցներու խորհրդաժողովին յուլիս 13ին նիստին մէջ, Թուրքիոյ արտաքին գործավար Բիւշրի Արաս շատ կարեւոր յայտարարութիւն մը ըրաւ, որ ուղղուած կը նկատուի Իտալիոյ եւ Ճափոնի դէմ։

Ահա այդ յայտարարութեան երեք գլխաւոր կէտերը.

1.— Մոնթրէօյի մէջ մշակուած պայմանագիրը բաց չպիտի ձգուի բացականերուն ստորագրութեան համար։

2.— Անոր գործադրութիւնը կնքուած օրէն իսկ պիտի ունենայ տիեզերական հանգամանք։

3.— Թուրքիա իրեն կը վերապահէ ի հարկին համաձայնութիւններ կնքել իր յարմար դատած պետութեանց հետ, ներկայ պայմանագրի չրջանակին մէջ։

Պատճառաբանելով իր յայտարարութիւնը, Թուրքիոյ ներկայացուցիչը ըսաւ.— «Թուրքիա սրտանց կը բաղձայ որ այս խորհրդաժողովին մէջ հաստատուի կանոնադրութիւն մը որ Նեղուցներու անցքը զարձնէ ներդաշնակութեան եւ խաղաղութեան կապ մը քաղաքակիրթ ժողովուրդներու միջեւ. քանի որ այդ անցքը զարերէ ի վեր նկատի առնուած է պատերազմի եւ անոր հետեւանքներու տեսակէտով։

Նեղուցներու համար յատիսենական կարգ ու սարք մը հաստատելու խնդիր չկայ։ Միեւնոյն ատեն կարելի չէ հաստատել կարգ ու սարք մը հիմնուելով այս կամ այն խորհրդաժողովին մէջ հաւաքուած պետութեանց չհերուն վրայ եւ դայն գործադրելի համարելով բոլոր մարտանաւերուն համար, առանց դրօշի խտրութեան։ Պէտք չկայ ուրիշ պետութեանց ստորագրութեան կամ հաւանութեան համար բաց թողուլ մեր մշակելիք պայմանագիրը։ Մենք կը յուսանք թէ այդ կանոնագիրը պիտի կատարէ իրեն հնկած դերը, ինչպէս նախորդները։ Պարտք կը սեպեմ յայտարարել որ Թուրքիա նկատի առնելով պատրաստուելիք պայմանագրին տիեզերական հանգամանքը, պէտք չի տեսներ պետութենէ պետութիւն պայմանագիրներ կնքելու, բայց իրեն կը վերապահէ ի հարկին պայմանագիրներ կնքել իր յարմար դատած պետութեանց հետ »։

Այս յայտարարութենէն վերջը՝ ժողովը անցաւ օրակարգին եւ երրորդ անդամ կարդաց մշակուած պայմանագիրը։ Երկար վիճաբանութիւն մը ծագեցաւ այն առեւտրական նաւերու մասին որոնք պաշտպանողական որոշ միջոցներով զինուած կ'ըլլան պատերազմի առեն։ Թուրքիա իրեւ մարտանաւեր կը նկատէ այս նաւերը, որով խնդիրը յանձնուեցաւ մասնագէտներու յանձնախումբին։

Այս հարցի մասին եղած վիճաբանութիւնը անդամ մը եւս հաստատեց թէ որքան կարեւոր է առեւտրական նաւերու անցքը, փոխադարձ օգնութեան պարտականութիւնները կատարելու համար։

Անգլիական պատուիրակութիւնը նոր հրահանգներ ստացած ըլլալով, լուրջ խորհրդակցութիւններ կը կատարէ Ֆրանսականին հետ, միջին ելք մը գտնելու համար։

Ֆրանսա կ'առաջարկէ Թուրքիոյ միանալ Ֆրանկֆուրտ/Ոդայըն դաշինքին

Նեղուցներու խորհրդաժողովի յուլիս 14ի նիստին մէջ, Ֆրանսա փորձեց լուծել Մ. Միութեան եւ Անգլիոյ միջեւ ծագած կնճիռը, առաջարկելով որ Թուրքիա եւս միանայ Ֆրանկֆուրտ/Ոդայըն դաշինքին։ Այս առաջարկը զարմանք պատճառեց Անգլիացիներուն եւ իբրեւ հետեւանք լիագումար նիստը յետաձգուեցաւ, որպէսզի անգլ. պատուիրակութիւնը կարենայ հրահանգ ստանալ Լոնտոնէն։

Թուրքերը հետզհետէ աւելի անհամբեր կը դառնան այս ձգձգումներէն եւ բացէ ի բաց կը յայտարարեն թէ խորհրդաժողովը չյաջողի թէ ոչ, իրենք պիտի ամրացնեն Նեղուցները, նկատի առնելով միջազգային կացութիւնը։

Խորհրդաժողովը, որ պիտի վերջնական մինչեւ հինգշաբթի, հաւանաբար պիտի չարունակուի մինչեւ յառաջիկայ շաբթու։ Այս առթիւ թղթակից մը դիտել կուտայ թէ խորհրդաժողովը մինչեւ հիմա աւելի քան մէկ թոն թուղթ մրոտած է, մեքենագրութեամբ ...

Մ. Միութիւնը միշտ իրեն հետ ունի Ֆրանսան եւ Ռումանիան, որոնք նոյնպէս կը պահանջեն որ ռուսական մարտանաւերը կարենան Միջերկրական անցնիլ, գործադրելու համար փոխադարձ աջակցութեան յանձնառութիւնները։ Իսկ Անգլիա դիտել կուտայ թէ չրջանային դաշինքները չեն կրնար բացառութիւն կազմել միջազգային պայմանագրի մը մէջ։

Խորհրդային չրջանակները նոր յուսախաբութեան մը մատնուեցան, իմանալով թէ անգլ. պատուիրակութիւնը հրահանգ ստացած է ազատ անցք պահանջելու, նոյնիսկ պատերազմի առեն։

ՅՈՒԼԻՍ 14Ի ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ժողովրդական ճակատի վիթխարի ցոյցը

Երեքշաբթի օր աննախընթաց հանդիսաւորութեամբ եւ ղղրդագին ցոյցերով տօնուեցաւ յուլիս 14ը, որուն մասնաւոր չուք մը տուած էր Ժողովրդական Ճակատի կառավարութիւնը։ Տարիներէ ի վեր ոչ այսքան բազմութիւն, ոչ ալ խանդավառութիւն տեսնուած էր։

Առաուն տեղի ունեցաւ ուանդական զօրահանդէսը, Շան գ'ելիզէի վրայ, կռան փալէի առջեւ։ Կը մասնակցէին ամէնէն արդիական զօրամասերը,— մեքենաշարժ վաշտեր, հրասայլեր, թնդանօթներ, զրահապատ կառքեր եւն.։ Միեւնոյն ատեն բազմաթիւ օդանաւեր թռիչքներ կը կատարէին, աւելի խորացնելով տպաւորութիւնը։

Կէս օրէն յետոյ, տեղի ունեցաւ Ժողովրդական Ճակատին ցոյցը, արեւելեան քաղաքամասին մէջ, իրեւ գլխաւոր կեդրոն ունենալով Պաստիլի եւ Նասիօնի հրապարակները։ Երկու վիթխարի թափորներ կազմուած էին ժամը 2էն սկսեալ, եւ մինչեւ ժամը 9 դեռ բազմութիւնը կը հոսէր։ Աշակողմեան թերթերը աւելի քան կէս միլիոն կը հաշուեն մասնակցողներուն թիւը, իսկ ձախակողմեանները՝ մօտ մէկ միլիոն։ Կազմակերպիչները սակն միջոց ձեռք առած էին, բարեկարգութեան համար։ Առաուն կանուխէն կառավարութիւնը չարժման մէջ դրած էր մօտ 10,000 ոստիկաններ եւ հանրապետական պահակներ, հետեւակ թէ հեծեալ, բայց կարեւոր դէպք մը չպատահեցաւ։ Միայն իրիկուան դէմ Շան գ'ելիզէի վրայ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ ազգայնականներու եւ ցուցարարներու միջեւ, բայց ոստիկանութիւնը միջամտելով խափանեց։ Իսկ Նասիօնի հրապարակին վրայ աղջիկ մը պաշտօնական ամպիոնը բարձրացած էր, Թրոցկիականներու թերթը ծախելու համար, երբ հրմշտոկ ունեցաւ ամբոխին կողմէ։ Աղջիկը ինքզինքը պաշտպանեց եղունգներով եւ ծանրապէս խածաւ Ժողովրդական Ճակատի կուսակիցներէն մէկուն մատը։ Իր ծախած թերթերը պատռտ պատռտ եղան, մինչեւ որ ոստիկաններ օգնութեան հասան։

Նասիօնի հրապարակին վրայ, անհամար բազմութեան մը առջեւ, չինուած էր ամպիոն մը, օրուան ճառախօսներուն համար։ Միեւնոյն ատեն թափորները կ'անցնէին կատարեալ բարեկարգութեամբ։ Ճառեր խօսեցան Պ. Տալադիէ, զինուորական նախարարը, իրեւ նախագահը արմատական կուսակցութեան, Պ. Ժաք Տիւալօ՝ յանուն համայնավար կուսակցութեան, Պ. Ժուհօ՝ յանուն Աչխատանքի Դաշնակցութեան, Պ. Մէվէռոազ՝ յանուն ընկերվարական կուսակցութեան։ Բոլորն ալ պարզելով Ժողովրդական Ճակատին յաղթանակները, անգամ մը եւս կրկնեցին 1935 յուլիս 14ի ուխտը, գլուխ հանելու համար Ժողովրդական Ճակատին առաջադրութիւնները։ Ամէնէն վերջը խօսեցաւ վարչապետը, Պ. Լէօն Պլում, որ չէչտեց.

— « Միութեան կամքը պէտք է իրեւ կանոն եւ դաշինք մնայ մեր միջեւ։ Մենք պիտի գործադրենք կանոնը։ Մենք հաւատարիմ պիտի մնանք կնքուած դաշինքին։ Ֆրանսայի ներկայ կացութեան մէջ, յառաջդիմութեան չարունակութիւնը ճշմարիտ բարեկարգութեան պայմաններէն մէկն է։ Լճացումը կամ ընկրկումը անկարգութիւն կը նշանակէն կամ անկարգութեան պիտի առաջնորդեն։ Բայց փոխադարձաբար, Ժողովուրդային բազմութիւնները որոնց հոսանքը կը քշէ մեզ, պէտք է որ ըմբռնեն անհամբերութեան եւ դահավիժման վտանգը։ Պէտք է որ ըմբռնեն թէ անհրաժեշտ է այս յառաջխաղացութեան մէջ միացեալ պահել ընկերային այնքան բարդ տարրեր,— բանուորները, գիւղացիները, առեւտրականները, մանր սեփականատէրերը, զորս համախմբեց Ժողովրդական Ճակատը։ Բանուորական պահանջներուն տրուած ձեւերը յուրջ վտանգներ կը պարունակեն, եւ մեր պարտականութիւնն է մատնանշել զանոնք, երբ անոնց հետեւանքը ըլլայ անհանգստութեան եւ ահուդողի վիճակ մը տարածել կամ երկարաձգել երկրին մէջ։ Այդպիսի վիճակ մը պիտի վտանգէր մեր ստանձնած գործին վերջնական յաղողութիւնը, որ խաղաղութիւն եւ ներդաշնակութիւն կը պահանջէ »։

Այս ճառէն վերջը, նորէն հնչեց «էնթէրնասիօնալ»ը, եռեւէն ալ՝ «Մարսէյէզ»ը, ինչպէս թափորներու սկիզբէն մինչեւ վերջը։

*** Տօնակատարութիւնը նոյն հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցաւ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ։ Ձախակողմեան թերթերը կը գրեն թէ 150 — 200—000 հոգի կը մասնակցէին Մարսէյլի ցոյցին, 100,000 հոգի՝ Լիոնի մէջ (ուր խօսեցաւ Հերիօ), 30,000 Թուլոնի մէջ, 20,000 Պոռտոյի մէջ, 50,000 Ալժէրի մէջ, 30,000 Օրանի մէջ եւայլն։

*** Փարիզի ցոյցերուն մասնակցելու համար մասնաւոր պատուիրակութիւններ եկած էին գաւառէն։ Կարմիրները ամէն տեսակ հնարքի դիմած էին, ազդելու համար զանգուածներուն վրայ։ Կառքի մը վրայ չինուած էր Պաստիլի մանրանկարը, առջեւը՝ զինուորներ հրացաններով, մերկ սուրերով եւ սուիններով։ Ուրիշ կառքի մը եռեւէն կ'երթային երկաթի մեծ գործարանատէրները (Քոմիթէ տէ Ֆորժ), «սիլինտր» գլխարկներով եւ պաշտօնական տարազով, իրեւ ծաղրանկար։ Սուրիացիներն ալ մասնաւոր թափոր մը կազմած էին, ֆէսերով եւն.։

ՃՈԳԵՊԻՆԴ ՎԵՐԱԶԻՆՈՒՄ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

40.000.000 կաշխարհել դիմակ

Անգլ. կառավարութիւնը որոշած ըլլալով փութացնել երկրին վերազինումը, զինուորական նախարարը յուլիս 14ին երեսփ. ժողովին մէջ յայտնեց թէ ընդհ. վերատեսուչ մը նշանակած է ռազմանիւթերու համար։ Ցեռով աւելցուց թէ յունիս ընթացքին 4393 կամաւորներ արձանագրուած են բանակին մէջ, մինչ 1935ի նոյն ամսուն միայն 2856 հոգի գրուած էին։ Այս առթիւ չեչտեց.— « Ուրախ եմ հաստատելու որ երկիրը կը սկսի ըմբռնել կացութիւնը։ Ու վերջապէս հաղորդեց թէ կառավարութիւնը որոշած է կազմարկել դիմակներ ճարել երկրի բոլոր բնակիչներուն, այր, կին թէ մանուկ։ Այս դիմակները պիտի պահուին մասնաւոր մթերանոցներու մէջ եւ ձրի պիտի բաժնուին ժողովուրդին, երբ որ օդանաւային արշաւներու վտանգ տեսնուի։ Աւելի քան 40,000,000 դիմակներ պիտի պատրաստուին։ Միեւնոյն տահոգութեամբ 100,000 ոսկիի նոր վարկ մը յատկացուած է գաղտնի սպասարկութեանց ճիւղին։ Ասով 350,000 ոսկիի կը հասնի այդ վարկին գումարը, ինչ որ աննախընթաց է խաղաղութեան առեն։

*** Պ. Խըրն, որ մէկ չաբաթ արձակուրդ ստացած էր, Լոնտոն վերադառ-

(Էւրթերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԻ ՎԱՐԺՈՒՅՏԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(1914 — 1915)

I

ՄԻՒՍՈ - ԹՈՒՐՔԱՀԱՅ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՂՈՒՑԱՅ ԱՌԱՋ

Մեր ներկայ դարուն մէջ ամէն ազգ, որ կ՚ուզէ ապրիլ, պարտաւոր է ունենալ գրականութիւն մը, որ ներկայացնէ իր ոգին, իր կեանքը, իր ձգտումները, իր տենչերն ու իղձերը։ Ամէն ազգ, որ չունի գրականութիւն մը, կը մնայ անտարբեր աշխարհին առջեւ, կը մնայ անծանօթ ուրիշներուն համար, կը մնայ անհասկնալի ինքզինքին համար։ Ամէն ազգ, որ չունի գրականութիւն մը, կը դադրի ապրելէ, կը դադրի գոյութիւն ունենալէ։

Ուրեմն, ինչո՞ւ համար կը գրենք մենք։ Ինչո՞ւ համար կը ստեղծենք գրականութիւն մը։ Ինչո՞ւ համար կը ստեղծենք մեր գրականութիւնը։ Ինչո՞ւ համար կը գր

ՉՍՀՖՍՀ

(ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՎ)

— Իմ ուղեկիցները—ասում է նա—ինձ ուղարկեցին Ուրալ՝ ստանալու հանքագործական մասնագիտություն, բայց ես ուզում էի ուսումս շարունակել։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան սովորել, որպեսզի կարողանայի օգնել իմ ժողովրդին։ Ես ուզում էի գրել։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան անել։ Ես ուզում էի ապրել։

Նա ծիծաղում է։ Նրա ծիծաղը ինչ-որ տարօրինակ է թվում։ Ես չեմ հասկանում, թե ինչու է նա ծիծաղում։ Ես չեմ հասկանում, թե ինչու է նա ինձ պատմում իր կյանքի այդ մասին։ Ես չեմ հասկանում, թե ինչու է նա ինձ պատմում իր կյանքի այդ մասին։ Ես չեմ հասկանում, թե ինչու է նա ինձ պատմում իր կյանքի այդ մասին։

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ **Raki PHENIX** ՄԸ

Raki d'ALGER, «ԱԼՃԻՐ»Ի ԻՍԿԱԿԱՆ ՕՂԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՑԱՑՏՆԻ ՎԱՃԱՌԱՆԻՃԸ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— **Paris, M. BACRI, 19 rue Turbigo, Tél. Central 83-17**

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— **Lyon, M. COTTON, 21 rue des Capucins, Tél. Burdeau 34-35**

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— **Marseille, Mrs GROS & BADOIX, 7 rue Clotilde, Tél. Dragon 87-84**

նալով վերատանձնեց արտաքին նախարարութիւնը: Նախարարական խորհուրդը նիստ գումարեց երէկ, խորհրդակցելու համար միջազգային կացութեան մասին, որ կրկին բարդացած է, Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութեամբ:

Ազգ. վիճակահանութեան պարգեւները

—o—

Ազգ. պարգեւախաղի 6րդ շաբաթին վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ Լեթքաթթի օր, Լա Պոլի մէջ: Երեք միլիոնի մէջ պարգեւը չահեցաւ 0,868,920 թիւը :

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ 1,000,000 ֆրանք.—
0.148.927, 0.063.727, 0.511.004, 0.896.523, 1.072.243, 0.718.436:

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ 500.000 ֆրանք .—
0.358.685, 0.033.465, 0.214.276, 0.731.631, 0.403.242, 0.738.550:

0.235 վերջացող թիւերը չահեցան 100,000 ֆրանք:
4.654 վերջացող թիւերը չահեցան 50.000 ֆրանք:
0.552 վերջացող թիւերը չահեցան 25.000 ֆրանք:
2.263 վերջացող թիւերը չահեցան 25.000 ֆրանք:
502 վերջացող թիւերը չահեցան 10.000 ֆրանք:
51 վերջացող թիւերը չահեցան 1000 ֆրանք:
9 վերջացող թիւերը չահեցան 100ական ֆրանք:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊՂՈՎ

ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ հանրապետական պահակներու տեղակալ մը սպաննուած ըլլալով, իր բարեկամները վրէժ լուծեցին զարհուրելի դաւադրութեամբ մը: Առաուն կանուխէն խումբ մը պահակներ գացին միապետական վարիչին՝ Քալվո Սոթէլոյի տունը եւ հրամայեցին իրենց հետեւիլ, ապահովութեան տեսչութիւնը երթալու համար: Սոթէլօ երեսփոխան ըլլալով բողոքեց, բայց պահակները մտիկ չըրին եւ բանտակառքի մը մէջ գնելով տարին: Այսպիսի ձերբակալութիւններ յաճախադէպ ըլլալով, մնեցիները չկասկածեցան: Բայց երբ լոյսը բացուեցաւ եւ ուզեցին տեղեկութիւն առնել, տեսուցուեցաւ որ Ապահովութեան Տեսչութիւնը լուր անգամ չունի: Շարք մը խուզարկութիւններէ վերջը, միապետական կուսակցապետին դիակը գտնուեցաւ գերեզմանատան մէջ: Գնդակ մը պայթեցուցած էր ա՛ջ աչքը, գէմքը չարդուած էր եւ դաշոյնի հարուածներ կ'երեւային մարմնի զանազան մասերուն վրայ: Դէպքը մեծ յուզում պատճառեց Մադրիտի մէջ:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ մէջ դէպքերը անպակաս են: Նոր գործերու ժամանումով, անգլիական բանակին թիւը հասած է 11,000ի, ինչ որ աննախընթաց է:

Պաշտօնական տեղեկագրի մը համաձայն, ապրիլ 19էն ի վեր սպաննուած են 150 հոգի, որոնց հինգը անգլիացի պինուորներ են եւ 41ը Հրեաներ: Արաբ սպանեալներուն թիւը կը հաշուուի 120, իսկ վիրաւորներու ընդհ. թիւը՝ 300: Անգլ. պինուորները կը շարունակեն խուզարկել արաբական գիւղեր: Մինչեւ հիմա խուզարկուած են 150 գիւղեր, դէնքի համար:

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ ոստիկանութիւնը յաջողած է գտնել համայնավարներու կեդրոնը, Թէլ Ավիվի մէջ, երբ գաղտնի ժողով կը գումարէին, եւ ձերբակալել բոլոր ժողովականները, որոնց մէկը 16 տարեկան աղջիկ մը: Բռնուած են նաեւ բազմաթիւ փաստաթուղթեր, որոնց համաձայն շարժումը կը ղեկավարուի Մոսկուայի կողմէ:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒ վարժարանին ուսուցչապետներու ժողովը որոշեց առաջարկել կրթական նախարարութեան որ վկայականներ արուին Գ. տարուան աշակերտներու, Թուրքերէնի, արաբերէնի, իրաներէնի եւն. համար: Հայերէնի համար վկայականի արժանի համարուած են Գ. Լբուտա, Օր. Մբսրեան, Օր. Խակտ եւ Գ. Մելքոնեանց:

ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ պաշտօնապէս դադրեցան երէկ, 15 յուլիս: Այս առթիւ խրախճանքներ կատարուեցան Իտալիոյ մէջ:

Ամսվերջի հանգիստ

Նախաձեռնութեամբ Փորթ ա'լ Բրաթի Դպրոց. Տիկնանց Մ.ընդլին
Մասնակցութեամբ Դպրոցի Տիկնանց Օժանդակ Սարքնի
19 յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, յովհաննէսեանի սրահը,
13 Rue Pierre Curie, Kremlin-Bicêtre, Métro Porte d'Italie
Սիրայօժար մասնակցութեամբ Պ. Ա. Քէշիշեանի (երգ).
կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի դպրոցներու մարմինները,
երգ, արտասանութիւն, զանազան խաղեր դպրոցի երկսեռ
աշակերտներու կողմէ:
Հրապարակային քննութիւն հայ լեզուի, քերականութեան, պատմութեան
եւ հին ու նոր Հայաստանի աշխարհագրութեան, շրջանը լրացնող
աշակերտներու կողմէ:
Մուտք 5 եւ 3 ֆր.:

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en **U.R.S.S.** - Emballage et expédition pour **tous pays.** - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.
45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone: PRO. 13-05

ԾԱԽՈՒ Է

Ծախու է մասամաճոի խանութ մը, վեց փիէսով, հայկական կեդրոն Մարքուր եւ օդասուն վայր: Տարեկան վարձք 1900 ֆրանք:

Դիմել՝ M. Jean. 79 La Canebière, Marseille.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
70 Avenue de Saxe. LYON.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)

Հ. Ց. Դ.

Փառատ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» ԿՈՄԻՏԷԻ ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ այս ՈՒՐԲԱԹ երեկոյ (17 ցուլիս) ժամը 8.30ին, Chez Zeyer սրճարանի վերնայարկը, 4 rue St. Denis (Place du Châtelet), մէթրօ Châtelet ծրակարգ՝ Շրջանային ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ «Սարգիս-Մինասեան» ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ակումբին մէջ: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

ՍԷՎՐԱՆ-ԼԻՎՐԻ-ԿԱՐԿԱՆի «Րաֆֆի» խումբի դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ 31 ցուլիսին, ճաշօթ հաւաքատեղին:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Զաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ «Վալանդեան» կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 17 ցուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանի մէջ: Շրջանային ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

ՏՒՕՒՆԻ կոմիտէն անդամական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ խումբերուն բոլոր ընկերները այս շաբաթ, 18 ցուլիս, երեկոյեան ժամը 7ին, դարեւոր օրակարգ:

ՎԻԷՆԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ քրիստափոր եւ Բուրատ խումբի բոլոր ընկերները, այսօր Շինգշաբթի, երեկոյեան ժամը 8ին, խաժակ Ակումբին մէջ: Օրակարգ՝ Նախորդ ժողովի շարունակութիւնը:

ՎԱՒԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 8.30ին, Սիամանթօ ակումբին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէի եւ քրիստափոր խումբի ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Դրօշակ ընկերուհեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse: կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ վահագն խումբի ընկերական ժողովը այս երեկոյ ժամը 8.30ին Դրօշակ ընկերուհեան սրահին մէջ, ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

Ֆ. Կ. Խալի Փարիզի վասնաճիւղին դասախօսութիւնը

Տեղի կ'ունենայ 19 Յուլիսին, Ռոպէնսոնի անտառին մէջ,
ԿԸ ԽՕՍԻ **Պ. ԳԵՐՇՄԻՄ ԲԶԼԱՑԵՑՆ**

ՏԱՐՕՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՆԱՀԱՊՆԴԱՑԻՆ
ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
19 ցուլիս, վարդավառի կիրակի օրը,
Պար Բլանթօրան Պելվեդերի օդասուն պարտէզին մէջ (ՍԷՆԹ-ՔԼՈՒԴ)
կը նախագահէ քհ. Պ. ԳԱՍՊԱՐ ՇԷՀԻԿԵԱՆ
կը խօսի ՏԷՐ ԵՂԻՇԷ ԴՒՑ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ
Հայրենակից ԴԵՂԱՄ ՊՕՂՈՍԵԱՆի կողմէ կը ներկայացուի զուարճալի մը,
Երգ, արտասանութիւն, տոմոլ գուռնա, արեւելեան և եւրոպական պարեր,
փոփաքողները կրնան առաւօտուն գալ եւ ճաշերնին միասին քերել:
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է:
Գուռ.-պէլգոնսէն առնել 25 թիւ ինքնակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան:
Առաւօտուն ժամը 8ին պատարագ եւ հոգեհանգիստ Տարօնի նահատակներու
յիշատակին, Պուլվար Օսման եկեղեցիին մէջ:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Դպրոցասէրի Սանուց Միութեան կողմէ
կիրակի 26 ցուլիս, ժամը 14էն 22, Դպրոցասէրի պարտէզը,
1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻՒ ՆՕՌ, ԼԸ ՐԷՆՍԻ
Վարժարանին սանուհիները կը ներկայացնեն
ՎԱՐՊԵՏ ԾԱՌԱՆ
Զուարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը,
ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՊԱՐԵՐՈՒՆ ՏՈՂԱՆՁԸ
Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մասնաւորապէս
Լրանկական երգախառն պատկերներ:
Դերասան Պ. Ա. Գմրէթեան կը բերէ իր ժպանդակութիւնը,
Երաժշտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ. Մրցանակարաշխութիւն,
ՃԱՇ-ՊԱՆՔ, ՊԱՐ, ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ Մուտք 5 ֆր.:
Անձրեւի դէմ պաշտպանողական միջոց:
ՀԱՂՈ ԲԴ. ՄԻՋՈՑ.— *օթօպիւս օփէրայէն կամ թօռէֆէն 21 A, երկաթուղի*
կառ. տը լ'էսթէն կարկանի գիծը, իջնել Բէնսի բավիյօն:

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Maison Gaveau (*Սալ տէ Քոնսէրթ*), 45-47 rue de la Boëtie
17 ցուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին,
(Սրահին դուռները կը բացուին ժամը 8.30ին)
ՐԱՖՖԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ
(*Տասը տաքելեան*)
կը դաշնակահարէ կտորներ՝ Պախէն, Բարտաիէն, Մկարլաթիէն, Շոպէնէն, Կլինքա-Պալաթիրէվէն, Տէպիւսիէն, Սկրիապինէն, Վէպէրէն եւ Լիցէէն:
Դաշնակ.— Կավո:
ԳԻՆԵՐ.— Ա. կարգ Ֆոթէյլ 20, Բ. կարգ 15, եւ Գ. կարգ 10 ֆր.:

Ամսվերջի հանգիստ—հաւաքոյթ

Պուլվար Օսմանի Ազգ. Վարժարանի
18 ցուլիս շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, մատուռի սրահին մէջ:
Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:
Կը հրաւիրուին ծնողքները եւ կրթասէր թաղեցիները:

Դպրոցական ամսվերջի հանգէս

Ֆ. Կ. Խալի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղի վարժարանի աշակերտներուն
հանդէսը տեղի կ'ունենայ
18 ցուլիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Հայ Ակումբի սրահին մէջ:
Երգ, արտասանութիւն, պար եւ փոքրիկ ներկայացումներ
աշակերտներու կողմէ: *Մուտք 2 ֆր.:*

«ՇԻՐԱԿ» *Թէ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զննութեամբ հաստատուածճշմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով ու անիսոնով եւ Թորուած ժամանակատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ագռեցիկ զօրացուցիչ մըն է: Բայց օդի գործածողը պէտք է գիտնայ ընտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները: Այլապէս, օդի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:*

«ՇԻՐԱԿ» օդին, որ մասնաւոր մեծաշնորհովՃրանոցի մէջ հրապարակ հանուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ օդիէն ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները: Ուրեմն, եթէ օդիէ սիրահար էք, խմեցէք զայն, բայց փնտռեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ Նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի չքեղ նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օդին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու միակ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC
1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73
Լիոնի եւ շրջակայքի մշերանոց D. N. BAHADOURIAN,
2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10
Նիսի մշերանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն երաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոխոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դրծերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճաւերու եւ գաւասիաստութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶ
Գ. ՇԵՐԵՄԵԹԵԱՆ
8 rue Gérard, Paris (13) (Place d'Italie)
Դիմագծի յարմարութեամբ մագերու վարսայարդարում
եւ զէմքի գունաւորում ամենավերջին նորաձեւութեամբ:
ԱՐԱԳ ԵՒ ՄԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄՄԷՐԵԱՆ
Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*
29 rue Mathis, Métro Crimée,
Otobus: AJ, AV, CP, 52, 50)71
կը ծախենք՝ գոհաքեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու: կը գնենք՝ ըլթթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:
Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԼՈՍԵԱՆ
Ագարակատէրներ՝ MÉAULTE (Somme)
Արեւելեան ընտիր ճերմակ պանիր արտադրողներ եւ հայթայթողներ, զուտ անարատ կաթէ պատրաստուած,
ՄԵԾԱԲԱՒԱԿ ՄԻԱՅՆ
Հայ բարեգործական հաստատութիւններու համար մասնաւոր գին:
10.000 ֆր. պատրաստ մնք վճարելու որեւէ մէկին, որ կրնայ հաստատել թէ մեր ճերմակ պանիրին իւղը աճեցած է: Դիմել վերոյիշեալ հասցէին:

Դերձակ ԱՐԹԱՒԻՐ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ
Վկայուած ֆրանսական եւ իտալական **Académie de Coupe**էն:
Անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներ.
ՆՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ. *ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ.*
Դիմեցէք անգամ մը եւ գոհ պիտի մնաք.
3 Rue Lemercier, *Փարիզ* (17), *մէթրօ* **Place Clichy**

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՌԱՒՕՏԸ

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Métro : TOLBIAC

(ՆՐԲՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ՝ ՀԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄՍԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
17
ՅՈՒԼԻՍ
VENDREDI
17 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3167

Խմբագիր՝ ՇԱՀԱՐԸ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ՇՕՍՔ

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼՒՒԻՒ ՄԸ ԱՒԹԻՒ

Մինչեւ այս տողերուն տպագրութիւնը՝ կարելի չեղաւ ստուգել «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի այն հեռագիրը թէ անձնասպան եղած է Աղասի Խանջեան, Հայաստանի կեդր. կոմիտէին քարտուղարը, ինչպէս հաղորդած էինք երէկ:

Մեր բոլոր հարցումներուն կը ստանանք մէկ պատասխան,— « Բան մը չենք գիտեր »:

Նոյն պատասխանը տուած է, նաեւ, Փարիզի խորհրդային դեսպանատունը, իրեն ուղղուած հարցումին:

Ուրեմն, դժուար է հաստատել կամ հերքել տրուած տեղեկութիւնը: Անոնք որ սերտ կապ ունին Երեւանի հետ, նոյնպէս անորոշութեան մատնուած են: «Տէյլի Թելէկրաֆ» ըլլալով լուրջ թերթ մը, եւ իրրեւ կիսապաշտօնական օրկանը Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան, ընդհանրապէս լաւատեղեակ համարուած է: Մնանաւանդ որ մասնաւոր թղթակից ունի Մոսկուայի մէջ, եւ լուրն ալ այդ քաղաքէն առած է:

Ամէն պարագայի մէջ, ժամանակի խնդիր է լուրին հաստատումը կամ հերքումը:

Անշուշտ Հօկին կամ Բարեգործականին համար դժուար չէ հեռագիր մը զարնել, ճշդելու համար այդքան ծանրակշիռ տեղեկութիւն մը: Եթէ պատասխան ստանալու յոյս մը ունենայինք, մենք — «Հակահայաստանեաց» — պիտի կատարէինք այդ պարտականութիւնը:

Սպասելով ստուգման, կ'ուզէինք, այս առթիւ, ուշադրութեան յանձնել կարգ մը իրողութիւններ եւ երեւոյթներ:

« Ցառաջ »ի ընթերցողները ամբողջութեամբ կարդացին Ա. Միութեան նոր սահմանադրութեան նախագծին թարգմանութիւնը:

Ինչպէս յայտնի է, սահմանադրութիւնը կը լուծէ Կովկասեան Դաշնակցութիւնը, ուղղակի Մոսկուայի կապելով երեք հանրապետութիւնները,— Հայաստան, Վրաստան եւ Ազրբէյճան:

Այս առթիւ Սահմանադրութիւնը անգամ մը եւս կը նուիրագործէ ան-պարտկելի եւ ըմբռնուացուցիչ անարգարութիւն մը, Վրաստանի եւ Ազրբէյճանի բաղկացուցիչ մասեր հռչակելով Ախալքալաքը, Ղարաքաղը եւ ուրիշ իւրացուած հողեր, եւ Բագուի թեւարկութեան տակ պահելով Նախիջեւանը, իրրեւ ինքնավար շրջան:

Ճիշդ է որ եղածը նախագիծ մըն է եւ «կարծիքներ» պիտի հաւաքուին, մինչեւ ատոնց վերջնական եզրակացութեան մը յանգելու համար:

Եւ սակայն, միամտութիւն պիտի ըլլար հաւատալ թէ՝ կարելի է հիմնական բարեփոխումներ ստանալ, այդ ձեւական քննութեամբ:

Մոսկուան եթէ անկեղծ ըլլար, մաքէն իսկ չպիտի անցընէր Թուղթին յանձնել Հայաստանի դէմ սարքուած դաւը, որ ըմբռստացուցած է նոյնիսկ բազմաթիւ համայնավարներ:

Արդ, Ժանջեանի անձնասպանութեան լուրին առթիւ, կարելի՞ է ենթադրել թէ խնդիրը կապ ունի ներքին խլրտումներու հետ:

Լուրը ճիշդ ըլլայ թէ սխալ, կը մղուինք այս հարցումը ուղղել, նկատի առնելով որ երեւանի մէջ կամ երեւանէն դուրս ալ կը գտնուին ըմբռստացողներ՝ եղած կարգադրութեան դէմ:

« Տէյլի Թելէկրաֆ »ի հեռագիրը կը պարունակէ երկիմաստ հատուած մը.— « Համաձայն պաշտօնական տուեալներու, անձնասպանութիւնը հետեւանք է այն իրողութեան որ, Ժանջեան չունէր անհրաժեշտ քաջութիւնը, վճռական պայքար մղելու համար հակայեղափոխական տարրերու դէմ »:

Արդեօք ճշո՞ւմ բանեցուցած են իր վրայ: Եւ կամ գո՞ւ մը սարքած:

Ամէն պարագայի մէջ, կը գտնուինք վրդովիչ կացութեան մը առջեւ, որ տուն կուտայ բազմազան խորհրդածութեանց:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՐԳ ՈՒ ԱՐԵՒ

Ջորեքշաբթի գիշեր ներկէ «Հայկոնց» մը կազմուած էր կառ տը Լիոնի մէջ:

Կ. Խաչի Շրջ. Վարչութիւնը այս տարի ալ օդափոխութիւն մը սարքած ըլլալով, կոկիկ բազմութիւն մը հաւաքուած էր ժամը 7էն մինչեւ 9·30, խաղաբէն եւ արուարձաններէն:

« Ուղեւոր »ները 35 մանուկներ էին, մանչ եւ աղջիկ: Նոյնքան ալ ողջերթի գացողները,— ծնողներ եւ բարեկամներ:

Մանուկները կ'ոստոստեն, չափահասները կը խանդաղատին: Եւ ամէնէն տարէցները կ'օրհնեն Կ. Խաչը, որ այսպէս պատեհութիւն կ'ընծայէ գոնէ խումբ մը անբախտներ ուրախացնելու:

Երեսունհինգ հոգիէ կը բաղկացայ այս առաջին խումբը: Երկրորդ մըն ալ պիտի կազմուի մէկ ամիսէն: Կան ծնողներ ալ որ իրենք հոգացած են ծախքը, շատ մտչելի պայմաններով:

Ժամը **9.30**: կառախումբը կը շարժի: Մանուկները կը ճոռողեն անմեղական խանդավառութեամբ մը: Ու կ'երգեն.— «Մեր հայրենիք», «Ցառաջ նահատակ»·—

Ե՞րբ սոսվեցան, ի՞նչպէս սոսվեցան:

Հարցուցէք իրենց հարազատներուն, եւ Կ. Խաչին:

— Ի՞նչու ճոռէն նիս, շատ հեռու չէ՞: Իսկ ծախքը...

— Կարելի չեղաւ գտնել մօտաւոր վայր մը որ ներկայացնէր նոյն յատկութիւնները: Ընդարձակ շէնք մը վարձած ենք երկու ամսուան համար, անկողիններով եւ բոլոր անհրաժեշտ պիտոյքներով:

— Հապա գաւառի տպո՞ը:

— Անոնք ալ պիտի օգտուին, հակառակ որ ամենէն աղքատները կ'ընտրենք: Ամէն տարի ալ նոյնքան մանուկներ կ'օգտուին, արեւ ծծելով ու թարմ ճաղով: Կը յուսանք աւելին կատարել յառաջիկային:

Անշուշտ փիզիքականին հետ հոգեկան օդափոխութիւն մըն ալ պիտի կատարեն այս բախտաւորները: Մէկ ամիս ապրելով միասին, խօսելով, խաղալով, երգելով, անոնց հոգին ալ պիտի գեղարթնայ, պիտի հայնայ:

— Էտիլ, հայերէն խօսէ···

— Էլիզ, երգ մը չե՞ս գիտեր:

— Ժիրայր, ու արտասանութիւն ներդ սորվեցուր բոլորին:

«Կարաւան»ը մեկնեցաւ առաջնորդութեամբ երեք տիկիններու, որոնք ստանձնած են ամէն պատասխանատուութիւն:

Երգ ու արեւ,— շա՞տ է այս փոքրիկներուն համար, այնքան խորթ միջավայրի մը մէջ:

« Ապրեցէք, տղաք, բայց ոչ մեզի պէս »···

ՎԱՀԷ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԵՂՈՒԾՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ՀԱՐԹՈՒԵՑԱՒ

Անգլիա տիրի կուտայ Լիթվինովի ապառնալիքին առջեւ

Ջորեքշաբթի առտու դարձեալ ծանրացած էր Նեղուցներու յնդիրը, անգլիական եւ խորհրդային պատուիրակութիւնները պնդած ըլլալով իրենց տեսակէտներուն վրայ: Այնպէս որ կը վախցուէր թէ խորհրդաժողովը պիտի լուծուի առանց գործնական ելքի մը յանգած ըլլալու: Բայց վերջին պահուն կարելի եղաւ միջին ճամբայ մը գտնել, եւ այժմ լաւատեսութիւն կը տիրէ վերջնական արդիւնքի մասին:

Առտուան նիստին մէջ, անգլ. պատուիրակութիւնը պնդեց որ Նեղուցները բաց մնան բոլոր մարտանաւերուն առջեւ, պատերազմի պարագային: Ռուսերը վճռապէս մերժեցին այս առաջարկը եւ Պ. Լիթվինով յայտարարեց թէ կը նախընտրէ ձգել - երթալ քան թէ ստորագրել այդպիսի պայման մը: Իրեն ձայնակցեցաւ Ռումանիոյ պատուիրակը: Այս կացութեան առջեւ, ժողովը յետաձգուեցաւ, որպէսզի անգլ. պատուիրակութիւնը հրահանգ ստանայ Լոնտոնէն:

Կէսօրէն վերջը, Պ. Փօլ Պոնքուր նոր առաջարկ մը ներկայացուց, որուն համաձայն Նեղուցները գոց պիտի մնան, եթէ պատերազմ ծագի եւ Թուրքիան չկոչ ըլլայ: Այս առաջարկը ընդունելի եղաւ, թէեւ Պուլկարիա կարգ մը վերապահումներ յայտնեց, իսկ Ռումանիա, Եուկոսլաւիա եւ Յունաստան ժամանակ խնդրեցին, իրենց կառավարութեանց կարծիքը առնելու համար: Պոնքուրի առաջարկը գոհացում կուտայ Մ. Միութեան, քանի որ անոր տրամադրութեամբ Նեղուցները գոց պիտի մնան պատերազմի պատճառութեանց մարտանաւերուն առջեւ, բացի այն պարագայէն երբ հարկադրուած են գործադրել փոխադարձ աջակցութեան յանձնառութիւնը:

Ահաւասիկ Պոնքուրի բանաձեւը, որ իրրեւ յաւելուած պիտի կցուի 16րդ յօդուածին,— « Սակայն, Նեղուցներէն անցքը պիտի արգիլուի որ եւ է պատերազմի պատճառութեան մարտանաւերուն եւ օժանդակ նաւերուն համար, բացի 23րդ յօդուածով նախատեսուած պարագաներէն, ինչպէս եւ այն պարագային երբ փոխադարձ աջակցութիւն պիտի ընծայուի նախայարձակման ենթարկուած պետութեան մը »:

Համաձայնութիւն գոյացաւ նաեւ սա կէտին մէջ թէ Թուրքիա որ եւ է բաւունք չպիտի ունենայ հսկողութիւն կատարելու, նոյնիսկ պատերազմի պարագային, Նեղուցներէն անցնող առեւտրական նաւերու բեռներու մասին: Գալով Սեւ Ծովու հարեւան պետութեանց մարտանաւերուն, որոշուեցաւ որ եւ է խտրութիւն չդնել տարողութեան մասին, քանի որ 15,000 Թոնէն աւելի տարողութիւն ունեցող մարտանաւերը զատ - զատ պիտի անցնին Նեղուցներէն:

Մնացեալ խնդիրները մեծ դժուարութիւն մը չեն ներկայացներ: Տակաւին առկախ կը մնայ Նեղուցներու յանձնաժողովին պահպանման խնդիրը: Ամէն պարագայի մէջ, ճամբան հարթուած է ընդհանուր համաձայնութեան մը համար:

*** Գերմանական թերթերը հաւանական կը գտնեն որ Թուրքիան ալ միանայ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքին: Անոնց կարծիքով, Ֆրանսա, Ռուսաստան եւ Ռումանիա կը վախնան գերմանական սպառնալիքէ մը, իսկ Անգլիա՝ նկատի ունենալով Իտալիոյ աշխարհակալութեան տենչը, կը փորձէ սիրաշահիլ Թուրքիան, որ լրջօրէն կը կասկածի իտալական ծրագիրներէն:

Մուսոլինի լեռը կը խաշուի
Նոր ծրագիրներ որոճալու համար

Կը հաստատուի թէ Մուսոլինի Ութքա Տէլլէ Քամինաթէ պիտի քաշուի երկուշաբթի եւ աշխարհէն պիտի կտրուի քանի մը օր, հանգստանալու համար: Իրազեկներ դիտել կուտան թէ ամէն անգամ որ Մուսոլինս Ութքա կ'երթայ, վերադարձին կը բերէ քաղաքական կարեւոր ծրագիր մը:

Այս անգամ ալ այդպիսի ծրագիր մը կ'որոճայ: Անշուշտ գաղտնապահութիւն կը տիրէ իր մտադրութեանց մասին. բայց իրազեկներ կը հաւաստեն թէ «Ազանս Նորդ»ը նոր ծրագիր մը պիտի ներկայացնէ Եւրոպայի խաղաղութեան համար: Այդ ծրագրին տրամադրութիւններէն մէկը պիտի ըլլայ վերաքննել Ազգերու Դաշնակցութիւնը եւ Վերսայլի դաշնագիրը հիմնուած են սխալ սկզբունքի մը վրայ,— յաղթական եւ պարտեալ պետութիւններ: Այս առթիւ, պիտի բացատրէ կարգ մը եւրոպական պետութեանց կենսական շահերը, համախորհուրդ՝ Գերմանիոյ հետ որուն հանդէպ չատ բարեկամական զգացումներ կը տածէ:

Այս առաջադրութեամբ, Մուսոլինի պիտի պահանջէ վերջնապէս չեղեալ նկատել Միջերկրականի ապահովութեան համար կնքուած համաձայնութիւնը: Իտալիոյ արտաքին նախարարը, որ Մուսոլինիի փեսան է, այս պարագան հակադրած է Հռոմի անգլիական դեսպանին, որ պատասխանած է թէ Անգլիա արամադիր է գոհացում տալու, եթէ Իտալիա չօչափելի երաշխիքներ տայ Միջերկրականի փոքր պետութեանց.— Եուկոսլաւիա, Յունաստան եւ Թուրքիա:

— · —

90 ՏԱՐԵԿԱՆ հասակին մէջ մեռաւ Փրոֆ. Կարպինսկի, որ Մոսկուայի Գիտութեանց Ակադեմիային նախագահն էր 1916էն ի վեր: Տիեզերական համբաւ կը վայելէր իրրեւ երկրաբան եւ հնէաբան: Ունի չարք մը կարեւոր երկեր: Թղթակից անդամ էր 13 օտար ակադեմիաներու կամ գիտական հաստատութեանց: Երիցագոյն անդամն էր խորհրդային գիտուններու կաճառին եւ կը մեռնի առանց տեսնելու իր չորս յորելեաններըը, որ պիտի տօնուէին միաժամանակ, յառաջիկայ յունուար 7ին,— իր ծննդեան 90ամեակը, իր գիտական աշխատութեանց 70ամեակը, Գիտութեան Ակադեմիայի անդամակցութեան 50ամեակը եւ անոր նախագահութեան 20ամեակը:

Պոռոտոյի հայերն ալ կրնան հարցաքննուիլ...

ՊՈՒՌՏՕ, 15 յուլիս (Ցառաջ).— Հոս եւս ոստիկանական պաշտօնեաներ ներկայացան հայ առեւտրականներու եւ արհեստաւորներու, պահանջելով շատ մը տեղեկութիւններ անոնց զբաղումի, տարիքի եւ վիճակի մասին, աւելցնելով նաեւ կատակի ձեւով թէ «կը սիրէ՞ք Ֆրանսան», «եթէ կը սիրէք գայն, ի հարկին պիտի կրնաք անշուշտ վերցնել 35 քիլօ եւ հրացան մը»:

Երբ մեր հայրենակիցներէն ոմանք կը հարցնեն թէ ինչ բանի համար են այս հարցաքննութիւնները, պաշտօնեաները կը պատասխանեն թէ իրենք բան մը չեն գիտեր եւ պարզապէս նահանգապետարանի մէկ հրահանգն է որ կը գործադրեն:

ԱՆԳԼԻԱՑ ՎԱՐԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

Անգլիոյ արտաքին նախարար Պ. Իտըն իր արձակուրդէն վերադարձած ըլլալով, դահլիճը նիստ գումարեց չորեքշաբթի օր եւ երկու ժամ խորհրդակցութիւններ կատարեց քաղաքական կացութեան մասին: Անգլ. կառավարութիւնը կը նախընտրէ սեպտեմբերին յետաձգել Լոքառնոյ ժողովը, քանի որ Իտալիա եւ Գերմանիա չեն մասնակցիր, իսկ Ֆրանսա կը պահանջէ անմիջապէս գումարել: Հաւանական է որ Անգլիա տեղի տայ եւ ժողովը գումարուի երեք պետութեանց մասնակցութեամբ (Անգլիա, Ֆրանսա եւ Պելժիա):

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, հարցումի մը պատասխանելով, Պ. Իտըն յայտարարեց թէ Եւրոպայի ներկայ կացութեան մէջ յարմար չէ աղդարարել Գերմանիոյ թէ ոչ - բարեկամական պիտի համարուի որ եւ է միջամտութիւն՝ Աւստրիոյ կամ Չեխոսլովաքիոյ հողային ամբողջութեան եւ անկախութեան դէմ: Ուրիշ հարցումի մը պատասխանելով, նախարարը յայտարարեց թէ ի զօրու կը մնայ Եուկոսլաւիոյ, Յունաստանի և Թուրքիոյ հետ կնքուած նաւային համաձայնութիւնը, հակառակ այս վերապահութեան, Հռոմէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մուսոլինի հրամայած է անմիջապէս չիբրայէն եւս կանչել երեք զօրաբաժին - ներ, փարատելու համար Անգլիոյ կասկածները:

Գանի տր Ֆրանսի խնդիրը

Էմտական նախարար Պ. Վէսան Օրիոլ չորեքշաբթի օր էմտական յանձնաժողովին առջեւ պարզեց կառավարութեան տեսակէտները՝ Գանք տը Ֆրանսի բաժնեթուղթերուն վերաբերեալ սահմանադրութեան վերաքննութեան մասին: Այս առթիւ խնդրեց անմիջապէս քննել նոր ծրագիրը, որ գանգատն փոփոխութեանց ենթարկուած է: Կարգ մը անդամներ ուժգնօրէն բողոքելով հեռացան ժողովէն: Առաջարկուեցաւ մէկ օր յետաձգել, բայց մերժուեցաւ: Նախարարը տեղեկութիւններ հաղորդելով, յայտնեց թէ չահադիտութիւնը խափանելու համար, կառավարութիւնը յուլիս 16էն սկսեալ դադրեցուցած է սակարանին մէջ արձանագրել եւ որ եւ է գործառնութիւն կատարել Գանք տը Ֆրանսի բաժնեթուղթերուն վերաբերեալ, մինչեւ օրէնքին քուէարկումը: Ուրեմն, երէկուընէ սկսեալ չեղեալ պիտի համարուի որ եւ է գործառնութիւն՝ Գանք տը Ֆրանսի արժէթուղթերուն վրայ, բացի մասնաւոր արտօնութենէ: Ցետոյ պարզելով իր ծրագիրը, նախարարը չեշտեց թէ անհրաժեշտ է որ երկրին կենդանի ուժերը լայնօրէն մասնակցին Գանք տը Ֆրանսի վարչութեան, թէ անոր ընդհ. ժողովին մէջ ներկայացուցիչներ պէտք է ունենան վաճառականութիւնը, ճարտարագործութիւնը, հողագործութիւնը եւ աշխատանքը եւն.:

Ցանձնախումբը ընդունած ըլլալով օրինագիծը, երեսփ. ժողովը երէկ ըսկսաւ քննել զայն:

*** Երեսփ. ժողովը երէկ սկսաւ քննել նաեւ ռազմանիւթերու չինութեան ազգայնացման օրինագիծը: Օդանաւային յանձնաժողովը մերժած է այս ծրագիրը, իսկ նաւայինը՝ հաւանութիւն յայտնած:

Գործարաններ պէտք է պարպուին

Ներքին նախարարը տասը օր առաջ բացատրած էր Աշխատանքի Դաշնակցութեան վարիչներուն, թէ անհրաժեշտ է վերջ տալ գործարաններու գրաւման: Կազմակերպութեան վարիչները նոր վերադարձած ըլլալով Լոնտոնի ժողովէն, նոր տեսակցութիւն մը ունեցան նախարարին հետ եւ ապա յայտարարութիւն մը հրապարակեցին, որ կ'ըսէ.—

1.— Նկատելով որ անմիջապէս բանակցութիւններ պիտի կատարուին վէճերը կարգադրելու համար եւ ի հարկին իրաւարարութեան պիտի դիմուի.— 2. Որ ո եւ է բանուոր չպիտի արձակուի գործադուլի պատճառով,— 3. Որ բանուորները առանց վերապահութեան յանձն կ'առնեն յարգել գոյացած համաձայնութիւնները, կառավարութիւնը պիտի միջամտէ գործատէրերուն մօտ, որպէսզի իրենց կարգին յարգեն յանձնառութեանց տառն ու ոգին:

Նախարարին տեղեկութեանց համաձայն, Փարիզի եւ նահանգներու մէջ մինչեւ յուլիս 7 բանթողները գրաւած էին 1171 հաստատութիւններ: Ցուլիս 11ին այս թիւը իջած էր 1007ի, իսկ 14ին՝ 613ի: Բանթողներուն թիւն ալ, որ 120,380 էր յուլիս 7ին, 73,700ի իջած էր յուլիս 14ին:

Հրեաներու վախերը Աւստրիոյ մէջ

Աւստրեւգերմանական դաշինքը լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ Աւստրիոյ Հրեաներուն: Իրենց թերթերն ալ չեն ծածկեր այս պարագան, դիտելով թէ նոյնիսկ տնտեսական տեսակէտով շատ գէշ է հեռանկարը: «Վիէննայի հրեայ հասարակութիւնը արդէն տուպտուած է հոգալ 65,000 չքաւոր անդամներ, իսկ հրեայ բնակչութեան թշուառացումը կ'աւելնայ վրդովիչ համամատութեամբ: Հրեաները գործի եւ առեւտուրի ասպարէզէն քշելու քաղաքականութիւնը կը զարգանայ քանի մը տարիէ ի վեր: Վերջին տարիներու ընթացքին յարձակման ենթարկուեցան մեր քաղաքական դիրքը եւ փոքրամասնութեան իրաւունքները, թէեւ սահմանադրութիւնը կ'երաշխաւորէ դանոնք: Շեչուտած ազգայնականութիւնը սկսած է սրբել մեր իրաւունքները եւ հաւանական է որ օգտագործեն աւստրեւգերմանական դաշինքը եւ Հրեաներուն հետ վարուին այնպէս ինչպէս Գերմանիոյ մէջ: Մենք պէտք է աչքի առջեւ ունենանք այս իրողութիւնները եւ մերժենք մէկ թիզ տեղի տալ մեր իրաւունքներուն մէջ որոնք երաշխաւորուած են մեր երկրին սահմանադրութեամբ»:

***Ցուլիս 25ին ընդհ. ներում պիտի հռչակուի Աւստրիոյ նացիներուն համար (հիթլէրական), վարչապետ Տոլֆուսի սպանութեան Բ. տարեդարձին առթիւ: Այս ներումէն պիտի օգտուի նաեւ Տօքթ. Ռինթելէն, Սթիրիոյ երբեմնի կառավարիչը, որ 20 տարի թիապարտութեան դատապարտուած էր, իրրեւ մեղսակից Տոլֆուսի սպանութեան: Կ'ըսուի թէ Տօքթ. Շուշնիկ այս չարթու Հայրենիքի ձակատի ընդհ. խորհուրդին անդամ պիտի նշանակէ կարգ մը նացիներ, զանոնք սիրաշահելու համար:

Աւստրիոյ ֆաշական կազմակերպութեան օրկանը ջերմապէս չնորհաւա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՎԱՂՕՐՅԱ ԱՅԼԱԶԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

(1914 — 1915)

I

ՄՈՄ - ԹՈՒՐՔԱՑԻՆ ՎԱՂՈՒԺԱՄԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մի տեսակ հոգեկան ապրում է ինձ համար այս գրքի հեղինակի անունը։ Ես ճանաչում եմ նրան ոչ միայն որպես պատմաբանի, այլև որպես մարդու, որի հետ ինձ կապում են մտերիմ հարաբերություններ, ինչպես նաև ընդհանուր հետաքրքրությունների ոլորտում։ Ես գիտեմ նրա ուժեղ և թույլ կողմերը, նրա ձգտումները, նրա ստեղծագործական ծրագրերը։ Ես գիտեմ նրա ներքին աշխարհի ամենանուրբ գծերը։ Ես գիտեմ նրա ամենաթաքուն մտքերը։ Ես գիտեմ նրա ամենաանկեղծ զգացմունքները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հոգսերը։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական ուրախությունները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական վշտերը։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հիվանդությունները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական տառապանքները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական մահվան վախը։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հավատը։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական կասկածները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հույսերը։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հիասթափությունները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հաղթանակները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական պարտությունները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հաջողությունները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական ձախողումները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հարստությունները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական աղքատությունները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հարուստությունները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական աղքատությունները։ Ես գիտեմ նրա ամենաանձնական հար

ՉԱՐԵՆՑ

(ՀԱՅԿ ԱՍՏՂԱՆԱՑ ՏԱՂԱՐԴԻ)

Մեր տեսիլեան ետեւը Դիտող մը կայ - ինչպէս ամէն մարդ։ Ինչպէս ամէն մարդ ալ՝ ան ալ կ՚ուզէ տեսնել միայն այն՝ որ կ՚ուզէ տեսնել։ Ինչպէս ամէն մարդ ալ՝ ան ալ կ՚ուզէ ունենալ իր տեսակէտը։ Ինչպէս ամէն մարդ ալ՝ ան ալ կ՚ուզէ ունենալ իր ճշմարտութիւնը։

Ծանր է ապրիլ այդ տեսակէտով։ Ծանր է ապրիլ այդ ճշմարտութեամբ։ Ծանր է ապրիլ այդ դիտողով։ Ան ինծի կը նայի ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Ան ինծի կը նայի ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Ան ինծի կը նայի ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Ան ինծի կը նայի ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Ան ինծի կը նայի ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։

Ան ինծի կը նայի ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։ Ան ինծի կը նայի ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Ան ինծի կը նայի ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Ան ինծի կը նայի ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Ան ինծի կը նայի ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Ծանր է ապրիլ այդ տեսակէտով։ Ծանր է ապրիլ այդ ճշմարտութեամբ։ Ծանր է ապրիլ այդ դիտողով։ Մեր տեսիլեան ետեւը Դիտող մը կայ - ինչպէս ամէն մարդ։ Ինչպէս ամէն մարդ ալ՝ ան ալ կ՚ուզէ տեսնել միայն այն՝ որ կ՚ուզէ տեսնել։ Ինչպէս ամէն մարդ ալ՝ ան ալ կ՚ուզէ ունենալ իր տեսակէտը։ Ինչպէս ամէն մարդ ալ՝ ան ալ կ՚ուզէ ունենալ իր ճշմարտութիւնը։

— ՀԱՅԿ, ՀԱՅԿ, — մի՞թէ ես ալ այդպէս կ՚ընեմ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։

Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։

Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։

— ՀԱՅԿ, ՀԱՅԿ, — մի՞թէ ես ալ այդպէս կ՚ընեմ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։

Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։

— ՀԱՅԿ, ՀԱՅԿ, — մի՞թէ ես ալ այդպէս կ՚ընեմ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ուրիշներուն։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ հայելիին մէջ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն առաւօտ, երբ կ՚արթննամ։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն իրիկուն, երբ կ՚երթամ պառկելու։ Մի՞թէ ես ալ ինծի կը նայիմ ամէն անգամ, երբ ես կը նայիմ ինքզինքիս։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍԵ ԱՌՈՂԻ

— ·· —

Մեր օրերին էր, երբ Զատկեան-Ֆրանկլինեան, ոչ միայն ֆրանսական, այլև համաշխարհային մեծ ֆիզիկոս Ալեքսանդր Ժան Զատկեան, ներկայացրեց Ակադեմիային իր նոր գիւտը, որ ինքն էր համարում իր կեանքի ամենամեծ յաջողութիւնը։ Գիւտը վերաբերում էր ուժի մի նոր աղբիւրի, որ ինքն էր անուանում «Զատկեան ուժ»։ Ֆրանսիայի բոլոր թերթերը մեծ տեղ տուին այդ գիւտին, որ «ամենայն հաւանականութեամբ պիտի փոխէր ամբողջ աշխարհի երեսը»։

Ակադեմիան իր նիստերէն մէկուն մէջ որոշեց հրաւիրել Զատկեանը, որպէսզի ան բացատրէ իր գիւտը։ Ակադեմիան ունէր 21 հոգի անդամներ, որոնք բոլորն ալ ներկայ էին այդ նիստին։ Զատկեան ներս մտաւ, ձեռքին բռնած ունէր մեծ տոպրակ մը, որ ծանր էր։ Ան տոպրակը դրաւ սեղանին վրայ, ապա դարձաւ ներկաներուն եւ սկսաւ խօսիլ։

Ան ըսաւ, թէ ինքը ուսումնասիրած է ատոմը, եւ գտած է, որ ատոմին մէջ կայ ուժ մը, որ ինքն է ստեղծած իր գիւտին միջոցով։ Ան ըսաւ, թէ ինքը կրնայ ցոյց տալ այդ ուժին գործունէութիւնը, եւ թէ ան կրնայ ամբողջ աշխարհը լուսաւորել, կամ ամբողջ աշխարհը կրնայ ոչնչացնել։ Ան ըսաւ, թէ ինքը կրնայ ամբողջ աշխարհը տանիլ մէկ ծայրէն միւսը, եւ թէ ինքը կրնայ ամբողջ աշխարհը ետ բերել։

Ապա ան ձեռքը տարաւ դէպի տոպրակը եւ հանեց անկէ... մէկ ոսկրոտ ձուկ։

Ան ըսաւ, թէ ինքը կրնայ ամբողջ աշխարհը ոչնչացնել այդ ձուկին միջոցով։

Ան ըսաւ, թէ ինքը կրնայ ամբողջ աշխարհը տանիլ մէկ ծայրէն միւսը, եւ ետ բերել այդ ձուկին միջոցով։

Ան ըսաւ, թէ ինքը կրնայ ամբողջ աշխարհը լուսաւորել այդ ձուկին միջոցով

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ՆՐԹԻՒՆԿԻ ՀԱՄԱՐ)
ՓԱԹԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ,—

17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Métro : TOLBIAC)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԱՑԱԾ ԵՒԱՄՍԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
18
ՅՈՒԼԻՍ
SAMEDI
18 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3168

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՖՐԱՆՍ ԵՒ Հ. Բ. Ը. Մ.

—o—

Գործելով աստիճանաբար, բարեչրջական ուղղութեամբ այլ վճռական կամեցողութեամբ, ժողովրդական Ճակատի կառավարութիւնը յուլիս 16ին քուէարկել տուաւ Պանք տը Ֆրանսի սահմանադրութեան բարեփոխումը:

Միեւնոյն ատեն, եւ նոյն արագութեամբ կը քննուի զինագործարաններու ազգայնացման օրինագիծը, որ նոյնպէս արմատական յեղաշրջում մը կը ներկայացնէ:

Զինաթափութիւնը ձախողեցաւ, սակայն զինագործարաններու, զէնքերու զինուեալ եւ վաճառման պետականացումը բարենշան երեւոյթ մըն է, գոնէ չարաշահութիւնները խափանելու եւ բազմազան արկածախնդրութիւններ կանխելու համար:

Առ այժմ խօսինք միայն Պանք տը Ֆրանսի կանոնագրի բարեփոխման մասին, որ անուղղակի կապ ունի... հայկական իրականութեան հետ:

Ինչո՞ւ չէ. մենք ալ ունինք մեր «Պանք տը Ֆրանս»ը, որ կը կոչուի «Բարեգործական Ընդհ. Միութիւն», եւ որ, սակայն, իր սահմանադրութեամբ, վարչական կարգ ու սարքով եւ գործունէութեամբ աւելի շատ կը նմանի սեղանաւորական հաստատութեան մը:

Ի՞նչ էր Պանք տը Ֆրանսի դէմ մղուած պայքարը, որ կը տեւէ տարիներէ ի վեր:

— Այդ հաստատութիւնը երեւութապէս ունի 40,000 բաժնետէր, բայց իրականին մէջ 200 ընդեր են— անհատ կամ ընտանիք — որ կը վարեն զայն, համաճայն իրենց հայեցողութեան եւ շահերուն: Պետութիւնը, ուրիշ խօսքով ժողովուրդը որ եւ է դեր չունի անոր ղեկավարութեան կամ մատակարարութեան մէջ: Ան է ներմուծիչը երկրին դրամական կացութեան եւ տէրն ու տնօրինողը Ֆրանքին:

« Շատ յաճախ պետական մարդիկ մատնանշած են անոր անկախութեան խաւարումը, անոր չնորհները՝ որոշ վարչաձեւերու կամ կառավարութեանց համար, եւ անոր անողորմ խստութիւնը՝ ուրիշներու հանդէպ»: (Վ. Օրիոլ):

Ի՞նչ է Հայկական Բարեգործական «Պանք»ին դէմ մղուած պայքարին իմաստը, պահելով բոլոր համեմատութիւնները:

— Այդ հաստատութիւնը ի դուր «ընդհանուր» եւ «բարեգործական» կը կոչուի: Իրականին մէջ, ան ալ սակաւապետութիւն մը կը կազմէ, ղեկավարութեամբ հատընտիր խմբակի մը, որ ոչ թէ 200, այլ քսան ընտանիք անդամ չի կազմեր:

Զարախօսութի՞ւն: Բարեհաճեցէք թերթատել հիմնական կանոնագիրը.

— « Իւրաքանչիւր անդամ իրաւունք ունի այնչափ ձայնի որչափ անգամ իր ամսավճարը կը պարունակէ զուիցերիական 5 ֆրանքի համարժէք գումարը»:

— « Ընդհ. ժողովի մասնակցելու իրաւունք ունեցող ոեւէ անդամ կրնայ իր տեղը ներկայացուցիչ կարգել՝ այդ իրաւունքը ունեցող ուրիշ ոեւէ անդամ մը: Ներկայացուցիչը իր ձայներէն զատ կ'ունենայ իր փոխանորդեալին ձայներն ալ: Սակայն անդամ մը, ոչ մէկ պարագայի մէջ, իր ունեցած ձայներուն ալ մէջն ըլլալով, 20 ձայնէն աւելի չի կրնար ունենալ»:

Որ եւ է բացատրութեան կը կարօտի այս օրինական տրամադրութիւնը: Իսկ քանի իրականութիւնը չատ աւելի պատկերացուող է, մանաւանդ այժմ:

Դժբախտաբար մենք չունինք ոչ Ժողովրդական Ճակատ, ոչ ալ անկէ բխած երեսփ. ժողով մը, տրամաբանութեան եւ արդարութեան ձայնը հնչեցնելու համար ...

Շ.

ՁԱԽՈՂԱԾ ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՄԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆԴԷՄ

Ատրճանակը գետին ինկաւ առանց պատրուակու

Հինգշաբթի օր, Լոնտոն, Հայտ Փարքի դարաստանին մէջ կատարուած զօրահանդէսէ մը յետոյ, երբ Անգլիոյ թագաւորը ձի կը նստէր պալատ վերադառնալու համար, մարդ մը նշան առաւ, տարճանակը ափին մէջ, բայց հանդիսականներ եւ մանաւորապէս կին մը տեսնելով անոր կասկածելի շարժումները, թեւէն բռնեցին եւ տրճանակը գետին ինկաւ առանց պայթելու: Ոստիկանները անմիջապէս ձերբակալեցին ահաբեկիչը, որ Իրլանտացի մըն է, Ձօրճ Մէհըն, իր խօսքով՝ լրագրող:

Լուրը տարածուեցաւ կայծակի արագութեամբ եւ ամբոխը կ'ուզէր սեղն ու տեղը բզքտել ահաբեկիչը, «սպանեցէ՛ք» պոռալով: Ոստիկանները յաջողեցան թոցնել կալանաւորը, որ անմիջապէս հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ կատարեալ գաղտնապահութեամբ, երկու դուռ իրարու վրայ փակուած: Ատրճանակը հինգ պահարան ունէր, բայց միայն չորս գնդակ լեցուած էր: Հարցաքննութեան առեն Մէհըն յայտարարեց թէ թագաւորը սպաննելու միտք չունէր, այլ կ'ուզէր բողոքի ցոյց մը կատարել: Շատ լարուած էր նախարարի մը, Սըր Ճօն Սայմընի դէմ: «Ամբողջ մեղքը անոր է, գիչերը նամակ մը գրեցի անոր, իսկ այս առաւօտ ալ խօսեցայ հեռաձայնով»:

Հայտ Փարքի դարաստանը գացած առեն, կարծեցեալ ահաբեկիչը լրագրի մը մէջ փաթթած էր տրճանակը, եւ մատիտով գրած էր լուսանցքին վրայ, — « Երանի՛ թէ կարենայի սիրել թագաւորը »:

Մէհըն, որ 30 տարեկան է, անհաւասարակչիռ մարդու մը երեւոյթն ունի: Ոստիկանութեան հետ խնդիր ունեցած է 1933ին ալ, վարկաբեկիչ նամակներ գրած ըլլալով կարգ մը ոստիկանական տեսուչներու: Այս առթիւ գատի քաշուեցաւ, 18 ամիս բանտարկութեան դատապարտուելով, բայց վերաքննութեան դիմեց եւ ազատ արձակուեցաւ: Այս անգամ ալ ինք գատ բացաւ ներքին նախարարին դէմ, 4000 ոսկի հատուցում պահանջելով, բայց մերժուեցաւ: Այս տարի նորէն ազմուկ հանեց, գործակցելով մեծահարուստ այրի կնոջ մը, որ կը պահանջէր ընկճել մահապատիժը եւ իրեն յանձնարարած էր գիրք մը գրել այդ ուղղութեամբ: Ցետոյ գժուեցան եւ այս անգամ այրին գատ բացաւ իրեն դէմ :

Մահափորձը ձախողած ըլլալով, Խուբրտ Ը. անվնաս վերադարձաւ պալատ: Բոլոր վկաները կը հաստատեն թէ չատ պաղարիւն երեւոյթ մը ունէր: Ճառը խօսած եւ զօրահանդէսը վերջացուցած ըլլալով, անհամար բազմութիւնը բուռն ծափեր կ'արձակէր , երբ խլրտումը ծայր տուաւ:

Մէհըն պիտի գատուի սովորական տեսանի մը առջեւ, մինչեւ մէկ չաբաթ:

Դէպքը մեծ յուզում պատճառեց ամբողջ Անգլիոյ մէջ, եւ հեռագիրներ կը տեղան բրիտանական կայսրութեան եւ աշխարհի բոլոր մասերէն:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՖՐԱՆՍԻ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄԸ ԱՆՑԱԻ ՋԱԽՋԱԽԻՉ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՄԲ

—o—

40000 բաժնետէր փոխան 200 ներկայացուցիչներու

Ժողովրդական Ճակատի կառավարութիւնը փայլուն յաղթանակ մը եւս տարաւ, 24 ժամուան մէջ քուէարկել տալով Պանք տը Ֆրանսի սահմանադրութեան բարեփոխումը: Օրինագիծը քննութեան ենթարկուած էր հինգշաբթի, եւ նոյն օրն իսկ երեսփ. ժողովը քուէարկեց զայն 111ի դէմ 430 ձայնով, ինչ որ կը նշանակէ 319 ձայնի մեծամասնութիւն: Ձախակողմեանները սովորական մեծամասնութիւնը կը հաշուեն 150, այնպէս որ այս անգամ իսկապէս չափազանց եղաւ արդիւնքը: Կը նշանակէ թէ ընդդիմադիրներէն ալ չատեր քուէ տուած են:

Նոր օրէնքով, արմատական բարեփոխման մը կ'ենթարկուի Պանք տը Ֆրանսը, որ առանձնաշնորհեալ հաստատութիւն մը համարուած էր աւելի քան հարիւր տարիէ ի վեր: Պաշտպանելով կառավարութեան ծրագիրը, ելմտական նախարար Պ. Վէնսան Օրիօլ չէչտեց պատմական ճառի մը մէջ.

— « Ճաշին կ'ըսեն թէ Պանք տը Ֆրանսը ժողովրդապետական հաստատութիւն մըն է, թէ իր բաժնեթուղթերը տարածուած են բազմաթիւ բաժնետէրերու միջեւ: Իրականին մէջ, անոր վարիչներն են սակաւաթիւ բաժնետէրեր, որոնք դրամագլուխին մէկ փոքր մասը միայն կը ներկայացնեն: Միեւնոյն ատեն օրէնքը կը ջնջէ խնամակալներու խորհուրդը: Ներկայիս դրամատան բաժնեթուղթերու դրամագլուխը բաժնուած է իբր 40,000 բաժնետէրերու միջեւ, եւ սակայն միայն 200 խոշոր բաժնետէրեր մուտք ունին տարեկան ընդհ. ժողովին մէջ: Իբր 18,000 բաժնետէրեր ունին միայն մէկ բաժնեթուղթ, իսկ մօտ ինը հազար հոգի միայն երկու բաժնեթուղթ: Նոր օրէնքը քուէարկութեան իրաւունք կուտայ բոլոր բաժնետէրերուն, առանց նկատի առնելու անոնց ունեցած բաժնեթուղթերուն թիւը: Վարչական խորհուրդը պիտի բաղկանայ 23 անդամներէ, ներկայացուցիչներ առնելով ճարտարագործական, առեւտրական եւ հողագործական կազմակերպութիւններէ, ինչպէս եւ Աշխատանքի Դաշնակցութենէն: Կառավարութիւնը առայժմ չուզեր պարզապէս պետական դրամատուն մը վերածել Պանք տը Ֆրանսը, այլ կը ձգտի ազատել կարգ մը օղակներէ որոնք զայն կ'ենթարկեն սեղանաւորական անպատասխանատու շահերու:

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՄԱՍԻՆ ԳՈՅԱՑԱԾ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրհոյ խորհրդարանին առտակարգ նիստը

Երէկ հաղորդած էինք թէ գլխաւոր դժուարութիւնները հարթուած են եւ համաձայնութիւն գոյացած է անգլիական եւ խորհրդային պատուիրակութեանց միջեւ, չնորհիւ Ֆրանսայի միջնորդութեան: Թուրմանական կառավարութիւնը հեռագրով յայտնեց իր հաւանութիւնը նոր բանաձեւի մասին: Պուլկարիա, որ վերապահումներ յայտնած էր, ապահովութիւն ստացաւ մասնաւորապէս Եուկոսլավիոյ պատուիրակութեան կողմէ թէ նոր պայմանագիրն որ եւ է մէկ կէտը ուղղուած չէ իրեն դէմ: Այսպէս գլխաւոր դժուարութիւնները հարթուած ըլլալով, կը կարծուի թէ պայմանագիրը ամբողջութեամբ պիտի ստորագրուի երկուշաբթի օր:

Մինչեւ հիմայ ձեռք բերուած են հետեւեալ արդիւնքները. —

1.— Սեւ ծովու եւ Տարտանէլի նեղուցները պիտի փակուին, եթէ Թուրքիա չէզոք ըլլայ: Ուրեմն այլեւս կարելի չպիտի ըլլայ կրկնել «Կէօպէն»ի եւ «Պրէսլաու»ի արկածախնդրութիւնը:

2.— Այն տեղ ազատ պիտի ըլլայ առեւտրական նաւերուն անցքը, առանց խորութեան դրօշի եւ բեռի:

3.— Ֆրանսական տորմիղը պիտի կրնայ այն տեղ առանական եւ ռուսական քարիւղ ճարել Սեւ Ծովի մէջ :

4.— Թուրքիա պիտի կրնայ բանակցիլ Ֆրանքեւերուրք փոխադարձ պակասութեան դաշինքի մը համար, որ պիտի կազմէ օղակ մը Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքին եւ Պալքանեան Միութեան միջեւ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՒՈՎՊԻՈՑ ՎԱՂՈՒԱՆ ՆԵԿՒԻՍԸ

Ցակոբ Գուլումճեան, Հայոց կարմրուկ բանաստեղծը, երկունքի մէջ է չարունակ, կ'երկնէ եւ կը ստեղծագործէ գլուխ ցերեկ: Եւ միշտ ոտանաւոր,— խնդրե՛մ:

Այսպէս, Միացեալ - Նահանգներու հայերէն ափիլաթերթին մէջ, որ կոչի «Բանուոր», վերջերս հրատարակեց գլուխ գործոց բանաստեղծութիւն մը, որ պատիւ կը բերէ թէ տպող թերթին, թէ ծնող ուղեղին:

Այդ անզուգական քերթուածը բաւական է Հայոց գրականութիւնը դասելու Շէյքսփիրեան եւ Կէօթէեան բարձրութիւններու վրայ:

Նիւթը կը կազմեն Հապէչիստանի Լարդերը, զորս մեր Ցակոբիկը կը նմանցնէ Տէր - Զօրի հայկական Լարդերուն :

Մի՛կ ըրէք, մի՛կ ըրէք.—

Տէր-Զօրեան սարսափն է պատեր Ատիս - Ապէպան:

Խուլ կանչեր կը պատռեն գիշերուան խաւարը ցնեց...

Ու կը լսւին կոյսերուն ձայները խեղդամահ.

Սուրերը արիւն կը լիզեն եւ կը պայթին գնդակները գանկերու մէջ խոռոչ...

Կ'իյնան հազա՛ր բաջեր, աղջիկնե՛ր, հազա՛ր ծերեր, մանուկներ...:

Եփովպիոյ սիրտը մահուան կաթսայ է դարձեր,

Կը փրփրի արիւնն աննեզ ու կը բորբոքին սրտերն արիւնակարմիր ...

Կոտորա՞ծ է, կոտորած ...:

×

Կը յիշեմ զարհուրանքն արնակալած!
Եւ անապատնե՛րը գեհենական,
Որոնց մէջէն մենք անցանք
Գնդակոծուած ու արնաքամ ...
Երբ ատեղազարդ մահիկը կը ծրփար մեր երկինքներուն մէջ դառնադիր ...

Մուհամմէտին հոգին կը խնդար եւ խալիֆները ջէննաթի մէջ խրախճանք կ'ընէին...

Սուլթանին սիրտը կը թնդար ուրախութենէն,

Եւ աղաները ու խօճաները հարստութեան եւ ուժի մոլեռանդ երազներով կ'արբենային...

Հիմա դո՛ւէ կ'իյնամ խաչապաշտ փաշիզմի օրհնեալ սուրերուն տակ անողոք,

Կ'անցնին, սակայն, մութ օրերն այս դաժան,

Ատիս Ապապան կը վերածնի նոր մանկան մը պէս ժպտերես...

Կը փշրուի խաչը դատող եւ փաշիսմի խուրձը կը հրկիզենք մեր սրտերուն կրակով ...

Կը փրկի Եփովպիան,

Երբ մեր բանակները շարժին ...»:

Ջեմ գիտեր թէ մեր Ցակոբիկը այսպիսի գոհար բաներ ալ գրա՞ծ է հայկական Լարդերուն մասին, նոյն այս մարգարէաչունչ եղանակով : Փոյթ չէ:

Քանի որ կ'աւետէ թէ չուտով «մեր բանակները» պիտի փրկեն Եթովպիան, սպասենք ուրեմն այդ օրուան: Այն ատեն բոլորս կը վազենք Հապէչիստան, թագաւոր օծելու մեր Ցակոբիկը, անուանելով զայն Նեկիւս կամ արքայից արքայ, ինչպէս որ կամենայ: Եթէ հարկ դառնէ, անունն ալ կը փոխենք եւ փոխանակ Ցակոբիկ կոչելու՝ կը կնքենք,— Փախուկ Առաջին :

ԱՐԱՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

—o—

Պաներէօ Քաշանի Ազծիւ եղբայրակիտէի ընկերներէն Սարգիս Աբրահամեան	50
Յուլիս 11ի գումարը	4116
Ընդհ. գումար	4166

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿԸ ՏԱՐՕՆԻ ՀԱՄԱՐ

ՎԱՐԴԱՎԱՌԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ, «ՅԱՌԱՋ»Ի ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒԼ ԳԱՏԿԱՑՈՒԱԾ Է ՏԱՐՕՆԻ, ՈՐՈՒՆ ԲՆԱՋՆՋՈՒՄԸ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ 1915ի ՎԱՐԴԱՎԱՌԻՆ : ԱՅՍ ԱՌԹԻԻ ՊԻՏԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻՆ ՇԱՐՔ ՄԸ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ :

Կ. Խաչի ասներ Նիսի մէջ

Երէկ հետեւեալ հեռագիրը ստացանք Նիսէն, Կ. Խաչի օգափոխութեան կայանէն.

— « Շատ հանգիստ հասանք : Բոլոր տղաքը լաւ են » :

Զինագործարաններու ազգայնացումը

—•—

Երեսփ. ժողովի Եչ. օրուան նիստին մէջ չարունակուեցաւ զինագործարաններու ազգայնացման օրինագծին քննութիւնը: Ազգակողմեանները բուռն յարձակումներ գործեցին, դիտել տալով թէ ազգային պաշտպանութիւնը պիտի վտանգուի, ծրագրուած օրէնքով: Այս առթիւ հակառաջարկ մը ներկայացուցին, բաւական սեպելով պետական հսկողութիւնը, բայց ժողովը մերժեց զայն, 164ի դէմ 393 ձայնով եւ անմիջապէս ձեռնարկեց յօդուածներու քննութեան :

Հաշիւ եղած է որ զինագործարաններու եւ զէնքերու չինութեան ազգայնացումով, պետութիւնը պիտի հարկադրուի մէկ միլիառ Ֆրանք վճարել, իբրեւ հատուցում :

Երեսփ. ժողովը այս օրինագիծը եւ ուրիշներ ալ տրագօրէն քուէարկելէ յետոյ, արձակուրդ պիտի առնայ:

**** Վերակոյսը կարգ մը փոփոխութիւններով քուէարկեց ընդհ. ներման օրէնքը, որ վերադարձուեցաւ երեսփ. ժողովին: Առաջարկուեցաւ որ արքայական Մորան ալ օգտուի ընդհ. ներումէն, բայց մերժուեցաւ:*

«Զինագործարանները անկարելի է»

—•—

Մուսոլինի ունկնդրութեան ընդունելով «Փարի - Սուար »ի ամերիկացի աշխատակիցը, յայտարարեց թէ «վերջնապէս անհետացած է անգլեւիտալական պատերազմի մը վտանգը: Բրիտանական տորմիղին կարեւոր մէկ մասին հեռացումը Միջերկրականէն, պիտի օգնէ պայծառացնելու երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները »:

Ցետոյ բացատրելով թէ Իտալիա միշտ պատրաստ է իր գործակցութիւնն ընծայելու միջազգային քաղաքականութեան, չեչտեց.

— « Աշխարհի ներկայ կացութեան մէջ անկարելի է խօսիլ զինաթափութեան մասին: Ոչ մէկ պետութիւն պատրաստ է հրաժարելու մէկ քնդանօթէ կամ հրացանէ : Կը հաւատամ, սակայն, թէ կարելի պիտի ըլլայ համաձայնութեան մը յանգիլ, կասեցնելու համար զինարշաւը, ինչ որ մեծ արդիւնք մը պիտի ըլլայ ինքնին: Աշխարհի ներկայ կացութեան մէջ ուրիշ ամէն բան ցնորք է, վտանգաւոր ցնորք մը»:

Ձեչտելով Ազգերու Դաշնակցութեան բարեփոխման անհրաժեչտութիւնը, Մուսոլինի աւելցուց թէ եթովպիա «կը գոհացնէ Իտալիոյ ժողովուրդին ծաւալման անողոք պահանջը եւ Իտալիան կը դնէ գաղթային տեսակէտով գոհացուած պետութեանց չարքին մէջ »:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ ՄԻ ՔԱՆԻ ՎԱՎԵՐԱԳԻՐ ՓԱՍՏԵՐ

ՄԱՅԻՍ - ՀՈՒՆԻՍԻ ԴԱՐԿԱՏԱՆ ՀԱՄԱՐԸ

(1914 — 1915)

I

Ինչ պատահեցավ հայ ազգին, որ ամեն կողմ ոտքի ելավ, ամեն տեղ ժողովներ սկսավ անել, ամեն տեղ ընդվզեցավ, ամեն տեղ ցույցեր ու ցուցադրություններ սկսավ անել, ամեն տեղ ոտքի ելավ, ամեն տեղ ձայն բարձրացուց, ամեն տեղ ինքզինքը պաշտպանության պատրաստեց, ամեն տեղ ինքզինքը զինեց, ամեն տեղ ինքզինքը կազմակերպեց, ամեն տեղ ինքզինքը կռվի պատրաստեց, ամեն տեղ ինքզինքը մեռնելու պատրաստեց, ամեն տեղ ինքզինքը զոհելու պատրաստեց, ամեն տեղ ինքզինքը ոչնչացն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ ԿԱՄ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԵՆ)

— ◦ —

Մի քանի տարի առաջ, ամռան մի գեղեցիկ օր, Փարիզի Ազգային գրադարանի ընթերցասրահում նստած էի, երբ ինձ մոտեցավ մի ծանոթ ամերիկահայ ուսանող եւ ինձ հետ սկսեց խոսել հայկական հարցերի մասին։ Ես ուրախ էի, որ կարող եմ ինձ հետաքրքրող նիւթերի մասին մի օտարազգի հետ խօսել, որ հայ չէ, եւ ուրեմն ինձ չի կարող կասկածել, թէ ես ուզում եմ նրան քարոզել իմ կարծիքները։ Ես ուզում էի իմանալ, թէ ինչպէս են մտածում հայ երիտասարդները, որոնք ծնուել եւ մեծացել են Ամերիկայում, եւ ինչպէս են նրանք նայում մեր ներկայ դրութեան։

Ես չեմ սիրում ընդհանրացնել, որովհետեւ ընդհանրացումները միշտ էլ սխալ են լինում։ Բայց իմ ծանոթ ուսանողի հետ խօսակցութիւնից ինձ համար պարզ դարձաւ, որ մեր գաղութի երիտասարդութեան մեծ մասը ոչ միայն հետաքրքրութիւն չունի հայկական հարցերի նկատմամբ, այլեւ ունի մի որոշ նախապաշարմունք։ Նրանք կարծում են, որ մեր ազգային գործերով զբաղուելը ոչ միայն անիմաստ է, այլեւ վնասակար։ Նրանք կարծում են, որ մենք պէտք է ամբողջովին հրաժարուենք մեր անցեալից, մեր աւանդութիւններից, մեր սովորութիւններից, մեր լեզուից, մեր գրականութիւնից, մեր երգերից, մեր պարերից, մեր ամբողջ կեանքից, եւ ամբողջովին ամերիկանանանք։ Նրանք կարծում են, որ մենք պէտք է ամերիկացի դառնանք, ամերիկացի ապրենք, ամերիկացի մեռնենք։

Ես ուզում էի իմանալ, թէ ինչպէս են նրանք պատկերացնում մեր ապագան։ Ինչպէս են նրանք տեսնում մեր ազգի

*** Էնկլիւրիէն հասած տեղեկութեանց համաձայն, Ազգ. Մեծ Ժողովը նիստի պիտի հրաւիրուի մօտերս, հաւանաբար մինչեւ տասը օր: Այս առթիւ իրազեկ անձեր կ'ըսեն.— Ինչ որ ալ ըլլայ Նեղուցներու խորհրդաժողովին ելքը, բնական է խորհրդարանին արտակարգ նստաշրջանը, որովհետեւ եթէ ժողովը նպաստաւոր ըլլայ Թուրքիոյ համար, կառավարութիւնը անհրաժեշտ վարկերը պիտի պահանջէ Նեղուցներու վերազինման եւ ամրացման համար: Իսկ եթէ հակառակը պատահի, կառավարութիւնը անհրաժեշտ միջոցները պիտի առաջարկէ, նոր կացութիւնը դիմաւորելու համար:

***Վերջին լուրերը կը հաստատեն թէ երկրորդական հարցերու մասին ալ համաձայնութիւն գոյացած է: Անգլիա նորէն տեղի տուած ըլլալով, պիտի ընդունի Նեղուցներու յանձնաժողովը, որ հաստատուած էր 1923 յուլիս 24ին, Լօզանի մէջ: Նոր պայմանագիրը բաց պիտի մնայ 1923ի պայմանագիրը ստորագրողներուն առջեւ, որպէսզի Իտալիան ալ պատեհութիւն ունենայ մասնակցելու: Վիճելի հարցերէն մէկն ալ պայմանագրին վերաքննութեան խնդիրն էր: Անգլիական պատուիրակութիւնը կ'առաջարկէր վերաքննել հինգ տարին անգամ մը: Ի վերջոյ որոշուեցաւ որ եթէ կարելի չըլլայ վերաքննութիւն կատարել դիւանագիտական ճամբով, խնդիրը նկատի առնուի միայն այն ատեն երբ ստորագրողներուն 3)4ը համաձայն են: Այս մեծամասնութիւնը պէտք է պարունակէ Սեւ Ծովու ղրացի պետութեանց մեծ մասը, մէկն ըլլալով Թուրքիան:

Այսօր, շաբաթ, տեղի կ'ունենայ վերջին լիագումար նիստը, խմբագրելու համար նոր պայմանագիրը: Այս առթիւ իրենց վերջնական դիրքը պիտի ճշդեն Ռումանիա, Եուկոսլաւիա, Պուլկարիա եւ Յապոն:

*** Գերմանական մամուլը զարմանք յայտնելով Անգլիոյ կատարած զիջումներուն հանդէպ, դիտել կուտայ թէ Թուրքիա մօտերս պիտի միանայ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքին եւ կը բացատրէ թէ Մոնթրէոյի խորհրդաժողովը ուրիշ բան չեղաւ եթէ ոչ ամրապնդել այդ զինակցութիւնը, որ ուղղուած է Գերմանիոյ դէմ:

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒԻԹԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՐՈՎ

ՔՈԼԵՐԱՑԻ ՎՏԱՆԳԸ, որմէ կը վախցուէր Աղեքսանդրիոյ մէջ, մանրէներու սրուակներու փճացման հետեւանքով, փարատած է, համաձայն նոր հեռագրի մը:

ԵՒՈՎՊԻՈՑ նոր դէպքերու եւ մասնաւորապէս մարաջախտ Կրացիանիի սպանութեան լուրերը կը հերքուին իտալական կառավարութեան կողմէ: Բայց կը թուի թէ հապէշական հրոսախումբեր նեղութիւն կը պատճառեն իտալական բանակին:

ՊՈՒԲԼԻՇԻ մէջ սպաննուեցաւ նախկին երեսփոխան ՍՔԷՂՏՈՒ, որ ֆաշական նոր խմբակցութիւն մը կազմած էր երկաթեայ պահակներուն դէմ:

20 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ պիտի յատկացուի հանրօգուտ շինութեանց համար: Երեսփ. ժողովի ելմտական յանձնախումբը լսելով Պ. Լէօն Պլումի բացատրութիւնները, հաւանութիւն յայտնեց: Շինութեան մեծ մասը կապ ունի ազգային պաշտպանութեան հետ:

ՄՍԱՎԱՃԱՌՆԵՐԸ, նպարավաճառները, կաթնավաճառները եւ ձկնավաճառները իրենց խանութները պիտի փակեն երկուշաբթի օր: Սակայն կաթ պիտի ծախուի երկուշաբթի առտուները, ժամը 7էն 9.30:

Մսավաճառներու եւ կաթնավաճառներու աշխատաւորները գործադուլ հռչակեցին հինգշաբթի օր, առանց գրաւելու խանութները:

ԾԽԱՄՈՏԻ մթերանոցներու պաշտօնեաներն ալ գործադուլ հռչակեցին, Ատենք չաբաթական 220 — 240 ֆրանք կը ստանային, որ 280ի բարձրացած էր, վերջին գործադուլներուն շնորհիւ: Այժմ կը պահանջեն չաբաթական 310 ֆրանք:

Դպրոցական ամավերի հանդէս

Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի Մասնաճիւղի վարժարանի աշակերտներուն հանդէսը տեղի կ'ունենայ

18 յուլիս, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Հայ Ակումբի սրահին մէջ,

Երգ, արտասանութիւն, պար եւ փոքրիկ ներկայացումներ

աշակերտներու կողմէ: *Մուտք 2ֆր.:*

Մեծ դաշտահանդէս

Նախաձեռնութեամբ Մեծ Նոր-Գիւղի Վերաշինուց Հայր. Միութեան Ալֆորվիլի Կին Բաժնի

վաղը կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ

Պուա Շանթրէօյի անտառին մէջ, Ալֆորվիլ:

Արեւելեան նուագ Փարիզի առաջնակարգ նուագածուներու կողմէ,

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ ՀՅՑԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՊԱՐ ՄԸ

Ֆրանսական եւ սպանիական պարեր, կատակախաղ մը և անակնկալներ,

ձոխ պիւֆէ եւ զովացուցիչ ըմպելի ժողովրդական գիներով:

Տախտերու մասնակցութեան համար 1 ֆր. մուտք:

Դերձակ ԱՐԹԱՒԻՐ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Վկայուած ֆրանսական եւ իտալական Académie de Coupeէն,

Անգլիական եւ ֆրանսական կերպասներ.

ԽՆԱՄՈՒԱԾ ԿԱՐ, *ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆ,*

Դիմեցէք անգամ մը եւ գոհ պիտի մնաք

3 Rue Lemercier, *Փարիզ* (17), *մէթրօ* **Place Clichy**

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՍԷՎՐԱՆ-ԼԻՎՐԻ-ԿԱՐԿԱՆԻ «բաֆֆի» խումբի դասախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ 31 յուլիսին, ծանօթ հաւաքատեղին:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅի Զաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

Գաւառ

ՏԷՕՒՆԻ կոմիտէն անդամական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ խումբերուն բոլոր ընկերները վաղը շաբաթ, *18* յուլիս, երեկոյեան ժամը 6ին 7ին, կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՑԻ Իշխան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը, շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Դրօշակ ընկերութեան սրահին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը խիստ կարեւոր է:

ՎԻՆԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր եւ Փուրատ խումբի բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, խաժակ ճաշկերոյթին մէջ: Օրակարգ՝ նախորդ ժողովի շարունակութիւն:

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷնի ենթակոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ինչպէս նաեւ Քալօտիէրի ընկերները, վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին Դուրեան գրադարանին մէջ:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ ՄԱՐՍԷՑԻ ՄԷՋ

ՄԱՐՍԷՑԻ Շրջանային կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ Մարսէյլի եւ արուարձաններու բոլոր ընկերները, այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Դրօշակ ընկերութեան սրահին մէջ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի Մասնաճիւղին կողմէ

19 յուլիս, Robinsonի անտառը, Maison Fiquet

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **ԳԵՐՑՍԻՄ ԲԱԼԵՑԵՑԵԱՆ**

Ճաշ, ևւրոպական եւ հայկական պարեր,

ընկերակցութեամբ Թառիսդ Պ. ԳԱՐԵԳԻՆԻ

ՀՈՒՆԱՁԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ՝ *Մուտք 3 ֆր.* ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ՊԻՒՖԷ՝

Մինչեւ 10 տարեկան երախաներու մուտքը ազատ:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Փորթ տ'Օրլէանէն առնել *128* թիւ թրամուէյը եւ իջնել Թէրմինիւս:

Ամավերջի հանդէս

Նախաձեռնութեամբ Փորթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մ.ժիւղին

Մասնակցութեամբ Դպրոցի Տիկնանց Օժանդակ Մարմնի

19 յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, ցովիհաննէսեանի սրահը,

13 Rue Pierre Curie, Kremlin-Bicêtre, Métro Porte d'Italie

Սիրայօժար ներկայացութեամբ Պ. Ա. ՔԷՉԻՇԵԱՆի (երգ.),

Կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի դպրոցներու մարմինները:

Երգ, արտասանութիւն, զանազան խաղեր դպրոցի երկսեռ աշակերտներու կողմէ:

Հրապարակային քննութիւն Հայ լեզուի, քերականութեան, պատմութեան եւ հին ու նոր Հայաստանի աշխարհագրութեան, շրջանը լրացնող աշակերտներու կողմէ:

Մուտք 5 եւ 3 ֆր.:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկ. Ջօրիկեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ՝ վաղը կիրակի, *19* յուլիս. Բրատօի (Մաքսիմ) Մայր եկեղեցիին մէջ տեղի պիտի ունենայ պատարագ եւ հոգեհանգիստ իրենց ողբացեալ ամուսնոյն եւ հօր ժամուան քառասունքին առթիւ, կր հրաւիրուին ազգականները, բարեկամները եւ ծանօթները:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շ. Ո. ՄԻՈՒԹԵՒԵՆ վալանսի մասնաճիւղին անդամական ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 1ին, ընկ. Պետրոս Թայերեանի բնակարանին մէջ, 60 rue Bouffier: Օրակարգ՝ զեկոյց Դ. հաժագուժարին, նորընտիր կեդր. վարչութենէ թիւ 1 շրջաբաեականի ընթերցում եւ խիստ կարեւոր ընդացիկ հարցեր:

Թօմանի քոյր մասնաճիւղի անդամներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՐՄԱՏԱՒՈՐ ՏԱՐԵԳԱՐՁԸ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՆԱՀԱՊԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԷՑԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

19 յուլիս, վարդավառի կիրակի օրը,

Պար. Րէնէ Օրան Պէլվեդէրի օդասուն պարտէզին մէջ (սէնթ-Ալնտրէ)

Կը նախագահէ քիմիագէտ Պ. ԳԱՄՊԱՐ ՇԷԽԻԿԵԱՆ

Կը խօսի ՏՔՐ ԵՂԻՇԷ ԲՀ. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

Հայրենակից ԳԵՂԱՄ ՊՕՂՈՍԵԱՆի կողմէ կը ներկայացուի զուարճալի մը, Երգ, արտասանութիւն, տաւիղ-զուռնա, արեւելեան և եւրոպական պարեր,

փափաքողները կրնան առաւօտուն գալ եւ ճաշերնին միասին բերել:

ՄՈՒՏՔԸ ՄԱՍՍ Է:

Գուռ-Պէլգունսէն առնել *25* թիւ ֆնթրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան:

Առաւօտուն ժամը 8ին պատարագ եւ հոգեհանգիստ Տարօնի նահատակներու յիշատակին, Պուլվար Օտտօի եկեղեցիին մէջ:

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԷՄՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée,

Otobus: AJ, AV, CP. 52, 50)71

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու: Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԼՈՍԵԱՆ

Ագարակատէրեր՝ MÉAULTE (Somme)

Արեւելեան ընտիր ճերմակ պանիր արտազրողներ եւ հայթայթողներ, զուտ անարատ կաթէ պատրաստուած:

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՄԻԱՑՆ

Հայ բարեգործական հաստատութիւններու համար մասնաւոր գին: 10.000 ֆր. պատրաստ ենք վճարելու որեւէ մէկին, որ կրնայ հաստատել թէ մեր ճերմակ պանիրին իւղը առնուած է: Դիմել վերոյիշեալ հասցէին:

«ՇԻՐԱԿ»

Թէ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զննութեամբ հաստատուածճշմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով ու անհոսոնով եւ թորուած մասնայատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ազդեցիկ զօրացուցիչ մըն է: Բայց օդի գործածուը պէտք է գիտնայ քնտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները: Այլապէս, օդի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:

«Շիրակ» օդին, որ մասնաւոր ժենշէնովիթրանաւթ ի վիճակ հրապարակ հանուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ օդիէն ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները: Ուրեմն, եթէ օդիի սիրահար էք, խմեցէք գայն, բայց վնտռեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանդին անունով կնքուած եւ Շիրակի հզօր նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օդին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու միակ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC

1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73

Լիոնի եւ շրջակայքի մթերանոց D. N. BAHADOURIAN,

2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10

Նիսի մթերանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

12 ՕՐ ԻՏԱԼԻԱ

Հաւաքական ուղեւորութիւն Վենետիկ եւ Միլան

կազմակերպուած Փարիզի Մ. Ռ. Նախկին Աշակերտաց Միութեան կողմէ,

ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Մեկնում.— Ուրբաթ *14* Օգոստ. փարիզէն (Gare de Lyon) *ժամը 22.45*ին,

Մարսէյլէն.— (Gare St. Charles) *ժամը 19.45*ին,

Դարձ.— Չորեքշաբթի 26 Օգոստ. ի Փարիզ ժամը 14.20ին, ի Մարսէյլ ժամը 11.15ին:

Մէջէն ըլլալով ուղեւորութիւն Փարիզ—Վենետիկ—Փարիզ, բնակութիւն եւ անունդ առաջնակարգ պանդոկներու մէջ, 750 ֆր., իսկ Մարսէյլ—Վենետիկ Մարսէյլ 650 ֆրանք:

Մասնաւոր դիւրութիւններ իտալական visaին համար:

Մանրամասնութեան համար դիմել ծինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 17—19

Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël 49 Rue Rochechouart, Paris (9e)

Իսկ կիրակի օրերը ժամը 13—15 Սեպտ Մուրատեան վարժարանի քարտուղարութեան:

Մարսէյլի եւ Մարսէյլի շրջանին համար միութեան ներկայացուցիչներն են.

Mrs Ekserjean & Marimian, 40 La Canebière, Marseille.

ՀԱՉՈՑԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

—.—

Ալաթաղցի աղէտը իրեն զովելուց ու իմ հասցէին անյարմար բանաբարկութիւններ փորձելուց զատ, աշխատում է ինձ նաեւ «մեղադրել»:

Եւ տեսէք ինչում եւ ի՞նչպէս:

— «1925 թւին դուք առաջինը եղաք որ «Գաղափար» թերթում տասնըմէկ յայտարարութիւնից յետոյ, ընդհատեցիք ձեր նախկին յարաբերութիւնները եւ վերադարձրիք իմ 30 դոնաը»:

Բանը ինչո՞ւմն է: Մինչեւ այդ թուականը, ինչպէս տեսաք Դաշնակցականների խոհանոցում փորը պնդացնող Գեադաւօնը հէնց որ զգացել է կարմիրների կերակուրի աւելի իւղոտ լինելը, մէկէն կարմրել ու Արշակ Զադարեանի «Գաղափար»ում յայտարարել է որ ինքը հրաժարւում է Դաշնակցութիւնից եւ անցնում կարմիրների խոհանոցը:

Անչուշտ այդ ողորմելու հեռանալով ոչ ոք չտխրեց եւ կարծում եմ ուր որ գնում էր այնտեղ էլ չուրախացան:

Իսկ սա 30 դոնաի պատմութիւնը ի՞նչ է ցոյց տալիս: Այն, որ ես իբր թէ «ոճրագործ», «հրձիգ» ու էլ չգիտեմ ինչ - ինչ Աչիկս մի քանի դոնաի կարիք եմ ունեցել, իսկ ինքը ազնի կարիք եմ ունեցել, իսկ ինքը ազնիւ «Ակս կուշտ» «հաւատարմօրէն» գնում էր Գեադաւօնը հազար ծառայած «խեղճ» Գեադաւօնը հազար ու մի կեղտոտութիւններ անելուց յետոյ, ի վիճակի էր՝ Արաքսի վրայով իր տունը հարիւրներ փոխադրելուց եւ ինքն էլ փառաւոր կերպով ապրելուց յետոյ, նաեւ բաժին հանել նրա ետասիս:

Գալով «դուք առաջինը եղաք, որ ընդհատեցիք ձեր յարաբերութիւնները ինձ հետ փաստին, ապացուցնում է որ ամենից շուտ ես եմ ճանաչել նրա կաշին եւ հրապարակով իրերն անուանել իրենց անունով:

2.— 1930 թւին, «Հօկի գործերով» պարոնը անցաւ երեւան եւ փոխանակ ընդմիշտ մնալու իր էնքան «սիրած» Հայաստանում, իսկոյն վերադարձաւ Իրան, ուր ապրուստը, Մորհրդային «դրախտ»ից աւելի լաւ էր:

Պարոնը երեւանում իր տեղը պնդացնելու համար, հայհոյել էր եւ Դաշնակին եւ բուժուային եւ իմպերիալիստներին եւ թեմական առաջնորդին եւ նւաստիս եւ չատ չատերին:

3.— «Ցառաջ»ի եւ «Ցուսաբեր»ի ընթերցողները անշուշտ յիշում են այն տարերային արտագաղթը, որ տեղի ունեցաւ Հայաստանից մի քանի տարի առաջ զանազան քեալլագեօզուեթիւնների հետեւանքով:

Մարդիկ ստուար խումբերով, բոլորիկ անցնում էին Արաքսն ու իրենց չունչը առնում հիւրընկալ, մարդասէր Իրանում եւ այնտեղից էլ անցնում մինչեւ Ցունաստան, Սուրիա եւ այլ տեղեր:

Մենք իր ժամանակին «յանցանք» ենք ունեցած, այդ մարդկանց լսելու եւ իրենց իսկ ձեռքով գրածներն ու խմբանկարները թերթերին ուղարկելու: Այդ օրերում հեւուից-հեռու գտնւեցին «Հայ» թերթեր ու մարդիկ (աղէտին յայտնի են), որոնք «կեղծ ու սուտ» յայտարարեցին ոչ միայն այդ նամակներն ու լուսանկարները, այլեւ այդ մարդկանց երկրից փախչելը, մինչեւ որ ինքը Յանձնաժողովը եկաւ հաստատելու իրողութիւնը, աւելացնելով սակայն, որ այդպիսիները «ծոյլ ու անպէտ» մարդիկ են միայն: Սորանով՝ այդ չակերտաւոր Հայերի բերանը փակուեց, բայց բանից անտեղեակ վարժապետ Գեադաւօնը նորէն կրկնում է «ծոյլ ու անպէտներ» ի յանգերգը, մտածելով, որ այդ մեծապէս դուր պիտի գայ իրեն հովանաւորող թերթերին ու իրեն կերակրողներին:

— «Բարգաւաճող հայրենիքի խաղաղութիւնը վրդովողն ու հայրենիք բաղձ տարագիրների մտքերը պղտորողը, ով աղէտզ անիրաւ, ես ու առհասարակ Դաշնակցականները չենք, այդ հողի հետ մենք աւելի անկեղծօրէն ենք կապուած քան թէ քեզ պէս դաւանափոխ Ցուդաները:

— Աղէսի, կարծիքով ես «տասն եւ հինգ տարւայ ընթացքում ապրում եմ անգործ եւ անփեշակ»:Այստեղ եւս կարող ենք թոկը ձգել իր վիզը եւ քաշել հրապարակ եւ ասել՝ ստում ես որովհետեւ 15 տարիների ընթացքում բոլոր թաւրիզեցիները գիտեն ինչ պաշտօններ եմ վարած (եւ այսօր էլ այն պիտի մէկ հիմնարկութեան պատասխանատու պաշտօնեան եմ, ուր քեզ նմանները մուտ գործել չեն կարող): Անգամ սկզբնական մի քանի տարիները, երբ ես հիւծուած էի, եւ անկարող որ եւ է ծանր աշխատանք կատարելու, նորէն պարապ չէի մնում եւ կարողանում էի չնչին գումար վաստակել դրամանիշների առեւտուրիչ, դեռ տեմ, որ առհասարակ թերթի տպագործման ժամանակ ընդունուած չէ, եթէ այդպէս, քեզ պէս մտածէինք, մարդկանց ո՞վ ի՞նչ լինելը հարցնել, ձեր իշխանաւորներին թերթ չպիտի տայինք, ողորմելի:

Վերջացնելով ասելիքս, պարտականութիւն համարեցի այսքանը գրի առնել, քո՝ աղէսի դիմակը մի աւելորդ անգամ եւս հրապարակով պատռելու համար: Իսկ եթէ այսքանը քեզ չբաւարարեց եւ դու նորէն հաչոց տալու ելար, խոստանում եմ աւելի չահեկան մանրամասնութիւններով քեզ եւ քո հաչոցներով ուրախացող «բարեկամներիդ» բաւարարել:

ԽԱՉԻԿ ՄԵԼՔՈՒՄԵԱՆ

ՀԱՍՑԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Նոր հասցէ՝ **D. Bagdassarian**
10 Rue des Platrières
Montreuil (Seine)

ՂԵՒՈՆԴ եւ ՅԱԿՈԲ ԵՂԻԱԶԱՐեԱՆԵՐ (Փարիզ) կը խնդրուի իրենց նոր հասցէները հաղորդել Երեւանի Ա. Թէրզեանի, B.P. 31, Draguignan (Var):

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
REdaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՐՄԱՆՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 19 ՅՈՒԼԻՍ DIMANCHE 19 JUILLET 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3169

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՏԱՐՕՆԸ ԻՐ ՎԱՐԴԱՎԱՌՈՎ

—•—

Այսօր ալ բացառիկ մը՝ Տարօն - Տուրուբերանի համար, դժբախտաբար կէս մնացած, այսինքն չարունակելի: Հրատարակուած նիւթերուն չափ եւ աւելին կը մնայ յաջորդ չաբթուան:

Կրակ մըն է որ կը վառի բոլորի սրտին մէջ, եւ անհրաժեշտ է զոհացում տալ պարբերաբար: Մանաւանդ որ, գրողները մեծ մասով երիտասարդներ են, եւ անհնարին ճիգ մը կը փորձեն, անցեալը ներկային կապելու համար:

×

Վարդավառ եւ Տարօն կը կազմեն ամբողջական ներդաշնակութիւն մը, դարերէ ի վեր: Շատ բան խաթարուեցաւ դարերու ընթացքին, մանաւանդ քրիստոնէութեան տիրապետութեան տակ, եւ առաջնորդութեամբ անոր առաջին քարոզիչին, Գրիգոր Լուսաւորիչի:

Եւ սակայն, աւանդութիւնը դիմացաւ դարերու աւերին եւ բազմազան բարբարոսութեանց հալածանքներուն: Վարդավառը կը պահէ նորէն, իր հեթանոսական արժանիքները, խառնելով ու խանդավառելով ժողովուրդի հոգին, մասնաւորապէս Տարօնցիներու մէջ:

Ի զուր չէ որ Բաֆֆին թոխէ կուտար իր բոցավառ երեւակայութեան, ճեղքելով դարերու մշուշը:

— «Կատարւում էին հանճարի եւ բաջութեան մրցութիւններ: Բանաստեղծն իր յօրինած երգն էր երգում, երաժիշտն ածում էր բամբիռը, ըմբիշը իր բազուկների ուժն էր ցոյց տալիս: Իսկ վարպետը՝ իր արուեստի արդիւնքը: Լինում էին զինախաղեր, լինում էին մենամարտութիւններ, բաջը բաջի հետ եւ մարդը՝ կատաղի ցուլի կամ գազանի հետ: Լինում էին արշաւներ՝ ձիերով, կառքերով կամ այծով, արագավազ եղջերուների հետ: Յաղթողը ստանում էր այս վարդեայ պսակներից մէկը, որոնցմով զարդարուած էր լինում Աստղկան վարդերով վառուած տանեաը: Այդ պատճառով այդ տօնախմբութիւնը կոչւում է Վարդավառի տօնախմբութիւն»:

«... Ձոհ, ջուր եւ աղաւնի, ո՛րքան մեծ խորհուրդ կայ ձեր մէջ,— հաշտութեան, բաւութեան եւ սիրոյ սուրբ խորհուրդը: Ամէն տարեմուտի սկզբում, Նաւասարդ ամսին, Հայաստանը այդ հաշտութիւնը կնքում էր աշխարհախումբ զոհաբերութեան արիւնով՝ «յաշտից» տեղերում, Քարէ լերան բարձրութիւնների վրայ»:

Այս Վարդավառը չէր որ կը կատարէին այնուհետեւ, դարեր վերջը, Ս. Կարապետի տօնախմբութեամբ: Սակայն անոր խորհուրդը ներչնչումն էր որ կը խանդավառէր բազմութիւնները, պատմական լերան վրայ, որքան Թոյլ կուտային դաժան իշխանութեան մը չիլ եւ արիւնածարաւ աչքերը: Նոյն Վարդավառն էր որ վարդ եւ ջուր ցանել եւ աղաւնի թռցնել կուտար, նորոգելով հոգիները սիրով եւ պայծառութեամբ, հաւատքով եւ խնդութեամբ:

... Եւ ահա վերջին Վարդավառը,— 1915: Ոչ եւս է Տարօնը, ինչպէս ամբողջ հայկական աշխարհը որ կը յամառէր չնչել թըրքական արիւնազանգ լուծին տակ:

Տարօնցիները, ինչպէս միւսները, ըսել կ'ուզեն, ամէն տարի վերյիշելով այդ աշխարհասասան անճիտումը,— Ո՛ղջ է Տարօնը, քանի մեր հոգիները կը նորոգուին Վարդավառով, հեթանոսութեամբ եւ ինքնավստահութեամբ, ազատագրական պայքարով եւ ստեղծագործական ճիգերով: Մենք պիտի ունենանք, նորէն, մեր Վարդավառը, սիրով եւ հաշտութեամբ, ինչպէս դարերու ընթացքին, ինչպէս մեր պատմութեան ամէնէն օրհասական ժամերուն:

Շ.

Լոքառնոցիներու ժողովը Լոնտոնի մէջ

—o—

Լոքառնոցիներու ժողովը պիտի գումարուէր Պրիւսէլի մէջ, բայց Իտալիա մերժած ըլլալով մասնակցիլ առանց Գերմանիոյ, Անգլիա, Ֆրանսա եւ Պելժիա յուլիս 23ին պիտի հաւաքուին Լոնտոնի մէջ, ընդհանուր խորհրդակցութիւն մը կատարելու համար: Իրականին մէջ բուն Լոքառնոցիներու խորհրդաժողովը չէ որ պիտի գումարուի: Այդ ժողովը յետաձգուած է սեպտեմբերին, Պրիւսէլի մէջ:

Խորհրդածութեանց մասնակցելու համար Լոնտոն պիտի երթան վարչապետ Էօն Պլում եւ արտաքին նախարար Պ. Իվօն Տէլպոս: Այս առթիւ կը յուսացուի որ Հիթլէր անուղղակի պատասխան մը ղրկէ ծանօթ Տարոյարանին: Անգլ. կառավարութիւնը ինը չարաթէ ի վեր կը սպասէ այդ պատասխանին: Փարիզի մէջ կը կարծեն թէ Հիթլէր կրկին խուսափելով ուղղակի պատասխաններէ, խաղաղութեան նոր առաջարկներ պիտի ներկայացնէ: Ֆրանսա կ'ուզէ որ Լոքառնոցիները օր առաջ ճշդեն իրենց դիրքը, որովհետեւ Հիթլէր իր 25ամեայ խաղաղութեան ծրագրին ընդունելութեան համար պայմանաժամ նշանակած էր մինչեւ յուլիս 31:

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ԹԻՒԸ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ Է ՏԱՐՕՆԻ

Այս առթիւ շատ մը գրութիւններ առացած ենք, բայց տեղի անձկութեան պատճառով մէկ մասը պիտի հրատարակենք շաբթուան ընթացքին, միւս մասը՝ յառաջիկայ կիրակի:

« ՅԱՌԱՋ»Ի ՅԱՋՈՐԴ ԲԱԺԱՒԻԿԸ ՊԻՏԻ ՆՈՒԻՐՈՒԻ ՕՍՄ. ԴՐԱՄԱՏԱՆ ԳՐԱԻՄԱՆ, 40ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՒ (1896 ՕԳՈՍՏՈՍ): ԱՁԳՄԷՆ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐԵՆՔ ԱՇԽԱՏԱԿՑԵԼՈՒ ԱՆՈՆՔ ՈՐ ՅՈՒՇԵՐ ՈՒՆԻՆ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

30 ՏԱՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐ ԱԸ ԼՈՒԾՈՒԵՑԱՒ 6 ԺԱՄԷՆ

—•—

Զինագործարաններու ազգայնացման օրէնքը Քուէարկուեցաւ 85ի դէմ 484 ձայնով

—o—

Պանք աը Ֆրանսի կանոնադրի բարեփոխման օրէնքին քուէարկութենէն անմիջապէս վերջը, նոյն արագութեամբ քուէարկուեցաւ, ուրբաթ օր, զինագործարաններու, զէնքերու չինութեան եւ վաճառման օրէնքը: Այս անգամ չատ աւելի մեծ թիւ մը կը կազմէր ձայներու առաւելութիւնը.— 85ի դէմ 484, ինչ որ կը նշանակէ 400 ձայնի մեծամասնութիւն: (Պանք աը Ֆրանսի օրէնքին քուէարկութիւնը կատարուեցաւ 111ի դէմ 430 ձայնով = 319):

Ամբողջ հարցին քննութիւնը տեւեց վեց ժամ, գրաւելով երկուքուկէս նիստ, մինչդեռ խնդիրը 30 տարուան պատմութիւն ունի: Օրինագիծը անմիջապէս յղուեցաւ ծերակոյտին, վերջնական վաւերացում ստանալու համար մինչեւ յառաջիկայ չաբաթ:

Այս առթիւ տեղի ունեցան բուռն վիճաբանութիւններ, որոնց անձամբ պատասխանեց Պ. Տալատիէ, զինուորական նախարարը, մասնաւորապէս չեչոտելով.

— « Բոլոր ժողովուրդները միաձայն են որ պատերազմը չհոտ աղբիւր մը չդառնայ ո եւ է մէկուն համար: Արդ, զէնքերու չինութեան ազատութիւնը դուռ բացած է բազմաթիւ զեղծումներու: Վերջ տալով այդ ազատութեան, Ֆրանսա ուղղամտութեան փորձ մըն է որ կը կատարէ եւ կը յուսայ թէ իր օրինակին պիտի հետեւին ուրիշներ ալ: Մեր կարծիքով , այս օրինագիծը պիտի օգնէ փարատելու այն ամպերը որ կը ծանրանան սպառազինութեանց ծրագիրներուն վրայ, ի վնաս բոլոր ժողովուրդներուն: Բայց Ֆրանսայի ուզած խաղաղութիւնը ազատ մարդոց խաղաղութիւնն է, եւ ոչ թէ սարկութեան խաղաղութիւնը որ կը վայլէ միայն գերիներուն: Կառավարութիւնը նկատի առած է ֆրանսական ճարտարագործութեան պահանջներ: Պետութիւնը ամբողջովին կամ մասամբ պիտի սեփականացնէ հոգ ճարտարագործութիւնները որոնք մասնագիտութիւն ձեռք բերած են ռազմանիւթերու չինութեան մէջ: Անշուշտ հատուցում վճարելով: Բայց կառավարութիւնը կ'ուզէ որ մեծ հաստատութեանց այդ սեփականազրկումը կատարուի նախարարական խորհուրդի հրամանագրով, նկատի առնելով գործին բոլոր մասնայատկութիւնները: Հրամանագիրը անվերապահելի է: Սեփականազրկման հետ, հսկողութեան ուրիշ միջոցներ ալ պիտի գործադրուին, աւելի ազդու եւ խիստ քան 1935ի հրամանագիր-օրէնքը: Այն ձեռնարկները որ չպիտի ազգայնացուին, պիտի գործեն մասնաւոր արտօնութեամբ: Միւս կողմէ, որեւէ օտար ընկերութեան թոյլ չպիտի տրուի զէնք եւ ռազմանիւթ չինել: Այսպէս միայն կարելի է վերջ տալ զեղծումներուն: Եւ վերջապէս, որ եւ է օտար ապսպրանք պիտի չընդունուի առանց պետութեան արտօնութեան: Իսկ պետութիւնը պիտի կրնայ ընդունիլ օտար ապսպրանքներ: Անհրաժեշտ է աւելցնել Ֆրանսայի ազգային պաշտպանութեան միջոցները եւ միեւնոյն առեն վերջ տալ գայթակղութեանց: Չկայ Ֆրանսացի մը որ ռազմատենչ արկածախնդրութիւններ երազէ: Ես անոնցմէ չեմ որ կը հաւատան թէ ներկայ ժամանակներուն մէջ կարելի է իրականացնել զինաթափութեան ծրագիր մը: Բայց այս ծրագիրը պիտի օգնէ փարատելու ամպերը: Իմ մասին, ես Ֆրանսայի պաշտպանութեան միջոցներուն կրճատման պիտի հաւանիմ միայն այնքան որքան կը տրամադրէ միջազգային համաձայնութիւն մը »:

Ծափերը կը թնդացնէին սրահը, Տալատիէի ճառին առեն, որ յաճախ կ'ընդմիջուէր: Ժողովը յետոյ անցաւ յօդուածներու քննութեան եւ թէր ու դէմ վիճաբանութիւններէ յետոյ քուէարկեց զայն, չախչախիչ մեծամասնութեամբ :

Քուէարկուած օրէնքին համաձայն, նախարարական խորհուրդը պիտի կրնայ հրամանագիրներով ամբողջովին կամ մասամբ սեփականացնել այն հաստատութիւնները որ բաժնետիր-ընկերութեան մը կը պատկանին: Կառավարութիւնը պիտի կրնայ զանոնք պետականացնել ամբողջովին կամ մեծ մասամբ գնելով բաժնեթուղթերը կամ զանոնք փոխանակելով պետական արժեթուղթերու հետ: Խիստ հսկողութեան տակ պիտի առնուին այն հաստատութիւնները որոնք երկրորդական չինութիւններով կը զբաղին: Օրէնքին հրատարակութեան թուականէն սկսեալ որ եւ է զինագործարան կամ զինավաճառ հաստատութիւն չպիտի կրնայ գործել առանց պետական արտօնութեան եւ առնր հսկողութեան: Այս արգելքին ենթակայ են նաեւ անոնց միջնորդներն ու գործակալները:

Անգլիոյ թագաւորին «անաթեմիչ»ը ստացա՞ր է

Ստուգուեցաւ թէ Իրլանտացի Մքտիէրն, որ իբրեւ թէ պիտի սպաննէր Անգլիոյ թագաւորը, իրապէս կը կոչուի ձէրոմ Պէննիկըն: Կալանաւորը բանտէն հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, մտային քննութեան ենթարկուելու համար: Իր կինը, որ այցելութեան գացած էր, յայտարարեց թէ ձէրոմ թագաւորը սպաննելու միտք չունէր :

Թագաւորին ազատման համար հաղարաւոր հեռագիրներ կը հասնին Լոնտոն: Ֆրանսայի երեսփ. ժողովին եւ ծերակոյտին մէջ մեծարանքի ցոյց մը կատարուեցաւ առջի օր, թագաւորին ազատման առթիւ:

Թագաւորը մօտերս օդափոխութեան պիտի երթայ Միջերկրականի ափերը, Քան: Այս առթիւ Ֆրանսական կառավարութիւնը արտակարգ միջոցներ ձեռք առած է ապահովութեան համար: Թագաւորը պիտի ճամբորդէ իբրեւ Լէնքրսթըրի դուքս, եւ պիտի մնայ մէկ ամիս: Վարչապետ Պ. Պլում եւ ներքին նախարարը խորհրդակցեցան Փարիզի անգլիական դեսպանին հետ, բայց մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին: Ամէն պարագայի մէջ, ստոյգ է որ պահակներու զօրաւոր խումբ մը պիտի կազմուի:

Կ. Խաչի սահմանը Նիսի մէջ

Նիսի մեր թղթակիցը կը գրէ յուլիս 16 թուականով.—

Այսօր ապահով հասաւ Հ.Կ.Մ.Ի խումբը: Բոլորն ալ առողջ են: Արդէն տեղաւորուեցան բոլորը: Մովեզերեայ հանգիստ տեղ մըն է բնակավայրը: Կ.Մ.Ի Նիսի մասնաճիւղին անդամները կայարան եկած էին դիմաւորելու, եւ ծաղկեփունջ մը նուիրեցին եկւորներուն: Ես ալ իբրեւ «Յառաջ»ի թղթակից ներկայ եղայ կայարան եւ մինչեւ պանդոկ գացի:

ԱՂԱՍԻ ԽԱՆՋԵԱՆԻ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻ

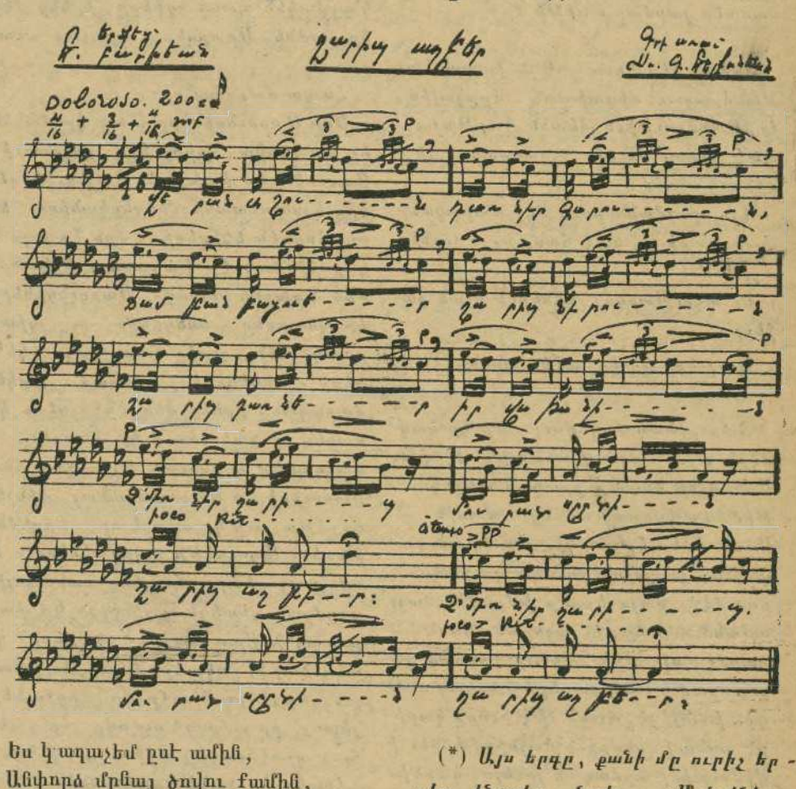
—•—

Հինգշաբթի օրէն ի վեր չարունակելով մեր պրպտումները, Ադասի Խանջեանի անձնասպանութեան մասին, այսօր ի վիճակի ենք հաստատելու զայն:

«Թաս»ի գործակալութիւնը կը հեռագրէ Թիֆլիսէն, յուլիս 11 թուակա - նով (Իզվեստիա) .—

Երեւանի մէջ Յուլիս 9ին ինքնասպան եղաւ Հայաստանի կեդրոնկոմիտէի ընդհանուր քարտուղար Աղասի Խանջեան: Վերջերս շատ ընկճուած էր: Հակայեղափոխականներու դէմ սկսած իր պայքարը անյաջողութեան էր մատնուած: Խանջեանը ինքն ալ կը զգար իր սխալները, սակայն չէր կրնար ուղղել: Միաժամանակ թոհուոհտէ վարակուած էր: Այս բոլոր մտահոգութիւնները ծանրապէս ազդած էին իր առողջական վիճակին վրայ»:

ՂԱՐԻՊ ԱՂԲԵՐ (*)

Ես կ'աղաչեմ ըսէ ամին,
Անփորձ մընայ ծովու համին,
Դու խըշիմ իս հըտ հու դամին,
Հու ուշ ու միտ նըշանածին,
Ղարիպ աղբեր:

Գըրիմ թուղթ մը տամ ըդ սայիլ,
Արիւն իջի մէջ իմ սըրտին,
Քիւրտը խըլեց հու նըշանած,
Իմա՞լ խապուլ էնեց Աստուած,
Ղարիպ աղբեր:

Քիւրտը փըլուց մեր օջախներ,
Էլ չի հաշուիր էս սեւ ցաւեր,
Երբ-ամ ընկնիմ չեմ ման գետեր
Ուր չը տեսնիմ նոր զուլումներ,
Ղարիպ աղբեր:

Օսիաթ կ'ենեմ չեղնի մոռնաս,
Զըտ շուն ազգի ցաւ չի մոռնաս,
Քիւրտ պէպախտ է գէտ լէ գիտնաս,
Չաց վըր ծընկաս, աչէ վըր կընկաս,
Չեղնի մոռնայ:

(*) Այս երգը, քանի մը ուրիշ երգեր, ինչպէս նաեւ «Մշեցիներու հարսանիք»ին ամբողջութիւնը մեզի երգեց Մ. Բարխեան (Մշոյ Ալվարինջ գիւղէն) եւ մենք գրի առինք: Այժմ կը տրամադրենք «Յառաջ»ի Տարօնի նըւիրուած բացառիկ թիւին, որուշ մը շակումներու ենթարկելէ վերջ: Այդ երգերու ամբողջական կառուցուածքի մասին մեր խօսքը վերապահելով յետագային, կրնամ ըսել որ «Ղարիպ աղբեր»ի եղանակին ամբողջական կառուցուածքը լրիւ կը համապատասխանէ մեր ժողովրդային երգերուն ընդհ. դարձուածքներուն:

Ա՛. Գ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

ԻՏԱԼԻՈՅ ԽՈՇՈՐ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐԸ
Եւրոպայի վերաւորութեան համար

—•—

Լաւատեղեակ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ Մուսոլինի նոր ծրագիրը մը չափած է, Եւրոպայի խաղաղ կազմակերպութեան համար: Այդ ծրագիրը չընդունիր հաւաքական ապահովութեան դրութիւնը եւ Գերմանիան պաշարելու քաղաքականութիւնը: Ցեսոյ կը տրամադրէ վերաքննել ոչ միայն Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտը, այլեւ պատերազմական դաշնագիրները: Մուսոլինի անհրաժեշտ կը գտնէ Ֆրանսայի գործակցութիւնը եւ չուզեր միանակ մնալ Գերմանիոյ հետ: Մէկ խօսքով, իր ծրագիրը կը տրամադրէ մեծ պետութեանց նուիրապետութիւն մը, բոլորովին տարբեր՝ զանազան խմբակցութեանց դրութենէն: Իրազեկներ հետեւեալ ձեւով կ'ամփոփեն այդ ծրագիրը.—

1.— Իտալիա կայսրութիւն մը ունենալով, այժմ կը գտնուի գոհացում ստացած ազգերու չարքին մէջ: Անոր գլխաւոր նպատակը տնտեսական է, բոլորովին հակառակ հաւաքական ապահովութեան զոր վտանգաւոր կը գտնէ: Իտալական տեսակէտով, հաւաքական ապահովութիւնը պիտի ծառայէ միայն պաշտպանելու Ֆրանսայի սահմանները:

2.— Իտալիա պիտի գործակցի Եւրոպայի բարեկամ պետութեանց հետ, բայց ոչ թէ իբրեւ խմբակցութիւն մը համարելով զանոնք: Ուրիշ խընդիր, եթէ միւս պետութիւնները ծրագրեալ թշնամութիւն ցուցնեն:

3.— Իտալիա կողմնակից է մեծ պետութեանց նուիրապետութեան: Տակաւին կանխահաս է չորսերու դաշինքին թաղումը, բայց ցանկալի կը համարուի մեծ պետութեանց գործակցութիւնը: Այս առթիւ կ'ըսուի թէ նոյնիսկ Ա. Մուսոլինեան կարծիքը չօշափած են:

4.— Գալով ընդհանուր հարցերու լուծման, պէտք է զանոնք քննել գործնական ոգիով եւ «կլորցնել անկիւնները»: Զինաթափութիւնը անկարելի է, սակայն կարելի է քննել սպառազինութեանց կրճատման խնդիրը: Եւրոպայի վերակազմութիւնը չի կրնար կատարուիլ Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցաւ,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅՈՑ ՎԱՂՕՐՅԱ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՐՁԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

(1914 — 1915)

I

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՎԱՐՔԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅ ՀԱՐՑԸ

Ամեն անգամ, երբ մարդիկ իրենց ազգային պատմության մասին են խոսում, ինչպես որ ամեն անգամ, երբ մարդիկ իրենց ընտանեկան պատմության մասին են խոսում, նրանք ամենից առաջ հիշում են իրենց նշանավոր նախնիներին, որոնք ապրել են իրենցից առաջ, և որոնց արյունը հոսում է իրենց երակներում։ Ազգերի պատմության մեջ էլ նշանավոր նախնիները նրանց մեծ հարստությունն են կազմ

1915 ապրիլի 24-ին Թուրքիայի մայրաքաղաքում հազարավոր հայ մտավորականների ձերբակալությամբ սկսվեց հայ ժողովրդի ցեղասպանությունը։ Ամբողջ աշխարհին հայտնի է այդ ոճրագործությունը, որի զոհ դարձան ավելի քան մեկուկես միլիոն անմեղ մարդիկ։ Ցեղասպանության ենթարկվեցին նաև Արևմտյան Հայաստանում ապրող հույները, ասորիները, քրդերի մի մասը։

Ցեղասպանության ենթարկված ժողովուրդների ազատագրական պայքարի պատմության մեջ ուշագրավ տեղ է գրավում Մուսա լեռան հերոսամարտը։ Այդ մասին է պատմում Ֆրանց Վերֆելը իր «Մուսա լեռան քառասուն օրը» վեպում։

Ֆրանց Վերֆելը (1890—1945) ավստրիացի հայտնի գրող է։ Նրա ստեղծագործությունները թարգմանվել են աշխարհի շատ լեզուներով։ Վերֆելը հայ ժողովրդի մեծ բարեկամ էր։ Նա մի քանի անգամ եղել է Հայաստանում, ծանոթացել հայ գրողների հետ, հրատարակել հայ գրականության մի շարք գործեր։ Վերֆելի «Մուսա լեռան քառասուն օրը» վեպը հայ ժողովրդի հերոսական պայքարի մասին ամենամեծ գրական երկն է։

Վեպի գործողությունները տեղի են ունենում 1915 թվականի ամռանը։ Թուրքական կառավարությունը որոշում է հայերին ենթարկել ֆիզիկական բնաջնջման։ Ամենուր սկսվում են կոտորածներ։ Հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի կենտրոնը դառնում է Մուսա լեռը։ Այստեղ հավաքվում են հազարավոր հայեր, որոնք որոշում են մինչև վերջին շունչը պաշտպանել իրենց կյանքը, իրենց ընտանիքները, իրենց հայրենի հողը։

Վեպի գլխավոր հերոսներից մեկը Գաբրիել Մուսաբեկյանն է, որը ընտրվում է ժողովրդի առաջնորդ։ Նրա կերպարի մեջ Վերֆելը մարմնավորել է հայ ժողովրդի լավագույն հատկանիշները՝ քաջություն, հայրենասիրություն, ազատասիրություն։

Վեպի հերոսներից են նաև Գաբրիելի կինը՝ Յուդիթը, որդիները՝ Ստեփանը, Թաղևոսը, Գաբրիելի քեռորդին՝ Ավետը, Գաբրիելի ընկերները՝ Կրպոն, Ջիվանին, Ջիվանու կինը՝ Վարդանուշը, Գաբրիելի հարսնացու Սաթենիկը, Գաբրիելի հորեղբայրը՝ Ստեփանը, Գաբրիելի մայրը՝ Թամարը, Գաբրիելի հորաքույրը՝ Մարիամը, Գաբրիելի մորաքույրը՝ Սոֆին, Գաբրիելի մորաքրոջ որդին՝ Գրիգորը, Գաբրիելի մորաքրոջ աղջիկը՝ Վերժինեն, Գաբրիելի մորաքրոջ ամուսինը՝ Ավետիսը

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ **Raki PHENIX** ՄԸ

Raki d'ALGER, «ԱԼԺԷՐ»Ի ԻՍԿԱԿԱՆ ՕՂԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՑԱՑՏՆԻ ՎԱՃԱՌԱՆԻՑԸ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— **Paris, M. BACRI, 19 rue Turbigo, Tél. Central 83-17**
ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— **Lyon, M. COTTON, 21 rue des Capucins, Tél. Burdeau 34-35**
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— **Marseille, Mrs GROS & BADOIX, 7 rue Clotilde, Tél. Dragon 87-84**

բայց չի կրնար կատարուիլ նաեւ անոր դէմ: Անհրաժեշտ է բարեփոխել 16րդ յօդուածը (պատժական տնօրինութիւններ):

Այս առթիւ, իտալական կառավարութիւնը կը յիշէ իր բարեկամական յարաբերութիւնները Եուկոսլավիոյ հետ, ինչպէս եւ իր կնքած դաշնագիրները՝ Ճունաստանի եւ Թրակիոյ հետ, բայց բան չըսեր Չեխոսլովաքիոյ մասին եւ յայտնի չէ թէ Գերմանիոյ պէ՞տ կը խորհի անոր հանդէպ:

Նեղուցներու նոր պայմանագիր

Բոլոր վիճելի կէտերը հարթուած ըլլալով, Նեղուցներու նոր պայմանագիրը ապուեցաւ եւ երկրորդ ընթերցումով հաստատուեցաւ երէկ, չաբաթ: Ստորագրութեան հանդիսաւոր նիստը պիտի գումարուի երկուշաբթի իրիկուն, որպէսզի Ռումանիոյ արտաքին նախարարն ալ կարենայ ներկայ ըլլալ: Ինչպէս 1923 յուլիս 24ի պայմանագիրը, նոյնպէս այս նոր վաւերագիրը կընքուէլէ յետոյ, պիտիպահուի Ֆրանսական կառավարութեան դիւանատան մէջ: Քուէարկութիւն վերապահ էն, բայց կը թուի թէ ի վերջոյ պուլկարիա եւ Ճափոն տակաւին վերապահ են, բայց կը թուի թէ ի վերջոյ պիտի ստորագրեն, ամէն ապահովութիւն ստանալով: Իտալիոյ մէջ սրտնեղութիւն կը տիրէ այս համաձայնութեան առթիւ: Միեւնոյն ատեն թերթերը կը թիւն կը տիրէ այս համաձայնութեան առթիւ: Միեւնոյն ատեն թերթերը կը չեչտեն թէ պայմանագիրը արժէք չունի, քանի որ Իտալիա չի մասնակցիր:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼԷՕՆ ՊԼՈՒՄ ձայնասփիւռով նոր կոչ մը ուղղեց ժողովուրդին, նոր զանձատուներու սպառման համար: Այս առթիւ աղաղարութիւններ ուղղեց օրինազանցներուն:

ՀՐԵՂԷՆ ԽԱՉԻ վարչութիւնը պետական խորհուրդին դիմած էր, խնդրելով յետաձգել Միութեան լուծման հրամանագրին գործադրութիւնը: Պետական Խորհուրդը արտօնեց միայն ընկերային օգնութեան ձեռնարկներու շարունակութիւնը, առժամապէս, որպէսզի ժամանակ ունենան հաշուեյարդար կատարելու:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻՆ համաձայն, 201,945 օտարականներ կը գտնուին, 900,000 բնակչութեան մէջ, ինչ որ կը նշանակէ մօտաւորապէս մէկ չորրորդ մասը: Առաջին տեղը կը բռնեն Իտալացիները, 126,430 հոգի: 1931ին Մարսէյլի օտարականներուն թիւն էր 199,066, իսկ բնակիչներու ընդհ. թիւը՝ 800,000:

30,000 ԼԵՀԵՐ ցոյց մը կատարեցին Վարշաւայի մէջ, պոռալով փողոցէ փողոց — «Ճանգիկը Լեհաստանի կը պատկանի»: Ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ նման ցոյցեր կատարուեցան Գերմանիոյ դէմ:

51 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՆ եւ 52 հոգի վիրաւորուեցան չոգեկառքի արկածի մը հետեւանքով, Սիպերիոյ մէջ: 87րդ արկածն է այս, 1936 յունուարէն ի վեր:

3700 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՒ են տաքէն, Մ. Նահանգներուն մէջ, իսկ նիւթական վնասը կը հաշուեն 600,000,000 տոլար: Երաշտը գարնուընէ համեմատութիւններ ստացած է, եւ հունձքերը կը խանձին հրաշէկ արեւի մը տակ:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Դպրոցասէրի Սանուց Միութեան կողմէ
կիրակի 26 յուլիս, ժամը 4էն 22, Դպրոցասէրի պարտէզը,
1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻՒ ՆՕՌ, ԼԸ ՐԷՆՍԻ
վարժարանին սանուհիները կը ներկայացնեն
ՎԱՐՊԵՏ ԾԱՌԱՆ
Զուարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը
ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՊԱՐԵՐՈՒՆ ՏՈՂԱՆՑՔԸ
Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մասնաւորապէս
Մանկական երգախումբն ալ պատկերներ:
Դերասան Պ. Ա. Զարէթեան կը բերէ իր օժանդակութիւնը:
Երաժշտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ. Մրցանակաբաշխութիւն:
Մուտք 5 ֆր.:
ՃԱՇ ՊԱՆՏ, ՊԱՐ, ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ
Անձրեւի դէմ պաշտպանողական միջոց:
ՀԱՂՈՐԴ· ՄԻՋՈՑ — Օթօպիւս օփէրայէն կամ ժօրէսքէն 21 A, երկաթուղի առ ը լ'Էսթէն կարկանի գիծը, իջնել Բէնսի բավիլիոն:

ՆԱՒԱԿԱՏՈՒԿ

ՄԱՐՍԷՅԼ, Կ. Մ.— Զեր ուղած հասցէն.— 53, Rue Corne de Cerf, Lyon.
ՎԻՆՆԻ, Թղթակից.— Անհրաժեշտ է փոքր լուսանկար մը ղրկել:
ՊՈՒՏՕ, Ա. Մ.— Նոյնպէս:
ՓԱՐԻԶ, Ա. Պ.— Կարելի չէ գործադնել եւ ծիծաղելի է:

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
17— 23 Յուլիս
Առաւօտեան ժ. 2.30ին երեկոյեան 8.30ին
2 grands films
Le Témoin Imprévu
L'Heritier du Bal Tabarin
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ՝ զեղչուած գինով

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
17— 23 Յուլիս
Երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:
Tout pour l'Amour
Avec Jean Kieupura
et La Prison de St. Clothaire
Avec André Berley
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:
Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

ԾԱԽՈՒ Է *խանութ մը, սեռեակ եւ խահանոց միասին: Տարեկան վարձք 2800 ֆր.: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝*
Bottier Adolphe
68 Rue Adolphe Thiers
Marseille

ԾԱԽՈՒ Է

Ծախու է մասամաճառի խանութ մը, վեց փիէսով. հայկական կեդրոն Մարսէյլ եւ օդասուն վայր: Տարեկան վարձք 1900 ֆրանք:
Դիմել՝ M. Jean, 79 La Canebière, Marseille.

ՓՆՏՒԻՆԶԻՐ եւ ԿԱՐԴՈՒՑԻՐ
երգիծաբերթ՝ «ՄԵՂՈՒ»
փարիզ եւ շրջանի Ցառագի ցրուիչ
Գ. ԱԽԵՏԻՆԵԱՆ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Թայի Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ
Այսօր կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ
Robinsonի անտառը, Maison Fiquet
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԳԵՐՊՍԻՄ ԲԱԼԱՑԵՑՆ
Ճաշ, եւրոպական եւ հայկական պարեր,
ընկերակցութեամբ թառիսդ Պ. ԳԱՐԵԳԻՆԻ
ՀԱՃԵԼԻ ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ· *Մուտք 3 ֆր.* ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ՊԻՒՖԷ·
Մինչեւ 10 տարեկան երախաներու մուտքը ազատ
Անձրեւի պարագային պատսպարուած սրահ·
ՀԱՂՈՐԴ· ՄԻՋՈՑ·— փոթ տ'Օրլէանէն առնել *128* թիւ թրամուէյը եւ իջնել Թէրմինիւս:

Ամսակարգի հանդէս

Նախաձեռնութեամբ փոթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մ.ֆէտէլի
Մասնակցութեամբ Դպրոցի Տիկնանց Օժանդակ Մարմնի
Այսօր, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, ցովիաննէսեանի սրահը,
13 Rue Pierre Curie, Kremlin-Bicêtre, Métro Porte d'Italie
Սիրայօժար ժամանակցութեամբ Պ. Ա. ՔԼՋԼԵՃԵԱՆի (երգ)·
Կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի դպրոցներու մարմինները:
Երգ, արտասանութիւն, զանազան խաղեր դպրոցի երկսեռ աշակերտներու կողմէ:
Հրապարակային քննութիւն Հայ լեզուի, քերականութեան, պատմութեան եւ հին ու նոր Հայաստանի աշխարհագրութեան, շրջանը լրացնող աշակերտներու կողմէ:
Մուտք 5 եւ 3 ֆր.:

ԱՄԱՌՆԱՑԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ
ԲԱՑՕԹԵԱՅ ՊԱՐԱՇԱՆԴԷՍԸ
ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
Տեղի կ'ունենայ 2 Օգոստոս, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր
ERMITAGE de LONGCHAMP *ի Մէջ.* (**Bois de Boulogne**)
Մուտք 10 ֆր. եւ առաջին **consommation** *ը ձրի:*
Պիւֆէի գիները նմանապէս զեղչուած:

ՊԱՏ Ի ԹՈՒՂԹ, ԼԻՆՕ, ՆԵՐԿ

Այս ծանուցումը ներկայացնողին բաթալօկին վրայէն 100ին 20էն 40 զեղչ:
Դիմել՝ փապրիճի մթերանոց, **15, Avenue Mathurin - Moreau, PARIS (19).**

ԱԺԱՆ ՓՈՎԻՅՇՕՆՆԵՐ ԵՒ ՀՈՂԵՐ

Ծանօթ է Սէնթ Ժընըվիէվ տէ Պուայի մէջ, փարիզէն կէս ժամ հեռու (կար տ'Օռլէանից), երկյարկանի չքեղ վաւիլիոն մը, 12 սենեակներով, ջուր, էլեկտրականութիւն: ԵՐԿՈՒ ՀԷՔԹԱՐ հող, պտղատու ծառեր, այգի, մարգագետին, գետակ, զբօսանքի պարտէզ, առեւտրական յարմարութիւններ: Տեղւոյն կայարանէն հինգ վայրկեան հեռու: Գինը՝ 200.000 ֆրանք:

Մէկ ուրիշ վաւիլիոն մը նոյն քաղաքին մէջ, վեց սենեակներով, 800 մեթր հող, հատնոց եւն.: Ունի ջուր, էլեկտրականութիւն եւ կեդրոնական ջեռմութիւն: Գրել հայերէն կամ ֆրանսերէն Պ. Vanyին, 122, Ave. de Beauséjour, Ste. Geneviève des Bois (S. et O.): Կան նաեւ աժան հողաբաժիններ:

Մեծ դպրոցական հանդէս

Նախաձեռնութեամբ Մեծ Նոր-Գիւղի Վերաշինաց Հայր. Միութեան
Ալֆոռվիլի կին բաժնի
Այսօր կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ
Պուա Շանթրէօյի անտառին մէջ, Ալֆոռվիլ:
Արեւելեան Նուագ Փարիզի առաջնակարգ նուագածուներու կողմէ:
ԳՆԱՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՊԱՐ ՄԸ
Ֆրանսական եւ սպանիական պարեր, կատակախաղ մը և անակնկալներ:
Ճոխ պիւֆէ եւ զովացուցիչ ըմպելի ժողովրդական գիներով:
Տախտերու մասնակցութեան համար 1 ֆր. մուտք:

PETITES ANNONCES
ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՏԵՆՆԵՐ

ԲԺԻՇԿՆԵՐ.—
ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
Վիրաբոյժ-Ատամնաբոյժ
16, Rue de Vaugirard, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ
Tél. Odéon 76—22

Dr. L. KRIKORIAN
Ներքին եւ վէներ. հիւանդութիւններ
126, Rue du Fbg. St. Denis, Paris (10)

ՏՈՔԹ. ԵՂՈՒԻԴ
կ'ընդունի երկուշաբթի, չորեքշաբթի շաբաթ ժ. 2 6 եւ ժամադրութեամբ:
8 Rue Degas, փարիզ:
Tél. Jasmin 11-78

OFFICE NANSEN
38 Boulevard Raspail — Paris(6)

ԳԵՐՁԱԿՆԵՐ.—
Գ. ԱՃԷՄԵԱՆ
Արուեստ եւ կտաւոց
42, Rue Blanche, մէթրօ՝ Trinité

ՕՐՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
Հռետոր կար, չափառոր գիտ
31, Route de Choisy, Ivry s/Seine
Հեռաձայնել **Italie 13 - 45**

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐ.—
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Արեւելեան ամէն տեսակ ապրանքներ
4, Rue de Metz
մէթրօ՝ **Strasbourg - St. Denis**

ՆՊԱՐՎ· **CONSTANTINOPLE**
Արեւելեան և եւրոպական ապրանքներ
37, Rue de Trévise
մէթրօ՝ **Cadet** **Tél.: Prov. 82 - 96**

Ծիրան ձուագախումբի համար դիմել Պ· Տիգրան Օճոսեանի, 15, Rue du Pourtour, Clamart, Seine.

PHOTO REX
A. Keussayan
11 Place Jules Guesde, Marseille
Նաւթը աշխատանք եւ մատչելի պայմաններ·

ԹԱԳԻՈՐ ԱՃՎԱԶԵԱՆ
կերպասեղէնի ներկայացուցիչ
27, Rue Dunoir, Լիոն (3), Ռօն

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՑՔ ՕՐՈՒԵՄ

Ամսագրին 6րդ թիւը, պատկերազարդ եւ գրական բովանդակութեամբ: Տպարանական ծանօթ գործադուլը պատճառ դարձաւ որ թերթը սովորականէն ուշ լոյս տեսնէ: Ամբագրութիւնը կը փութայ յայտնել, որ ապահոված է ամսագրին ամսէ ամիս հրատարակութիւնը հակառակ տպագրական նիւթերու գնին բարձրացման, սպասելով որ ընթերցողներն ալ փութան վճարել իրենց բաժնեգինը, տարեկան **30** *ֆրանք, արտասահման՝* **40** *ֆրանք: Դիմել՝*
ԱՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ՝ **M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Pais (9e)**
ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ՝ **V. R. TACVORIAN, 23 Rue Paul Bert, Asnières, (Seine), Chèque Postaux 1647.93 Paris,**

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en **U.R.S.S.** - Emballage et expédition pour **tous pays.** - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.
45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone: PRO. 13-05

«ՇԻՐԱԿ» *Թէ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զննութեամբ հաստատուածձմարտութիւն մրն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած դուտ չամիչի հիւթով ու անիսոնով եւ թորուած մասնայատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ագդեցիկ զօրացուցիչ մըն է: Բայց օղի գործածողը պէտք է գիտնայ ընտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդիին բոլոր յատկութիւնները, Այլապէս, օղի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:*

«ՇԻՐԱԿ» օդին, որ մասնաւոր անշահագրգիռ հսկողութեան տակ պատրաստուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ օդիէն ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները, Ուրեմն, եթէ օդի սիրահար էք, խմեցէք զայն, բայց փնտռեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի հզօր նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օդին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու միակ արտօնատէր
GRANDE DISTILLERIE DU PARC
1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73
Լիոնի եւ շրջակայքի մթերանոց **D. N. BAHADOURIAN,**
2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10
Նիսի մթերանոց **H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85**

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
Ձաքարեան Ֆ լ օ ր ի ա
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ **Հեռաձայն Danton : 52 - 78**
Աթէներէն եւ եւրոպական խմաւուած կերակուրներ:

ԱՐՓԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՋՔ
ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ
Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օդին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:
Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օդիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:
UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL
Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա· ՏԱԼԱԹԻՒԼԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դատարան, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Ներքին հսկողութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթարալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, քննութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Ներքնակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:
Ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ՆՐԹԵՒԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐ՝

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄԱՍԵԱՑ ԹՈՒԱՄԱՇԻ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանգ	70 ֆրանգ	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանգ	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանգ	100 ֆրանգ	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
21
ՅՈՒԼԻՍ
MARDI
21 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3170

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ԵՐԵՒԱՆԻ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ

Դժբախտաբար հաստատուեցաւ այն տեղեկութիւնը որ արտասպուած էր Լոնտոնի «Տէյլի Թէլէկրաֆ»էն եւ որ կը հաղորդէր թէ անձնասպան եղած է Պ. Ազատ Յանոլեան, Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը: (Յառաջ, 16 յուլիս):

Կիրակի օր հրատարակեցինք Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութեան՝ Թասի հեռագիրը, քաղելով կառավարական պաշտօնաթերթէն, «Իզվեստիա»:

Ինչպէս կ'երեւայ, անձնասպանութիւնը տեղի ունեցած է յուլիս 9ին, Երեւանի մէջ, իսկ լուրը հաղորդուած՝ յուլիս 11ին:

Ինչո՞ւ այսքան ուշ կ'իմացուի Փարիզի մէջ, — պիտի հարցնեն բարեմիտները:

Հարցուցէք «Հայաստանեայց»ներուն — Հօկին եւ Բարեգործականին, որոնք ամէն միջոց ունէին օր առաջ ստուգելու դժբախտութիւնը: Եթէ հեռագրած եւ պատասխան չեն ստացած, այն ատեն դուք հանեցէք տրամաբանական եզրակացութիւնը:

Դառնալով բուն իրողութեան, անշուշտ լուրին հաստատումը չի լուսաբաներ ամէն բան:

Զուներնալով օրինական միջոց՝ ուղղակի թղթակցութիւն հաստատելու Երեւանի հետ, հարկադրուած ենք սպասել Թիֆլիսի եւ Երեւանի թերթերուն: (Շաբաթ օր ստացանք «Պրոլետար»ը, մինչեւ յունիս 30, իսկ «Խորհրդային Հայաստան»ի ամէնէն վերջին թիւը՝ առնուազն մէկ ամսուան թարմութիւն ունի ...):

Այնպէս որ, մեր գրելիքը, այս դժբախտութեան առթիւ, չի կրնար անցնիլ խորհրդածութեանց սահմանը:

Այդպիսի փորձ մը կատարած էինք յուլիս 17ին, երբ տակաւին ստուգման կը կարօտէր անգլիական թերթին հեռագիրը:

Տեղեկութեան մը համաձայն, Յանոլեան անձնասպան եղած է ժողովէ մը վերադարձին, Թիֆլիսէն կամ Թերեւս Մոսկուայէն: Ամէն պարագայի մէջ, իրրեւ հետեւանք անցուդարձի մը որ մութ կը մնայ տակաւին:

Մոսկուայի հեռագիրը կը խօսի նաեւ հիւծախտի մասին. բայց դժուար է հաւատալ թէ այդ հիւանդութիւնն է եղած անձնասպանութեան բուն պատճառը: Հայ թէ ռուս բոլշեւիկներու մէջ ուշադրաւ թիւ մը կը կազմեն հիւծախտաւորները, բայց հազուադէպ է անձնասպանութիւնը: Շատեր ձեւ մը դառած եւ համակերպած են իրենց տխուր ճակատագրին: Հիւծախտաւոր է, նաեւ, պարենաւորման գործավարը, Միկոյեան: Զղային տագնապներէ եւ ուրիշ հիւանդութիւններէ կը տառապէին Լենին, Զիւէյերին եւ ուրիշներ: Որքան գիտենք, Ազատ Յանոլեան չատ աւելի առողջ էր քան միւսները:

Ուրեմն, աւելի ծանրակշիռ պատճառ մը պէտք է փնտռել իր անձնասպանութեան մէջ:

Եւ մեքենաբար, մեր միտքը կ'երթայ, նորէն, խորհրդային նոր սահմանադրութեան, որուն մէջ բազմաթիւ կէտեր կան Հայաստանի կենսական շահերուն դէմ:

Նոր Սահմանադրութիւնը կոպտօրէն կը նսեմրագործէ Հայաստանի դէմ կատարուած անարդարութիւնը, Վրաստանի եւ Ադրբէջանի չնորհելով հայկական Ախալքալաքը, լեռնային Ղարաբաղը եւ Նախիջեւանը: Անոր 24րդ յօդուածը կ'ըսէ.

— « Ադրբէջանեան Խորհրդային Սոցիալիստական հանրապետութեան մէջ մտնում են Նախիջեւանի Ավտոնօմ (ինքնավար) Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութիւնը եւ Լեռնային Ղարաբաղի Ավտոնօմ մարզը »:

Ուրիշ յօդուած մը, 18րդ, կը տրամադրէ.

— «Միութենական հանրապետութիւնների տերրիտորիան (երկրամաս) չի կարող փոխուիլ առանց նրանց համաձայնութեան »:

Արդ, անցեալ շաբթու տեղեկութիւն մը կը հաղորդէր թէ Թիֆլիսի մէջ արդէն սկսած են պրպտել նոր սահմանադրութեան նախագծին քննութեամբ:

Արդեօք Ազատ Յանոլեան, Հայաստանի բուն վարիչը, Թիֆլի՞ս գացած էր այդ առթիւ, եւ նոր պարտութեան մը հարուածին տա՞կ էր որ խորտակուեցաւ:

Եւ կամ, Հայաստանի «հակայեղափոխականները» նեղեցի՞ն զինքը, իր երեսին տալով այս ձախողանքը, որ դժբախտաբար առաջինը չէ:

Հեռագիրը կ'ըսէ.— « Վերջերս չատ ընկճուած էր: Հակայեղափոխականներու դէմ իր մղած պայքարը անյաջողութեան մատնուած էր: Յանոլեան ինքն ալ կը զգար իր սխալները, սակայն չէր կրնար ուղղել »:

Անձնասպան քարտուղարը ծանօթ էր իր կամակոր անհատականութեամբ եւ փառասիրութեամբ: Պարապ տեղը չէր որ մակդիր մը կցեր էին իր անունին,— «Հայաստանի Սթալինիկը»:

Իր օրով էր որ ասպարէզէն քչուեցան քիչ – չատ հասունցած տարրերու վերջին մնացորդները, իրրեւ ալկոզմեան կամ նուազ ուղղափառ: Այդ պայքարին վերջին զոհն եղաւ Սահակ Տէր Գաբրիէլեան, վարչապետը, որուն համար կ'ըսէին թէ բաւական սուր պայքար մղած է, Հայաստանի դատը պաշտպանելու համար Անդրկովկասեան դաշնակցութեան եւ մասնաւորապէս Վրաստանի դէմ:

Եթէ դէպքերը վերլուծենք այս երեւոյթներու հիման վրայ, պէտք է ենթադրել թէ Ազատ Յանոլեան տեսնելով իր վրիպումները բուն արդիւնքը եւ ինքզինքը մինակ զգալով, կամ բարոյապէս տառապելով, նախընտրեց անձնասպան ըլլալ, փոխանակ աւելի սեւ օրեր տեսնելու:

Այդ պարագային, կը հետեւի թէ Երեւանի կացութիւնը չատ աւելի ծանր է այսօր, քան կարելի էր երեւակայել:

Փորձենք պարզել այդ պատկերն ալ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍԻԱՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՄԱՐՕՔԻ ԵՒ ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Արիւնուռչ կռիւներ եւ բազմաթիւ զոհեր

ԲՈԼՈՐ ՀԱՒԱՏԱՐԳԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԽԶՈՒԱԾ ԵՆ

Ուրբաթ գիշեր սպանիական Մարոքի բանակը ապստամբելով հանրապետական կառավարութեան դէմ, գրաւեց ամբողջ երկրամասը: Այս առթիւ կառավարութեան ղեկի ունեցան ապստամբներուն եւ կառավարութեան կուսակիցներուն միջեւ: Ապստամբները յաջողեցան զօրք հանել բուն Սպանիոյ նաւահանգիստներուն մէջ, գրաւելու համար ամբողջ երկիրը: Հեռագրի եւ հեռախոսներուն մէջ, գրաւելու համար ամբողջ երկիրը: Հեռագրի եւ հեռախոսի հաղորդակցութիւնները խզուած ըլլալով, դժուար է ստուգել բոլոր տեղեկութիւնները, սակայն կը հաւատան թէ ապստամբները յաջողած են յառաջ խաղալ եւ գրաւել չարք մը կարեւոր քաղաքներ, որոնց գլխաւորն է Պարչելոնա: Այժմ կռիւները կը չարունակուին մայրաքաղաքին՝ Մատրիտի հարաւակողմը: Երկու կողմն ալ կը գործածեն թնդանօթներ, զնդացիրներ եւ օդանաւեր: Կարելի չէ ստուգել կորուստները, կառավարութիւնը խիստ գրաքննութիւն հաստատած ըլլալով: Կեդրոնական կառավարութիւնը լաւատես տեղեկութիւններ կը հաղորդէ ձայնասփիւռով, սակայն իրաւիճակներ կը հաւատան թէ ապստամբները մեծ առաւելութիւններ չահած են: Ապստամբներուն դէմ կը գոնուի Զօր. Ֆրանքօ, հռչակաւոր օդանաւորդին եղբայրը, որ հեռաւեալ ազդարարութիւնը ուղղած է.

— « Թէքնանի մէջ (սպանիական Մարոք) ստանձնելով սպանիական փոխարքայ եւ հայրենասէր բանակին հրամանատարութիւնը, իմ խանդավառ ողջոյնս կը հաղորդեմ Մարոքի և Սպանիոյ բոլորհաւատարիմ պահակազօրքերուն: Սպանիան փրկուած է: Անտալուզիոյ, Վալենսիոյ, Վալլատոլիտի, Պուրկոսի և Աբլանի, Պալէարեան եւ Քանարեան բոլոր կղզիներու պահակազօրքերը եւ քաղաքային ուժերը մեզի միացած են անհուն խանդավառութեամբ: Միայն Մատրիտ բացառութիւն կը կազմէ իր ամօթապարտ եւ գեհենաքարշ կառավարութեամբ, իր օդանաւերուն միջոցաւ ամբակոծելով անպաշտպան քաղաքներ եւ աւաններ, սպաննելով կիներ եւ մանուկներ: Անոնք բոլորն ալ պիտի պատժուին: Մենք հաշիւ պիտի պահանջենք անոնցմէ, ինչպէս եւ բոլոր կասկածելիներէն: Անոնք որ տակաւին հեռու կը մնան մեր զօրէն, ոգիտութեամբ, թող գիտնան թէ չատ քիչ ժամանակ ունին մեզի միանալու համար: Վատահութիւն ունեցէք, քալենք չիտակ, որովհետեւ հայրենիքը այդ կը պահանջէ »:

*** Ձիպրալթարի ճամբով հասած տեղեկութիւններ կ'ըսեն թէ Մալակա եւ ուրիշ քաղաքներ հուրի եւ սուրի մատնուած են: Բազմաթիւ տուներ ամուրի եւ կրակի տրուած են: Կառավարութիւնը զէնք եւ ռազմանիւթ կը բաժնէ քաղաքացիներուն, որպէսզի դիմադրեն: Հանքագործներն ու բանուորները առանձին վաչեր կազմելով Սէվիլլայի վրայ կը քալեն, որ ապստամբներուն ձեռքը անցած է: Աւտոգիներուն եւ նաեւ ուժանակներով:

Սպանիական Մարոքի բոլոր գլխաւոր քաղաքները գրաւելէ յետոյ, ապըստամբները զօրք հանած են Գատիքս եւ իրենց միացնելով բերդապահ զօրքը, յառաջ խաղացած են դէպի Սէվիլլա եւ Մատրիտ:

ԴԱՇԼԻՃ ՄԸ ՈՐ ՄԷԿ ԺԱՄ ԿԸ ՏԵՒԷ

Կառավարութեան կողմէ գինուած 6000 հանքագործներ Մատրիտ հասան կիրակի օր: Դաշլիճը ինկած էր եւ նոր կառավարութեան կազմութիւնը յանձնուեցաւ խորհրդարանի նախագահին՝ Մարթինէզ Պարիոյի, որ իր ցանկը ներկայացուց կիրակի առտու, բայց մէկ ժամ վերջը հրաժարեցաւ եւ իրեն յաջորդեց Եոզէ Իրիալ: Ներքին նախարարութիւնը յանձնուեցաւ զօրավարի մը, իսկ գինուորական նախարարութիւնը՝ Զօր. Միայասի, որ մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէ: Նոր դաշլիճը անմիջապէս չարք մը հրամանագիրներ հրատարակեց, մասնաւորապէս յանձնարարելով գինուորներուն որ հնազանդին իրենց սպաներուն եւ արձակելով ապստամբ սպաները: Սէվիլլայի ապստամբներուն գլուխն անցած է հետեւակազօրքի ընդհ. քննիչը: Կառավարական յայտարարութիւնը կը յանձնարարէ աստիճանել պայքարը ֆաշականութեան դէմ: «Ժողովրդական ճակատի կուսակցութիւնները հաւատարմութիւն խոստացած են կառավարութեան, որ պիտի չարունակէ գինել ժողովուրդը: Բանուորներէ կազմուած քաղաքապահ զօրքեր պիտի գործակցին հաւատարիմ գինուորներուն, խորտակելու համար ապստամբութիւնը: Բոլոր քաղաքներու մէջ ժողովուրդը պէտք է կազմակերպուի, որպէսզի հանրապետական եւ բանուորական ուժերը կարենան յարձակողականի ձեռնարկել անյապաղ: Բոլոր անհրաժեշտ զէնքերը պիտի տրուին »:

Ապստամբները ձայնասփիւռով կը հաղորդեն թէ 14 կառք լեցուն պայթուցիկ իրենց կուսակիցներուն ձեռքը անցած են: Միեւնոյն ատեն կ'ազդարարեն թէ մահապարժէ պիտի ենթարկուին անոնք որ գաղտնաբար զէնք եւ ռազմանիւթ կ'ամբարեն:

Կառավարութիւնը երեք մարտանաւեր ղրկած էր Ալճեզիրաս, Մարոքի ծովափը, բայց երեքն ալ գացին ապստամբներուն միացան: Կառավարական օդանաւերը անընդհատ կը ռմբակոծեն ապստամբական կեդրոնները: Մարոքի մէջ օդանաւային ուժը ուղեց հաւատարիմ մնալ, բայց կրակի բռնուեցաւ ապըստամբներուն կողմէ:

Պարչելոնայի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ կռիւները կը չարունակուին փողոց փողոց, զնդացիրներով եւ թնդանօթներով:

Մարոքի Արաբները չեն մասնակցած ապստամբներուն, եւ պատգամաւորութիւն մը ղրկելով Սուլթանին, բողոքած են օդանաւային ռմբակոծութեան դէմ:

*** Հաղորդակցութիւնները խզուած են Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ միջեւ: Կառախումբերը, ինքնաշարժները, օդանաւերը կամ չեն բանիր, եւ կամ չատ անկանոն կը բանին: Հազարաւոր օտար հրշեիկներ խռնուած են սահմանին վրայ, փախչելու համար: Անգլ. կառավարութիւնն ալ փակեց Ճիպրալթարի սահմանադուռը: Շատ մը փախստականներու կառքերը վնասուած են ապստամբներու արձակած գնդակներէն: Փախստականներուն մէջ կը գտնուին նաեւ Սպանիացիներ: Բանուորները կը կեցնեն ինքնաշարժները, որպէսզի ապըստամբները չկարենան օգտուիլ: Հաւասարապէս վտանգաւոր է սպանիական կամ կարմիր դրօշ պարզել կառքերուն վրայ: Շատեր երկու դրօշներն ալ կը ճարեն ու կը պահեն, պարագային համեմատ գործածելու համար:

Վերջին լուրերու համաձայն, ռազմանաւերու նաւազներն ալ միացած են ապստամբներուն:

ՆՈՑՆԻՍԿ ԻՒՂՆ ՈՒ ՄՈՄԸ...

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն (15 յուլիս).

— « Լվզաֆի տեսչութիւնը պաշօնագիր մը ուղղած է Պէյօղլուի (Բերա) թաղականութեան, պահանջելով ներկայացնել նաեւ եկեղեցիի իւղի, մոմի եւ պնակներու հաշիւը: Հակառակ պարագային օրինական հետապնդում պիտի կատարուի: Նոյնպէս պահանջած է ներկայացնել վարժարանի աշակերտական թոշակներու հաշիւը»:

*** Հայ Հռոմէական հասարակութեան մէջ ծագած վէճերու հետեւանքով, Ս. Յակոբի հիւանդանոցին մատակարարութիւնը ստանձնած է Լվզաֆի տեսչութիւնը եւ թուրք պաշօնեաներ նշանակած է:

*** Լվզաֆի քննիչները լրացուցած ըլլալով Ղալաթիոյ հռչակաւոր խաչագողին, Ցովհ. Քէչիչեանի (Շահին Գայա) հաշիւները, Էնկիւրի ղրկած են իրենց տեղեկագիրը, որ կը բաղկանայ 19 մեքենագիր էջերէ: Կատարուած գողտումներուն գումարը 6000 ոսկին կ'անցնի:

Բարգէն կաթողիկոսի յուղարկաւորութիւն

Վախճանեալ Բարգէն կաթողիկոսի յուղարկաւորութիւնը կատարուած է կիրակի, 12 յուլիս, Պէյօղլուի Նոր Մարաչ Թաղի եկեղեցին, նախագահութեամբ Երուսաղէմի պատրիարք Թորգոմ արք.ի եւ մասնակցութեամբ եպիսկոպոսներու: Դագաղին կը հետեւէին եկեղեցական դասը, Գաւառ.եւ Քաղաք. ժողովի անդամները, Թաղ. խորհուրդներ եւ հոգաբարձութիւններ, Բարեգործականի, Համազգայինի, Կ. Պոլսի, երեք կուսակցութեանց, Հ. Մ. Ը. Մ.ի եւն. ներկայացուցիչները: Օծման եւ ուրիշ արարողութեանց կատարուելէն վերջ, կաթողիկոսին մարմինը երկուշաբթի օր (13 յուլիս) փոխադրուած է Հալէպ, հոն թաղուելու համար:

*** Բարգէն կաթողիկոս ծնած էր Այնթապ, 1868ին: Իր կեանքի եւ գործի մասին յօդուած մը՝ վաղուան թիւով:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԱԿՆԿԱԼԸ

Հիթլէրական դիկտատուրա Տանցիգի մէջ

Հիթլէրը կը չարունակէ նոր անակնկալներ ստեղծել պարբերաբար, եւ միշտ չարաթ օրերը:

Շաբաթ օր մըն էր որ վերահաստատեց պարտաւորիչ զինուորութիւնը (1935 մարտ 16): Նոյնպէս չարաթ օր մը գրաւեց Հենինօի ապազինեալ շրջանը (1936 մարտ 7): Դարձեալ չարաթ օր մըն էր որ հաստատուեցաւ Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ համաձայնութիւնը (1936 յուլիս 11):

Եւ ահաւասիկ վերջին անակնկալը: Շաբաթ օր, 18 յուլիս, Տանցիգի կառավարութիւնը հրամանագիր մը հրատարակեց, որուն համաձայն Ազատ Քաղաքին բոլոր ընդդիմադիր կուսակցութիւնները կը լուծուին եւ հիթլէրական դիկտատուրա կը հաստատուի, ներքին գործերու համար: Թէեւ նոր հրամանագիրը հիմնուած է 1933 յունիսին հրատարակուած օրէնքի մը վրայ, որ կ'արտօնէ բացառիկ միջոցներ ձեռք առնել, սակայն այս կարգադրութիւնը կը հակասէ Տանցիգի սահմանադրութեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան որոշման: Հրամանագիրը կ'ըսէ.—

1.— Պիտի լուծուին ընկերակցութիւնները (քաղաքական կուսակցութիւն), եթէ անոնց անդամները պետութեան համար վնասակար տեղեկութիւններ հաղորդեն: 2.—Ընկերակցութեանց իրաւունքներու, ժողովներու եւ մամուլի վերաբերեալ ոստիկանական կանոնները, ինչպէս եւ զէնքի եւ կանխարգել բանտարկութեան կանոնները ենթակայ չեն Տանցիգի դատարաններու քննութեան. 3.— Կանխարգել բանտարկութեան պայմանաժամը երեք չարաթէն կը վերածուի երեք ամսուան. 4.— Պիտի փակուին այն թերթերը որոնց խմբագիրները անդամ են Տանցիգի խորհրդարանին. 5.— Կ'արգիլուի անասուններու զեղումը համաձայն հրէական ծխակատարութեանց:

Մէկ խօսքով, հիթլէրական դիկտատուրա: Գերմանական Զեկան՝ կէստափօ է որ պիտի վարէ Ազատ Քաղաքին գործերը, անչուշտ Հիթլէրի ներչնչումով:

Վերջին լուրերու համաձայն, Տանցիգի ծերակոյտին նախագահը, որ վերջերս անարգական ցոյց մը կատարած էր Ազգաժողովին մէջ, թոյլ չէ տուած որ անոր ներկայացուցիչը հեռագիր ղրկէ Ժընեւ:

Աւելորդ է ըսել թէ քաղաքական չրջանակներու մէջ մեծ յուզում պատճառեց այս նոր անակնկալը, ճիշդ այն պահուն երբ Անգլիա պատասխան կը ըսպասէ իր ուղղած հարցարանին, եւ երբ Լոքառնոյի ներները ժողով պիտի գումարեն Լոնտոնի մէջ:

Այս խնդիրը ուղղակի կապ ունի Լհհաստանի հետ, բայց իրապէսներ կը հաւատան թէ երկու պետութիւնները համաձայնած են նախապէս:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԻՐԱՒՈՒՆՔ ՍՏԱՑԱՒ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ՎԵՐԱԶԻՆԵԼՈՒ ՆԵՂՈՒՑՆԵՐԸ

Մոնթրէօյի խորհրդաժողովը յուլիս 18ին վերջնապէս վաւերացուց նոր պայմանագիրը, որով Թուրքիոյ իրաւունք կը տրուի անմիջապէս վերադինելու Նեղուցները: Իսկ երէկ, երկուշաբթի, տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր ստորագրութիւնը: Պուլկարիա եւ Յապոն ստորագրեցին վերապահութեամբ, իսկ Իտալիա դուրս կը մնայ:

Նոր պայմանագրին տրամադրութեամբ, խաղաղութեան ատեն բոլոր առեւտրական նաւերը ազատ են անցնելու Նեղուցներէն, իսկ պատերազմի ատեն ալ՝ եթէ Թուրքիան չէզոք է: Եթէ Թուրքիան ալ պատերազմիկ է, չէզոք պետութեան մը առեւտրական նաւերը պիտի կրնան անցնիլ Նեղուցներէն, պայմանաւ որ չօգնեն Թշնամի կողմին: Ինչ կը վերաբերի մարտանաւերու, Սեւ ծովու հարեւան պետութիւնները,— Ռուսաստան, Պուլկարիա, Ռումանիա եւ Թուրքիա կրնան սուզանաւեր եւ զրահաւորներ անցընել, իսկ միւս պետութիւնները միայն փոքր մարտանաւեր: Յօդ. 19ի համաձայն, որ նախապէս վիճելի 16րդ յօդուածն է, երբ Թուրքիա չէզոք է պատերազմի ատեն, պատերազմիկ մարտանաւերը Նեղուցներէն կրնան անցնիլ միայն այն ատեն, երբ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅՈՒՀԻՆ ՎՀՈՑՈՏՑԱ ՅՈՏՑԱՅՈՏՈՒ ՂԱՒՈՒՅՈՒՊՈՒՅՈՒՆ

(1914 — 1915)

I

ՄԱՅՈՒ - ՅՈՒՆՑԱՅՈՏՈՒ ՎՀՈՑՈՏՑԱՅՈՏՈՒ ՂԱՒՈՒՅՈՒՊՈՒՅՈՒՆ

Մեր ազատ ապրելու ու ստեղծագործելու իրավունքը ոտնահարող թշնամին ամեն կերպ ձգտում էր մեզ ոչնչացնել, մեր ինքնությունը ջնջել, մեզ դարձնել անդեմ ստրուկներ, որպեսզի հեշտությամբ տիրանա մեր հարստություններին։ Ամեն կերպ ձգտում էր մեզ զրկել մեր հայրենիքից, մեր հողերից, մեր ունեցվածքից, մեր ընտանիքներից, մեր հարազատներից, մեր ազգային ու կրոնական սրբություններից։ Ամեն կերպ ձգտում էր մեզ ոչնչացնել։

ՉԱՐԵՆ ՏԵՐ ՀԱԿՈԲԵԱՆ

(ԿՅՈՒՆՔԻ ՎԵՐՋԸ)

— Ես, ես, ես՝— բարձրացրեց Հակոբեանը ձայնը, — ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, ես ուզում եմ ամբողջ ժողովուրդը երջանիկ տեսնել, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի հարստահարիչ չմնայ, ոչ մի շահագործող չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի ստրուկ չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի ճորտ չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի բանվոր չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի գյուղացի չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի աղքատ չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի անգործ չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի անօթի չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի մերկ չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի անտուն չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի անտէր չմնայ, ես ուզում եմ, որ ամբողջ աշխարհում ոչ մի անտիրական

պաշտօն ունին գործադրելու Ազգաժողովին մէկ յանձնաժողովին կամ փոխադարձ աջակցութեան դաշինքը:

Պայմանագիրը բոլորովին գոհացում կուտայ Թուրքիոյ, որ մեւնոյն ատեն կ'ազատի Նեղուցներու յանձնաժողովէն:

Պայմանագրին վերջնական խմբագրութեան առթիւ, Պ. Փօլ Պոնքուր ճառ մը խօսելով, ջերմապէս գնահատեց Թուրքիոյ օրինապահութիւնը:

Խռովայոյզ վիճակ հինգ տարիէ ի վեր

Սպանիա փոթորկալի շրջան մը կ'անցընէ հանրապետութեան հաստատուելէն ի վեր:

Այսպէս, 1931 ապրիլ 14ին Ալֆոնսօ Թագաւորը զահընկէց եղաւ եւ հանրապետութիւն հաստատուեցաւ, տեղի տալով ծանր խռովութեանց:

1932 յունուարին համայնավարական ըմբոստութիւն մը ծագեցաւ Քաթալոնիոյ մէջ եւ զօրքը հազիւ յաջողեցաւ զսպել շարժումը:

1932 օգոստոսին միապետական ըմբոստութիւն մը ծագեցաւ եւ անմիջապէս զսպուեցաւ Մատրիտի մէջ, փողոցային կռիւներով:

1933 յունուարին նորէն ձախակողմեան խլրտումներ ծագեցան եւ յարձակումներ կատարուեցան եկեղեցիներու վրայ:

1933 մայիսին կարմիր դաւադրութիւն մը երեւան հանուեցաւ եւ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան:

1933 յուլիսին ֆաշականներ, միապետականներ եւ կղերականներ ոտքի ելան, նոր դաւադրութիւն մը սարքելու համար:

1934 հոկտեմբերին Քաթալոնիոյ անջատական շարժումը ազդանշան մը եղաւ ծայրայեղ ձախակողմեան ըմբոստութեան համար: Ծայրայեղ տարրերը գրաւեցին հիւսիսային Սպանիոյ մեծագոյն մասը եւ ի վերջոյ զօրքը միջամտելով խորտակեց ապստամբութիւնը:

Ադ օրէն ի վեր պարբերաբար ըմբոստութիւններ եւ բազմաթիւ գործադուլներ տեղի կ'ունենան ամբողջ Սպանիոյ մէջ:

Ներքին նախարարին ազդարարութիւնները

Պ. Սալանկրօ, ներքին նախարարը, կիրակի օր ճառ մը խօսելով Լիլի մէջ, ազդարարեց.

— « Պէտք չէ մոռնալ թէ ամէն բան կարելի չէ եւ ամէն բան թոյլատրուած չէ »:

Այս խօսքերն ուղղուած էին բանուորներուն, որպէսզի պահեն իրենց պարբերութիւնը եւ չվնասեն ժողովրդական ճակատի յաղթանակին: Միեւնոյն առեն ուղղեց ուրիշ ազդարարութիւն մը, այս անգամ ընդդիմադիրներուն.

— « Զայրելով խօսքերս, կ'ազդարարեմ բոլոր անոնց որ կ'ուզեն խաղեր սարքել երեսփ. ժողովին կամ ծերակոյտին մէջ, կառավարութիւնը տապալելու համար, թէ ծանր պատասխանատուութեան տակ պիտի իյնան այն օրը որ տապալի կառավարութիւնը: Այն առեն վիճաբանութիւնը պիտի չարունակուի փողոցին մէջ: Փողոցը ոտքի պիտի ելլէ, պաշտպանելու համար դահլիճը և հազարաւոր պաշտպաններ պիտի տեսնուին: Կառավարութիւնը կրթնած է բանուոր դասակարգին վրայ»:

ՋԱՂՁԱՂԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Թրոցկի եւ Սթալին հաշտուած են, կը զբէ Լոնտոնի «Տէյլի Մէյլ»ը : Թրոցկի կը հերքէ այս լուրը: Ինչպէս յայտնի է, կարմիր բանակին կազմակերպիչը, որ այժմ Նովոսիպիրսկ կը գտնուի, աքսորական է 1928էն ի վեր եւ Դ. Միջազգային մը կազմած :

ՁԲՕՍԱՆԱՒ ՄԸ ԿՐԱԿ ԱՌԱՋ ԸՂՂԱՂՈՎ Թուլօնի բացերը, սուզանաւ մը փորձեց ընկղմել զայն, բայց արձակած ռումբերը մոլորելով ինկան Սէն - Թրոփէզ քաղաքին վրայ եւ մեծ յուզում պատճառեցին: Մարդու կորուստ չկայ: Նիւթական վնասը՝ 500,000 ֆրանք:

ԱՐԺԱՆԹԻՆԱ, սպանիացի հռչակաւոր պարուհին, կաթուածահար մեռաւ Պայոնի մէջ: Նոր վերադարձած էր Սպանիայէն: Մնած էր Պուէնոս Այրէս, եւ միջազգային համբաւ կը վայելէր իր հրաշալի պարերով:

ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆի հսկայ ջահը Ճունաստանէն ճամբայ հանուեցաւ երէկ, երկուշաբթի, դէպի Գերմանիա: Պիտի առէ 268 ժամ, կարելով 3006 քիլոմեթր, (ժամը 11 քիլոմեթր) եւ Պերլին պիտի հասնի օգոստոս 1ին, ժամը 4ին, 11րդ Ողիմպիականին առթիւ: Սփիրոս Լուի, Մարաթոնի վազքին խաղիակնը (1896), որ այժմ 70 տարեկան է, մինակը պիտի տանի ջահը՝ վերջին հանգրուանին: Ճունաստանէն ջահը պիտի անցնի Պուլկարիա, (238 քիլոմեթր), Եուկոսլաւիա (531), Հունգարիա (206), Աւստրիա, Չեխոսլովաքիա (290) եւ Գերմանիա (252 քիլ.): Ամէն կայանի մէջ ջահը ձեռք ձեռք փոխանցուած առեն պահեստի ջահ մը պիտի վառեն, որ եւ է վրիպումէ խուսափելու համար:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷն կը հեռագրեն թէ կինոարական կառախումբ մը դիժէն դուրս ելաւ Եաֆայի ճամբուն վրայ, դաւադրութեան մը հետեւանքով: Արաբ դաւադիրները գիժը հանած էին եւ հրացանի բռնեցին կինոարները: Զինուբական օդանաւ մը օգնութեան հասնելով կրակ տեղաց եւ դաւադիրները փախան:

ՏՕՎԻԼի ինքնաշարժի մրցումին մէջ, որ տեղի ունեցաւ կիրակի օր, մրցորդներէն մէկը մեռաւ, երկու հոգի վիրաւորուեցան:

ԴԱՄԱՍԿՈՍի Աբաբները բոնի գրամ կը հաւաքեն Հրեաներէն, Պաղեստինի արաբական գործադուլին համար: Նոյնիսկ յայտնած են բողոքագիր մը ատելագրել տալ անոնց, հրէական նեթգաղթին դէմ ...

ՀԱՅԻՆ ԳԻՆԸ տասը սանթիմ պիտի աւելնայ վաղը, 22 յուլիս, ծախուելով 1.70ի:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ՊԱՏ ԹՈՒՂԹ, ԼԻՆՈ, ՆԵՐԿ

Այս ծանուցումը ներկայացնողին ֆաթալօկին վրայէն 100ին 20էն 40 գեղչ: Դիմել՝ փապրիճի մբ-երանոց, **15, Avenue Mathurin - Moreau, PARIS (19).**

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԱՇԽՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիրը. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 22 (Յուլիս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Քիմիական պատերազմ (Տոքթ. վահրամ Չիլինկիրեան), Ջուր խմելու արուեստը (Տոքթ. Շ. Այվազեան), Տոքթէօր, տղաս ճմի ունի (Տոքթ. Ց. Գաբրիէլեան), Մորթային հիւանդութիւններ (Տոքթ. Չէնոը Պէօրէքճեան), Հիւծախտաւորներու սննդառութիւնը (Տոքթ. Մ. Տէրեան), Ակնոցներու գործածութիւնը միտսակա՞ր է թէ օգտակար (Տոքթ. Ց Տէր-Գաւրեան), Տիկին, երախայիդ տուր միայն քու կաթդ (Տոքթ. Միքայէլեան), Մխին սպառումը (Փրոֆ. Ա. Պէրպէրեան).— Հարցարան:

Տարեկան բաժնեգինը՝ Ֆրանսայի համար 20 ֆրանք, աբտասահման 25 ֆրանք: Դիմել Dr. Ch. Aïvazian, 17, Rue Damesme, Paris.

Հ. Ց. Դ.

Ֆատիհա

Անիէն Պոիւ-Բօլիվարի Աբամ ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը այս ինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական ճաւաքատեղին: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգի հարցերու քննութիւն: Ներկայ կ'ըլլայ լիազօր ընկեր մը:

Փառատ

Լիոնի վարանդեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 24 յուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանի մէջ: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութեան շաբունակութիւն:

ԹԱՐՍԷՃԼի Ռոստոմ ենթակոմիտէի եւ Քրիստափոր խումբի ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ 23 յուլիս, ինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Դրօշակ ընկերութեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, կարեւոր օրակարգ, շաբունակութիւն նախորդ ժողովի:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. ՄԷՆ-ԺԷՌՕՄի ՎՐէԺ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՀՈՎԱՆՆԱԻՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՐԻԷՑԼԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

26 յուլիս, կիրակի ամբողջ օրը, Պ. ցար. Գվալդեանի ագարակին մէջ: փապաքոհները կրնան առաւօտէն գալ իրենց ճաշը միասին բերելով:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Ց. ՄՈՐՏԻՐՈՍԵԱՆ**

ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. **Հ. ՍԷՐԻՆԿԻԻԼԵԱՆ**

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՁԱԻԵՇՏ ԵՒ ՊԱՐ,

Պիտի նուագէ ՓԱՓԱԶԵԱՆ նուագախումբը:

Պիտի երգեն Պ. Հ. Համբարձումեան եւ Օր. Վերա Պանտիկեան:

Պիտի արտասանէ Պ. Ս. ՊԷՇԿԷՕԹԻՒՐԵԱՆ

Ինչպէս նաեւ Օր. Ե. Աստօնեան, Օր. Ա. Խոզեան, ընկ. Մ. Դաւիթեան եւ Պ. Ձ. Սանտալեան. Յանձնէզի Պ. Վ. ՄԻՆԱՍԵԱՆի կողմէ:

Սիրայօժար մասնակցութեամբ Պոմոնի ՇԱՆՑ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻ

ձոխ պիւֆէ, զովացուցիչ ըմպելիներ եւ անուշ ջուրի լոգանք:

ՄՈՒՏՔ 3 ֆրանք,

ՇԱՆՕԹ.— շաբթիէն առնել թիւ 5 հանրակառքը եւ իջնել Լա Պաուօնի շաբթնոյ կօմպէրը չհասած, ֆուճիլով խաղացողները կրնան իրենց խաղի հագուստներով եւ գնդակներով ներկայ ըլլալ եւ խաղալ մինչեւ կէս օր:

ՊՈՒԼԻ ՄՐՑՈՒՄ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի կողմէ

26 յուլիս, կիրակի առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան 8 Լա Մուշ կոչուած գեղատեսիլ անտառին մէջ, պաղ ջուրի ակին մօտ:

Հայկական եւ եւրոպական պարեր:

Կը մասնակցի ՏՍՂՆԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՖԱՆՖԱՐԸ

որ պիտի նուագէ հայկական եղանակներ:

Զովացուցիչ ըմպելիներ, ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով:

Մուտք եւ երթեւեկութիւն 3 ֆր.:

ՀԱՂՈՐԴ. ՈՒՇԱԴՐ.— Օթօպուսները կը մեկնին փլաս-կիշառէն առաւօտեան ժամը 9—10 եւ 11.30ին, իսկ կէս օրէ վերջ ժամը 1.30—2ին: Երեկոյեան վերադարձը կը սկսի ժամը 7ին:

Անձրեւի պարագային հանդէսը կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պրուսա-Սէօլէօղի «Արեւելք» վերաշինաց Հայր. Միութեան փարիզի եւ շրջանի Մասնաճիւղին կողմէ

26 յուլիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ

Robinsonի օդասուն անտառին մէջ, Grands Arbres, Maison Fiquet

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒԽ ԲԱԺԻՆ

Danse claquette par M. JAQUET. Fantaisie par LAMANIÈRE & Cie.

Թանկոթ մրցում: Առաջին հանդիսացող զոյգին այրը կը տառնայ մէկ զոյգ կօշիկ, իսկ կինը ոսկի մը: Ներկաները պիտի շարժանկարուին Պ. Մելիքեանի կողմէ: Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը:

Հրաւիրուած են օտարներ:

JAZZ AUDISIO. *արեւելեան եւ հայկական նուագ:*

ՃՈՒԽ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԻՒՖԷ:

Տոմսերը կը ծախուին վերոյիշեալ միութիւններու մօտ:

Ծախքերու մասնակցութեան համար 3 ֆր.:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋԱՑ.— ֆօրի տ'Օրլէանէն առնել 128 թիւ ֆանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան:

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en U.R.S.S. - Emballage et expédition pour tous pays. - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.

45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone: PRO. 13-05

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՕՐ. ՇՈՂԻԿ ՏՈՆՑԵԱՆ

եւ

ԸՆԿ. ԹՈՐԳՈՄ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

Ամուսնացած

Սէն Շամոն, 11 յուլիս 1936

ՄԱՐՍԷՅԼի «Դրօշակ» ընկերութեան սրահը, որ կահաւորուած է արդիական ճաշակով, կը գտնուի հայաշատ թաղերու մօտ, 5 rue de l'Eclipse, տրամադրելի է բոլոր կազմակերպութիւններուն դիւրամատչելի գիներով:

Թէյասեղանի համար	100 ֆր.»
Հանդէսի	100 »
Հանդէս (զաւեշտով)	150 »
Հրապարակային քանախօս	100 »
Նշանտուք	100 »
Հաքսանիք	150 »
Թատրոն	200 »
Ժողով	13 »

Սրահը վարձելու համար դիմել լուսանկարիչ Ա. Քէօսէեանի, 11 Place Jules Guesde, Marseille:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՎԷՄ,, ի ԺԴ. ԹԻՒԸ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Մեծ Ցօբելեանի առթիւ: ՏՈՒՔ. ՎԱՀՐԱՄ Ց. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ՝ Ցուշատետրէս: ՇԱՒԼ ԴԻԼ՝ Հայկական ճարտարապետութիւնը: Հ. Գ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ՝ Հայաստանի դժբէթաւոր եկեղեցիները: ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ՝ Նպաստ մը Հայ եւ Թուրք աշուղական գրականութեան: Ա. ԲԵՐԲԵՐԵԱՆ՝ Մի քայլէլ Նալբանտեանցի անտիպ երկերը: ՎԱՀԱՆ ՄԻՆԱՍՈՐԵԱՆ՝ Արհաւիրքի օրեր: ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ՝ Համալիսարհային պատերազմը եւ Տաբօնի աշխարհը: ՀԱՑԿ ԱՃԷՄԵԱՆ՝ Բազրատ վարդ., Գէորգ Թաւաքալեան: Անցեալէ: Կեանք եւ մշակոյթ: Գիրք եւ մամուլ: Գրախօսական: Ցուշերատ: Վ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ՝ Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը:

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 ֆրանք, համաձայն իւրաքանչիւր երկրի թղթատարական սակի:

Երրորդ շրջանի բաժանորդները կրնան առաջին երկու տարիներու 12 թիւերը ստանալ վճարելով 50 ֆրանք, կամ վեց գրքի համար 25 ֆր.

Հասցէ.— S. Vratzian, 13 Rue des Platanes, Gité Jardin de Plessis-Robinson, (Seine).

ԱՑՍ ՇԱԲԹՈՒ ԼՈՑՍ ԿՐ ՏԵՍՆԷ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Կեանք ու Արուեստ

*Ամսագրին Երդ թիւը, պատկերազարդ եւ գրական բովանդակութեամբ: Տպարանական ծանօթ գործադուլը պատճառ դարձաւ որ թերթը սովորականէն ուշ լոյս տեսնէ: Խմբագրութիւնը կը փութայ յայտնել, որ ապահոված է ամսագրին ամսէ ամիս հրատարակութիւնը հակառակ տպագրական նիւթերու գնին բարձրացման, սպասելով որ ընթերցողներն ալ փութան վճարել իրենց բաժնեգինը, տարեկան **30** ֆրանք, արտասահման՝ **40** ֆրանք: Դիմել՝*

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ՝ M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Pais (9e)

ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ՝ V. R. TACVORIAN, 23 Rue Paul Bert, Asnières, (Seine), Chèque Postaux 1647.93 Paris,

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée,

Otobus: AJ, AV, CP, 52, 50)71

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւլն.: Նորոգութիւն ժամացոյցներու: Կը գնենք՝ ըլլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով:

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն:

PETITES ANNONCES

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷՆԵՐ

ԲԺԻՇԿՆԵՐ.—

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ-Ատամնաբոյժ

16, Rue de Vaugirard, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ

Tél. Odéon 76—22

Dr. L. KRIKORIAN

Ներքին եւ վէներ. հիւանդութիւններ

126, Rue du Fbg. St. Denis, Paris (10)

ՏՈՔԹ. ԵԱՂՈՒԲ

կ'ընդունի երկուշաբթի, չորեքշաբթի շաբաթ ժ. 2 6 եւ ժամադրութեամբ: 8 Rue Degas, փարիզ: Tél. Jasmin 11-78

OFFICE NANSEN

38 Boulevard Raspail — Paris(6)

ԴԵՐՁԱԿՆԵՐ.—

Գ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Արուեստ եւ կահուստ

42, Rue Blanche, մէթրօ՝ Trinité

ՓՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

Հաճախուած կար, չափառար գիհ

31, Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել **Italie 13 - 45**

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐ.—

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Արեւելեան ամէն տեսակ ապրանքներ

4, Rue de Metz

մէթրօ՝ **Strasbourg - St. Denis**

ՆՊԱՐՎ. **CONSTANTINOPLE**

Արեւելեան եւ եւրոպական ապրանքներ

37, Rue de Trévise

մէթրօ՝ **Cadet** Tél.: **Prov. 82 - 06**

Եփրատ ճուագախումբի համար դիմել Պ. Տիգրան Օնոսեանի, 15, Rue du Pourtour, Clamart, Seine.

PHOTO REX

A. Koussayan

11 Place Jules Guesde, Marseille

Նուրբ աշխատանք եւ մատչելի պայմաններ:

ԹԱԳՒՈՐ ԱՃՎԱՉԵԱՆ

Կերպասեղէնի ներկայացուցիչ

27, Rue Dunoir, Լիոն (3), Ռօն

ՎԵՆԵՑԻԿ.— Տօժերու Պալատը եւ Ս. Մարկոսի զանգակատունը:

12 ՕՐ ԻՏԱԼԻԱ

Հաւաքական ուղեւորութիւն Վենետիկ եւ Միլան

կազմակերպուած Փարիզի Մ. Ռ. Նախկին Աշակերտաց Միութեան կողմէ, ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ ՀԱՄԱՍԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՒՐԻՒՐԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻԻ

Մեկնում.— Ուրբաթ 14 Օգոստ. փարիզէն (Gare de Lyon) ժամը 22.45ին,

Մարսէյլէն.— (Gare St. Charles) ժամը 19,45ին:

Դարձ.— Չորեքշաբթի 26 Օգոստ. ի փարիզ ժամը 14,20ին, ի Մարսէյլ ժամը 11,15ին:

Մէջն ըլլալով ուղեծախս Փարիզ—Վենետիկ—Փարիզ, բնակութիւն եւ սնունդ առաջնակարգ պանդոկներու մէջ, 750 ֆր., իսկ Մարսէյլ—Վենետիկ—Մարսէյլ 650 ֆրանք:

Մասնաւոր դիւրութիւններ իտալական visaին համար:

Մանրամասնութեան համար դիմել ինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 17—19

Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël 49 Rue Rochechouart, Paris (9e)

իսկ կիրակի օրերը ժամը 13—15 մեբի մուրատեան վարժարանի քարտուղարութեան:

Մարսէյլի եւ Մարսէյլի շրջանին համար միութեան ներկայացուցիչներն են.

Mrs Ekserjean & Marimian, 40 La Canebière, Marseille.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀՐԱՏԱՐ)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Métro : TOLBIAC

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱԿ	ԹՈՒԱՄՍԵԱԿ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զաւխզերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ 22 ՅՈՒԼԻՍ MERCREDI 22 JUILLET 1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3171

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ՊԱՏՃԱՌՆԵՐ ԵՒ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐ

« Իզվեստիա», Մոսկուայի կառավարական պաշտօնաթերթը, Ազասի Յանչեանի անձնասպանութիւնը կը հաղորդէր չոր ու ցամաք, նոյնիսկ տմարդի ձեւով մը,— ճիշդ 15 տող, հաշուելով նաեւ խորագիրը· «Մահ Հայաստանի Կոմկուսի (Բ.) Կ. Կ.ի քարտուղար Բ.Յանչեանի»: Այն ալ չորրորդ էջին վրայ, առանց սեւ գծի, իբրեւ սովորական արկած: Եւ առանց վշտակցութեան եւ խոնարհութեան: Պարզապէս տեղեակ ընթերցողին համար, որ եւ է խորհրդածութեան՝ Թասի հեռագիրը, ինչպէս պիտի ընէր ուրիշ որեւէ «հակայեղափոխական» թերթ:

Ուշադրութեան արժանի է ուրիշ պարագայ մը:

« Իւմանիթէ», Ֆրանսայի համամիտաւոր կուսակցութեան կեդրոնական օրկանը, որ առիթ չի փախցներ տեղի - անտեղի չոտալարանութիւններ արձանագրելու խորհրդային աշխարհէն, բան չգրեց այս մասին: Ոչ իսկ լուրը հաղորդեց, մինչեւ այսօր:

Ի՞նչով բացատրել մէկուն փոքրոգի ժլատութիւնը եւ միւսին կոպիտ անտեսումը:

Չէ՞ որ դժբախտ անձնասպանը Սթալինի աչքին լոյսն էր եւրկէկ: Տարիներէ ի վեր:

Չէ՞ որ դեռ Մոսկուայի մէջ, համամիտաւոր կուսակցութեան ներքին պատահականութիւններուն առեն, Ազասի Յանչեան Սթալինի կողմը բռնած էր ընդդէմ Թրոցքիի, եւ առով իսկ արագ վերելքի մը արժանացած:

Ու վերջապէս, այս 36 տարեկան երիտասարդը չէ՞ր որ տիրաբար կը վարէր Ս. Հայաստանի ճակատագիրը, 1930էն ի վեր, ասպարէզէն քչելով աւելի երէց եւ հասուն գործիչներ:

Միւս կողմէ, Յանչեանը չէ՞ր որ կատաղի պայքար կը մղէր բոլոր հակայեղափոխականներուն դէմ, եւ անդադար կը հնչեցնէր կախարդական ազդանշանը,— Անխնայ կրակ Դաշնակցութեան դէմ, աւելի եւ աւելի բուռն...

Կարելի է ըսել թէ Յանչեան իր նախորդները գլեց անցաւ այս ճակատին վրայ: Իր պարբերական զեկուցումներուն եւ ճառերուն մէջ, նիւթին կէսը, երբեմն աւելին յատկացուած էր Դաշնակցութեան: Իսկ իր արտայայտութեան ձեւերը, իր սրսկած թոյները նմանը չունէին իրենց տեսակին մէջ: Ազասին Մոսկուայի չփացած տղան էր, եւ իր չուքէն ու հնարամտութենէն կը զգուշանային աւելի տարէցները:

Պատմութիւնը կ'ըսէ թէ նոյնիսկ Սահակ Տ. Պարթեւեան, նախորդ «վարչապետ»ը, զոհ գնաց Յանչեանի խաղերուն, որ կըռնակը տուած էր Թիֆլիսի եւ Մոսկուայի:

Արդ, ի՞նչ պատահեցաւ, որ այս կուռքը արժանի չհամարուեցաւ նոյնիսկ աւանդական մահափդի մը, Մոսկուայի պաշտօնաթերթին մէջ: (Դեռ չենք ստացած Թիֆլիսի եւ Երեւանի թերթերը):

Ենթադրութիւններ չէ որ պիտի փորձենք, այլ հոգեբանական վերլուծում մը:

Բոլշեւիկեան վարդապետութիւնը իրեն հետ բերաւ հասկացողութիւններ եւ բարքեր, որոնք բոլորովին կը տարբերին մեր գիտցածներէն: Ան ցանց բարոյական աւերի սերմեր, որոնք միայն հակառակորդին չեն վնասեր, այլեւ ի վերջոյ կ'ուտեն զանոնք ցանողներուն գլուխը: Բոլշեւիկ իշխանաւորը նախ կը չփացնէ, անխնայ կը քամէ, յետոյ կը յիմարացնէ, եւ քուրջի մը պէս կը նետէ անկիւն մը:

Վկայ՝ իր քսան տարուան պատմութիւնը, այնքան քամմնելի ողբերգութիւններով:

Յառնուածքի խնդիր է դիմանալ այս փորձութեան: Եթէ մարդկային արժանապատուութեան, անհատականութեան դիմ մը մնացած է ենթակային մէջ, այս վիճակը բնականօրէն կ'առաջնորդէ եղերական վախճանի մը,— խելագարութիւն կամ անձնասպանութիւն:

Յանչեանի պարագան չատ կը յիշեցնէ Ուկրայնայի կրթական գործավարին՝ Նիկոլա Սկրիպնիկի անձնասպանութիւնը (1933 յուլիս 6):

Հաւատարիմ եւ 36ամեայ կուսակցական, այդ գործիչը անձնասպանութեան մէջ գտաւ միակ ապոփանքը, չարաչար յուսախարութեան մատնուած եւ հալածանքի ենթարկուած ըլլալով: Իր մե՞ղքը,— քիչ մը չատ յառաջ գացած էր, իր երկրի չահերուն պաշտպանութեան մէջ:

Հայաստանի կեդր. Կոմիտէին քարտուղա՞րն ալ այդ վիճակին մատնուած էր, Մոսկուայէն եւ Թիֆլիսէն Երեւան վերադարձած առեն:

Դժուար է վճռական պատասխան տալ: Բայց դժուար չէ պատկերացնել ողբերգութեան գոնչ մէկ երեսը:

Կը թուի թէ վերջին անդամ տեսնելով իր հովանաւորները, Ազասի Յանչեան համոզուեցաւ թէ չատ բան պակսած է անոնց գուրգուրանքէն: Եւ որովհետեւ ճչմարիտ անելի մը մատնուած էր իր խոր մենատիրութեամբ, ուժասպառ եւ զանցառելի քանակի մը վերածելով Երեւանի դեկավարութիւնը, ասոկաց պարզուած հեռանկարէն, իր վարած երկրին նոր պարտութենէն, եւ նախընդրեց ատրճանակը պայթեցնել գլխուն:

Ուրիշ եղբի չէր կրնար տանիլ իր անսահման փառասիրութիւնը, որ չէր հանդուրժեր որ եւ է գերապանցութեան եւ մրցակցութեան:

Մոսկուան ու Թիֆլիսը անչուչա զոհ են այս ելքին,— քանի որ նեղացուցիչ ձայն մըն ալ կը պակսի: Անոնք Յանչեանները կը չոյեն ու կը չփացնեն այնքան որքան կը տեւէն երկիւղած խոնարհութեան եւ լրբծնաչուրթին փառաբանութեան չարժուձեւերը: Անգամ մը որ մարդիկ սթափին եւ գլուխ վերցնեն, — հասարակ մահզդն անգամ չատ կը տեսնուի ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՊԱՆԻՈՅ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՐՏՈՒԻ՛Ն

Փոխադարձ ապառնազիրներ եւ առեւտի արիւնահեղութիւն

16 ՍՊԱՆԵՐ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ

Անընդհատ արիւն կը հոսի Սպանիոյ մէջ: Վերջին լուրերու համաձայն, հանրապետական կառավարութիւնը յաջողած է ծանր հարուած մը տալ ապստամբներուն, որոնք յառաջ կը խաղային դէպի Մատրիտ: Կառավարական զօրամասեր

իմ ամուսնի երեսուներկու տարվա ծառայության ընթացքում ես ստացել եմ տասնմեկ շնորհակալագրեր, որոնցից ինը ոսկե մեդալներով։ Ես ամուսնուս հետ ապրել եմ քսանհինգ տարի, և մեր ամուսնական կյանքի ամբողջ ընթացքում նա ինձ երբեք չի նեղացրել։ Ես ինքս էլ ոչ մի անգամ չեմ վշտացրել նրան։ Ես ամուսնուս հետ ունեցել եմ ինը երեխա, որոնցից հինգը մահացել են մանկության տարիներին։ Ես ինքս էլ ծանր հիվանդ եմ եղել։ Ամուսինս ինձ համար ոչ մի ծախսից չի խնայել։ Ես ամուսնուս հետ ապրել եմ ինչպես երկու սիրահար

ՉԱՐԻՆ

(ՎԵՊ)

— Փիլոսո՞փ էիր դու ասպետ ...

Ես ոչ միայն ասպետ եմ ու փիլոսոփա, այլև ամենից առաջ մարդ եմ, որ ամեն ինչ ընդունակ է զգալ, տեսնել ու հասկանալ: Ես ամեն ինչ գիտեմ, ինչ որ կա երկրի վրա, ինչ որ կատարվում է մարդկանց հոգիների մեջ: Ես գիտեմ, թե ինչպես է ծնվում մարդը, ինչպես է նա մեծանում, ինչպես է նա ապրում, ինչպես է նա մեռնում ... Ես գիտեմ, թե ինչպես է ծնվում ամեն մի զգացում, ամեն մի միտք, ամեն մի ցանկություն, ամեն մի ձգտում, ամեն մի ոգևորություն, ամեն մի հոգեվարք ... Ես գիտեմ, թե ինչպես է ծնվում ամեն մի ստեղծագործություն, ամեն մի գեղեցկություն, ամեն մի ճշմարտություն ... Ես գիտեմ, թե ինչպես է ծնվում ամեն մի սեր, ամեն մի ատելություն, ամեն մի ոճրագործություն ... Ես գիտեմ, թե ինչպես է ծնվում ամեն մի ստրկություն, ամեն մի ազատություն ... Ես գիտեմ, թե ինչպես է ծնվում ամեն մի ազգ, ամեն մի պետություն, ամեն մի կրոն, ամեն մի հավատ ... Ես գիտեմ, թե ինչպես է ծնվում ամեն մի ուրախություն, ամեն մի տանջանք, ամեն մի հաղթություն, ամեն մի պարտություն ... Ես գիտեմ, թե ինչպես է ծնվում ամեն մի ցավ, ամեն մի վիշտ, ամեն մի հիվանդություն, ամեն մի առողջություն ... Ես գիտեմ, թե ինչպես է ծնվում ամեն մի հարստություն, ամեն մի աղքատություն, ամեն մի ունայնություն

—«Անօգուտ է պատրանքներ անուցանել ելքի մասին: Եթէ ապստամբ - ները չահին դժուար պիտի ըլլայ խուսափիլ զինուորական դիկտատուրայէ մը: Եթէ կառավարութիւնը յաղթական ելլէ, անշուշտ աւելի դէպի ձախ պիտի հակի, եւ այն ատեն ամբողջովին դերի պիտի դառնայ յեղափոխական յոր - ձանքին »:

« Տէպա » կը փորձէ Ֆրանսայի համար դաս մը հանել այս դէպքէն, ըլլա - լով թունդ հակառակորդ ժողովրդական ձակատի կառավարութեան: Իսկ ձա - լով թունդ հակառակորդ ժողովրդական ձակատի կառավարութեան: Իսկ ձա - խակողմեան թերթերը կը ծափահարեն Սպանիոյ հանրապետականներուն յաղ - թանակը, անոնոյ ձեղքելով ապստամբութեան պատասխանատուները: Այս առթիւ Իւմանիթէ կը պահանջէ բանտարկել Ֆրանսայի ֆաշականութեան վա - րիչները, առաջին էջին վրայ արտատպելով երկու ազգայնական թերթերու հետեւեալ խօսքերը.

— « Սեպտեմբերէն սկսեալ նոր բան կը խոստանանք ձեզի». (Ֆրանսիսք, 19 յուլիս):

— «Ձակատին արիւնահեղութիւններ տեղի չունեցան, բայց պիտի ըլլան հոկտեմբերի մօտերը». (Նապոլեոն, 16 յուլիս):

Ի՞նչ բաւ ևարհիև ևախարարը

Երէկ հաղորդած էինք թէ ներքին նախարարը, Սալանկրօ, հետեւեալ ազ - դարարութիւնը ուղղած էր ընդդիմադիրներուն, Լիլլի ճառին մէջ.— «Եթէ փորձեն տապալել կառավարութիւնը, այն ատեն վճռաբանութիւնը պիտի չա - րունակուի փողոցին մէջ:»

Կարգ մը թերթեր չէին հրատարակած այս խօսքերը, Հավասը հաղորդած ըլլալով: (Այսպէս հաղորդած էր Ամանս Ռուժը): Նախարարին վերագրուած խօսքերը խոր յուզում պատճառած ըլլալով, ներքին նախարարութիւնը հարկ դատեց ճշդել թէ միայն Հավասի դեկոյցը վաւերական է: Իրրեւ պատասխան նոր հարցումներու, յայտարարուեցաւ թէ նախարարը միայն սա խօսքը ար - տասանած է.— « Ներկայ պարագաներուն մէջ, ժողովրդական ձակատի կա - ռավարութեան անկումը կրնայ խռովութիւններ յարուցանել փողոցի մէջ »:

Ազգայնական երեսփոխան մը որոշած է հարցապնդում ուղղել երեսփ. ժո - ղովին մէջ:

Ո՛վ պիտի յարձակի Անգլիոյ վրայ

Փոթորկալի տեսարաններ պարզուեցան Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, երկուշաբթի օր, երբ ազգ. պաշտպանութեան ընդհ. դեկավարը տեղեկութիւն - ներ կը հաղորդէր նոր սպառազինութեանց մասին: Աշխատաւորականները ուժ - գնօքէն յարձակելով, հարցուցին թէ որո՞ւ դէմ կ'ըլլան այս պատրաստութիւն - ները, ո՞վ պիտի յարձակի Անգլիոյ վրայ: Նախարարը զայրանալով պատաս - խանեց.— «Կ'իմանաք, երբ այս ժողովը ամբակոծուի»:

Եւ աւելցուց.— «Պաշտպանութիւնն է մեր բոլոր ռազմագիտական ծրա - գիրներուն նպատակը: Պաշտպանութիւնը ձեր տուներուն եւ ձեր ուսելիքին»: Մինչ կառավարութեան կուսակիցները կը ծափահարէին, աշխատաւորական - ները սկսան ողբալ.— «1914ի պատմութիւնն է որ կը կրկնուի» Իսկ նախարարը միշտ կը պնդէր թէ իրենց նպատակը միայն եւ միայն պաշտպանողական է:

Նեղուցներու պայմանագրին ստորագրութիւնը

Ինչպէս գրած էինք երէկ, երկուշաբթի, 20 յուլիս, տեղի ունեցաւ Նեղուց - ներու նոր պայմանագրին հանդիսաւոր ստորագրութիւնը, Մոնթրէօյի մէջ:

Առաջին անգամ է որ յետպատերազմեան դաշնագրի մը դինուորական արամադրութիւնները կը վերաքննուին օրինակէս: Նոր պայմանագիրը կը ճշդէ մարտանաւերու անցքի պայմանները, թէ պատերազմի եւ թէ խաղաղ ու - թեան առեն եւ Թուրքիոյ իրաւունք կուտայ անմիջապէս վերազինելու Նեղուց - ները: Իտալիա մասնակցած չըլլալով խորհրդաժողովին, ազատ է նոր պայմա - նագիրը ստորագրելու եւ կամ առանձին դաշնագիր մը կնքելու նոյն հիման վրայ:

Նախապէս ծրագրուած էր պայմանագրին ստորագրութիւնը կատարել Շիլեօնի (Շիլօն) դղեակին մէջ, բայց դիւանատան վարիչը դիտել տուաւ թէ այդպիսի բան մը չարաչուք հանգամանք պիտի ունենար: Պատմութիւնը կ'ըսէ թէ այս դղեակին մէջ վերջին անգամ դաշնագիր ստորագրուած է 13րդ դա - րուն: Արդ, այն բոլոր աւատապետ պատոնները որ ստորագրեցին դաշնագի - րը, յետոյ կախուեցան ... Նոր պայմանագիրը կատարելապէս գոհացում կու - տայ Թուրքիոյ պահանջներուն, ազատելով զայն չարք մը կաշկանդումներէ:

Խռովութիւն Թուրքիոյ մէջ

Նեղուցներու վերազինման համար զոյացած համաձայնութիւնը մեծ խան - դավառութիւն պատճառեց ամբողջ Թուրքիոյ մէջ եւ չմնդալից ցոյցեր սար - քուեցան, պայմանագրին ստորագրութեան առթիւ: Թրքական բանակը հան - դիսաւորապէս տիրացաւ Տարտանէլի երկու ափերուն: Այս առթիւ ծագկեպ - սակներ դրուեցան Թուրք եւ օտար զինուորներու գերեզմաններուն վրայ:

*** Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Նեղուցներու երկու ափերուն հանդիսա - ւոր վերագրաւումէն վերջ, 11 մղոն տարածութեամբ գետին մը արգիլուած գօտի հռչակուեցաւ, եւ անմիջապէս պիտի վերազինուի: Երէկ, երեքշաբթի, փակուեցան բոլոր կառավարական պաշտօնատուները եւ հայրենասիրական ցոյցեր կատարուեցան ամէն կողմ: Այս առթիւ ճառ մը խօսեցաւ Աթաթիւրք, ձայնափիւռին առջեւ:

** Թուրքիոյ վարչապետը պաշտօնապէս հաղորդեց Էնկիւրիի իտալական դեսպանին թէ չեղեալ կը համարուին Միջերկրականի մասին կնքուած համա - ձայնութիւնները եւ թէ Թուրքիա որեւէ երաշխաւորութիւն չի պահանջեր:

ՋԱՒԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՔՈՒՏԻ ՖՈՆՍԻԷի յուլիս 15ի վիճակահանութեան մէջ, 1903ի շրջաբերութենէն 490,561 թիւը 50,000 ֆրանք չահեցաւ, իսկ 1911ի շր - ջաբերութենէն 34,131 թիւը՝ 100,000 ֆրանք:

ՊԱՂԵՍՏինԻ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ զսպելու համար, նոր միջամտութիւն մը փորձեց Լիիր Ապատլահ, Անգլոյորդանանի վեհապետը: Ցարձակումները կը չարունակուին երկրին զանազան մասերուն մէջ: Մուսուլ - Հայֆա նաւ - թուղին ալ վտանգուած ըլլալով, անգլիական զինուորներ ինչպէս եւ արաբ ցեղապետներ հսկողութիւն կը կատարեն:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Պրիւսէլի «Նէվրութ» խումբը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկ. Ց. ԱՐԹԻՆԵԱՆի ընտա - նիքին եւ պարագաներուն, անոր մահուան առթիւ: Ընկեր Արթինեան ծանոյ գործի ուրտափ գիւղացի, 1920ին Հայաստանէն անցաւ Պուլ - կարիա եւ յետոյ Պրիւսէլ, ուր կ'ապ - րէր 11 տարիէ ի վեր: Ջորս տարի սրտի իւանդութենէ տառապելէ յետոյ, անդարձ բաժնուեցաւ եւ թաղուեցաւ ցուլիս 15ին, ձգելով 4 անչափահաս զաւակներ եւ այրի կին, 40 տարեկան էր եւ նախկին կամաւոր:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԳԱՑԵՔ

երեքշաբթերէ՝ «ՄԵՂԱՒ»

փարիզի եւ ընդհանուր տարածքի ցրուիչ

Տ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ-ՓՈԼՕՄՊի Ազամ ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը վաղը հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգի հարցերու քննութիւն: Ներկայ կ'ըլլայ լիազօր ընկեր մը:

Գաւառ

ԼԻՈՆի վարչութեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 24 ցուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանի մէջ: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութեան շարունակութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէի եւ հրիստափոր խումբի ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ 23 ցուլիս, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Դրօշակ քննկերութեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, կարեւոր օրակարգ՝ շարունակութիւն նախորդ ժողովի:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆՔԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ՍԻՆ-ՔԷՌՄԻ ՎՐՆՔ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

26 ցուլիս, կիրակի ամբողջ օրը, Պ. ՅԱՐ. Գվպրեանի ագարակին մէջ: Փայաքոդները կրնան առաւօտեն գալ իրենց ճաշը միասին բերելով:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Ա. ՄՈՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. Հ. ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՋԱՒԵՇՏ ԵՒ ՊԱՐ,

Պիտի նուագէ ՓԱՓԱԶԵԱՆ նուագախումբը:

Պիտի երգեն Պ. Հ. Համբարձումեան եւ Օր. Վերա Պանտիկեան:

Պիտի արտասանէ Պ. Ս. ՊԷՇԿԷՕԹԻՒՐԵԱՆ

Ինչպէս նաեւ Օր. Ե. Անտօնեան, Օր. Ա. Խոզեան, ընկ. Մ. Դաւիթեան եւ Պ. Ա. Սանտալեան: *Յանձնէզի Պ. Վ. ՄԻՆԱՍԵԱՆի կողմէ:*

Սիրայօժար մատնակցութեամբ Պամոնի ՇԱՆԹ ԹԱՏԵՐԱՆԻՄԲԻ

Ձոն պիւֆէ, զովացուցիչ ըմպելիներ եւ անուշ ջուրի լոգանք:

ՄՈՒՏՔ 3 ՖՐԱՆՔ:

ՄԱՆՈՒԱԾ.— Շաբիթ երէն առնել թիւ 5 հանրակառքը եւ իջնել Լա Պառօնն Շանճ կօմպէը չհասած, ցուցապակներով կրնան իրենց խաղի հա - գուստներով եւ գնդակներով ներկայ ըլլալ եւ խաղալ մինչեւ կէս օր:

ՊՈՒԼի ՄՐՑՈՒՄ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆՔԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան 8 Լա Մուշ կոչուած գեղատեսիլ անտառին մէջ, պաղ ջուրի ակին մօտ:

Հայկական եւ եւրոպական պարեր:

Կը մասնակցի ՏԷսինի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՖԱՆՖԱՐԸ

որ պիտի նուագէ հայկական եղանակներ:

Զովացուցիչ ըմպելիներ, ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով:

Մուտք եւ երթեւեկութիւն 3 Ֆր.:

ՀԱՂՈՐԴ. ՍԻՏՈՒԱՑ.— Օմնիպուսները կը մեկնին փլաս-կիշառէն առաւօտեան ժամը 9—10 եւ 11.30ին, իսկ դէպ օրէ դերջ ժամը 1.30—2ին: Երեկոյեան վե - րադարձը կը սկսի ժամը 7ին:

Անձրեւի պարագային հանդէսը կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆՔԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Ռօմանի Ա. խումբի կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

Դպրոցական ասպնջական հանդէս

Պոմոն-Սէն-Ժիւլիէն Ծաղկոց-Մանկապարտէզի

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Պոմոնի «վաթանդեան» սրահին մէջ,

Նախագահութեամբ Մարսէյլի Հոգեւոր Առաջնորդ

ԳԵՐ. ԴԱՐԵԳԻՆ ԵՊԻՍԿ. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆի

Բանախօսութիւն, երգ, պար, արտասանութիւն

Մանկապարտէզի փոքրիկներուն կողմէ:

Ժամերու յաճախակցութեան համար մուտք 3 Ֆր., անչափահասներու՝ 1 Ֆր.:

ՄԻՍԱՔ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆ, DOCTEUR ES-SCIENCES

կը ստանձնէ ամէն տեսակ իրաւական եւ վարչական գործեր, հպատա - կութեան գործողութիւններ, վարկային գործառնութիւններ: Պաշտպանու - թիւն դատարաններու առջեւ: Ամէն կարգի թուղթերու խմբագրութիւն: Ամուսնալուծական խնդիրներ: Վարձակալութեանց գործ: Շարկերու յայտա - րարութիւն: Խնդրագիրներու եւ նամակներու խմբագրութիւն:

Դիմել չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամը 4—6, Գրատուն

Հրանտ Սամուէլ 51 Rue Mr. le Prince, Paris (6):

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼ-ՔԱՆԱՆի ցաւագին մահուան լրութիւնը տարեկան ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր երկաեռ ան - դամները, 1 Օգոստ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, դպրոցի սրահին մէջ: Օրակարգ՝ տարեկան գեկոյց եւ հաշ - ուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

Կիւրինցի բոլոր հայրենակիցները կը հրաւիրուին հայրենակցական ընդհանուր հաւաքոյթի մը, 26 ցուլիս կիրակի կէս օրէն վերջ ժամը 2ին, 15 rue des Bois, մէթրօ փլաս տէ Ֆէթ:

ՎԱՐՁՔՈՎ ԾՐԱՄԱԴՐԵԼԻ Է

Պոմոն-Սէն-Ժիւլիէնի «Վաթանդ - եան» սրահը թատերական ներկա - յացումներու, հարսանեկան հանդէս - ներու, նշանախօսութեան, երեկոյթ - ներու եւայլ կարգի ձեռնարկներու համար: Պայմաններուն տեղեկանա - լու համար դիմել Ժիրայր Տէր - Վարդանեանի, 50 Bld. Beaumont Beaumont St. Julien:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Մեր աշխատակից կ/ց Կ. Մ Ե Ն Ե Ն Ի

ՆՈՐ ԳԻՐՔԸ

ՊՋՏԻԿ ՄԵՂՔԵՐ

(Նորավէպեր)

Հրատ. «Չորիզոն»ի, Պելանիկ:

Գինն՝ 5 ֆրանք,

ՄԱՐՍԻԼԻԻ «Դրօշակ» ընկերու - թեան սրահը, որ կահաւորուած է արդիական ճաշակով, կը գտնուի հայաշատ թաղերու մօտ, 5 rue de l'Eclipse, տրամադրելի է բոլոր կազմակերպութիւններուն դիւրամատչելի գիներով:

Թէյասեղանի համար	100 Ֆր.»
Չանդէսի	100 »
Չանդէս (գաւեշտով)	150 »
Հրապարակային քանախօս	100 »
Նշանտուք	100 »
Հաբսանիք	150 »
Թատրոն	200 »
Ժողով	13 »

Սրահը վարձելու համար դիմել լուսանկարիչ Ա. Քէօսէեանի, 11 Place Jules Guesde, Marseille:

ՄԱՐՏԱԿԱՆ ԸՄԲԱԾՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ԸՄԲԱԾՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՑՕԹԵԱՅ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Տեղի կ'ունենայ 2 Օգոստոս, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

ERMITAGE de LONGCHAMPի *Մէջ, (***Bois de Boulogne***)**

Մուտք 10 Ֆր. եւ առաջին **consommation***ը ձրի:*

Պիւֆէի գիները նմանապէս զեղչուած:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Պրուսա-Սէօլէօզի «Արեւելք» վերաշինաց Հայր. Միութեան Փարիզի եւ շրջանի Մասնաճիւղին կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Robinsonի օդասուն անտառին մէջ, Grands Arbres, Maison Fiquet

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ

Danse claquette par M. JAQUET. Fantaisie par LAMANIÈRE & Cie.

Թանկագին մրցում: Առաջին հանդիսացող զոյգին այրը կը ստանայ մէկ զոյգ կօշիկ, իսկ կինը ոզդ մը: Ներկաները պիտի շարժանկարուին Պ. Մելիքեանի կողմէ: Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը:

Հրաւիրուած են օտարներ:

JAZZ AUDISIO, *արեւելեան եւ հայկական նուագ:*

ՃՈԽ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ:

Տոմսերը կը ծախուին վերաշինաց միութիւններու մօտ:

Ծախքերու մասնակցութեան համար 3 Ֆր.:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՏՈՒԱՑ.— Ֆօթի տ'Օրլէանէն առնել 128 թիւ հանրակառքը եւ իջնել վեցաւորութեան:

Դաշտահանդէս Մարսէյլի մէջ

Կազմակերպուած Մարսէյլի Ամասիոյ, Մարզուանի եւ շրջանի Հայր. երկսեռ Միութեան կողմէ

Տեղի կ'ունենայ 26 ցուլիս, կիրակի ամբողջ օրը, Իգնոյեան եղբայրներու օդասուն ագարակին մէջ,

Trois-Luc Trav. du Roi-de-Pique

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈԽ ԲԱԺԻՆ

Դեղատոմսեր՝ Տէր եւ Տիկ. ՂԱԶԱՐԵԱՆներ կը բերեն իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Ձուլ խառնուած է քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օ - դին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւ - թերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օգիները խմելէ, ա լ խմեցէք սիսիան ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնա - հատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱՒԱՔՃԻՐԻԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշատան ՅԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78

Ազնիւ եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

Դեղձակատուն

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ

31 Route de Choisy, Ivry s/Seine

Հեռաձայնել Italie 13—45

ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ֆրանսական եւ անգլիական կերպասներու, Վերջին նորաձեւութիւն, խնամուած աշխատանք, չափաւոր գին:

Ստացած ենք ամառնային գեղեցիկ կերպասներ - ջեր ընտրելիք հոգուստներուն համար դիմեցէք մեր դերձակատունը:

Պ. ՎԱԼԱՆՍԻ

Chez VALENSI

Bar - Restaurant

— o —

ՄԵԾ ԺԱԾԱՐԱՆ

8, Rue Buffault (9e)

Tél. Prov. 94 - 96

— o —

Գեղեցիկ եւ մեծ սրահ: Արեւելեան եւ ֆրանսական խնամուած կերա - կուրներ: Ունինք ամէն տեսակ ըմ - պելիքներ, օղիներ եւ բազմաթիւ աղան - դեղներ: Ժամադրավայրը բոլորին:

— o —

ԱՆՔԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՒԱՄՍՆԱՑ ԵՒԱՄՍՆԵՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
23
ՅՈՒԼԻՍ
JEUDI
23 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3172

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ԼՊՐԾՈՒԻՆ ՃԱՄԲՈՒ ՄԸ ՁՈՀԸ

—o—

Մեր այն Մոսկուայի մեղքը չտանենք, երբ կը վերլուծենք Ազա-սի Խանջեանի անձնասպանութեան պատճառները,— գոնէ այն երե-ւոյթները որ առաջնորդեցին այդ եղերական վախճանին:

Մոսկուա — խորհրդային իշխանութիւնը — իր դերն է որ կը կատարէ, չոյելով, չփոցնելով եւ յետոյ խորտակելով զանազան արժէքներ, համաձայն իր հայեցողութեան եւ օրուան պահանջ-ներուն:

Ան իր վարդապետութեան դիտելիքներն է որ կը փորձէ ակար-ներու եւ անճարներու գլխուն, անսասան պահելու համար իր մի-ակեծեան իշխանութիւնը:

Զգլխով կախարդական ցանցի մը մէջ, միշտ ամուր պահելով իր թաթը, Մոսկուան իր «ընտրեալ»ները անզգալաբար կը մղէ, կը խրէ ճամբու մը մէջ, որ ոչ ելք ունի, ոչ ալ նահանջի դիծ: Ան-դամ մը որ ինկար այդ ճամբուն վրայ, պիտի քալես անընդհատ, ուղես – չուզես: Իսկ եթէ ըմբոստացար, խօսելով արդարութեան կամ իրաւունքի մասին, մինչեւ անգամ յիշեցնելով խորհրդային նշանախօսքերը, — դժուար չէ գուշակել վախճանը:

Կրնա՞ք համբել գոնէ վերջին տասը տարիներու զոհերը, ա-ռանց ազդի, սերունդի կամ տարիքի խտրութեան:

Միշտ անհանգիստ եւ մտավախ, Սթալին դեռ վերջերս ահա-զանգ հնչեցնել կուտար իր մունետիկներուն եւ թերթերուն, «ընդ-դէմ գռռոզացման եւ ինքնահանգստացման»:

Կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, «Պրաւդա», յունիս 9 թուակիր համարգրականի մը մէջ, նոր զգաստութիւններ վերա-գրելով «սոցիալիզմի թշնամիներ»ուն, եւ յատկապէս յիշելով Թրոցքին եւ Զինովիեւը, կ'ազդարարէր բարձրաձայն.

— «Ընկեր Սթալինը ամբողջ կուսակցութեան կոչ կ'ընէ փու-թաջան պարտիզպանի նման գուրգուրալ եւ անեցնել խորհրդային մարդոց բազմամիլիոն ցեղը: Բայց ատոր հետ միասին, իւրա-քանչիւր բոլշեւիկ պէտք է գիտնայ տեսնել այն վնասատու թու-նաւոր մոլախոտերը, գորս փութաջանութեամբ եւ յաջողու-թեամբ կը տնկէ թշնամին եւ որոնք անողոքաբար արմատահանե-լու եւ ոչնչացնելու է խորհրդային իշխանութիւնը: Վատօդը պէտք է չոր պահել: Թշնամին խորամանկ է եւ անոր հանդէպ ցոյց տըր-ուած արթնութիւնը պէտք է եռապատկել, տասնապատկել: Ոչ մի գռռոզացում, ոչ մէկ ինֆնահանգստացում: Աւելի բարձր՝ յեղա-փոխական սրատեսութիւնը: Պայքարը դեռ չէ վերջացած: Արթ-նութիւն եւ դարձեալ արթնութիւն»:

Տարաբախտ Խանջեանը դեռ այն վիճակին կամ յանդգնու-թեան հասած չէր, որպէսզի «թշնամի» համարուէր եւ յանդէր անխուսափելի վախճանին,— վտարում, աքսոր կամ բանտար-կութիւն:

Մինչեւ հիմա քաղուած տեղեկութիւնները կը հաստատեն որ ան հարուածը ստացաւ գլխուն կամ սրտէն, չկրցաւ արժեցնել իր յաւակնութիւնները, պարտուեցաւ իր իսկ հովանաւորներուն դա-ւադրութեամբ,— եւ ուզեց իր արիւնով քաւել կորուստը:

Բայց, արդար չէ միայն Մոսկուայի վզին փաթթել այս ող-բերգութեան մեղքը:

Ազատ Խանջեանի բարոյական խորտակման պատասխանա-տու են, նաեւ, անոնք որ աստուածացուցին զայն, տեղի – անտե-ղի, եւ գեռնէն կարեցին անոր ոտքերը:

Բազմութիւն մը կը կազմեն այդպիսի տարրերը, երեւանի մէջ գտնուին թէ արտասահման:

Թողունք երեւանը եւ խօսինք արտասահմանի մասին:

Ի վերջոյ ճշմարտութիւն չէ՞ որ, «Հայաստանասէր» կոչուած խռնիճաղանճ մը յամառեցաւ ջուրը պատէն վեր հանել, մթագ-նելով Ազատ Խանջեանի եւ ուրիշներու աչքերը, առանց ըմբռ-նելու իրականութիւնը եւ առանց որ եւ է բարոյական թեւար-կութիւն ընծայելու անոր:

Տարաբախտ անձնասպանը կրնա՞ր հաւատալ թէ ուժ ունի իր կռնակը, Կովկասի եւ արտասահմանի մէջ, անոր համեմատ քաղա-քականութիւն վարելու եւ գոնէ նուազագոյն պահանջներ արժե-ցնելու համար:

Ունէ՞ր այն գիտակցութիւնը, թէ արթուն աչքեր, աչխատա-ւոր այլ տարաձիր բազմութիւններ կը հսկեն իր վրայ, որպէսզի չշփոթէր սուտերն ու իրականութիւնը:

Ըսել կ'ուզենք թէ՝ երբ հէքեաթներ կը հիւսուէին եւ փառա-բանութեան տաղեր կ'երգուէին, առանց նկատի առնելու ծուռն ու չիտակը, արդարն ու անարդարը, մարդիկ վեց տարուան մէջ գոնէ վեց ժամ խորհեցա՞ն թէ լպրծուն ճամբու մը վրայ կը նետուին իշխանաւորը:

Մանրամասնութիւններ կը պակսին, բայց եթէ կարելի ըլլար կարդալ մարդոց հոգին, տարակոյս չկայ թէ Ազատ Խանջեան խորհած պիտի ըլլայ, ճակատագրական պահուն,— «Տէ՛ր, վերկէ զիս բարեկամներէս, կրնամ գլուխ ելլել թշնամիներուս հետ»:

Արդարեւ, բարեկամներ էին որ կերան իր գլուխը, գեռնէն կտրելով ոտքերը:

Մինչդեռ, եթէ Հայկական Արտասահմանը կազմէր սրատես եւ կուռ ճակատ, եթէ ունենար հասուն գիտակցութիւն եւ կարե-նար երեւալ հաւաքական դիմագծով, իրբեւ բարոյական ազդակ, ապահովաբար ոչ Մոսկուան, ոչ ալ Թիֆլիսը այնքան տմարդի եւ անտարբեր դիրք բռնած կ'ըլլային Հայաստանի տարրական պահանջներուն հանդէպ: Եւ Խանջեանն ալ ողջ մնացած կ'ըլլար:

Կամ գոնէ, այն սփոփանքը կ'ունենար թէ՝ ինք մինակը չէր որ մոլորեցաւ, իյնալով թեւարեկ եւ ուղեկորոյս:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՊԱՆԻՈՅ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐԸ ԴԻՊԻ ՄԱՏՐԻՏ

—•—

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ ՀԱՐԱՒԷՆ ԵՒ ՀԻՒՍԻՍԷՆ

—•—

150,000 հաւատապետական զօրք կը ջանան կատեցնել յառաջխաղացութիւնը

—•—

Հաղորդակցութիւնները խանգարուած ըլլալով, կարելի չէ օրը օրին ըս-տոյգ տեղեկութիւններ ստանալ Սպանիոյ խռովութեանց մասին: Վերջին լու-րերու համաձայն, ապստամբները ոչ միայն խորտակուած չեն, այլեւ յառաջ կը խաղան դէպի Մատրիտ, հիւսիսէն եւ հարաւէն, երկու զօրաւոր բանակներ-ով: Կռիւները աւելի սաստկացած են եւ օրերու ընդէր է ապստամբներուն կամ կառավարական բանակին պարտութիւնը:

Հիւսիսէն Մատրիտի վրայ կը քալէ բանակ մը, որ օժտուած է արդիական սպառազինութիւններով եւ կը գտնուի զօր. Մոլայի հրամանատարութեան տակ: Այս բանակին միացած են Նավարոյի չրջանին գիւղացիները, բոլորն ալ ապստամբ: Հանրապետական կառավարութիւնը 150,000 զինուոր ղրկած է այս բանակին դէմ, կասեցնելու համար յառաջխաղացութիւնը: Կը կարծուի թէ վճռական ճակատամարտը պիտի մղուի Մատրիտի հիւսիսակողմը, 40 մղոն հեռու, լեռնային չրջանի մը մէջ: Զօր. Մոլայի բանակը գրաւեց Սան Սէպաս-թիանօն, որ կը գտնուի Ֆրանսական սահմանին վրայ: Ապստամբները գրաւած են սահմանամերձ ամբողջ տարածութիւնը եւ կը քալեն դէպի Պիլպաօ:

Իսկ հարաւէն յառաջ կը խաղայ Զօր. Ֆրանչիսքօ Ֆրանքօ, որուն կեդրոնն է Սեվիլլա քաղաքը: Արքայական եւ Ֆաչական ուժերը յաղթած են իրենց ե-ւեւէն քալել հաղարաւոր սպառազէն գիւղացիներ: Հեռագրի մը համաձայն, Զօր. Մոլայի բանակը յաղթած է գրաւել Հօչքայի, Սարակոսայի, Ալավայի, Ամֆուրիասի, Կալիցիոյ, Անտալուզիոյ, Նավարոյի նահանգները եւ ամբողջ Քաթալոնիան, բացի Պարչելոնա քաղաքէն: Այժմ բանակը յառաջ կը խաղայ երեք թեւերով: Հիւսիսային Սպանիոյ գիւղացիները խանգամանութեամբ ըն-դունելով Ֆաչական բանակը, ամէն կողմ կը պարզեն արքայական դրօշը՝ կար-միր եւ դեղին: Միայն Նավարոյի մէջ 14,000 Ֆաչականներ եւ արքայականներ միացած են Զօր. Մոլայի բանակին:

Իսկ 8000 սպառազէն գիւղացիներ Լէրիտայէն եւ 4000 հոգի ալ Սարակոսա-յի չրջանէն միացած են ապստամբներուն: Սալամանքայի հիւսիսակողմը, Զա-մորայի մէջ 6000 կարմիր հանքագործներ պարտութեան մատնուեցան, դերի ձգելով իրենց հրամանատարը, զօրավար մը: Զօր. Մոլա դրօշի տակ առած է չոգեկառքի բոլոր պաշտօնեաները, հիւսիսային Սպանիոյ մէջ: Հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ Մատրիտէն ճամբայ ելած կարմիր զօրագունդ մը դերի բռ-նուած է, կարճ կռիւ մը վերջ: Ապստամբները բազմաթիւ օդանաւեր ձեռք անցուցած ըլլալով, թռուցիկներ կը ցրուեն ժողովուրդին, որպէսզի անձնա-տուր ըլլայ: Սան Սէպաստիանոյի բոլոր օտարականները քշուեցանդէպի Ֆրան-սական սահմանագլուխ:

Ինչպէս ըսինք, 150,000 հոգինոց հանրապետական բանակ մը Մատրիտէն ճամբայ ելած է, կասեցնելու համար ապստամբներուն յառաջխաղացութիւ-նը: Վճռական ճակատամարտին կը սպասուէր երէկ: Ապստամբները կը փոր-ձեն պաշարել մայրաքաղաքը: Կ'ըսուի թէ բոլոր կամուրջները եւ ջրմուղները օդը հանուած են, մայրաքաղաքի ճամբուն վրայ, 60 մղոն տարածութեամբ:

Օտարականները իրարանցումի մէջ

Կառավարական կռիւներ տեղի ունեցան արեւելեան ծովեզերքին վրայ, Վալեն-սիոյ ապստամբներուն եւ Պարչելոնայի հաւատարիմ զօրքին միջեւ: Բոլոր կա-մուրջները քանդուած էին կառավարական զօրքին կողմէ: Կ'ըսուի թէ Պարչե-լոնայի մէջ կառավարութիւնը արտօնած է որ համայնավարները վարեն քաղա-քը, կռիւներու ընթացքին: Կորուստները կարելի չէ հաշուել: Միայն Պարչե-լոնայի մէջ 200 հոգի սպաննուած եւ 3000 հոգի վիրաւորուած են: Ալճեզիրասի մէջ սպաննուեցան 119 հաւատարիմ զինուորներ, երբ կը փորձէին ցամաք ել-լել: Զրոյցի մը համաձայն, ռուսական նաւ մըն ալ մասնակցած է սպանիական Մարոքի ծովեզերքին ռմբակոծութեան: «Այս պարագան կ'ապացուցանէ թէ սպանիական նախորդ կառավարութիւնը զաւաճանած է եւ ծունկի եկած՝ Մոս-կուայի դիկտատորներուն առջեւ»:

Տասը սպանիական մարտանաւեր կը յածին Ճիպրալթարի նեղուցին մէջ, սպասելով կառավարութեան հրահանգին: Կառավարական դեկոյց մը կ'ըսէ թէ այս մարտանաւերուն մէջ ձերբակալուած են հարիւրաւոր սպաներ եւ թէ հրամանատարութիւնը կը գտնուի նաւաղներուն ձեռքը: «Մայիմ Ա.» յածա-նաւուն մէջ երեք սպաներ սպաննուեցան, երբ նաւաղները կը փորձէին ձերբա-կալել: Կառավարութիւնը հրամայեց «ծովային հանդիսաւոր թաղում մը» կատարել:

**** Անգլիական, Ֆրանսական եւ ուրիշ մարտանաւեր կը հսկեն սպանիա-կան ջուրերուն մէջ, իրենց հպատակներուն պաշտպանութեան համար: Ամե-րիկեան կառավարութիւնն ալ զրահաւոր մը եւ յածանաւ մը ղրկեց, պաշտպա-նելու համար հպատակները որոնք ահ ու դող մատնուած են: Ամէն օր եւ ա-մէն ժամ հարիւրաւոր փախստականներ կը հասնին Ֆրանսական սահմանագլուխ: Աւելի օր 400 անգլիացի փախստականներ հասան ուժ ինքնաշարժներով եւ ուրիշ միջոցներով: Քաղաքական փախստականներ Ֆրանսա կ'անցնին լեռնային ճամբաներէ: Այս փախստականներուն մէջ կը գտնուին բազմաթիւ պաշտօնա-տարներ:*

**** Ճամբորդներու պատմութեան համաձայն, կառավարութիւնը անկը-նայ կը պատժէ ըմբոստ զինուորները, որոնցմէ շատեր անմիջապէս հրացանի բռնուած են, «կեցցէ՛ Սպանիա» պոռալով: Զօր. Փրատօ, օդանաւային նախա-րարութեան վարիչը, ապստամբներուն ձեռքը ինկած ըլլալով, այս վերջիննե-րը կը սպառնան հրացանի բռնել զայն, եթէ կառավարական օդանաւերը ռմբ-ակոծեն բաց քաղաքները:*

Զրոյցի մը համաձայն, կռիւները վերսկսած են սպանիական Մարոքի զա-նազան քաղաքներուն մէջ, որ կը գտնուին ապստամբներուն ձեռքը:

**** Փախստական սպանիացի մը թռուցիկ հրատարակած ըլլալով Պիարի-ցի մէջ, սպանիական կառավարութեան դէմ, Պոռոջի նահանգապետութիւնը ազդարարեց թէ արդիւնած է որ եւ է քարոզութիւն իր հողին վրայ:*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՍԿՑՈՂԻՆ ՇԱՏ ԲԱՐԻՒ

—•—

— «Ազգային զգացումը բնական է մեր մէջ· քանի որ մենք մեզ կը համա-րինք Ֆրանսայի չարունակողները:

Երբ կարլ Մարքս կը գրէ թէ աչխա-տաւորները հայրենիք չունին, ըսել կ'ուզէ թէ անոնք պէտք է նուաճեն հայրենիքը, նուաճելով իրենց դասա-կարգին ազատութիւնը:

Հայրենիքի գաղափարը կը զարգա-նայ բանուոր դասակարգի սրտին մէջ, քանի աչխատաւորները կը գիտակցին թէ կ'ազատին քաղաքական եւ տնտե-սական հարստահարումէ:

... Համայնավարները մէկ թիզ չեն լքեր իրենց դիրքը: Մենք ազգա-յին ենք ինչպէս միջազգային ենք, ո-րովհետեւ համաչխարհ ենք»:

Բառախա՞ղ· ոչ, հատուած մը՝ Իւ-մանիթէի առաջին էջէն: Յօդուածագիրը՝ Վայեան Գուբիւրիէ, երեսփո-խան, հրապարակագիր եւ զեկավար: Ուրիշ հատուած մը, նոյնիսկ նշա-նակալից·

— «Մենք իրաւեներ ենք, ամրա-պէս հաստատուած՝ մեր երկրի հողին վրայ: Մենք ամպերու մէջ չենք ապ-րիր»:

Եւ այսպիսի արտայայտութիւններ, ամէն օր, թերթին բոլոր սիւնակներուն մէջ, ապացուցանելու համար թէ հա-մայնավարները այնիսկ ալ ապրատիե-լի հրէշներ չեն· թէ անոնք ալ ունին հայրենիքի գաղափար եւ ազգային տեսիլներ· թէ կ'ուզեն որ իսկապէս «Ֆրանսան Ֆրանսացիներուն» հայ-րենիքը դառնայ:

Չէի մոռցած, անշուշտ, իրենց նա-ռերն եւ գրութիւնները՝ ժան տ'Արբի, եռագոյն դրօշի, «Մարսէյեզ»ի, Ցու-լիս 14ի եւ ուրիշ ազգ· նուիրականու-թեանց մասին: Բոլորն ալ՝ նոյն ի-մաստով·

—Առոնք ձեզի չեն պատկանիր, այլ մեզի, աշխատաւոր դասակարգին, Ֆրանսացի ժողովուրդին, Ազգին (միշտ գլխագիր):

Միւս կողմէ, տասը տարեկան մա-նուկն անգամ գոց ըրած է իրենց հրո-չակաւոր նշանախօսքը·

— «Մենք կը պահանջենք հզօր, ա-զատ եւ երջանիկ Ֆրանսա մը»:

Իրնչհան բնական կը թուին այս բո-լորը, երբ կը կարդաս··· Ֆրանսերէն, ու կը բաղդատես մեր հայատառ հրա-տարակութեանց հետ, երեւանի թէ արտասահմանի մէջ:

Բայց միայն փարիզի մէջ է որ հա-մայնավարները սկսեր են «կլորցնել ծայրերը»:

Կարդացէք Մոսկուայի թերթերը եւ անոնց հայատառ թարգմանութիւնե-րը, եւ պիտի համոզուիք թէ այնտեղ ալ մարդիկ այն չեն ինչ որ երէկ:

Ահա Պրաւդան, հայ-լուսաւորչա-կան խմբագրականով մը,— «Հայրը» 11 յունիս)·

— «Այն հայրը որ հեչտութեամբ է թողնում իր երեխաներին, մեղաւոր է է՛ւ նրանց յաղթ, է՛ւ սոցիալիստա-կան պետութեան առջեւ, որ վստահա-ցել է նրան երեխաներին: Ամուսնու-թեան ու ընտանիքի նկատմամբ ցու-ցաբերուող թեթեւամիտ վերաբեր-մունքը վատ վկայութիւն է տալիս հօր մասին, որպէս քաղաքացու»:

Բաղդատեցէք այս «կարմիր» տեսա-կէտները՝ մեր կարմրուկներու սա-ւառնաթեռ մարզումներուն հետ···

ՎԱՀԷ

ԽԱՆՋԵԱՆԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

—•—

«Պոլշեւիկա Նովոստի», Փարիզի ռուսական օրաթերթը, հետեւեալ խոր-հրդածութիւնները կ'ընէ Ազատ Խանջեանի անձնասպանութեան առթիւ (21 յուլիս)·

— «Խորհրդային հանրապետութեանց մէջ, կուսակցութեան կեդր· կո-միտէներու քարտուղարները այնպիսի բարձր իրաւասութիւններ կը վայելեն ինչպէս նախայեղափոխական չրջանի նահանգապետները: Այդ քարտուղարնե-րը Ա· Մ իութեան դիկտատորին փոխարքաներն են:

Արդ, Ազատ Խանջեանի անձնասպանութեան լուրը կեդր· կառավարու-թեան պաշտօնաթերթին հասեր է միայն երեք օր յետոյ, այն ալ ոչ թէ ուղ-ղակի երեւանէն, այլ Թիֆլիսի միջոցաւ: Ի՞նչ է պատահեր երեւանի մէջ, ան-թե՛լը զարթած է, հեռագրական հաղորդակցութիւնը ընդհատուա՞ծ է Մոս-կուայի եւ Հայաստանի միջեւ: Եւ ինչո՞ւ Հայաստանի փոխարքային անձնաս-պանութեան պէս արտակարգ դէպք մը կը տպուի իրրեւ մանրատառ ծանու-ցում: Արդեօք հետաքրքրական չէ՞ թէ ինչու անձնասպան է եղեր ամբողջ հան-րապետութեան մը կառավարիչը: Եւ ի՞նչպիսի «հակայեղափոխական տարրե-րու դէմ պայքարելու քաջութիւն չէ ունեցեր»:

Աւելորդ չէ յիշել որ Ա· Խանջեան վերջերս գացեր է Մոսկուա եւ ի մէջ այլոց մասնակցեր է կուսակցութեան կեդր· կոմիտէի այն լիագումար նիս-տին, ուր կը վաւերացուէր նոր սահմանադրութեան նախագիծը: Հայաստանի կեդր· կոմիտէի քարտուղարին վիճակը այդ լիագումար նիստին մէջ եղած է չափազանց փափուկ եւ դժուար: Ինչպէս յայտնի է, համաձայն նոր սահմա-նադրութեան, կը ջնջուի Անդրկովկասի Դաշնակցութիւնը, բայց անփոփոխելի կը մնան Անդրկովկասեան հանրապետութիւններու ներքին սահմանները: Այդ սահմանները գծեց Օրժոնիկիձեին այն ատեն, երբ Լէնինի համար չափազանց դժուար էր իր իշխանութեան հետ հաշտեցնել Ադրբէջանցիները եւ Վրաստանը մաքրել Մենչեւիկներէն: Ան երկու խնդիրներն ալ լուծեց մասամբ ի հաշիւ Հա-յերու: (Այս առթիւ կը յիշէ Ղարաբաղի եւ Նախիջեւանի կցումը Ադրբէջա-նին): Սթալինի սահմանադրութեան յանձնաժողովը որոշեց լուծել Անդրկով-կասեան Դաշնակցութիւնը: Սակայն սահմանադրութեան 24րդ յօդուածով, Նախիջեւանի հանրապետութիւնը եւ Լեռնային Ղարաբաղը կը հռչակուին իրրեւ Ադրբէջանի բաղկացուցիչ մասերը: Խանջեանը պէտք է տար իր համամտու-թիւնը: Սակայն հիմա է երեւակայել թէ ինչպէս դիմադրեցին Մոսկուայէն վերադարձողը:

Համաձայն թերթերու տուած տեղեկութեանց, Խանջեան նորէն երեւա-նէն չունչը առեր է Մոսկուա, յետոյ նորէն դարձեր է Երեւան, եւ այնտեղ վերջ տուեր է իր կեանքին: Գուշակել թէ ինչպէս յանկարծ Հայաստանի մէջ երեւան եկաւ «հակայեղափոխութիւնը» — կարելի է: Կարելի է եւ ըմբռնել թէ ինչո՛ւ հայ Խանջեանը «քաջութիւն չունեցաւ» հաչուելարդարի ենթարկելու «հակա-յեղափոխութիւնը»: Բայց ի՞նչ եզրակացութիւն կարելի է հանել «խօսքի, մա-մուլի կատարեալ ազատութեան եւ ամէնէն ժողովրդապետական» կարգ ու սարքի մասին, որ հռչակուեցաւ այդ նոյն սահմանադրութեամբ ...

—•—

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ առջի օր նիստ գումարելով, զեկոյց մը լսեց քաղաքական կացութեան մասին եւ յետոյ նկատի առաւ ներքին խըն-դիրներ, մասնաւորապէս ապրուստի սղութիւնը: Առեւտրական նախարարը կարգ մը օրինագիծներ մշակած է, մանր եւ միջին առեւտրականներու պաշտ-պանութեան համար:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԸ ՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ
(1914 — 1915)

2— ԴԱՐԻ ԱՌՋՈՎ

Լուսաւոր կը թուի Լօրիս Մելիքովի անունը հայ գրականութեան մէջ։ Ան ամենէն աւելի ներկայացուցիչն է այն սերունդին, որ ծնած է 1880ական թուականներուն եւ որ իր գրական գործունէութիւնը սկսած է 1905ին։ Ան ամենէն աւելի ներկայացուցիչն է այն սերունդին, որ ապրած է հայ կեանքի ամենէն ծանր շրջանը, որ ականատես եղած է հայ ժողովուրդի ամենէն ահաւոր ողբերգութեան։ Ան ամենէն աւելի ներկայացուցիչն է այն սերունդին, որ ամենէն աւելի տառապած է, ամենէն աւելի տանջուած է, ամենէն աւելի ապրած է ներքին ու արտաքին ամենէն ծանր ճգնաժամերը։

Լօրիս Մելիքովի գրական ժառանգութիւնը ամենէն աւելի կը ներկայացնէ Ա. Համազասպեանի «Հայրենի երգեր» հատորը։ Ան ամենէն աւելի կը ներկայացնէ, որովհետեւ հոն ամբողջական տեսքով կը գտնենք Լօրիս Մելիքովի ամենէն աւելի ինքնատիպ, ամենէն աւելի անձնական, ամենէն աւելի սրտի արիւնով գրուած էջերը։ Ան ամենէն աւելի կը ներկայացնէ, որովհետեւ հոն կը գտնենք Լօրիս Մելիքովի ամենէն աւելի ինքնատիպ, ամենէն աւելի անձնական, ամենէն աւելի սրտի արիւնով գրուած էջերը։

Ինչպէ՞ս պիտի բնորոշենք Լօրիս Մելիքովի գրական ոճը։ Ինչպէ՞ս պիտի բնորոշենք անոր գրական ոճին առանձնայատկութիւնները։ Ինչպէ՞ս պիտի բնորոշենք անոր գրական ոճին ինքնատիպ գիծերը։

Ան ունի շատ յստակ, շատ պարզ, շատ հասկնալի ոճ։ Ան ունի շատ ներդաշնակ, շատ հնչեղ, շատ երաժշտական ոճ։ Ան ունի շատ ինքնատիպ, շատ անկեղծ, շատ անձնական ոճ։ Ան ունի շատ ինքնատիպ, շատ անկեղծ, շատ անձնական ոճ, որովհետեւ ան կը ներկայացնէ հոգեկան ամենէն ներքին, ամենէն խորունկ, ամենէն ծանր ապրումները։

Լօրիս Մելիքովի ոճին մէջ կան նաեւ ուրիշ յատկանիշներ։ Ան ունի շատ ինքնատիպ, շատ անկեղծ, շատ անձնական ոճ, որովհետեւ ան կը ներկայացնէ հոգեկան ամենէն ներքին, ամենէն խորունկ, ամենէն ծանր ապրումները

ՉԱՐԻ ԹՈՂԱԿ

(ՎԵՊ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԴԱԼԻՔԻ)

— Ես, — ասաց Ռոբերտը, — ոչ մի կերպ չեմ կարող հավատալ, որ Ռոզան ինքնասպան է եղել: Ես նրան շատ լավ գիտեի: Նա ուրիշ տեսակ աղջիկ էր: Ես ինձ համար ոչ մի կասկած չունեմ, որ նրան սպանել են:

Ռոբերտը ոտքի ելավ և սկսեց անհանգիստ քայլել սենյակում:

— Ես, — շարունակեց նա

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ **Raki PHENIX** ՄԸ

Raki d'ALGER, «ԱԼԺԻՐ»Ի ԻՍԿԱԿԱՆ ՕՂԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՅԱՑՏՆԻ ՎԱՃԱՌԱՆԻՔԸ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— **Paris, M. BACRI, 19 rue Turbigo, Tél. Central 83-17**

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— **Lyon, M. COTTON, 21 rue des Capucins, Tél. Burdeau 34-35**

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— **Marseille, Mrs GROS & BADOIX, 7 rue Clotilde, Tél. Dragon 87-84**

Լոխառնոցիներու խորհրդակցութիւնը

Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ արտաքին նախարարները եւ մասնագէտները ժողով պիտի գումարեն այսօր, հինգշաբթի, Լոնտոնի մէջ, խորհրդակցելու համար Եւրոպայի կացութեան մասին: Ֆրանսայի արտաքին նախարարէն զատ, վարչապետ Պ. Լէօն Պլում եւս Լոնտոն պիտի երթայ օդանաւով:

Նախապէս ծրագրուած էր Լոքառնոյիներու ժողովը գումարել Պրիւքսէլի մէջ, բայց Իտալիա մերժեց մասնակցիլ առանց Գերմանիոյ, իսկ Ֆրանսա կը դժկամակէր հրաւիրել Գերմանիան, Հռենոսի ապաղինեալ շրջանին գրաւումէն վերջը, մանաւանդ որ անգլիական հարցարանին ալ չէ պատասխանած: Ուստի որոշուեցաւ որ երեք պետութիւնները նախնական խորհրդակցութիւն մը կատարեն եւ ճամբան հարթեն բուն Լոքառնոյիներու ժողովին համար:

Իտալիա կատարելապէս անտարբեր դիրք մը բռնած է այս խորհրդակցութեան հանդէպ ալ: Իտալական կարծիքով, այս ժողովը բոլորովին անիմաստ է եւ չի կրնար պայծառացնել միջազգային մթնոլորտը: Մուսոլինի առայժմ կը նախընտրէ սպասել, այն վստահութեամբ թէ իր տեսակէտը պիտի յաղթանակէ եւ թէ ուշ-կանուխ միջազգային խորհրդաժողով մը պիտի գումարուի, առանց խորութիւն դնելու յաղթականներու եւ պարտեալներու միջեւ: Այս առթիւ իտալական թերթ մը դիտել կուտայ,— «Ֆրանսա մինչեւ հիմա լրջօրէն քննած չէ Հիթլէրի խաղաղութեան առաջարկը: Եւ սակայն եւրոպայի խաղաղութիւնը կախում ունի այդ առաջարկէն: Շատ ծանր են այս առթիւ ծագած պատասխանատուութիւնները: Ֆրանքենդերման յարաբերութեանց ամէնէն տագնապալի շրջանին մէջ կը գտնուինք»:

Թերթերը աւելի գոհ կ'երեւան Անգլիոյ բռնած դիրքէն եւ կը յուսան թէ ի վերջոյ Գերմանիան ալ ժողովի պիտի հրաւիրուի:

Նեղուցներու վերազրաւումը կատարուեցաւ շռնդալից ցոյցերով

— • —

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, թրքական բանակը երկուշաբթի օր գրաւեց Վոսփորի եւ Տարտանէլի Նեղուցները: Այդ իրիկուն ամբողջ Պոլիսը կը լողար լոյսերու եւ դրօշներու մէջ: Բոլոր հրապարակներուն վրայ ճայնափիւռ գործիքներ դրուած էին, աւետելու համար Նեղուցներու նոր պայմանագրին առորագրութիւնը: Նաեւ եւ անհամար նաւակներ գացին Վոսփոր, նախկին ամրութեանց առջեւ: Բազմութիւնը խելայեղ կանչեր կ'արձակէր եւ կը փառաբանէր Աթաթիւրքը, իսկ նաւերու կամրջակներուն վրայ հրախաղութիւններ կը կատարուէին, լուսաւորելով ամբողջ ծովը: Վոսփորի Նեղուցը վերարձրաւեցին Անատոլուէն եկած վինուրներ, երկուշաբթի գիշեր: Նոյն ժամուն թրքական ամբողջ նաւատորմը Զանաքքալէ գնաց, մասնակցելու համար հանդիսութեանց: Թրակիայէն եւ Անատոլուէն հասած հեծելազօրքեր եւ թընդանօթաձիգ եւ մեքենաչարժ զօրախումբեր անմիջապէս մտան Կէլիպօլուի թերակղզին:

**** Ազգ. Մեծ ժողովը արտակարգ նիստի հրաւիրուեցաւ յուլիս 30ին, փութացնելու համար Նեղուցներու վերագինումը:*

**** Խորհրդային մամուլը ջերմապէս կը շնորհաւորէ Մոնթրէօյի խորհրդաժողովին յաջողութիւնը, փառաբանելով Ա. Միութեան խաղաղասիրական քաղաքականութիւնը: Այս առթիւ ոգեւոյն մըն ալ կ'ուղղէ բրիտանական կառավարութեան, «որ ըմբռնեց թէ անկարելի է սահմանափակել խորհրդային տորմիղին տեղափոխութեան ազատութիւնը»: Կառավարութեան պաշտօնաթերթը, «Իզվեստիա», արուած որոշումները համաձայն կը գտնէ Ա. Միութեան կենսական շահերուն եւ կը բացատրէ թէ անոնք պիտի գոհացնեն նաեւ Թուրքիան, «որ մեր բարեկամն է եւ ահա իր դերիչխանութիւնը կը վերահաստատէ Նեղուցներու վրայ»:*

«Թան» իր երկուան խմբագրականին մէջ շնորհաւորելով թրքական դիւանագիտութեան ճարտարութիւնը եւ Թուրքիոյ օրինապահութիւնը, յոյս կը յայտնէ թէ ի վերջոյ Իտալիան ալ պիտի միանայ նոր պայմանագրին:

ՋԱՆՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ երեքշաբթի օր սկսաւ քննել հանրօգուտ չինութեանց օրինագիծը: Վարչապետ Պ. Լէօն Պլում պաշտպանելով ծրագիրը, յայտնեց թէ մէկուկէս միլիառ ֆրանք պիտի յատկացուի հողագործութեան, եւ նոյն-քան ալ աղգային կրթութեան:

Երեսփ. ժողովը կրկին քննելով վաւերացուց ընդհ. ներման օրինագիծը:

ՀԱՊԿՆԵՐԸ Ատոս - Ապէպայի վրայ կը քալեն, եթէ հաւատանք Գահիրէէն հաղորդուած հեռագրի մը:

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼՆԵՐԸ ՎԵՐԱԿԱՍԱՆ դանազան շրջաններու մէջ 6000 բանուորներ գրաւեցին փէօժոյի գործարանները, փակելով դուռները: Հողագործական շրջաններու մէջ ալ գործադուլներ սարքուած են: Մէնի առեւանը 48 ժամ պայմանաժամ տուաւ, պարպելու համար վաճառատուն մը, Քլիչիի հրապարակին վրայ: Ուրիշ տեղ մըն ալ ոստիկանութիւնը միջամտեց, բայց բանուորները չհամակերպեցան:

ԱՐՔԱՑԱԿԱՆ ԳՐԱԳԻՏ ՇԱՐԼ ՄՈՐԱՍ ութ ամիս բանտարկութեան դատապարտուած ըլլալով, վերաքննութեան դիմած էր: Վերաքննիչ առեւանը հաստատեց վճիռը: Այժմ կը մնայ վճռաբեկ առեւանը, բայց սաոր համար անհրաժեշտ է որ Մորաս բանտ երթայ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼ-ՌԱՇԱՆի յառաջդիմասէր միութիւնը տարեկան ընդհ. ժողովին կը հրաւիրէ իր բոլոր երկսեռ անդամները, *1* Օգոստ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, գպրոցի սրահին մէջ: Օրակարգ՝ տարեկան զեկոյց եւ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

ԿԻՒՐԻՆՑի բոլոր հայրենակիցները կը հրաւիրուին հայրենակցական ընդհանուր հաւաքոյթի մը, *26* ցուլիս կիրակի կէս օրէն վերջ ժամը 2ին, *15* rue des Bois, մէթրօ փաս տէ Ֆէթ:

ՎԱԼԱՆՍի Զ. Ո. Մ. Մարզականի ընդհ. անդամական ժողովը այսօր հինգշաբթի ժամը *8.30*ին, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ ակուժրին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով, օրակարգ՝ Չեկոյց «Ligue du Lyonnais» ընդհ. պատգմ. ժողովի, վաւերացում յառաջիկայ տարուան ուղղեգծի, հաշուետուութիւն, մարզական խարց, ընթացիկ հարցեր:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵԳԻՊՏԱՑԻ» ԿՈՄԻՏԷՆ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ընկերները երեքշաբթի երեկոյ (*28* ցուլիս) ժամը 8.30ին, Chez Zeyer սրճարանի վերնայարկը, 4 rue St. Denis (Place du Châtelet), մէթրօ Châtelet օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ-ՖՕԼՕՄՊի Արամ ենթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը այսօր հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգի հարցերու քննութիւն: Ներկայ կ'ըլլայ լիագօր ընկեր մը:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Զաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները *25* ցուլիս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ շարունակութիւն նախորդ ժողովի:

ՇԱՎԻԼԻ Արղութեան Լուսաբի ժողովը *24* ցուլիս ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Պօղոսեանի բնակարանին մէջ:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Վարանդեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, *24* ցուլիս, ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, *18* Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանի մէջ: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութեան շարունակութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ ենթակոմիտէի եւ Քրիստափոր խումբի ընդհանուր ժողովը տեղի կ'ունենայ *23* ցուլիս, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Դրօշակ ընկերութեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, կարեւոր օրակարգ. շարունակութիւն նախորդ ժողովի:

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Դպրոցասէրի Սանուց Միութեան կողմէ

կիրակի *26* ցուլիս, ժամը 14էն 22, Դպրոցասէրի պարտէզը,

1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻԻ ՆՕՌ, ԼԸ ՐԷՆՍԻ

Վարժարանին սանուհիները կը ներկայացնեն

ՎԱՐՊԵՏ ԾԱՌԱՆ

Զուարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը

ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ՊԱՐԵՐՈՒՆ ՏՈՂԱՆՑՔԸ

Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մասնաւորապէս

Մանկական երգախումբ պատկերներ:

Դերասան Պ. Ա. Դմբէեան կը բերէ իր օժանդակութիւնը

Երաժշտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ. Մրցանակաբաշխութիւն

ՃԱՂ-ՊԱՆՏ, ՊԱՐ, ՃՈՒ ՊԻՒՏ *Մուտք 5 ֆր.:*

Անձրեւի դէմ պաշտպանոցական միջոց

ՀԱՊՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Օթօպիւս օփէրայէն կամ թօռնէպէն 21 A, երկաթուղի առ տը լ'էսթէն կարկանի գիծը. իջնել Բէնսի բավիյօն:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԲԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան *8*

Լա Մուշ կոչուած գեղատեսիլ անտառին մէջ, պաղ ջուրի ակին մօտ:

Հայկական եւ եւրոպական պարեր:

Կը մասնակցի Տէսինի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՆՃԱՌԸ

որ պիտի ներկայացնէ հայկական եղանակներ:

Զովացուցիչ ըմպելիներ, ճոխ պիւֆէ, դիւրամատչելի գիներով:

Մուտք եւ երթեւեկութիւն *3* ֆր.:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Օթօպիւսները կը մեկնին փլաս-կինուէն առաւօտեան ժամը *9—10* եւ 11.30ին, իսկ կէս օրէ վերջ ժամը *1.30—2*ին: Երեկոյեան վերադարձը կը սկսի ժամը 7ին:

Անձրեւի պարագային հանդէսը կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆԲԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Ռօմանի Ա. խումբի կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ:

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՏԱՐՕՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Նախաձեռնութեամբ Տարօն-Տուրուբերանի Նահանգային Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին եւ հովանաւորութեամբ կեդր. Վարչութեան

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Salle Veronèի մէջ

150 Avenue Aristide-Briand, Porte d'Orléans

ԿԸ ՆՍԽԱԳԱՀԷ Պ. Ա. ՉԱՔՐԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **Պ. ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼՃԵՃԵԱՆ**

կը նուագէ ԹՈՒՐԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ պարեր: Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Տախտերու մասնակցութեան գիները *3* Ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փոթ տ'Օրլէանէն առնել *88* թիւ հանրակառքը եւ իջնել Bagneux'ի կայարանը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ

9 Օգոստոս, կիրակի, Մէսոննի անտառին մէջ:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՄԱՍԻԱՅԻ ԱՐՇԱԻԱՆԲԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Ամասիոյ Ա. խումբի կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Salle Veronèի մէջ

150 Avenue Aristide-Briand, Porte d'Orléans

ԿԸ ՆՍԽԱԳԱՀԷ Պ. Ա. ՉԱՔՐԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **Պ. ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼՃԵՃԵԱՆ**

կը նուագէ ԹՈՒՐԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ պարեր: Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Տախտերու մասնակցութեան գիները *3* Ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փոթ տ'Օրլէանէն առնել *88* թիւ հանրակառքը եւ իջնել Bagneux'ի կայարանը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ

9 Օգոստոս, կիրակի, Մէսոննի անտառին մէջ:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՄԱՍԻԱՅԻ ԱՐՇԱԻԱՆԲԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Ամասիոյ Ա. խումբի կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Salle Veronèի մէջ

150 Avenue Aristide-Briand, Porte d'Orléans

ԿԸ ՆՍԽԱԳԱՀԷ Պ. Ա. ՉԱՔՐԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **Պ. ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼՃԵՃԵԱՆ**

կը նուագէ ԹՈՒՐԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ պարեր: Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Տախտերու մասնակցութեան գիները *3* Ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փոթ տ'Օրլէանէն առնել *88* թիւ հանրակառքը եւ իջնել Bagneux'ի կայարանը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ

9 Օգոստոս, կիրակի, Մէսոննի անտառին մէջ:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՄԱՍԻԱՅԻ ԱՐՇԱԻԱՆԲԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Ամասիոյ Ա. խումբի կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Salle Veronèի մէջ

150 Avenue Aristide-Briand, Porte d'Orléans

ԿԸ ՆՍԽԱԳԱՀԷ Պ. Ա. ՉԱՔՐԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **Պ. ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼՃԵՃԵԱՆ**

կը նուագէ ԹՈՒՐԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ պարեր: Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Տախտերու մասնակցութեան գիները *3* Ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փոթ տ'Օրլէանէն առնել *88* թիւ հանրակառքը եւ իջնել Bagneux'ի կայարանը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ

9 Օգոստոս, կիրակի, Մէսոննի անտառին մէջ:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՄԱՍԻԱՅԻ ԱՐՇԱԻԱՆԲԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Ամասիոյ Ա. խումբի կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Salle Veronèի մէջ

150 Avenue Aristide-Briand, Porte d'Orléans

ԿԸ ՆՍԽԱԳԱՀԷ Պ. Ա. ՉԱՔՐԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **Պ. ԳԵՐԱՍԻՄ ԲԱԼՃԵՃԵԱՆ**

կը նուագէ ԹՈՒՐԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ պարեր: Դիւրամատչելի պիւֆէ:

Տախտերու մասնակցութեան գիները *3* Ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փոթ տ'Օրլէանէն առնել *88* թիւ հանրակառքը եւ իջնել Bagneux'ի կայարանը:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պրուսա-Սէօլէօզի «Արեւելք» վերաշինաց Հայր. Միութեան Փարիզի եւ շրջանի Մասնաճիւղին կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ

Robinsonի օդասուն անտառին մէջ, Grands Arbres, Maison Fiquet

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒ ԲԱԺԻՆ

Danse claquette par M. JAQUET, Fantaisie par LAMANIÈRE & Cie.

Թանկօի մրցում, Առաջին հանդիսացող զոյգին այրը կը տառնայ մէկ զոյգ կօշիկ, իսկ կինը ոսպ մը, Ներկաները պիտի շարժանկարուին Պ. Մելիքեանի կողմէ, կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը, Հրաւիրուած են օտարներ,

JAZZ AUDISIO, *արեւելեան եւ հայկական նուագ,*

ՃՈՒ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԻՒՖԷ,

Տոմսերը կը ծախուին վերաշինաց Միութիւններու մօտ:

Մուտքերու մասնակցութեան համար 3 ֆր.:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— փոթ տ'Օրլէանէն առնել 128 թիւ հանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան:

«ՇԻՐԱԿ»

Թէ՛ վսեմաւորութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զննութեամբ հաստատուածճշմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով ու անխոնով եւ թորուած մանրամասն գործիքով (ալամպիք)՝ ագդեցիկ զօրացուցիչ մըն է: Բայց օդի գործածողը պէտք է գիտնայ ընտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները: Այլապէս, օդի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:

«ՇԻՐԱԿ» օդին, որ մասնաւոր մշնաշնորհովի մը կողմէ հրապարակ հանուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ օդիէն ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները: Ուրեմն, եթէ օդի սիրահար էք, խմեցէք կայն, բայց փնտռեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի հզօր նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օդին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ դաղթավայրերու միակ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC

1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73

Լիոնի եւ շրջակայքի մթերանոց D. N. BAHADOURIAN,
2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10

Նիսի մթերանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

Դերձակ ԱՐԹԱՒԻՐ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

Վկայուած Ֆրանսական եւ իտալական **Académie de Coupe**էն,

Անգլիական եւ Ֆրանսական կերպասներ.

ԱՆԱՄՈՒԱՇ ԿԱՐ, ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆ,

Դիմեցէք անգամ մը եւ գոհ պիտի մնաք,

3 Rue Lemercier, *Փարիզ* (17), *մէթրօ* **Place Clichy**

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԼՈՍԵԱՆ

Ագարակատէրներ՝ **MÉAULTE** *(Somme)*

Արեւելեան ընտիր ճերմակ պանիր արտադրողներ եւ հայթայթողներ, զուտ անարատ կաթէ պատրաստուած,

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՄԻԱՑՆ

Հայ բարեգործական հաստատութիւններու համար մասնաւոր գին: 10.000 ֆր. պատրաստ ենք վճարելու որեւէ մէկին, որ կրնայ հաստատել թէ մեր ճերմակ պանիրին իւղը առնուած է: Դիմել վերոյիշեալ հասցէին:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de:

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւնները եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Զ. Ո. Մ.ի վալանսի մասնաճիւղը եւ Զ. Ո. Մ. Մարզականը կը կազմակերպեն երկրորդ երթ մը դէպի Ժրնեւ, գոհացում տալու համար այլ տեղ գտնուող ընկերներու պահանջքին: Այս անգամ վարձուած է աւելի խոշոր ինքնաշարժ մը եւ սահմանափակ թիւով ընկերներ եւ հաւակիրներ պիտի կրնանք տանիլ մեզի հետ, անոնք որոնք կը փափաքին, Թողհաճին դիմել հետեւեալ հասցէին — Vahram Babikyan, 25 rue Château Vert, Valence (Drôme), դրկելով *50* Ֆր. երթուդարձի ճանապարհածախսը, մեկնումը վալանսէն, կրընսոլի վրայով: Շաբաթ կէս օրին կը մեկնինք վալանսէն եւ կիրակի գիշեր կը վերադառնանք ցեպտեմբեր ամսուն մէջ, Թուականը կը գրենք յետոյ: Ուրիշ մանր ամսնութեանց համար դիմել վերոյիշեալ հասցէին:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝—

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանգ	70 ֆրանգ	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանգ	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանգ	100 ֆրանգ	—

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՌԱՄՍԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ
24
ՅՈՒԼԻՍ
VENDREDI
24 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3173

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱ՞Ն ԹԷ ՎԵՐԱՇԻՆԱՑ

Այս հարցումը պիտի ուղղեն ձեզի, ո՛չ որ ալ երթաք։

— Հայրենակցական Միութի՞ւն կազմենք թէ Վերաշինաց։ Ո՞րը աւելի օգտակար է, ներկայ պարագաներուն մէջ ...

Եւ ուրիշ բազմաթիւ հարցումներ, կապուած հիմնական հարցին հետ։

Անշուշտ հետաքրքրութիւն գոհացնելու համար չէ որ կը յուզուին այս հարցերը, այլ ելք մը գտնելու եւ ներքին պատակտում — ները կարճ կապելու մտահոգութեամբ։

Փորձենք մենք ալ մեր տեսակէտները պարզել, նոյն մտահոգութեամբ։

Նախ՝ կարելի չէ ժխտել որ երկուքն ալ, Հայրենակցական եւ Վերաշինաց, կը ծրագրուին ու կը կազմուին բարի նպատակնե — րով,— օգնել գաղութներուն եւ հայրենիքին, համաձայն իրենց կարողութեան եւ հայեցողութեան։

Առաջ, երբ հայրենիք չունէինք, Հայր· Միութիւնները Արտասահմանէն օգնութեան կը հասնէին իրենց գիւղերուն կամ քաղաք— ներուն, գլխաւորաբար կրթական գետնի վրայ։ Ասոր համար ալ, շատերը կը կոչուէին «Ուսումնասիրաց», «Կրթասիրաց» եւն.։

Կացութիւնը հիմնովին փոխուեցաւ պատերազմէն վերջը։ Այսօր ունինք մանրանկար հայրենիք մը, եւ անոր դիմաց՝ Թուրքիոյ հայ ժողովուրդին վերջին մնացորդը, որ նեռուած է ցամաքէ ցամաք։

Առաջ՝ մէկ ճակատ ունէինք,— երկիր։ Այսօր հարկադրուած ենք հաւասար ուշադրութեամբ գործել երկու ճակատի վրայ, — երկիր եւ Արտասահման։

Անշուշտ գործունէութեան ձեւերն ալ փոխուած են։

Երէկ դպրոց կը հիմնէին Խարբերդի կամ Տիգրանակերտի մէջ, այսօր՝ աւան, Հայաստանի մէջ։

Երէկ ամէն մէկին իր տուն - տեղն ունէր, եւ յաւելուածական օգնութիւն մըն էր որ կը տանար, Ամերիկայէն կամ Կովկասէն։ Այսօր աշխարհացրիւ բազմութիւններ բազմակողմանի պարտա — կանութեանց առջեւ կը դնեն մեզ։

Կը նշանակէ թէ երկու ճակատներն ալ կը պահանջեն լուրջ հոգածութիւն եւ ծրագրեալ աշխատանք։

Ի՞նչպէս,— կարելի եղածին չափ կուռ եւ ծաւալուն կազմակերպութիւններ ստեղծելով։

Հայրենակցական կոչումին թէ Վերաշինաց, յաջողութեան դէ խաւոր պայմանը այս է։

Տրամաբանօրէն կը հետեւի որ, այդ Միութիւնները պէտք է ընդգրկեն չատ լայն շրջանակ մը,— ոչ թէ գիւղ կամ քաղաք, այլ ամբողջ նահանգը։

Տարիներ ու տարիներ վեց նահանգ պահանջեցինք, բոլորս միաբերան։

Արդ, երբեւ ծաւալուն կազմակերպութեան առաջին քայլ, դժուա՞ր է եղած - չեղած կազմակերպութիւնները վերածել Նա — հանգային Միութեանց։

Այսպէս, Միութիւն Բարձր Հայքի, Վասպուրականի, Տարօն - Տուրուբերանի, Տիգրանակերտի, Խարբերդի, Սեբաստիոյ։ (Ան — հրաժեշտ չէ ոչ «Հայրենակցական»ը, ոչ ալ «Վերաշինաց»ը, կը բաւէ միայն Միութիւնը՝ նահանգին անունով)։

Նոյն հիման վրայ, կարելի է կազմակերպել հատ մըն ալ՝ Կիլիկեան շրջանի համար, ուրիշ մը՝ Սեւ Ծովու ափերուն, եր — րորդ մը՝ Փոքր Ասիոյ, չորրորդ մը՝ Բիւթանիոյ համար։

Ուրեմն տասը խոշոր Միութիւններ, որոնք ամփոփեն իրենց շրջանին քաղաքներն ու գիւղերը, ներկայացնելով պատկառելի ուժ մը։

Երբ կ'ունենանք Բարձր Հայքի Միութիւն, այլ եւս աւելորդ է ուրիշներ կազմել կամ պահել Երզնկայի, Բաբերդի կամ Դերջա — նի անունով։ Եւ նոյն ուղեգիծը, նաեւ, միւս նահանգներուն հա — մար։

Դժուա՞ր է իրականացնել։ Թերեւս։ Բայց ամէն բանէ առաջ գիտակցութեան եւ կամեցողութեան խնդիր է։

Դժուարութիւնները ինքնին կը հարթուին, եթէ իւրաքանչիւր Հայր· Միութիւն կամ Վերաշինաց լուրջ քննութեան ենթարկէ իր ծրագիրն ու գործունէութիւնը, զատէ ծուռն ու չիտակը եւ ըմբռ — նէ պատասխանատուութեան ծանրութիւնը։

Իրաղութիւն չէ՞ որ այսօր կատարեալ ծագրանկարի մը վե — րածուած են չատ մը Միութիւններ, թէ քանակով եւ թէ որակով, — 15 հոգի Հայրենակցական, 10 հոգի՝ Վերաշինաց։ Տեղ մը քա — ղաքին, տեղ մը գիւղին, նոյն իսկ թաղին անունով։

Կ'ըսեն թէ 65 - 70 Հայր· Միութիւններ կը գտնուին միայն Մարսէյլի մէջ։

Կրնաք վստահ ըլլալ որ, բոլորը մէկ հատաքելով, ոչ իսկ 650 - 700 անդամ պիտի կրնային ներկայացնել։

Մինչդեռ, միայն մէկ նահանգ իր գիւղերուն, աւաններուն եւ քաղաքներուն տարագիրները համախմբելով կեդրոնական Միու — թեան մը չուրջը, պիտի կրնար այդքան եւ աւելի անդամ ապահո — վել։ Եւ այն տասն 6 - 8 - 10 նահանգներ կամ շրջաններ հաւաքա — բար միայն Ֆրանսայի մէջ պիտի ներկայացնէին 6—8 - 10,000 կազ — մակերպուած անդամ ,— իրական ուժ մը։

Թող այս ուղղութեամբ կազմակերպուելու փորձ մը կատա — րեն գոնէ այն Միութիւնները որ առողջ մնացած են, եւ յուսախա — բութեան չպիտի մատնուին։

Պէտք է ըմբռնել, վերջապէս, որ ներկայ վիճակը չի կրնար երկար տեւել, եւ փոխանակ բարիք բերելու, պիտի ծառայէ զար — գացնելու տեղական հայրենասիրութիւնը, այնքան վրդովիչ հե — տեւանքներով։

Անցնինք միւս հարցերուն։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԵԼ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ԱՐԻՒՆԸ ԿԸ ՀՈՍԻ ԱՆԴԱԴԱՐ

Երկուքն ալ կը յուսան յաղթել

Վեց օր է որ կը շարունակուի Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմը, եւ ելքը տակաւին անորոշ կը մնայ։ Զորեքշաբթի օր կատաղի կռիւներ տեղի ու — նեցան Մատրիտէն 100 մղոն հեռու։ Իրիկուան դէմ կառավարութիւնը կը ծա — նուցանէր թէ ետ առած է Կուատալահարա, Թոլէտո եւ Լակրանեա քաղաքնե — րը։ Ապստամբ զօրավար Մոլա կը շարունակէ իր յառաջխղացութիւնը դէպի Մատրիտ, 20,000 զինուորներով։ Այս առթիւ զրոյց տարածուեցաւ թէ զօրա — վարը սպաննուած է, բայց կարելի չեղաւ հաստատել։ Կառավարութիւնը 150 հազար զինուոր զրկած ըլլալով դէպի հիւսիս, տեղ տեղ ընդհարումներ պատա — հեցան ապստամբներուն հետ, բայց կարեւոր կռիւներ չեղան։ Երկու կողմերն ալ կը շարունակեն կռիւը ուղղել եւ կամաւորներ հաւաքել։ Կատաղի կռիւներ տեղի ունեցան նաեւ հարաւային ճակատին վրայ, Ճիպրալթարի մօտ։ Կատա — ղութեան եւ ապստամբներու օդանաւերը կրակի բռնուեցան Լա Լինէա քա — ղաքին վերեւ, մինչ հաւատարիմ մնացած մարտանաւերն ալ ծովէն կը ռմբա — կոծէին։ Երկու կողմն ալ ծանր կորուստներ կրած են։ Փախստականները զար — հուելի մարմաստնութիւններ կը հաղորդեն եղած կորուստներու մասին։ Կա — ռավարութիւնը պաշտօնապէս կը հաստատէ թէ Պարչելոնայի կռիւներու ըն — թացքին սպաննուած են500հոգի, իսկ վիրաւորուած՝ աւելի քան3000 հոգի։Հա — մայնավար թերթ մը կը գրէ թէ 116 սպաներու եւ 200 քաղաքացիներու դիակ — ները գտնուած են Մոնթանայի զօրանոցին մէջ (Մատրիտ)։ Ալճէզիրասի մէջ սպաննուած են 129 հոգի։ Մալակայէն հասած փախստականներ կը պատմեն թէ 200 հոգի սպաննուած են եւ թէ քաղաքը աւերակոյտ մը վերածուած է։

Ապստամբները կը ճգնին պաշարել Մատրիտը։ Կ'ըսուի թէ Զօր· Ֆրանքօ չէ կրցած ցամաք հանել իր զօրքը, նաւատորմին մեծ մասը հաւատարիմ մնա — ցած ըլլալով կառավարութեան։

Վերջին լուրերու համաձայն, հանրապետական զօրքը հիւսիսէն կը քալէ Սարակոսայի, Տարաւէն՝ Ֆորտովայի վրայ։ Մատրիտի մէջ կիներու յանձ — նուած է փողոցներուն հսկողութիւնը։ Ապստամբները կ'ըսեն թէ 17 նահանգ — ներ կը գտնուին իրենց իշխանութեան տակ։Կառավարական զօրքը տակաւին չէ կրցած գրաւել երեք կարեւոր կեդրոններ,— Սէվիլլա, Սարակոսա եւ Վալլա — ոլիա։ Կ'ըսուի թէ Սան Սէպասթիանօն ետ առնուած է։ Պարչելոնա կը զբա — ղեցնի համայնավարներուն ձեռքը։ Այդ քաղաքէն օդատորմղիկ մը գնաց Սա — րակոսա եւ վերջնագիր մը ձգեց, որպէսզի պահակազօրքը անձնատուր ըլլայ։ Մատրիտի հարաւակողմը, Թոլէտո քաղաքը անձնատուր եղաւ՝օդային ռմբա — կոծութեան մը հետեւանքով։ Հարաւային-արեւելեան ծովեզերքի ամբողջ շր — ջանը կը գտնուի ապստամբներուն ձեռքը, բայց կարելի չէ եղած յարաբերու — թիւն հաստատել ուրիշ ընբռնած շրջաններու հետ։ Հանրապետութեան նա — խագահը ժամանակ կառավարութիւն մը նշանակեց հարաւային - արեւելեան շրջանին մէջ, ապստամբութիւնը զսպելու համար։ Բուն հարաւային շրջանին մէջ , Սէվիլլա եւ Անտալուզիոյ մեծ մասը կը գտնուին ապստամբներուն ձեռ — քը, բայց կապ չունին կեդրոնին եւ հիւսիսի հետ։

Անգլիա, Ֆրանսա եւ Իտալիա միջոցներ ձեռք կ'առնեն

Օտար պետութիւնները իրար անցած են, իրենց հպատակները պաշտպա — նելու համար։ Սովորական միջոցներէն զատ, Անգլիա, Ֆրանսա եւ Իտալիա իրենց հիւպատոսներուն առաջարկութեամբ որոշեցին ի հարկին զօրք ցամաք հանել Թանճէր, եւ գրաւել միջազգային գօտին։ Կը վախցուի որ ապստամբնե — րը օդային ռմբակոծութեան ենթարկեն Թանճէրի նաւահանգստին մէջ խարս — խած տասը սպանիական մարտանաւեր եւ ցամաքէն ալ յարձակում գործեն։ Իտալական հիւպատոսը Թէթուան գնաց, ապստամբ զօր· Ֆրանքոն տեսնելու եւ չէզոք շրջանին ռմբակոծութեան վտանգները մատնանշելու համար։ Հեռագրի մը համաձայն, զօրավարը պատասխանած է թէ ինք ըլլալով Մարոքի սպա — նիական լիազօրը, իրաւունք ունի հրահանգներ տալու իր շրջանին մէջ գըտ — նուած Սպանիացիներուն։ Այս յայտարարութեան վրայ, սպանիական հիւպա — տոսը խնդրած է որ մարտանաւերը քաշուին միջազգային ջուրերէն, բայց անոնք չեն հնազանդած, վառելանիւթ չունենալով։

**** Ապստամբներու հրամանատարութիւնը հետեւեալ դեկոյցը հաղոր — դած է անթելով։*

— « Մենք պիտի պատժենք մեր թշնամիները։ Որքան երկար տեւէ անոնց դիմադրութիւնը, նոյնքան պակաս պիտի ըլլայ մեր գթութիւնը։ Մեր համ — բերութիւնը սպառած է եւ մեր կատաղի թշնամիները անողորմ վրէժխնդրու — թեան պիտի մատնուին։ Կը հրաւիրենք Սէվիլլայի ժողովուրդը միանալ կամա — րներուն, որոնք ուրիշ նպատակ չունին եթէ ոչ Սպանիան ազատել համայ — նավարներու լուծէն »։

Նոյն դեկոյցին համաձայն, կառավարական երեք մարտանաւեր ընկղմած են, օդանաւային ռմբակոծութեամբ։ Զեկոյցը կ'աւելցնէ թէ Մատրիտէն 400 քիլոմեթր հեռու կը գտնուին, բայց դինուորները օրական 80 քիլոմեթր ճամ — բայ կը կտրեն։

**** Սպանիական մարտանաւերը ապստամբական կեդրոն մը ռմբակոծած տեսեր, ռումբեր ինկած Ճիպրալթարի վրայ, ինչ որ զարմանք պատճառեց Անգ — լիոյ մէջ։*

**** Գերմանական թերթերը Սպանիոյ դէպքերը կը վերագրեն Մոսկուայի խաղերուն։*

Լոխառնոցիներու ժողովը Լոնտոնի մէջ

Երէկ, հինգշաբթի, բացուեցաւ Լոքառնոյ ինկերու ժողովը, Լոնտոնի մէջ, մասնակցութեամբ Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Պելժիոյ ներկայացուցիչներուն։ Ինչպէս բացատրած ենք արդէն, ժողովէ աւելի խորհրդակցութիւն մըն է որ կը կատարուի, ճամբան հարթելու համար։ Այսօր կը վերջնայ խորհրդակ — ցութիւնը։ Այս առթիւ զեկոյց մը պիտի հրատարակուի յառաջիկայ խորհրդա — ժողովին համար, որուն պիտի հրաւիրուին նաեւ Իտալիա եւ Գերմանիա։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԼՈՒԾԵՑ�էՔ ՀՕԿԵՐԸ »

Վերջերս այս խորագրով գրութիւն մը կարդացի տեղական թերթի մը մէջ, որ «Հայասատանասէր»ներու շար — քին կը պատկանի։

Քանի մը հատուածներ, եթէ կը հա — ճիմ (10 յուլիս)։

— « Զորս օր գիշեր եւ ցերեկ ժողով գումարուեցաւ Փարիզ եւ ցաւ ի սիրտ, մեր իսկ ուղարկած պատգամաւորնե — րու բերնէն կ'իմանանք որ այդ ժողո — վին արդիւնքը եղած է խոշոր զէրօ մը։ Փարիզի Հօկի կեդր· Վարչութիւնը՝ բնականաբար հետաքրքրուած է խստօրէն։ իր տը — ւած բարոյական եւ նիւթական հաշ — ուետուութիւնը անբաւարար համար — ուած է պատգամաւորներու կողմէ։ Հաշուետուութեան յանձնախումբի անդամ — ներուն իսկ խոստովանութեամբ ոչ մէկ կանոնաւոր հաշուետուր չէ ըրնուած։ Տրուած է թղթի կտորներու վրայ այլանդակ հաշուետուութիւն մը՝ զարհուրելի մանրամասնութիւն — ներով ... ։

Մօտ 150,000 ֆրանքի մուտքի փո — խարէն եղած է նոյնչափ ելք, եւ մի — միայն 600 ֆրանքի ան ալ գոյութիւն չունեցող պատրաստ դրամով մը։ Ել — քին մէջ այդ խոշոր մուտքին փոխա — րէն չատ ճշմիտ դումար մը միայն մօ — տաւորապէս 1000 (հազար ֆրանք) իրրեւ Ֆին-բլան գացած է Հայաս — տան։ Աւելի մանրամասնութեանց մէջ չեմ մտներ, պարարտ նիւթ չեմ տես — թակելու համար մեր հակառակորդ — ներուն ։

Իմչ դառն իրականութիւն։ ուրեմն թող հայ աշխատաւորը տայ իր դրա — մը, տրամադրէ իր բարոյականն ու ֆիզիքականը, որպէս զի փարիզի կեդր· Վարչութիւնը այդ անպատաւա — բեր եւ զարհուրելի հաշուետուու — թեամբ (բարոյական եւ նիւթական) հրապարակ գայ առանց կարմրելու»։

Այս յայտնութիւններէն եւ ուրիշ վրդովիչ մերկացումներէ յետոյ , յօդուածագիրը, որուն համար կ'ըսեն թէ Հօկի Վիճակի կազմակերպութեան կարեւոր անդամներէն մէկն է, խօսքը կ'ուղղէ երեւանի վարիչներուն եւ կը պատասխանէ։

— « Լուծեցէք Հօկերը եւ անոնց կեդր· Վարչութիւնը, ուղարկեցէք ձեր հրահանգները եթէ կը փափաքիք, որ իւրաքանչիւր խաղաճի կամ գիւղի մէջ կազմակերպուին — ինչպէս մենք կազմած ենք Լիոնի մէջ — միութիւն — ներ «Խորհրդային Հայաստանի Բա — րեկամներու Միութիւն» (Ինչոն ան գ'Ամի սը լ'Ամէնի Սովիէթիք) ան — ուան տակ, առանց կուսակցական էնթրիկներու որոնց միակ պատճառ — ներն են ներկայ ելոյթները, եւ որուն նպատակը պիտի ըլլայ միայն՝ վառ պահել մեր սէրը մեր խորհրդային Հա — յաստանի հանդէպ, տրամադրել մեր նիւթական, բարոյական եւ ֆիզիքա — կան կարողութիւնները։ իւրաքանչիւր քաղաք իր անունով, առանց մասնա — ճիւղ կոչուելու, կապուիլ եւ մեր հաշ — ուետուութիւնը ընել ուղղակի ձեզի հետ առանց կեդր· վարչութիւննե — րու »։

Ինչպէս կը տեսնէք, բաժակը յորդած է եւ մարդիկ ուրիշ ելք չեն տես — ներ, եթէ ոչ լուծել Արտասահմանի Հօկերը, ուղղակի կապուելով երեւա — նի հետ։

Այսպիսի գաղափար եթէ որ եւ է Դաշնակցական թերթ յայտնած ըլ — լար, պիտի համարուէր դաւադրու — թիւն՝ ի· Հայաստանի դէմ, որուն պաշտպան պահակներն են բոլոր Հօկերն ու միւս «բարեկամները»։

Մենք որ, տակաւին դաշնակցական թերթ մը չգրեց այնքան ծանրակշիռ ամբաստանութիւններ, անխնայ բնութագրելով հանդերձ Հօկի գործունէու — թիւնը ։

Բայց միայն Ֆրանսայի Հօ°կն է որ կը տառապի փտախտէն, բարոյական եւ նիւթական։

Քանիչորս ժամ ալ սպասեցէք, ի — մանալու համար եթէ ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ ուրիշ երկրամասի մը, Հա — րաւ. Ամերիկայի մէջ։

Ամբաստանողներն ու վկաները ճո — րէն «բարեկամներ» են, Հօկի վարիչ — ներ եւ անդամներ։

ՎԱՀԷ

ՄԱՀ ՊԵՏՈՆԴ Ծ. ՎՐԴ· ՄԱՐԴՈՒԻՀԷՍԵԱՆԻ

Ամերիկայի Բանուորէն կ'իմանանք թէ յուլիս 12ին Շիքակոյի Օկըսթիա հիւանդանոցին մէջ մեռած է Ղեւոնդ վրդ· Մարդուկէսեան։ («Հայրենիք»ի նոյն թիւերը չենք ստացած տակաւին)։

Այս առթիւ հայ բոլշեւիկներու օրկանը զղուելի բաներ գրած էր հան — գուցեալ վարդապետի մասին, պարզապէս անոր համար որ՝ հանգուցեալը պաշտպան կանգնած էր եռագոյնի եւ ազգ· սրբութեանց եւ ատոր համար ալ կարգալոյծ հռչակուեցաւ։

Յաջորդով կը խօսինք իր կեանքի եւ գործունէութեան մասին։

ՆՈՐ ԱԻԱՐ ԿԸ ՓՆՏՌԵՆ

Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը Բանկալթիի գերեզմանատունը գրաւելէ յե — տոյ, աչք տնկած է մնացեալ մասին վրայ հատուցում չենքերուն։

Յուլիս 18ին փորձագէտներու մարմին մը գնաց գերեզմանատուն, «ճշդե — լու» թէ ո՞ր մասերը գերեզմանատան կը պատկանին։ Այս առթիւ Պոլսոյ թեր — թերը կը գրեն.—

Փորձագէտներուն հետ գերեզմանատուն եկած էին նաեւ դատարանի նա — խագահը եւ անդամ մը, եւ ուրիշ պաշտօնեաներ։ Նախ հաւաքուեցան եկեղե — ցիի խորհրդարանը եւ երկու կողմի փոխանորդները պարզեցին իրենց տեսակէ — տը։ Թաղականութեան փաստաբանները յայտնեցին թէ նախ գերեզմանատունը չէ հատուցուած։ Հետեւաբար չի կրնար ենթարկուիլ գերեզմանատուններու նոր օ — րէնքի 160րդ յօդուածին։ Երկրորդ, անդին դեռ կան եկեղեցին, պարտէզը, կառաժները, խանութները, սրճարանները եւն. որոնք մաս չեն կազմեր գերեզմա — նատան, այլ կալուած են եւ այս հանգամանքով չեն իյնար 160րդ յօդուածի սահմանին մէջ։

Քաղաքապետութեան փոխանորդը առարկեց թէ եկեղեցին արձանագրու — թիւն չունի, գերեզմանատունը լքեալ է եւ չէնքերն ալ անոր մաս կը կազմեն։ Նէճաթի եւ Նարլեան պատասխանեցին թէ ժամանակին խանութներ կայիններ — կայ կառաժներու գետնին վրայ, բայց կառավարութեան հրամանով քանդուե — ցան պողոտային բարեզարդութեան համար, այս մասին դրկուած հրամանա — գրերը ի պահ կը մնան։ Միւս կողմէ, այդ խանութներուն համար տուրք վը — ճարուած է եւ ընկալագրերը պահուած կը մնան։

Ցանձնաժողովը յետոյ վերադարձաւ խորհրդարան, ուր երկու կողմի փո — խանորդները նորէն առջ քչեցին իրենց փաստերը։

Եթէ փորձագէտները ընդունին որ եկեղեցին, պարտէզը եւ չէնքերը գե — րեզմանատան չեն, այդ մասերը չպիտի գրաւուին, այլ պիտի մնան քաղաքա — պետութեան ։

**** Թօփգափուի թաղականութիւնը որոշած է դատ բանալ Քաղաքապե — տութեան դէմ, եկեղեցապատկան փուռի մը պատճառաւ։ Քաղաքապետութիւ — նը չարաճոներ այդ փուռին նորոգութիւնը,առարկելով թէ փողոցին ընդարձակ — ման համար պիտի գնէ այդ չէնքը։ Հակառակ ասոր, դեռ չի գներ։ Փուռին փակման հետեւանքով, թաղականութիւնը տարեկան 700 ոսկիի հասոյթէ մը զրկուած է։ Վերջին անդամ մըն ալ դիմում պիտի ըլլայ Քաղաքապետութեան եւ եթէ նորէն արդիւնք մը ձեռք չբերուի, դատի պիտի ձեռնարկուի ։*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՎ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(1914 — 1915)

2.— ԳԼԽԱՒՈՐ ՏԱՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

«Մի խօսքով ձեր հետ էինք ամէն ինչի մէջ, որ օրհասական էր մեր ազգի համար, ձեր ուրախութիւնը մերն էր, ձեր վիշտը՝ մերը։ Ձեր ազգային ինքնավարութեան պահանջը մերն էր։ Ձեր ազգային ինքնուրոյնութեան ձգտումը մերն էր։ Ձեր ազգային միութեան գաղափարը մերն էր։ Ձեր ազգային ապագայի երազները մերն էին։ Ձեր ազգային ներկայի ամէն մի դէպքը մերն էր։ Ձեր ազգային անցեալի ամէն մի յիշատակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ բան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի անարգանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի ցաւ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի արցունք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի արիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի զոհ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի նահատակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի հերոս մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ մարտիրոս մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ կոյս մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ վանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ տաճար մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ խորան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ խաչ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ աւետարան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ աւանդութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ հաւատք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ յոյս մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ սէր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ ոգի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ կեանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ մահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ յարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ համբարձում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ գալուստ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ դատաստան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ հատուցում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ վարձատրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ պսակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ թագ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ գահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ աթոռ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ գահակալ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ տէր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ աստուած մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Հայր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Որդի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Հոգի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Երրորդութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Միութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենակալութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենակարողութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենագիտութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենագթութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենասիրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենաբարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենակատարելութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենականութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական կեանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական մահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական յարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական համբարձում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական գալուստ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական դատաստան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական հատուցում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական վարձատրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական պսակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական թագ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական գահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական աթոռ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական գահակալ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական տէր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական աստուած մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Հայր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Որդի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Հոգի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Երրորդութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Միութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենակալութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենակարողութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենագիտութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենագթութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենասիրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենաբարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենակատարելութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենականութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական կեանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական մահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական յարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական համբարձում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գալուստ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական դատաստան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական հատուցում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական վարձատրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական պսակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական թագ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աթոռ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահակալ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական տէր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աստուած մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հայր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Որդի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հոգի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Երրորդութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Միութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակալութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակարողութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագիտութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագթութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենասիրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենաբարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակատարելութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենականութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական կեանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական մահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական յարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական համբարձում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գալուստ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական դատաստան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական հատուցում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական վարձատրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական պսակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական թագ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աթոռ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահակալ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական տէր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աստուած մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հայր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Որդի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հոգի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Երրորդութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Միութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակալութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակարողութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագիտութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագթութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենասիրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենաբարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակատարելութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենականութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական կեանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական մահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական յարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական համբարձում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գալուստ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական դատաստան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական հատուցում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական վարձատրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական պսակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական թագ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աթոռ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահակալ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական տէր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աստուած մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հայր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Որդի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հոգի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Երրորդութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Միութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակալութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակարողութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագիտութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագթութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենասիրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենաբարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակատարելութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենականութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական կեանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական մահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական յարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական համբարձում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գալուստ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական դատաստան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական հատուցում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական վարձատրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական պսակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական թագ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աթոռ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահակալ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական տէր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աստուած մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հայր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Որդի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հոգի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Երրորդութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Միութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակալութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակարողութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագիտութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագթութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենասիրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենաբարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակատարելութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենականութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական կեանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական մահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական յարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական համբարձում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գալուստ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական դատաստան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական հատուցում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական վարձատրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական պսակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական թագ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աթոռ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահակալ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական տէր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աստուած մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հայր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Որդի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հոգի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Երրորդութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Միութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակալութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակարողութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագիտութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենագթութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենասիրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենաբարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենակատարելութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենականութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական կեանք մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական մահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական յարութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական համբարձում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գալուստ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական դատաստան մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական հատուցում մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական վարձատրութիւն մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական պսակ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական թագ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աթոռ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական գահակալ մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական տէր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական աստուած մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Հայր մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Որդի մերն էր։ Ձեր ազգային ամէն մի սուրբ Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամենայաւիտենական Ամեն

ՊԱՏՄՈՒՎԱԾՔ

(ԿՏԻ ՀԱՍՏԱՏԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ)

— • —

Ամենից առաջ՝ ես ոչ մի կերպ չեմ կարող հասկանալ, թե ինչպես կարելի է ամուսնանալ, որ ամուսինը ամեն օր տեսնի կնոջ մերկ մարմինը, ինչպես նաև կնոջ համար ամոթ չէ, որ ամուսինը տեսնի նրա մերկությունը։ Ես ինքս ամուսնացած եմ, ինձ համար ամենամեծ երջանկությունը կազմում է ամուսնական կյանքը, ես ամուսնացել եմ սիրուց դրդված, ես սիրում եմ կնոջս, ես ուզում եմ, որ նա ինձ համար գեղեցիկ լինի, ես ուզում եմ, որ նա ինձ համար գրավիչ լինի, ես ուզում եմ, որ նա ինձ համար ցանկալի լինի։ Ես ուզում եմ, որ նա ինձ համար ամեն ինչ

ՏԱՐՏԱՆԵԼԻ ՎԵՐԱՋԻՆՈՒՄԸ ՍԿՍԱՒ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ մէկ զօրաբանակ պիտի տեղաւորուի Զանաք-Գալէի մէջ։ Այնտեղ պիտի հաստատուի, նաեւ, Թուրքիոյ անթելի ամէնէն զօրաւոր կայանը։ Արդէն սկսած են ամրութեանց չինութեան աշխատանքները։ Շուտով Տարտանէլ պիտի երթայ ընդհ. սպայակոյտին պետը, Զօր. Ֆէվզի, աչքէ անցընելու համար վերազինումը։

Երեսփոխան Եունուս Նատի «Ճիւմհուրիէթ»ի մէջ քննելով Իտալիոյ ձեռնպահութեան խնդիրը, դիտել կուտայ թէ Իտալիա չուզեց մասնակցիլ Ներկայացուցիչներու խորհրդաժողովին, որպէսզի ճնշում բանեցնի եւ ապահովէ Եթովպիոյ կցման ճանաչումը։ Թուրք խմբագիրը «անարդար եւ անհեթեթ» կը գտնէ այսպիսի պահանջ մը եւ կ'եզրակացնէ թէ Իտալիա կրնայ դիւրաւ ապացուցանել իր ճշմարիտ խաղաղասիրութիւնը՝ ուրիշ ամէն յանձնառութենէ առաջ մասնակցելով Միջերկրականի ապահովութեան գործին։

Նոր գործադուլներ եւ գրաւում գործարաններու

Նախկին վէճերը չլուծուած, նոր գործադուլներ ծայր կուտան քանի մը օրէ ի վեր։

«Թան» կը գրէ թէ յուլիս 22ին Ռոմանի մէջ (Տրոմ) կօշիկի 4000 բանուորներ գործադուլ հռչակելով, գրաւեցին 35 գործարաններ։ Գործերը դադրած էին առենէ մը ի վեր, յետոյ համաձայնութիւններ կնքուած էին։ Եւ ահա կրկին գործադուլ, գործարաններու գրաւումով։ Ուրիշ արհեստակցութեանց բանուորներն ալ կը սպառնան գործադուլ հռչակել, եթէ աբեգործէն գոհացում չտրուի իրենց ընկերներուն։ Տրամի նահանգապետը Ռոման գնաց, խնդիրը կարգադրելու համար։

**** Պլէֆոռի եւ Մոնպէլիառի մետաղագործարաններուն եւ նահանգապետութեան միջեւ կատարուած բանակցութիւնները գոհացում տուած չըլլալով, 18,000 բանուորներ գործադուլ հռչակեցին։ Ներքին նախարարը Մոնպէլիառ գնաց, վէճը կարգադրելու համար։*

**** Գործադուլը վերջանալու վրայ է հողագործական շրջաններու մէջ։*

Երկրագործական կամաւորներու ազգ. կոմիտէն նկատի առնելով որ պարբերական գործադուլներները կը սպառնան փճացնել հունձքերը, կոչ մը ուղղեց որպէսզի կամաւորական խումբեր կազմուին, գիւղացիներուն օգնելու եւ ցորենը փրկելու համար։ «Ազգային պարտականութիւն մըն է փրկել հունձքը։ Անհրաժեշտ է որ բոլոր Ֆրանսացիները միանան, Ֆրանսայի եւ հացին համար»։

**** Կարգ մը ծերակուտականներ եւ նախկին նախարարներ օրինագիծ մը յանձնեցին Ծերակոյտին, առաջարկելով գործարաններու գրաւումը համարիլ բնակարանի բռնաբարման յանցանք եւ օրինական հետապնդումներ կատարել։ Այս առթիւ բանաձեւին հեղինակները դիտել կուտան թէ կառավարութիւնը եթէ ուզէր, կրնար միջոց գտնել եւ ոստիկանութեան ուժով վերջ տալ «կացութեան մը որ վնասակար է թէ ներքին խաղաղութեան եւ թէ Ֆրանսայի վայելած բարի համբաւին»։*

Օsար անուններու փոփոխութիւն

Ծերակոյտը չորեքշաբթի օր քուէարկեց բանաձեւ մը, որուն շնորհիւ քաղաքացի դարձած օտարականներ պիտի կրնան Ֆրանսացնել իրենց անունները։ Մինչեւ հիմա քաղաքացի դարձած հպատակ մը կրնար դիմում կատարելով փոխել անունը կամ յարմարցնել Ֆրանսական հնչումի։ Բայց այս փոփոխութիւնը կը կարօտէր չատ երկար եւ բարդացախոս ձեւակերպութեանց, տեւելով մինչեւ 20 ամիս եւ 5000 Ֆրանքի ծախք մը պատճառելով։ Նոր կարգադրութիւնը կը դարմանէ այդ անպատեհութիւնները։

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

40 ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐ դատապարտուեցան եաֆայի մէջ, երկուշաբթի եւ երեքշաբթի օր, մէկ մէկ տարի բանտարկութեան։ Տասը հոգին կիներ են որոնք պիտի արգելափակուին Բեթղէհէմի բանտին մէջ, իսկ այրերը՝ Երուսաղէմի կեդր. բանտը։

ԱՆԴԼՈՑ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ նոր ծրագիրը կը տրամադրէ պատերազմի առեն զէնքի տակ առնել բոլոր այրերը՝ 45էն 60 տարեկան։ Առանք մաս պիտի կազմեն երկրապահ բանակին եւ պիտի ծառայեն միայն իրենց գտնուած վայրերուն մէջ։

ԸՆԴՀ. ՆԵՐՈՒՄ հռչակուեցաւ Աւստրիոյ մէջ, յուլիս 22ին, իբրեւ անուղղակի հետեւանք աւստրիագերմանական համաձայնութեան։ Բանտը պիտի մնան միայն 224 քաղաքական յանցաւորներ։ Ցմահ բանտարկութեան դատապարտուած 46 քաղաքական յանցաւորներէ 13ը ներման արժանացան։ Երկրորդ ներում մը պիտի հռչակուի յուլիսի վերջերը, այն քաղաքական յանցաւորներուն համար որոնք դատապարտուած են վարչական եւ ոստիկանական վճիռներով։ Հռչակուած ներումէն կ'օգտուին 10,000 հոգի։

ՆԱՄԱԿԱԴՐՈՇՄ Ի ՆՊԱՍՏ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Ստացած ենք հետեւեալ զեկոյցը, հրատարակութեան խնդրանքով.—

Նանսէնեան Միջազգային Օֆիսին խնդրանքին վրայ, Ֆրանսական կառավարութիւնը, Նորվեկիոյ օրինակին հետեւելով, չորքերեսութեան հանած է 75 սանթիմնոց մասնաւոր նամականդրոշմներ, որոնք 50 սանթիմի վերադիրք մը ունին ի նպաստ գաղթականներուն։ 75 սանթիմնոց նամականդրոշմի պէտք ունեցողը եթէ այդ նամականդրոշմը գնէ (որուն համար պիտի վճարէ 1.25), 50 սանթիմ նուիրած կ'ըլլայ ի նպաստ գաղթականներուն։ Արտասահմանի համար ընդհանրապէս 1.50 Ֆրանքնոց նամականդրոշմի պէտք ըլլալով, կարելի է գործածել երկու հատ 75 սանթիմնոց (վերադիրքով 1.25նոց) նամականդրոշմներէն։

Մեր հայրենակիցները կը հրաւիրուին գործածել այդ նամականդրոշմները, ուրկէ գոյանալիք հասոյթը պիտի երթայ Ժընեւ, Նանսէնեան Օֆիսին, ի նպաստ գաղթականներու։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

"ՎԷՄ,, ի ԺԴ. ԹԻՒԸ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Մեծ Ցօթելեանի առթիւ։ ՏՈՒՔ. ՎԱՀՐԱՄ Ե. ԹՈՐԳոմեան՝ Ցուշատետրէս։ ՇԱՒԼ ԴԻՒ՝ Հայկական ճարտարապետութիւնը։ Հ. Գ. ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ՝ Հայաստանի զբօսաշրջիկները։ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ՝ Նպաստ մը Հայ եւ Թուրք աշուղական գրականութեան։ Ա. ԲԵՐԲԵՐԵԱՆ՝ Միքայէլ Նալբանտեանցի անտիպ երկերը։ ՎԱՀԱՆ ՄԻՆԱՍՈՐԵԱՆ՝ Արհաւիրքի օրեր։ ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ՝ Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը։ ՀԱՑԿ ԱՃԷՄԵԱՆ՝ Բագրատ վարդ., Գէորգ Թաւագալեան։ Անցեալը։ Կեանք եւ մշակոյթ։ Գիրք եւ մամուլ։ Գրախօսական։ Ցաւելուած։ Վ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ՝ Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը։

Տարեկան բաժնեգին՝ 70, 60 եւ 50 Ֆրանք, համաձայն իւրաքանչիւր երկրի թղթատարական սակի։

Երրորդ շրջանի բաժանորդները կրնան առաջին երկու տարիներու 12 թիւերը ստանալ վճարելով 50 Ֆրանք, կամ մեզ գրքի համար 25 Ֆր.

Հասցէ.— S. Vratzian, 13 Rue des Platanes, Cité Jardin de Plessis-Robinson, (Seine).

ԱՅՍ ՇԱԲԹՈՒ ԼՈՑՍ ԿՐ ՏԵՍՆԷ

Հ. Ց. Դ.

Ֆաշիզմ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵՒՐՈՊՏՑԻ» ԿՈՄԻՏԷՆ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ընկերները երեքշաբթի երեկոյ (*28 ցուլիս*) ժամը 8.30ին, Chez Zeyer սրճարանի վերնայարկը, 4 rue St. Denis (Place du Châtelet). Մէթրօ Châtelet օթակարգ՝ շրջանային ժողովի օրակարգերու քննութիւն։

ՊԱՆԵԼՕ-ՖԱՇԱՆի Արծիւ եռաթակոմիտէի ընդհանուր ժողովը *25 ցուլիս* շաբաթ երեկոյ ժամը *9*ին, *19* rue Ampère, ֆաշան։ Օրակարգ՝ շրջանային ժողովի օրակարգի հարցերու քննութիւն։ Անհրաժեշտ ներկայութիւն։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅի Զաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները *25 ցուլիս* շաբաթ երեկոյ ժամը *9*ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Օրակարգ՝ շաբաթնակութիւն նախորդ ժողովի։

ՇԱՎԻԼԻի Արդութեան խումբի ժողովը *24 ցուլիս* ուրբաթ երեկոյ ժամը *9*ին, ընկ. Պօղոսեանի բնակարանին մէջ։

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Վարանդեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, *24 ցուլիս*, ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, *181* Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանի մէջ։ Օրակարգ՝ շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութեան շաբաթնակութիւն։

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ կորիւն եռաթակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, *26 ցուլիս* կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, գրադարանի սրահին մէջ, կարեւոր օրակարգ, կը խնդրուի Ս. փիէռի եւ Լավիլտիէօի ընկերներէն ժամանակին ներկայ ըլլալ։

ՄԱՐՍԷյԼի շրջ. կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ մարսէյլի եւ արուարձաններու բոլոր ընկերները, այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Շաֆրիկեան սրահին մէջ։ Օրակարգ՝ շարունակութիւն նախորդ ժողովի։

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆՔԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ՍԷՆ-ԺԷՌՕՄԻ ՎՐՁԻ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

26 ցուլիս, կիրակի ամբողջ օրը, Պ. ցար. Գվպրեանի ագարակին մէջ։ փափաքողները կրնան առաւօտեան գալ իրենց ճաշը միասին բերելով։

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Ե. ՄՈՒՐԱԹԻՈՍԵԱՆ**

ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. **Հ. ՍԷՐԷՆԿԻԼԵԱՆ**

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻԻՆ, ՋԱՒԵՇՏ ԵԻ ՊԱՐ,

Պիտի նուագէ ՓԱՓԱԶԵԱՆ նուագախումբը։

Պիտի երգեն Պ. Հ. Համբարձումեան եւ Օր. Վէրա Պաճտիկեան։

Պիտի արտասանէ Պ. Ս. ՊԷՇԿԷՕԹԻՒԼԵԱՆ

Ինչպէս նաեւ Օր. Ե. Անտօնեան, Օր. Ա. Խոդեան, ընկ. Մ. Դաւիթեան եւ Պ. Ա. Սանասարեան։ Ցանթէզի Պ. Վ. ՄԻՆԱՍԵԱՆի կողմէ։

Սիրայօժար մասնակցութեամբ Պոմոնի ՇԱՆՑ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻ

Ձոխ պիւֆէ, զովացուցիչ ըմպելիներ եւ անուշ ջուրի լոգանք։

ՄՈՒՏՔ 3 Ֆրանք։

ՇԱՆՕԹ.— Շաբիթըէն առնել թիւ *5* հանրակառքը եւ իջնել Լա Պառօնի շանսէը չ'հասած, Ֆուէթալ խաղացողները կրնան իրենց խաղի ֆագուստներով եւ գնդակներով ներկայ ըլլալ եւ խաղալ մինչեւ կէս օր։

ՊՈՒԼԻ ՄՐՑՈՒՄ։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱԻԱՆՔԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի առաւօտ ժամը *9*էն մինչեւ երեկոյեան *8*

Լա Մուշ կոչուած գեղատեսիլ անտառին մէջ, պաղ ջուրի ակին մօտ։

Հայկական եւ եւրոպական պարեր։

կը մասնակցի Տէսինի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓԱՆՓԱՐԸ

որ պիտի նուագէ հայկական եղանակներ։

Զովացուցիչ ըմպելիներ, ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով։

Մուտք եւ երթեւեկութիւն 3 Ֆր.։

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— *Օթօպիւսները* կը մեկնին փլաս-Կիշարէն առաւօտեան *9*-*10* եւ 11.30ին, իսկ կէս օրէ վերջ *1.30*—*2*ին։ Երեկոյեան վերադարձը կը սկսի *7*ին։

Անձրեւի պարագային հանդէսը կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան։

ՏԱՐՕՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Նախաձեռնութեամբ Տարօն-Տուրուբերանի Նահանգային Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին եւ հովանաւորութեամբ կեդր. Վարչութեան

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Salle Veronèse մէջ

150 Avenue Aristide-Briand, Porte d'Orléans

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. Ա. ՋԱՔՐԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **Պ. ԳԵՐՇՈՒՄ ԲԱԼԱՅԵԱՆ**

կը նուագէ ԹՈՒՌԻՍՏ ԳՆԵՐԵԳԻՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ պարեր։ *Դիւրամատչելի պիւֆէ։*

Զանազան խաղեր մասնակցութեան համար *3* Ֆրանք։

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Փորթ տ'Օրլէանէն առնել *88* թիւ հանրակառքը եւ իջնել Bagneux'ի կայարանը։

Դպրոցական ասեմաւորի հանդէս

Պոմոն-Մէն-ժիւլիէն Ծաղկոց-Մանկապարտէզի

26 ցուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին

Պոմոնի «վարանդեան» սրահին մէջ։

Նախագահութեամբ Մարաէյլի Հոգեւոր Առաջնորդ

ԳԵՐ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԵՊԻՍԿ. ՆԱԶԱՏԻՐԵԱՆի

Բանախօսութիւն, երգ, պար, արտասանութիւն

Մանկապարտէզի փոքրիկներուն կողմէ։

Դահլեռներու մասնակցութեան համար մուտք 3 Ֆր., անչափահասներու՝ *1* Ֆր.։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼԵՕ-ՖԱՇԱՆի ցառագդիմասէր միութիւնը տարեկան ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր երկսեռ անդամները, *1 Օգոստ.* շաբաթ երեկոյ ժամը *9*ին, դպրոցի սրահին մէջ։ Օրակարգ՝ տարեկան զեկոյց եւ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն։

ՖՐ. Հ. Կ. ԽԱՉի Պուլվառ Օստօի եւ Լաքրօշի ենթաժանաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները 26 ցուլիս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Ազգային վարժարանին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։ Նոր վարչութեան ընտրութիւն։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

երգիծաթերթը՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ»

փարիզի եւ շրջանի Ցառաջի ցրուիչ

Պ. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՅՐ ՄԱՐՄՆԻ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԻՐԵՆՑ ՄԻԱՑՄԱՆ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Տեղի կ'ունենայ 2 Օգոստոս, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ կէս գիշեր

ERMITAGE de LONGCHAMP *ի մէջ*, **(Bois de Boulogne)**

ԱԶԱՏԱՆԱԿԱՐԳ ՆԱԻԱԳԱՒԱՒՈՒՄԲ

Խմբերգ, մեներգ եւ զանազան ժանկնկալներ։

Գիւֆէի գիները շատ սովորական։

ԳԻՇԵՐԸ ԼՈՒՍԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ

Անձրեւի պարագային տրամադրելի սրահներ։

Մուտք 10 Ֆր. **consommation**ով *մը միասին։*

Porte Maillot'էն առնել թիւ *44* թրամուէյը եւ իջնել Ermitage de Longchamp։

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Դպրոցասէրի Սանուց Միութեան կողմէ

կիրակի *26* ցուլիս, ժամը *14*էն *22*, Դպրոցասէրի պարտէզը,

1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻՒ ՆՕՒ, ԼԸ ՐԷՆՈՒԻ

Վարժարանին սանուհիները կը ներկայացնեն

ՎԱՐՊԵՏ ԾԱՌԱՆ

Զուարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը։

ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՇՆԵՐՈՒ ՊԱՐԵՐՈՒՆ ՏՈՂԱՆՑՔԸ

Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մասնաւորապէս։

Մանկական երգախառն պատկերներ։

Դերասան Պ. Ս. Դարբինեան կը բերէ իր օժանդակութիւնը։

Երաժշտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ։ Մրցանակաբաշխութիւն։

ՃԱՃ-ՊԱՆՑ, ՊԱՐ, ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ *Մուտք 5 Ֆր.։*

Անձրեւի դէմ պաշտպանոզական միջոց։

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Օթօպիւսները կամ թօռէյէն կամ թօռէյէն 21 A, երկաթուղի կամ տը լ'Էսթէն կարկանի գիծը, իջնել Րէնսի-Բավիյօն։

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պրուսա-Սէլէօզի «Արեւելք» Վերաշինաց Հայր. Միութեան Փարիզի եւ շրջանի Մասնաճիւղին կողմէ

26 ցուլիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ

Robinson'ի օդասուն անտառին մէջ, Grands Arbres, Maison Fiquet

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒՆ ԲԱԺԻՆ

Danse claquette par M. JAQUET. Fantaisie par LAMANIÈRE & Cie.

Թանկագին մրցում։ Առաջին հանդիսացող զոյգին այրը կը ստանայ մէկ զոյգ կօշիկ, իսկ կինը ոսպ մը։ Ներկաները պիտի շարժանկարուին Պ. Մելիքեանի կողմէ։ Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը։

Հրաւիրուած են օտարներ։

JAZZ AUDISIO, *արեւելեան եւ հայկական նուագ։*

ՃՈՒՆ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԻՒՖԷ։

Տոմսերը կը ծախուին վերաշինաց միութիւններու մօտ։

Մատչերու մասնակցութեան համար 3 Ֆր.։

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— *փօրթ տ'Օրլէանէն* առնել *128* թիւ հանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան։

ԱԺԱՆ ՓԱՎԻՅԵՕՆՆԵՐ ԵՒ ՀՈՂԵՐ

ՇԱՒՈՒԻ Ի ՍԷՆԻ ժընեվիւէ ալ Պուային մէջ, Փափէյն կէս ժամ հեռու (կար տ'Օռթերլից), երկյարկանի չքեղ վավիյեօն մը, 12 սենեակներով, ջուր, ելեկտրականութիւն։ ԵՐԿՈՒ ՀԱՏ ՕՐԱՒ հող, պտղատու ծառեր, այգի, մարզագետին, գետակ, զբօսանքի պարտէզ, առեւտրական յարմարութիւններ։ Տեղւոյն կայարանէն հինգ վայրկեան հեռու։ Գինը՝ 200.000 Ֆրանք։

Մէկ ուրիշ վավիյեօն մը նոյն քաղաքին մէջ, վեց սենեակներով, 800 մեթր հող, հատնոց եւն.։ Ունի ջուր, ելեկտրականութիւն եւ կեդրոնական ջերմութիւն։ Գրել հայերէն կամ Ֆրանսերէն Պ. Vanyին, 122, Ave. de Beauséjour, Ste. Geneviève des Bois (S. et O.)։ Կան նաեւ աժան հողաբաժիններ։

ՄԻՍԱՔ ՂԱԶԱՐԵԱՆ

ԻՐԱՒԱԳԷՏ ՅՈՐՀՐԴԱԿԱՆ, DOCTEUR ES-SCIENCES

կը ստանձնէ ամէն տեսակ իրաւական եւ վարչական գործեր, հպատակութեան գործողութիւններ, վարչական գործառնութիւններ։ Պաշտպանութիւն դատարաններու առջեւ։ Ամէն կարգի թուղթերու խմբագրութիւն։ Ամուսնալուծական խնդիրներ։ վարձակալութեանց գեղչ։ Հարկերու յայտարարութիւն։ Խնդրագիրներու եւ նամակներու խմբագրութիւն։

Դիմել չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ժամը 4 — 6, Գրասենեակ Հրանտ Սամուէլ 51 Rue Mr. le Prince, Paris (6)։

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en **U.R.S.S.** - Emballage et expédition pour **tous pays.** - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.
45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone: PRO. 13-05

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉՔ

ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Զուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը։

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օգիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է։

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱԻԻԲԻԵԱՆ

8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԲՐԹԻԿ ՀԱՄԱՐ)
17, Rue Dameame, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Métro : TOLBIAC

ՏԱԾԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄՈՒԱՏՈՒԹԵԱՆ		
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
25
ՅՈՒԼԻՍ
SAMEDI
25 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3174

Խմբագիր՝ ՇԱԽՐԱԶ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՈՐ ԽՕՍՔ

ՈՒՐԻՇ ԹԻՒՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—o—

Երբ Հայրենակցականները ձգտին, լրջօրէն փորձեն գոնէ համատարած Միութիւններ՝ նահանգներու կամ շրջաններու անուանով, կը կարծենք թէ ինքնին կը լուծուի, նաեւ, ուրիշ վրդովիչ վէճ մը.— Հայրենակցակա՞ն թէ Վերաբնակ։

Հազուադէպ է գտնել որ եւ է Հայր. Միութիւն, որ իր ծրագրէն դուրս ձգած ըլլայ հայրենիքի վերաբնութիւնը։ Գրեթէ բոլորն ալ արձանագրած են երկու ճակատները,— Հայաստան եւ Արտասահման։ Բոլորն ալ գիտեն որ մէկը միւսին լրացուցիչն է։

Արդ, ինչո՞ւ ճեղքեր բացուեցան եւ այլասերեցաւ չարժումը, իրարու դէմ հանելով զանազան Հայր. Միութեանց անդամները, իբրեւ թէ թշնամիներ ըլլային։

Մեր կարծիքով, այս ամբողջ ողբերգութիւնը հետեւանք է տխուր թիւրիմացութեան մը։ Ու նաեւ հետեւանք՝ ոգէտ կամ չարամիտ մարդոց խառնակչութեան։

Թիւրիմացութիւններէն մէկը այս է,— կարծողներ կան թէ՝ աւելորդ է որ եւ է աշխատանք՝ Արտասահմանի մէջ, քանի որ միակ իրականն ու տեւականը սեփական հայրենիքն է։

Այս կարճատեսութեամբ, «Վերաբնակ»ները Հայաստանի թշնամի, կամ պակաս բարեկամ կը սեպեն անոնք որ պաղութիներու պահանջներն ալ նկատի առնելով, անոր համեմատ կը դասաւորեն իրենց գործունէութիւնը։

Թերեւս բուն Հայրենակցականներու մէջ ալ կան տարրեր, որոնք միայն գաղութներու համար կ'ուզեն աշխատիլ, նկատի առնելով հայրենիքին կարգ ու սարքը եւ իրենց կարողութիւնը։

Արդ, երկու տեսակէտներն ալ ծուռ են, եւ չեն համապատասխաններ ոչ կացութեան պահանջներուն, ոչ ալ Հայր. Միութեանց կոչման։

Հիմնական ուղեգիծը պիտի ըլլայ ոչ «ամէն բան հայրենիքին համար», ոչ ալ «ամէն բան Արտասահմանի համար»։ Այլ՝ կազմակերպուած աշխատանք, երկուքին համար ալ։

Միայն բժամիտ կամ նեղմիտ մարդիկ պիտի կրնային ընդդիմանալ այսպիսի գործունէութեան մը։

Եթէ հայրենիքը վերաբնութեան եւ աջակցութեան կը կարօտի, Արտասահմանն ալ կը պահանջէ նոյնքան զուրգուրանք եւ աշխատանք։ Երբեմն՝ աւելի։ որովհետեւ հայրենիքին մէջ հող եւ պետական օրկաններ ունինք, իսկ օտարութեան մէջ՝ հարկադրուած ես գլուխդ քարէ քար զարնել, կանգուն մնալու համար։

Ուրեմն, երբ Հայրենակցական կը կազմես եւ գործի կը ձեռնարկես, բարոյական եւ նիւթական գործունէութեանդ արդիւնքը պէտք է վայելեն ե՛ւ հայրենիքը ե՛ւ գաղութները։ Բաժնում աշխատանքի եւ բաժնում արդիւնքի, կէս առ կէս, աւելի կամ պակաս, համաձայն մէկուն եւ միւսին պահանջներուն։

Վիճիլ այս մասին եւ սիրտ ու արիւն պղտորել՝ կը նշանակէ վնասել երկուքին ալ։

Իրողութիւնը մէկատեղն է,— բոլոր այն Հայրենակցականները որ չեն ըմբռնած այս տարրական ճշմարտութիւնը, կամ կապմալուծուած են, եւ կամ երկու թեւերու բաժնուած,— երկուքն ալ անզօր՝ ե՛ւ մէկ ե՛ւ միւս ճակատին համար։

Քաղաքական տեսակէտնո՞ր,— թող ամէն անդամ պահէ իր զաւանանքն ու հանգամանքը, փոխադարձ յարգանքի հիման վրայ։ Քաղաքական վէճերը ինչու՞ տեղ պիտի ունենան Հայր. Միութեանց մէջ։ Եւ ո՞ր իրաւունքով այս կամ այն ապուշը պիտի յանկնի ինքզինքը կոչել «Հայաստանասէր», իսկ միւսինը՝ Թշնամի։ Դուն քու ճամբադ, ես իմինս. իսկ երկուքս ձեռք ձեռքի եւ գլուխ գլխի, երբ աշխատանք պիտի կատարենք, համաձայն Միութեան կանոնագիր - ծրագրին։

Հայրենակցականներու մէջ նոյնպէս աղճատուած, թունաւորուած է նաեւ ուրիշ պատճառով մը։

Անոնք որ «Հայաստանասէր» կը կոչուին եւ պարծանքով կառչած են «Վերաբնակ»ին, ընդհանրապէս կը տառապին նորոբրինակ համաճարակէ մը,— աւանապետութիւն։ Կրնաք ըսել նաեւ՝ աւանամոլութիւն։

Հեգնութեան համար չէ որ կը գործածենք այս բացատրութիւնը։ Կարելի՞ է հեգնել ո եւ է մէկը որ կ'ուզէ քար մը, ագիւս մը աւելի տեղաւորել իր հայրենիքին մէջ։

Արդ, միայն բաղձանքը բաւական չէ, այսպիսի ծրագիրներ իրականացնելու համար։ Այս հարցին մէջ ալ պիտի ունենաս որոշ ուղեգիծ մը, պիտի չափես կարողութիւններդ եւ օրուան պահանջները, որպէսզի կէս ճամբան չմնաս։ Եւ երբ հայրենակիցդ բանատոր դիտողութիւններ կ'ընէ, պիտի լսես բարեացակամութեամբ եւ ուշադրութեամբ, փոխանակ անոր երեսին նետելու գոեհիկ բառ մը,— «Հակահայաստանեան», որ շատ կը յիշեցնէ Թուրքերուն «կեռավուր»ը։

Այս հասկացողութեամբ, նախ պիտի մտածես թէ անհրաժե՞շտ է աւան չհիմնել Թուրքերէն մնացած որեւէ ծննդավայրի կամ բնակավայրի անունով,— «Նոր Մէրաէկէօղ», «Նոր Սթանօզ», «Նոր Պրունգըլու», «Նոր Եարթմըշ», «Նոր Սէօլէօղ», «Նոր Զոմախլը», «Նոր Սունկուրլու», եւն.։

Երկրորդ, պիտի անդրադառնաս թէ՝ երբ դատ ունիս եւ կը հետաքրքրես որ ուշ - կանուխ քու ամբողջական հայրենիքիդ մաս պիտի կազմեն գոնէ սահմանամերձ նահանգները, Տարօն, Վասպուրական, Բարձր Հայք, ջլատիչ ապղեցութիւն չի՞ գործեր քու ծրագիրդ՝ «Նոր Տարօն» կամ «Նոր Վան» մը չհիմնելու կովկասի մէջ։

Եւ երրորդ, իսկապէս կրնա՞ս նոր աւան մը չհիմնել, հանգանակութիւն եւ դաշտահանդէս կամ պարահանդէս կազմակերպելով։

Երբ այս տարրական պարագաները նկատի առնես, քննես ու դատես, եւ անոր համեմատ գործես, այն ատեն միայն գոած կ'ըլլաս չիտակ ճամբան։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԻԻՆԵՐԸ ԿԱՏԱՂՕՐԷՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ՍՊԱՆԻՈՅ ԲԱԼՈՐ ՄԱՍՍԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

20—25,000 ՀՈԳԻ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Ռազմանիւթի, ուտելիքի, ածուխի եւ խարիսխի ևեղութիւն

Վերջին երկու օրուան ընթացքին աւելի սաստկացան Սպանիոյ կռիւները։ Լուրերը միշտ հակասական են, բայց կը թուի թէ ապստամբները վճռականփորձ մը կը կատարեն գրաւելու մայրաքաղաքը, Մատրիտ։ Մանաւանդ որ, իբր - զեկներ կը հաւաստեն թէ քաղաքին պաշարը հազիւ երկու օր կրնայ բաւել։ Անբաւական են նաեւ ռազմանիւթը, քարիւղը եւ ածուխը։ Հանրապետական կառավարութեան գործակալները դիմում կատարած են Լոնտոնի եւ Փարիզի մէջ, զէնք եւ քարիւղ ստանալու համար։ Փարիզի աշակողմեան թերթերը կը գրեն թէ երկու ներկայացուցիչներ եկած են օգնաւով, եւ ստիպողաբար խնդրած 8 խոշոր թնդանօթ իւրաքանչիւրը 200 ռումբով, 50 գնդացիր 12 մի - լիոն փամփուշտներով, 25 ռմբաձիգ օդանաւ եւ 12,000 ռումբ։ Նոյն աղբիւրին համաձայն, պ. Լէօն Պլում յանձնարարած է գոհացում տալ, հակառակ արտաքին նախարար պ. Տելպոսի խորհուրդներուն։ Այս ամէն խորին վրդովում կը յայտնեն, պահանջելով բացարձակապէս չէզոք մնալ։

Վերջին լուրերու համաձայն, Զօր. Մոլա, ապստամբներու հիւսիսային շրջանին հրամանատարը, հազիւ 20 մղոն հեռու կը գտնուի Մատրիտէն։ Հա - րաւէն ալ երկրորդ բանակ մը յառաջ կը խաղայ, մայրաքաղաքը սովի մատնելու համար։ Ցարձակողները չեն ուզեր գրոհ տալով գրաւել քաղաքը, այլ կը փորձեն անձնատուրեան մղել։

Կառավարական կռիւներ կը մղուին մասնաւորապէս Մատրիտի չուրջը, Պարչելոնայի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ։ Փողոցները լեցուած են դիակներով, որոնց թիւը 20 — 25,000 կը հաշուեն։ Կեդրոնական կառավարութիւնը զինուորներ եւ կամաւորներ կը հաւաքէ բոլոր քաղաքներէն։ Առջի օր 5000 քաղաքապահ զինուորներ հասան Վալենսիայէն։ Բուն քաղաքին մէջ զինուորագրուած են նաեւ կիներ եւ պատանիներ։ Ապստամբներն ալ նոր ուժեր կը հաւաքեն։ Նա - ւարմի մէջ, որ Զօր. Մոլայի բանակատեղին է, ապստամբներուն միացած են կղերականներն ալ, «սրբազան խաչակրութիւն» մղելու համար ընկերվարու - թեան եւ համայնավարութեան դէմ։ Կաթոլիկ թերթ մը կը գրէ թէ այս պայ - քարին հետեւանքը պիտի ըլլայ «սրբազան եւ ուղղափառ Սպանիոյ յաղթանակը անասունաց մարքսականութեան դէմ»։

Բազմաթիւ ակեղեցիներ կրակի տրուած

Ամէնէն սարսափելի կռիւները մղուած են Պարչելոնայի մէջ։ Ամբողջ թա - ղեր աւերակներու վերածուած են եւ ամէն օր դիակներ կը դիզուին փողոց - ներու մէջ։ Կ'ըսուի թէ երեք քահանաներ դլխատուած են վանքի մը մէջ։ Վի - րաւորները եւ հիւանդները չափազանց կը նեղուին զեղերու պակասէն։ Կրակի տրուած են բազմաթիւ եկեղեցիներ։ Շատ մը աղբիւրներէ կը հաւաստեն թէ Պարչելոնայի բոլոր եկեղեցիները հրկիզուած են բացի Սանթա Մարիա պատ - մական եկեղեցիէն։ «Թայմս»ի թղթակիցը, որ ականատես եղած էր առաջին ընդհարումներուն, կը գրէ —

Երկուշաբթի գիշեր եւ ամբողջ երեքշաբթի օր ամբոխը կրակի կուտար այն եկեղեցիներն ու վանքերը որոնց խնայուած էր նախորդ օրը։ Այսպէս մոխիր դարձան չորք մը փառաւոր եկեղեցիներ, մէջն ըլլալով Սանթա Անայի, Սան - թա Մարիա ալ Փինոյի եւն. եկեղեցիները։ Կրակի տրուեցան նաեւ աշակոմ - եան կուսակցութեանց կեդրոնատեղիները։ Այս հրկիզումները այնքան սով - րական դարձեր էին որ անցորդները ուշադրութիւն չէին ըներ։ Առաջին կա - տաղի կռիւը մղուեցաւ կիրակի օր (19 յուլիս), եւ տեւեց 14 ժամ անընդհատ։ Կռիւը ընդհատուեցաւ գիշերը, բայց սաստկօրէն վերսկսաւ երկուշաբթի առ - տու կանուխ։ Զօրանոցներու մէջ մնացած ապստամբ զինուորները կրակի բռնուեցան թնդանօթներով եւ օդանաւերով։ Կարելի չէր հաշուել գոհերու թիւը։ Ապստամբներն ալ անդադար կամ խմբովին կը կոտրէին եկեղեցի - ներու զանգակատուններէն, տանիքներէն եւ ուրիշ ռազմավարական դիրքերէ։

Նոր լուրերու համաձայն, միայն Պարչելոնայի մէջ սպանուած են 1000 հոգի, իսկ վիրաւորներուն թիւը երեք - չորս անգամ աւելի մեծ է։ Միայն ա - ռաջին օրը 500 հոգի վիրաւորուած էին։

Փախստականներ կը պատմեն թէ ահռելի վայրագութիւններ գործուած են Պարչելոնայի եւ Մատրիտի մէջ։ Կիրակի օր 116 սպաներ եւ զինուորներ եւ 200 ֆաշականներ, մեծ մասով 14 — 18 տարեկան կամաւորներ, զնդացիրի բռնուած եւ թաղուած են խմբովին։ Պարչելոնայի մէջ քահանայ մը վառած են ողջ ողջ, եւ քանի մը ճգնավիթներու գլուխները կտրելով արծաթեայ ափսէնե - րու վրայ դրած եւ պատուցուցած են։ Պարչելոնայի բոլոր մասերէն ծուխ կը բարձրանայ։ Քրէական տիպարներ ալ կ'օգտուին ընդհանուր խռովութիւննե - րէն, աւար կազմակերպելու կամ անձնական վրէժներ լուծելու համար։ Պար - չելոնայի Ֆրանսացիներէն 150 հոգի հիւպատոսարան դիմելով բողոքեցին թէ յարձակում գործուած է իրենց անձին եւ բնակարաններուն վրայ։ Անգլիական յածանաւ մը եւ Թորպիլահալած մը խարիսխ նետած են Պարչելոնայի առջեւ։ Միայն առջի օր աւելի քան 1000 Ֆրանսացիներ հասան Մարսէյլ։ Առանց պատ - մութեան համաձայն, աւելի քան 8000 հոգի սպաննուած են վերջին կռիւներու ընթացքին։

—•—

«ՕԴԱՑԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՊԻՏԻ ԿՈՐԾԱՆԷ ԵՒՐՈՊԱՆ», յայտարարեց գնդ. Լինտպէրկ, ամերիկացի հուշակաւոր օդանաւորդը, որ Գերմանիա կը գտնուի այժմ։ Այս առթիւ Լինտպէրկ խոստովանեցաւ թէ հիթլէրական Գերմանիոյ ռազմական օդանաւերը յեղափոխած են զինարուեստը։

ԾԵՐԱԿՈՑԵՑ վաւերացուց Պանք սը Ֆրանսի նոր սահմանադրութիւնը, կարգ մը փոփոխութիւններով, որոնց հաւանեցաւ կառավարութիւնը։

«ԷՆԹԻՐՆԱՍԻՕՆԱԼ»ը եւ ուրիշ քաղաքական արտայայտութիւններ ար - դիլուեցան զօրանոցներու մէջ, զինուորական նախարարին կարգադրութեամբ։ Միայն երդին համար 30 օրուան բանտարկութեան պատիժ սահմանուած է։

ԹՐՔԱԿԱՆ մամուլը կը վհատութեամբ կ'ակնարկէ Անգլիոյ ընթացքը՝ Նեղուցներու խոր - հրդաժողովին մէջ։ Լոնտոնի Թրքական դեսպանը յայտարարեց թէ երբեք այս - քան բարեկամական եղած չէին Անգլիոյ եւ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ՓԻՉ ԳՐՈՑՍ ՇԱՏ ԻՄԱՑԻՐ »

—•—

Խոստացեր էի այսօր ներկայացնել Հօկի Հարաւ - Ամերիկայի շրջանին պատկերը, որ ցոյնիսն շաղշոդուն է որքան փրանսականը։

Ձեռիս տակ եղած շրջաբերականը կրնայ լեցնել «Ցառաջ»ի երկու երկար սիւնակները, բայց ես կարճ պիտի կապեմ։

Ամբաստանուողն է՝ Հօկի «Արարատ» մասնաճիւղին վարչութիւնը (Պուէնոս Այրէս)։

Ուրեմն, ընթերցուածս ի Հօկէ յա - ղագս Հօկի։

— « Հրապարակ կ'իջնանք մերկա - ցնելու համար այն թիւերը, որոնք Մ. Հայաստանի անունը վահան կը զար - ծածեն իրենց անձնական գձուձ հաերը ու անվայել արարքները թաքցնելու համար, անհատներ՝ որոնք առանց խղճահարելու Հօկը վերածած են բաժ - նետիրական - շահակցական ընկերու - թեան մը։ Մարդիկ՝ որոնք առանց ա - մօթխածութեան Մ. Հայաստանի ա - նունով կ'երդնուն, աւելի դիւրաւ հա - լածական դումարները իւրացնելու, պանքան իրենց հաշուոյն գրամ աւել - ցնելու համար։

«Մօսքերնիս Գրաճեան - Լֆֆեան - Գուշեան խմբապետութեան մասին է։ Ամերիկեան խմբակցութիւն մը, ո - րուն մարդիկ բացէ ի բաց զեղծարա - րութեամբ, անբարոյական վարքով, զրպարտիչ բամբասանքներով, չարլա - թանական ելոյթներով եւ հասարա - կական գումարներու անբարեխիղճ իւրացումով, պատճառ հանդիսացան որ վստահութիւնը բոլորովին վերնայ ընկերներու եւ հասարակութեան մէ - ջէն, պառաւական բամբասանքներով ընկերները իրար դէմ լարեցին, վար - ձու եւ սինկըոր անհատներէ ահաբեկ - չական խումբ կազմեցին՝ անկեղծ եւ չենթարկուող անդամները լռեցնելու համար։ Քրէական թիփեր, որոնք աւ - թոմէֆիլեանայի անունի տակ, բողո - քող բանուոր ընկերներուն եւ ընկե - րուհիներուն դանակ, զէնք ցոյց տը - ւին, «Շիրակի» խմբագրատան մէջ խեղդելու եւլան՝ յարձակելով ամէ - նուն դէմ ...

Միակ մարդը, ուր Գրաճեան - Լֆֆեան - Գուշեան խմբակը ԻՄԱՑԱԾ աշխատած է, այդ նիւթական գեղծարարութեան մարդն է, եւ անկեղծօրէն կ'ընդունինք թէ այս ճիւղին մէջ անգերազանցելի մնացած են»։

Փիչ մը շունչ առէք, հատիկ - հատիկ արտասանելով բառերը եւ ֆակելով նախադասութիւնները, որոնք նոյնիսկ մանուածապատ են, որքան Հօկի ամբողջ գործունէութիւնը։

Ուրեմն, Պուէնոս Այրէսի Հօկին մէջ ոչ միայն եռապետութիւն մը ուզածին պէս չափեր ձեռք է, այլ եւ «դանակ եւ գէնի» ցոյց տուեր է «ընկերներու եւ ընկերուհիներու»։ Այս «էրէկան թիփեր»ը մինչեւ իսկ մարդ խեղդելու ելեր են խմբագրատան մը մէջ, յա - ւուն «ապօտէֆանա»ի (ինքնա - պաշտպանութիւն)։

Իսկ գեղծումնե՞րը։

— « Գրաճեան ամսականաւոր պաշ - տօնեայ է, Հօկէն 80, «Շիրակ»էն 20, ընդամէնը ամսական 100 փէսօ, ինչ որ չի չահիր տեղացի բանուոր մը։ Սա - կայն «ընկեր» Գրաճեանի համար ան - բաւարար է, ու ան անուղղակի մի - ջոցներով այլ գումարը կը կրկնա - պատկէ։ վկայ նաեւ Հօկի 6րդ համա - գումարի հաշուեկշիռը («Շիրակ» 25 յունուար էջ 3)։ Հանդէսներէ, նուէր - ներէ, տոկոսներէ, պիւտճէի, ֆիլմե - րու եւ այլ ընդհանուր մուտք 3835.35 փէսոյին, Գրաճեանի գրպանը կը մտ - նէ 3006.30 փեսօ՝ ամսականներու, զանազան ծախսերու, նուէրներու, ճանապարհածախսերու եւ այլ անուն - ներով։ Որով՝ ան իր ամսականներէն դուրս կը գանձէ 1176.30 փէսոյի կո - կիկ գումարը։

Բայց այս ամէնը անբաւարար է խմբապետութեան մէջ բաժնուելու եւ օժանդակ մանկլաւիկներուն ալ բա - ժին հանելու, ու հոս կը սկսին ԱՆ - ՊԱՇՏՕՆ զեղծարարութիւնները։ Մէկ կողմ թողունք Զանգեզուրի աղէտեալ - ներու հաշիւը, որ փակուեցաւ Գոր - տոսպէյին մինչեւ Երեւան ուղարկուած կեղծ տոցագրերով»։

« Փիչ գոյս շատ իմացիր», կը գբէր լուսահոգի պապս։

ՎԱՀԷ

Ո՞Վ ԷՐ ՄԱՐԴՈՒԿԷՍԵԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Երէկ հազորդեր էինք Ղեւոնդ Ծ. Վրդ. Մարդուկէսեանի մահը։

« Բանուոր», Ամերիկայի կարմրուկներու օրկանը, այս առթիւ կը գբէ թէ վարդապետը, իրրեւ Վերակազմեալ Հնչակեան, «Թաւշանճեանի, Աբիկ Ուն - ճեանի եւ Արփիար Արփիարեանի տեռորի կազմակերպիչներէն մին եղած է»։ Ցետոյ կը չարէ գոեհիկ խօսքեր, հանգուցեալ վարդապետը ներկայացնելով իբրեւ Դաշնակցութեան «ականաւոր գործիչներէն եւ տեռորիստներէն մին»։ (15 յուլիս)։

Իրականին մէջ, ո՞վ էր հանգուցեալ վարդապետը, որուն դէմ անցեալ տարի մահափորձ մը սարքեցին ռամկավարները — իր նախկին ընկերները — Նազարեան անուն կամաւոր մը վարձելով եւ յետոյ ազատ արձակել տալով իբրեւ խելագար։

Երբ Ղեւոնդ վրդ. Վերակազմեալ Հնչակեան էր եւ իսկապէս այդ կուսակցութեան դեկավարն ու ահաբեկիչը, ռամկավար «Պայքար»ի խմբագիրներէն Երուանդ Մեսիեան փառաց ի փառս կը բարձրացնէր զայն, գրքով մը, իրրեւ «չքնաղ» տիպար մը, բարի եւ առաքինի եւ հայրենասէր։ (Տես իր գիրքը, «Դրօշի տակ»)։

Երբ տարիներ անցան եւ Վերակազմեան Հնչակեաններն միացան ռամկավարներուն, մոռնալով իրենց աւանդութիւններն ու դեկավարները, Ղեւոնդ վարդապետ, երէկուան կուռքը, դարձաւ կատաբել հրէշ մը։ Ինչո՞ւ,— որովհետեւ դգուելով իր նախկին ընկերներէն, աստիճանաբար մօտեցաւ Դաշնակցութեան։ «Բանուոր»ը սուտ կը խօսի, վարդապետը Դաշնակցական չէր։ բայց իրրեւ խիզախ հայրենասէր, հրապարակաւ պաշտպանեց շատ մը տեսակէտներ որոնց քարոզիչն է Դաշնակցութիւնը։ Եւ ռամկավար - բոլշեւիկ պա - լարը պայթեցաւ այն ատեն, երբ կարճամիտ կղերական մը, Ղեւոնդ արք. Դուրեան, դիրք բռնեց Ամերիկայի ազգ. իշխանութեան դէմ, խափանեց սահմանադրութիւնը, Շիքագոյի ցուցահանդէսին մէջ վար առնել տուաւ եռագոյնը, կեղծ ժողով մը սարքեց ազգ. ներսի. ժողովին դէմ, հիւրանոցի մը մէջ, պատակաց գաղութը եւ ի վերջոյ սպաննուեցաւ։

Այդ օրէն ասդին, լուտանք չմնաց որ չթափէին Ղեւոնդ վրդ.ի գլխուն, մին չեւ ահաբեկում։ Մի հեւնդն ատեն յայտնած էին թուղթ մը բերել տալ էջմիածինէն, կարգալոյծ հռչակելու համար վարդապետը, որ քաղաքութիւնը ունեցած էր պաշտպանելու ազգային սահմանադրութիւնը եւ ճակատելու բոլոր կեղծաւորներուն ու փարիսեցիներուն դէմ։

Այս առթիւ իրազեկ մը կը գբէ.

— « 1915 — 16ին Ղեւոնդ վարդապետ Մարդուկէսեան կը գտնուէր էջմիածին։ Այն ջիրախտ օրերուն էր այդ, երբ Վանայ և Ալաշկերտի հայութիւնը հարիւր հազարներով թափած էր Արարատեան դաշտը։ Այդ թշուառներէն

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ ՌՈՒՍԱՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐԸ

(1914 — 1915)

— · —

Ա. ՊՈՒՇՔԻՆԻ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ՈՒՐՎԱԳԾԵՐԸ

— · —

«Պուշկին ժամանակը ընդ. Ռուս. ազգի պատմության մասին» ընդարձակ հոդվածի մեջ Ն. Պոլևոյ ասում է, որ Պուշկինի ստեղծագործությունները ոչ միայն ռուս ազգի, այլև ամբողջ աշխարհի գրականության մեջ մեծ նշանակություն ունեն, որովհետև նրանք ամենից լավ կերպով արտահայտում են ռուս ազգի հոգեբանությունը։ Պուշկինի ստեղծագործությունները ռուս ազգի համար նույն նշանակությունն ունեն, ինչ որ Շեքսպիրի ստեղծագործությունները անգլիացիների համար։ Պուշկինի ստեղծագործությունները ռուս ազգի համար ոչ միայն գրականության, այլև կրոնի տեղ են բռնում։ Ռուս ազգի ամենամեծ ներկայացուցիչները Պուշկինի մեջ տեսնում են ռուս ազգի ամենալավ հատկությունների մարմնացումը։ Ռուս ազգի ամենալավ հատկությունները Պուշկինի մեջ ներկայանում են ոչ միայն իրենց ամբողջության մեջ, այլև իրենց ամենաբարձր զարգացման մեջ։ Ռուս ազգի ամենալավ հատկությունները Պուշկինի մեջ ներկայանում են ոչ միայն իրենց ամբողջության մեջ, այլև իրենց ամենաբարձր զարգացման մեջ։

Պուշկինի ստեղծագործությունները ռուս ազգի համար դարձել են ինքնաճանաչման միջոց

ՉԱՐԻՔ ՕՐԻՑ

(ՎԵՊ ԱՐՁԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՋԻՆ)

— Պատմո՛ւ, պատմո՛ւ,— ընդհատեց նորից Ազատը։ — Ես ինչպե՞ս կարող էի հանգիստ քնել, երբ իմացա, որ Ռուբենն ու Ռոզան ինձ համար զոհվելու էին գնում։

Ծերունի Գրիգորը խորասուզվեց իր մտքերի մեջ։ Նրա աչքերի առջև կանգնել էին անցյալի հեռավոր պատկերները։ Նա տեսնում էր իր երիտասարդ կյանքը, իր ընկերներին, հարազատներին, որոնցից շատերն արդեն հանգչում էին հողի տակ։ Նրա հոգին լցվեց տխրությամբ, և նա ուզում էր լռել, բայց Ազատը չէր հանգստանում։

— Պատմի՛ր, պապի՛կ, ես խնդրում եմ քեզ,— կրկնեց նա։

— Ինչ պատմեմ, որդի՛ս, ինչ պատմեմ,— ասաց ծերունին։ — Ես ինչ պատմեմ, որ դու չլսած լինես։ Ես ինչ պատմեմ, որ դու չիմանաս։ Ես ինչ պատմեմ, որ դու չհասկանաս։ Ես ինչ պատմեմ, որ դու չզգաս։ Ես ինչ պատմեմ, որ դու չտեսնես։ Ես ինչ պատմեմ, որ դու չհավատաս։ Ես ինչ պատմեմ, որ դու չհիանաս։ Ես ինչ պատմեմ, որ դու չհպարտան

տասնեակ հազարներ լեցուած էին էջմիածնի վանքին չորս կողմը, ուր վարակիչ հիւանդութիւնները օրական հարիւրաւոր զոհեր կը տանէին :

Մեր բարձրաստիճան հոգեւորականներէն չատ քիչեր կ'ուզէին մասը մատին խածել, օգնութիւն հասցնելու համար մեր գաղթականներուն.ընդհակառակն անոնք կը վախնային որ եւ է չափազանց ունենալէ գաղթականներուն հետ, որ չըլլայ թէ վարակուին :

Ներկայ կաթողիկոսը, այն ժամանակ Մորէն արքեպիսկոպոս Մուրատբէկեան, երեւանի թեմի առաջնորդն էր եւ միեւնոյն ատեն եղբայրական օգնական Սուրբ Էջմիածնի մեծ վանքին : Որով, ուրեմն, իր պարտականութիւնն էր վանքի գլխաւոր լիազօրը : Որով, ուրեմն, իր պարտականութիւնն էր վարչապետի մէջ գտնուած գաղթականութեան օգնութեան գործի կազմակերպումը : Իր այս վերջին պաշտօնի բերումով, ան յաճախ կ'երթար Էջմիածին եւ ամէն անգամ վերադարձին, մեծ հիացումով կը խօսէր Ղեւոնդ վարդապետ Մարդուկէսեանի մասին՝ գնահատելով անոր անձնուրաց աշխատանքը գաղթականներու օգնութեան գործի մէջ : Իսկ Էջմիածնայ միաբաններէն չատերու մասին զզուանքով կը խօսէր՝ այլասնելով անոնց եսասէր եւ վախկոտ ըն-թացքը » :

«Մեզի կը կուլիք Մոսկուայի վարձկաններու դէմ»

Մատթիէն եւ Պարչելոնայէն զատ, կատաղի կռիւներ մղուած են նաեւ Սան Սէպաստիանոյի մէջ : Կառավարական զօրքը կրակի բռնած է քաղաքը մարտնաւերով եւ օդանաւերով : Ամբողջ թաղեր աւերակոյտի վերածուած են : Սարակոսա քաղաքն ալ անդադար կը ռմբակոծուի կառավարական օդանաւերուն կողմէ : Կ'ըսուի թէ մոխիր դարձած է Սէվիլլայի մայր եկեղեցին, որ աշխարհի երրորդ ամենամեծ աղօթատեղին է եւ ամէնէն հարուստներէն մէկը, իր գեղարուեստական գանձերով եւ ճարտարապետական գեղեցկութեամբ :

Ֆաշական բանակը երեք թեւերով Մատրիտի վրայ կը քալէ : Կ'ըսուի թէ ապստամբները աւելի չատ թնդանօթ ունին քան կառավարութիւնը, իսկ այս վերջինը զօրաւոր է օդանաւերով : Ամբողջ հիւսիսային շրջանին մէջ, գիւղացիները ձգելով իրենց հունձքերը, միացած են ապստամբներուն : Կիներ, մանուկներ եւ այրեր ճամբուն վրայ խռնուած՝ Ֆաշական բարեւ կուտան ապստամբներուն :

« Մաթէն » ի թղթակիցները յայտնեցան տեսակցութիւններ ունենալ երկու ապստամբներուն, Զօր. Մոլայի եւ Զօր. Ֆրանքոյի հետ : Առաջինը յայտարարեց .

— « Մեր կռիւը ուղղուած է հայրենիքի դաւաճաններուն եւ Մոսկուայի վարձկաններուն դէմ : Ժամանակը նպաստաւոր է ապստամբութեան համար : Մեր շարժումը հանրապետական է» :

Իսկ Զօր. Ֆրանքօ, հարաւային ճակատին հրամանատարը, ըսաւ .

— « Այն օրէն ի վեր որ ժողովրդական ճակատը իշխանութեան գլուխ անցաւ, երկիրը այլեւս սպանիական չէ, այլ մոսկովեան : Մեր շարժումը յառաջ կը տարուի համաձայն մշակուած ծրագրին եւ որ եւ է մանուաւոր դժուարութեան չի հանդիպիր : Միայն նաւատորմին բռնած դիրքը զարմանալի է : Ձիշդ է որ նաւաղները վարակուած են համայնավարական քարոզութեամբ, սակայն վստահութիւն ունէի սպաներուն վրայ : Մեր շարժումը ժողովուրդին ընդհբքէն կը բխի եւ զինուորական գաւադրութիւն չէ : Մենք ուրիշ բան չենք ըներ եթէ ոչ զինուորական գաւադրութիւն՝ փրկուելու համար Մոսկուայի լուծէն» :

«Մոիկայ», «ստախօս», «մուկ» ևսպին

...ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Հինգշաբթի օր աննախընթաց դէպք մը պատահեցաւ Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, որ համբաւ կը վայելէ իր բարեկարգութեամբ եւ հանգստաբարկաւթեամբ : Ժողովը գործադրութեանխնդիրը կը քննէր 26 ժամէ իվեր , անընդհատ վիճաբանելով, երբ երեք աշխատաւորական երեսփոխաններ չդադրդռուելով, նախատական խօսքեր ուղղեցին օրուան վարիչներուն : Սըր Ճօն Սայմըն, ներքին նախարարը, կոչուեցաւ «անիծեալ ստախօս» եւ «սրիկայ» : Երեսփոխանները մէկը աչխատանքի նախարարը կոչեց «ադտատ, արհամարհելի մկնիկ մը որ պէտք է վտարուի հանրային կեանքէն» : Առենապետը պահանջեց եւ առնել այդ խօսքերը : Երեսփոխանները մերժեցին : Ասոր վրայ ժողովը չախչախիչ մեծամասնութեամբ որոշեց վտարել երեքն ալ եւ նիստը դադրեցնել 15 վայրկեանի համար : Ոսոխկանները կանչուեցան դուրս հանելու համար : Մէկը մերժեց համակերպիլ արուած որոշման եւ դուրս հանուեցաւ բռնութեամբ :

Ողբերգութեան թագն ու պսակն եղաւ ուրիշ դէպք մը : Թղթակից մը, որ խորապէս ազդուած էր տեսարանէն, յանկարծամահ եղաւ նոյն պահուն, սրտի հիւանդութիւն ունենալով :

ԼՈՔԱՌՆՈՑԻՆԵՐԸ ԳՈՀ ԵՆ ԻՐԱՐՄԷ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ՊԻՏԻ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻՆ ՆՈՐ ԺՈՂՈՎԻՆ

Ֆրանսայի , Անգլիոյ եւ Պելժիոյ վարչապետները եւ արտաքին նախարարները Լոնտոնի ժողովին մէջ գոհունակութեամբ արձանագրեցին երեք պետութեանց միջեւ տիրող համերաչխութիւնը եւ այս առթիւ կարճ վեկոյց մը հրատարակեցին : Այդ վեկոյցին համաձայն, հրաւէր պիտի ուղղուի Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ, որպէսզի խորհրդաժողով մը գումարուի մասնակցութեամբ հինգ պետութիւններու, նոր համաձայնութիւն մը կնքելու համար Լոքառնոյի դաշինքին տեղ եւ կարգադրելու համար Հռենոսի ապագինեալ շրջանին վերադրաման խնդիրը : Ուրեմն երեք պետութիւնները պիտի ջիմեն Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ, որպէսզի ապահովին անոնց մասնակցութիւնը :

ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ Է *Խանասորի արշաւանքի տարեգարձին առթիւ Արդութեան խումբի կազմակերպած գաշտահանդէսը, որ տեղի պիտի ունենար այս կիրակի, Շավիլի անտառին մէջ,*

ԿՈՉ ՄԱՐՍԷյԼԻ ԿԻԼԻԿԵՑԻՆԵՐՈՒՆ

ՄԱՐՍԷյԼ.— կիլիկեան վերաշինաց միութեանս Ազժամեայ վարչութիւնը սրտագին կոչ կ'ուղղէ Մարսէյլի եւ արուարձաններու մէջ բնակող բոլոր կիլիկեցիներուն անխտիր, Ատանա, Ֆարսոն, Մերսին, Զիլիֆքէ եւ իր շրջակայքի, Միսիս, Ձիհան, Սիս, Ֆէքէ, կարս, Հաճըն, Շաբ, Օսմանիէ, Էրզին, Տէօրթ-եոլ, Իսքէնտէրուն, Սուետիա, Անթաքիա, Քիլիս, Այնթապ, Մարաշ, Գէմնէ, Էլպիստան, Բուժ-գալէ. Եինէշ-ձիպին, Կէպէն, Նաճարըը, Գօզոլուգ, Ջէյթուն, Տերթքէօյ, Եյպէգ, Իսլահիէ, Քիշիքլի, Ֆընտըքճաք, Նոր-գիւղ, Ֆրնուզ, Գըզըլ-ադաճ, Կէօլճրագ, Սարըլար, Պահչէ, Խնթիլի, Լափաշլը, Հասան-պէյլի, Խառնը, Քէլլեր, Շէխ-Մուրատ, Ապաօղլը, Խրիստիան քէօյիւ եւլն., որ անպայման ներկայ ըլլան միութեանս *ընդհ.* անդամական ժողովին, վարը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 3ին, 6 րիւ փրթիճ Մարի. պաւ «Ալրաբատ»ի սրահին մէջ,

Օրակարգ.— Նոր վարչութեան ընտրութիւն, ընթացիկ հարցեր,

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ՓՆՏԻԵՑԷՔ ԵՒ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

երգիծաթերթ՝ «Մ ԵՂՈՒ»

փարիզի եւ շրջանի *Յառաջի* ցրուիչ

Պ. ԱԽԵՑԻԱՆ :

Հ. Ց. Դ.

Փաթիզ

ՓԱՐԻԶԻ «ԵՒԻՊՑԱՑԻ» ԿՈՄԻՏԷՆ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ընկերները երեքշաբթի երեկոյ (*28 յուլիս*) ժամը 8.30ին, Chez Zeyer սրճարանի վերնայարկը, 4 rue St. Denis (Place du Châtelet), մէթրօ Châtelet ելակարգ՝ շրջանային ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

ՊԱՆԷԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ Ա.րծիւ եննակոմիտէի ընդհանուր ժողովը 25 յուլիս չաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, *19* rue Ampère, ֆաշան: Օրակարգ՝ շրջանային ժողովի օրակարգի հարցերու քննութիւն: Անհրաժեշտ ներկայութիւն:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները *25* յուլիս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ծանօթ հաւաքատեղին: Օրակարգ՝ շաբունակութիւն նախորդ ժողովի:

Գաւառ

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՑԻ կորիւն եննակոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, *26* յուլիս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, գրադարանի սրահին մէջ, *կարեւոր* օրակարգ, կը խնդրուի Ս. փիեռի եւ Լավիլտիէօի ընկերներէն ժամանակին ներկայ ըլլալ:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱՒԱՆԴԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ՍԷՆ-ԺԷՌՄԻ ՎՐԷՁ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՐԻԷՑԼԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

26 յուլիս, կիրակի ամբողջ օրը, Պ. ֆար. Գվպլեանի ագարակին մէջ: փափաքողները կրնան առաւօտէն գալ իրենց ճաշը միասին բերելով:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Ե. ՄԵՐՏԻՐՈՍԵԱՆ**

ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. **Հ. ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ**

ԵՐԳ, ՆՈՒԱԳ, ԱՐՏԱՍՈՒԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՋԱՒԵՇՏ ԵՒ ՊԱՐ,

Պիտի նուագէ ՓԱՓԱԶԵԱՆ նուագախումբը:

Պիտի երգեն Պ. Հ. Համբարձումեան եւ Օր. Վերա Պանտիկեան:

Պիտի արտասանէ Պ. Ս. ՊԷՇԿԷՕՓԻՐԵԱՆ

Ինչպէս նաեւ Օր. Ե. Անտօնեան, Օր. Ա. Խոզեան, ընկ. Մ. Դաւիթեան եւ Պ. Ա. Սանտալեան: Ֆանթէզի Պ. Վ. ՄԻՆԱՍԵԱՆի կողմէ:

Սիրայօժար մասնակցութեամբ Պոմոնի ՇԱՆՑ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲի

ձոխ պիւֆէ, զովացուցիչ ըմպելիներ եւ անուշ ջուրի լոգանք:

ՄՈՒՏՔ 3 Ֆրանք:

ՇԱՆՕԹ.— Շաբթիէրէն առնել թիւ 5 հանրակառքը եւ իջնել Լա Պառօնն շաբաթ կոմպէր չհասած, ցուցնալ խաղացողները կրնան իրենց խաղի հագուստներով եւ գնդակներով ներկայ ըլլալ եւ խաղալ մինչեւ կէս օր:

ՊՈՒԼԻ ՄՐՑՈՒՄԸ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐՇԱՒԱՆԴԻՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի կողմէ

26 յուլիս, կիրակի առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ երեկոյեան *8*

Լա Մուզ կոչուած գեղատեսիլ անտառին մէջ, պարզ ջուրի ակին մօտ:

Հայկական եւ եւրոպական պարեր:

կը մասնակցի ՏԷսինի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՖԱՆՖԱՒՐԸ

որ պիտի նուագէ հայկական եղանակներ:

Զովացուցիչ ըմպելիներ. ճոխ պիւֆէ դիւրամատչելի գիներով.

Մուտք եւ երթեւեկութիւն *3* Ֆր.:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— օթօպիւսները կը մեկնին փլաս-կիշաւէն առաւօտեան ժամը *9—10* եւ 11.30ին, իսկ կէս օրէ վերջ ժամը *1.30—2*ին: Երեկոյեան վերադարձը կը սկսի ժամը 7ին:

Անձրեւի պարագային հանդէսը կը յետաձգուի յաջորդ կիրակի օրուան:

ՏԱՐՕՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Նախաձեռնութեամբ Տարօն-Տուրուբերանի Նահանգային Միութեան Փարիզի Մասնաճիւղին եւ հովանաւորութեամբ կեդր. Վարչութեան

26 յուլիս, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Salle Veronèի մէջ

150 Avenue Aristide-Briand, Porte d'Orléans

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. Ա. ՉԱՔՐԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ **Պ. ԳԵՐԱՇԻՄ ԲԱԼՃԵԱՆ**

կը նուագէ ԹՈՒՌԻՍՏ ԳԱՐԵԳԻՆ

Երգ, արտասանութիւն եւ պարեր: *Դիւրամատչելի պիւֆէ:*

Խախտերու մասնակցութեան համար *3* Ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— Փոր՝ օթօպիւսէն առնել *83* թիւ ֆանրակառքը եւ իջնել Bagneux'ի կայարանը:

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en U.R.S.S. Emballage et expédition pour tous pays. - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.
45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone : PRO 13-05

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԷԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ ցառադիմասէր միութիւնը տարեկան ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր երկսեռ անդամները, / Օգոստ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, դպրոցի սրահին մէջ: Օրակարգ՝ տարեկան զեկոյց եւ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

Ֆր. Շ. Կ. թաղի Պուլվառ օտտօի եւ Լաքրուա թի ենթամասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները 26 յուլիս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Ազգային վարժարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Նոր վարչութեան ընտրութիւն:

ՀԱՑ ԼԻԳԷՈՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ միութեան Մարսէյլի Մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ 26 յուլիս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին, Bar du Globe, Bd. Dugommier: կը խնդրուի ներկայ ըլլալ անդամատետրով:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)
Le Gérant: H. STEPHAN

ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Դպրոցասէրի Սանուց Միութեան կողմէ

կիրակի *26* յուլիս, ժամը 14էն 22, Դպրոցասէրի պարտէզը,

1 ՊՈՒԼՎԱՐ ՏԻԻ ՆՕՒ, ԼԸ ՐԷՆՍԻ

Վարժարանին սանուհիները կը ներկայացնեն

ՎԱՐՊԵՏ ԾԱՌՈՒՆ

Ջուարթ եւ ժողովրդական օբէրէթը.

ՀԻՆԳ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒԻ ՊԱՐԵՐՈՒՆ ՏՈՂԱՆՑՔԸ

Եւրոպայի եւ Հայաստանի վերջին պարերը մասնաւորապէս.

Մանկական երգախառն պատկերներ:

Դերասան Պ. Ա. Ջամբէթեան կը թերէ իր օժանդակութիւնը:

Երաժշտութիւն եւ սիրուն անակնկալներ: Մրցանակաբաշխութիւն:

ՃԱՇԱՐԱՆՔ ՊԱՐ, ՃՈՒՆ ՊԻՒՖԷ *Մուտք 5 ֆր.:*

Անձրեւի դէմ պաշտպանոցական միջոց:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Օթօպիւս օփէրայէն կամ ժօրէսկիւ 21 Ա, երկաթուղի կառ տը լ'էսթէն կաբկանի գիծը, իջնել Բէնսի-Բավիյօն:

ԴԱՇՏԱՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Պրուսա-Սէօլէօզի «Արեւելք» Վերաշինաց Հայր. Միութեան փարիզի եւ շրջանի Մասնաճիւղին կողմէ

26 յուլիս, կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ

Robinsonի օդասուն անտառին մէջ, Grands Arbres, Maison Fiquet

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՃՈՒՆ ԲԱԺԻՆ

Danse claquette par M. JAQUET, Fantaisie par LAMANIÈRE & Cie.

Թանկագին մրցում: Առաջին հանդիսացող զոյգին այրը կը ստանայ մէկ զոյգ կօշիկ, իսկ կինը ոսկի մը: Ներկաները պիտի շարժանկարուին Պ. Մելիքեանի կողմէ: կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը.

Հրաւիրուած են օտարներ:

JAZZ AUDISIO, արեւելեան եւ հայկական նուագ:

ՃՈՒՆ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԻՒՖԷ:

Տոմսերը կը ծախուին վերաշինաց Միութիւններու մօտ:

Մասնակցութեան համար 3 ֆր.:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— փորձ տ'օրլէանէն առնել 128 թիւ ֆանրակառքը եւ իջնել վերջաւորութեան:

«ՇԻՐԱԿ» *Թէ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զննութեամբ հաստատուածճշմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով ու անիսոնով եւ թորուած մանրայատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ազդեցիկ զօրացուցիչ մըն է: Բայց օղի գործածողը պէտք է գիտնայ քնտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օղին բոլոր յատկութիւններու. Այլապէս, օղի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:*

«ՇԻՐԱԿ» օղին, որ մասնաւոր ուշադրութեամբ կ'պատրաստուի Արեւելքի իսկական օդիէն, կը լրացնէ օդիէն ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները: Ուրեմն, եթէ օղի սիրահար էք, խմեցէք զայն, բայց վնասուեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի հզեղ նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օղին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու միակ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC

1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73

Լիոնի եւ շրջակայքի մէներանոց D. N. BAHADOURIAN,
2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10

Նիսի մէներանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

ՀԱՍՏԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6e)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78

Աթենական եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԼՈՍԵԱՆ

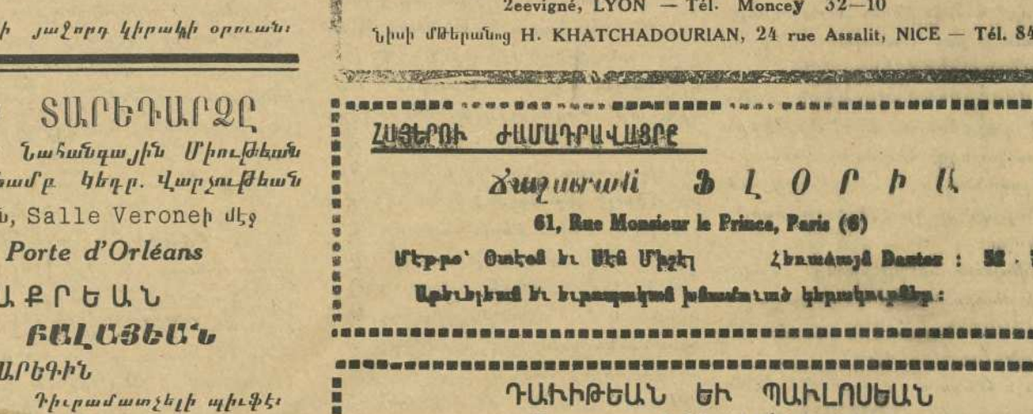
Ագարակատէրներ՝ **MÉAULTE** *(Somme)*

Արեւելեան ոնտիր ճերմակ պանիր արտադրողներ եւ հայթայթողներ, զուտ անարատ կաթէ պատրաստուած:

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ՄԻԱՑՆ

Հայ բարեգործական հաստատութիւններու համար մանուաւոր գին:

10.000 ֆր. պատրաստ ենք վճարելու որեւէ մէկին, որ կրնայ հաստատել թէ մեր ճերմակ պանիրին իւղը առնուած է: Դիմել վերոյիշեալ հասցէին:

ՎԵՆԵՏԻԿ.— Տօժերու Պալատը եւ Ս. Մարկոսի զանգակատունը:

12 ՕՐ ԻՏԱԼԻԱ

Հատուկ ուղեւորութիւն Վենետիկ եւ Միլան

կազմակերպուած փարիզի Մ. Ռ. Նախկին Աշակերտաց Միութեան կողմէ,

ՄՈՒՐԱՏ ՌԱՓԱՑԷԼԵԱՆ ՀԱՅՏԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐՈՒ ՀԱՒԻՒՐԻՄԱՄԵԱԿ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Մեկնում.— Ուրբաթ *14* Օգոստ. փարիզէն (Gare de Lyon) *ժամը 22.45ին,*

Մարսէյլէն.— (Gare St. Charles) *ժամը 19.45ին,*

Դարձ.— Չորեքշաբթի 26 Օգոստ. ի փարիզ *ժամը 14.20ին,* ի Մարսէյլ *ժամը 11.15ին:*

Մէջն ըլլալով ուղեծախս Փարիզ—Վենետիկ—Փարիզ, բնակութիւն եւ անուն առաջնակարգ պանդոկներու մէջ, 750 ֆր., իսկ Մարսէյլ—Վենետիկ—Մարսէյլ 650 ֆրանք:

Մասնաւոր դիւրութիւններ իտալական visaին համար:

Մանրամասնութեան համար դիմել ինչգշաբթի եւ շաբաթ օրերը *ժամը 17—19*

Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël 49 Rue Rochechouart, Paris (9e)

իսկ կիրակի օրերը ժամը 13—15 Սեւրի Մուրատեան վարժարանի քարտուղարութեան:

Մարսէյլի եւ Մարսէյլի շրջանին համար միութեան ներկայացուցիչներն են.

Mrs Ekserjean & Marimian, 40 La Canebière, Marseille.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԻՒՂՆԵՐ ՀԱՄԱՐ)
17, Rue Dameme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Métro : TOLBIAC
ՀԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ՝— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆԱՑ ՆԻՒԹԱԿԱՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
26
ՅՈՒԼԻՍ
DIMANCHE
25 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3175

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՒՔԵԱՆ

Գին 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ՋԱՅՆ ՄԸ ԱՐ ՄԻՇՏ ՊԻՏԻ ՀՆՉԷ

«... Ի՞նչ կայ, լեցուեր էք քաղքեներ գրոց մարդիկդ· քաղքենիէն խեր չկայ· կուգա՞ս հետս տանիմ մեր երկիրը· տես իմա՛լ անուշ երկիր է· իմա՛լ ժողովուրդ ունինք ... Աթժէ որ մեռնինք անոր համար»:

Գէորգ Զավուշն է, անմոռան հերոսը, որ «գիտէր կռուիլ, կառավարել, հրահանգել, դիրքեր նչանակել եւ ռազմական խնդիրներ լուծել», ինչպէս կը վկայէ իր զէնքի ընկերը, Սեպուհ:

Եւ որ, սակայն, «ցուցամոլութիւն չէր սիրում»:

«Անցած - գացած բաներ», պիտի փսփսան քաղքցի մարդիկ, ուռած՝ իրենց գորշ բանգիտութեամբ:

Ընդհակառակն, ձայն մը որ միշտ պիտի հնչէ: Կենդանի կանչ մը գերեզմանէն, եւ առով իսկ ահեղ ու փոթորկաշունչ:

— «Կուգա՞ս հետս տանիմ մեր երկիրը· տես իմա՛լ (ինչպէս) անուշ երկիր է, իմա՛լ ժողովուրդ ունինք»:

Արտասանուած՝ ճակատագրական պահու մը, այդ ձայնը կը խտացնէ խորհուրդը մեր ազատագրական պայքարին:

Այնքան հարազատ եւ իմաստուն, ան կը կազմէ հանգանակ մը ե՛ւ այսօրուան ե՛ւ վաղուան համար: Ուր ալ գտնուինք:

Անոր ամէն մէկ բառն ակր կը ծորի հայրենիքին համար, իսկ ամբողջութիւնը խոյանք մըն է դէպի ազատութիւն որ կ՛ուշանայ, կ՛ուշանա՛յ տակաւին ...

Անհրաժեշտ չէ մեռնիլ, հետեւելու համար պատգամին: Ձայնը կը թելադրէ գործել, ի հարկին մինչեւ մահ:

Իսկ ո՛րքան բազմակողմանի է գործունէութեան ճակատը, ներկայ պայմաններուն մէջ: Եւ ո՛րքան խօսուն, մանաւորապէս երիտասարդութեան համար:

«Քաղքենիները» լիքն են երիտասարդական բազմութիւններով, եւ ժողովուրդը կը հոսի, կը վժայ իրենց շուրջը, իրենց ճամբուն վրայ, հեւք մը սրաթին մէջ:

Եւ երիտասարդութիւնն է որ կ՛ալեկոծի ու կ՛ալեկոծէ ամէն տեղ, մեր բոլորտիքը, մեր աչքերուն առջեւ:

Ի՞նչու մերինը պիտի մնար չուարուն կամ անշարժ, եւ իր կամեցողութեամբ ու հաւատքով աւելի տկար քան երէկ:

Պայմաննե՞րը,— բայց երիտասարդութեան կոչումը չէ՞ ի հարկին հոսանքը ի վեր թիավարել, գիտակցօրէն ու խանդավառութեամբ, ինչպէս բոլոր ժամանակներու մէջ: Գործել՝ իր ճակատագիրը կապելով այն ժողովուրդին հետ որուն աւիշը կը կազմէ ... Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՀՈՒԵԼԻ ՔԱՈՍ ԱՄԲՈՂՋ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ՕՐՀԱՍԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐ ՄԱՏՐԻՏԻ ՀՊՄԱՐ

Ֆրանսա զէ՞նի ծախած է կառավարութեան

Սպանիոյ ապստամբական չարժումը հասած է իր վճռական փուլին: Կուիները կը չարունակուին կատաղօրէն, իսկ Մատրիտի ճակատագիրը օրերու, նոյնիսկ ժամերու խնդիր է: Զօր· Մոլա, ապստամբներուն հիւսիսային չրջանի հրամանատարը, որ Մատրիտի վրայ կը քալէ, նոր յաղթանակներ չահեցաւ եւ կը սպասնայ սոսկ մատնել մայրաքաղաքը: Միւս կողմէ կատաղի ճակատամարտ մը կը մղուի Սարակոսայի չուրջը, ուր ապստամբները ամուր դիրք բռնած են: Բազմաթիւ հանրապետական զօրքեր, մեծ մասով համայնավար - ներ, կը քալեն այդ քաղաքին վրայ, որուն Ակադեմիան, օդանաւային կայանը եւ զօրանոցները օդային ռմբակոծութեան բռնուած են:

Կացութիւնը աւելի մութ է հարաւային Սպանիոյ մէջ: Ուրբաթ օր առաջին անգամ ըլլալով ապստամբները չկրցան անթել արձակել Սէվիլլայի կայանէն: Կառավարական զօրամաս մը կը քալէ այդ քաղաքին վրայ: Կ'ըսուի թէ կառավարական զօրքը յաղթանակ մը չահած է Մալակայի մօտ:

Մ· Նահանգներու դեսպանատան Գ· քարտուղարը ստիպողական հեռագիր մը ուղղելով Ուաշինկթըն, կը ծանուցանէ թէ կացութիւնը չատ ծանր է եւ թէ կառավարական զօրքը խուճապահար կը նահանջէ Մատրիտէն: Ուրբաթ առտու կանուխ կատաղի կռիւ մղուեցաւ, Սան Ակպաթիանօն եւ առնելու համար: Կռիւներ մղուեցան նաեւ ֆրանսական սահմանին դանդան մասերուն վրայ: Ուտելիքի նեղութիւնը սկսած է արդէն եւ բազմաթիւ նպարաւաճառներ ապրանք արուած են: Սան Ակպաթիանոյի եւ ուրիշ սահմանամերձ քաղաքներու մէջ ուտելիքը տոմսերով կը բաժնուի:

Մալակայի ամերիկեան հիւպատոսը հեռագրով մարտանաւ մը պահանջեց, ամերիկացի փախստականներուն համար: Ճիպրալթարէն կը հեռագրեն թէ փախստականներու թիւը 15,000ը կ'անցնի: Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, բնակութիւնը բնկղմած են սպանիական չածանաւ մը, օդային ռմբակոծութեամբ: Կառավարութիւնը կը սպասնայ ուժանակով օդը հանել Սան Ակպաթիանոյի զօրանոցները, եթէ անձնատուր չըլլան:

Մատրիտի ամերիկեան դեսպանատան քարտուղարին տուած տեղեկութիւնը կը հաստատէ անգլիացի ճամբորդ մը, որ Լիզպոնա հասած է Սպանիայէն: Իր տեղեկութեանց համաձայն, 13,000 ապստամբ զինուորներ ընկերվարական քաղաքապահ զօրքը նահանջի մատնելէ յետոյ, դիրք բռնած են Սիէրրա կուատարրամայի բարձունքներուն վրայ, հրամանատարութեամբ Զօր· Մոլայի: Այս դիրքը կը գտնուի Մատրիտի հիւսիսակողմը, 25 մղոն հեռու: Քաղաքապահ զօրքեր դիրք բռնած են Մատրիտի տանիքներուն վրայ եւ օդնական ուժեր կը հասնին զանազան կողմերէ: Բազմաթիւ ցլամարտիկներ ալ կամաւոր գրուած են հանրապետական բանակին մէջ:

Սան Ակպաթիանոյի մէջ ըմբոստներն ու կառավարական օրքը կատաղօրէն կը կռուին փողոց փողոց: Ֆրանսական, անգլիական եւ գերմանական մտանոյին դեսպանատունները այդ քաղաքին մէջ կը գտնուին եւ դրեթէ պաշարուած են: Վերջին քանի մը օրերու ընթացքին 4000 հոգի սպանուած եւ 8000 հոգի վիրաւորուած են այդ քաղաքին մէջ:

Պարչելոնա բաղդատաբար հանդարտ վիճակ մը կը ներկայացնէ, վերջին կատաղի կռիւներէն ի վեր: Քաթալոնիոյ համայնավար եւ ընկերվարական կուսակցութիւնները միացեալ ճակատ կազմելով, 3000 հոգինոց զօրամաս մը ղրկեցին ապստամբներուն դէմ, դէպի Սարակոսա: Երկու հազարնոց ուրիշ զօրամաս մը եւս պիտի ղրկեն:

Կառավարական օդանաւերը ռումբերու հետ թռուցիկներ ալ կը ցրուեն այս կողմ, ընդունար հաւաքելու համար:

*** Պոռտոյի նահանգապետութիւնը Պիարիցէն հեռացուց Սպանիոյ կաթոլիկներու փախստական նախագահը, Իւլէն Ռօպլէս եւ մըլիոնատէր մը, 20,000 թռուցիկներ տպուած ըլլալով Մատրիտի կառավարութեան դէմ:

** Աւելի քան 10 պետութեանց մարտանաւերը եւ չոգենաւերը կ'աշխատին փրկել հազարաւոր փախստականներ: Բազմաթիւ փախստականներ ալ Մարսէյլ հասած են: Գերմանիա երկու մարտանաւեր ղրկեց սպանիական ջուրերը, իր հպատակներուն պաշտպանութեան համար: Սպանիական երկու մարտանաւեր Մարսէյլի նաւահանգիստը ապաստանեցան:

*** «Մաթէն» կ'իմանայ թէ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնը որոշած է «հարուածային վաշտ մը» ղրկել Սպանիա, օգնելու համար հանրապետական կառավարութեան:

Սպանիա ղրկուած զէնիթու խնդիրը

Փարիզի ազակողմեան մամուլը, մանաւորապէս «Լը Ժուռ» եւ «Լէքօ տը Փարի» կը պնդեն թէ կառավարութիւնը որոշած է օգնել Սպանիոյ հանրապետական կառավարութեան, եւ թէ արդէն իսկ 20,000 ռումբ ղրկուած է Մարսէյլէն: Նոյն աղբիւրին համաձայն, հետզհետէ կը ղրկուին 20 ռմբաձիգ օդանաւ, 20,000,000 փամփուշտ եւ ուրիշ զէնքեր, համազումար 20 միլիոն ֆրանք: Արտաքին նախարարութիւնը կարճ զեկոյցով մը յայտարարեց թէ որ եւ է ապստրանք չէ ստացած· բայց ազգայնական թերթերը կը պնդեն եւ «Լը Ժուռ» բայէ ի բաց ասպարէզ կը կարդայ Լէօն Պլումի, հերքելու համար իր տուած տեղեկութիւնները: Թերթը կը գրէ թէ սպանիական կառավարութիւնը թնդանօթներ, հրացաններ, գնդացիրներ, օդանաւեր, ռումբեր եւ հեղձուցիչ կազեր ապսպրած է գլխաւորաբար Պ· Լօս Ռիոսի միջոցաւ եւ դահլիճը հաւանութիւն յայտնած է: «Հինգշաբթի եւ ուրբաթ օրերը անցան բանակցութիւններով, ամէնէն ստիպողական ապսպրանքներու մասին,— ռազմանիւթ եւ օդանաւ: Պ· Լօս Ռիոս, որ կէս - պաշտօնական հանդամանք ունի եւ միեւնոյն ատեն մեր օդանաւային նախարարին անձնական բարեկամն է, անոր հետ բանակցած է, օդանաւերը արագօրէն ստանալու համար: Ուրբաթ օր սպանիական դեսպանա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԳԷՈՐԳ ԶԱՎՈՒՇ

ԳԵՂԱՄ ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ (Տատրակ) ՎԱՐԴԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Տարփի քնաջնջման 21րդ տարեդարձին առթիւ որ կը տօնուի այսօր, փարիզի մէջ:

ԱՂԱՍԻ ԽԱՆՋԵԱՆԻ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

— Ի՞նչ նորութիւն Ազատ Խանջեանի անձնասպանութեան մասին, կը հարցնեն ընթերցողներ:

— Ոչինչ: Թիֆլիսի «Պրոլետար»ը ստացանք երկու օր առաջ,— ամէնէն նոր թիւը՝ 10 յուլիս: Ոչ մէկ տող (անձնասպանութիւնը կատարուած է յուլիս 9ին):

Երէկ թղթաբերը յանձնեց չորս ծրար «Ա· Հայաստան», յունիս 17էն յուլիս 5, (ի՞նչ արագութիւն):

Ուրեմն, պէտք է սպասել տակաւին, ենթադրելով թէ աւելի բան գրած կ'ըլլան քան Մոսկուայի «Իզվեստիա»ն եւ «Փրավտա»ն:

Մինչ այս մինչ այն, պատմութիւններ բերնէ բերան:

Լսեցի թէ ճամբորդներ եկած են Երեւանէն, երկուքը՝ Ամերիկայի «Բանուոր»ին խմբագիրները, որոնք երէկ պիտի ճառախօսէին «Փըթի Թուենալ»ի մէջ:

Երկուքն ալ Երեւան են եղեր, Խանջեանի ողբերգութեան օրերուն, եւ անշուշտ չատ բան գիտեն:

Սպասելով անոնց յայտնութեանց, կ'արձանագրեմ քանի մը զրոյցներ:

Կ'ըսեն թէ Երեւանի բոլշեւիկները չատ նեղուր են Ազատ Խանջեանը, խորհրդային նոր սահմանադրութեան առթիւ, որ պաշտօնապէս Ադրբէջանի մաս կը հռչակէ լեռնային Ղարաբաղը եւ Նախիջեւանը, ինչպէս եւ Վրաստանի՝ Ա· խալքալաքը:

Գանգատողները մեղադրած են Խանջեանը թէ ասպարէզէն քշեց իր ընկերները եւ իր վարած քաղաքականութեան հետեւանքով երկիրը ծանր հարուած մը ստացաւ:

Այս ամբաստանութեան վրայ, Խանջեան խորապէս վիրաւորուած, չունչը կ'առնէ Մոսկուա, եւ կը ներկայանայ ուղղակի Սթալինի, վարդավառ ակնկալութիւններով:

Սթալինն կը լսէ՞ թէ չի լսեր,— չեմ գիտեր: Ամէն պարագայի մէջ, ստոյգ է որ կոպտօրէն բացատրական դիրք մը կը բռնէ, եւ Խանջեան գլխիկոր կը վերադառնայ Երեւան, վերջ տալու համար իր կեանքին:

Անշուշտ այսքանը բաւական չէ, պարզելու համար ամբողջ ողբերգութիւնը: Բայց ասով կը լուսաբանուի Մոսկուայի հեռագրական գործակալութեան հետեւեալ չնորհ սպրդուքը·

— «Վերջին ժամանակներս ընկեր Խանջեան կը ցուցնէր անբաւական արթնութիւն՝ հակայեղափոխական տարրերը մերկացնելու գործին մէջ: Ընկեր Խանջեան ըմբռնած էր իր սխալները, բայց իր մէջ քաջութիւն չէր գտած գործնականօրէն ուղղելու զանոնք»:

Ուրեմն, «հակայեղափոխականները» անոնք են որ համարձակեր են տանջալ հայկական հողերու բանագրաւման դէմ, իսկ Խանջեան «քաջութիւնը» չէ ունեցած զոհ տալու անոնց, «յօրինակ այլոց»...

*** Կ'իմանամ թէ Հոկի կեդր· Վարչութիւնը հեռագրով խորհուրդ հարցուցեր է Երեւան, սպահանդէս մը սարքելու համար Խանջեանի յիշատակին:

Անչո՛ւչա, անչո՛ւչա: Սթալինը չի՞ բարկանար, եթէ հրաման առած չըլլան: Կը կարծեմ թէ անհրաժեշտ է խորհուրդ հարցնել նաեւ Արշակ Զօպանեանի եւ Վահան Մալէգեանի: — Վ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՂԱՐԻՊ ՄՇԵՑԻՆ

Ինչպէս անցեալ կիրակի, ՅԱՌԱՋ այսօր ալ կը տօնէ Տարօնը: Շատ չէ, երկրին մէջ Տարօնցիները վարդա - վառ կ'ընէին երկու շաբաթ:

Ու երբ հիմա Տարօնի ոգեկոչումը կը կատարուի, միտքս կ'իյնան Մշեցիները, որոնք մեր գիւղին վանքը կու գային,— ամոնց մասին ըսուածներով մեր մանկական երեւակայութիւնը իր՞նչ դրուագներ է հիւսեր, դրուագ - ներ՝ սարսափէն կարմրած, դրուագներ՝ արբայաշխարհի պատմութեան ճառագայթներով ոսկեզօծուած, դրուագներ՝ գովուած Հայաստանի եր - կինքով կապուտցած: Հիացումով ու սարսռոիով խառն զգայութիւն մը կ'ունենայի, բանի կը դիտէի Մշեցին՝ որ բարեհամբոյր էր երբ կը խօսէր մանուկներու հետ, իր ճախշուն զգեստներուն պէս իմ ալ կը խնդար կարծես, բայց դիւցազն կը դառնար՝ երբ մեծերուն կը պատմէր սարսափի օրերը կամ կ'երգէր հայրենի երգ մը: Անոնց երգերէն Ղարիպ Մշեցին տա - կաւին կը թրթռայ, սարսուռ կը ձգէ հոգւոյս մէջ: Հիմա շատ բիչ կ'երգուի այդ երգը, որ սակայն շատ պատկերալից է, շատ զգայուն եւ շատ հրաճարգիչ · —

Ես Մշեցի ճամբորդ եմ հեռու տեղերէ,
Ձեզ չատ բարեւ բերեր եմ Հայոց գե - ղերէ:
Ախպէրքս ինձ ղրկեցին դէպի էս կիւման,
Մի վախնաք, չուզեմ ձեր մանկերն ու Թուման:
Վարագայ Սուրբ Խաչէն բերեր եմ ձեզ լուր,
Աղճացէք հայ ազգիս, տուէք մէկմէկ Թուր:
Հայ ազգը մեր երկիր նեղ օր կը քաշի,
Օսմանլին ու Քիւրտը կեանքիս կը մաչի,
Օր կ'ըլլայ՝ գերեվար կ'անէ մեր ադոց,
Օր կ'ըլլայ՝ արեւս ձգէ կրակ ու բոց:
Թէ չօդնէք՝ մենք ալ կ'ըլլանք ցիրուցան,
Աղճացէք հայ ազգիս, տուէք մեզ Հը - բացան:
Սուրբ ժամերս զարճուցին անասնոց կայանք,
Խորաններս պղծեցին, քանդեցին սուրբ վանք:
Մեղմ Հայն օրն ի բուն ծագր է ու ծա - նակ,
Ո՛վ ախպէրք, բերեր եմ ձեզ այսպէս սեւ բօթ,
Ձուգենք մենք ձեր ոսկին, տուէք մեզ վառօդ:

Թէ օտար բաղաքներ ապաստանած, ապազգայնացած հայ հարուստը ո՛րեան լսեց Մշեցիին խնդրանքը, ատի - կա պատմութիւնը պիտի ըսէ: Հիմա ցիրուցան են Հայերը, եւ «հիմի փուշ կը բուսնի ուր առաջ էր վարդ»: Այժմ Մշեցի նոր երգիչի մը պէս՝ ՅԱՌԱՋ իր բացառիկներով ուրիշ բան չերգեր, բայց եթէ տէր կանգնիլ հայրենի յի - շատակներու փշրանքներուն, ոգեւորուիլ անոնց կրակով ու ջերմութեամբ, չմոռնալ երկիրը որ դաբերու պատ - մութիւն մը ունի,— այն հաւատով թէ օր մը մեզի պիտի վերադարձուին մեր հողերը, կամ տէր պիտի կանգնիմ մեր հայրենիքին, ազատ եւ ան - կախ՝ տօնելու համար Վարդավառ մը, որուն նմանը տօնած չենք երբեք:

ԱՐԱՋ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ ՁԵՌՆԱՐԿԱԾ ԵՆ ՍԵՓԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ ՄԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ

ԻՆՁԵԶԻՍ ՀԱՂՈՐԴԱԾ ԷԻՆՔ, «ՅԱՌԱՋ»Ն ԱՀ ԻՐ ՍԵՓԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԸ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ ՄՕՏԵՐՍ, ԱԶԱԳՑՈՒԹԵԱՄԲ ԻՐ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒՆ, ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ: ԱՐԴԻՒՆ ԻՍԿ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԱԾ Է ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ, ԼՐԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՑՍ ԿԱՐԵՒՈՐ ՊԱՀԱՆՋԸ, ՈՐ ՄԵԾԱԳՈՒՅՆ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ ԹԵՐԹԻՆ ՁԱՐԳԱՑՄԱՆ ԵՒ ՊԻՏԻ ՍՏԵՂԾԷ ՈՒՐԻՇ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՑԱՐՄԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵՆՔ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԿԱԶՄՈՒԱԾ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ: ՄԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ ԱՀ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԱԾ Է ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ՄԸ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ:

ՄԱՐԴԸ ՄԵՔԵՆԱՅԻ ՄԵՋ

Վեպ

Գրեց Ա. ՍԱՐՅԱՆ

— Ինչո՞ւ ես ինձ հետ այդպես վարվում, Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ, ինչո՞ւ ես ինձ հետ այդպես վարվում, — հարցրեց Ելենան, ձեռքը դնելով ամուսնու ուսին։

Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչը ոչինչ չպատասխանեց։ Նա ոտքի կանգնեց, մոտեցավ պատուհանին, ապա նորից վերադարձավ սեղանի մոտ։ Նա ուզում էր ինչ-որ բան ասել, բայց չէր կարողանում։ Նրա ներսում ինչ-որ բան խեղդում էր նրան։ Նա ուզում էր գոռալ, ինչ-որ բան ջարդել, ոտքերով տրորել, բայց ոչինչ չարեց։ Նա միայն ասաց.

— Ես ինձ հետ ոչ մի կերպ չեմ վարվում։ Ես ինքս ինձ հետ եմ վարվում։

Ելենան ոտքի կանգնեց։ Նա ուզում էր ինչ-որ բան ասել, բայց ոչինչ չասաց։ Նա միայն ձեռքը տարավ դեպի ճակատը, ապա ուսերը թոթվեց և դուրս եկավ սենյակից։

Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչը մնաց միայնակ։ Նա նորից մոտեցավ պատուհանին, ապա նորից վերադարձավ սեղանի մոտ։ Նա ուզում էր ինչ-որ բան ասել, բայց ոչինչ չասա

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԻ ՎՐԱ

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՈՒԹՅԱՆԸ

Վահան Տերութեանը ծնած է 1913 թուին Վիրահայոց մայրաքաղաք Կարսի մէջ։ Հոն ալ անցուցած է իր մանկութեան տարիները։ Հոն ալ սկսած է իր ուսումը։ Հոն ալ սկսած է գրել իր առաջին տողերը։ Հոն ալ սկսած է ապրիլ ու տառապիլ։

Կարսի մէջ ան ստացած է միջնակարգ կրթութիւն։ Ապա գացած է Երեւան, ուր աւարտած է Պետական Համալսարանի Պատմա-Բանասիրական Ֆակուլտետը։ Ուսանողական տարիներուն ան հրատարակած է իր առաջին գրքոյկները։ Ասոնք եղած են ոտանաւորներու հատորներ։ Ասոնք ալ եղած են ուսանողական միջավայրին մէջ ընդունելութիւն գտած։ Ասոնք ալ եղած են ուսանողական միջավայրին մէջ ընդունելութիւն գտած։ Ասոնք ալ եղած են ուսանողական միջավայրին մէջ ընդունելութիւն գտած։

Վահան Տերութեանը ծնած է 1913 թուին Վիրահայոց մայրաքաղաք Կարսի մէջ։ Հոն ալ սկսած է իր առաջին գրքոյկները։ Հոն ալ սկսած է իր առաջին գրքոյկները։ Հոն ալ սկսած է իր առաջին գրքոյկները

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ Raki PHENIX ՄԸ

Raki d'ALGER, «ԱԼՃԻՐ»Ի ԻՍԿԱԿԱՆ ՕՂԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՑԱՑՏՆԻ ՎԱՃԱՌԱՆԻՃԸ

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— **Paris, M. BACRI, 19 rue Turbigo, Tél. Central 83-17**
ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— **Lyon, M. COTTON, 21 rue des Capucins, Tél. Burdeau 34-35**
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— **Marseille, Mrs GROS & BADOIX, 7 rue Clotilde, Tél. Dragon 87-84**

տան պաշտօնական գործակատարը, Պ. Քասթիլլօ, չէք մը ստացած է Պ. Լօս Ռիօսէ, ի հաշիւ չորս առաջին օդանաւերու որոնք պէտք է ճամբայ հանուին այսօր իսկ (շաբաթ)։ Պ. Քասթիլլօ մերժած է ստորագրել չէքը եւ իր հրաժարականը ներկայացուցած է, որ ընդունուած է։ Այժմ Փարիզի սպանիական դեսպանը կ'իյնայ Ֆրանսական կառավարութեան յանձնած ապրանքին հաշուեպարտէզին կէսը։ Հրաժարած է նաեւ Մարսէյլի սպանիական յոյցը վճարելու տխուր պարագան։ Հրաժարած է նաեւ Պայոնի սպանիական հիւպատոսը։ Այսօր օր ալ հրաժարած էր Պայոնի սպանիական հիւպատոսը։ Վերջապէս, կը հաստատենք թէ սպանիական դեսպանատան զինուորական կցորդը, որուն հրաժարումը հաղորդած էինք, անդառնալի կը նկատէ իր որոշումը»։

«Լը Թուռ» ուրիշ մանրամասնութիւններ ալ հաղորդելով, կ'ըսէ թէ Ֆրանսացի օդանաւորդներ վարձուած են իւրաքանչիւրը 10,000 Ֆրանք ամսաթոշակով, (բացի ճամբու ծախքէն եւ ուրիշ պարգեւներէ), Սպանիա տանելու համար գնուած օդանաւերը։

«Լը Փուռ» ուրիշ մանրամասնութիւններ ալ հաղորդելով, կ'ըսէ թէ Ֆրանսացի օդանաւորդներ վարձուած են իւրաքանչիւրը 10,000 Ֆրանք ամսաթոշակով, (բացի ճամբու ծախքէն եւ ուրիշ պարգեւներէ), Սպանիա տանելու համար գնուած օդանաւերը։

«Լը Թան

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ՄԵՏՐՈ ՏԻՏԸՆԹ ՀՐՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ՝— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՐՄԱՆԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
28
ՅՈՒԼԻՍ
MARDI
28 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3176

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԼԽՈՒՆ ԶԱՐԿԻՆ, ԴԱՆԱԿ ՄԸՆ ԱԼ ՍՐՏԻՆ

Քիչ անդին պիտի կարդաք տեղեկութիւններ՝ Ադասի Ծանէլեանի անճնասպանութեան մասին,— երկու պաշտօնական զեկոյցներ եւ երեւանէն հասած ուղեւորի մը պատմութիւնը:

Իրրեւ լրացուցիչ տեղեկութիւն, աւելցնենք որ «Հ. Հայաստան» յուլիս 12ի թիւին մէջ 5 - 6 տողով կը ծանուցանէ Թաղման համար եղած կարգադրութիւնը: Իսկ Ծանէլեանի կեանքն ու գործը ամփոփեր են 40 - 45 տողի մէջ, կարելի եղածին չափ կարճ կապելով: Զոր «Թուումն մասանց» մը, ինչպէս որ եւ է օրացոյցի կամ հանրագիտակի մէջ:

Այսպէս, ուրեմն, երէկուան կուռքը, Սթալինի աչքին լոյսը անճնասպան եղաւ, եւ իր վրայ լացող մը իսկ չունեցաւ: Գոնէ պաշտօնապէս:

Կրկին եւ կրկին կարդացէք երկու պաշտօնական զեկոյցները, — մէկը՝ յանուն կուսակցութեան Անդրկովկասի Երկրային կոմիտէին, միւսը՝ Հայաստանի Կեդր. Կոմիտէին: Ոչ մէկ արտայայտութիւն համակրանքի: Ոչ իսկ «ցաւով յայտնում ենք»:

Ընդհակառակն, կոպիտ եւ հանդիսաւոր դատապարտութիւն մը, ուր անճնասպանութիւնը կը համարուի «փոքրոգութեան արտայայտութիւն», եւ անգամ մըն ալ կը չեչտուին զոհին յանցանքները:

Նոյն իսկ տարբերութիւն չկայ երկու զեկոյցներուն միջեւ: Երկուքն ալ կը բխին նոյն թխածոյ կաղապարէն, որուն առաջին եւ համաւօտ նմոյշը հաղորդած էին Մոսկուայի երկու պաշտօնաթերթերը, «Փրաւտա» եւ «Իզվեստիա», հեռագրական գործակալութեան միջոցաւ, միեւնոյն օրը,— 12 յուլիս:

Տարբական տրամաբանութիւնը կ'ըսէր թէ՝ զոհ Հայաստանի մէջ բան մը, բան մը աւելի կը դրեն, իրրեւ համակրանք զոհի մը յիշատակին ...:

Եւ երկու զեկոյցներուն մէջ ալ, նոյն գռեհիկ ակնարկը՝ Ծանէլեանի հիւանդութեան մասին,— ծանր տեսակի տուբերկուլեօզ (հիւծախտ):

Մէկ խօսքով, զլուխը կերան, ահա դանակ մըն ալ սրտին կը մխեն, որպէսզի ամենակալ Սթալինի չիղերը որ եւ է անհանգստութիւն չկրեն:

Եւ հիմա կարգը եկած է մունետիկներուն, քամնելի խեղկատակութիւնը տարածելու համար զաղութէ զաղութ եւ բերնէ բերան, «ի բուժումն գայթակղեալ մտաց»:

Կարդացէք միւս «լուսաբանութիւն»ն ալ, — այն ինչ որ պատմեր են «Փրթի Ժուռնալ»ի բեմէն, եւ եթէ կրնաք զսպեցէք ձեր վրդովմունքը:

×

— Բայց դուք մինչեւ այսօր անխնայ կը քննադատէիք Ադասի Ծանէլեանի վարած քաղաքականութիւնը: Ձեր միւս պաշտօնակիցները չատ աւելի յառաջ գացած էին:

— Ոչ մէկ փոփոխութիւն մեր դիրքին մէջ: Մենք եղած ենք ընդդիմադիր՝ Ծանէլեանի եւ միւս Ծանէլեաններու վարած քաղաքականութեան, հարցերը քննելով հայրենիքի հիմնական չահերուն տեսակէտէն: Ամէնէն կծու քննադատութեանց առեն ալ, իրողութիւններ պարզուած են, որոնց փոխարէն լուսանքներ միայն լսած ենք ենթականերէն, իսկ անոնց գլխուն վերեւ ալ՝ ժամ-չամեմ փառաբանութիւններ, ինքնակոչ «Հայաստանասէր»ներու կողմէ:

Արդ, այսօր կը գտնուինք եղերական դէպքի մը առջեւ,— Ադասի Ծանէլեան անճնասպան: Այն ալ՝ չափազանց խորհրդաւոր պարագաններու մէջ, որոնք չեն լուսաբանուիր ոչ երկու խայտառակ զեկոյցներով, ոչ ալ անոնց վրայ չափուած քնարեր պատմութիւններով:

Որո՞ւ կ'ինյնար լուսաբանել այս ողբերգութիւնը: Եթէ Դաշնակցականները «քաղաքական դրամագլուխ» կը փնտռեն Ծանէլեանի անճնասպանութեան մէջ, իրենք, զոհին ընկերներն ու հովանաւորեալները, բոլոր տեսակի «Հայաստանասէր»ներն ու միւսները ինչո՞ւ մարզկային պարտականութիւն չեն սեպեր հարցնել — պրպտել եւ երեւան հանել ամբողջ իրականութիւնը: Եւ ինչո՞ւ չեն փորձեր գոնէ վրդովումի արտայայտութիւն մը, որ նոյնքան տարբական պարտականութիւն մըն է:

Դաշնակցութիւնը պէտք չունէր սպասելու Ադասի Ծանէլեանի անճնասպանութեան, անգամ մը եւս ցնցելու համար քնացողներն ու ստրուկները: Եւ այդպիսի բան ալ չի մաղթեր ո եւ է մէկուն:

Բայց, տեսէք անրանացման խորութիւնը, — երիտասարդ դեկավար մը անճնասպան կ'ըլլայ այնքան եղերական պարագաններու տակ, Հայաստանի կացութեան ամէնէն փափուկ մէկ չրջանին, խորհրդային նոր սահմանադրութեան քննութեան առեն, Մոսկուայէն վերադառնալէ անմիջապէս վերջը,— եւ մարդիկ հէքեաթ կը պատմեն: Ու ոչ միայն գրի կ'առնեն հէքեաթը, այլ թոյն ու աղբ կը ցանեն նորաբաց գերեզմանին վրայ, փոխանակ երկու տաք խօսքի եւ փունջ մը ծաղիկի ...

Եւ տեսէք ողբերգութիւնը,— «թշնամիները» կը փորձեն եղերական դէպքը վերլուծել ի նպաստ Ծանէլեանի, անոր յուսահատական արարքին մէջ տեսնելով դղրիւռ եւ վերջին ճիգ մը՝ Հայաստանի սահմաններու բարելաւման համար,— իսկ «բարեկամները» գռեհկօրէն կը պղծեն զոհին յիշատակը, ամէն ինչ վերագրելով «փոքրոգութեան», վախկոտութեան եւ ... «տուբերկուլէօզի»:

Ա՛յս է որ կը կոչուի յեղափոխական գիտակցութիւն,— քուրջի մը պէս նետել մեռեալ մը, որ ինքզինքը պաշտպանելու միջոց չունի, մինչ երկիր իրար կը հրմշտկէին, անոր ոտքերը լզելու համար:

Մենք չպիտի մաղթէինք որ ո եւ է թշնամի հասնէր այդ օրուան:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՅԱՂԹԷ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ԿՈՒԻՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒԻՆԱԿՈՒԻՆ ԿԱՏԱՂԵՐԷՆ

Տրանսա որոշեց զեմ չդալ

Կոխները կատաղօրէն կը չարունակուին Սպանիոյ մէջ, մասնաւորապէս Մատրիտի չուրջը: Ամէն օր եւ ամէն ժամ հակասական լուրեր կը հասնին, յաղթանակներ վերագրելով կառավարութեան կամ ապստամբներուն: Ջօր. Մոլա միշտ կը սպասեայ մայրաքաղաքին, պաշարելու եւ սովի մատնելու համար զայն: Վերջին լուրերու համաձայն, ապստամբները պարտութիւն մը կրած են, կորսնցնելով կարեւոր դիրք մը որ կ'ապահովէ Մատրիտի պարենաւորումը: Բայց եւ այնպէս կոխները մոլեգնօրէն կը չարունակուին քաղաքին հիւսիսակողմի լեռներուն մէջ: Կառավարութիւնը զեկոյցը կ'ըսէ թէ իր ձեռքն անցած են Մատրիտի հիւսիսային երեք բլուրները, որ կ'իշխեն քաղաքին վրայ: Իրապահներու կարծիքով, ըմբոստները առնուազն մէկ ամիս պիտի կռուին, խորտակելու համար կառավարական զօրքին դիմադրութիւնը: Մատրիտի չրջակայ դիրքերը չատ ամուր են, եւ ապստամբները կը նախընտրեն պաշարել քաղաքը, փոխանակ գրոհ տալու եւ ահաւոր ճակատամարտի մը բռնուելու:

Կատաղի կոխներ կը մղուին նաեւ պատմական քաղաքի մը, Ալքազարի մէջ, որ կեդրոնն է միապետութեան, աւատականութեան եւ կաթոլիկութեան: Հազարաւոր ապստամբներ կեդրոնացած են այստեղ, մէջն ըլլալով Թոլէտոյի կառավարիչը, 450 պահակներ, 70 սպաներ եւ Թոլէտոյի զինուորական ակադեմիային բոլոր մարզիչները, քանի մը հարիւր քահանաներ եւ մայրապետներ: Այս բոլորը դիրք բռնած են Ալքազարի պարիսպներուն մէջ որոնք անոթի կը համարուին, եթէ սակայն օդանաւային յարձակումներ չկատարուին: Իսկ դղեակին չուրջը դիրք բռնած են կարմիր զինուորներ, իրենց հրացաններն ու թնդանօթները ուղղած ամրութեանց դէմ: Կառավարական օդանաւերը չարունակ թռուցիկներ կը ձգեն, անճնասրութեան հրաւիրելով ապըստամբները, բայց այս վերջիններէն կը չարունակեն դիմադրել, յուսալով թէ Մատրիտ պիտի իյնայ եւ իրենք պիտի փրկուին: Կը վախցուի որ ահռելի ջարդ մը պատահի, եթէ ապստամբները անճնասուր չըլլան, որովհետեւ կառավարութիւնը պէտք ունի պաշարող զօրքին եւ կրնայ դայրանալ եւ քաղաքը թնդանօթի բռնել տալ:

**** Մատրիտի մէջ վաչտ մը կազմուած է միայն կիներէ, որոնց մէջ կը գտնուին հանրապետականներ, ընկերվարականներ եւ անիշխանականներ:*

Կառավարութիւնը հրամայեց բանալ սրճարաններն ու թատրոնները, եւ ձերբակալութիւններ չկատարել, եթէ անցորդներու թուղթերը կանոնաւոր են:

Կառավարական թերթերը կը հաղորդեն թէ չատ ծանր կացութեան մը մատնուած է Զօր. Քափանէլլաս, ապստամբներու առժամեայկառավարութեան նախագահը:

Ապստամբները զինուորական դիկտատուրա հռչակեցին Փանփէլոնա քաղաքին մէջ, վերահաստատելով խաչելութեան խորհրդանշանները եւ նախկին դրօշը՝ դպրոցներու մէջ: Այս դիկտատուրան պաշտօնական յարաբերութիւններ պիտի վարէ օտար պետութեանց հետ:

Կռիւները աո այժմ դադրած են Պարչելոնայի մէջ, ուր ահռելի ջարդ մը տեղի ունեցած էր անցեալ չաբթու: Քաթալոնիոյ նահանգապետութիւնը որոշեց անմիջապէս գործադրել ընկերային օրէնքները, հաստատելով չաբաթական 40 ժամ աշխատանք եւ 15 աո հարիւր յաւելում թոշակներու:

Ապստամբները մարտական զինուորներ կը ղրկեն Սպանիա, զօրացնելու համար իրենց ճակատը: Լուրի մը համաձայն, կառավարութիւնը յուսահատելով Մատրիտի փրկութենէն, իր աչքերն ուղղած է Սան Սէպաստիանոյի վրայ, ի հարկին փախչելու համար: Սարակոսա պաշարուած է:

Ի՞նչպէս յուծուեցաւ զեմերու խնդիրը

Դահլիճը արտակարգ նիստ մը գումարեց չաբաթ իրիկուն, էլիզէի պալատին մէջ, քննելու համար Սպանիոյ կողմէ եղած ապսպրանքներու խնդիրը: Այս առթիւ հաստատուեցաւ թէ 20 օդանաւեր պիտի ղրկուէին, ինչպէս եւ ուրիշ զէնքեր: Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին, բայց նիստէն վերջը զեկոյց մը հրատարակուեցաւ, որ կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը միաձայնութեամբ որոշած է չմիջամտել Սպանիոյ ներքին պայքարներուն:

Հակառակ այս որոշման, երկու ազգայնական երեսփոխաններ որոշած են հարցապնդում ուղղել երեսփոխանական ժողովին մէջ, զէնքերու հայթայթման մասին: Ընդհատ բանական խմբակցութիւն մըն ալ առանձին դիմում կատարեց Պ. Տալատիէի, բայց զինուորական նախարարը պատասխանեց թէ բան մը չի կրնար ըսել, որով պատասխանատուութիւնը ուղղակի վարչապետին դնաց:

Նախարարական խորհուրդին մէջ, զէնք ճարելու տեսակէտին յատկապէս ընդդիմացան վարչապետը, արտաքին, զինուորական եւ ներքին նախարարները, բայց ընդդիմադիրները գոհ չեն եւ կը կարծեն թէ զէնք պիտի հայթայթուի մանաւանդ ընկերութեանց կողմէ, իսկ Ռուսիոյ մէջոցաւ ալ՝ ըմբոստներուն, որպէսզի կառավարութիւնը պատասխանատու չհամարուի:

**** Շաբաթ օր սպանիական օդանաւ մը իջաւ Պուռժէի կայանը, բերելով՝ 144,000 անգլ. ոսկիի դումար մը (18,865,000 ֆրանք), յանձնելի Պանք տը Ֆրանսի: Այս թանկագին բեռը բերած էին վեց պաշտօնատարներ, որոնք մեր ժեցին որ եւ է յայտարարութիւն ընել, բայց կասկած չկայ թէ դումարը յատկացուած է զէնքերու գնման:*

**** «Տէյլի» կը գրէ թէ 20 օդանաւեր ղրկելու գործը սարքած էր օդանաւային նախարարը, Պ. Քօ, եւ թէ ապսպրանքը կեդրոնացած էր էթամփի մէջ, անմիջապէս Սպանիա ղրկուելու համար, բայց վարչապետը խանգարեց: Միեւնոյն աոեն ռումբեր ճամբայ հանուած էին զէպի նաւահանգիստ մը: Ուրիշ երկու թերթեր ալ կը գրեն թէ հինգ վաչոն թնդանօթ եւ ռազմանիւթ կապմ եւ պատրաստ կը սպասեն Պուռժէ մէջ, Պոուտօ ղրկուելու համար:*

**** Հոմմի սպանիական դեսպանատան զինուորական եւ նաւային կցորդները ազգային չարժման միանալով, հրաժարեցան իրենց պաշտօններէն: Հրաժարեցան նաեւ Պրիւքսէլի դեսպանատան գործակատարը եւ Լիզպոնայի հիւպատոսը:*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԲԱՑԱՏՐԵՆ ԽԱՆՋԵԱՆԻ ԱՆՃՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Թիֆլիզի եւ Երեւանի վարկաբեկիչ զեկոյցները

«Հ. Հայաստան»ի յուլիս 11ի թիւին մէջ հրատարակուած են հետեւեալ երկու պաշտօնական զեկոյցները.—

1.— «Համ. Կ. (Բ) Կ. Անդրերկոմը յայտնում է Հայաստանի Կ. (Բ) Կ. կենտկոմի բարտուղարը ընկեր Խանջեանի մահը, որ տեղի ունեցաւ **1936** թուականի յուլիս 9ին, ինքնասպանութեան ակտի հետեւանքով:

Ինքնասպանութեան ակտը դիտելով որպէս փոքրոգութեան արտայայտութիւն, որն անվայել է մանաւանդ կուսակցական կազմակերպութեան դեկավարի համար, Համ. Կ. (Բ) Կ. Անդրերկոմն անհրաժեշտ է համարում յայտնել կուսակցութեան անդամներին, որ ընկեր Խանջեանը վերջին ժամանակներս իր աշխատանքի մէջ մի շարք բաղաքական սխալներ էր թոյլ տուել, որոնք արտայայտել էին նացիոնալիստական ու հակայեղափոխական - տրոցկիստական տարրերի մերկացման գործում բաւարար զգաստութիւն չցուցաբերելու մէջ:

Գիտակցելով այդ սխալները, ընկեր Խանջեանը բացութիւնը չունեցաւ գործնականում բոլշեւիկօրէն ուղղելու դրանք եւ դիմեց ինքնասպանութեան:

Ընկեր Խանջեանի ընդհանուր վիճակը աստկանում էր նաեւ նրա տեսական հիւանդութեամբ, ծանր տեսակի տուբերկուլէօզով:

2.— «Հայաստանի Կ. (Բ) Կ. կենտկոմը յայտնում է Հայաստանի Կ. (Բ) Կ. կենտկոմի բարտուղար ընկեր Խանջեանի մահը, որ տեղի ունեցաւ **1936** թուականի յուլիսի 9ին, ինքնասպանութեան ակտի հետեւանքով:

Ինքնասպանութեան ակտով ընկեր Խանջեանը հանդէս բերեց, մանաւանդ կուսակցական կազմակերպութեան դեկավարի համար անվայել փոքրոգութիւն:

Վերջին ժամանակներս իր աշխատանքի մէջ թոյլ տալով մի շարք բաղաքական սխալներ, որոնք արտայայտուեցին նացիոնալիստական ու հակայեղափոխական տրոցկիստական տարրերի մերկացման գործում բաւարար զգաստութիւն չցուցաբերելու մէջ, ընկեր Խանջեանը թէեւ գիտակցեց այդ սխալները, ակայն բացութիւն չունեցաւ գործնականում բոլշեւիկօրէն ուղղելու դրանք:

Ընկեր Խանջեանի ընդհանուր վիճակը աստկանում էր նաեւ նրա տեսական հիւանդութեամբ, ծանր տեսակի տուբերկուլէօզով:

ՄՏԼ ԱՌԱԿ ԼՈՒՒՐՈՒԻՔ...

Հոկը չարաթ գիշեր ժողով մը սարքած էր «Փրթի Ժուռնալ»ի մէջ, լսելու համար Ամերիկայի «Բանուոր» թերթին երկու խմբագիրները, Ջօսէֆեան եւ Բարեջանեան, որոնք երեւանէն կուգան: Սրահին կէսը հազիւ լեցուած էր: Երբ ճառերը վերջացան եւ կարգը Ծանէլեանի անճնասպանութեան եկաւ, արդէն կէս գիշեր էր: Բայց ներկաները անհամբեր կը սպասէին եղերական դէպքին լուսաբանութեան, որ սակայն ձգեց անորոշ տպաւորութիւն: Ահաւասիկ, բառ առ բառ, Ջօսէֆեանի զեկուցման հիմնական կէտերը՝ Ծանէլեանի անճնասպանութեան մասին.

— «Պիտի ըսեմ, որ ընկ. Խանջեանի մահը մեծ վիշտ է պատճառած Հայաստանի դեկավարութեան: Դժբախտաբար, ընկ. Խանջեան անճնասպանութեան արարքով ստուերի տակ կը ձգէ իր փառաւոր անցեալը:

Մեր Երեւան հասնելէն երեք օր վերջը այցելեցինք իրեն, իր սենեկան տունին մէջ: Ջիզիմապէս շատ տկար էր, սրտի թուլութիւնը եւ շնչարգելութիւնը շատ կը նեղէին զինքը, անվերջ հովի բաժակէն ջուր կը խմէր: Մեծ շատ կը ատիպէինք որ շատ չխօսի եւ կ'ուզէինք շուտ մեկնիլ: Սակայն ինքը կ'արգիլէր եւ մեծ հետաքրքրութիւն ցոյց կուտար դէպի գաղթահայ կեանքը:

*Ամիս մը վերջը մեկնեցաւ Մոսկուա, մասնակցելու կեդր. կոմիտէի լիագումար նիստին: Մօտ **15** օր վերջը վերադարձաւ այնտեղէն եւ Երեւանի մէջ մէկ կարեւոր ժողովի — ոչ պաշտօնական, որուն ես ալ մասնակցեցայ — մօտ **2 — 2**ուկէս ժամ տեւող զեկուցում տուաւ: Ինքզինքը շատ տկար կը զգար եւ անվերջ ջուր կը խմէր: Մանրամասնութիւններ չեմ կրնար հաղորդել: Միայն պիտի ըսեմ, որ այդ ժողովին մէջ ընկ. Խանջեան խօսեցաւ ներքին թշնամիներու եւ տրոցկիականներու մասին: Յայտարարեց, որ չափէն աւելի ինքնավստահ ըլլալով, բաւարար ուշադրութիւն չեն դարձուցեր տրոցկիականներու վրայ, որոնք ներս մտնելով շարք մը հիմնարկներէ, վնասարարութեամբ կը զբաղին: Ընկ. Խանջեան ընդունեց, որ ինք իբրեւ կուսակցութեան բարտուղար պատասխանատու է այդ բանին համար եւ ինքզինքը յանցաւոր կը զգայ:*

Երկու շաբաթ վերջ իրեն հանդիպեցանք Լէնինեականի մէջ եւ մեր միջեւ պարզ, սովորական խօսակցութիւն եղաւ: Վերջին անգամ տեսնուեցանք ընկ. Խանջեանի հետ անճնասպանութենէն երեք օր առաջ եւ խօսեցանք մօտ հինգ ժամ:

Ընկ. Խանջեանը հետեւեալն ըսաւ.

— «Դաշնակցական դիակոյտները կրնան Անդրկովկասի փետէրասիօնի լուծումը մեկնաբանել իրենց ուզած ձեւով, Դաշնակցական կռռսուած դատը շահելու համար: Գաղութներուն յայտնեցէք, որ Անդրկովկասի փետէրասիօնը իր գոյութեան ընթացքին այնքան խոշոր դեր է կատարած եւ եղբայրական այնպիսի հզօր կապերով է կապած անդրկովկասեան ժողովուրդները, որ ոչ Դաշնակները, ոչ մուսավաթականները եւ ոչ ալ մենշեւիկները չեն կրնար խզել այդ կապը»:

Այս անգամ ալ ընկ. Խանջեան կրկնեց, թէ ինքը սխալներ է ունեցած:

«Ընկ. Խանջեանի դէմ որ եւ է հալածանք չէ եղած: Ընդհակառակն, ան չատ սիրուած էր թէ Անդրկովկասի դեկավարութեան, թէ Մոսկուայի Կեդր. կոմիտէի եւ թէ նոյն ինքը Ստալինի կողմէ: Իր սխալներու մասին իրեն դիտողութիւն է եղած շատ մեղմ եւ ընկերական ձեւով: Սակայն, տկարութեան հետեւանքով իր մէջը անհանդուրժողականութիւն էր յառաջ եկած եւ ատով պէտք է բացատրել անճնասպանութիւնը:

«Եթէ Խանջեանի անճնասպանութեան չուրջ հոն մեծ բան չեն ստեղծեր, պատճառն այն է, որ պայմանները փոխուած են եւ իր անճնասպանութեան արարքով նիւթ մատակարարից թշնամիներուն՝ Անդրկովկասի ներքին ահմանները չուրջ»:

Ուրիշ քանի մը «լուսաբանութիւններ» ալ վաղուան թիւով, լրացնելու համար պատկերը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼ-ԴԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐԸ

(1914 — 1915)

— · —

Նկարի «Հայկական», տուն, ընտանիք, ամուսնություն, տարբերություն, դեր ու նշանակություն կանանց հասարակական կյանքում, ազգային ոգի ու ինքնատիպություն, ժողովրդական ավանդություններ, սովորություններ, հագուստ, կենցաղ, տոներ, հարսանիքներ, սգո արարողություններ, հայ կանանց ազգային տարազներ, ազգային երգեր ու պարեր, ազգային խաղեր, հայ կնոջ դերը ընտանիքում, հայ կնոջ դերը հասարակական կյանքում, հայ կնոջ դերը ազգային-ազատագրական պայքարում, հայ կնոջ դերը ազգային մշակույթի զարգացման գործում, հայ կնոջ դերը ազգային գրականության մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային արվեստի մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային գիտության մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային կրթության մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային դպրոցի մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների հիմնադրման գործում, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների կառավարման գործում, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների ֆինանսական ապահովման գործում, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների ուսուցչական կազմի մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների աշակերտական կազմի մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների շրջանավարտների մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների հոգաբարձությունների մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների հոգաբարձությունների նախագահների մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների հոգաբարձությունների անդամների մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների հոգաբարձությունների քարտուղարների մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների հոգաբարձությունների գանձապետների մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների հոգաբարձությունների ուսումնական գծով հոգաբարձուների մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների հոգաբարձությունների տնտեսական գծով հոգաբարձուների մեջ, հայ կնոջ դերը ազգային ուսումնական հաստատությունների հոգաբարձությունների

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ)

— ● —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Տիկին Վարդուհի Պետրոսեան, որ ամուսնացած է Հայաստանի մէջ, ուր ապրած է տասը տարի, ներկայ է եղած Հայկական Յառաջդիմական Կուսակցութեան ժողովին, ուր ելոյթ ունեցած է Հայաստանի ներկայ կացութեան մասին։ Ան ներկայացուցած է նաեւ Հայաստանի Հանրապետութեան ներկայ կացութիւնը։ Ելոյթը հետաքրքրական եղած է, որովհետեւ ան ականատես եղած է Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած դէպքերուն։ Ելոյթէն ետք տեղի ունեցած է հարցուպատասխան։

— Ինչպէ՞ս կը գնահատէք Հայաստանի ներկայ կացութիւնը, տիկին Վարդուհի, եւ ի՞նչ կրնաք ըսել Հայաստանի ապագային մասին։

— Ես կը կարծեմ, որ Հայաստանի ապագան շատ լաւ է։ Ներկայ կացութիւնը ալ շատ լաւ է։ Ինչպէս գիտէք, Հայաստանի մէջ տեղի ունեցած է յեղափոխութիւն, որ ամբողջովին անարիւն անցած է։ Ժողովուրդը ինքնիշխան դարձած է։ Ան ինքնին կազմակերպած է իր կառավարութիւնը։ Ներկայ կառավարութիւնը ժողովուրդին կողմէ ընտրուած է։ Ան ունի ամբողջական վստահութիւն։ Ժողովուրդը ամէն բանի պատրաստ է, որպէսզի պաշտպանէ իր ձեռքբերումները։ Ներկայ կառավարութիւնը ունի ամբողջական աջակցութիւն։ Ան կրնայ ամէն բան ընել, որպէսզի Հայաստանը ապրի խաղաղ կեանքով։ Ան կրնայ ամէն բան ընել, որպէսզի Հայաստանը ապրի խաղաղ կեանքով։ Ան կրնայ ամէն բան ընել, որպէսզի Հայաստանը ապրի խաղաղ կեանքով

Զինադադարական համաձայնութիւն Անգլիոյ եւ Եգիպտոսի միջեւ

Անգլիական եւ եգիպտական պատուիրակութիւնները, որոնք ամիսներէ ի վեր բանակցութիւնները կը վարեն Գահիրէի մէջ, հետեւեալ համաձայնութիւնը կնքեցին զինադադարական դաշինքի մասին.—

Անգլիական զինուորները պիտի տեղաւորուին Սուէզի ջրանցքի շրջանին մէջ, քանի տարուան համար եւ 10,000ը չանցնելու պայմանով։ Երբ այս պայմանաժամը լրանայ, անգլիական զօրքը պիտի պարպէ այդ շրջանը, եթէ եգիպտական բանակը իվիճակի է պաշտպանելու իր հողը։ եթէ անհամաձայնութիւն ծագի պարպումի թուականի մասին, Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի միջամտէ իբրեւ իրաւարար։ Ապրիլի եւ Հէլիոպոլիսի օդակայաններուն տեղ ուժեր երկու կայաններ պիտի հաստատուին Սուէզի մօտ։ Անգլ. զօրքը միաժամանակ պիտի պարպէ Ապուքիրն ու Գահիրէն։ Խաղաղութեան ատեն եգիպտական որ եւ է նաւահանգիստ իբրեւ կայան չպիտի ծառայէ անգլիական տորմիղին համար։ Սակայն պատերազմի պարագային անգլ. մարտանաւերը պիտի կրնան օգտագործել եգիպտոսի նաւահանգիստները, համախորհուրդ՝ եգիպտական կառավարութեան հետ։ Եգիպտոս պիտի կրնայ աւելցնել իր բանակին թիւը, առանց խորհրդակցելու Անգլիոյ հետ։

Երէկ վերսկսան բանակցութիւնները, լրացնելու համար անգլ.եգիպտական դաշնագրին միւս մասերը, որ կը վերաբերին Սուտանի եւ ուրիշ փշոտ հարցերու։

Սարսափելի փոթորիկ մը Պոլսոյ մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն յուլիս 20 թուականով.— Բուռն փոթորիկ մը պայթեցաւ Պոլսոյ եւ շրջանին մէջ, ուեր ցանելով։ Բազմաթիւ թաղեր ողողուեցան, չատ մը չէնքեր փլան, հողը կթեցաւ զանազան վայրերու մէջ եւ երկաթական թելերը խզուեցան։ Բազմաթիւ մարդիկ վիրաւորուեցան։ Կան եւ մեռածներ։ Հրշէջները ազատարար խումբեր կազմեցին ցած թաղամասերու մէջ, որոնք անբնակելի դարձած են, ջուրի խողովակները պայթած ըլլալով։ Շոգեկառքի երթեւեկը դադրեցաւ երկար ատեն եւ կառախումբերը կարեւոր յապաղումներ ունեցան։

Ողիմպիական ջահը դէպի Պերլին

Ողիմպիական խաղերուն առթիւ, որ պիտի կատարուին Գերմանիոյ մէջ, Աթէնքէն ճամբայ ելած ջահը չարաթ օր հասաւ Սոֆիա։ Լուրը ամէն կողմ հաղորդուեցաւ եկեղեցիներու կոչնակներով եւ սալիչներով։ Ջահակիրը ընդունուեցաւ վարչապետին եւ ուրիշ անձնաւորութեանց կողմէ։ Սոֆիայի քաղաքապետը ջահը առնելով վառեց ողիմպիական խորանի կրակը և ճառ մը խօսեցաւ։ Ցետոյ կարդաց Հիթլէրի հեռագիրը՝ ուղղուած Պուլկարիոյ ողիմպիական կոմիտէին։

Ջահակիրները ճամբան չարունակեցին դէպի Եուկոսլաւիա, միշտ վազելով եւ ձեռքէ ձեռք փոխանցելով։ Այսպէս պիտի տանին մինչեւ Պերլին։

ՅԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ճանչցաւ եթովպիոյ կցումը, եւ մյայն ընդհ. հիւպատոսութիւն մը հաստատելով։ Ասկէ որոշումը պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ իտալական կառավարութեան։

ՀԱՄԱՁՆԱՒԱՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ Ուրբաթ ժան վայրագօրէն ծեծուեցաւ կիրակի օր, Ռուանի մէջ, երբ կը փորձէ ճառ խօսիլ։ Սրահը լեցուած էր կանանչ շապիկաւորներով (գիւղացիական կուսակցութիւն), որոնք բեմին վրայ խուժեցին եւ ճառախօսը գետին փռեցին։ Թերթերը կը գրեն թէ յարձակողները զինուած էին բիլերով եւ մեռազեայ գաւազաններով։

ՏՕՒԻՕ, նախկին համայնավարը, մէթինկ մը սարքած էր Մարսէյլի մէջ, կիրակի օր։ Ժողովրդական ճակատէն 4000 հոգի փորձեցին խանգարել, բայց ոստիկանութիւնը միջամտեց։ Այս առթիւ Տորիոյի նորակազմ կուսակցութեան միացաւ Սիմոն Սապիանի, որ հռչակաւոր է Մարսէյլի մէջ։

ՓՕԼ ՖՈՒ, ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, որ անպաշտօն նախարար է դահլիճին մէջ, կիրակի օր ճառ մը խօսելով սպառնալիք ներ ուղղեց հարուստներուն, ձադկելով անոնց սարքած խաղերը՝ նոր փոխադրդուելու դէմ։ «Երբ պետութիւն մը վտանգի մէջ է եղմական տեսակէտով, հարուստ դասակարգին կ'իյնայ ամէնէն կարեւոր ճիգը։ Եթէ մերժէ կամ խուսափի

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՏԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
ՓԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՑՄԱՆՆԵՐ.—

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄԱԾՔԱՑ ԹՈՒԱՄՈՒԱՅ

Յրանսա եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 փրանք	100 փրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ՅՈՒԼԻՍ
MERCREDI
29 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3177

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

«ՆԱՑԻՈՆԱԼԻՍՏԱԿԱՆ-ՏՐՈՑԿԻՍՏԱԿԱՆ»...

—•—

Այս բացատրութիւնը կը գործածէը Անդրկովկասի Երկրային Կոմիտէին պաշտօնական զեկոյցը, Ազասի Յանջեանի անձնասպանութեան առթիւ :

Նոյն բառերը կ'ըսէը Հայաստանի Կոմկուսի կեդր. Կոմիտէին յայտարարութիւնը, թուխթակարար կրկնելով նոյն բառերը.

— « Վերջին ժամանակներս իր աշխատանքի մէջ թոյլ տալով մի շարք քաղաքական սխալներ, որոնք արտայայտուեցին նացիոնալիստական ու հակայեղափոխական — տրոցկիստական տարրերի մերկացման գործում բաւարար զգաստութիւն չցուցաբերելու մէջ, ընկեր Յանջեանը թէեւ գիտակցեց այդ սխալները, սակայն բաջութիւն չունեցաւ գործնականում բոլշեւիկօրէն ուղղելու դրանք եւ դիմեց ինքնասպանութեան» :

Մեր Հայեվարով, Ազասի Յանջեան հետեւեալ մահացու մեղքերը գործեր է,—

1.— Հայաստանի մէջ երեւան եկեր են ազգայնական եւ հակայեղափոխական - տրոցկիական տարրեր. բայց ինք անհրաժեշտ արթնութիւնը ցոյց չէ տուեր, զանոնք մերկացնելու համար :

2.— Ինքն ալ հասկցեր է իր գործած սխալները, բայց քաջութիւնը չէ ունեցեր զանոնք ուղղելու գործնապէս — «բոլշեւիկօրէն» — եւ դիմեր է «անվայել փոքրոգութեան» մը — անձնասպանութիւն :

«Մանր տեսակի տուբերկուլէօզ»ն ալ՝ աղ ու պղպեղ :

Բուն հարցին անցնելէ առաջ, փորձենք վերլուծել «Փըթի Ժուռնալ»ին բահին մէջ եղած յայտարարութիւնը, այս «ծարն տեսակի» հիւծախտի մասին :

Համաձայն այդ պատմութեան, «Յանջեան Փիզիքապէս շատ տկար էր, սրտի թուլութիւնը եւ չնչարգելութիւնը շատ կը նեղէին զինքը, անվերջ քովի բաժակէն ջուր կը խմէր» :

Այսքան ծանրօրէն հիւանդ Յանջեանը կ'երթայ Մոսկուա, եւ, — «Մօտ 15 օր վերջը վերադարձաւ այնտեղէն եւ երեւանի մէկ կարեւոր ժողովին մէջ 2 — 2·30 ժամ տեւող զեկուցում մը տուաւ : Ինքզինքը շատ տկար կը զգար եւ անվերջ ջուր կը խմէր » :

Ուրեմն, մինչ ծանր էր իր վիճակը, եւ սակայն, 2 — 2·30 ժամ կը խօսի «ներքին թշնամիներու եւ տրոցկիականներու մասին» :

Դեռ աւելի պատկերալից դրուագ մը·

— « Վերջին անգամ տեսնուեցանք ընկ· Յանջեանի հետ անմոռանալի ութ պանութենէն երեք օր առաջ եւ խօսեցանք մօտ հինգ ժամ» :

Չէ՞ք փորձուիր հարցնել.— Այսքան ծանր հիւանդ մը, որ «չարունակ ջուր կը խմէր» (ուրեմն տաքութիւն ունէր), որ չնչարգելութեան դատապարտուած էր, ինչո՞ւ կը ստիպեն Մոսկուա երթալ դալ, ժամերով խօսիլ այցելուներու հետ, 2 — 2·30 ժամ զեկուցում տալ նեղացուցիչ հարցերու մասին, — փոխանակ Դիլիջան կամ Բորժոմ ղրկելու, որպէսզի հանգստանայ եւ զարմանաք ... Ինչքան սխալներ ալ գործած ըլլար, իրաւունք չունէ՞ր բժշկուելու : Եւ եթէ աննեղելի էին իր մեղքերը, գժուա՞ր էր պաշտօնէն արձակել եւ ղրկել ապաքինարան մը :

Թերեւս «բոլշեւիկօրէն» թոյլատրելի չեն այսպիսի հարցումները, երեւանի կամ Թիֆլիզի մէջ : Իսկ այստե՞ղ,— Փարիզի մէ՞ջ ալ մեր խելքն ու լեզուն կղպանքի տակ դնելու հարկադրուած ենք :

×

Անցնինք բուն հարցին,— «նացիոնալիստական, տրոցկիստական - հակայեղափոխական» :

Երեք բառերն ալ մեւնոյն իմաստն ունին,— հակախորհրդային : Աւելի ճիշդ՝ հակասովետական : Երեքն ալ այնքան առաձգական են, որքան իսլամական Շէրիաթին բառերն ու բացատրութիւնները : Կրնաս մեկնել կամ հասկնալ ուզածիդ պէս. բայց ազատ չունիս, եթէ մէկն ու մէկը փակցուցին ճակտիդ :

Առնենք առաջինը, «նացիոնալիստական» :

Ուրեմն ազգայնական հոսանքներ երեւան եկած են եղեր Հայաստանի մէջ, եւ Ազասի Յանջեան փոխանակ զանոնք անխնայ մերկացնելու եւ անողորմաբար խափանելու, ակարացեր եւ անձնասպանութեան դիմեր է : (Դեռ չիմացանք թէ ի՛նչպէս,— ատրճանա՞կ, թո՞յն խմելով թէ ինքզինքը կախելով) :

Արդ, կարելի՞ էր իմանալ այդ «ազգայնական» արատայայտութեանց բովանդակութիւնը :

Ազասի Յանջեան նորեկ մը չէ կուսակցութեան մէջ : Բոլորն ալ կը վկայեն որ դեռ պատանի հասակէն եղած է կատաղի հակազգային, նոյնիսկ խրախուսելով հանրապետական կառավարութեան դէմ ապստամբած Թաթարները եւ ըմբոստութեան հրաւիրելով հայկական զօրքը :

Իր քարտուղարութեան չրջանին ալ, երբ տիրաբար կը վարէր Հայաստանի ճակատագիրը, տեղի - անտեղի, բայց միշտ անխնայ չանթեր կ'արձակէր ազգայնական հոսանքներուն դէմ, ամէնէն անճոռնի բացատրութիւնները գործածելով :

Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ այս կատաղի բոլշեւիկը յանկարծ կը թուղնայ, «քաղաքական սխալներ» կը գործէ, եւ փոխանակ «նացիոնալիստական տենդենց»ները ճզմելու, իր գլուխը կ'ուտէ : Ո՞վ էր բռնած իր ձեռքէն, տիրաբար գործելու համար, առանց աչ ու ձախ նայելու, ինչպէս իր ամբողջ գործունէութեան ընթացքին :

Արդարութիւնը կը պահանջէ գտնել այս հարցումներուն վաւերական պատասխանը, եթէ ոչ Ազասի Յանջեանը արդարացնելու, գոնէ Հայաստանի նոր անցուդարձը լուսաբանելու համար :

Դուք ճշմարտութիւնը երեւան հանեցէք, թող հարուածը նոյնէն իջնէ Դաշնակցութեան գլխուն, քանի որ ընդունակ չէք նոյն իսկ ձեր ընկերոջ պատիւը փրկելու :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Նոր դիւրութիւններ Հայաստան գաղթողներուն

—·—

« Իզվեստիա», խորհրդային իշխանութեան պաշտօնաթերթը, կը գրէ յունիս 23 թուականով.—

«Խորհրդային Միութեան կառավարութիւնը եւ համայնավար կուսակցութեան կ. կոմիտէն կը հաստատեն, որ Խորհրդային Հայաստանի կառավարութիւնը բաւարար աշխատանք չէ տարած Արեւմտեան երկիրներէ Հայաստան տեղափոխուած գաղթականներու տեղաւորման գործին մէջ : Խորհրդային Միութեան կառավարութիւնը եւ համայնավար կուսակցութեան կ. կոմիտէին որոշեցին տալ կարգ մը հարկային դիւրութիւններ հայ գաղթականներուն : Կազմուած համայնական տնտեսութիւնները (կոլխոզ) 4 տարուան ընթացքին ազատ են պետութեան մթերքներ յանձնելու պարտաւորութենէն եւ չահատուրքէ : Գաղթականներէն անոնք որ կը փափաքին մեկնաւոտես ըլլալ, կ'ունենան նոյն դիւրութիւնները երկու տարուան համար : Իսկ տնայնագործները երեք տարուան ընթացքին պիտի վայելեն 50 առ հարիւր զեղչ տուրքերու վրայ : Այն վայրերուն մէջ, ուր հաստատուած են գաղթական համայնատնտեսները, ջուր պիտի տարուի, դպրոցներ կը թափեն հարաւային Սպանիոյ մէջ, սպառնալով Մալակայի, որ կառավարութեան ձեռքը կը գտնուի :

Սան Սեպաստիանոյէն հասած փախստականներ կը պատմեն թէ նոր անկարգութիւններ պատահած են : Անօթի ամբոխը աւարի տուած է խանութները : Թնդանօթակիր մը ռմբակոծեց ապստամբները, մեծ վնասներ պատճառելով քաղաքին : Աւթուրիազի մէջ համայնավարները ամրոցներու վերածած են հանքերը եւ կը կռուին Օվիէտոյի չուրջը : Կառավարական օդանաւեր նորէն ռմբակոծեցին Փալմա - Մայորքան, որպէսզի անձնատուր ըլլան կղզին ապաստանած ապստամբները : Մալակայէն կառավարական զօրագունդ մը ճամբայ ելաւ դէպի Ալճեսիրաս, իսկ ապստամբներն ալ գունդ մը ղրկեցին անոր դէմ : Կառավարական մարտանաւերը ուժգնօրէն ռմբակոծեցին Մէլիլան, որ ապստամբական կեդրոն մըն է սպանիական Մարոքի մէջ : Կառավարութիւնը այժմ կը ճգնի դրաւել Քատիքսը, Սարակոսան, Սէվիլլան եւ ուրիշ քաղաքներ, որոնք ապստամբական կեդրոններ են : Կ'ըսուի թէ Սարակոսա պաշարուած է արդէն, իսկ փորձեր կը կատարուին Սէվիլլայի ջուրը եւ լոյսը կտրելու համար :

Հեռագրի մը համաձայն, Մալակայի չուրջը մղուած ճակատամարտի մը մէջ սպաննուած են աւելի քան 400 համայնավարներ եւ 120 ապստամբներ : Իսկ երկու կողմի վիրաւորներուն թիւը կը հասնի 1200ի : Համայնավարները նահանջելով, կրակի կուտան անտառները, որպէսզի խափանեն ապստամբներուն յառաջխաղացութիւնը : Կ'ըսուի թէ Զօր. Ֆրանքօ Մարոքէն ճամբայ ելած է օդանաւով, դէպի Սէվիլլա, ստանձնելու համար հարաւային բանակին հրամանատարութիւնը : Ապստամբները Մարոքէն Սպանիա զինուոր կը փոխադրեն օդանաւերով : Շոգենաւային փոխադրութիւնը դժուար է, որովհետեւ կառավարական սուզանաւեր հսկողութիւն կը կատարեն Ճիպրալթարի նեղուցին մէջ :

Կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ալքազարի մէջ ամրացած 1000 ապստամբներ անձնատուր եղան : Նոյն աղբիւրին համաձայն, Մատրիտ ազատած է սովէն, ճամբաները բացուած ըլլալով մայրաքաղաքէն դէպի Միջերկրական : Երկուշաբթի օր Մատրիտ հասան 30 պաշարաբարձ կառախումբեր, իւրաքանչիւրը 11 վագոն : Զօր. Մոլա, ապստամբներուն հիւսիսային ճակատի հրամանատարը, որ կը սպառնայ պաշարել Մատրիտը, կը սպասէ Զօր. Ֆրանքոյի, միասնաբար գրոհ տալու համար : Կ'ըսուի թէ Սարակոսայի ապստամբներուն ձեռքը անցած են Սպանիոյ բոլոր հրասայլերը, ընդամէնը քսան հատ եւ պիտի գործածուին Մատրիտի դէմ :

— Ֆրանսական կառավարութիւնը բացառիկ միջոցներ ձեռք առաւ սահմանապուրին վրայ, հրամայելով որ Փոյի եւ Պիարիցի մէջ գտնուած օդանաւեր կամ եւ պատրաստ ըլլան, Ֆրանսական հպատակներու պաշտպանութեան համար : Կը կարծուի թէ կռիւները պիտի սաստկանան քանի մը օրէն :

**** Աչխատաւորական թերթ մը, «Մոլիտարիտատ», կը գրէ թէ 50 Ֆրանսական սաւառնակներ հասած են Պարչելոնա : Ուրիշ աղբիւրէ մըն ալ կը ծանուցանեն թէ քսան սաւառնակներ հասած են Մատրիտ :*

ԿԻԻԻ ԲՈԼՈՐ ՁԱԿԱՏՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

—•—

ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐԸ ՊԱՐՏՈՒԱ՞Ծ ԵՆ ՄԱՏՐԻՏԻ ԱՌՋԵՒ

Ֆրանսա կը զօրացնէ սահմանապուրին պաշտպանութիւնը

—·—

Մինչ հակասական են լուրերը, Սպանիոյ դէպքերու մասին : Թէ կառավարութիւնը եւ թէ ապստամբները կը չարունակեն յաղթանակներ ծանուցանել, որոնց վաւերականութիւնը դժուար է ստուգել : Կառավարական զեկոյցին համաձայն, Հանրապետական բանակը բուռն յարձակողականի մը ձեռնարկած է Մատրիտի հիւսիսային լեռներուն մէջ եւ կը յուսայ ամբողջովին մաքրել ամբողջ շրջանը, փրկելով մայրաքաղաքը : Կ'ըսուի թէ բանուորներ գրաւած են հիւսիսէն դէպի Մատրիտ առաջնորդող երեք գլխաւոր կիրճերը, իսկ ապստամբները Սէկովիա կը քաշուին : Իսկ ապստամբները Հազարաւոր լեգէոնականներ եւ մարոքեան զինուորներ կը թափեն հարաւային Սպանիոյ մէջ, սպառնալով Մալակայի, որ կառավարութեան ձեռքը կը գտնուի :

Սան Սեպաստիանոյէն հասած փախստականներ կը պատմեն թէ նոր անկարգութիւններ պատահած են : Անօթի ամբոխը աւարի տուած է խանութները : Թնդանօթակիր մը ռմբակոծեց ապստամբները, մեծ վնասներ պատճառելով քաղաքին : Աւթուրիազի մէջ համայնավարները ամրոցներու վերածած են հանքերը եւ կը կռուին Օվիէտոյի չուրջը : Կառավարական օդանաւեր նորէն ռմբակոծեցին Փալմա - Մայորքան, որպէսզի անձնատուր ըլլան կղզին ապաստանած ապստամբները : Մալակայէն կառավարական զօրագունդ մը ճամբայ ելաւ դէպի Ալճեսիրաս, իսկ ապստամբներն ալ գունդ մը ղրկեցին անոր դէմ : Կառավարական մարտանաւերը ուժգնօրէն ռմբակոծեցին Մէլիլան, որ ապստամբական կեդրոն մըն է սպանիական Մարոքի մէջ : Կառավարութիւնը այժմ կը ճգնի դրաւել Քատիքսը, Սարակոսան, Սէվիլլան եւ ուրիշ քաղաքներ, որոնք ապստամբական կեդրոններ են : Կ'ըսուի թէ Սարակոսա պաշարուած է արդէն, իսկ փորձեր կը կատարուին Սէվիլլայի ջուրը եւ լոյսը կտրելու համար :

Հեռագրի մը համաձայն, Մալակայի չուրջը մղուած ճակատամարտի մը մէջ սպաննուած են աւելի քան 400 համայնավարներ եւ 120 ապստամբներ : Իսկ երկու կողմի վիրաւորներուն թիւը կը հասնի 1200ի : Համայնավարները նահանջելով, կրակի կուտան անտառները, որպէսզի խափանեն ապստամբներուն յառաջխաղացութիւնը : Կ'ըսուի թէ Զօր. Ֆրանքօ Մարոքէն ճամբայ ելած է օդանաւով, դէպի Սէվիլլա, ստանձնելու համար հարաւային բանակին հրամանատարութիւնը : Ապստամբները Մարոքէն Սպանիա զինուոր կը փոխադրեն օդանաւերով : Շոգենաւային փոխադրութիւնը դժուար է, որովհետեւ կառավարական սուզանաւեր հսկողութիւն կը կատարեն Ճիպրալթարի նեղուցին մէջ :

Կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ալքազարի մէջ ամրացած 1000 ապստամբներ անձնատուր եղան : Նոյն աղբիւրին համաձայն, Մատրիտ ազատած է սովէն, ճամբաները բացուած ըլլալով մայրաքաղաքէն դէպի Միջերկրական : Երկուշաբթի օր Մատրիտ հասան 30 պաշարաբարձ կառախումբեր, իւրաքանչիւրը 11 վագոն : Զօր. Մոլա, ապստամբներուն հիւսիսային ճակատի հրամանատարը, որ կը սպառնայ պաշարել Մատրիտը, կը սպասէ Զօր. Ֆրանքոյի, միասնաբար գրոհ տալու համար : Կ'ըսուի թէ Սարակոսայի ապստամբներուն ձեռքը անցած են Սպանիոյ բոլոր հրասայլերը, ընդամէնը քսան հատ եւ պիտի գործածուին Մատրիտի դէմ :

— Ֆրանսական կառավարութիւնը բացառիկ միջոցներ ձեռք առաւ սահմանապուրին վրայ, հրամայելով որ Փոյի եւ Պիարիցի մէջ գտնուած օդանաւեր կամ եւ պատրաստ ըլլան, Ֆրանսական հպատակներու պաշտպանութեան համար : Կը կարծուի թէ կռիւները պիտի սաստկանան քանի մը օրէն :

**** Աչխատաւորական թերթ մը, «Մոլիտարիտատ», կը գրէ թէ 50 Ֆրանսական սաւառնակներ հասած են Պարչելոնա : Ուրիշ աղբիւրէ մըն ալ կը ծանուցանեն թէ քսան սաւառնակներ հասած են Մատրիտ :*

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ԴԱՇԻՆՔԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

Գաղթավայրերու խնդիրը եւ Անգլիոյ դիրքը

Երկուշաբթի օր շատ կարեւոր վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ : Արտաքին նախարար Պ. Իտըն յայտարարեց թէ Միջերկրականի փոխադարձ աջակցութեան դաշինքը, որ կնքուած էր անցեալ յունուարին, Ֆրանսայի, Եունաստանի, Թուրքիոյ եւ Եուկոսլավիոյ հետ,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՐԵՒԱՆԻ ԲԱՐԻՔԱՁԻԿՆԵՐԸ

Հայաստանի թերթերուն ընթերցումէն այն տպաւորութիւնը կը ստանաք, որ խորհրդային սահմանադրութիւնը յուսախաբութիւն պատճառած է երեւանի նոյնիսկ պաշտօնական (կառավարական ու կուսակցական) շրջանակներուն, — «հաւատարիմ»ներուն ։

Մոսկուայէն հասած որ եւ է հրահանգի առթիւ Խորհ. Հայաստանի թերթը կը յորդէր «բոցավառ» ոգեշնչներով եւ սովորական խնկարկութիւններով : Սակայն խորհրդային սահմանադրութեան նման «պատմական» փաստաթուղթ մը ուրիշ արձագանգ չի գիտեր, բայց միայն կուսակցական ժողովի սովորական բանաձեւ մը, սահմանապահ զինուորներու ոգեշնչումը, եւ ... «Նայիրեանց պօհտ» Զարեւճի ոտանաւորը : Արտատպեմ ... պատմութեան համար :

ԵՐՐՈՐԴ ԱՑԳԱԲԱՑ

Ժողովուրդներուն իմաստնագոյն առաջնորդին եւ ամենամեծ բարեկամին ԵՈՍԻՖ ՍՏԱԼԻՆԻՆ,
Նայիրեան պօէտից՝ ներքոյ նուաստագոյն եւ խօսք պօէտական, խորհրդային նոր սահմանադրութեան համար :
Ա.

Երեք այդ է ցոլացել հայրենիքի վրայ մեր.— երեք անմար արշալոյս — տիեզերքի համար ողջ :— Այդն Առաջին ... նա չաչեց իրրեւ բոցէ Հոկտեմբեր :— Որ արիւնով նուաճեց նոր գոյութեան համար հող :
Բ.

Այդը երկրորդ ... Դա մեր մեծ Ղեկավարի պողպատէ,— Ձեռքով վառած Այդն էր բորբ՝ որ դաշտերի վրայ նոր,— Փուեց որպէս հիւղերի երջանկութեան մշտատեւ,— Համայնական հերկերի բեղուն բերքով փառաւոր :
Գ.

Այդը երրորդ ... Ահա նա.— բացուում է նա ոսկերիզ,— Նոյն հանճարի խորհուրդով՝ ոգիներէ վրայ մեր,— Այդ — կրկնակի անկաչկանդ խորհրդային ազգերի —Ցառնած ոգին է կոչուում աչխատանքի հանճարեղ :
Դ.

Օ՛, մեր ոգու, մեր հողի, մեր սերտեսի — եւ համայն,— Հայրենիքի վրայ մեծ — Այգաբացեր մեր երեք, — Դուք իրարից էք սերել, նոյն Արեւի դուք անմար,— Բորնկումներն էք՝ նրա ճանապարհին անեզերք :

Ահա տեսաք թէ ի՛նչ հանճարաշող բանաստեղծութեամբ կ'ողջունուի Սահմանադրութիւնը,— թէեւ մենք ցնդաբանութիւն կ'ըսենք այսպիսի բանաստեղծութիւններուն :

Սահմանադրութիւնը ողջունած են նաեւ նկարիչները, քանդակագործները, գրողները, որոնց կարգին՝ Զապէլ Եսայեանը, որուն — խե՛ղճ թուրակներ — լորձնաշուրթն կը փառաբանեն Ստալինը պարզ այն պատճառով որ իրենց շնորհեր է սահմանադրութիւն մը,— այսինքն հայկական հողամասերու բռնագրաւման նուիրագործումը : Խե՛ղճ մարդիկ, կարծես ոչինչ կը յուզէ իրենց ուղեղին ճախճախուտը, ոչ իսկ այն տուայտը, որ կատարուեցաւ իրենց էքին տակ, տակաւին չմարած՝ «ողջոյն»ներուն արձագանգը :

Միամտութիւն պիտի ըլլար խանջեանի էքսթանի խօսքերէն եւ իր «տավարիշ»ներէն : Հայկական ողբերգութենէն առեղեակ իրենց գանկին մէջ իրենց իսկ ձեռքով գնդակ մը պարպելու հերոսութենէն աւելի, կը սպասէի, սակայն, որ այդ բարի - ծաղիկներէն մին կը կոտրէր իր գրիչը եւ չէր գրեր այնպիսի փառաբանութիւններ, զորս չեմ կրնար արտագրել, դժբախտաբար, այս կարճ սիւնակին մէջ :

ԱՐԱՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

—•—

Գ. Գասեան, վալանս	35
Ցուլիս 18ի գումարը	4166
Ընդհ. գումար	4201

ՄԱՆՕԹ.— Այս առթիւ ստացած ենք նաեւ 35 ֆրանք, Հ. Ց. Դ. Վէրթերաններու Ֆօխտին համար եւ յանձնած կեդր. Ճանճանժողովին : Այս 70 ֆրանքին 50ը նուիրած է ընկ. Գէորգ Գասեան, իր երրորդ զաւկին մկրտութեան առթիւ, իսկ 20 ֆրանքը՝ կնքահայրը, Զարեհ Գասեան :

ԱՅՍ ԳՈՀԱՐՆԵՐՆ ԱԼ, ԻԲՐԵՒ ԱՂ ԹԻ ՊՂՊԵՂ

—·—·—

Երէկ ամփոփած էինք Ամերիկայի «Բանուոր»ի խմբագրին հարթ օրուան ճառին այն մասը որ կապ ունի Ազասի Յանջեանի սպանութեան հետ : Մեր թղթակիցը գրի առած է նաեւ ճառախօսին հետեւեալ խօսքերը·

— « Սոցիալիզմի կառուցման ճանապարհին ինկած դժուարութիւնները յաղթահարելէ վերջ, թոյլատրելի չէր ընկեր Յանջեանի այս քայլը (անձնասպանութիւն) : Մենծ Ստալինի նշանախօսքը՝ ուրախ եւ երջանիկ եղէք, կը ցուցնէ խորհ. երկիրներու մէջ տեղի ունեցած փոփոխութիւնները եւ Հայաստանի մէջ ապրող ամէն մարդ տիւր ըլլալու պատճառ մը չունի : Եթէ ձեզմէ ոմանք դեռ չեն կարդացած խորհ. նոր սահմանադրութեան նախագիծը, անպայման ծանօթացէք, որովհետեւ անոր պատմական դերը համաչխարհային արժէք ունի : Այդ պատմական վաւերագիրը վերցուցած է դասակարգային տարբերութիւնները եւ աչխատանքի չահագործումը· Հոն սոցիալիզմը այլեւս փորձարկութիւն չէ, այլ իրականութիւն : Այս պայմաններու տակ Յանջեանի անձնասպանութիւնը հակասութեան մէջ կը դնէ ինքզինքը :

... Բոլորդ գիտցէք, որ խորհ. երկիրներու մէջ ներքին սահմանային վէճեր գոյութիւն չունին : Միեւնոյն է, թէ Ղարաբաղը, անխիչեանը կամ Ախալքալակը որո՞ն կը պատկանին՝ Հայաստանի՞ն, թէ Ադրբէջանին կամ Վրաստանին : Ամէն ոք ազատ է ուզած տեղը երթալ եւ ապրիլ,— Հայաստան, Ղարաբաղ, թէ Նախիչեւան :

Երեւանի արհեստական ձգախիժի գործարանին վրայ ծախսուած է 40 միլիոն ռուբլի եւ այդ գրամը տուած է Մոսկուան : Եթէ չըլլար Ռուսաստանի օգնութիւնը, երեւի Հայաստանի մէջ կառարուած չինարարութեան կէսն անգամ չէին կրնար իրականացնել : Այս փաստը կը բաւէ, հասկնալու համար, որ հոն սահմանները դեր չեն խաղար եւ մեզ համար քնաւ կարեւոր չէ, թէ Ղարաբաղն ու Նախիչեւանը որո՞ւն կը պատկանին : Հեռագիրներու մէջ մատնանշուած է, որ ընկ. Յանջեան հակայեղափոխականներու եւ տրոցկիականներու դէմ թոյլ պայքար է մղած : Ներքին թշնամին վտանգաւոր է ոչ թէ անոր համար, որ ուժեղ է, այլ որովհետեւ թոյլ է եւ կրնայ հոգեվարքի մէջ յուսահատ քայլերու դիմել : Ատոնց հանդէպ պէտք է զգաստ (արթուն) մնալ» :

Առաքասէրներու օրհներգ պիտի չլսե՞ք

—•—

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի խորհրդարանին, ջնջելու համար 1849ի օրէնքը, որ տրամադրէ առանց այլ եւ այլի Ֆրանսայէն արտաքսել այն օտարականները որոնք կասկածելի են կամ կը խանգարեն պետութեան ապահովութիւնը : Նոր օրինագծով, այդպիսիները պարզապէս դատարան պիտի յանձնուին :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՂՕՐՏԿԱ ԵՎ ՏԱՐԱՀԱՍՏԱՑ ՂՎԱՑԱԽՄԲԱՋՈՒՅԼՆԵՐ

(1914 — 1915)

— • —

Հին վախճանի մոտ ես ամեն ինչ ինձ համար կորցրել էի իմ հետաքրքրությունը։ Ես ոչ մի բանի չէի ուզում, ոչ մի բանի չէի ձգտում։ Ես ինձ զգում էի ինչպես մի ծանր հիվանդ, որ ամեն ինչից հրաժարվում է, որովհետև գիտի, որ ոչ մի բան չի կարող նրան բուժել։ Ես ինձ զգում էի ինչպես մի ծանր հիվանդ, որ ամեն ինչից հրաժարվում է, որովհետև գիտի, որ ոչ մի բան չի կարող նրան բուժել։

ՅՈՒՐԻՔ

(ՎԵՊ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ)

— • —

Պատմական վիպակ Ալեքսանդր Շիրվանզադեի — Հայ ժողովուրդը ընդհանրապես, իսկ հայ մտավորականությունը մասնավորապես, միշտ ալ մեծ հետաքրքրություն ցուցաբերած է եղած է եվրոպական մեծ գրողներու նկատմամբ: Ամեն անգամ, երբ որևէ եվրոպական մեծ գրող մահացած է, հայ մամուլը ոչ միայն ծանոթացուցած է իր ընթերցողները անոր կյանքին ու գործունեության հետ, այլև ամեն անգամ, երբ որևէ եվրոպական մեծ գրողի գործ թարգմանված է հայերեն, հայ մամուլը ոչ միայն ծանոթացուցած է

այլեւս վերջացած է: (Մուսոլինի պահանջած էր չեղեալ նկատել այս գաշինքը, որպէսզի կարենայ մասնակցիլ Եւրոպայի գործերուն): Այս առթիւ Իտըն յայտարարեց.

— « Այս ամսուան կիսուն իտալական կառավարութիւնը յայտարարութիւն մը ուղղած է Եուկոսլավիոյ, Ցունաստանի եւ Թուրքիոյ կառավարութեան եւ զօրաւոր հաւաստիքներ տուած է թէ երբեք միտքէն չէ անցուցած եւ թեանց եւ զօրաւոր հաւաստիքներ տուած է թէ երբեք միտքէն չէ անցուցած եւ չանցըներ որ եւ է յարձակողական գործողութիւն կատարել այդ երեք երկիրներէն մէկուն դէմ, իրրեւ հատուցում իբրեւ պատժական քաղաքականութեան: Իտալիա վերջնապէս փակուած կը համարի պատժական տնօրինութեանց գլուխը եւ անկեղծօրէն կը յուսայ թէ նոր չրջան մը պիտի բացուի ազգերու փոխադարձ գործակցութեան համար: Հետեւաբար, ուրախ եմ յայտարարելու թէ Ն. Վեհափառութեան կառավարութեան տեսակէտով՝ այլեւս անհրաժեշտ չէ բրիտանական հաւաստիքներ տալ Ցունաստանի, Թուրքիոյ եւ Եուկոսլավիոյ »:

Ցետոյ պատասխանելով զանազան հարցումներու, նախարարը յայտնեց թէ ներկայ պարագաներուն մէջ է դժուար է քննել հոգատարութեանց փոխադարձման խնդիրը: «Այդ հարցը միայն Մեծն Բրիտանիան չի չահագրգռեր, այլ եւ միւս հոգատար պետութիւնները: Մնաց որ, խնդիրը ծանր դժուարութիւններ պիտի յարուցանէ բարոյական, քաղաքական եւ իրաւական տեսակէտով: Կառավարութիւնը անկեղծօրէն կը խոստովանի թէ չի կրնար որ եւ է լուծում գտնել այդ խնդիրներուն: Կը յուսամ թէ՝ երբ այնքան անլոյծ խնդիրներ կան սեղանի վրայ, որ եւ է կողմէ փափաք չպիտի յայտնուի այս միջոցին ծանր տարակարծութեանց նոր պատճառներ յարուցանել ազգերու միջեւ »:

Նախարարը ուրիշ միջազգային հարցերու մասին ալ խօսելով, գոհունակութիւն յայտնեց Մոնթրէոյի խորհրդաժողովին յաջողութեան համար, «որուն չնորհիւ ամրապնդուեցան Թուրքիոյ եւ Մեծն Բրիտանիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները»: Խօսեցաւ նաեւ Ազգերու Դաշնակցութեան բարեփոխման մասին, չեչտելով.— « Այժմ բոլոր ազգերն ալ կ'ըմբռնեն թէ ամէն ազգ պատրաստ չէ պատերազմի երթալու իւրաքանչիւր ազգի համար: Ազգերու Դաշնակցութեան մասին որ եւ է առաջարկ ներկայացուցած առեն, պէտք է նկատի առնել այս իրողութիւնը »:

Ի՞նչպէս գրաւեցին Տարտանէլը

Պոլսոյ թուրք թերթերը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն նեղուցներու վերազրաւման մասին, որ տեղի ունեցաւ յուլիս 21ին.—

Այս առաւօտ, ժամը 5ին, Զանաք Գալէի առջեւ խարսխեցին «Եավուզ» զրահաւորը, «Համիտիէ» յածանաւը, «Զաֆէր», «Թընազ», «Գօճա Թէփէ» թորպիլահալածները, «Հըզըր Րէիս» թնդանօթակիրը, Ա.ևԲ. «Ինէօնիւ» ընդհանրապէս եւ «Բասխո» ականակիր նաւը: Ծովակալ Շիւքրիւ, «Եավուզ»ի նուագախումբը եւ ծովային զինուորներու չոկատ մը ցամաք ելան, բանակը դիմաւորելու համար: Ժամը 13·30ին, քաղաքը պատեղէ յետոյ, չոկատ մը զինուոր «Համիտիէ» յածանաւը նստաւ եւ իմրոզ երթալով գրաւեց այդ կղզին: Ուրիշ չոկատ մըն ալ Պօհճա Ատան գրաւեց: Բանակը երեք քիլոմեթր հեռաւորութեան վրայ զիմաւորուեցաւ ծովակալին, կուսակալին, քաղաքապետին, ոստիկան-զինուորներու հրամանատարին եւ հեծեալ գիւղացիներու կողմէ: Բանակին գլուխը կը գտնուէր զօր. Հիւսէյին Գըլըճլը: Երբ բանակը ներս կը մտնէր, իմիրէն եւ Խօքիչէհիրէն եկած սաւառնակները թռիչքներ կատարեցին քաղաքին վերեւ: Բանակին մուտքը տեղի ունեցաւ ճիշդ կէսօրին եւ յուզիչ տեսարաններ պարզեց: Երիտասարդ թէ ծեր, ամէն մարդ կ'ողջագուրուէր զինուորներուն հետ: Փոքրիկներ ծաղկեփունջեր կուտային հրամանատարին եւ զինուորներուն, իսկ զինուորներու սուիններուն ծաղիկներ կ'անցընէին: Երբ թափօրը հասաւ Հանրապետութեան հրապարակը, ամբողջ ժողովուրդը սկսաւ միաբերան երգել Տանամեակի քայլերգը:

Ճառերէ յետոյ փայլուն զօրանոց մը տեղի ունեցաւ, մինչ սաւառնակները կը ճախրէին օդին մէջ: Գայմագամը որ ժամանակին սակաւաթիւ զինուորներով կեցուցած էր թշնամիին յարձակումը Աբը - Պուրունի մէջ, ոտնին առթիւ սուիններէ կազմուած կողպէք մը (քիլիս) չինել տուած էր Քիլիս Պահրի առջեւ:

Կէսօրէ յետոյ, հրամանատարը, կուսակալը եւ քաղաքապետը այցելութիւն տուին նաւատորմիղին եւ թնդանօթաձգութեամբ ողջունուեցան: Ապագինուած ամբողջ գօտին գրաւուած է եւ թնդանօթներ զետեղուած են ամբողջ նեղուցին մէջ:

*** Ազգ. Ժողովը պիտի գումարուի Ցուլիս 30ին, հինգշաբթի, վաւերացնելու համար Նեղուցներու նոր պայմանագրութիւնը: Ժողովը յաջորդ օրը գաղտնի նիստ մը պիտի ունենայ եւ պիտի ընդունի օրինագիծ մը, որով կառավարութիւնը իրաւասութիւն կը ստանայ դիմելու ամէն միջոցի որ անհրաժեշտ են Նեղուցներու ապահովութեան եւ երկրին պաշտպանութեան համար:

Կ'լսուի թէ մեծ ռազմափոթեր պիտի կատարուին Թրակիոյ մէջ, օգոստոսին:

*** Պոլսոյ Պատրիարքը եւ Ազգ. վարչութիւնը շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են Աթաթիւրքի եւ վարչապետ Զօր. Ըմէթի, որոնց շնորհիւ «Նեղուցներուն եւս տիրացանք »:

*** Պոլսոյ ցոյցերուն առթիւ, համալսարանի վերատեսուչը բացագանչեց.

— « Լօզանը թրքացուց Նեղուցները, իսկ Մոնթրէօ յաւերժացուց Թրքութիւնը »:

Իսկ ուսուցչապետ Էնվէր Զիա յայտարարեց.

— « Լօզանը այնպիսի դաշնագիր մըն էր որ Եւրոպա ծունկի եկաւ Ասիոյ առջեւ »:

Անգլեւեգիպտական զինուորական դաշինքը

Երէկ հաղորդած էինք թէ զինուորական դաշինք մը կնքուած է Անգլիոյ եւ Եգիպտոսի միջեւ: Լոնտոնի թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն այս մասին.— Խաղաղութեան առեն անգլ. զօրքին թիւը 10,000էն աւելի պիտի չըլլայ. բայց կրնայ աւելնալ, միջազգային բարդութեան մը, պատերազմի վտանգի կամ պատերազմի պարագային: Այս բանակին համար զօրանոցներ պիտի չինուին Սուէզի չրջանին մէջ, եգիպտացի աշխատաւորներու կողմէ, ղեկավարութեամբ անգլեւեգիպտական մասնագէտներու խումբի մը: Պիտի չինուին նաեւ երկու օդակայաններ, միեւնոյն չրջանին մէջ, բայց անգլ. օդաւորմիղը առժամապէս Հէլիոպոլիս պիտի մնայ: Անգլիա նաւակայան չպիտի ունենայ եգիպտոսի մէջ, բայց ամէն դիւրութիւն պիտի վայելէ: Եգիպտական բանակը պիտի մարզուի անգլիացի սպաներու կողմէ, առանց որ եւ է առմանաւոյնման ենթարկուելու: Քսան տարի վերջը խորհրդաժողով մը պիտի գումարուի, քննելու համար եգիպտոսի զինուորական ուժերը: Եթէ անոնք բաւական համարուին Սուէզի չրանցքը պաշտպանելու համար, անգլ. զօրքը պիտի քաշուի եգիպտոսէն:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ պիտի մասնակցին յառաջիկայ միջազգային խորհրդաժողովին, քանի որ միջերկրականի դաշինքը չեղեալ հռչակուեցաւ և երկու պետութիւններն ալ հրաւիրուած են առանց վերապահութեան:

ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԸ, որ Քան պիտի երթար օդափոխութեան համար, հրաժարեցաւ այդ ծրագրէն, նկատի առնելով Սպանիոյ դէպքերը եւ Ֆրանսայի կացութիւնը:

«ՔՈՒԻՆ ՄԷՐԻ», Անգլիոյ անդրաւլանտեան հսկան, նորէն չյաջողեցաւ «կապոյտ ժապաւէնը»: Երկուշաբթի օր Անգլիայէն Ամերիկա հասաւ 4 օր 10 ժամ 29 վայրկեանէն, 3 ժամ կարճեցնելով ճամպան, բայց նորէն մրցանիշը կը պահէ «Նորմանտի»ն:

Հ. Ց. Դ.

Փաւիզ

ՊԱՆԵԷՒ-ՔԱՇԱՆԻ Արիւնեւ ենթակոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այսօր չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, 17 rue Ampère: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի հարցերու քննութիւն:

ԱՐՆՈՒՎԻԼԻԻ «ՎԱՐԴԱՆ» ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, ընկ. Ց. Հիճանեանի բնակարանին մէջ: Կը հրաւիրուին Հրայր, Ռազմիկ եւ ընաւրոս խումբերու բոլոր ընկերները: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Ներկայ կ'ըլլան կ. կ-ի կողմէ ներկայացուցիչներ:

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

ՀԱՑ ԸՆԴՀ. ՀԵՐՈՒՍԱՄԱՐՏՆԵՐԻՒ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

կազմակերպուած Պանեէօ-Քաշանի «Արծիւ» ենթակոմիտէի կողմէ

9 Օգոստ. կիրակի առաւօտեան ժամը 11էն մինչեւ 23 Ռօպէնսօնի դարաստանին մէջ, Maison Fiquet

կը խօսին ընկերներ

ՔԱՒԱՐՃ ՄԻՍԱԿԵԱՆ եւ Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ

կ'երգէ ՕՐ. ԳՐՆԵԱՋԵԱՆ, կ'արտասանեն Օր. Նոր ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ եւ Է. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ:

Կովկասեան եւ հայկական պարեր մասնաւոր տարազներով, խրթերգներ եւ լն:

Կը նուագէ ԹԱՒՈՒՍ ԳԱՐԵԳԻՆ

Մատնաւոր նուագախումբ եւ եւրոպական պարեր: Ճոխ պիւֆէ:

Մուտք 3 ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 128 հանրակառքը եւ իջնել Ռօպէնսօն

«ՏԱՐՕՆԻ ԱՇԽԱՐՀԸ»

Այս է անունը 350 էջերէ բաղկացած մեծ հատորին, որ ՆԱՀԱՊԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ մատենաշարին երրորդ հրատարակութիւնը կը կազմէ: Տարօնի Սոխակը՝ ԳԵՂԱՄ ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ այդ հատորին մէջ կ'ոգեկոչէ մարտիկը, վայրերը եւ սովորութիւնները այն միջավայրին, որուն յիշատակին նուիրուեցան «Ցառաջ»ի երկու թիւերը: Շատ քիչ օրինակներ մնացած են: Գինն՝ **30** ֆրանք: Դիմել՝ **M. Barsamian, 121, Rue Marcadet, Paris (18).**

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ ԱՐՈՒԵՍԻ

Ամսագրին 6րդ թիւը, պատկերազարդ եւ գրական բովանդակութեամբ: Տպարանական ծանօթ գործադուլը պատճառ դարձաւ որ թերթը սովորականէն ուշ լոյս տեսնէ: Խմբագրութիւնը կը փութայ յայտնել, որ ապահոված է ամսագրին ամսէ ամիս հրատարակութիւնը հակառակ տպագրական նիւթերու գնին բարձրացման, սպասելով որ ընթերցողներն ալ փութան վճարել իրենց բաժնեգինը, տարեկան **30** ֆրանք, արտասահման՝ **40** ֆրանք: Դիմել՝

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ՝ M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Pais (9e)
ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ՝ V. R. TACVORIAN, 23 Rue Paul Bert, Asnières, (Seine). Chèque Postaux 1647.93 Paris.

Եւրոպայի հայկական վեհագոյն գրատունը

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

51, Rue Mr. le Prince, Paris (6). Métro: Odéon. Tél. Danton: 88-65,

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւ այլն ամէն տեսակ գրքեր: Արդիական կազմատուն: Տպագրական գործեր:

Աշխարհիս բոլոր կողմերէն հասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի սէն ժէռօմի ենթամասնաճիւղը իր ցուլիս 19ի դաշտահանդէսին առթիւ իր խորին չնորհակալութիւնները կը յայտնէ Պ. Ֆօճապաշեանի, որ գորգի գործարանին պարտէզը տրամադրած էր, Պ. Սէրէնկիւեանի, որ նախագահութիւնը ստանձնած էր, Տիկ. Քիպարիճեանի, որ բանակուսեց, ինչպէս նաեւ Պ. Մ Գասպարեանի, որ բոլոր գործիքը տրամադրած էր առանց վարձքի, Պ. Պ. Թահմազեանի, Մէրտինեանի, Պօյաճեանի, Դաւիճեանի եւ սէն-ժէռօմի Լսարանական Միութեան անդամներէն Պ. Պ. Սիմոնեանի. Պէօշկէօթիւրեանի եւ ժիրայրեանի, ինչպէս նաեւ ամէն անոնց որոնք իրենց օժանդակութիւնը բերելով ցոյց տուին իրենց հիւսակրանքը սէն ժէռօմի նորակազմ ենթամասնաճիւղիս: Պարգեւախաղէն շահուած եւ մինչեւ ցարդ չի պահանջուած թիւերն են՝ 112, 67, 43, 105:

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

Հետաքրքրական պատկերներ

Ամէն չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլի «Դրօշակ» ընկերութեան շաիրիկեան սրահին մէջ:

Կը գանձուի մեծերէն 1 ֆրանք, փոքրերէն 50 սանթիմ:

Ա. ԽԱՆՋԵԱՆԻ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

— . —

Մեզմէ կը խնդրեն հրատարակել հետեւեալ ցաւակցութիւնը.—

ՄԱՐՍԷՅԼ, 25 ցուլիս.— վաստակաւոր Հայր. Միութեան վարչութիւնս կուգայ յանուն Ֆրանսայի ճամային վաստակաւորներու իր խորին ցաւակցութիւնը յայտնել, հայրենակից ու պետական գործիչ ՊՂԱՍԻ ԽԱՆՋԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ:

ՆԱՒԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Ե. Թ.— 35:
ԼՕՐԻԱՆ, Կ. Ալ.— 70:
ՊԼՔ Տ'ԷԹԱՆԺ, Վարդ.— 70:
ՊՈՆՏԻ, Մ. Մեզ.— 70:
ՔԱՎԱՃԵՈՆ, Ման.— 40:
ԹՈՒԼՈՆ, Լ. Փամպ.— 140:
ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆ, Ճովհ.— 70:
ԼԸ ՔՐԼՕՋՕ, Թ. Տ.— 70:
ՊՕՐԸՓԷՒ, Հ. Ա.— 35:
ՍԷՆ ՄԱՐԹԷՆ ՏԸ ՔՐՕ, Թար.— 35:
ՆԻՄ, Ա. Գ.— 35:
ԼՈՆՏՈՆ, Ճէրմ.— 2 անգլ.:
ՊՈԼԷՆ, Թ. Մ.— 30:
ՍԵԹԻՖ, Լ. Իլզ.— 140:
ՓԷԱԺ ՏԸ ՎԷԶԻԼ, Ֆարշ.— 50:
ՇԱՎԱՆՈՋ, Պճաք.— 35:
ՍԷՆ ԹՐՕՓԷԶ, Զօր.— 35:
ՆԻՄ, Իշխ. Ա.— 35:
ՐԱՊՈՒՔ, Ճար. եղբ.— 150:
ԹՈՒԼՈՆ, Կրէկ.— 70:
ՊՈՄՈՆ, Գործ.— 208.85:
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ, Գործ.— 256,80:
ՓՈՒՐՇԱՔՕՆ, Ալբ.— 75:
ՓՈՆ Տ'ՕՊՈՆԱ, Մ. Թ.— 105:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԷՆ Պ. Պ. ՍԻՄՈՆԵԱՆԻ, ՊԷՕՇԿԷՕԹԻՒՐԵԱՆԻ ԵՒ ԺԻՐԱՅՐԵԱՆԻ, ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ ԱՄԷՆ ԱՆՈՒՆ ՈՐՈՆՔ ԻՐԵՆՑ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԲԵՐԵԼՈՎ ՑՈՅՑ ՏՈՒԻՆ ԻՐԵՆՑ ՀԱՒԱՏՔԸ ՍԿՍԱԾ ԹԷՅԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՊ ՑՈՒԼԻՍԻ ՆՈՐԱԿԱԶՄ ԵՆԹԱՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՍ, ՊԱՐԳԵՒԱԽԱՂԷՆ ՇԱՀՈՒԱԾ ԵՒ ՄԻՆՉԵՒ ՑԱՐԴ ՉԻ ՊԱՀԱՆՋՈՒԱԾ ԹԻՒԵՐՆ ԵՆ՝ 112, 67, 43, 105:

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՋՔ
ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Չուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսօնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օղիները խմելէ, այլ խմեցէք միմիայն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած է գնահատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱԼԱԳԻՒՐԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹ, ԼԻՆՕ, ՆԵՐԿ

Այս ծանուցումը ներկայացնողին քաթալոկին վրայէն 100ին 20էն 40 զեղչ:

Դիմել՝ փապրիճի մթերանոց, **15, Avenue Mathurin - Moreau, PARIS (19).**

PETITES ANNONCES

ՕԳՏԱԿԱՐ ՀԱՍՑԷՆԵՐ

ԲԺԻՇԿՆԵՐ.—

ՍԻԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
Վիբրաթոթ-Ատամնաբոյժ
16, Rue de Vaugirard, Paris (6)
Մէրթօ՝ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ
Tél. Odéon 76—22

Dr. L. KRIKORIAN
Ներքին եւ վեներ. հիւանդութիւններ
126, Rue du Fbg. St. Denis, Paris (10)

ՏՈՒՔԹ. ԵԱՂՈՒԻՊ
Կ'ընդունի երկուշաբթի, չորեքշաբթի շաբաթ ժ. 2-6 եւ ժամադրութեամբ:
8 Rue Degas, փարիզ:
Tél. Jasmin 11-78

OFFICE NANSEN
38 Boulevard Raspail — Paris(6)

ԴԵՐՁԱԿՆԵՐ.—

Գ. ԱՃԷՄԵԱՆ
Արուեստ եւ կահուեստ
42, Rue Blanche, Մէրթօ՝ Trinité

ՊՕՂՈՍ ԳՈՐԳԻԿԵԱՆ
Հեռաձայնել **Italie 13 - 45**
31, Route de Choisy, Ivry s/Seine

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐ.—
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Աթէլիէաճ ամէն տեսակ ապրանքներ
4, Rue de Metz
Մէրթօ՝ Strasbourg - St. Denis

ՆՊԱՐՎ. CONSTANTINOPLE
Արեւելեան եւ Եւրոպական ապրանքներ
37, Rue de Trévise
Մէրթօ՝ Cadet Tél.: Prov. 82 - 90

Նիքրատ ճուագախումբի համար դիմել Պ. Տիգրան Օճոսեանի, 15, Rue du Pourtour, Clamart, Seine.

PHOTO REX
A. Keussayan
11 Place Jules Guesde, Marseille
Նուրբ աշխատանք եւ մատչելի պայմաններ:

ԹԱԳԻՒՈՐ ԱՑՎԱԶԵԱՆ
Կերպասեղէնի ներկայացուցիչ
27, Rue Dunoir, Լիոն (3), Ռօն

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Վիքթօրիա Փափազեան կը փընտռէ իր հայրը Պօղոս Փափազեան եւ եղբայրը Սարգիս: Հայրը զորքի կամ անձնիքիթէ գործով կը զբաղի: Ճանչցողներէն կը խնդրուի տեղեկացնել Պ. Ա. Բաբեքդեանին, 52 rue Lafayette, Paris (9e):

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.486

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԱԽՍԿԻ ՀԱՄԱՐ) Métro : TOLBIAC

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՐՄԱՆՑ ԵՌԱՄՍԵԱ		
Յրանսա եւ գաղութներ	140 փրանգ	70 փրանգ	35 փր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 փրանգ	—
Ամերիկա եւ արեւել երկիրներ	200 փրանգ	100 փրանգ	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
30
ՅՈՒԼԻՍ
JEUDI
30 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3178

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ

Այս խորագիրը կը գործածէր « Ռազմիկ », Հայ Կամաւորնե-րու եւ Մարտիկներու Միութեան պաշտօնաթերթը, իր վերջին համագրականին մէջ :

— « Եթէ կարելի ըլլար մէկ բառով արտայայտել ժամանակի եւ օրուան շարժումը, մենք զայն պիտի կոչէինք ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄ : Համախմբում բարոյական եւ նիւթական բոլոր ուժերու, համա-խմբում ընկերային, հայրենասիրական, քաղաքական եւ մարտական մարզերուն մէջ » :

Եւ մեր պաշտօնակիցը ամփոփուելով իր ճիւղին մէջ, կ'առա-ջարկէ կազմել զինուորական համագումար մը, մասնակցութեամբ Արտասահմանի բոլոր հին ու նոր ռազմիկներու :

— « Վերջին տարիներս, մենք մեծ ճիգ կը թափենք գոնէ Ֆր-րանսայի շրջանին մէջ եղած նախկին կուռողները հաւաքելու եւ կեդրոնացնելու մեր Միութեան մէջ : Սուրիոյ մէջ կամաւորներու Միութիւն մը գոյութիւն ունի, Յունաստանի եւ Պուլկարիոյ մէջ ահագին զինակից ընկերներ եւ աստիճա-նաւորներ կան : Ամերիկայի մէջ չենք գիտեր թէ ինչու մինչեւ հի-մա նախաձեռնողներ չեղան զինուորական միութիւն մը յառաջ բե-րելու համար :

Արդ, հնարաւոր չէ՞ միթէ, բոլոր այս վայրերուն մէջ, ստեղ-ծել օրինական զինուորական կազմակերպութիւններ, զարգանալ ու տարածուիլ եւ անմիջական կապ ու զինակցական յարաբերու-թիւններ սկսիլ իրարու հետ եւ կարճ ժամանակուան ընթացքին, յարմար վայրի մը մէջ կատարել ընդհանուր զինուորական հա-մագումար մը » :

Ուրեմն, աշխատանքի կոչ մը, որ կը խօսի բոլորի սրտին : (Որքան գիտենք, Ամերիկայի մէջ ալ կը գործէ Լեգէոնականներու Միութիւն մը) :

Աշխատանք՝ նախ եղած - չեղած ուժերը կազմակերպելու, եւ յետոյ իրարու կապելու համար բարոյապէս, գաղութէ գաղութ եւ երկիրէ երկիր :

Վայրերան մարդիկ պիտի փսփսան.— Զօրաշա՞րժ : Իսկ աւելի կարմիրներ,— Զինուոր կը հաւաքեն Հիթլերի համար ...

Թող քթմմնջեն ինչ որ կ'ուզեն : Աշխարհի բոլոր խմաւսութիւ-նը ժողվէք, անոնք նորէն պիտի չարունակեն ճերմակը սեւ ներկել եւ սիրտ պղտորել :

Հարցը շատ պարզ է : Ոչ զօրաշարժ, ոչ պատերազմական հո-գեբանութիւն, ոչ ալ որ եւ է իրարանցում,— այլ միայն կազմա-կերպութիւն՝ բոլոր ճակատներուն վրայ : Ծանուն ինքնապաշտպա-նութեան :

Բառը ամէն բան կը բացատրէ արդէն, — համախմբում : Ոչ միայն մարտական, այլեւ մարզական, երիտասարդական կամ աշ-խատաւորական :

Համախմբում բոլոր ընդունակ եւ տրամադրելի ուժերու, նախ առանձին - առանձին, կուռ եւ ծալուն կազմակերպութեամբ, յետոյ մերձեցում՝ դաշնակցային կապերով :

Ուրիշ ելք չունինք, եթէ կ'ուզենք բազմապատկել մեր ինքնա-պաշտպանութեան ճիգերը եւ զօրացնել ցիրուցան բազմութեանց դիմադրական կորովը :

Այս ճամբուն վրայ, արհամարհանքի միայն արժանի են ա-նոնք որ խոչընդոտներ կը յարուցանեն, մէկզմէկ դնելով կասկածելի բանդիտութիւններ — « չտեմարան պիտանի եւ անպիտան գիտել-եաց » : Ինչպէս եւ անոնք որ խաչ են քաշեր իրենց կոչման վրայ :

Պզտիկ ժողովուրդ ենք եւ եւ վերջին մնացորդը՝ ի սիրտս աշ-խարհի : Չունինք ոչ հող, ոչ ալ ամուր խարիսխ : Չունինք ապա-ւէն, բացի մանրանկար հայրենիքէ մը, որ շատ հեռու է եւ չի կըր-նար վաստահելի նեցուկ մը դառնալ, մեր ամենօրեայ մտահոգու-թեանց մէջ :

Չունինք յուսատու հեռանկար մըն ալ, որ ցնցէր, ներշնչէր, չարժուն վիճակի մէջ պահէր տարագիր բազմութիւնները :

Ինչ որ պիտի չահինք, ինչ որ պիտի կրնանք փրկել,— կախում ունի մեր կամքէն եւ աշխատանքէն : Իսկ այդ երկուքը բաւական չեն, առանց ամուր եւ համատարած կազմակերպութեանց :

Կը տեսնէք արդէն,— եղածներն անգամ կը մաշին արագօրէն, օտարութեան բաւիղներուն մէջ : Եւ եթէ քաղաքական կուսակցու-թիւններն ու անոնց հետ կապուած կազմակերպութիւնները ալ չունենայինք, դժուար է նախատեսել թէ ո՛ւր կրնար հասնիլ ոդ — բերդութիւնը :

Բոլոր ընդունակ եւ տրամադրելի ուժերու համախմբումը, բոլոր համատեղ տարրերու կազմակերպումն է որ պիտի լրացնէ պակասները, միեւնոյն ատեն թարմացնելով եւ աւելի զօրացնելով մեր հանրային կեանքը :

Շարաթներ առաջ կարդացիք, արդէն, կոչ մը՝ ուղղուած ե-րիտասարդական կազմակերպութեանց : Ահա ուրիշ մը՝ մարտա-կան Միութեանց համար :

Ազդանշանը տրուած է : Վա՛յ անոնց որ պիտի չարունակեն թմրիլ ինքնագոհ մեկուսացումով :

Բացական իրաւունք չունի աշխարհի որ եւ է մասին մէջ : Բացական իր գերազանցութեամբ յոխորտալու իրաւունք ալ չունի : Եթէ աւելի գիտուն է, ուրեմն չատ աւելի յանցապարտ պի-տի մնայ, քանի որ իր գիտութենէն բաժին չի հաներ ժողովուր-դին :

Թող չարժումը դառնայ նաեւ գիտութեանց համախմբում, միշտ միեւնոյն առաջադրութեամբ, — ծառայել ժողովուրդին :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԽՆԱՅ ՋԱՐԴ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐԸ ԿԸ ՊՆԴԵՆ ԹԷ ԳՐԱԻԱԾ ԵՆ ԵՐԿՐԻՆ 2/3 ՄԱՍԸ

Նոր փուռ մը Մատրիտը պաշարելու

Քառսը կը չարունակուի Սպանիոյ մէջ : Կառավարութիւնը կարեւոր յաղ-թանակներ հաղորդած էր առջի օր, մասնաւորապէս Մատրիտի չուրջը, բայց ապստամբները կը հերքեն, պնդելով թէ երկրին երկու երրորդը իրենց իշխա-նութեան տակ ինկած է : Լիպզոնայէն հասած լուրերու համաձայն, կացութիւ-նը հետեւեալ պատկերը կը ներկայացնէ :—

Ապստամբները գրաւած են Սէվիլլա, Քատիքս, Կըընատա, Քորտովա, Սօրիա, Կալիցիա, Զամօրա, Փալենսիա, Վիթորիա, Սանթանտէր, Մարակոսա, Պուրկոս եւ Փամփլոնան նահանգներն ու քաղաքները : Իսկ կառավարութեան ձեռքը կը գտնուին մայրաքաղաքը՝ Մատրիտ, Մալակա եւ եաէն քաղաքները, Կուիփուսքոա նահանգը, ամբողջ Քաթալոնիան՝ Պարչելոնայով եւ Թոլէտո նահանգը : Ապստամբներուն եւ կառավարութեան միջեւ բաժնուած են Վալեն-ցիա, Պասայոզ, Ալպասէթէ, Զիուտատ Ռէալ, Անթուրիազ, Ալիքանթէ եւ Մուրչիա, ինչպէս եւ Պիլպաօ քաղաքը :

Կառավարութիւնը 40 միլիոն փէզէթայի նոր վարկ մը սահմանեց, ապըս-տամբութիւնը զսպելու համար :

Կռիւները կատաղօրէն կը չարունակուին Մատրիտի եւ Մալակայի չուրջը : Առջի օր կոկորդի կոկորդի կռիւներ տեղի ունեցան Սան Ռօքի եւ Լա Լինէայի մէջ : Ապստամբները կը ճգնին գրաւել Մալական, որ քարիւղի թանկագին չտե-մարան մըն է կառավարական մարտանաւերուն համար : Կառավարական զօր-քը փորձեց եա առնել Սան Ռօքը, բայց ապստամբները եա մղեցին, զնդացիրի կրակ մը տեղացնելով : Ճիպրալթարէն հասած լուրերու համաձայն, ապըս-տամբները անխնայ կը զնդակահարեն բոլոր գերիները եւ իսկապէս արիւն կը հոսի քաղաքին փողոցներուն մէջ : Կառավարական զօրքը կրակի կուտայ Մա-լակայի չրջակայ անտառները, կասեցնելու համար ապստամբներուն յառաջ-խաղացութիւնը : Մարոքեան զինուորներ հասած ըլլալով, կռիւները զարհու-րելի հանդամանք ստացած են :

Զօր. Մոլայի բանակին ձախ թեւը ամուր դիրք բռնած է Մէտինաչէլի քաղաքին մէջ, Մատրիտէն 94 մղոն դէպի հիւսիս - արեւելք եւ կը սպասէ Զօր. Ֆրանքոյի բանակին, որ կեդրոնացած է Տարաւի մէջ : Կ'ըսուի թէ Զօր. Ֆրանքօ Սէվիլլա հասած է օդանաւով, անձամբ վարելու համար յառաջխաղացութիւնը, իբրեւ սպարապետը ըմբոստ բանակին :

Կառավարական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ հարուածային վաշտ մը յաջողեցաւ լեռները մաղլցելով, օգը հանել ապստամբներու զինարանը, Սիէրրա տէ Կուատարրամա լերան վրայ : Կռիւները կը չարունակուին այս չրջանին մէջ : Կառավարական օդանաւերը կրակ կը տեղան գնդացիրներով, փախցնելու հա-մար ապստամբները : Եթէ ապստամբները յաջողին գրաւել այս բարձունքնե-րը, դաշտային ճամբայ մը կը բացուի դէպի Մատրիտ : Լուրի մը համաձայն խումբ մը ապստամբներ թնդանօթի բռնուելով, կորնոցուցած են քաղաք մը եւ 20 կաթ ռազմանիւթ եւ ուտելիք :

Կիներն ալ զինուր...

Կառավարութիւնը խրամներ եւ ամրութիւններ կը չինէ Սան Սէպասթիա-նոյի մէջ, դիմադրելու համար ապստամբներուն որոնք միչտ կը սպառնան այդ քաղաքին : Կին կամաւորներ ալ կ'աջակցին քաղաքին պաշտպանութեան : Ընկերվարականները կ'ըսեն թէ 16,000 սպառազէն այրեր եւ կիներ ունին, քա-ղաքը պաշտպանելու համար :

Ապստամբներուն հրամանատարութիւնը հեռագիր մը ուղղելով Ֆրանսա-կան կառավարութեան, հաղորդեց թէ հրաժարած են Իրուն քաղաքին ռմբա-կոծութենէն, որպէսզի ռումբերը սահմանէն անդին չիյնան եւ միջազգային բարդութիւններ չծագին : Ֆրանսացի զբօսակից մը, Մալիէռ, կրակի բռնուե-ցաւ եւ սպաննուեցաւ Ճիպրալթարի մօտ, երբ իր օդանաւով թռիչք մը կը կա-տարէր ապստամբական չրջանի մը վերեւ : Իսկ «Փոփիւլէռ»ի, «Ժուռնալ»ի եւ «Լէքօ տը Փարի»ի թղթակիցները արտաքսուեցան կառավարութեան կողմէ :

Ֆրանսական կառավարութիւնը գրաւեց անգլիական ընկերութեան մը չորս օդանաւերը, երբ Պոուռօ կ'իջնէին : Օդանաւորդները ըսին թէ Փորթուկալ կ'երթան, բայց կառավարութիւնը տուգած էր թէ օդանաւերը Սպանիա պիտի թռչին Փորթուկալի ճամբով եւ յատկացուած են ապստամբներուն : Օդանաւե-րը անգէն էին :

Փարիզէն երեք անգէն օդանաւեր ղրկուած են Ալիքանթէ, տարէց Ֆրան-սացիները եւ մանուկները Ֆրանսա բերելու համար :

**** Մատրիտի գերմանական դեսպանատունը ուժգին բողոքագիր մը ուղ-ղեց սպանիական կառավարութեան, գանգատելով գերմանական դպրոցին եւ աշխատաւորական տան ռմբակոծութեան դէմ : Դեսպանը բոլոր վնա-սին պատասխանատու կը նկատէ սպանիական կառավարութիւնը եւ հատու-ցում կը պահանջէ : Սպանիոյ արտաքին նախարարութիւնը ցաւ յայտնելով, խոստացաւ արգիլել այսպիսի դէպքերու կրկնութիւնը :*

**** Առջի օր 1260 քիլօ ձոյլ ոսկի եկաւ Փարիզ, մասնաւոր օդանաւով մը : Այս երկրորդ անգամն է որ Սպանիայէն ոսկի կը հասնի եւ կը յանձնուի Պանք տը Ֆրանսի :*

**** երեքշաբթի օր Թուլուզի մօտ փորձ մը կատարուեցաւ գիծէն հանելու կառախումբ մը, որ Սպանիայէն փախստականներ կը փոխադրէր Ֆրանսա : Բարեբախտաբար մեքենավարը արթնցաւ պատահական ցնցումէ մը եւ քննու-թիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ երկաթի կտորներ ղրուած են գիծե-րուն վրայ :*

**** Ապստամբները չեն հրաժարած Մատրիտը պաշարելու ծրագրէն : Զօր. Մոլայի ձախ թեւը դիրք բռնած է Մատրիտէն 152 քիլոմեթր հեռու, մաւրիտա-նական հին դիւղի մը, Մէտինաչէլիի մէջ, ծովու մակերեսէն 5200 ոտք բարձր սարալանջի մը վրայ, որ կը կոչուի Փոքր Ճիպրալթար : Այս բանակը անհամ-բեր կը սպասէ ընդհ. հրամանատարութեան ազդանշանին, յառաջ խաղալու*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԾԱՂԿԵՓՈՒՆՋ ՄԸ

Ատենէ մը ի վեր ռամկավարները կատաղի ճակատամարտի մը բռնուած են Հօկին եւ միւս կարմրուկներուն հետ, Ցունաստանի եւ ուրիշ գաղութ-ներու մէջ :

Նամի Էին տարիներով : Եղան հարս փեսայ՝ Դուրեանի սպանութենէն վեր-ջը : Բայց, երկար չտեւեց մերձաւո-րութիւնը, եւ հիմա դարձեր են շուն - կատու :

Եւ ինչե՞ր, ի՜նչ կը պատմեն, փո-խադարձաբար :

Ամերիկայի Պայքարը այնքան յա-ռաջ գնաց որ, վերջերս «արտաքին-պէս Հօկեաններ, ներքինապէս բոլշե-ւիկներ» կը կոչէր Հօկի անդամները :

Կը պատրաստուէի պրպտել եւ հա-տընտիր ծաղկեփունջ մը կազմել, այս առթիւ, երբ Աբէնիի թղթաթերը օգ-նութեան հասաւ, կազմ եւ պատրաստ ... բանաձեւ մը բերելով :

Ռամկավարները Աբէնիի մէջ ալ օ-րթաթերթ մը ունեցան Նիւ Եորքի դէպ-էն վերջը, շնորհիւ «Միացեալ ճա-կատ»ի «գաղափարական» եւ նիւթա-կան աջակցութեան : Անունը՝ «Արա-մազդ», որ սահմանուած էր շաբթա-հար զգետնելու Դաշնակցութիւնը : Գոնէ Ցունաստանի մէջ :

Իր չար բախտէն, կարմիր աջակից-ները բաշուեցան, ժամանակի ընթաց-քին, դեղիները կամաց - կամաց կծ-կեցին իրենց բսակները, եւ ինքն ի՛ն-կաւ իր փորած փոսին մէջ :

«Արամազդ» ոչ եւս է, ինչպէս կ'ի-մանամ «Նոր Օր»էն (22 յուլիս) : Արդ, փակելով խանութը, Աբէնիի ռամկա-վար պաշտօնաթերթը կը գոցէ աչքե-րը, կը բանայ օրհնեալ քերանը եւ իր-րեւ կարապի երգ, կը հրատարակէ հետեւեալ ... խմբագրականը :

— « Այս չարիքը յունահայութեան խտացեալ ապականութիւնն է, ուր քով քովի եկած են ամէն տեսակ գար-շանքներ, ինչպէս քով քովի կուգան ու իրար կը գտնեն խաղաղդարանին մէջ պէս պէս անմաքրութիւնները :

Հոն է առաւ փախաւը : Հոն է գեղ-ծարարը : Հոն է ոստիկանութեան սպա-սարկուն : Հոն է մատնիչը : Հոն է բախտախնդիրը : Հոն է աներես մու-րացիկը : Հոն է խաբեբան : Հոն է հաւրայիւն դրամը շորթողը : Հոն են վերջապէս ամէն տեսակի ու գոյնի պղծութիւնները, բարոյապէս փեա-ցածները ու հոգիով նեխածները :

Այն տեղ գահերէցի աթոռին վրան են բարեգործականը կողոպտողը, բա-րեգործականի դրամով տուն տեղ եւ ընտանիք կազմողը եւ այդ Միութեան նպաստով դարմանուողը իր դաբչելի ախէն :

Այդ տեղ բազմած կը հրամայեն Հօ-կի դրամները իւրացնողները, հանրա-յին դրամներու վրայ նստողները եւ բաբեկամներէ կօշիկ ու կոշոր մը լաթ ազերսողները :

Այդտեղ պահակի դեր սահնձնած է մէկուն եւ միւսին անունով Նանսէն - Նանէն դրամ քաշող եւ իր գրպանը լեցնողը : Այդտեղ է վարժապետի վը-կայական չի տրուելուն փորի ցաւ ու-նեցողը : Վերջապէս մօրերնուն մանա-ծը հօրերնուն ծախող բոլոր անառակ-ներն ու բոլոր հանած վարածները, ո-րոնք ամէն կաղապարի մէջ կը մտնեն դիւրութեամբ եւ մէկ վայրկեանի մէջ կրնան քանի մը գոյն փոխել առանց վարանելու :

Եւ այս ապականութեան հաւաքա-ծոն, որ մեր օրերու արշակաւանը կը ներկայացնէ, կը խօսք ու կ'երդնու Հայաստանի անունով եւ կուրծք կը ծեծէ ու կ'երդնու ուրիշ չատ մը նուի-րական բաներու անունով, որ անուշ կը հնչեն ամբոխին ականջին, որ կը գթուտն անոր զգացումները, որ կը թուլցնեն անոր չիլերը, որ թակարդը կրնան ձգել զայն ու բանալ տալ անոր վտիտ քսակին բերանը :

Այս ապականութեան հաւաքածոն տրամադիր է ու պատրաստ ամէնէն վարձոյ դերերն ստանձնելու, ամէն չանթաժի եւ խարերայութեան : Ան կրնայ ջղային կնիկներու պէս բամբա-սել ալ, քաղուղիներու անկիւնները նստած :

Ան «քաղաքացի»ի կեղծ տիտղոս կը վաճառէ չատ աժան եւ բարեյուսու-թեան յանձնարարականներ կը բաժնէ աջ ու ձախ, ի փոխարէն քանի մը տէ-քարայի » :

Զարժե՞ր առանձին տպել եւ «Հա-յաստանասէր»ներուն բաժնել այս հո-յակա՛պ ծաղկեփունջը, իբրեւ արտա-սանութեան կտոր կամ «պօեմուխ» :

ՎԱՀԷ

Մաւր տեւտրականներու վիճակը

Ազգայնական երեսփոխան Պ. Փօլ Ռէյնօ նամակ մը ուղղելով ազգ. տնտե-սութեան նախարարին, խնդրից մասնաւոր միջոցներ ձեռք առնել, օգնելու հա-մար այն առեւտրականներուն եւ գործարանատէրներուն որոնք վճարելի մուր-հակներ ունին յուլիս 31ին : Պ. Ռէյնօ դիտել կուտայ թէ բազմաթիւ առեւտրա-կաններ այնքան ազդուած են տագնապէն որ, պիտի չկրնան կատարել իրենց յանձնառութիւնները : Մանր առեւտրականներուն օգնելու համար օրինագիծ մը մշակուած է, սակայն դեռ քննուած չէ եւ մինչեւ որ օրէնքի կարգ անցնի, բաւական ժամանակ պիտի անցնի : Ուստի Պ. Ռէյնօ կը խնդրէ առժամեայ օգ-նութիւն մը ընծայել այն հաստատութեանց որ պէտք ունին, որպէսզի առաջքը առնուի բազմաթիւ անհանգստութեանց :

Տարակոյս չկայ թէ ընկերային օրէնքները եւ աշխատավարձի յաւելում-ները ծանր տագնապի մը մատնած են անհամար առեւտրականներ, որոնք չպիտի կրնան դիմանալ, եթէ գործերը չբացուին :

*** Փօլ Ռոո, զաւիճին անպաշտօն նախարարը, կիրակի օրուան ճաշին մէջ չէչատ էր թէ դաւաճանութիւն պիտի համարուի, եթէ հարուստները մերժեն ալ կեցիլ նոր փոխառութեան : Շատեր այս բուռն արտայայտութենէն կ'եզրակացնեն թէ փոխառութիւնը դժուարութեանց հանդիպած է, մանաւանդ որ եւմտական նախարարութիւնը դեռ նորմանրամասնութիւններ հրատարակեց եղած արձանագրութեանց մասին :

Հարկահաւաքները հաւաքական կոչ մը ուղղեցին հարկատուներուն, որ-պէսզի արձանագրուին նոր փոխառութեան, յատկապէս չեշտելով թէ այս պարտաթուղթերը տուրքէ ազատ են :

Հակառակ կարգ մը չրջանակներու յոռետեսութեան, իրազեկներ կը հա-ւատան թէ Ֆրանսայի դրամատուներն ու սեղանաւորները իրրեւ ամբողջու-թիւն կ'ուզեն որ փոխառութիւնը յաջողի, որովհետեւ եթէ բոլոր վարկերը Պանք տը Ֆրանսը ճարէ, հետեւանքը ազետալի կրնայ ըլլալ ազգային ելեւ-մուտքին եւ զրամին համար :

Ասորիներու տեղատուութիւն Սուրիոյ մէջ

Սուրիական թերթերը կը գրեն թէ ասորական պատուիրակութիւն մը հա-սած է Պէյրութ, մարզպանութենէն պաշտօնապէս տեղեկանալու համար թէ Իրաքի Ասորիներու Սուրիա տեղաւորման ծրագիրը լքուա՞ծ է իսկապէս Ազ-գերու Դաշնակցութեան կողմէ, ինչպէս կը հաղորդեն ժընեւէն :

Պատուիրակութեան անդամները կը յայտարարեն թէ բազմաթիւ ազգա-կաններ ձգած են Իրաքի մէջ, ուր անոնց քաղաքական ու տնտեսական վիճակը շատ ծանր է :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՄԻ ՔԱՆԻ ԹԵՐԹԵՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

(1914 — 1915)

— · —

Ի ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹԵԱՆ ՎԱՆԱՑՈՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻՆ

IV

Մենք պէտք է ընդունինք, որ Ներսէս Շնորհալի Կաթողիկոսի ժամանակ Հայ Եկեղեցին ունէր իր ներքին կազմակերպութիւնը, իր ներքին կեանքը, որ ինքնուրոյն էր, եւ որ ոչ մի կերպով կախման մէջ չէր Յունական Եկեղեցիէն։ Ներսէս Շնորհալի Կաթողիկոսի ժամանակ Հայ Եկեղեցին ունէր իր ներքին կեանքը, որ ինքնուրոյն էր, եւ որ ոչ մի կերպով կախման մէջ չէր Յունական Եկեղեցիէն։ Ներսէս Շնորհալի Կաթողիկոսի ժամանակ Հայ Եկեղեցին ունէր իր ներքին կեանքը, որ ինքնուրոյն էր, եւ որ ոչ մի կերպով կախման մէջ չէր Յունական Եկեղեցիէն։

ՉԱՐԵՆՑ

(ՎԵՊ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՊԱՆՑ ՔՆԱՐԱՆ)

— Ի՞նչ կա հոգիս, ասում էր Մուրադը, վախի օրը գալիս է, որ մարդ ինքն էլ չգիտենա, թե ինչ է խնդրում։ Ես, օրինակ, ուզում եմ, որ ինձ էլ ծեծեն, ինչպես ուրիշներին։ Ես ուզում եմ, որ ինձ էլ ստիպեն ոտքի կանգնել, ինչպես ուրիշները։ Ես ուզում եմ, որ ինձ էլ ստիպեն ծնկի գալ, ինչպես ուրիշները

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ **Raki PHENIX** ՄԸ

Raki d'ALGER, «ԱԼԺԻՐ»Ի ԻՍԿԱԿԱՆ ՕՂԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԱՅԱՑՑՆԻ ՎԱՃԱՌԱՆԻՑԸ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ.—

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— **Paris, M. BACRI, 19 rue Turbigo, Tél. Central 83-17**

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— **Lyon, M. COTTON, 21 rue des Capucins, Tél. Burdeau 34-35**

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— **Marseille, Mrs GROS & BADOIX, 7 rue Clotilde, Tél. Dragon 87-84**

համար: Մատրիտը արտաքին աշխարհին հետ կապող բոլոր ճամբաները փակուած են, եթէ հաւատանք ապստամբներու հաղորդած լուրերուն, որոնց համաձայն մայրաքաղաքին անկումը օրերու խնդիր է:

Զօր. Մոլա հաստատելով այս յայտարարութիւնը, կ'աւելցնէ.

— Ճաղթանակը տանելէ վերջ, պիտի կազմենք սպառազէն Սպանիա մը, որ իր տեղը պիտի գրաւէ մեւ մեծ պետութեանց չարքին մէջ: Մենք պիտի գործակցինք միայն այն ազգերուն հետ որոնք առողջ կառավարութիւններ ունին: Մեր նպատակը չէ վերահաստատել միապետութիւնը, այլ կ'ուզենք հաստատել պինուորական ուժեղ դիկտատուրա մը, հանրապետական դրոշմով, որովհետեւ մեր չարժումը իսկապէս հանրապետական է, ազգային պայքար՝ մոսկովեան միջազգայնութեան դէմ:

*** Փարիզի աշակոդմեան թերթերը Պերլինի մամուլն ալ վկայութեան կանչելով, կը գրեն թէ Սպանիոյ համայնավարները գործօն աջակցութիւն կը վայելեն Ֆրանսական կարգ մը շրջանակներու մէջ: Այս առթիւ կ'աւելցնեն թէ Ֆրանսայի Կոմիւնը միլիոններ ձեռք առած է, զօրացնելու համար Սպանիոյ յեղափոխական դեկավարութիւնը:

ԻՆՉՈ՞Ւ ՖՐԱՆՍԱ ՉԵՆ ԳԱՐ

Երեսփ. Ժողովը երեքշաբթի օր զբաղեցաւ չրջագայութեան խնդրով (Թուրիսմ): Այս առթիւ զանգատներ եղան թէ մեծապէս պակսած է օտար չրջիկներու թիւը, ինչ որ լրջօրէն կը վնասէ երկրին տնտեսութեան: Դեռ առչի օր Անգլիոյ թագաւորը կը հրաժարէր Քանի ճամբորդութենէն: Երեսփոխան մը առաջակեց մասնաւոր ծրագիր մը մշակել, դիտել տալով թէ 1927ին մը առաջակեց մասնաւոր ծրագիր մը մշակել, դիտել տալով թէ 1927ին 2,125,000 օտար այցելուներ եկած էին Ֆրանսա, իսկ այժմ 700,000էն ալ վար է, ինչ որ կը նշանակէ 75 առհարիւր անկում: Առաջարկեց քարոզութիւններ կատարել նաեւ արտասահմանի մէջ: Օտարներու չրջագայութեան չնորհիւ, ժամանակին 500,000 հոգի ապրուստ կը ճարէին, երկաթուղիներն ու չոգենաւերը 500,000,000 ֆրանք եկամուտ կ'ունենային, իսկ երկրին տնտեսութիւնը կը չահէր 12 — 15,000,000 ֆրանք:

Ուրիշ երեսփոխան մը դիտել տուաւ թէ ազգային տնտեսութեան այս աղբիւրը պիտի ցամքի, եթէ լուրջ փորձ մը չկատարուի, Ֆրանսայի կացութեան մասին տարածուած սուտ լուրերը խափանելու համար: Երրորդ մը պահանջեց «սեզմումի դէմ սեզմում, սակացոյցի դէմ սակացոյց հաստատել», եթէ Լեհաստան, Գերմանիա եւ Չեխոսլովաքիա չարունակեն սահմանափակել իրենց դրամին արտածումը:

Պատասխանելով բոլոր քննադատութեանց, ազգ. տնտեսութեան նախարարը, Պ. Սիփնաս (ընկերվարական), հերքեց այն վերագրումը թէ կառավարութեան քաղաքականութիւնն է որ կը խանգարէ օտարներու այցելութիւնը: Բացատրեց թէ ուելի ծանր դէպքեր պատահեցան ուրիշ երկիրներու մէջ, երբ գործադուլ տեղի կ'ունենար Ֆրանսայի մէջ: Յոյսով յայտնեց վճռով արձակուրդի պատյաներ կազմակերպելու Ֆրանսացի բանուորներուն համար, երկրին զանազան մասերուն մէջ: Ու վերջապէս յայտնեց թէ այս տարի չրջիկներու թիւը 28 առ հարիւր աւելի է, անցեալ տարուան վրայ:

Հանգստեան տարիքը եւ ուրիշ հոգեր

Երեսփ. Ժողովը միւնոյն նիստին մէջ քննութեան կարգ մը օրինագիծեր, որոնք սերտ կապ ունին կառավարութեան քաղաքականութեան հետ:

Ժողովը 70ի դէմ 520 ձայնով քուէարկեց կառավարութեան մէկ օրինագիծը, որ հանգստեան կոչուելու սահման կը նշանակէ 60, 55 եւ 53 տարիքները, պետական պաշտօնեաներու համար, համաձայն իւրաքանչիւր ասպարէզի (նաւակեաց, գործօն, ուելի գործօն): Աւժմապէս տարիքի սահման կը նշանակուի 70ը՝ այն պաշտօնեաներուն համար որոնք հանգստեան կը կոչուէին 75 տարեկանին: Ցետոյ այդ սահմանը պիտի դեղչուի 65ի:

Ձախակողմեան երեսփոխանները դանգատեցան թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ վերջն վար փոխել պետական պաշտօնէութիւնը եւ ուրիշ բանաձեւեր առաջարկեցին, բայց ժողովը մերժեց:

*** Ժողովին ներկայ էր նաեւ համայնավար երեսփոխան Ռիմօ Ժան, որ ընդունելեաւ համակրանքի արտայայտութիւններով, իրեն դէմ կատարուած յարձակման առթիւ:

*** Ժողովը քննեց նաեւ մանր առեւտրականներուն եւ գործաբանատէր - ներուն աշակոյութեան խնդիրը, բայց իրաւասու նախարարները բացակայ ըլլալով, չարունակութիւնը յետաձգուեցաւ հինդչաբթի օրուան (այսօր): Մանրը առեւտրականները դիմած են խորհրդարանին, որպէսզի իրենց վերաբեր - եալ օրէնքները քուէարկուին արձակուրդէն առաջ:

Խ. Միութեան առեւտրական պայմանաւիներ

Խ. Միութեան առեւտրական գործակիրը հետեւեալ բացարձակ պայմանները նշանակած է, օտար ապրանքներ դնելու համար.— 1. Արտասահմանը պէտք է վարկեր տամկէ, հինգ տարուան պայմանաժամով.— 2. Տոկոսի սակը պէտք է անցնի 6 առ հարիւրը.— 3. Խ. Միութիւնը իրեն կը վերապահէ դնումներ կատարել այն երկիրներէն որոնք ի վիճակի են ամբողջովին հայթայթելու իր ճարտարարդարտական մեքենաները.— 4. Խ. Միութիւնը այսու հետեւ պիտի մերժէ նկատի առնել առեւտրական վարկի որ եւ է առաջարկ որ կ'ըլլայ անհատապէս, օտար հաստատութեանց կողմէ:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐԼՈՎ

ՊԵՐԼԻՆԻ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԻ խաղերը մեծ դժուարութեանց հանդիպած են, իրրեւ հետեւանք տեղատարափ անձրեւներու եւ ցուրտ օդի մը: (Փարիզի մէջ ալ նոյնն է կացութիւնը, ուելի քան մէկ ամիսէ ի վեր):

ԶՈՐՍ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴՆԵՐ չարգուփչուր մեռան Շարթի մէջ, երբ փորձեր կը կատարէր ռմբաձիգ օդանաւ մը: Տասը հազար ոտք բարձրութեան մը վրայ, օդանաւին մեքենան խանգարուած ըլլալով, փորձեր էին վար իջնել, բայց չյաջողեցան: Միայն հինգերորդ ուղեւորը փրկուեցաւ անկարգելի միջոցաւ:

ՕԴԱՁՈՒ ԱՂՋԻԿ մը անկարգելով փորձեր կը կատարէր Վլատիվոսթոքի վերեւ, երբ ահռելատապաւի մառնուելով, առկախ մնաց: Իր ծանրութեան հետեւանքով, օդանաւը չրջեցաւ եւ վար իյնալով չախչախուեցաւ: Աղջկան հետ մեռան միւս երկու ճամբորդներն ալ:

ՆԵՂՈՒԻՑՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԳՐԱՒՄԱՆ առթիւ, Թրքական կառավարութիւնը որոշեց յիշատակարան մը կանգնել Տարտանէլի ափը, հատ մըն ալ՝ Վոսփորի մէջ, Սեւ ծովու բերանը: Միջազգային մրցում պիտի հաստատուի, ամէնէն յարմար նախագիծը ընտրելու համար: Միեւնոյն ատեն մասնաւոր նամակագրում մը պիտի տպուի:

ՀՐԷՇ ԿԵՍՈՒԻՐ մը, որ մայրն է տեղակալի մը, առչի օր գիւղէն Լիլ երթալով, նախ չարաչար ձեծեց, յետոյ կախեց հարսը, քսան տարեկան գեղուհի մը: Հաստատուեցաւ որ մասնաւոր չուան մըն ալ բերած էր միասին, խեղդելու համար: Այր եւ կին չատ սիրով էին, բայց տղուն մայրը, 50 տարեկան պառաւ մը, ոխ կապած էր հարսին դէմ, դանգատելով թէ օժիտ բերած չէ...

ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼՆԵՐԸ հետզհետէ կը նուազին: Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, դեռ աչխատանքը չեն վերսկսած 27,330 բանթողներ:

ՀԱՑ ԿԻՆ ՄԸ, Տիկին Անժէլ Կիրակոսեան, 25 տարեկան, անհետացած է Անիէռի մէջ, իր զաւկին հետ:

ԱՏՏԻՍ - ԱՊԼՊԱՑԷՆ կը հեռագրեն թէ Ռաս Քասայի զաւակը փորձեց կտրել քաղաքին եւ Տէսթէի հաղորդակցութիւնները, բայց չարաչար պարտուեցաւ, ձգելով հազար մեռեալ եւ վիրաւոր:

ՆՈՒԶԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ կատարուեցան լուծեալ կազմակերպութեանց կարգ մը կեդրոններուն մէջ, լուր առնուած ըլլալով թէ վերակազմութեան փորձեր կը կատարեն:

ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼ ՄԸ ծագեցաւ Պուտոյի մէջ, երեքչաբթի առտու: Պանդոկներու աչխատաւորներէն 3—400 հոգի գոյցեր կատարեցին պողտոնաներուն վրայ: Բոլոր մեծ պանդոկները, ճաչարանները եւ սրճարանները փակուեցան, բայց բարեկարգութիւնը չխանգարուեցաւ:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Ձաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի իր հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական ճաւաքատեղին: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգի հարցերու քննութիւն:

ԱՐՆՈՒՎԻԼԻ «Վարդան» ենթակոմիտէի ընկերական ընդ. ժողովը այսօր հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, ընկ. Ց. Գիհանեանի բնակարանին մէջ: Կը հրաւիրուին Հրայր, Ռազմիկ եւ ճաւրուս իւրներու բոլոր ընկերները: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Ներկայ կ'ըլլան կ. կի կոյսէ նեղ կայացուցիչներ:

Դաւաո

ԼԻՈՆի վ.արանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 31 յուլիս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette Ձարդարեան գրադարանի մէջ: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

ԼԻՈՆի կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ փոն տը ղերիի մուրատ խումբի ընկերները, 2 Օգոստ. կիրակի ժամը 2ին, սովորական ճաւաքատեղին, ներկայ կ'ըլլայ կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ վալանսի, Ռոմանի «Ազդրան իկ» խումբի եւ շրջանի բոլոր ընկերները, 2 Օգոստ. կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին, Շ. Ց. Դ. սիամանթօ Ակումբին մէջ: Թիստ կարեւոր օրակարգ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի խոր լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ

9 Օգոստոս, կիրակի, Մէսսոնի անտառին մէջ:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

Ա'ՈՒԶՈՒԻՆ *երեսասարդ գործաւորներ մեքենայի վրայ թրիքօ հիւսելու համար: Ներկայանալ ինքնութեան թուղթով միմիայն առաւօտները ժամը 8—12, Պ. Պօյատճեանի, 31 Allée la Fontaine, Livry-Gargan (S. et O.):*

ՅԱՒԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլի Սալնոյ Ջորի Հայր Միութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր հայրենակից Նախկին կաֆաւոր ՅԱԿՈԲ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆեանի դառնապետ մահուան տուներ իր այրիին եւ զաւակներուն: Ֆանի մը տարի առաջ Գուլկարիայէն փոխադրուեցաւ Պրիւսէլ: Կը մասնակցեր տեղւոյն Շ. Ց. Դ. Նեմիւնէ խումբին:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼՈ-ՔԱՇԱՆի ցառագդիմասէր Միութիւնը տարեկան ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր երկսեռ անդամները, 1 Օգոստ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, գալրոցի սրահին մէջ: Օրակարգ՝ տարեկան զեկոյց եւ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն: վարչութիւնս պարտք կը սեպէ հրապարակաւ յայտարարելու թէ մուտք ունեցած է 563 ֆրանք, չքաւոր հայրենակիցներու եւ վարչականծախքերու համար ծախսուած է 478 ֆր. 60 սանթ., պատրաստ գումար 84 ֆր. 40 սանթ.:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՀԱՑ ԸՆԴՀ. ՀԵՐՈՒԱՄԱՐՏՆԵՐՈՒ ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

կազմակերպուած Պանեէօ-Քաշանի «Արծիւ» ենթակոմիտէի կողմէ

9 Օգոստ. կիրակի առաւօտեան ժամը 11էն մինչեւ 23

Թօպէնսօնի դարաստանին մէջ, Maison Fiquet

կը խօսին ընկերներ

ՇԸՒՐԸ ՄԻՍՔԱՔԵԱՆ ԵՒ Ս. ՍԱՍՈՒՆԻ

կ'երգէ ՕՐ. ԳՐՆԵԱՋԵԱՆ, կ'արտասանեն Օր.ներ ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ եւ Է. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ:

կովկասեան եւ հայկական պարեր ժանեաւոր տարազներով, խմբերգներ եւլն:

Կը նուագէ ԹՈՒՐԻՍ ԳԱՐԵԳԻՆ

Մասնաւոր նուագախումբ եւ եւրոպական պարեր, ճոխ պիւֆէ:

Մուտք 3 ֆրանք:

ՀԱՂ. ՄԻՋ.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 128 համարակառքը եւ իջնել Թօպէնսօն

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ԱՐԾԱՒԱՆՔԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած Ալենուվիլի «Վարդան» ենթակոմիտէի կողմէ

2 Օգոստ. կիրակի կէս օրէ վերջ, Պուա տը ֆոնտոսի մէջ,

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ԱԼԵՔՍԱՆ ՍԱՍՈՒՆԻ**

կ'երգէ ՕՐ. ԳՆԵԱՋԵԱՆ

ՃԱՋ ՊԱՆՏ, ՃՈՒՆ ՊԻԻՃԻ

«ՇԻՐԱԿ»

Թէ՛ փորձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զննութեամբ հաստատուածճշմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի իսկական օդին, պատրաստուած գուտ չամիչի հիւթով ու անիսօնով եւ Թորուած մանրայատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ապդեցիկ զօրացուցիչ մըն է: Բայց օդի գործածողը պէտք է գիտնայ ընտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները: Այլապէս, օդի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ:

«ՇԻՐԱԿ» օդին, որ մանաւանդ անհրաժեշտ է ամէն հրապարակ հանուած Արեւելքի իսկական օդինէ, կը լրացնէ ամենակատարած բոլոր օգտակար յատկութիւնները: Ուրիւն, եթէ օդին սիրահար էք, խմեցէք գայն, բայց վնասուեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի չքեղ նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օդին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար:

Մեծագոյն գնումի համար դիմել՝ Ֆրանսայի եւ գաղթավայրերու միակ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC

1 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73

Լիոնի եւ շրջակայքի մթերանոց D. N. BAHADOURIAN,
2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10

Նիսի մթերանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ

Ճաշատեղի **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէջբս՝ Օսէօ եւ Սէզ Միքէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78

Աթենքեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԴԱՒԻԹԵԱՆ ԵՒ ՊԱՒԼՈՍԵԱՆ

Ագարակատէրներ՝ MÉAULTE (Somme)

Արեւելեան ընտիր ճերմակ պանիր արտադրողներ եւ հայթայթողներ, զուտ անարատ կաթէ պատրաստուած,

ՄԵԾԱՓԱՌԱԿ ՄԻԱՑՆ

Հայ բաթեգործական հաստատութիւններու համար մասնաւոր գին: 10.000 ֆր. պատրաստ ենք վճարելու որեէ մէկին, որ կրնայ հաստատել թէ մեր ճերմակ պանիրին իւղը առնուած է: Դիմել վերոյիշեալ հասցէին:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de:

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ գաւառ, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի գաւառ, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաստիօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԱԼԻՔ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՐԴԱՓՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՆ ԵՒ ՈՒՐԱՄԱՆ.

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
31
ՅՈՒԼԻՍ
VENDREDI
31 JUILLET
1936

12 ՏԱՐԻ — 12e Année No. 3179

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՅԻ ԽՕՍՔ

ՊՂՏՈՐ ՋՈՒՐԵՐ ՅԱՆՈՒՆ ԿՈՎԿԱՍԻ

—o—

Անցեալ օր « Ցառաջ »ի մէջ երեւցաւ Թարգմանութիւն մը՝ «կավկազ»էն, — « Նախկին դեկավարի մը ողբերգութիւնը· բայց նամակ Բասուլ Ջաւիդին», գրուած՝ Պոլսէն, յունիս 20ին: Հեղինակը՝ Բուսամպէյլի Շաֆիկ:

Այսօր պիտի կարդաք ուրիշ Թարգմանութիւն մը, «Հայերու պահանջը եւ Թուրքիա»: Գրողը՝ վրացի ծանօթ պատմագիր մը, Ամալով:

Մեկնելով տարբեր ճամբաներէ, երկուքն ալ իրար կը դիմաւորեն միեւնոյն կէտին վրայ: Եւ իրար կը լրացնեն:

Փորձենք ամփոփել և՛ մէկը և՛ միւսը :

Պոլսոյ յօդուածագիրը, Թաթար կամ Թուրք, անխնայ կը ձաղկէ Թուրանականութեան ամէնէն մոլեռանդ եւ գործօն քարոզիչը, Բասուլ զաւէն, զայն ամբաստանելով իբրեւ դաւաճան:

Ո՞ր մեղքերուն համար: Թող ինք պատմէ .

— « Չեզի յայտնի՞ է որ ամիսներէ ի վեր վրացի փոխրամասնականները, գործակից ունենալով վրաց ազգային դեմոկրատներ Հայերու հետ միասին երկրի եւ տարագրութեան մէջ կը վարեն բշնամական եւ գրգռիչ բարոզութիւն Թուրքիոյ դէմ: Անոնք կը տարածեն զանազան անիմաստ զրոյցներ ինչ որ գաղտնի համաձայնութեան մասին Թուրքիոյ եւ Մոսկուայի միջեւ՝ Կովկասի մասին եւ այդպիսով յառաջ կը բերեն հայ եւ վրացի զանգուածներու մէջ ամբողջ Կովկասի համար վնասակար տրամադրութիւններ թուրանական աշխարհին հանդէպ: Դուք ի՞նչպէս, կոչելով ձեզ « դեկավար » «Թրքական դաշնակցային կուսակցութեան », «Մուսավաթ»ի, կրցաք հաշտեցնել ձեր կուսակցութեան գաղափարաբանութիւնը, աշխատակցելով օրկանապէս այդ խումբին հետ:

Ձեր գործակցութիւնը անոնց հետ, արդեօք չի՞ դաւաճաներ ադրբէջանեան ազգային գաղափարաբանութեան ընդհ. գծին եւ թուրանական աշխարհին, կամ թերեւս դուք արդէն հրաժարա՞ծ էք այդ աշխարհէն եւ լեցուած վրէժխնդրութեան ստոր զգացումով, կը գործա՞ք ձեր վրացի ընկերներուն եւ հայ Դաշնակներուն հետ»:

Այս առթիւ, Բասուլ զաւէն երեսին կը զարնէ Թէ՝ իր վրացի բարեկամները, Չխենկէլի, Գեգեչկորի եւ ուրիշներ ներկայ եղած են Անդրանիկի հոգեհանգիստին, «այն Անդրանիկի որուն ձեռքով թափուած է տասնեակ հազարաւոր Ազէրիներու եւ Թուրքերու արիւնը »:

Ցետոյ չէշտելով Թէ հայ - վրացական միութիւն մը կազմուած է, կ'ողբայ որ Վրացիները «իւրացուցած են Դաշնակներու ծրագիրը,— Թշնամանքի եւատելութեան գիծը՝ Թուրքիոյ հանդէպ: Ու կը յայտարարէ բարձրաձայն.

— « Դուք հիմա ի հարկէ ազատ էք ձեր արարքներուն մէջ, բայց մենք որ կը պահենք մեր սրբազան աւանդական համոզումները, գիտենք Թէ Կովկասի անկախութեան կը սպառնայ ոչ Թէ հարաւը, ինչպէս կը մտածեն ձեր վրացի փոխրամասնական եւ Դաշնակական բարեկամները, այլ հիւսիսը եւ մեր ընշանաբանն է — *պաշտպանութիւն հիւսիսի դէմ եւ բարեկամութիւն հարաւի հետ»:*
(Ընդգծումները մերն են) :

Հատուած մը եւս, իրրեւ լրացուցիչ.

— «Չէ՞ որ յայտնի է ձեզի, Թէ գաղտնածածուկ հայ-վրացական այդ միութեան կը մասնակցին վրաց Ազգային Խորհրդի պատասխանատու անդամները: Կը ներէ՞ ձեզ արդեօք Ադրբէջանի պատմութիւնը ձեր բաղաբական գործակցութեան համար կազմակերպութեան մը որուն անդամները Հայերու հետ դաշնակցելով, ներկայիս սկսեր են կանոնաւոր պայքար մղել թրքական աշխարհի դէմ »:

Ուրեմն հոչակաւոր «Թիւրքիստ»ը, համաթուրանական Բասուլ Զաւէն ճամբէն չեղե՛ր է, եւ իրեն կը մնայ «կա՛մ քալել վրացի փոքրամասնականներու ետեւէն, անոնց պոչը բռնած» եւ կամ պարտութիւնը խոստովանելով, «կատարել քաղաքական ինքնասպանութիւն,— հարա - քիրի»:

Միւս յօդուածագիրը, վրացի պատմաբան Ամալով, քննելով Հայերու պահանջները Թուրքիոյ դէմ, կը ճգնի ապացուցանել Թէ գործնական հնարաւորութիւններ չկան՝ իրականացնելու զանոնք:

— «Ժողովուրդի բանակի տեսակէտէն ոեւէ Թուրքիան միջակ պետութիւն մըն է: Սակայն այլ եւս հիւանդ մարդը չէ եւ ցոյց է տուած որոշ կենսունակութիւն: Միջազգային բաղաքական աշխարհին մէջ ալ աւելի դիրքը բաւական նպաստաւոր է: Եթէ աւելի դէմ «կովկասեան» որոշ ծրագիրներ գոյութիւն ունին, շատ անյապաղ ժամանակի կը զուգադիպին: Այդ մտադրութիւնները կը մնան իբրեւ ծրագիր եւ երբեմ կովկասեան հանգամանք չեն կրնար ունենալ»:

Ինչպէս կը տեսնէք, Վրացին ալ կը յանգի նոյն եզրակացութեան,— կարելի չէ յանուն հայկական պահանջներու պայքար մղել Թուրքիոյ դէմ, կամ այդ պայքարը դարձնել կովկասեան գործունէութեան ուղեգիծ:

Նո՞ր են այս միտքերը: Ոչ: Տարիներու պատմութիւն ունին անոնք, եւ անգամ մը եւս կը ձեւակերպուին, կը հիմնաւորուին , պատահական առիթով մը,— հայ - վրացական միութիւն, Թուրքիկ, հոգեհանգիստ, ճառ մը՝ կովկասեան ժողովի մը մէջ:

Ուրիշ խօսքով, աղբիւրը պղտոր էր արդէն, եւ անգամ մը եւս կը Թանձրանայ, ապացուցանելու համար Թէ ոչինչ փոխուած է կամ կրնայ փոխուիլ այս ճակատին վրայ:

Կը խօսինք տակաւին:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՃԻ՛ՇՏ Է ՈՐ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ 40 ՕԴԱՆԱՒ ԾԱԽԱԾ ԵՆ ՍՊԱՆԻՈՅ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐՈՒՆ

ԿԸ ՎԱԽՑՈՒԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿՆՃԻՌՆԵՐԸ

Կացութիւնը միշտ ծանր եւ անորոշ

Տեղական Թերթ մը կը դրէ Թէ Զօր· Ֆրանքօ, Սպանիոյ ապստամբներուն հրամանատարը, քանի գերմանական օդանաւ ստացած է եւ մօտերս պիտի բանայ 20 հատ ալ իտալական ռմբաձիգ օդանաւեր :

Կ'ըսուի Թէ այս օդանաւերը յատկացուած են օդանաւային ռմբակոծութեան, ընդդէմ կառավարական մարտանաւերուն, ինչպէս եւ զինուորներու փոխադրութեան՝ Մարոքէն Սպանիա: Տեսակցութեան մը ընթացքին, Զօր· Ֆրանքօ յայտարարեց Թէ մինչեւ հիմա մօտ260զինուորներ փոխադրուած են օդանաւերով եւ Թէ երբ իր մարոքեան զինուորները մեծ Թիւ մը կազմեն, յառաջ պիտի քալէ դէպի մայրաքաղաք:

Զօրավարը աւելցուցած է, համաձայն նոյն աղբիւրին·

— « Ֆրանսա արդէն 25 օդանաւ եւ 12000 ռումբ ղրկած է մեր հակառակորդներուն»: Իսկ իր սպարակոյտին անդամներէն մէկը ըսած է·— «Քանի որ օտար երկիրներ զէնք եւ ռազմանիւթ կը հայթայթեն, հարցը աչքէս կ'անցնի Սպանիոյ ազգային սահմանները եւ կը դառնայ համաշխարհային մեծ պայքարներէն մէկը, ընդմէջ բռնապետական անիշխանութեան եւ ազատութեան ու բարեկարգութեան կուսակիցներուն »:

Աւելի ծանրակշիռ լուր մը կը հաղորդէ Լոնտոնի «Նիւզ Քրոնիքլ»ը, Զօր· Ֆրանքոյի վերագրելով հետեւեալ յայտարարութիւնը .

1.— Մինչ կը յուսայ յաղթել հանրապետական կառավարութեան: 2.— Եթէ ձախողի, պիտի փորձէ միջազգային միջադէպ մը յարուցանել, ամենաձանր տեսակէն: 3.— Պատրաստ է հրացանի բռնելու Սպանիոյ կէսը, իր նպատակին հասնելու համար :

Թղթակիցը հարցուցեր Թէ դեռ ո՞րքան պիտի չարունակուի կռիւը, քանի որ իր դիմաւորը նպատակները ձախողեցան :

ԶՕՐ· ՖՐԱՆՔՕ.— Կարելի չէ որ եւ է իրաւախոհութիւն կամ դիմադրել : Ես պիտի չարունակեմ իմ յառաջխաղացութիւնս դէպի Մատրիտ, յառաջ պիտի խաղամ, պիտի գրաւեմ մայրաքաղաքը, եւ Սպանիան Մարքսի լուծէն պիտի ազատեմ ամէն գնով: Եւրոպա պէտք է տեսնէ Թէ Սպանիան չի կրնար հաստատ նաւատորմ մը դառնալ Եւրոպայի մէջ, իր ռազմագիտական դիրքէն օգտուելով կարմիր քարոզութիւն մղելու համար Մարոքի, Ալժերիոյ, Թունուզի, Նոյնիսկ Ամերիկայի մէջ: Պետութիւնները պէտք է տեսնեն այս վտանգը եւ Ֆրանսան պէտք է ըմբռնէ Թէ ինչ կ'անցնի կը դառնայ : Ամէն օր որ կ'ուշանայ, նպաստաւոր է մեզի համար, կառավարութիւնը չպիտի կրնայ դիմանալ:

**** Պերլինի սպանիական դեսպանը, Բ· քարտուղարը եւ զինուորական կցորդը հրաժարական տուին: Պատճառները գաղտնի կը պահուին: Անցեալ չարթու ալ Փարիզի դեսպանը հրաժարեցաւ, ուրիշ պաշտօնեաներու հետ:*

*** Զօր· Ֆրանքօ Սէվիլլա հասած ըլլալով, ապստամբները կը պատրաստուին մեծ ճակատամարտ մը մղել, Մատրիտի առջեւ: Կառավարութիւնը կը չարունակէ լաւատես լուրեր հաղորդել: Կառագի կռիւներ կը մղուին Սարակոսայի չուրջը: Կառավարութիւնը կը ճգնի դրաւել այս քաղաքը: Ապստամբներու օդանաւերը ռմբակոծեցին կառավարական վեց սուզանաւեր, Ճիպրալթարի նեղուցին մէջ եւ ընկղմեցին նաւերէն մէկը: Երկրորդ մը հազիւ ազատեցաւ: Պատասխանելով անգլիական կառավարութեան բողոքին, Զօր· Ֆրանքօ խնդրեց որ անգլիական մարտանաւերը հեռու կենան սպանիական նաւերէն ,որպէսզի չվնասուին օդանաւերու ռումբերէն:*

**** Թանճէրի չրջանին մէջ ազգային յանձնաժողովը մարտանաւերու փոխանցեց իր իրաւասութիւնները: Այս ծանրակշիռ որոշումն ալ կ'ապացուցանէ Թէ կացութիւնը հետզհետէ կը բարդանայ:*

**** Պուրկոսի մէջ, որ առաջմեայ կառավարութեան կեդրոնն է, 300 կարմիրներ ուխտեցին կուռել Սպանիոյ պատիւին համար: Քանի մը ժամ վերջը, մեծ մասը սպաննուեցան, մայր եկեղեցիին առջեւ: Լոնտոնի թերթերը կը դրեն Թէ կարմիրները կատաղօրէն կը կռուին, աւարի տալով կամ քանդելով եկեղեցիներն ու վանքերը, եթէ ապստամբներ ապաստանած ըլլան հոն: 6000 ապստամբներ կը դիմադրեն Սարակոսայի մէջ: Կառավարութիւնը կը ծանուցանէ Թէ բոլոր նաւահանգիստները իր ձեռքը կը գտնուին, բացի Քատիքսէն:*

Ապրուստի պատճառի դէմ

Երեսփ· ժողովը երէկ սկսաւ քննել ազգ· տնտեսութեան նախարարին եօթը օրինագիծները, մանր առեւտրականներու կացութեան եւ ուրիշ տնտեսական հարցերու մասին: Օրինագիծներէն մէկը կապ ունի ապրուստի սղութեան հետ: Կառավարութիւնը որոշած է պայքարիլ, ժողովուրդին դնելու կարողութիւնը աւելցնելու համար: Հակողութիւն պիտի կատարուի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառումներու գիներուն վրայ, մանաւանդ յանձնաժողովներու մէջոցաւ, որպէսզի չարաշահութիւններ չպատահին: Եթէ գործարանատէր մը կամ առեւտրական մը գիները աւելցնէ ապօրինաբար, նախ ազդարարութիւն մը պիտի ստանայ, որ կրնայ կախուիլ իր խանութին դրան կամ պատուհանին վրայ: Երկրորդ յանցանքի մը պարագային կրնայ տինչեւ 10,000 ֆրանք տուգանքի եւ առաւելագոյն մէկ ամիս բանտարկութեան դատապարտուիլ :

**** Մարսէյլի մէջ հացին գինը 5 սանթիմ աւելցաւ, իսկ ուրիշ նիւթերու սղութիւնը կը հասնի մինչեւ 35 առ հարիւրի: Հանրակառքի ընկերութիւնը որոշեց 20 առհարիւր աւելցնել գիները, առարկելով Թէ աշխատավարձերը բարձրացած են եւ ստիպուած է 1,500,000 ֆրանք վճարել արձակուրդի համար:*

**** Եւրոպական նախարարը հաղորդեց Թէ փոխառութեան դումարը հասած է 1,400,000,000 ֆրանքի եւ չուտով պիտի բարձրանայ երկու միլիառի:*

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՁԱԿԱՏԸ ղրկուած յանձնաժողովը վերադառնալով, գոհունակութիւն յայտնեց պաշտպանողական միջոցներու կազմակերպութեան մասին: Ճանձնաժողովին ընկերվարական անդամները առաջարկեցին մէկ տարուան իջեցնել զինուորութեան չրջանը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԾԱՂԿԵՓՈՒՆՔ ՄԸ ԵՒՍ

—o—

Հազիւ մամուլին յանձներ էի, ե - րէկ, Աթէնքի հանգուցեալ «Ա ր ա մ ա զ դ»ին վերջին ··· խմբագրականը, իր «խաղաղարդարանի պէս պէս ան - մաքրութիւններով », երբ թղթարերը յանձնեց նոր «ծաղկեփունջ» մը: Այս անգամ՝ կարմրուկ ճակատէն:

«Սեւան»ն է, Աթէնքի Հօկին օրկա - նը ,, որ կը պատմէ, «փոխան ծաղկեպսակի», նկարագրելով երէկուան լուսաղօր՝ ռամկավար «Արամազդ»ին «յուղարկաւորութիւնը» (24 յուլիս) .

— « Արամազդ, որ երկար տեսնէ ի վեր հայհոյախառն եւ ստախօսէ կը տառապէր, տաժանելի հոդեվարքէ մը յետոյ առջի օր աւանդեց իր հոգին:

Ճուղարկաւորութեան տխուր թափորին կը նախագահէր Աբեղաթող վարդապետը: Իր չուրջը բոլորուած էին ի ծնէ մակաբոյծներ, չանթաժիտաներ, հոչակաւոր առաւ փախաւներ, Առաջնորդարանէն կիցով և խմբատասակութեամբ հեռացուած զեղծարարներ, մատնաչափերը ոստիկանական տոմարներու մէջ պառկող միջազգային կեղծարարներ, նաեւ ապատուուած կուսակցութեան անդոյ մասնաճիւղերուն նորընծայ չէֆ չէֆիկները: Թափօրին կը մասնակցէին նաեւ թաղերու մէջ նպաստներով ապրող եւ ոստիկանական ակումբներու կահ կարասիներ չինող առաղձադործ — նկարիչներ եւայլն: Մէկ խօսքով սիրտը ու հոգին ածուխ դարձած բոլոր սգակիրները ներկայ էին:

··· Կոյուղիէ աւելի գարչահոտ «Արամազդ»ի դիակին չուրջ քթերնին թաչկինակ բռնած կը հեկեկային եւ եղերամայրերու նման մոխիր կը ցանէին իրենց գլուխը 2ուկէս տարուան վաղամեռիկ «Արամազդ»իկի գարշահոտ մարմնին վրայ»:

×

— Ինչո՞ւ կ'արտառապէիք այս գարշելի բաները ···

— Ի պէտս զարգացելոց: Հաստատելու համար թէ ի՛նչ տոկուն «գաղափարականութեամբ» տոգորուած են Դաշնակցութեան հակառակորդները :

Քուր - աղբար էին անոնք, ռամկավարն ու բոլշեւիկը, երբ կարգախօսը կը պահանջէր հաջել Դաշնակցութեան դէմ, արհամարհելով որ եւ է բարոյական:

Հիմա սեւ կատու մը անցած է իրենց միջեւ: Կամ կատուն կերած է սերը— սէ՞ր երեւանի, սէ՞ր Բարեգործականի — եւ ահա կը պարպուին հոգիները, երկու կողմէն ալ :

Բարեհաճեցէք նորէն կարդալ·

— « Մօրերնուն մանածը հօրերնուն ծախող անառակներ, հանած վարձածներ, չղջիկ կնիկներ···» (Արամազդ) :

— « Ի ծնէ մակաբոյծներ, չանթաժիտաներ, հոչակաւոր առաւ փախաւներ, մատնաչափերը ոստիկանական տոմարներու մէջ պառկող միջազգային կեղծարարներ ··· » (Սեւան) :

Երկէ առաջարկեր էի արտատպել եւ «Հայաստանեաց»ներուն բաժնել «Արամազդ»ի խմբագրականը, իբրեւ արտասանութեան կտոր :

Կարծեմ աւելի նպատակայարմար է այս երկու գրութիւները ռուսաւորի վերածել եւ եղանակ մըն ալ յօրինել - լով, տպել կարմիր կողմով եւ դեղին թուղթով երգարանի մը մէջ :

Անշուշտ երեւանը կը առանձնէ ձայնագրութեան հոգը եւ տպագրութեան ծախքը :

Վ.Ա.Հէ

Հայաստան գաղտնիքներ կ'ապջուենի...

« Փրավտա »ի յուլիս 27 թիւին մէջ կը կարդանք·—

ԵՐԵՒԱՆ, 26 յուլիս (Թաս).— Ներգաղթողներու մեծ աւանը, Նուպարաշէն կը գտնուի Երեւանէն 10 քիլոմեթր հեռաւորութեան վրայ: Զորս տարուան ընթացքին հոն կառուցուած են 78 տուն, դպրոց եւ բուժարան, տուները եւ փողոցները լուսաւորուած են էլեկտրական լոյսով: Ֆրանսայէն ներգաղթողներէն 400 հոգի տեղաւորուեցան Նուպարաշէնի մէջ, որով այդ աւանին բնակչութեան թիւը հասաւ 1200ի :

Նուպարաշէնը կը գտնուի անջրդի բարձրունքի մը վրայ, որուն ստորոտը տարածուած է Արարատեան բերրի դաշտավայրը: Դարերու ընթացքին չմշկուած հողը ծարաւի է ջուրի: Ջուրը Նուպարաշէնը կրնայ վերածել ծաղկաւէտ այգեստանի մը: Այդ իսկ պատճառով, երբ իմացուեցան Մ· Մխիթեան եւ Կեդր· Կոմիտէին որոշումը — «Կարգադրութիւններ հայ ներգաղթողներու բնակութեան գործը Մ· Հայաստանի մէջ կազմակերպելու մասին», ուրախութեան չափ ու սահման չկար: Երջանիկ մարդիկ իրար կը շնորհաւորէին: Որոշումին ընթերցումը մխիթարիչներուն մէջ յառաջ կը բերէր կրկնակի ծափեր ի պատիւ ժողովուրդներու առաջնորդ մեծն Ստալինի:

Վերջերս Մարսէյլէն եկած Աբրամ Մկրտիչեանը ըսաւ.— « Կառավարութեան եւ կուսակցութեան որոշումը արդիւնք է Ստալինի այն յարատեւ հոգատարութեան, որ ցոյց կուտայ դէպի մեզ բոլորս եւ բոլոր աշխատաւորները» :

1932ին Ծունատասանէն տեղափոխուած Աղասի Մարտիկեան յայտարարեց· — «Ցարուէ տարի մենք կ'ապրինք աւելի լաւ եւ բարեկեցիկ կեանք մը· այժմ մեր աւանը կը վերածուի օրինակելի քաղաքի » :

Նուպարաշէնը պիտի ապահովուի խմելու եւ ոռոգման ջուրով, պիտի ունենայ Թատրոն, հիւանդանոց, խճուղի, մանկապարտէզ եւ մսուր, 9ամեայ դպրոց եւ 100 նոր տուներ :

Ներգաղթողներու բոլոր 9 աւաններու մէջ դումարուեցան բազմամարդ մխիթարներ : Մեծ խանդավառութեամբ քննելով Մ· Մ· կառավարութեան եւ Կեդր· Կոմիտէին որոշումը, ներգաղթողները կ'ողջունեն կուսակցութիւնը եւ կառավարութիւնը՝ իրենց ընծայած մեծ դիւրութիւններուն համար :

Գործադրութիւնը եւ Հայ բանուորները

Լա Սիօթայէն կը գրեն մեզի·—

Անգործութիւնը կը չարունակուի միեւնոյն թափով : Պաշտօնական չրջանակները անտարբեր են մեզի հանդէպ :Զանազան դիմումներ կատարուեցան,առանց որ եւ է արդիւնքի : Նոյնիսկ գաղութիս անունով չնորհաւորական նամակ մը գրուած ատեն չատ փափկութեամբ մանրամասնութիւններ տրուած են քաղաքապետ եւ նախորդ երեսփ· ժողովի ատենապետ Պ· Ֆ· Պուիսօնի, գաղութիս անդործներու մասին: Որ եւ է պատասխան չստացուեցաւ : Պղտոր չուրերու մէջ ձուկ որսացողներ գործի վրայ են, ժողովուրդին թշուառութիւնը չահագործելու համար :

Ռումանէն ալ թղթակից մը կը գրէ·—

Անգործութիւնը երթալով կը ծանրանայ: Միայն Ռոմանի մէջ 150 հոգի աւելցաւ, տագնապի հետեւանքով :

Իսկ Սէն Շամոնէն կը տեղեկացնեն·—

Մեծ կեդրոններէն յետոյ, պզտիկ քաղաքներու գործաւորներն ալ հետեւելով իրենց եղբայրակիցներու օրինակին՝ գրաւեցին գործարանները : Այսպէս մօտ քսան գործարաններ գրաւուեցան, բայց երբ կարգը եկաւ ամենամեծ գործարանին, «Աիէրի տը լա Մառնի»ին ,կացութիւնը բոլորովին փոխուեցաւ: ցաւ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՎ ՏՈՒՐՔԱՀԱՅՈՑ ԱԲՏԻՒԼԸ

(1914 — 1915)

— • —

Զինուորական դատաստանի վարչութիւնը դիմումներ ստացած է եղած տեսակէտ, ըստ որում ամէն ոք, որ ունի ռուսական հպատակութիւն, կրնայ ենթարկուիլ զինուորական ծառայութեան, եւ ոչ ոք կրնայ ազատուիլ զայն կատարելէ, եթէ ոչ ներկայանալով զինուորական իշխանութեան եւ ստանալով ազատագրական վկայական։ Ուստի ամէն ոք, որ կ՚ուզէ ազատուիլ զինուորական ծառայութենէ, պարտի ներկայանալ զինուորական իշխանութեան եւ ստանալ ազատագրական վկայական։

Ներկայանալու համար ժամանակ տրուած է մինչեւ 1 յունուար 1915։ Ներկայանալու ժամանակ ներկայացուցիչները պարտին ունենալ իրենց հետ ծննդեան վկայականները

ՉԱՐԼԶՈՆ

(ԿԱՐ ԱՍՏՂԱՆԱՑ ՍԻՆԿԱՊԻՏԱՆ)

— • —

Ընդունելությունից հետո Ջիմը ինձ տարավ իր սենյակը, որ գտնվում էր տան վերի հարկում։ Ես ինձ համար շատ լավ սենյակ գտա, որի պատուհանից երևում էր ամբողջ այգին։ Ջիմը ինձ ասաց, որ ճաշը կլինի ժամը վեցին։ Ես ունեի ժամանակ, որ հանգստանայի և մի քիչ մտածեի իմ ապագա գործունեության մասին։ Ես ուզում էի ինձ համար մի որևէ զբաղմունք գտնել, որ ինձ հնարավորություն տար ապրելու։ Ես ուզում էի ինձ համար մի անկախ դիրք ստեղծել։ Ես ուզում էի ինձ համար մի անուն ձեռք բերել։ Ես ուզում էի ինձ համար մի տեղ գտնել հասարակության մեջ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի կին գտնել։ Ես ուզում էի ինձ համար մի տուն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի ընտանիք ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի հայրենիք ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի ազգություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի դրոշ ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի զինանշան ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի կոչում ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի պատիվ ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի հարգանք ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի սեր ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի երջանկություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի կյանք ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի մահ ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի հավիտենություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Աստված ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Տեր ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Փրկիչ ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Հոգի ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Սուրբ Հոգի ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Երրորդություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Միություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Հաշտություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Խաղաղություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Ուրախություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Հանգիստ ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Դադար ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Ժամանակ ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Տարածություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Անսահմանություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Հավերժություն ունենալ։ Ես ուզում էի ինձ համար մի Աստվածություն

Վերոյիշեալ գործարանը որ Հոմէքարէն եւ Քրէօզօէն յետոյ կուգայ (Սօն է լուար), պատերազմի պարագային մինչեւ 15,000 — 18,000 բանուոր կ'աշխատցնէ, եւ որ այժմ 4500 գործաւոր ունի:

Վերջին եօթը տարիներու անգործութեան շրջանին ան ոչ մէկ գործաւոր դուրս ձգեց, ընդհակառակն միշտ ալ մասնագէտ եւ արհեստաւոր բանուորներ կը փնտռէր:

Ահա այս գործարանն է որ այսօր գրաւուած է բանթողներու կողմէ, անդրադարձութեան եւ թշուառութեան մատնելով ժողովուրդը: Գործարանին տեսչութիւնը քանիցս փորձեց համաձայնութեան ելք մը գտնել գործադուլի յանձնախումբին հետ, սակայն դժուարութեան հանդիպելով, առաւ քալեց եւ կը սպասնայ այլեւս չբանակցիլ, մինչեւ որ բանթողները վերսկսին աշխատանքը: Գործարանը ունի հրէշային մեքենաներ մինչեւ հարիւր թոննոց, զրահապատ մարտանաւեր չինելու համար: Միլիոններ վնաս ունի, հնոցներու եւ հալած մարտանաւեր չինելու համար: Միլիոններ վնաս ունի, հնոցներու եւ հալած անոնց մէջ եղած հալած երկաթին փճացումով: Գործադուլը կը տեւէ 43 օրէ ի վեր եւ դեռ ելքը անստոյգ է:

Մեր հայրենակիցները ամէնէն աւելի վնասուած են: Զորս հազար հինգ հարիւր բանթողներէն այսօր միայն 350 հոգի կը բանին, 12 ժամ եւ երկու հերթով: Uou

Անգլիական գործակցութիւն

Ֆինկիւրքի անգլ. դեսպանը յանուն իր կառավարութեան զոհունակութիւն յայտնեց Նեղուցներու նոր պայմանագրին համար որ յաջողեցաւ չնորհիւ Թուրքիոյ բռնած դիրքին: Դեսպանը միեւնոյն առեն յոյս յայտնեց թէ այդ պայմանագիրը մեկնակէտ մը պիտի դառնայ երկու երկիրներուն բարեկամական գործակցութեան համար: Պատասխանելով այս յայտարարութեան, Թուրքիոյ արտաքին գործավարը չերմ չնորհակալութիւն յայտնեց այս «սիրալիր ուշադրութեան համար» եւ պատրաստակամութիւն յայտնեց բոլոր միջոցներով նպաստելու բարեկամական գործակցութեան:

Կացութիւն միշտ ծանր է Պաղեստինի մէջ

Պաշտօնական զեկոյցի մը համաձայն, մինչեւ յուլիս 15 դատապարտուած են 754 Արաբներ եւ 104 Հրեաներ: Ըմբոստութիւնները եւ ահաբեկումները կը սաստկանան հողագործական շրջաններու մէջ, ուր հունձքերը կրակի կը մատնուին, պտղատու ծառերը արմատախիլ կը նետուին են.:

Շաբաթ օր չորս Արաբներ վիրաւորուեցան Եաֆայի մէջ, երկու ռումբերու պայթումով: Ասոր վրայ Արաբներու ահագին բազմութիւն մը խռնուեցաւ Թէլ - Ավիվի հրէական քաղաքին մօտ: Բայց ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ցրուել բազմութիւնը, որ սպառնալից դիրք բռնած էր:

Գործադուլին հարիւրերորդ օրը ծանելու համար, երկուշաբթի օր հանդիսաւոր աղօթքներ կատարուեցան Պաղեստինի բոլոր մզկիթներուն մէջ եւ հանգանակութիւններ եղան:

*** Գերմանական թերթերը կը գրեն թէ կացութիւնը երբեք չէ բարւոքած Պաղեստինի մէջ: Զինուորական զօրամասերը խստօրէն յառաջ կը տարուին լեռնային շրջաններու մէջ, ուր արաբական հրոսախումբերը մեծ գործունէութիւն կը ցուցնեն: Անգլիացիները արդիական ամէն տեսակ զէնք կը գործածեն, բացի թունաւոր կապէն: Արաբները յաջողած են վնասել նաեւ նաւթագծին, իսկ ուրիշ խումբ մը յաջողած է հինգ մետուկ ուժանակ յափշտակել անգլիական պահականոցէ մը:

Պաղեստինէն արաբական պատուիրակութիւն մը գնաց Ամման, Անդրյորդանանի էմիրին հետ խորհրդակցելու համար: Արաբները տրամադիր կ'երեւան բանակցելու, եթէ Անգլիա զադրեցնէ հրէական ներգաղթը, իրրեւ առաջին քայլ:

*** Տասներկու Արաբներ, որոնք կարաւանի մը վրայ յարձակած էին Թէլ Ավիվի մօտ, սպաննուեցաւ անգլիացի զինուորներու կողմէ:

*** Տասնըվեց Արաբներ սպաննուեցան Նապլուսի մօտ, անգլ. զօրքին կողմէ ձեռնարկուած գործողութեան մը ընթացքին: Պահ մը կացութիւնը այնքան ծանրացած էր որ հարկ եղաւ անգլիական օդանաւեր կանչել որոնք ռումբեր արձակեցին արաբական թաքստոցներուն վրայ: Անգլիացի ոստիկան մը սպաննուեցաւ ապստամբներուն հետ կռուած առեն:

ՁԱՒԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Աւելի քան 2500 քաղաքական յանցաւորներ ներման պիտի արժանանան եգիպտոսի մէջ, բացի անոնցմէ որ դատապարտուած են սպանութեան համար:

215 ֆրանսացի մարզիկներ Պերլին գացին չորեքշաբթի օր, մասնակցելու համար օղիմպիականին: Ռումբին մէջ կը գտնուին 15 վարիչներ եւ 25 մարձիչներ:

Հայկական Հրոսակախումբեր յարձակեցան Ատոս - Ալէպայի խողովակին պահականոցներուն վրայ, հարաւային անտառներուն մէջ, բայց արագ - օրէն եւ մղուեցան, ծանր կորուստներ կրելով: Քաղաքին ժողովուրդը հանդարտ մնաց:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻԱ.— Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ գերմանական կառավարութիւնը մօտերս պիտի առաջարկէ երկու տարուան համար ոչ-յարձակման զաշինք մը կնքել Չեխոսլովաքիոյ հետ, փոխարէնն պահանջելով.— 1. Գոհացնել գերման փոքրամասնութեան տեղերը.— 2. Դադրեցնել գրաքննութիւնը.— 3. Զնջել Խ. Միութեան հետ կնքուած զինակցութիւնը: ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ այսօրուընէ սկսեալ 40 առ հարիւր պիտի զեղչեն տոմսակներու գիները, վճարովի արձակուրդի համար, 31 օր պայմանաժամով եւ առնուազն 200 քիլոմեթր հեռաւորութեան վրայ:

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԼՈՒ-ՔԱՇԱՆի ցառաջդիմասէր միութիւնը տարեկան ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր երկսեռ անդամները, 1 Օգոստ. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, դպրոցի սրահին մէջ: Օրակարգ՝ տարեկան զեկոյց եւ հաշուետուութիւն եւ նոր վարչութեան ընտրութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԼի Տարօն Տուրուբերանի Նամանգային Հայր. Միութեան անդամական ընդհ. ժողովը 2 Օգոստ. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Պուլվար Օտտօ, Բիւ Ալէքսանդր, Պար միշէլի սրահին մէջ: կը խնդրուի բոլոր անդամներէն ներկայ գտնուիլ: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՓԱՐԻԶ եւ արուարձանները բնակող բոլոր փղեցիներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ 2 Օգոստ. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 8 Ave de Paris, Vincennes, Պուլեյէի սրահը: Ընթերցում Ամերիկայէն եկած երկու շրջաբերականներու եւ Մարսէյլէն փարիզի հայրենակիցներու ուղղուած նամակներու:

Ֆ. կ. ԹԱԶի փարիզի Մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 3,30ին, 2 Place de l'Odéon, Nil Bleu ճաշարանին մէջ: Բոլոր անդամուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՄԱՐՍԷՅԼի Բաբերդի Հայր. Միութեան վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ անդամ եւ ոչ-անդամ բոլոր հայրենակիցները, այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին. Պուլվար Օտտօ. 229 բիւ տը Լիոն. Պար փօվէնսալի սրահին մէջ: կարեւոր օրակարգ՝ կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՆԱՆԹ, Գ. Ս.— 70:
ԼԱ. ԿՈՏԻՆԻԷՒ, Ն. Դ.— 315:
ՊՕՄՈՆ, Գործ.— 181.65:
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ.— 271:
ԼԱ. ՍԻՕՕԱ, Մոմ.— 107.50:
ԼԸ ՄԱՆ, Զաթ.— 70:
ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊ, Դ. Գալ.— 100: (Ք. ի միջ.):

12 ՕՐ ԻՏԱԼԻԱ

Հատկական ուղեւորութիւն Վենետիկ եւ Միլան

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ Մ. Ռ. ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ ՄԻՈՒԹԵՆԱՆ ԿՈՂՄԷ

Մուրատ Ռափայէլեան Հաստատութիւններու 100ամեակի հանդէսներուն առթիւ

Մեկնում.— Ուրբաթ 14 Օգոստ. փարիզէն (Gare de Lyon) ժամը 22.45.
Մարսէյլէն.— (Gare St. Charles) ժամը 19.45ին:
Դարձ.— Չորեքշաբթի 26 Օգոստ. ի փարիզ ժամը 14.20ին, ի Մարսէյլ ժամը 11.15ին:

Մեկնումը ըլլալով ուղեծախս Փարիզ—Վենետիկ—Փարիզ, բնակութիւն եւ սնունդ առաջնակարգ պանդոկներու մէջ, 750 ֆր., իսկ Մարսէյլ—Վենետիկ—Մարսէյլ 650 ֆր.

Մասնաւոր դիւրութիւններ իտալական visa ին համար:

Մանրամասնութեան համար դիմել հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ժամը 17—19

Association des Anciens Elèves Moorat-Raphaël, 49 Rue Rochechouart· Paris (9e)

Իսկ կիրակի օրերը ժամը 13—15 մեւրի Մուրատեան վարժարանի քարտուղարութեան:

Մարսէյլի եւ Մարսէյլի շրջանին համար միութեան ներկայացուցիչներն են.

Mrs Ekserdjian & Marimian· 40 La Canebière, Marseille.

ՎԵՆԵՏԻԿ — Ս ՄԱՐԿՈՍԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Հ. Ը. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԻ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Զաւարեան կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները շաբաթ շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական ճաշաքատեդին: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգի հարցերու քննութիւն:

Ժնեւ

Լիոնի վարանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 31 յուլիս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette Զարդարեան գրադարանի մէջ: Օրակարգ՝ Շրջ. ժողովի օրակարգերու քննութիւն:

Լիոնի կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ փոն տը շերիի մուրատ խումբի ընկերները, 2 Օգոստ. կիրակի ժամը 2ին, սովորական ճաշաքատեղին, ներկայ կ'ըլլայ կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՎԱԼԱՆՍի կոմիտէն ընկերական ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ վալանսի, Ռոմանի «Ընդրան իկ» խումբի եւ շրջանի բոլոր ընկերները, 2 Օգոստ. կիրակի առաւօտեան ժամը 9ին, Հ. Ց. Դ. սիամանթօ ակումբին մէջ, Թիստ կարեւոր օրակարգ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԱԼՊՈՒՄ Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Հ. Յ. Դ. Եւր. կեդր. կոմիտէի հրատարակած առաջին ալպոմի երկրորդ տպագրութիւնը:

Գին ֆրանսայի համար 5 ֆր., արտասահման 6 ֆր.:

Դիմել րնկ. Արցախեանի, «ցառաջ»ի հիմնագրատունը:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ամսագրի 9ոյիսի թիւը

Լոյս տեսաւ Հայրենիք ամսագրի 11րդ տարուան յուլիսի (9րդ) թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Լեւոն Մելսոպ՝ ՇԱՄԻԼ եւ ՄԱՐԱԼ: Մ. Իչխան՝ ՏՈՒՆԸ ԼԵՐԱՆ ԿԱՏԱՐԻՆ: Բ. Սեւակ՝ ՊԱՀ ՄԸ ՄԻԱՑՆ: Ց. Օշական՝ ԵՐԿՆՔԻ ՁԱՄԲՈՎ: Եղ. Մելիքեան՝ ՏՈՂԵՐ ԹԱԼԻՍՑԻՆ: Ս. Թափառական՝ ա) ՄԻ ՓՈՔՐԻԿ ՀԻՒՂԱԿ ԵՒ ը) ԵՐԲ ԿԱՐՕՏԱՆԱՍ: Կոստան Զարեան՝ ՍՊԱՆԻԱ (վերջ): Արմ. Տիգրանեան—Ահարոնեան՝ ՆՈՒԻՐ Ա. Ա.-ին: Ս. Թափառական՝ ՈՐՊԷՍ ԹՌՉՈՂ: Կիւրեղ Մուրադեան՝ ԻՇԽԱՆԱՁՈՒՆԻՆ ՁԱՒԱԿԸ: Իրադեկ՝ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԿԻՆԵՐԸ ՀԱՑՈՑ ԱՆՑԵԱԼ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ: Ատրա՝ ԼՈՒՍԻՆԸ: Կ. Զարեան՝ ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ: Արսէն Սարօ՝ ԴԱՐՈՒՆ: Ս. Թափառական՝ ԵԿԵՂԵՑՈՒԻ: Ց. Մեհրապ՝ ՌՈՄԱՆՈՍ ՄԵԼԻՔԵԱՆԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ՆՐԱՆՑ ԱՐԺԷՔԸ: Սիմէոն Ս. Թորգոմեան՝ ՄԵՐ ՄՈՒՄԸՆ: Ա. Գիւլխանդանեան՝ ԱՐՏԵՄ ԹԱՑԻԵԱՆ: Անդրանիկ Սայլեան՝ ՏԱՐՕՆԻ ԱԶԳԱՑԻՆ ԴԻՄԱԳԾԸ: Վարդգէս Ահարոնեան՝ ԱԿՍԵԼ ԲԱԿՈՒՆՑ: Նուպար Մադուսեան՝ ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՀԻՆ ՈՒ ՎԱՒԵՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ: Ց. Թօքատեան՝ Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԻՋՄԻՒԻ ՄԷՋ: Ա. Աթան՝ ՀԱՑ ԿԵԱՆՔԸ (ամսական տեսութիւն): Ա. Ա.՝ ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ Հ. ՏԱՇԵԱՆի «Հայազգի տարագրութիւնը գերմանական վաւերագիրներու համեմատ» գրքի մասին: Ա. Ա.՝ ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ «Հրազդան» դասագիրքերու երկու հատորներու մասին: Ց. Քիւրտեան՝ ՍԸՐ ՁԱՆ ՇԱՐՏԻՆի ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆի ՄԷՋ: Ց. Քիւրտեան՝ ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆի ԱՐՈՒԵՍՏԸ ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՍԼԱՒՆԵՐՈՒ ՄՕՏ: Ց. Քիւրտեան՝ ՀԱՑ ԲԱՌԱՐԱՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ (ճշդումներ): ԱՐԱՄԱՑԻՍ ԱԶՆԱՒՈՒՐԵԱՆի ՑՈՒՇԵՐԸ:

Տարեկան բաժնեգին 5 տոլար: Հասցէ.— Hairenik, 13—15 Shawmut St. Boston, Mass. (U. S. A.):

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ

9 Օգոստոս, կիրակի, Մէօտօնի անտառին մէջ:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ Թուականը:

ԱՅՑ ԼՈՒԹԻՒՆ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆՆԵՐՈՒ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ

Հանգստեան արշաւանքի տարեդարձին առթիւ, Շաւիլի Հ. Յ. Դ. Արղութեան խումբը կազմակերպած է ընկերական այցելութիւն մը, ԱՐՂՈՒԹԵԱՆՆԵՐՈՒ շիրիմին, Շաւիլի գերեզմանատան մէջ, 2 Օգոստոս, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին: կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջաններու բոլոր ընկերներն ու համակիրները:

Հաւաքավայր՝ Շաւիլի կայարանին (Մոնփարնասի գիծ) ելքի կողմը ժամը 3·30ին:

ՍԻՐԱՐՆԱՑԻՆ ՍԻՐԷՆԷՆ ԳԵՂԵՑԻԿ

ԲԱՑՕԹԵԱՅ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՍԻՓԱՆ-ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԻՐԵՆՑ ՄԻԱՑՄԱՆ Ա. ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

Տեղի կ'ունենայ 2 Օգոստոս, կիրակի, ժամը 3էն մինչեւ կէսգիշեր

ERMITAGE de LONGCHAMPի ՄԷՋ, (Bois de Boulogne)

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ

Խմբերգ, մեներգ եւ զանազան անակնկալներ:

Պիւֆէի գիները շատ սովորական:

ԳԻՇԵՐԸ ԼՈՒՍԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ

Անձրեւի պարագային տրամադրելի սրահներ:

Մուտք 10 ֆր. consommationով մը միասին:

Porte Maillotէն առնել Թիւ 44 թրամուէյը եւ իջնել Ermitage de Longchamp:

ՀԱՑ ԱՐԾԻՒ (Aigle d'Arménie)

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ

ՀԻՄՆՈՒԱՆ 1936ԻՆ

Նպատակն է՝ նորահաս հայ սերունդին մէջ զարգացնել մարմնակրթանքի կիրարկումը, զարգացնել անոր մէջ երդի ճաշակը, ամրացնել ընկերական յարաբերութիւնները անդամներու միջեւ, պաշտպանել անդամներու ընկերային եւ բարոյական շահերը:

Տեղեկութեանց համար դիմել՝ Պ. ԱԼՊԻՐ ԱՇՃԵԱՆի
14 rue Meyerbeer, Blanc-Mesnil (S. et O.)

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

FIDES TRANSPORTS. Spécialistes pour le transport des bagages et du mobilier en U.R.S.S. - Emballage et expédition pour tous pays. - Formalités en douane. - Déménagements à Paris.
45, rue des Petites-Ecuries Paris-X - Téléphone: PRO. 13-05

ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԽՄԻՉ
ՐԱՔԻ ՏԻՒԶ

Չուտ խաղողէ քաշուած եւ անիսոնով պատրաստուած օղին է ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը:

Զգուշացէք այլ եւ այլ նիւթերով պատրաստուած եւ ձեր կեանքին վնասակար օղիները խմելէ, այլ խմեցէք սիմիարն ՐԱՔԻ ՏԻՒԶը, որուն անարատ, կազդուրիչ եւ ախորժաբեր ըլլալը հաստատուած եւ գնահատուած է:

UN DUZE
MARQUE DÉPOSÉE
RAKI
40°
DUZE
Véritable Anisette Orientale
ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՔԱՇՈՒԱԾ ՈՒ ՕՂԻ - ازمیدن ممزوج خالص راق
DISTILLERIE OTTOMANE ISTAMBOUL

ՓԱՐԻԶ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԱՐՄԻՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ֆրանսայի համար արտօնատէր՝ Ա. ՏԱՒԱՌԻԻԵԱՆ
8 rue Suffren, Marseille— Tél. D. 70-89

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)